Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

954 ՍՀ (717)

From the library of

HOVSEP ARSLANIAN

given in his memory

by his wife

Areknaz Arslanian

ՖՐԱՆՍԱ ՇԷՕՀՐԷԹՇՈՒԱՐ ՄՈՒԷԼԼԻՖԼԷՐԻՆՏԷՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷԲԷՆԻՆ

ԱՍԱՐԸ ԳԷՐԿԻՒԶԻՏԷՍԻՆՏԷՆ ՕԼԱՆ

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

ՆԱՄ ՌՕՄԱՆ

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ՃԻՒԶ

Ֆիյ. պիր չէյրէք Մէճիտ

[illegible]

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ, ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՄԱԹՊԱԱՍԸ ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

1882

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸՋԼԵՐԸ

ԳԸՍՄԸ ԱԽԹԱՐ

Ա

Բընէ Մաթիֆէ օլ ղատար չաբուգ. ատրէթաէ զուհուր իտէճէկինի ֆիքրինտէն պիլէ կէչիրմէտիկիխէնի պիր պէյանա տիւչար օլտուղունու կէօրիւպ, վէ խայլիճէ տէ ուզուն սիւրմիւչ օլան մէզքիւր միւճատէլէնին չամաթաքընտան նաշի պէլքի պիր բօլլու կէլիր տէ պիր ֆէնալըգ չըգար տէյի գօրգտուղունտան, կէլիփ պաղչէ գաբուսունու աչտը, վէ մէրգումուն իչ քիչիկէրտէ անինտէ իչէրի կիրտիկէր:

Ժօլէն տիկէր արգատաշլարընտան ասրա կիրտի, վէ մէզքիւր գաբուսու գափատը:

—Մօնիէօ Մաթիֆէ, -տէտի Լիօնէլ.- էնտիշէ ֆէնալըգլարը մուճիպ օլաճագ օլան պիր բաթթըրընըն էօնիւնիւ ալմըշ օլմանըզը, չօգ ազըլանէ պիր հարէքէթ իթմիչ օլտուղունուզ, նասըլ քի չիմտի թաստիգինիտէ կէօրէճէքսինիզ, -տէտի, հիմմէթ իտիփ պիզի մատամ Բօզ Պօնչանըն եանընա կէօթիւրիւնիւզ:

—Մատամ Պօնչան պուրատա տէյիլ տիր, -տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում, եալան սէօյլէտիկինի պէլլի իթմէմէկէ չալըշարագ.

—Աֆֆէտէրսըն. տիլէնէրէք խապէր վիրիրիմ քի, սէօյլէտիկինիզ տօղրու տէյիլ տիր . . . -կէրչի պիր գատըն հագգընտա իթթիխամ իթտիկինիզ չուխարիզինիզ նէզագէթէ տայիր օլան պիր տաւրանուզ էսէրի ամմէք օլատուղունտան, պատիչէրէֆինիզ օլա ճայիզ տիր, լաքին, հէր նէ մէրթէպէտէ ինքեար խարիճ կէօսթէրմէմէքլիկէ չալըշանըզ նաֆիլէ տիր . . . -չիւնքի պիզ մէրգումէնին պուրատա օլտուղընը բէք աէլա պիլմէքտէյիզ, օլ պապտէ բէք իյի մալումաթ ալմըշըզ տըր . . . պունտանտա գաթինադար, տահա չիմտի, մէրգումէնին, բէնճէրէնին գանատըրը արգասընտան պիր գօրգու սէսլէրի չըգարտըգընը, քէնտի գուլագլարըմըզլա իչիթմիչիզ տիր:

—Լաքին, էֆէնտիլէր . . . -տիմէկէ պաշլատը Մաթիֆէ:

—Օֆ. բէճա իտէրիմ սիզէ, նաֆիլէ խէրտէ պիզէ էզիյէթ իթմէյինիզ, տօղրուլու սէօյլէյինիզ. -տէտի Լիօնէլ մէրգումուն լագըրտըսընը քէսէրէք:

Պիրտէ պու հէնկեամտէ հավլու գաբուսու աչըլտը, վէ Լիլինտէ պիր լամպա պուլունտուղու հալտէ Բօզուն մէյտանէ չըգտըղը կէօրիւլտիւ:

Բէնտի եուզինէ սիւրմիւչ պուլունտուղու պօեալարա բաղմէն, վէ հէր նէ գատար իզթիրապը տէրունինի սէթրէ չալըշմագտա իտի իսէ տէ, բէնկի աթար:

—Այ, -տէտի մէրգումէ պիր ֆիւթուրատուղու էսէրի կէօսթէրմէկէ չալըշարագ, -պուլունուզմա եանըլմըշըմ տըր . . . -թամ զան իթտիկիմ կիպի չըգտը, էֆէնտիլէրին, աղըզ տօլթուրմատան Լիօ-

նէլ Վարթէն իլէ Տօմէնիգօ Սէդալեա օղլուգլարընը սէալէրինտէն անլամադըա խալըմ . . . —Բընէ , պըրագընըզ էֆէնտիլէրի պուսուրսուզ կէյինիյէր . . . —պու ճէյիլ ֆիէրինտէն միւբասա նէ օլտուղունու հէմէն անլամադըլըղը արդու խակրիմ . . ,

Թապիտիլիլէ արթըզ Մաթիֆէնին իւնքեարա մէճալը գալմատըզընտան , մէրդումըլը , քէնտի իշ տատըը իմթիսալինտէ պուլունան ժամ տատըրնա կէօթիւրտիւ ,

—Էֆէնտիլէր , մէճպուր խալըրիմ քի , —տէտի Բօղ չիրքէյի պիր սէօյլէյիշ իլէ , —պէնիմ պուլունան պուլունմադըլըղըմտան տօլայը ֆիքրինիզտէն ֆէնա պիր շիւպհէ կէչիրմէզսինիզ . . . —Բընէ Մաթիֆէ եազըն պղրապալարըմտան օլտուղունտան , պունը քէրրէ կիճէլէրի կէլիպ քէնտի ուֆագ խէֆէք իշլէրիմ խուզէրինէ գօնուշուրում . . ,

—Միւքէրմիլզտէն հիչ պիր շէյ կէչիրմէյիզ , մատամ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ ,

—Թէշէքքիւր խակրիմ . . . —քէզ ալէա , իմտի կէլէլիմ շիմտի ղաթլարընըզըն պէօյլէ պիր վագըթտա խէշրիֆլէրի սէպէպինէ . . .

—Աճապա , մէկէրշի սէնինպէպի պիր մէեօրմուսունուզ.

—Խայր , հիչ պիր շէյտէն խապէրտար տէկիլիմ.

—Իշթէ էֆէնտիյէ քէյֆիյէթի խապէր վիրտի իտիք , վէ ելպէթթէ սիզ տախի իշիթմիշ օլմալըսընըզ տըր :

—Վագըա պիր կիւրիւլթիւ իշիթմէքտէ իտիմ իսէ տէ , նէ սէօյլէնիլտիկինի անլայամամադըտըմ :

—Եա՛, էօյլէ՞ մի , մատամ , իմտի էօյլէ օլտուղուա , սիզէ տախի պէեան խակրիմ քի , եանըրնա պէքլէնէրէք պագմագտա օլտուղունուզ րէյֆիմիզ Մարսիալ պիրտէն պիրէ վէֆաթ իթմիշ տիր ,

—Սահի՞հ մի սէօյլէեօրսունուզ . . . նա՞սըլ , Մարսիալ վէֆա՞թ մը իթմիշ տիր . . . —տէյի պաղըրտը Բօղ չայեանըը իէհայեիւր սուրէթտէ պիր էսէրի տէհշէթ ու հէյէճանի իպրազ խակրէք . —Ամա՛ն եա Րէպպի , մէկէրշի իհթիմալտէ՞ն մի տիր . . ,

—Էվվէթ , հէմ իհթիմալէն տիր վէ հէմտէ սահիհ . . . —վէ գըթէնտէ էօյլէ օլաճաղը մալիւմ վէ աշիքեար իտի . . . —չիւնքի զէհիր քէնտի թէէսսիրինի իճրա իյլէմիշ տիր . . :

Բօղ տիւշարը հէյպէթ օլուպ վէ էլլէրինի գօլլարընը թաղըմա տօղրու գալտըրարագ ,

—Նէ՛, զէհի՛ր մի , —տէտի պիր գաշ տէֆա , նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ անլայամատըմ , մատմազէլ Լիօնէլ , շու սէօյլէտիկինիզին խուզէրինէ պիր իւմէ տուշիւնէմիյօրսունուզ . . . —զէվալլը Մարսիալըն էօյլէ պիր տիւշմէնի եօգ իտի քի անը զէհիրլէտին . —իմտի էօյլէ օլտուղտա , մէրգումու քի՞մ զէհիրլէմիշ օլապիլիր . . ,

—Պիլմէյօրուզ , մատամ ,

—Նա՞սըլ , պէ՛ն մի , պէ՛ն մի , պէ՞ն մի , —տէտի Բօղ իւշ տէֆա . —մէկէրշի էօյլէ պիր ազիմէթ պէնիմ հադգըմտա ճայիզ օլապիլի՞ր մի . . . —արթըգ պու եօլտա պիր իֆթիրա գարշը ճէվապ վիրմէքլիկէ պիլէ իւմիտսիզ խալիմէ. . չիւնքի սըրֆ իշթէ էիւմէնէլէմէն իւմիտ իտիլէմէզ տիր:

Մէրգումէ պունու սէօյլէտիկի վագըթտա , Փարիս թէաթրօլարընտա պուլունան էն ուսթա օյունճուլարա մախսուս օլան թագլիտի իճրա պիլէ , կիւէա գաշ ու կէօզ

մընտէն նաշի օլարագ , պիր սուրէթի խաթիհգարանէ օլտուղու հալտէ , գանգաշա իլէ կիւլմէքլիկէ գալգըշտը իսէ տէ , թէմամիյլէ պաշգա չըգարամատըղընտան , տիշլէրի պիր պիրինէ մուրտարա պաշլատը , վէ տաէիմա խուզէրինէ պիր պարըլտադըգ կէլտի ,

—Էվվէթ սիզ , —տէտի Լիօնէլ թէքրարէն , —վէ հէմտէ սիզ մէրգումու , աշըրը լաֆըզընըզ օլան Մաթիֆէնին թագլիտընըա , վէ անըն վիրտիկի պիր զէհիր իլէ զէհիրլէմիշսինիզ տիր ,

Մաթիֆէ տախի , մէզքիւր զէհիր մատտէսինի ճէրհ ու ինքեար իթմէքլիկէ չալըշտը իսէ տէ , պիր տիրլիւ մուվաֆֆագ օլամատը ,

Մէրգումուն էլլէրի տիթրէմէկէ պաշլատըգ , վէ անընըտան աշաղը իսէ թիթրէր աղմագա պաշլատըր.

—Լաքին , պուրատա գանուն ու նիզամ վար տըր , —տէտի մէրգում քէքէլէնէրէք , —Էվվէթ , նամուսլու ատամլարը իֆթիրա վէ հագարէթլէրտէն հըֆզ ու վիգայէ իչին նիզամ ու գանուն վար տըր , —պէն պու պապատէ մէրճիինէ միւրաճաաթ իլէ տավա իտէճէկիմտէն , շիմտիտէն սիզէ , հէմատ պըլրագըպ խանէմտէն տիշարը չըգմադըլըղը թէթար իտէրիմ , եօգսա . . ,

Լիօնէլ մէրգումուն լագըրտըսընը գաթ իլէ ,

—Մատմազէլ Մաթիֆէ , Գրուշինին միւհիւք պիր զէհիր օլտուղունու , վէ անըն գուվվէթ ու թէէսիրինի սիզ րէք ալէա թանըրմագտա օլտուղունուզ . . . մէզքիւր զէհիրին չիշէսինին , տահի պիր քեագըտա սարըլմըշ օլտուղու հալտէ , նէրէտէն չըգմըշ օլտուղունու , եանի մատամ Գօնշարըն թաւլէթ տատըրնա պուլունան պիր չէքմէճէ տէրունինտէն ,

վէ պիր էլտիվէն գութուսու իչինտէն չըգմըշ պուլունտուղունու պիլմէք իսթէ՞րմիսինիզ.

Լիօնէլ պու խուսուսու էօյլէ պիր հաքիմանէ սուրէթտէ սէօյլէյօր , վէ օլ մէրթէպէ թէֆէրրիւաթլարըյլա մէյտանէ գօյուեօր քի , մէրգումուն իքի սաճիգ ճիւնայէթլէր , գօրգուլարընտան տիթրէմէկէ պաշլատըլար :

Մէրգումլարըն եագալար էյէ միւմիշ օլմալարընտա հիչ շիւպհէլէրի գալմատը :

Բընէ քէնտի խապասէթինի իգրարէ մէճպուր օլաու իսէ տէ , Բօղ հայէա ինքեարընտա իսրար իթմէք խուսուսունտէն , իւի գօլլարընը խաչվարի կէօքսինէ վաղ իյլէտի , վէ տօղըճա պիր հալ ու հէյէթ քէսպ իյլէտի ,

—Միւսիւ Վարթէն , կէրէք պէնիմ վէ կէրէք Մաթիֆէնին , նամուսլու ատամլար օլտուղումուզու պիլմէքտէ՞միսինիզ , արթըգ սիզի ինճիթմէյիզ , սէօյլէտիկլէրինիզին քեաֆֆէսի տախի եալա՛ն տըր , իֆթիրա՛ տըր , վէ հէմտէ Մ. Մարսիալըն էօլիւմ էօլմէմիշ օլմասընը , սիզ նէտէ՞ն պիլիեօրսունուզ . . . պէն հէր ագշամ սօգագ գափուսունու չըգըրտըղը խէլքըն չըգարըբ աշաղը սըմարլատըմ . . . վէ գաբուլարը գափաթըրմագտա տըր . . . անախթարը քէնտի ճէպիմտէ տիր . . . իմտի պէօյլէ օլտուղու թագտիրտէ , սիզ նա՞սըլ օլուպ տա աշըմըշ վէ իչէրի կիրէրէք էօյլէ պիր չէյ օլմասընը անլայապիլմիշ օլուեօրսունուզ , տէյի պաղըրմագտա պաշլատը :

—Մատամ , պէն օլ սիզին սուալլէրինիզին ճէվապլարընը , հէմէն իզպաթ իտէ , վէ մէզքիւր ճինայէթի մէրճիինէ խապէր վիրտիկիմ

վազգըթաա վիրէճէկիմ տիր . . . -տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ, -մէ իշիմէ սիզտէ օլ վազգըթ հաքիմ է. ֆէնտրէյէ, Մատմազել Տէրէզին, պաշգա պիր ատէմին զէհիրլէմիշ օլմասընը, մէ Մ. Մաթիֆէ թարաֆընտան սիզէ վիրիլմիշ օլան, մէ քէնտի չէքմէճէնիզ տէրունինտէն չըգմըշ պուլունան պրուշին չըշէսինին, նա՞սըլ օլուպ տա օրատա պուլունմասընըն իզահաթընը վիրիրսինիզ . . . -մէ էկէրչի հաքիմ էֆէնտիտէ, սիզտէն սորըլը իզահաթա ինանըրպ գանի օլուր իսէ, պիթթապի միւսթահագգ օլաճագըընըզ էօլիւմ ճէզասընտան գուրթուլաճագսընըզ տըր . . .

Լիօնէլին լիսանընտան չըգան էօլիւմ ճէզասը լագըրտը իւզէրինէ, մէրգումէ խայիտէ գարըն եըլանըըմըան վուրուլմուշ տուր կիպի պիր հալ քէսպ իլէտի, մէ մէրգում նէգամէտէ տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, մէ էլլէրինի եօզլէրը տըզըրու գալտըրըրպ մէ բշգըրըրպ աղլարագ, եըլան կիպի եավրարմաեա պաշլատը:

—Ամա՜ն, բէնա՛ իւերիմ, Ալլահ աշգընա, հալիմէ մէրհամէ՛թ իտինիզ . . . -պէն սիզէ հիչ պիր ֆէնալըգ եափմամըշըմ տըր . . . -պէնի էյէ վիրմէյինիզ, մաճիպի խարապըմ օլմասընըզ . . . -տէտի:

—Նէ՞, աճըմա՞գ մը, մէրհամէ՞թ մի իսթէք, -տէտի Լիօնէլ թահգիրանէ մէ սէրթ պիր սէսլէնիշ իլէ. -Սիզ չիմտի իքինիզ տախի, նայիլի մէրհամէթ օլմագ իչին, հէր պիթէքլիֆի գապուլէ հազըր պուլունմագտասընըզ.

—Էվվէթ . . . էվվէթ . . . էվվէթ . . . -տէյի ճէվապ վիրտիլէր մէրգումլարըն իքիսի տախի:

—Իմտի էօյլէ օլուրսա, մատամ՛ քի պիզտէն մէրհամէթ պէքլէմէքտէսինիզ, -տէտի Լիօնէլ, -բէք այէա, իքինիզին գապահաթընը տախի աֆվ իտէյիմ, ֆագաթ, պէրէքէթ վիրսին քի, վագթինտէ եէթիշէրէք գուրթարմըշ օլտուղումուզտան, Մարիալ հէնուզ էօլմէյիպ սաղ տըր . . . -մաազալլահ, մէրգում հէլէր էօլմիւշ օլսա իտի, չիմտի պուրատա, պիզիմ եէրիմիզէ բօլիսլէր կէլմիշ օլաճագլար իտի: -վագտա պիզ սիզի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէեէրէք, մէ Ալլահտան պուլասընըզ տէեէրէք, իշլէմիշ օլտուղունուզ ճինայէթտէն սարֆը նազար իտէրիզ, ֆագաթ, պունուտա պազը շարթլար թահթընտա օլարագ եափաճագըզ.

—Սէօյլէյինիզ . . . սէօյլէյինիզ . . . -տէտի Րօզ անլաշըլմազ տէրէճէտէ պիր սէօյլէյիշ իլէ, -մէզքիւր թէքլիֆ մէ շարթլարընըզ հէր նէ տէ օլսա քապուլէն գապուլ մէ իճրասընա հազըր պուլունմագտայըզ . . .

—Եա եալըն սապահ մէ եախօտ տահա տօղրուսու պու սապահ, չիւնքի զաթէն վագըթ եարը կիճէեի կէչմիշ տիր, -տէտի Լիօնէլ, թէչրարէն Լօնտրա սօգագընա կիթմէլիսինիզ . . .

Րօզ Պօնչօն պաշընը էկէրէք էվվէթ տիմէքլիք իշարէթինի իճրա էյլէտի:

—Թէքլիֆիմիզ պաշգա պիր մուամէլէ վիրիլէրէք, զէհիրլի թէսաիրի քէստիրիլմիշ տիր, -տէտի Լիօնէլ, -տիմէք տիր քի սիզ մէրգումուն խանէսինէ տէօնտիւկինիզտէ, մէրգումու զէհիր վիրիլմէզտէն էվվէլքի հալինտէ պուլաճագսընըզ տըր . . . -իմտի տիգգաթ իթմէլիսինիզ քի, պիր տահա էօյլէ սույգասդ չէքէրէ գալգըշմաեասընըզ . . . -Մատմազել Տէրէյնին էօմրիւ նէզարէթիմիզտէ մուգատէս ատըլմագտա տըր . . .

—Ա՛հ, -տէտի Րօզ Պլանշ, -օլ պապատէ քէմալի էմնիյէթ իւզրէ օլապիլի՛րսինիզ . . . -անըն էօմրիւ խաթըրը նիյէթիլէ, քէնտի էօմրիւմիւ թէհլիքէեէ գօյմագլըգ տախի լազըմ կէլսէ, իճրասընա հազը՛րըմ...

—Էվվէթ, էօյլէ եափմալըսընըզ, -տէտի Լիօնէլ, -եօգսա մուագգալահ էկէրչի մէրգում պիրտէն պիրէ էօլէճէք օլուր իսէ, հէմամ անտէ սիզի հիւքիւմէթէ խապէր վիրէճէկիմտէ, հիչ շիւպհէնիզ օլմասըն . . .

Րօզ պու լագըրտըեը իշիթտիկի կիպի տիթրէմէկէ պաշլատը.

—Ա՛, պու սէօյլէտիկինիզ հագգանիյէթտէն տէկիլ տիր . . . -տէտի մէրգումէ քէքէլէեէրէք, -չիւնքի Մարիալ կէնճ պիր ատամ օլմաեըպ իլլա սինինի ալմըշ օլտուղունտան, պիրտէն պիրէ վէֆաթ իտէճէկի իհթիմալտէն օլտուգտան պաշգա . . . զաթէն քէօթիւմ օլմագտա տէրքեար տըր . . . տիմէք տիր քի, պէնիմ թարաֆըմտան հիչ պիր գուսուր վուգու պուլմատըգը հալտէ տախի էօյլէ պիր ֆէլաքէթ վուգուա կէլէպիլիր . . .

—Արթըգ օրասընը սիզ տիւշիւնմէլիսինիզ . . . -գապահաթ սիզտէ տիր, չիւնքի պէօյլէ հագգըը չիւքհէյէրէ, պիզզաթ քէնտինիզ սէպէպիյեէթ վիրտինիզ . . . -զիրա, պու ալէմտէ պիր ճինայէթէ ճիւրաթ իտէն ատէմին, իքինճի մէ իւչիւնճիւ մէ տահա զիեատէ ճինայէթլէրէ տախի ճիւրաթ իտէճէկի իհթիմալի գավիտէն տիր . . . -վէլհասըլ, կիճէ կիւնտիւզ մէրգում քէյֆիզի կէօզէթմէլի, մէ ուֆաճըգ պիր թէհլիքէ ալէմէթի կէօրտիւկիւնիւզ կիպի, հէմամ տագըգա ֆէվթ իթմէքսիզին պանա խապէր կէօնտէրմէլիսինիզ.

—Պու գօրգու պէնտէ օլտուգճա, սըգ սըգ սիզէ խապէր կէօնտէրէճէկիմ պի իշթիպահ տըր . . .

—Բէք ա՛յէա, էօյլէ օլմասընա ինանըրըմ, չիւնքի պէրէքեաթ վիրսին մէզքիւր գօրգուեա քի իհտաթա մէճպուր օլաճագսընըզ տըր . . . չիմտի կէլէլիմ պաշգա պիր խուսուսա, եանի Մ. Մաթիֆէնին թութաճագը թարիգէ . . . -հէման պու կիճէտէն պաշլաեարագ, սիզին իքինիզ տախի, չիւբհէսիզ օլարագ, պաշ պաշա վիրէճէք, մէ պէնիմ էլիմտէն գուրթուլմագ նիյեէթիլէ, տիեարը ախէրէ ֆիրար իթմէքլիկի տիւշիւնիւպ գուրաճագսընըզ տըր . . . -պու պապտէ ալա ինքեար ճայիզ տէկիլ տիր, մուհթըմէլ էօյլէ պիր շէյէ գալգըշաճագսընըզ տըր . . . -պէն սիզին ախլագընըզզը բէք իյի թանըմագտայըմ, հաթթա թա չիմտի պու տագըգատէն տախի, ֆիքրինիզտէն պու թէսապիրի կէչիրմէքտէսինիզ տիր . . . -լաքին, իշթէ սիզէ, չիմտիտէն, քէմալի մէրհամէթիմտէն նաշի օլարագ, սագըն էօյլէ պիր շէյէ եօլա սափմագլըղա գալգըշմաեասընըզ . . . -զիրա, չիմտի պու տագըգատան պէրի իսէ, սիզի թահթը մուհաֆազայա ալտըրմըշըմ տըր. հէր թարաֆընըզտա կիզլի կէօզճիւլէր պուլունմագտա տըր. չէօյլէ քի, ատըմլարընըզ ատըմլարընըզտան աեըրմաեարագ բէշինիզտէ կէզէճէքլէր, էօյլէ պիր շէյէ գալգըշըրընըզլա թութուլաճագլար տըր.

—Պու տէտիկինիզ հագգանիյեէթ իգթիզասընտան տէկի՛լ տիր, -տէտի Րընէ Մանթիֆէ տախի քէնտի թարաֆընտան սիթէմամիզ պիր սէօյլէյիշ իլէ, -թարաֆընըզտան թայեին գըլընմըշ օլան կէօզճիւլէրին, պիզիմ էն զիեատէ սուչումուզ

պիր հարէքէթիմիզ հագգընտա սախի եանըլըպ շիւպհէեէ զահիպ օլա պիլէճէքլէրինտէն. վէ օնա կէօրէ մուամէլէ էյլէյէպիլէճէքլէրինտէն շիւպհէ եօգ տուր, մէսէլա, տէմէք սիզ քի շիմտիտէն, պու սըզըն սէօյլէյիշինիզէ նէզարէն, շիմէնտիֆէրէ պինէրէք կիտիպ Անկիէնտէ պիր եէմէք եէյէմէյէճէկիմ սիզ, չիւնքի, պէլքի Պրիւքսէլէ գաչըեօր շիւպհէսինտէն խաճրիք օլունարագ, պէնի նահագ եէրտէ գապմէյէճէեէ թութուրապիլէճէքլէր սիզ, շէօյլէ տէյի՞լ մի։

—Էվվէթ շէօյլէ տիր, վէ անըն տախի վէգայը սըզըն պօյնունուզտա տըր, —տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ, —օլ պապտէ մատամ Պօնշանա վիրտիկիմ ճէվապը սիզէ տախի թէքրարլարըմ. —իյի՜ չարէ, պէօյլէ էգթիզա իթմէքտէ տիր, պազընըզ քի սագընըզ տիգգաթ իթէօյինիզ, վէ էմրի պատիրէթ իգզէ տավրանարագ, հիչ պիր շիւպհէ տավէթ իտէճէք թավր ու խէճիւմէտէ պուլունմագըզըն չալըշմալըսընըզ, շէօյլէքի, Թարաֆըմըզտան եէնի պիր Թալիմաթ ալընճայա գատար, շիմտիտէն պէրապէր կիթմէքլիկէ գալգըշմայասընըզ . . .

—Թամամ, —տէտի Մաթիֆէ քէքէլէեէրէք, —չօգ իյի. տէմէք սիզ քի շիմտի պէն Փարիզտէ մահպուս գալընտէ պուլունմագտայըմ, էօյլէ՞ մի . . .

—Շիւպհէսիզ, Փագաթ գապահաթ քիմտէ՞ տիր. —մէկէրշի, պու ճիւմլէ իլէ սախի, շու շիմտիքի հալինիզ, Փարիս մահպուսխանէլէրինտէն պիրինտէ քէօշէնիշինլիք օլմագլըգտան իյի տէյի՞լ մի տիր . . .

Մաթիֆէ պունա գարշըլըգ հիչ պիր ճէվապ վիրմէտի.

—Պունա իթամթ իթմէքլիկինիզ նէմին իտէ՞րմիսինիզ, —տէտի Լիօնէլ.

—Էվվէթ եէմին իլէ վաատ իտէրիմ, —տէտի Րօզ քէքէլէեէրէք վէ տիթրէյիշլի պիր սէս իլէ սէօյլէեէրէք.

—Պէն տախի եէմին իտէրիմ վաատ իտէրիմ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Մաթիֆէ . . . —չիւնքի էլիմտէն պաշգա տիւրլիւ պիր շէյ եափամազ կէլմէզ . . . —տիեէրէք իսմէյի մէգալ իյլէտի մէրգում եափաճաճըգ սէօյլէեէրէք.

—Էհ իշթէ սիզի սէրպէսթ պըրագըեօրուզ . . . —Սըրթըզ սիզտէ նէ եօլտա հարէքէթ իտէճէկինիզի տիւշիւնէպիլի՞րսինիզ, —քէնտի սէլամէթինիզ, քէնտի էլինիզտէ տիր.

Է—ֆէնտի, պիր խուսուս տահա վար տըր քի, անը ունութմագտաըընըզ . . . —տէտի Ժան Րընօ.

—Նէ՞ տիր օ պագալըմ.

—Մ. Մաթիֆէեէ, քէնտիսինէ հիւրմէթլու Վիլեամ Տիքըրըն Թարաֆընտան վիրիլմիշ օլան Թալիմաթլարա, քէմալ մէրթէպէ իթաաթ իթմէքլիկէ պօրճլու պուլունտուղունու թէնպի՞հ էյլէմէլինիզ . . .

Մաթիֆէ մէզքիւր Վիլեամ Տիքըրըն խամինի իշիթթիկինտէ իրգմէկէ, վէ Թէաճճիւպի ազիմ իզրէ Ժան Րընօնուն եիւզինէ պագարագ, քէնտու քէնտուեէ,

—Աճա՜յիպ, պու արապ նա՞սըլ օլույօր մէրգում սահիհ վէ եախօտ սախթէ Ինկիլիզին, Ժօրժ Տէրէյին հագգընտա աշքեար օլան նիյեէթինէ վագըֆ օլապիլմիշ տիր՝ տէյի սըգալ իթմէկէ պաշլատը, —Տիմէք տիր քի, պու ատամլար պիր պիրլէրինի թանըմագտա օլմալը տըրլար.

Պաթէհու մէրգում եիւքսէք սէս իլէ սէօյլէեէրէք,

—Հիւրմէթլու Վիլեամ Տիքըրնըն էմր ու Թէնպիհլէրի, նօգթասը նօգթասընա մէվգըի իճրայէ գօնուլաճագլար տըր, —տէտի.

—Չօգ իյի . . . խատի շէօյլէ օլտուգտա արթըգ պիզ պըրագըլըպ կիտէրիզ . . .

Օլ վագըթ Մաթիֆէ էլինէ պիր չամտան ալարագ քէմալի հիւրմէթլէ էրէքթ թութթու, վէ մէրգումուն իւչ ըշիգլէրին էնլէրինէ տուշէրէք, սօգագ գաբուսունա գատար կէօթիւրտիւ, վէ մէրգումլար արապալըրընա պինիպ տէ եիրագլանտըգընճա իշէրի կէլիփ գաբուեու գաբամատը.

Մէրգում իշէրի կէլտիքտէ, Րօզ Պօնշանը սայքը պիր գօլթուգ իւզէրինէ տիւշէ գալմըշ տըր կիպի պիր հալտէ պուլտու.

—Ամա՛ն եա Րէպպ, պու նէ՞ հալլէրէ տիւշտիւր օլտուգ, —տէտի մէրգումէ քէքէլէեէրէք վէ իզհար էլէմ ու հիտտէթ իյլէեէրէք. —Թանըրմագտայըմ տէյի ղանն իթմէքտէ օլտուղում, հալ պու քի, հագըգաթի հալտէ ասլա պիլմէքտէ օլմատըղըմ պու ատամլար աճապա քի՛մ տիրլէր.

—Պու ատամլար ինթիգամ ալըճը տըրլար . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Մաթիֆէ, —Հէր նէ գատար սէպէպինէ ակեահ տէյիլ իսէմ տէ, անճագ կէօրիւյօր վէ հիս իյլէմէքտէյիմ քի, պունլար Մարթայըլ ֆամիլեասընըն խարապընա չալըշմագա եէմին իյլէմիշ օլմալը տըրլար, վէ պիզ իսէ պիլմէեէրէք, ղարազը ազիմլէրինէ հէտէֆ իթմէք իսթէտիքլէրի գուրպանլարտան պիրինի էլլէրինտէն ալըշ պուլունտուգ.

—Տահա իյի եա, պիզ Մարթայըլ ղէհիրլէյիփ էօլտիւրմէկէ, քէնտիլէրէ պիր խըտմէթ իթմիշ օլուր իտիք, էկէրշի էօյլէ տէյիլնիզ կիպի օլմուշ օլսա իտի, տէկիլ կիւճէնմէլէրի, իլլա մէմնուն օլմալարը լազըմ կէլմէլի իտի.

—Խայըր, անլէրին նիյեէթ ու մագսատը օ տէյիլ տիր . . . անլէրին ասըլ նիյեէթ ու մագսատլարը մէրգումու պիզզաթ քէնտիլէրի, եա պաշգա տիւրլիւ պիր էօլիւմ իլէ էօլտիւրմէքտէն, վէ եախօտ պէօյլէ էզիյեէթ իւզրէ եաշաթմագլըգտան իպարէթ օլմալը տըր.

—Է՛յ, շիմտի պիզ նէ՞ եափաճաղըզ, պունլարա իթթիֆագըմըզ վար մուճիպինճէ իթաաթ իտէճէ՞քմիյիզ.

—Էլպէթթէ իտէճէկիզ. —Փագաթ, նէ՞ զարարը վար տըր, վարսընլար նէ եափարլար իսէ եափսընլար.

—Իյի էմա, Մարթայըլն ալթը եիւզ պին ֆրանգը՞ նասըլ օլաճագ տըր, մէկէրշի Թէհլիքէեէ տիւշմիւշ օ՛լմալաճագ մը տըր.

—Թէքքէյի պէքլէյէն չօրպաճը իշէր, տէմիշլէր. իշին սօնունա պէքլէմէլիյիզ... սապր իթմէլիյիզ.

2

Ժօրժ Տէրէյն իւչ այտան էտտա իյլէմէք իւզրէ, Մ. Մաթիֆէտէն իքի եիւզ պին ֆրանգը հէմէն ալտըղը կիպի, ֆիւրրինտէ գուրմուշ օլտուղու Թէտպիրլէրի մէվգըի իճրայէ վազ իթմէկէ պաշլատը.

Մէպլաղը մէզգիւրուն նըսֆընը պօրճլուլարընա Թագսիմ իտիպ, վէ պագը գալան ալաճագլարը իչին տախի պիր աղ միւտտէթ իթմէլէրինէ տայիր րուխի րիզալարընը թահսիլ իթթիկի կիպի, նըսֆը տիկէրինի տախի, Շանթիյեիտէ ամ եարըշընա Թախսիս իթմէքլիկէ քէնտիսինէ գարար վիրտի.

Եարըշ կիւնլէրի եագլաշտըգճա, Մէրգում տահա մէզկիւր քէնտի նիյեթինտէ գավիլէշէրէք, հէր հալտէ, եանընտա պուլունան եիւզ պին ֆրանգը, Լիոնէլ Վարթընըն եարըշա չըգարաճաղը Պիւ-Տէյիզ իլէ Միս-Լօվ նամ իքի րէս ախըրտան պիրինին ուղրունա գօյաճագ, պահասը կիրիշմէքլիկէ հազըրլանըր.

—Վէլհասըլ, —տէտի Մէրգում քէնտու քէնտունէ, —պէն շիմտի պու բարա իլէ, էկէրչի քազանըրսա օյունլարընա կիրիշէճէք օլսամ, տէօրտ պէշ գաթ եարաբիլմէքլիք բէք կիւճ պիր չէյ տէ պէլքի տէ միլյոնինիզ օլաճագ տըր, չիւնքի գումարտա օլ գատար բարա գազանմազ իչին, պիր չօգ տէֆալար զարըմըն իյի կիթմէսի իգթիզա էթտիքտէն պաշգա, հէլէ օլ Ինկիլիզ Վիլեամ Տիգրըն իսէ, անասընտան պիր գումարպազ տօղմուշա պէնզէմէքտէ տիր . . . —Հայտը քի, Լիոնէլ Վարթընըն աթլարընա կէլինտիքտէ, բէք ճինաչէյլէր տիրլէր Մէրգում բէք չօգ բարալար վիրէրէք խասաէթէն Ինկիլթէրրատան կէթիրթտիրմիշ տիր, վէ հէնուզ իւք տէֆա եարըշա չըգաճագ օլտուգլարընտան, նէ՞ անաբրա չէյլէր օլտուգլարընը քիմսէ պիլմէտէ տէյիլ տիր . . . —Մէզկիւր աթլարըն սահիպլէրի կէչէճէքլէրինէ պէնիմ էմնիյեթիմ քըսամէլէմ վար տըր . . . —Ֆագաթ, էլպէթթէ մէզկիւր աթլարտան պիրի տիկէրինի կէչէպիլէճէք տիր . . . —Իշթէ մաարիֆէթ գանղիսինին զիեատէ գօչուչու օլտուղունու պիլմէքտէ տիր, պիր քէրրէ մէզկիւր եարարա վագըֆ օլապիլտիմ մի իտի, հիսապըմը բարալար գազանապիլէճէկիմ պի իչթիպահ տըր . . . Էվէթ, օլ վագըթ օլ գատար զէնկին օլապիլէճէկիմ տիր քի. քըսաֆֆէյի պօրճլարըմը վիրիփ սէլամէթէ չըգարըգտան պաշգա, քէմալի տարաթ վէ սալթանաթլա տախի քէնտի տիւկիւնիւմիւ եափապիլէճէկիմ տիր . . . —լագին, պու իշտէ պիւյիւք ագըլլըլըգ լազըմ տըր, հէր նէ գատար պու պապտէ էֆքեարըմըզտա մուպայէնէթ վար իսէ տէ, եանի պագըլար օլունճա գումէթի պիր իչէ վիրմէքլիկին թարիգի սալիմ օլմամընը իստէրսա իսէ, վէ պազըլար տախի իյի չիֆթ թութմագլըղը թահսին իյլէմէքտէ իսէլէր տէ, պէն տախի էվվէլքի րէյէ իթիպար իտէնլէրտէն օլտուղումտան, մէզկիւր աթլարըն իքիսի իչին տախի պահսա կիրիշմէյիզ, եալընըզ պիրինի հագգընտա կիրիշմէլիյիմ . . . —Իյի էմմա, պունլարտան գանղիսինին զիեատէ գօշար օլտուղունու՞ նասըլ անլամալըյըմ . . . —Հա՛, տամամ սէնտէ, օնտան գօլայ նէ վար տըր, գըրգ էնղլիեաեա մուրաճաաթ իթմէքտէն իսէ, պիր Այյահա մուրաճաաթ իթմէքլիք տահա էվլէա տըր, տէմիշլէր, իշթէ պէն տախի էօյլէ եարմալըեըմ, չէօյլէքի, տողրու Լիոնէլէ կիտիփ սիւալ իտէրէք քէապի մալիւմաթ իթմէլիյիմ, օրու՞ր մու օլուր, վէ հէմ տէ բէք այէա օլուր.

Ժօրժ պունլարը պէօյլէճէ տիւշիւնիւփ քէնտինճէ գարար վիրտիքտէն սօնրա, հէնուզ օլ կիւն քէնտի նիշանլըսը Լօրա Վարթընա մութաաքըպտա օլան պիր տէմէթ հէտիեէ չիչէկի թագտիմ իթտի, վէ թամամը տախի օրատա, եանի Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ իյլէտի. վէ պատէհու Լիոնէլին գօլթուղունա կիրէրէք, Մէրգումու չէօյլէ պիր թէնհա թարաֆա չէքիփ կէօթիւրտի.

—Ազիզիմ Ժօրժ, նէ՛ վար տըր, կիզլի պիր սէօյլէյէճէկինիզ օլմալը տըր, էօյլէ տէյի՛լ մի, —տէտի Լիօնէլ կիւլիւմսէեէրէք.

—Բէք մուհիմ պիր խուսուս հաղգընտա, Իզաթընըզտան պիր մալիւմաթ ալմագ իսթէրիմ . . . վէ եախօտ տահա տօղրուսու, տօսթճա պիր նասիհաթընըզա մուրաճաաթ լիւզում էֆքեարընտայըմ.

—Սիզէ, քէնտինիզէ՞ տայիր պիր խուսուստա մը տըր.

—Խայր, եալընըզ քէնտի չախսըմ իչին օլմայըփ, իլլա աչուքի մէրթէպէ ճանըման սէվտիկիմ պիր արգատաշըմըն տախի մէնֆաաթը պուլունմագտա տըր . . .

—Գանա մէրա՛գ վիրիեօրսունուզ . . . —սէօյլէյինիզ, մատէ նէ՛ տիր

—Տու բազար կիւնիւ իճրա օլունաճագ օլան աթ եարըշընը անլաթմագ իսթէրիմ . . .

—Օնտանտա պիր չէյ անլաեամատըմ . . . —էֆքեարընըզը իզահ իտինիզ . . .

—Նիմտի սէօյլէյէճէկիմ . . . —օլ ղութընըզտա զիքրինի կէչտիկիմ պիր տօսթում, պիւյիւք գարարլարա ուղրաեարագ, բէք միւչքիւլ պիր հալ քէսպ իթմիշ տիր . . . —պու ճիւմլէ իլէ տախի էյինաէ խայլիճէ պիր մէպլաղ պուլունտուղունտան, էօյլէ պիր իշ տիւշիւնմէքտէ տիր քի, հէման պիր կիւնտէ, մէպլաղը մէզպուրունուն պիր գաչ միսլինի գազանարագ, սահիլի սէլամէթէ չըգմագլըգ արզու վէ նիյեթինտէ պուլունմագտա տըր.

Մէրգում պունու սէօյլէտիկի վագըթտա, տայիմա Լիոնէլին եիւզիւնէ պագմագտա իտի.

Վէ Լիոնէլ իսէ, կիւեա մէրգումուն արըլ մուրատընըն ֆարգընտա տէյիլ տիր կիպի պուլունմագ իսթէտիկինաէն, թաւր ու լէհճէսինի պիլա թէէսսիր ազըլամագտա իտի.

Ժօրժ թէքրարէն քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Մէրգում տօսթումուն էմէլ ու խթիգատընտա նէզարէն, մէզկիւր արզուլէմէքտէ օլտուղու իգպալէ, օլ սիզին եարըշա չըգարաճաղընըզ աթլար սայէսինտէ նայիլ օլապիլէճէք տիր. —Էվէթ, մէրգումուն օլ պապտէ քէմալի էմնիյեթի պուլունտուղու կիպի, տօղրուսու պէն տախի մէրգումուն պու ֆիքր ու իթիգատընա իշթիրագ պիրլէ թաւսին ու թաստիգ իյլէմէքտէյիմ. —Ֆագաթ, էհէմմիյէթտէն օլան՝ վէ մէրգումուն թալէպինտէն պունան մատտէ չուտուր քի, մէզկիւր աթլարընըզտան գանղիսի իչին պահսա կիրիշմէքլիկինի քէնտիսինէ իխթար ու նասիհաթտա հիմմէթ իյլէեէսինիզ.

Լիոնէլ թէքրարէն կիւլմէկէ պաշլատը.

—Թարաֆըմտան թէրճիւմանըմըզ իթմէքտէ օլտուղունուզ մէրգում տօսթունուզ քի՛մ տիր, իսմի՛ նէ տիր, տէյի սիւալ իյլէտի.

—Իսմինին զահիրէ չըգմամըսը իսթէմէտիկինտէն, քիմսէյէ սէօյլէմէեէյիմ տէյի թէնպիհ իյլէտի . . .

—Չօգ իյի . . . ղըթէն իսմինի պիլմէքլիկէ տէ չօգլուգ պիր իհթիեաճ եօգ տուր, պէն չիմտի սիզէ օլ պապտէ, պիզզաթ քէնտինիզ իչին իսթէմէքտէսինիզ տիր կիպի պիր ճէվապ վիրէյիմ, —պու եօլտա պիր չէյ հաղգընտա նասիհաթ վիրմէքլիկի, պէն քեամիլէն րէտտ իտէրիմ, աղա սէպէպ օլմագ իսթէմէմ.

—Սէպէ՛պ.

—Չիւնքի օլ եօլտա պիր նասիհաթտան տօղաճագ օլան մէսուլիյեէթ վէ վէպալըն թահթընտա գալմագլըգ, պէնիմ իչին մագպուլ պիր չէյ տէյիլ տիր . . . —չիւնքի աթ

եարըշը պաշօրնա կիրիշմէյիք տիմէք, պախըմ իչի պիր օճաւն օյնամագ տիմէք տիր, վէ պախըմ իչի օլան օճաւնլըրտա իսէ, հազըրգախի հալ թարաֆընը պըրագըպ տաիհթիմալ թարաֆընը թութմագ, էն զիեատէ ուժա վէ ագըլ զանն օլունան տաւականն պիլէ կայդ իտիպ խարագ օլաւդըլարը մայիմ տուր . . . վագըա պէն տախի, քէնտի ախլարըմըն, պաշգալարը կէչէճէյլէրի իթիգատընտա պուլունմագտայըմ, լաքին, պէնիմքի տախի անճագ պիր իթիգատտան իպարէթ տիր, քի՛մ պիլիր, պէլքի եանըլմագտայըմ, չիւնքի, չօգ տէֆա կէօրիւյօրիւզ տիւր քի, էն մէշհուր ալիմլար պիլէ, նիշանկեահըն վաղը օլմագըան թօբալլամա պաշլամըշլար. վէ հիչ մէքմուլ օլունմայան զայիֆ վէ միսկին աթլարտա աւլէրի կէչմիշլէր տիր . . . կէրչի, եօլէ պիր չէյ վուգուպուլէ, պէնճէ պիր գապահաթ եօգ տուր տիմէք իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մատամ քի պէնիմ նասիհաթըմըն ճէւապըթ ալմագ, գըլըղըմ տա պիր տամամ պէնիմ ալտըգըմ իչին պահա կիրիշճէք տիր, մէրգում տաւէմին պիր կիւն պանա, «Միզին նասիհաթլըրըզըն մալի պանա չօգա օլմուչ տուր» տիմէսի տէ իշիթմիշտէն տիր, իմտի պու միւյաւհազա մէպնի, պէն եօլէ պիր նասիհաթ վիրմէքլիքտէն իճթինապ իթմէք իսթէրիմ.

—Պէնիմ տօղթում օլան տաէմ, օլ եօլտա պիր սիթէմի լիանէ ալմագլըղը ճայիզ կէօրէճէք տամալարան տէկիլ տիր.

—Աման աղիզիմ ժօրժ, օլ պապաէ իպրամ իլէմէյինիզ, զիրա պօշ չէյ տիր, վէ էկէր մէրգում տօգթուրուզ սիզին լագըրտըլըղը տիյնէր պիլիրսի իսէ, եալընըզ պիր չէյէ գանդըրմալըղընըզ, չէօյլէ քին մամամ քի պէօյլէ պիր արզու, -նիյէթի վար իմիշ, ըէջ օլէա, պէնիմ ախթարըմտան պիրի իչին պահսա կիրիշէճէք իմիշ, պէնտէ իթթիխար իտէրիմ, փագաթ, պէշ եիւզ ֆրանգտան զիեատէ իչին կիրիշմէսին, կէրչի, օլ վագըթ, գազանասա պիլիյիւք պիր չէյ գազանամաեաճագ տըր, լաքին հիչ տէյիլ իսէ, պիլիյիւք պիր չէյ թէ գայպ իթմէյէճէք տիր . . . –մայիմ եա, գայպ իտիլմէմիշ օլան պիր բարաեա տախի, գազանըլմըշ տըր նազարըլա պագըլմագլըղ ճայիզ տիր . . .

Ճէմս կիպի աշիքեար տըր քի, օլ պապաէ Լիօնէլաէն, միւրատ օլունան մալիւմաթ ալընամատըղիտի. –Ժօրժ տախի եօլէ օլմալըղը անլամըղընտան, արթըգ իպրամ իթմէք վէ պիհուտէ չալըշմագ իսթէմէտիկինտէն, վէ Տօմէնիգօ Սէպաստեանըն տախի տայիմա քէօշքէ պուլունուպ, վէ Լիօնէլին տէ նէտիմի օլտուղունու պիլտիքինտէն, պիր քէրրէ տահա միւրաճաաթ իթմէքլիկի, վէ օլ պապաէ լագըրտըն աչըլմագ, ուսթալըղլա աղըզընտան պիր մալիւմաթ գապմագլըղը ֆիքրինտէն գուրտու, վէ ֆիլհագիգա, մէճմուլինին խաքիճինտէ պուլունան պիր թէսատիւֆ վէ պիր գօլայլըգ իլէ, մէրգում իլէ, օլ խուսուսա պիր լագըրտայա կիրիշէպիլտի.

—Մաթլագ տուրէթտէ Լիօնէլին աթլարընտան պիրի իչին պահսա կիրիշմէքլիք նիյէթինտէ՞մի սինիզ, — տէյի մէրգումա սուալ իթմի Ժան Րընօ.

Էվէթ.

—Էյ օլ պապաէ սիզէ պիր ճէվապ վիրմէքլիքտէն իճթինապ իլէքիւր նիյէթինիզի մէվզըի իճրայէ գօյմ իլէնէճէ՞քմիսինիզ . . .

—Էվէթ, մաթլագա.

—Մէզքիւր աթլարտան գա՞նգիսինի կէօզինիզը թութմագտա սըզ.

—Իշթէ անը քէստիրէմէյօրում . . . –Թագրիպաթիլէ բայիթ կէլա պիլիրիմ գարար վիրմէքլիկէ մէճպուր օլաճաղըմ տըր . . .

—Մատամ քի եօլէ պիր պախըթ իչինէ գույուլաճագ իմիշսինիզ . . . –Լիօնէլին զիեատէ իթիգատը Գիլտ-Տէլիլ հաքգընտա տըր. –իմտի սիզ տախի պունտան խապէրտար օլմալըղըղըզտա, անա կէօրէ պահսա կիրիշմէլիսինիզ, փագաթ, ըէճա իտէրիմ, քիմսէնէ տէ պիր չէյ սէօյլէմէյինիզ, անճագ քէնտինիզ պիլմէլիսինիզ . . .

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, հէմէն քէզ թէշէքքիւր իտէրիմ, վէ քիմ սէնէ տէ պիր չէյ սէօյլէմէյէճէկիմ, չիւնքի, սիզէ վատ իտէրիմ..

Տօմինիգօ Սէպաստեա թարաֆընտան ալտըղը մալիւմաթա, Ժօրժ Տէրէյին հէր նէ գատար զիեատէ սիյլէ էհէմմիյէթ վիրիպ էմնիյէթ իթմէքտէ իսէ իտի, պաշգա պիրինին թասաիգինէ միւրաճաաթ իլէ, տահա զիեատէ էմին օլմագլըղը միւրատ իտիպ գարար վիրմէքլիկինտէն, տօղրու Լիօնէլին աթլարը աորըրընա կիթմի, վէ Իսկիլիզ սէյիսին էլինէ պէշ եիւզ ֆրանգլըգ պիր գայիմէ սըգըշտըրարագ, մէրգումտան տախի շու ախպարը մալիւմաթը ալտը.

«Գիլ-Տէլիլ ըէս իլէ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր, հէր կիւն գօշտուրմագլըղտա չըգարըլարագ թէճրիւպէ իտիլմէքտէ, ըգմէնտէֆէր կիպի կիթմէքի կէօրիւլմէքտէ տիր.

Վէ Միս Լօմ իսէ, հէր նէ գատար էշքեալ ճիհէթինտէ տահա կիւզէլ իսէ տէ, անըն գատար գօշամամագտա տըր.»

Իսկիլիզ սէյիսին իթիգատընճա, Լիօնէլին մէզքիւր աթը, հէր հալտէ ֆիթուհաթը գազանաճագ տըր.

Ժօրժ Տէրէյին աթլարըն սէյիսինտէն տախի, մէզքիւր էվվէլքի պիլտիկինի թասաիգ իտիճի օլան մալիւմաթը ալտըգը կիպի, արթըգ քէնտի սէրվէթ իտէպիլէճէկինէ պիւթիւն պիւթիւն էմին օլտուգտան, մէմնուն վէ մէսրուր օլարագ Փարիզէ ավտէթ իլէտի.

Հալպուքի մէրգում եօլտա քէնտու քէնտուլէ պիր չօգ խէեալաթլարտա պուլունտու, պիր չօգ հէսապլար եարտը, վէ նիհայէթ հէր հիսապընը կէօզթիւրիւպ, պագար կիւնիւ գազանաճագը իւչ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգը պաղլատը.

Ճիմտի մէրգումուն պիւյիւք տէրտի վէ մէրագը, պագար կիւնիւն պիր սաաթ էվվէլ կէլմէսի իտի, ճէպինտէքի եիւզ պին ֆրանգ քէնտիսինի օլ գատար թահրիք իթմէքտէ իտի քի, Լիլիանէն կէլէն, աթ եարըշը սաաթընը զինճիր իլէ չէքէճէք իտի.

Պիրաէ պու արատա, Մաթիլտէ թարաֆընտան քէնտիսինէ, իւչ եիւզ ֆրանգա գատար տահա իթթիֆագ օլունմալ բարա վիրիլէճէկի իւմիտինի խաթըրընա կէթիրի, վէ քէնտու քէնտուլէ, –Հազըր ֆուրսաթ եաքալէ տիր . . . –տէտի մէրգում . . . –մէկէրչի պիր տէֆա կիրիստէ թէճրիպէ իտէրէք, իւչ եիւզ ֆրանգ տահա իթթիֆագ օլմա՞զ մը, նէ՞ գայըպ իթմիշ օլուրում . . . պէլքի Մաթիլտէ թէրիֆի գազանըլ իտէր, վէ օլ վագըթ պէն տահա զիեատէ գազանըրըմ -

ճէսարէթ իւզրէ աթ եարըշընտա պահսա կիրիշիրիմ . . . — զաթէն Լաթիֆէ պանա իքի եիւզ պին ֆրանգը վիրտիկինտէ հիչ պիր կիւճլիւք կէօսթէրմէյէճէքթի խանը . . . — վէ հաթթա մէպլաղը մէզքուրունտա բէք ճիւզի պիր չէյ օլտուղունու անլաթըրըր խանը . . . —վէ եագընտա կէլէճէք բարասը պուլունտուղունու տախի սէօյլէտի խանը . . . —պունլարտան տա զաթինազար, նասըլ քի ունուտիմ՝, էօյլէ եա, չէօյլէ պիր թէճրիպէսէ տալըշըրըղըմտա, նէ՞ զարար իթմիշ օլուրտում . . . —Օլսա օլսա էն ֆէնասը նէ օլաճագ տըր, մէրգում թէքլիֆիմի գապուլ իթմէեէրէք վիրմէեէճէք տիր, էօյլէ տէկի՞լ մի, ֆագաթ չու տախի, լաահիւ տիր քի, վիրմէսէ պիլէ թէրպիյէսիզճէ պիր մուամէլէտէ պուլունմաեըպ, անճագ նէզաքէթ իւզրէ անլաթաճագ տըր . . . —Իմտի, հէր հալտէ պիր քէրրէ պէն եարըն մէրգումա կիթմէլիյիմ.

Մէրգում օլ կիճէ սապահա գատար տախի պու եօլտա խէեալաթ իլէ ուղրաշտը, վէ պիր չօգ այթուն վէ կիւմիւշ տիւշլէրի կէօրտիւ. վէ հաթթա սապահ օլուպ ուեանտըգտա տախի մէզքիւր տիւշլէրէ վէ խէեալաթա տէվամ իտէրտի, չէօյլէ քի պիր սաաթ զարֆընտա գազանաճաղը պինլէրճէ լիրալար, կէօզլէրի էօնիւնտէ եաեըլարագ բարլամաեա պաշլատըլար. վէլհասըլ սաաթ սէքիզէ կէլիր կէլմէզ արապաեա պինտիկի պիլէ տօղրու Լաթիֆէնին խանէսինէ կիթտի, վէ պաղչէ գափուսունուն չընղըրաղընը չէքտի.

Խըտմէթճի գարըն գափուեու աչըպ մէրգումու թանըտըղընտա, անինտէ իչէրի գապուլ իյլէտի, վէ օլ անտէ քէնտիսինի օտասընտա եաւըրըզճա պուլունմագտա օլան չէլէպիսի եանընա կէօթիւրտիւ.

Լաթիֆէ զաթէն զէքի վէ չէյթան պիր ատամ օլուպ, վէ հէր հալտէ քէնտիսինին գըզլըը չըգաճաղընը ֆէհմ ու իտրաք իյլէմէքտէ օլտուղունտան, կիճէքի վուգու պուլան վագաա իւզէրինէ, հիչ պիր մէրագ իթմէքտէ տէկիլ իտի, եինէ քէնտի քէյֆի վէ իշինտէ էմմէլքի կիպի մէշղուլ պուլունմագտա իտի, չիւնքի, մէրգումուն հիտապընճա, օլ վուգուա կէլէն հալլէրտէն սօնրա մագսատ, Մարթալ ֆամիլեասընըն խըրսըզլըղընտան իպարէթ օլտուղունտան, վէ քէնտիսի տէ մէզգիւր ֆամիլեանըն հէր պիր էօրընէկ վագըֆ պուլունտուղունտան, Լիօնէլ վէ արգատաշլարը, պազը խուսուսլարտա քէնտիլէ մուրաճաաթ իյլէտիքլէրինտէ, քէնտիսինտէ օնլարա պիր ալէթ օլուպ խըտմէթ իտէճէք, վէ օլ եիւզտէն պիր չօգ բարալար գազանաճագ իտի:

Ժօրժ մէրգումուն թօզլարա միւլէմմա պուլունան օտասընտան իչէրի կիրէր կիրմէզ, Վիլեամ Տիքըն թարաֆընտան քէնտիսինէ վիրիլմիշ օլան թալիմաթ՝ մէրգումուն խաթըրընա կէլտի, վէ քէնտու քէնտուլէ,

—Իշթէ, —տէտի մէրգում ֆիքըրինտէն— պու զէվալլը տախի գուրուլմուշ օլան տուզագա չապգընճա կէլիպ տիւշմէքտէ օլմալը տըր . . . —բէք այէա, նէ՛ վազիֆէմ պէնիմ, վարըընլար պիր պիրի ճանընը ալսընլար . . .

Մէրգում պունու պէօյլէ տիւշիւնտիւկիւլէ պէրապէր, աեաղա գալգտը, կիտիպ Ժօրժու սէլամլատը, վէ նէզաքէթ իւզրէ կիւլիւմսէեէրէք մէրգումա պիր սանտալիեեէ կէօսթէրտի, վէ քէլամէ աղազ իթտի.

—Ազիզիմ միւսիւ Ժօրժ, գանզի րիւզկեար աթըը սիզի պուրատա, եօգսա վատէսինտէն էվվէլ օլտուղու հալտէ, ամմա օլտուղունուզ մէպլաղը՞ մը կէթիրտինիզ, —տէտի, Ժօրժ կիւլէրէք վէ պաշընը սալլաեարագ օթուրտու, վէ ճէվապ օլարագ տախի,

—Տօղրուսու, խայըր, ազիզիմ միւսիւ Լաթիֆէ . . . —պու կէլիշիմտէն մագսատ, օլ սիզին խաթըրընըզտան կէչէն տէկիլ տիր . . .

—Նէ՞ տիր մուրատընըզ էօյլէ իսէ.

—Նէ նիյէթէ մէպնի կէլտիկիմի տիւշիւնէ՞մէտինիզ մի.

—Խայըր պիլէմէեօրում . . . օլսա օլսա եէնիտէն պիր խաթիրլաղ իչին կէլմիշ օլաճագսընըզ . . . ֆագաթ, օ տախի իհթիմալին խարիճինտէ տիր կիպի կէօրիւնմէքտէ տիր . . .

—Իսթէր իհթիմալին խարիճինտէ տիր կիպի կէօրիւնիւն իսթէր տախիլինտէ, աըթըգ նաֆիլէ պաշգա պիր խուսուսա գիհն եօրմաեընըզ . . . —չիւնքի սահիհէն էօյլէ տիր...

Լաթիֆէ մէրգումուն պու լագըրտըսը իւզէրինէ պիր թէաճճիւպ էսէրի իպրազ իյլէտի.

—Աճա՛յիպ, աճէպէ իհթիեաճընը՞զ մը վար տըր . . . —տէյի պաղըրտը մէրգում, —իյի էմմա, բէք չաբուգ տէկի՞լ մի.

—Էվվէթ, աճէպէ իհթիեաճըմ վար տըր.

—Իսթէտիկինիզ չօգճա՞ պիր մէպլաղ մը տըր.

—Էսէֆ իտէրէք սէօյլէրիմ քի, էվվէթ.

—Իյի եա, իքի եիւզ պին ֆրանգ ալալը տահա անճագ պիր գաչ կիւն օլտու իտի, օլ գատար բարաեը նէ՞ եաբտընըզ, հէման սարֆ իթտիպ պիթիրտինի՞զ մի.

—Խայըր, հէփսինի սարֆ իթտիպ պիթի՛րմէմիշիմ տիր, —տէյի ճէվապ վիրտի Ժօրժ.

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա իքի եիւզ պին ֆրանգը նէ՞ եաբտընըզ:

—Բէք չուգուր օլան տէլիքլէրի գաբատըմ, եանի էն պիւյիւք պօրճլարըմը վիրտիմ. —Ա՛հ, ազիզիմ մօնսիէօ Լաթիֆէ, աըթըգ սահիպ սէրվէթ օլաճաղըմ տըր, զիրա մալիւմ եա, մէսէլի մէշհուր տուր, —պու ալէմտէ զէնկին օլմագ իսթէյէն, քէնտի պօրճունու վիրմէլի տիր, —տէմիշլէր.

—Հէր նէ հալ իսէ, չիմտի պու կիւն նէ՞ գատար մէպլաղա իհթիեաճընըզ վար տըր.

—Սէօյլէմէկէ պիլէ ճէսարէթ իտէմէեօրում . . .

—Իյի էմմա, նիհայէթ պիր մըգտար պէեան իյլէմէլիսինիզ . . .

—Իմտի, տօղրուսունու սէօյլէեէյի՞մ մի . . . իւչ եիւզ պին ֆըրանգա տահա իհթիեաճըմ վար տըր . . .

3

Իւչ եիւզ պին ֆրա՛նգ մը, —տէտի Լաթիֆէ էլլէրինի թավանա տօղրու գալտըրարագ. —Նէ՛ սէօլէեօրսունուզ, իւչ եիւզ պին ֆրանգ տիմէք, պիւյիւք պիր սէրվէթ տիմէք տիր . . . էկէր միւսաատէնիզ օլուր, վէ էկէր նէզաքէթէ գարշը տըր տիյէրէք աեըպլամազ իսէնիզ, զաթընըզա պիր չէյ սուալ իթմէք իսթէրիմ.

—Բուեուրունուզ, —տէյի ճէվապ վիրտի Ժօրժ.

—Էմմա, սագըն տարըլմաեաճագսընը՞զ եա.

—Խայըր, սայա . . .

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, մէպլաղը մէզպուրու նէ եաբաճաղընըզը պիլ-

մէք խաթէր խախմ.

Մաթիֆէնին պու սիւալի մէրգումա թէք աղըր վէ թէք մինասէպէթսիզ կէօրինտիւկինտէն, պիր աղ սիւքիւթ խալիտ տիւշիւնտիւքտէն, վէ էկէր տօղրուսունու սէօյլէնէճէք օլսա, պէլքի թարաֆը ալմադըղը մուվաֆիգ օլամազ տէյի գօրգուտուղունտան, մէզքիւր սիւալտէն թէք տէ հօշլանմատըղը լէհճէսինտէն պէլլի օլմագտա օլտուղու հալտէ կիւլիւմսէնէրէք,

—Ազիզիմ, պու սիւալինիզ իւզէրինէ, ֆամիլեանըզ պաղը լագըրտըլարա կիրիշմէքլիկէ մէճպուր օլուրում... —մալիւմ եա պէն պու կիւնլէրտէ էվլէնէճէկիմ տիր. վէ հալպուքի նիշանլըմա լագըրտըտա հէտիյէլէր վիրմէքլիկէ պօրճլու պուլունմագտայըմ, վէ էօյլէ տէ պիր նիշանլը քի, ալթը միլեօն ֆրանգ ճէհէզ իլէ կէլմէքտէ տիր, պիննաէնալէյհ, պէն հէր նէ գատար էօնաֆսան պիր աաս իսէմ տէ, թապիաթիյլէ քիպարճա տավրանմագլըղըմ մէճպուրիյէթ թահթընտայըմ.. —իշտէ պիլիրսինիզ քի ալընմաք լագըմ կէլէն միւճէվհէրաթ իլէ սանթէլալար, էօյլէ ազ բարալար իլէ մէյտանէ կէլիր չէյլէր տէկի՛լ տիրլէր... —պունտան գաթ'ինազար, իշպու էօնիւմիւզտէքի բազար իրթէսի կիւնիւ խասսէթէն զէվճէմի րահաթ իթտիրմէք իւզրէ Սիրք սօգաղընտա իշթիրա իյլէտիկիմ գօնաղըն պէտէլի օլան եիւզ պին ֆրանգը վիրմէքլիկիմ իգթիզա իթմէքտէ տիր... —խուլասէ, ազիզիմ, իշթէ պու սէօյլէտիկլէրիմտէն աշիքեար անլաշըլըրսընըզ քի, խաթէրըմ իչին եիւզ պին ֆրանգ անճագ քիֆայէթ իտէպիլէճէք տիր...

Ժօրժա բէքտէ իյի կէօրինմէտիկի սուրէթտէ, Մաթիֆէ ճիւզիճէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սօնրա, քէլամա աղազ պիրլէ,

—Տիմէք տիր քի, էկէրչի մէյտանէ իւչ եիւզ պին ֆրանգ կէլմէնէճէք օլուր իսէ, սիզին ագտը նիքեահ մասատէսի տիւշմիւշ թէհլիքէ օլաճագ տըր. էօյլէ՞ մի...

—Էվէ՛թ, պաշ պաշտան չիւրիւքէ խալիւ գօրգմագտայըմ...

—Իյի, էմմա,—տէտի Մաթիֆէ—գօնթրաթըն իմզալանտըղը կիւն, օ սէօյլէտիկինիզ ալթը միլեօն ֆրանգը ալապիլէճէկինիզէ էմնիյէթի քեամիլէնիզ պուլունմագտամը՞ մը տըր.

— Էվէթ, պուլունմագտա տըր, —գօնթրաթ իմզալանտըղը կիպի, մատմազէլ Վալթէրին ագճէսինի հէքիզ իթմէքտէ օլան *** նամ պանգա իւզէրինէ օլտուղու հալտէ պանքա պիր չէք վիրիլէճէք տիր.

—Վաղտա մէպլաղը մէզպուր սիւյիւք պիր չէյ տէյիլ, վէ Լիոնէլ Վալթէրըն տա աայքի հիտտըղըզ պիր սէրվէթ ու իթիպարը մալիւմ պուլունտուղու մալիւմ տըր... —էօյլին իսէ իսէ, պունտան կիւզէլ պիր իշ օլամազ... —տիմէք տիր քի, էկէրչի խաթէրըմ կինիզ մէպլաղ թէտարիք օլունամազ իսէ, հայինիզ բէք միւշքիլ օլաճագ տըր. մաատաֆիհ օլաճաղընըզ սանիլի սէլամէթտէն մահրում գըլընըրըղ օլաճագըրըզ տըր...

—Իմտի մուավէնէթինիզի րէճա իտէրիմ...

—Իյի էմմա, այէֆէնտիմ, —տէտի Մաթիֆէ, —զաթէն իքի եիւզ պին ֆրանգ պօրճունուզ տուրմագտա իքէն, պարի պու կիւնքի խաթէրիկիզ իճին սէֆայ պիր չէյ օլմասըն, բէք պիւյիւք պիր մէպլաղ տըր.

—Հէր նէ հալ իսէ, հէփսինիտէ իլէրուտէ թէէտիյէ իտէրիմ, վէ սիզտէ պիլիրսինիզ քի թէէտիյէ իտէպիլիրիմ.

—Վաղտա էօյլէ տիր, լաքին, մալիւմ եա, տիւնեա էօյլէ միւ տիւնեա տըր, օլապիլիր քի վիրմէզտէն վէֆաթ իտէրսէնիզ, վէ եախօտ մատմազէլ Վալթէր տա թէյաքի նիյեէթ իտէրէք, սիզին իլէ էվլէնմէքլիկէ գայըլ օլմազ, —զիրա, գալը թալիֆէսինին իքիյէ գուսուրա իւմէք օլամազ, անլէրին լագըրտըլարընա պէլ պաղլանըլմազ. —Թալիթ պէնիմ մաթլուպում տիւշմիւշ թէհլիքէ օլմուշ օլուր.

—Օ տէտիկինիզ իհթիմալատէն տէկիլ տիր...

—Հէր չէյ իհթիմալատէն տիր... —Հէր նէ հալ իսէ, պու լագըրտըլարըն սօնու կէլմէզ, —սօզ մագսատէ պագալըմ, —բէք ալէա սիզէ իւչ եիւզ պին ֆրանգ աահտէ վիրէյիմ, —լաքին, եալընըզ...

Մաթիֆէ լագըրտըյը քէստի.

—Եալընըզ նէ՞ վար տըր, —տէյի սիւալ իթտի Ժօրժ.

—Պէտէլինէ րէհին կէօսթէրմէլիսինիզ.

—Նէ՞ եօլտա րէհին իսթէրսինիզ.

—Հիչ տէկիլ իսէ, սիզի մէզտար կըյմէթինտէ օլարագ, ֆօնտօյա սէհիմ տայիր էվրագըյ նագտիյէ վազ իլէմէլիսինիզ...

Ժօրժ պունու իշիթտիկինտէ սումագըլընը սիքմէկէ պաշլատը.

—Իյի եա, ազիզիմ, —տէտի մէրգում, —էկէրչի պէնիմ րէհին գօյաճագ օլ մէգտար էվրագը նագտիյէմ պուլունսա իտի, մէկէրչի կէլիպ սիզէ միւրաճաաթ իտէ՛րմի իտիմ, անինտէ կէօթիւրիւպ սաթարագ քէնտի իշիմի պիթիրիր իտիմ...

Մաթիֆէ կիւլիւմսէնէրէք քէլամա աղազ պիրլէ,

—Զանն իտէրիմ քի նիյեէթինի պիր իյի անլաթամատընըզ. —Մէկէրչի զաթընըզ պօրճ աէյլալարընտան տէկի՛լմիսինիզ, իմտի էօյլէ օլտուղտա, պիր մըգտար ֆօնտօ եա սէհիմ քեաղըտլարը թէրհին իտէմէքսիզին հիչ պիր կիւճլիւք եօգ տուր, չիւնքի հէր վագըթ գազանըրտա, տէմէք տէմէք քեաղըտլար պէքլէմէքտէ տիր... էօյլէ տէկի՞լ մի.

—Վաղտա էօյլէ տիր... լաքին մէզքիւր քեաղըտլարը պիզիմ օլմայըպ, հէփսինին տէ սահիպի վար տըր...

—Վա՛րսըն օլսուն, արթըգ օ պէնիմ տիւշիւնէճէկիմ պիր չէյ տէկիլ տիր...

—Մէկէրչի պէն էօյլէ պիր չէյ եափապիլի՞րմիյիմ, էլ ալէմին քեաղըտլարընա թօգունապիլի՞րմիյիմ, էմնիյէթէ խիեանէթ տիմէք տիր. սօնրա նամուսումա՞ գայըգ իտէրիմ.

—Խայր, քիմսէնէ պիր զարար վիրմէքսիզին բէք ալէա եափըլըր քէնտի իշինիզի պիթիրէպիլիրսինիզ, զիրա, մաատամ քի, պէնտէն ալաճաղընըզ մէպլաղը, օն պէշ կիւնտէն վիրէպիլէճէկինիզէ էմին պուլունմագտա օլտուղունուզա սէօյլէմէքտէսինիզ, տիմէք տիր քի, բէհսին վիրէճէկինիզ էվրագը տա օլարագ եինէ սահիպլէրինէ վազ իատէ իտէպիլիրսինիզ, —պունտա նամուսունուզա թօգունաճագ հիչ պիր չէյ եօգ տուր, չիւնքի պիր նիյեէթի ֆասիտէ եէ խըյանէթ իտէճէք տէկիլսինիզ...

—Սագաթ պիր խուսուս վար տըր քի, անը ունութմագտասընըզ, չէօյլէ քի, եա մատմազէլ պէնիմ բէհսին վիրմիշ օլտուղում էվրագըն սահիպի, գայըտպաշը օլ միւտտէթ զար-

ֆրնտա կէլիպ քեապգալարընը խու-թէեէճէք օլուր իսէ, օլ վագըթ պէն նէ՞ ճէվապ վիրէպիլիրիմ։

—Օ տէտիկլէրինիզ բէք աղ իհթիմալտէն տըր, պինաէ պիր քէրրէ րասթ կէլմէզ։

—Հէր նէ գատար աղ իհթիմալտէն պուլունսա, նիհայէթ իհթիմալտէն տըր եա, հաթթա, տահա զիյատէ, պու ալէմտէ հէր շէյին իհթիմալտէն օլտուղունու, սիզ քէնտինիզ սէօյլէ՞մէտինիզ մի։

—Բէք ալէա, օնունտա պիր չարէսի պուլունապիլիր, տիւշիւնիւնիւզ պագընըզ, միւշթէրիլէրինիզ իչինտէն թայրա կիթմիշ օլան, վէ անճագ սիզին ագար նիքեահընըզ պիթմիշ իքտէն սօնրա ավտէթի մէմալտէն պուլունան հիչ պիր ատէմ պուլունմագտա տէկի՞լ մի տիր։

Պունու իշիտիր իշիթմէզ ժօրժուն խաթըրընա Վիլեամ Տիքըլն կէլտի,

Մէրգում ինկիլիզ մալիւմ եա Միւխէ կիթմիշ օլուպ, վէ անճագ պիր այտան ավտէթ իտէպիլէճէք իտի, վէ քէնտի նիքեահը ագար իտէ, օն պէշ կիւնտէն իճրա իտիլէճէք իտի։

—Բէք ալէա, լաքին, եանընըզտա պըրագաճաղըմ ֆօնտօլար, էկէր սահիպի իմինէ օլարագ օլուր իսէ գապուլ իտէ՞րմիսինիզ,— տէյի սիւալ իթտի ժօրժ։

—Հայ հա՛յ, գապուլ իտէրիմ, ֆագաթ շու պիր շարթ իլէ քի, մէզքիւր ֆօնտօնուն սահիպինտէն, միւտտէթի հուլուլինտէ, մէպլաղը մէզպուր իւչ եիւզ պին ֆրանգը թէէտիյէ իտէմէտիկինիզտէ, քէնտիսի թէէտիյէսինէ, իմզասը թահթընտա օլարագ քէֆալէթ իլէմէլի տիր։

Ժօրժ պունու իշիթտիկինտէ աեաղա գալգտը, վէ,

—Եօյլէ պիր աղըր շարթ իլէ սիզտէն բորճ ալմագտան իսէ, հիչ ալմամագլըղը տահա զիյատէ էվլէա թութարըմ...—տէտի։

—Աճա՛յիպ, մէկէրչի սիզէ պու գատարճըգ պիր խիլիք եարտըմճը պիր տօսթունուզ պուլունմագտա տէկի՞լ մի տիր, մէկէրչի պուտա պիւյիւք պիր շէ՞յ մի տիր։

—Տօ՞ղրու, էկէր թէքլիֆ էտէճէք օլսամ, պիլա թէրէտտիւտ գապուլ իտէճէք տէկիլ պիր, իյի օն թանէ տախի տօսթում պուլունմագտա տըր...—տէտի ժօրժ,—լաքին, միւրաճաաթ իթմէք իսթէմէմ...

—Արթըգ օտա քէնտի պիլէճէկինիզ պիր շէյ տիր...—իհթիմալ տիր քի պիր տիւշիւնճէկինիզ վար տըր...

—Եայը, հիչ պիր տիւշիւնճէմ տէ եօգ տուր, զաթէն տիւշիւնմիւշ, վէ նէ եափաճաղըմա գարար վիրմիշիմ տիր...

—Չօգ իյի...—ֆագաթ, պագընըզ սիզէ պիր շէյ տահա սէօյլէեէյիմ...—կէչէն կիւնքի սիզէ սէօյլէտիկիմ բարալարըմ կէլտիլէր, շիմտի սանտըղըմտա մէվճուտ տուրլար...—իմտի, խաթըրընըզ իչին, պաշգա պիր եէրէ վիրմէյիպ, էօնիւմիւզտէքի չարշէմպիհ կիւնիւնէ գատար սագլարըմ, վէ էկէր սիզ տէ, իշպու եա, թէսպիթ նիյեթ իտէրէք, թէքլիֆ իթտիկիմ շարթ իլէ ալմագ իսթէր օլուր իսէնիզ, սիզէ վիրիրիմ...—եօգսա օնտան սօնրա պաշգասընա վիրիրիմ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ պու նէզաքէթինիզտէն, ֆագաթ...—տէտի ժօրժ,—չիւնքիւ տախի շիմտիտէն պէեան իտէրիմ քի, նիյեթիմ նիյեթ տիր, արթըգ թէքատիլ իթմէմ։

—Իյի եա, օլ հալտէ իշինիզի՞

նասըլ պիթիրէպիլէճէքսինիզ։

—Արթըգ իշիմի իգպալէ իհալէ իտէրիմ, զիրա, կիւն տօղմատան նէլէ՛ր տօղար տէմիշլէր տարպը մէսէլ տիր, իշպու եա, պէլքի պաշգա պիր եէրտէն գօլայլըգ հասըլ օլուր։

—Վագըա, պունտա տախի հագգընըզ վար տըր, չիւնքի սիզ գումար օյունունա կիրիշէնլէրտէնսինիզ...—պէլքի գըրընըզ եար իտէր տէ, օլ կիւնէ գատար պիւյիւճէք պիր շէյ գազանապիլիրսինիզ, ինշալլահ, տահա ալէա եա...—լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տախի, նասըլ քի սէօյլէտիմ, էկէրչի էօյլէ պիր գըսմէթ էլտէ իտէմէզ իսէնիզ եինէ պէն քէնտի վատիմի իճրայէ հազըր պուլունմագտայըմ պիլմիշ օլունուզ...

Ժօրժ մէրգումուն խանէսինի թէրք իլէ քէնտի արապասընա պինտի։

—Հէր հալտէ եինէ կէլէճէք տիր...—տէտի Մաթիֆէ եալընըզ գալտըգտա քէնտու քէնտուլէ...—էվվէթ, հէմ եինէ կէլէճէք տիր, վէ հէմտէ պէրապէրինտէ, քէնտի մալը օլմատըղը հալտէ. րէհին իչին ֆօնտօ տախի կէթիրէճէք տիր...—տօղրուսու պէն պու պապատէ բէք կիւզէլ վէ բէք ագըլլը պիր թարիգ թութմուշ օլտում, վէ հաթթա զանն իտէրիմ քի, Մարիայ ֆամիլեասընըն տիւշմէնլէրի տախի իշիթտիքլէրինտէ, պու թութտուղում թարիգտէն տօլայը պէնտէն մէմնուն օլաճագլար տըր...

* * *

Ճանթիյեսինէ ալթ եարըշը իճրա օլունաճագ օլան բազար կիւնիւ եագլաշմըշ վէ բէք բարլագ սուրէթտէ իճրա գըլընաճաղը իշիտիլմիշ իտի։

Հավա զայէթլէ կիւզէլ օլուպ վէ իլք սապահտան պինլէրճէ էհլի մէրագլար, էքսէրիսի Փարիս խալգընտան օլտուղու հալտէ, եարըշ մէյտանընա գօշուշուպ տօլմուշլար իտի, պունլարըն իչլէրինտէ հէր սընըֆտան վէ հէր թարաֆտան ատամլար, վէ բէք պիւյիւք վէ զէնկին զաթլար պուլունտուղու կիպի, թամահքեարլըգ պիր չօգ տաաթ մէրագլըլար վէ օեունճուլար, եանի եարըշ պահսընա կիրիշէնլէր պուլունմագտա իտի։

Աթլար արապալար գում կիպի գայնամագտա, ինսանլար տէնիզ տալղասը կիպի պիր թարաֆտան տիկէր թարաֆա ագմագտա, տէօրթ թարաֆտա գուրուլմուշ օլան սէտտլէրտէ վէ չէրկէլէրտէ, պինլէրճէ թէմաշաքեարան օթուրմագտէ, գատընլարըն սիւսլէրի վէ տարաթլարը կէօզլէրի գամաշտըրըրմագտա, վէ ժօրժուն հէմշիրէսի գօնթէս Ամէլի իլէ, մէրգումէնին գարըն տայըտէսի գօնթէս Պլանշտըլատէնի տախի օրատա հազըր պուլունմագտա իտիլէր։

Ամէլի եէվմի մէզպուրտէ կիյիմիշ օլտուղու զայէթլէ կիրանպահա վէ գուսուրսուզ էլպիսէլէրի իչինտէ, պիր գաթ տահա կիւզէլլիք քէսպ իլէտիկինտէն, երլըզ կիպի բարլամագտէ օլտուղատան պաշգա, պէս պէլլի իչէրիսինտէ պիր աթէշ հիւքմ իթմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ, գալպի գանլարը եիւզլէրինէ վուրմուշ օլտուղունտան, եանագլարը սայիր վագըթլարտան զիյատէ եանըգ բարլամագտա իտի։

Մէրգումէնին քիրփիքլէրինտէ պիր սիւրմէ էսէրի կէօրիւլմէքտէ օլուպ, վէ ալընը վէ եագընը պիր պագըշ իլէ տէօրթ թարաֆը կէօզտէն կէչիրմէքտէ, վէ շիւբհէսիզ օլարագ Լիօնէլի արամագտա իտի.

սէտէ, կէօրէմէմէքտէ իտի ։

Զինքի Լիօնէլ քէնտի ամճալարը եանընտա պուլունարագ, կէրէք ամճալարըն եարըշընը իլթիզամ իտէնլէր իսէ, վէ կէրէք Լամպէր Մասօլ վէ Օգթավ Բիշար իլէ գօնուշմագտա իտի ։

Մէրգումուն ումուզունտա պիրիսի էլինի վազ իլէտի ։

Գիրաէ մէրգում պաշընը չէվիրմիշտէ, մէզքիւր էլինի վազ իտէն ատէմին, ծօրժուն Էնիշթէսի, եանի Ամէլինին գօճասը Կօնթրան տը Լաուէնի օլտուզունու, վէ եանընտա տուրարագ կիւլիւմսէմէքտէ պուլունտուզունու կէօրտի ։

Լիօնէլին իչի սըզըլմաեա պաշլատը ։

Զինքի մէրգում Կօնթրանըն լէհճէսինտէ, իւքի կիւնտէն պէրու հուսուլէ կէլմիշ օլան թէպէտտիւլաթ, հէյպէթմանտ պիր սուրէթտէ պուլունմագտա իտի ։

Մէրգումուն զաթէն սօյկուն օլան լէհճէսի, աշուրի մէրթէպէ պիր մօլլուգ քէսպ իթմիշ իտի ։

Մէրգումուն կէօզ պէպէքլէրի, ատէթտէն խարիճ սուրէթտէ եաբըլմագտա իտի, վէ տօտագլարըտա պիր նէվի սինիր իլլէթի զուհուրիյլէ տիթրէմէքտէ իտիլէր ։

—Նէ՞ օլըր պու սըզղէքի հալ, ազիզիմ մօնիէօ տը Լաուէնի, —տէյի պաղըրտը Լիօնէլ մէրգումուն էլինի սըգարագ ։

Կօնթրան մէրգումուն պու սուալի իւզէրինէ տիւյարը թէաճճիւպ օլմաեա պաշլատը,

—Գիւմէ՞ հիչ պիր չէյիմ եօգ տուր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում Ամէլէնինին գօճասը, —սիզին պու սիւալինիզտէն մագսատընըզ օլտուզունու անլայամատըմ, չիւնքի պէնճէ պէն քէնտի իւզէրիմտէ հիչ պիր ֆարգ հիսս իյլէմէքտէ տէկիլիմ ։

—Պէն սիզի նամիզաճ կիպի պիր հալտէ կէօրմէքտէյիմ . . .

—Վաքըա էօյլէ տիր, պէնի կէօրէն, լէհճէմին ֆէնալըղընտան նաշի էօյլէ զանն իտէր, հալպու քի, հագըգաթի հալ էօյլէ տէկիլ տիր. —ֆագաթ, շու սահիհ տիր քի, պու կիճէ հիչ ույգում կէօթիւրմէտի, սու տէյի եանըգ թութուշմագտա իտիմ, պէլքի իւզէրիմտէ պիր սըթմա էսէրի պուլունմագտա օլտուն. լաքին, էսասէն հիչ պիր ֆէնալըգ տույմագտա տէկիլիմ, սըհհէթ ու րահաթըմ քէմալ մէրթէպէտէ տիր. —իմտի, շու տույղու վէ շու էսէրի մուհաքէթինիզտէն տօլայը թաշաքիւրի թէշէքքիւր իտէրիմ ։

—Տօղրուսու, պէնիմ պու տիգգաթ վէ պու սիւալիմ, մահզա քէմալի խայրխահլըգըմտան նէշէթ իլէմիշ տիր ։ —Գուրպան եալընը՞զ մըսընըզ ։

—Խայր . . . —վալիտէմ իլէ գըզգէմ տախի պուրատա տըրլար . . . աշաղըտա իքի սըրատաքի չէրկէտէ պուլունմագտա տըրլար ։

—Սօնրա կիտիփ միւլաքի օլաեա քէնտի հիւրմէթ ու իհթիրամըմը պէեան իտէրիմ. . . —տէտիքտէն սօնրա Լիօնէլ, Փիքրինտէն քէնտու քէնտույէ տախի ։

—Ամէլի քէնտի նիյեէթի ֆաալիտէսինի մէվզըի իճրայէ վազ իթմէքլիկէ պաշլամըշ տըր, —իմտի պէնտէ կիտիպ, իշթէ թամ վագթի՝ իչի գարըշտըրմաեա միւպաշարաթ իթմէլիյիմ . . .

4

—Զանն իտէրիմ քի, իլք տէֆա օլարագ ամճալարընըզը եարըշա չըգարմագտասընըզ, էօյլէ՞ մի, —տէտի Կօնթրան ։

—Էվվէթ, էօյլէ տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ ։

—Տիմէք տիր քի շիմտի գալպինիզ տիթրէմէքտէ օլմալը տըր ։

—Խայր, տօղրուսու օլ տէտիկլինիզ գատար թէլաշ վէ իզթիրապ իւզրէ պուլունմագտա տէկիլիմ. . .

—Աճայիպ, մէկէրչի ամճալարընըզըն քէսպի ֆիւթուհաթ իյլէմէսի արզուսիյլէ միւթէէսսիր օլմագտա տէկի՞լմիսինիզ ։

—Խայր, ազիզիմ գօնթ, պէն նէ ֆիւթուհաթ վէ նէ տէ մաղլուպիեէթտէն տօլայը չօգ լուգ միւթէէսսիր օլանլարտան տէկիլիմ. . .

—Պու սէօյլէտիկլինիզ պիր աղ ազլը միւզայիտ կիպի սանըլըա ճայիզ տիր. . .

—Սէպէ՞պ ։

—Զինքի սիզ տախի սայիր ատէմլէր միսիլլիւ, պիթթապի պիր հըրսը շան ու չէրէֆ թաշըմագտա օլմալըսընըզ. . .

—Էվվէթ, մէզքիւր տույղուեա պէն տախի մալիք օլտուղումտան պաշգա, պէլքի պաշգալարտան բէք չօգ տա զիեատէ հիսս իտէնլէրտէնիմ, ֆագաթ պէն շան ու չէրէֆի աթ եարըշը ֆիւթուհաթընտա արամայըզ. իլլա պաշգա մատտէլէրտէ արամագտայըմ. . . Զիրա էկէրչի պէնիմ ամճալարըմ քէսպի ֆիւթուհաթ իտէճէք օլուրլար իսէ՝ մարիֆէթ պաշգա պիր չէյտէ աեըլմայըզ. իլլա ամճալարըմըն իւի ճինստէն վէ սինիրլէրինին գուվվէթլի օլմալարըյլա, աքլիլէրիմին տախի ուսթա օլմալարընտան սաեըլաճաղընտա, վէ հագիգաթի հալինտէ էօյլէ օլմասընտա չիւպհէ եօգ տուր, չիւնքի պու քի պօյնտա պէնիմ իչին իֆթիխար իտէճէք հիչ պիր լիեագաթ վէ ֆազիլէթ պուլունմայաճաղը աշիքեար տըր, վէ զանն իտէրիմ քի, էօյլէ օլմասընը սիզ քէնտինիզ տախի թէսլիմ իտէրսինիզ. . . մէլհասըլ, պէնճէ պէնիմ իչին, պատիսի իֆթիխարըմ օլաճագ, պիր շէյ կէօրէմէմ ։

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, պու եարըշտան մագսատընը՞զ նէ տիր, եարընըզ բարա գազանմագլըգ էմէլի՞ մի տիր ։

—Խայր, էօյլէ տախի տէկիլ տիր, սիզէ գաթիէն սէօյլէրիմ քի, պէնճէ օլ պապատէ զուհուրա կէլէճէք օլան քեար եա զարարըն էհէմմիյեէթի պուլունմագտա տէկիլ տիր... —չիւնքի պէն, բարաեա թաքընմագլըգ տէրէճէսինտէ պուլունմագլըգտան զիեատէ սէրվէթ մալիք պուլունմագտայըմ ։

—Նիհայէթ, էլպէթթէ պու աթ եարըշընտան պիր մագսատընըզ պուլունմագտա օլմալը տըր, էօյլէ տէկի՞լ մի

—Ճիւբհէսիզ. . . .

—Էյ նէ՞ տիր էօյլէ իսէ մէզքիւր մագսատընըզ ։

—Մագսատըմ անճագ էյլէնմէք վագթիմի կէչիրմէքտէն իպարէթ տիր. . . —պէն զաթէն էօմրիւմիւ սիւ պիլմէք, սիլահ գուշանմագ տաեանճա իլէ նըշան ալմագ, թէաթրօ վէ սայիր սէյրէր վէ պագարա օեունու իլէ կէչիրմէքտէ վէ էյլէնմէքտէ օլտուղում կիպի, իշթէ էյլէնճէլէրիմտէն պիրի տէ պու աթ եարըշը տըր. . . ֆագաթ, շու ֆարգ վար տըր քի, աթ եարըշընտան տահա զիեատէ քէյֆ տույմագտէ օլտուղումտան, օլ խուսուսա զիեատէճէ էհէմմիյեէթ վիրմէքտէ, վէ էն ալէա աթլարը էլտէ իյլէմէքտէյիմ. . .

—Սիզին աթլար, Բէն-Պլանշ միւքեաֆաթընը ալմաեա չալըշաճագլար տըր, էօյլէ տէկի՞լ մի ։

—Պիւ-Տէվիլ էվվէլ մէզգիւր միւքեաֆաթը չալըշաճագ տըր... լաքին Միս Լօվ իլք եարըշտա գօշաճագ տըր։

—Աճապա պունլարտան գանգիսի իչին պահսա կիրիշիլիրսէ տահա իյի տիր։

—Ասըլ պիլէմէյօրում, վէ էկէր պիլսէմ իտի տախի սէօյլէյէ օլուպ տա սէօյլէմէքլիքտէ իճթինապ իտէրիմ", չիւնքի, օլ պապտա էն իյի խալախին պիլէնլէր տախի, չօգ տէֆա եանըլմագտա տըրլար... Սիզ քեար ու զարար իթմէք իչին սէրվէթինիզ, մէսէլա գալգար տա պիր զարարա ուղրար իսէնիզ, պէն սէպէպ օլմուշ օլմագլըղը իսթէմէմ...—անըն հէմշիրէսինէ իյիսի, քէնտի կէօզիւնիւզիւն ազըզըզըն քէօտիկինէ էհէմմիյէթ վիրմէք տիր...

—Մատմօզէլ Վարթէնյար տախի պուրատա՛ մը տըրլար։

—Խայըր,—չիւնքի էն քիւչիւք քէկէնիմ՝ պիր աղ նամիզաճ օլտուղունտան, հէմշիրէլէրի եանընըզ զըրագմագ իսթէմէտիլէր...

—Էօյլէ իսէ պիզիմ ծօրժ մահզուն օլաճագ տըր, էօյլէ տէյիլ մի։

Լիօնէլ կիւլիւմսէնէրէք պաշընը սալլատըղըտան սօնրա,

—Էվվէթ, զաննը իտէրիմ քիւմահզունլուղէթ իւզրէ պուլունմագտա իսէ տէ, պէլքի իթմէք իսթէմէմէքտէ տիր...—տէտի, մէրգում գայինըզ օնունու սէվմէքտէ տիր, վէ գումարպազլար իչին իսէ, օնուն տէնիլէն չէյ, էն կիւզէլ վէ էն զիյատէ սէվտիքլէրի պիր գարըտան տախի իւսթիւն սաքըլըր...—ծօրժուն էն զիյատէ սէվտիկի չէյ, գօրսատա պիր էլինտէ պիր տէֆթէր, պիր էլինտէ տախի պիր գուրշուն գալէմ իլէ, գալապալըգ օրթասընտա, պիր էօթէքէ վէ պիր տէ պէրուքէ սալլարագ վէ գօշարագ, պիրինի գանտըրմագտա, տիկէրինի մէզմուն իթմէկէ չալըշմագ տըր, արթըգ էօյլէ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլան տամատ քէնտի նիշանլըսընը տիւշիւնէպիլիր մի...—հէյէ պէրէքէթ վէրսին քի Լօրատա պուրատա տէկիլ տիր. մալիւմ՛եա տայըմը մէսէլ տիր, կէօզտէն եիրագ օլան կէօնիւլտէն տէ եիրագ օլուր, տէմիշլէր...—մամամ քի պէօյլէ տիր, ազիզիմ գօնթ, պէնտէնիզէ միւսաատէ իտինիզ տէ, զաթընըզը թէրք իլէ կիտիպ վալիտէնիզ վէ զէվճէնիզ գօնթէսլէր իլէ ճիւզիճէ կէօրիւշէյիմ...։

—Հայտէյինիզ, կիտինիզ...—պէնտէնիզ սիզի պուրատա Մարի վէ Բիշար էֆէնտիլէր իլէ պէքլէրիմ...։

Լիօնէլ մէրգումէլէրին պուլունտուգլարը թարաֆա տօղրու կիթտի։

Պիրաէ նիհայէթ, մէրգումու կէօզլէրիլէ արաշթըրըմագտա օլան գօնթէս Ամէլի, մէրգումուն քէնտիլէրէ տօղրու կիթմէքտէ օլմասընը կէօրիւր կէօրմէզ, սէվինճինտէն նէ եափաճաղընը շաշըրմագ պաշլատը։

Ամէլինին գաբըն վալիտէսի Պըլանշ տը Լաուէնի, նասըլ քի մալիւմ տուր, հէր նէ գատար Լիօնէլտէն հօշնուտ տա իսէ տէ, մէրգումուն գօրգուսու օլուպ, վէ քէնտի գուրմագտա օլտուղու թուզագը տա հէնուզ պէճէրէմէմիշ օլտուղունտան, իշթէ խութէմէզ միւրայիլիք իտէրէք, քէմալի հիւրմէթ իւզրէ գապուլ իյլէտի։

Հալպ ու քի Ամէլի, մէրգումէնին հէմ քէնտիսինէ վէ հէմ տէ Լիօնէլէ զիյատէսիյլէ տիւշմէն օլտուղու-

նու, վէ հէր պիր թավր ու հարէքէթլէրինէ տիգգաթ իլէ եաքէտէն պիլտիկինտէն, հէր նէ գատար իհթիրազ իւզրէ տավրանմագ իսթէտի իսէ տէ, չէօյլէ պիր կէօզէլինի Լիօնէլէ տօղրու գալտըրըպ գազազըգճա, օլ իրի իրի քիրփիքլէրի ալթընտան, զաննը իտէրսին քի աթէշլէր սաչըլմագտա, վէ գալպէնի մէրթէպէ չէթին տույղուլար հիսս իլէմէքտէ պուլունմագ, րանա անլաշըլմագտա իտի...

Մէրգումէ հէր նէ գատար, զաթէն կէօզլէրի պէլաղէթի քեամիլէ իւզրէ, չօգ չէյլէր անլաթըրմագտա օլտուղունտան, լագըրտը իթմէքսիզին չէքինմէքսիզ իտի իսէ տէ, Լիօնէլ թարաֆընտան զուհուրա կէլէն սիւվալլէրէ ճէվապ վիրմէքլիկէ մէճպուր օլտու։

—Պիրատէրինիզ ծօրժու կէօրտիւնիւ՞զ մի, պուրատա՛ մը տըր...—տէյի սիւալ իթտի Լիօնէլ։

—Էվվէթ, ծօրժ տա պուրատա տըր Լէօրտ տա,—տէտի մէրգումէ,— տահա շիմտի իքիսի տախի եանըմըզտա իտիլէր...—պիլմէմ նէ սէպէպէ մէպնի, Լէօրտ իւզէրինտէ պիր մէրագ վէ պիր տուրկունլուգ էսէրի կէօրիւլմէքտէ իտի, զաննը իտէրսին քի քէնտի ճէնանէսինի գայպ իթմիշ տէ պուլամագանլըղըն հալինտէ պուլունմագտա իտի...—հալ պու քի ծօրժ, մուզայիրի օլարագ, պու կիւն, ճիմա կիպի գայնամագտա, հէր թարաֆա գօշուշմագտա, հիչ պիր էքսիք թէմէլ թութումլ տուրմամագտա, վէ հէմիշէ չիֆթանէ եազըլար եազարագ տօլաշմագտա տըր... հէր քէսի իլէ, հէման պահսա կիրիշմէքտէ տիր... կէօրիւնիւշէ նազարէն, էկէր պախթ քէնտիսինէ եարտըմ օլուր իսէ... չուրաճըգտա րէք ճիւզի պիր վագըթ զարֆընտա, Հարուն գատար սէրվէթէ մալիք օլաճագճէք տիր...։

—Իւնշալլահ, սէօյլէտիկինիզ կիպի պախթ եավէր օլուր տա գազանըր...—տէտի Լիօնէլ—աթլարտան գանգիսի իչին պահսա կիրիշմէքտէ օլտուղունը պիլմէքտէ միսինիզ։

—Սիզին աթլարընըզտան եալընըզ պիրիսի իչին պահսա կիրիշէճէք տիր...—տէյի ճէվապ վիրտի գօնթէս Ամէլի...—Աճապա զաթընըզ, Պիւ-Տէվիլ իչին պահսա կիրիշմէսինէ տայիր պիր նասիհաթ վիրտինի՞զ մի

—Խայըր, պէն օլ պապտա իհթիրազ իթմէք իսթէտիմ — տէյի ճէվապ վէրտի Լիօնէլ գուվվէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ.— վէ հաթթա, աթլարըմ հագգընտա լազըմ կէլէն մալիւմաթը տախի վիրմէքլիքտէն իճթինապ իլէտիմ։— Չիւնքի պէնճէ, պիւյիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլամաեանլարըն պու եօլտա չօգ րագամը պահսօլարագ կիրիշմէլէրի, ատէթա պիր պունալըմ տըր։

—Ֆագաթ, պու ճիհէթ իլէ տախի, Պիւ-Տէվիլ էն զիյատէ չալեանը Թահսին ու Թագտիր աթլարտան պիրի օլմալը տըր, էօյլէ տէյի՞լ մի, —տէտի մէրգումէ կէնճ գադըն։

—Ենսալիսէօզ, լաքին, պու ճիհէթէ իլէ տախի, եարըշ ատէնիլէն չէյ պիր աթ տա պախթա պաղլը տըր։

—Աճապա սիզճէ, Ռէն-Պլանշ միւքեաֆաթընը, գանգի աթըն գազանաճագը իհթիմալտէն պուլունմագտա տըր։

—Լակրան հիսապընա օլտուղու հալտէ չըգարըլաճագ օլան ծիգատա նամ աթ։

—Վէլհասըլ տիմէք տիր քի սիզ. ժօրժուն թութմադաս օւսուզու թարիֆի, եմրի պասիրեմէ մուզա. յիր կէօրմէքտէ սինիզ, եօյլէ՛ մի։

—Էվվէթ, վէ հէմ տէ զիհատէ. սիլէ միւզայիր կէօրմէքտէյիմ, լա. քին, Ալլահ վիրէյսի տէ, իշին իշին. տէն ող պիր ղարար իլէ յէրդապի. լէ իտի։

—Էհ, պիզ նէ եապալըմ, վէզայը քէնտի պօյնունա, վարսըն քէնտի տիւշիւնսիւն . . .—տէտի Ամէլի պիր եաւրի պիռայսի իզհարը իլէ,—դա. պահալմ նէ սիզլաէ տիր վէ նէ տէ պէնտէ։

Պատէհու մէրդումէ պիրտէն պի. րէ միւքատլէմէնի թէպտիլ իլէ,

—Զանն իտէրիմ քի շիմտի նօնթ. րան իլէ պիրլիքտէ իմիշինիզ տիր, եօյլէ՛ մի . . .—տէտի։

—Էվվէթ, եօյլէ տիր . . .—վէ հալթթա, պէնի պէշլէմէքտէ օլ. տուղուննուն, նինէ շիմտի եանընտա կիտէճէկիմ տիր . . .—մէրդումու իսթէ՛րմիսինիզ, պուրատա կէօնտէ. րէյիմ մի։

—Խայր . . . խայր . . .—տէտի Ա. մէլի կիւլէրէք.—դայըրն. սիզին եա. նընըզտա դալըն . . .—Բէքտրէն պիզի կէօրմէկէ կէլէճէ՛քմիսինիզ։

—Ճիւպհէսիզ, Փագատ, էկէրշի թարաֆըրըզտան դապուլէ միւսաատէ պույրուլուր իսէ . . .

—Հայ հա՛յ, վէ հէմ տէ քէմա. լի մէմնունիյէթ իլէ։

Պիր տէ պու հէնկեամտէ պիր դամպանա սըը չալընմաղա պաշլա. տը, վէ իւչ դօշուշա պաշլանըլմաղ. տա օլմասը անլաշըլտը, վէ Ճան. թիյէ ժանտարմալարը դալապա. լըգըրը տաղըթարաք եօլլարը աչ. մաղա պաշլատըլար։

—Էհ, արթըղ սիզտէ պուեու. րունուզ կիտինիզ . . .—տէտի Ամէ. լի,—լաքին կիթմէզտէն էվվէլ տէ, պիր քէրրէ չու թուալէթիմի թէպ. տիլ էտէրէք հիւմէթ իտինիզ։

—Տօղրուտու բէք կիւզէլ վէ բէք ղարիֆ . . .—պէնտէ օնա տիդդաթ իյլէմէքտէ իտիմ . . .

—Նալընըզ տիդդաթ իթմէքլիք քեաֆի տէկիլ տիր . . . օլ տապ. տէ քէնտի էֆքեարընըզըտա պէ. եանա հիւմէթ իյլէմէլի իտինիզ. . . —է՛յ չու գիւբէլերէ՞ նէ տէրսինիզ, բէք տիլպէր տէկի՞լ մի տիրլէր, նա՞. ըըլ, թանըտընը՞զ մը . . .

Ամէլի պունու սէօյլէտիկիյէ պէ. րապէր, ուֆաճըղ բարմաղլարընըն ուճույլա, մէզքիւր գիւբէլէրին իւ. զէրինտէ պուլունան Տանտէ շի. չէքլէրինի տէ կէօսթէրմէքտէ իտի

—Էվվէթ, մատամ, բէք պէլէա թանըտըմ, վէ իֆթիխարլա իտէ. րիմ քի, պու կիւն պէօյլէ պիր հիչ նէզիրնտէն օլան եատիկեարըմը թա. ղընմաղըըզտա հիւմէթ վէ թէնեզզիւլ իյլէմիշսինիզ տիր . . .

—Էվվէթ, եատիկեարընըզը, հէ. մէշէ եատ իյլէմէքտէյիմ . . .—տէ. տի մէրդումէ օլ մէրթէպէ եաղաշ պիր սէս իլէ սէօյլէնէրէք քի, եա. լընըզ Լիօնէլ իշիտէպիլտի։

Պու արատա մէրդումէնին թէք. միլ վիճուտի իւզէրինտէ պիր տիթ. րէմէքլիք հասըլ օլտու.—վէ Լիօնէլ արթըղ պիր ճէվապ վիրմէքսիզին մէրդումէյէ սէլամլաեարաք պը. րաղըպ կիթտի։

Ամէլինին դաեըն վալիտէսի դօն. թէս Պլանշ մէրդումէյէ տօղրու է. կիլէրէք,

—Ազիզէմ, զանն իտէրիմ քի,— տէտի,—սիզ պու տէլիդանըը իլէ, պիր սուրէթի ղարիպէտէ օւսուզու հալտէ ճիլվէլէշմէքտէսինիզ . . .— վէ դօրդարըմ քի պիր կիւն պու հալին պիր պէլասընը չէքէճէքսի.

նիզ, չիւնքի չէյլէրէ սէպէպիյէթ վիրէճէքսինիզ . . .

Ամէլի պէհիրնաք պիր պադըշ իլէ պապարաք մէրդումէնէ չու ա. թիտէքի ճէվապը վիրտի,

—Վալիտէ, պէօյլէ խուսուսլա. րա տիդդաթ իթմէքլիք, զանն ի. տէրիմ քի, քէնտի դօճամա՛ րաճի պիր քէյֆիյէթ տիր.—պէնիմ ի. թիդատըմճա պէն, հիչ պիր իւ. թալը հարէքէթտէ պուլունմադատա տէկիլիմ, էմմա, սիզ պաշդա տիւր. լիւ կէօրմէքտէ, վէ պաշդա տիւր. լիւ մուհաքէմէ իյլէմէքտէ իմիշսի. նիզ, սէրպէսթսինիզ, մէրդումէ խա. պէր վիրէպիլիրսինիզ . . .—օլ վա. դըթ մէրդումէտա, եա սիզին սէօյ. էտիկինիզէ հագգ վիրիր, վէ եա. խօտ պէնիմ . . .

Մէրդումէլէրին պուլունտուգլա. րը սէտալէրտէն էյի տալըմ դատար եիրտէ տա, Տօմէնիգօ Մէպալյա, Լիօ. նէլի պէքլէմէքտէ իտի։

—Է՛յ ճանըմ, նէ՞ եապարընըզ պա. դալըմ,—տէյի սիւալ իթտի Լիօ. նէլ մէրդումէ։

—Էֆէնտի, Թըպգը քէչֆինիզ կիպի չըդար . . .—տէյի ճէվապ վիրտի մէրդում,—ժօրժ Տէրէյն չօդ աղըր պահալարա կիրիշմիշ տիր, չէօյ լէ քի. էկէր Պիւ-Տէվիլ ֆիւթու. մաթը դազանամազ իսէ, մէրդում ղայպ իթտիկի բարալարը էօտէյէ. մէյէճէք տիր։

Լիօնէլ կիւլիւմսէտի։

—Վէ իշթէ օլ վագըթ, մէրդու. մուն ապճէճէ իհթիեաճը օլաճաղըն. տա—տէտի ժան Րընօ,—եարընտապահ տօղրու քէնտուսի Մօնմարթրըտա Ապէս սօգաղընտա Մաթիֆէնին խա. նէսինտէ պուլաճաղ, վէ հիչ շիւպ. հէ տէ եօգ տուր քի, Վիկեամ Տիքըը. նըն (եանի քէնտիսի օլան սախթէ Ինկիլիզին) քէնտի եանընտա էմանէ. թէն պըրագմըշ օլտուզու էվրագը նագտիյէնի թէրհին իլէ, իսթիգ. րազ ալաճագ տըր . . . աօ՛, եէ՛ս։

Լիօնէլ թէքրարէն կիւլիւմսէտի։

—Պու խուսուս բէք կիւզէլ թէր. թիպ իտիլմիշ օլտու . . .—տէտի մէրդում.—լաքին, աճապա իմզասը թանըմադտա օլմատըղը հալտէ տէ, ճէսարէթ իտէպիլէճէ՞ք մի տիր...։

—Էվվէթ, ճէսարէթ իտէպիլէ. ճէք տիր . . .

—Պէն անըն չարէսինի տիւշիւ. նիւպ պըրագըմա դօյմուշում տուր... —ժօրժ Տէրէյն, պու ագշամ էվի. նէ կիթտիկինտէ, ճէնօվատան պիր մէքթուպ ալաճագ տըր . . .

Պիր տէ իւչիւնճի տէֆա դամպա. նա չալընտը,—աթլար մէյտանէ չըգ. մաղա պաշլատըլար.—մէզքիւր աթ. լար օն թանէ օլուպ, վէ Մըս Լօվ տալիի իւզէրինտէ պուլունմագտա իտի։

Անինտէ պիր թէլաշ վէ պիր հա. րէքէթ տիր պաշլատը, պիւթիւն խալգ պիր պիրիյէ սէօյլէնմէքտէ իտիլէր, վէ պիր տէ գըըմըզը պան. տէրա աչարագ, աթլարըն դօշմաեա պաշլատըգլարը իշարէթի վիրիլիր վիրիլմէզ իսէ, օրթալըգտա պիր տէրին սուսգունլուգ տուր չէօքտիւ։

Լիօնէլ Վալթըրըն Մըս Լօվնամ դըսրադը, սայիր աթլարտան էվ. վէլ նիշանկեահա եէթիշէրէք Փիւ. թուհաթը դազանտը։

Հէր նէ դատար, աթ եարըշըն. տա, ուսթալար նէզտինտէ, իւչ տէ. ֆաքի ֆիւթուհաթըն բէք պիւ. եիւք պիր էհէմմիյէթի պուլուն. մադտա տէկիլ իսէ տէ, պու ճիւմ. լէ իլէ տալիի, հէր քէս էյէրի վուր. մաղա պաշլատըլար։

—Ա՛հ, հա՛յըֆ քի պիլէմէտիմ,— տէտի ժօրժ,—չիւնքի մէզքիւր դըը. րադ իչին, անճագ պին ֆրանգ.

լէդ պիր պաշհա կ'ըրիշմիշ իտի ,–
լարըն, նէ' պէյհօ վար տըր . . . –
չիւպհէսիզ օլարագ, Գիւ-Տէվիլ
տախի քէսպի ֆիւթուհաթ իտէ-
ճէք տիր, չիւնքի օ պունտան տա
ալէա տըր, վէլհասըլ պու իլք ֆիւ-
թուհաթ, պէնճէ բէք իւմիտպախշ
պիր ալէամէթ տիր . . .

Մէզքիւր իլք եարըշ պիթտիք-
տէն սօնրա, սայիր իքի տէֆա տա-
հա եարըշլար իճրա օլունտու իսէ
տէ, պիզիմ Թոնըտըրըմըզ տամա-
լար իչինտէ, մէզքիւր եարըշլարտա
պուլունան աթլար իչին պաշհա կի-
րիշէնլէր պուլունմատըղընտան, ան-
լէրին զիքրինտէն սարֆը նազար ի-
տէրիզ.

Հէրքէս սապըրսըզլըգ իւզրէ,
Բէն-Գլանչ նամ էն պիւյիւք միւ-
քեաֆաթանըյլիքէթ էմէլիյլէ եա-
րըշա հազըրլանմագ օլան էն զիեա-
տէ սէչմէ աթլարըն հազըրլարընտա
պէքլէնմէքտէ իտի.

Վէ պունունտա մագթի Թէզար-
րիւպ իլէմէքտէ իտի :

Գու հէնիկեամէ սէյիրլէր, քէն-
տի աթլարընը աղըր աղըր կէզտիր-
մէքտէ, վէ անլէր տախի զանն ի-
տէրտին քի պիր պիրինէ գուրպու-
մագ իսթէսէրէք օյնաքլաշ քինչէ-
մէքտէ իտիլէր :

Լիօնէլ մէրզումուն սէյիրլէրին
եանըլարընտա տօղրու կիթմէքտէ օ-
լուպ, վէ պիր չօգ էհլի մէրագլար
իլէ պաշհա կիրիշիճիլէր, եանի օ-
եունճուլար տախի, մէզքիւր աթ-
լարը գըրըթըգեա սլարագ, պա-
զըլար պիրինի, վէ սայիրլէր տախի
տիկէրինի թահսին իտիպ սէնալար
օգումագտա իտիլէր.

Գօնթ տը Լանկրաժըն Տօմ Ժի-
կատաս նամ աթը, կէրէք Ֆրան-
սատա վէ կէրէք Ինկիլթէրրատա,
չօգ եարըշլարտա պուլունարագ չօգ
ֆիւթուհաթլար գազանմըշ օլտու-
ղունտան, չօգլար, պիթթապի, զի-
եատէճէ անըն լագըրտըրընը իթ-
մէքտէ, վէ մէզքիւր միւքեաֆա-
թը տախի օ գազանաճագ տըր ի-
թիգատընտա օլտուգլարընտան,
սայիր աթլարտան զիեատէ, պիւ-
յիւք մէպլաղլար իլէ անըն հագ-
գընտա պաշհա կ'ըրիշմէքտէ իտի-
լէր.

Հալպու քի, Գիւ-Տէվիլ, մուգա-
յիրի օլարագ, կէրչի տիլպէրլիքտէ
եէքթա իտի իսէ տէ, հէնուզ մէյ-
տանէ չըգըպ տա թանըլմըշ օլմա-
տըղընտան, թապիաթիլէ բէք ազ
ատամ օնա թարաֆտար պուլուն-
մագտա իտի.

Գու ճիւմլէ իլէ տախի, Ժօրժ
քէնտի իթիգատընտա գաւի օլուպ,
մէզքիւր աթ հագգընտա պաշհա
կիրիշմէքլիք էֆքեարընտան սալա
չաշմամագտա իտի. Վէ այէլ խու-
սուս, քիմսէնին մէէմուլինտէն պու-
լունմատըղը հալտէ, Միս Լօյսուն
քէսպի ֆիւթուհաթ իլէմէսինիտէ
կէօրմիւշ օլտուղունտան, քէնտի ի-
թիգատը տահա զիյատէ թագվիյէ-
ենէթ պուլմագտէ, պիր չօգ բարա-
լար գազանաճաղընտա չիւպհէսիզ
սուրէթտէ ինանմագտա, վէ հաթ-
թա, տահա տա զիեատէ եիւքսէք
պահսլարա կիրիշմէմիշ օլմագ իչին
թէէսսիւֆ իտիպ բէշիման օլմագ-
տա իտի.

Աթլար եարըշ մէյտանընտա հազը-
րըլմագտան ճիւզիճէ էվվէլ, Լիօնէլ
եէլէկի ճէպինտէն պիր բարչա չէքէր
իլէ պիր ուֆաճըգ տա չիչէ չըգար-
տը, մէզքիւր չիչէնին գաբաղընը
աչտը, վէ մէզքիւր չէքէր բարչասը-
նըն իւզէրինէ, պիր կիւն էվվէլ,
եանի տազճաման, տօգթօր Ժօ-
յէնին, իլէրուտէ պէեան իտէճէկի-
միզ պիր նիւքթէի մախսուսէսէ

մէպնի հազըրլամըշ օլտուղու բէնզ-
օիզ պիր սուտան, իքի վէ եախօտ
իւչ տամլա տամլաթըր, վէ պաթէ-
հու Գիւ-Տէվիլին եանըրնա եանա-
չըպ, Ինկիլիզճէ սէօյլէնէրէք, վէ
պօյնունու եէլէսինի օգշաեարագ
թալթիֆլէր իլէտիքտէն սօնրա,
մէզքիւր չէքէրի աղզընա վիրտի,
վէ մէզքիւր հայվան տախի անըլէ-
րիյլէ գըրտալագ եէտի.

Գամրանա չալընտը, վէ օն իքի
րէս աթլար մէյտանտա կէթիրիլտի-
լէր.

Սէյիսլէր մէզքիւր աթլարա, է-
կէրլի օլտուգլարը հալտէ պինմիշ ի-
տիլէր.

Լիօնէլին աթը իւզէրինտէ պու-
լունան սէյիսին էլպիսէսինին Նըրաֆը
սիեահ վէ Նըրաֆը տիկէրի ալախ
զըրմըզը իտի (մաթէմ վէ գան ա-
լէամէթլէրի)–քէզալիք մէրգումուն
չաբգասը զըրմըզը վէ սիզեէրի,
եանի անըն սիեահ իտի.

Մէզքիւր աթլար ճիւզիճէ աղըր
գօշտուրուլտուգտան, վէ եարըշ
իշարէթի վիրիլտիքտէն սօնրա,
Տօմ Ժիկատաս իլէ Գիւ-Տէվիլ պաշ-
տա օլտուգլարը հալտէ գօշմաեա
պաշլատըլար.

Իքի եիւզ մէթրօ գատար իլէ-
րուլէտիքտէն սօնրա, Գիւ-Տէվիլ
Տօմ Ժիկատասը ճիւզիճէ կէչմի ի-
սէ տէ, օնա էհէմմիյէթ վէրիլմէ-
մէզ իտի, չիւնքի Նիշանկեահա կի-
տինճէյէ գատար, տահա չօգ թէ-
պէտտիւլաթ վուգու պուլապիլիր
իտի, ֆագաթ, շու գատարը գա-
վիէն անլաշըլմագտա իտի քի, մէզ-
քիւր իքի աթլար, հէր հալտէ տի-
կէրլէրի կէչէճէք իտիլէր.

5

Հէր քէս կէօզլիւքլէրինի վէ
տիւրպիւնլէրինի աթլարտան Թարա-
ֆա չէվիրէրէք, քէմալը մէրագ
իւզրէ, ֆիւթուհաթըն գանղիսին-
տէ գալաճաղընը պիլմէքլիկէ պէք-
լէմէքտէ իտի.

Իւչ եիւզ մէթրօ գատար մէսա-
ֆէտէ, Գիւ-Տէվիլ քէնտի րագի-
պինի տահա զիեատէ կէչտիկլինտէն,
չօգլար հէր հալտէ ֆիւթուհաթըն
անըն թարաֆընտա գալմասը իթի-
գատընտա մէյլ իթմէկէ պաշլատը-
լար.

Պիր ազ տահա ուզագլանտըգ-
լարընտա, Գիւ-Տէվիլ տահա զի-
եատէ տիկէրինի կէչտիկլինտէն, ան-
տէն պիւթիւն պիւթիւն աչըգտա
եալընըզճա գօշմագտա օլմասը
կէօրիւլմէքտէ իտի.

Պիր աթըն վիճուտի եէրինտէ օյ-
նաեըպ տա, էկէրչի էվվէլ էմիրտէ
զիեատէճէ գօշար վէ րագիպինի
կէչէր իսէ, չօգլուգ իթիպար ճա-
յիզ օլամազ, չիւնքի թա Նիշան-
կեահա գատար վիճուտի գուվվէ-
թի միւսավատէ իտէմէեէճէկինտէն,
պիրտէն պիրէ գուվվէթի քէսիլէ-
րէք տուրա գալմասը թէհլիքէսի
վար տըր, վէ իշթէ պու սէպէպ-
տէն նաշի տիր քի, չօգ տէֆա վի-
ճուտի եէրինտէ օլան աթլար, էվ-
վէլլէրի կէրիտէ գալանլար պիլէ,
գուվվէթլէրի միւսավատէ իտէճէ-
կինտէն, սօնունտա գատար տաեա-
նապիլիրլէր, վէ քէնտիլէրի կէչէն-
լէրի սօնրատան կէչէրէք ֆիւթու-
հաթը գազանըրլար.

Գիւ-Տէվիլին վիճուտի տախի
բէք ալէա եէրինտէ օլուպ, քէնտի
ճէվհէրինէ վէ չարուգլուղունա
քեամիլէն ճէվապ վէրէպիլիր տէ-
րէճէտէ պուլունտուղունտան, հագ-
գընտա էօլէ պիր չիւպհէսիզ ալա
մահէլ կէօրիւլմէքտէ իտի.

Վէլհասըլ, աըլըգ, մէզքիւր ա-
թըն քէսպի միւքեաֆաթ իտէճէ-

կինէ քիմսէնին շիւպհէսի գալմա-տըղընտան, Թապիաթիյլէ պահսա կիրիշէնլէրտէն, ֆիւթուհաթ Թա-րաֆտարը օլանլար, գազանաճագ-լարընը կէօրէրէք սէվինմէքտէ օլ-տուգլարը կիպի, մուղալիֆլէրինի խա-տասա իթմիշ օլանլար տախի մահ-զուն ու միւքէտտէր օլմագտա ի-տիլէր ։

Պու արա Ժօրժ Պէրէյն տախի, պիթթապի Պիւ-Տէֆիլին իլէրուլէ-մէսինի կէօրմէքտէ օլտուղունտան, սէվինճինտէն ճիհան քէնտինին օլ-մագտա իտի

Տօմ Ժիկասսաըն սէյիսի, թէհի-ևէրտէ ղէֆալը հայվանը գամչըլա-մագտա վէ մահմուզլամագտա ի-տի . . ։

Լիօնէլին աթը կիթտիքճէ իլէ-րուլէմէքտէ, վէ քէսպի ֆիւթու-հաթ իտէճէկինէ տայիր զէրրէճէ շիւպհէ գալմամագտա իտի, մէզ-քիւր ֆիւթուհաթտան քեարըը չէ-գաճագ օլանլար՝ տահա զիեատէ շազ ու մէսրուր օլմագտա իտիլէր։

Պիր տէ մէզքիւր աթ, եանի Լի-օնէլին աթը, Նիշանկեահա անճագ իւչ եիւզ մէթրօ գատար պիր մէ-սաֆէ գալմըշ իքէն, էօն աևազլա-նընտա նակէհան պիր գաաֆ հասըլ օլտու, վէ էօնիւնտէ պիր մանի վար-տըր տա իլէրու կէչէմէեօր կիպի տարըա գալտը, վէ եըգըլմագ հա-լինտէ պուլունտու ։

Սէյիս տիզկինինի Թօրլատարագ Թէքրարէն աևազա գալտըրտը ի-սէ տէ, միւմքին տէկիլ հայվան ի-լէրու կիտէմէմէքտէ իտի. Օլ սա-ղըրտաևա գատար հիչ Թէրլէմէմիշ օլան վիճուտի Թէրլէր իչինտէ պօ-ղուլտու, վէ պաշլատը գույրուղու-նու գալտըրարագ սալլամաևա. Սէ-յիրճիլէր իչինտէ, աթա մէրագը օլուպ, վէ էօյլէ չէյլէրէ վագըֆ պուլունանլար, մէզքիւր հալին եօր-կունլուգ վէ գաաֆ նիշանը օլմա-սընը րանտ ֆէմհ իտիպ սէօյլէմէկէ պաշլատըլար ։

Սէյիս եինէ քէնտի գըրպաճը-նը վէ մահմուզունու տէմամ իշլէ-տիկինտէն, հայվան տա, կէրչի պա-ճագլարը պիրպիրինէ վուրարագ պիր գաչ ատըմ տահա աւանըլտը իսէ տէ, պիր տէ տիզլէրի տիթրէ-յիպ վէ Թէքմիլ վիւճուտու օտուն քէսիլէրէք պիւթիւն պիւթիւն գա-լա գալտը ։

Պու հէնկեամտէ Տօմ Ժիկասսա նիշանկեահա վասըլ օլտու, վէ հէր Թարաֆտան ալգըշլաևըշ սէտալա-րը իշիտիլմէկէ վէ պահսա կիրիշէն-լէր տախի պիթթապի, չէնտ տա-գիգա էվվէլքի մահզունիյէթլէրի-նի տէֆ իլէ սէվինմէկէ պաշլատը-լար ։

Զէվալլը Ժօրժ պու արատա եիւզ պին ֆրանգ մէվճուտունու գայպ իթտիկի կիպի, իքի եիւզ պին ֆը-րանգ տա պորճլու գալըպ իթմէք-տէ, եանի պօրճլու տիւշմէքտէ ի-տի, վէ պու պօրճու տա, 48 սա-աթտան սօնրա Թէէտիյէ իթմէքլիկէ, նի-զամէն մէճպուր պուլունմագտա ի-տի, եօգսա քեաֆֆէյի Թիճարէթ մէրքէզլէրինտէ, վէ հաթթա պօր-սատա տախի, քէնտիսինէ պիր ա-տի տօլանտըրըճը նազարըյլա պա-գըլաճագընտա ասլա իշթիպահ եօգ իտի, վէ պինաէն ալէյհ, ար-թըգ մահմօաղէլ Վարթիլը իլէ էվ-լէնէպիլմէսի տախի իհթիմալտէն օ-լամաևաճագ իտի ։

Ժօրժ քէնտի զարարը իւզէրինէ տիւշիւնիւպ նէ եափաճագընը շա-շըրմագտա իքէն, սէյիս տէ մէզ-քիւր Պիւ-Տէֆիլի տիզկինինտէն Թութարագ կէրի կէթիրմէքտէ, վէ պէշ աթը նէֆէր հազըր պու-

լունան պայթարլար, էմրի Թէտա-վիսինէ գօշուշմագտա իտիլէր ։

Լիօնէլ մէրգումանտէն տէ էվվէլ գօշարագ, կիւեա սէպէպինի պիլ-մէեօր կիպի, քէմալի Թէաճճիւպ իւզրէ, էօյլէ պիրտէն պիրէ զէվալ-լը աթընա նէ՝ գարիպ հալ վագը օլմուշ տուր տէյի սուալ իյլէմէքտէ իտի ։

Մէրգումուն պայթարլարտան էն զիեատէ մէհարէթլի օլանը ճէվապ պիրյէ, էֆէնտի,—տէտի,—պիր չէյի եօգ տուր, գանը ճէվէլանընտա պիր պօղուգլուգ արըզ օլմուշ տուր . . . գօրգաճագ պիր չէյ տէկիլ տիր, պիր աղ գան ալընտըղը կիպի կէչէր կիտէր, եօգսա, Այլահա էմա-նէթ, րէք կիւզէլ վէ րէք գուվ-վէթլի պիր հայվան տըր պու, է-կէրչի պու գազա պաշընա կէլմէսէ իմիշ, Տօմ Ժիկասսայը կէչէճէկինտէ գաթան շիւպհէ եօ՛գ իմիշ . . ։

* * *

Ժօրժ Տէրէյն իսէ, մէզքիւր աթ սայէսինտէ պէշ եիւզ պին ֆրանգ գազանաճագընտա, գավիէն իւմիտ իտիպ իւնանմագտա իտի ։

Պէշ եիւզ պին ֆրանգ գազան-մագլըգ չէօյլէ տուրսուն, իւչ եիւզ պին ֆրանգ տա զարար իթմիշ իտի։

Մէրգում հալիյլէ հասսաէն զի-եատէ քէտէրլի օլարագ, վէ հաթ-թա նէֆսինէ գաստ իթմէքլիկի տա-խի գուրարլարագ Փարիսէ ավտէթ իթ-մէքտէ իտի ։

—Հայ հա՛յ, —տիմէքտէ իտի մէր-գում քէնտու քէնտուեէ, —պաշը-մա պիր Թալաննա ուգրըյա պէյ-նիմի տարմատաղըն իթսէմ հէր չէյ-տէն իյի տիր, զիրա, հէր ֆէնայը-ղը անճագ էօլիւմ Թէմիզլէր . . ։

Մէրգում պու հալտէ պաշընը էօնիւնէ էկէրէք քէնտի խանէսին-տէն իչէրու կիրէր կիրմէզ, հէման ուշագը գարշըսընա չըգարագ, իւ-զէրինտէ Միւսիւ բօսթա բուլու պու-լունտուղու հալտէ պիր մէքթուպ վիրտի, վէ օլ կիւն կէլմիշ օլտու-ղունու սէօյլէտի ։

Մէքթուպուն իւզէրինտէքի եա-զըլար հէմ իրի իրի վէ հէմտէ ա-ճայիպ չէքլտէ իտիլէր ։

Մէրգում մաքինավարի պիր հալ-տէ օլարագ մէքթուպու աչտը, վէ չէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրիր կէչիր-մէզ Վիլեամս Տիքօըն իմզասընը կէօրտիւքտէ պիր քէրրէ ֆիքրի ալթ իւսթ օլտու ։

Մէզքիւր մէքթուպ Ժէնօվատան եազըլմըշ օլուպ, վէ սահիպ իմզա իսէ, Փարիստէն չըգմազտան էվվէլ Թէէտիյէ իթմէքլիկի ունութմուշ օլտուղու պին ֆրանգլըգ պիր պօր-ճունուն պէեանիյլէ, քիմէ օլտու-ղունու պիլտիրմէքտէ, վէ մէպլա-ղը մէզպուրու անինտէ Թէէտիյէ իյլէմէսինի, Ժօրժտան Թալէպ իյ-լէմէքտէ իտի ։

Ժօրժուն գալպի բահաթլանա-րագ մէմնուն օլմաեա պաշլատը, չիւնքի, մէզքիւր մէքթուպտան ա-չիքեար անլաշըլմագտա իտի քի, մէրգում հէր նէ գատար պիր պա-տան ավտէթ իթմէք նիեէթիյլէ կիթմիշ իտի իսէ տէ, պիր այտան տախի կէլէմէեէճէք իտի, չիւնքի, էկէրչի կէլմէսի եագլաշմըշ օլտու ի-տի, մէզքիւր պին ֆրանգ պօրճու իչին աճէլէթէն մէքթուպ եազմագ-լըղա լիւզում կէօրմէեէճէկի չէօյ-լէ տուրսուն, հէնուզ քէնտիսինին-տէ Ժէնօվատա պուլունտուղու ան-լաշըլմագտա իտի, տիմէք տիր քի, տահա Մօն-Պլան տաղընըն Թէբէլէ-րինի աշաճագ, Միլանօ, Ֆլօրան-սա, Ռօմա, Նափօլիէ վէ Վէնէ-տիկէ կիտիպ կէզէճէքտէ, օնտան սօնրա ավտէթ իյլէեէճէք իտի, չիւն-

կինէ քիմսէնին չիւպհէսի գայմատըղընտան, Թապիաթիյլէ պաշա կիրիշէնլէրտէն, ֆիւթուհաթ թարաֆտարը օլանլար, գազանաճագլարընը կէօրէրէք սէվինմէքտէ օլտուգլարը կիպի, մուզաֆֆէրիյէթի խատաա իթմիշ օլանլար տախի մահզուն ու միւքէտտէր օլմագտա իտիլէր։

Պու արա Ժօրժ Պէրէյին տախի, պիթթապի Պիւ-Տէֆիլին իլէրուլէմէսինի կէօրմէքտէ օլտուղունտան, սէվինճինտէն ճիհան քէնարինին օլմագտա իտի

Տօմ Ժիկատտուըն սէյիսի, թէհէւէրտէ ղէմպալը հայվանը գամչըլամագտա վէ մահմուզլամագտա իտի . . .

Լիօնէլին աթը կիթտիքճէ իլէրուլէմէքտէ, վէ քէսպի ֆիւթուհաթ իտէճէկինէ տայիր զէրրէճէ չիւպհէ գալմամագտա իտի, մէզքիւր ֆիւթուհաթտան քեարը չըգաճագ օլանլար՝ տահա զիատէ չաղ ու մէսրուր օլմագտա իտիլէր։

Պիր տէ մէզգիւր աթ, եանի Լիօնէլին աթը, նիշանկեահա անճագ իւչ եիւզ մէթրօ գատար պիր մէսաֆէ գալմըշ իքէն, էօն աեագլարընտա նաքէհան պիր գաաֆ հասըլ օլտու, վէ էօնիւնտէ պիր մանի վար տըր իմիշ կիպի տուրտու, վէ եըգըլմագ հալինտէ պուլունտու։

Սէյիս տիզկինինի թօրլաեարագ թէքրարէն աեաղա գալտըրմագ իստէ տէ, մումքին տէկիլ հայվան իլէրու կիտէմէմէօր կիպի տուրա գալտը, վէ եըգըլմագ հալինտէ պուլունտու։ Սէյիս տիզկինինի թօրլաեարագ թէքրարէն աեաղա գալտըրմագ իստէ տէ, մումքին տէկիլ հայվան իլէրու կիտէմէմէքտէ իտի. օլ առագտա գատար հիչ թէրլէմէմիշ օլան միճաւտի թէրլէրէ իզինտէ պօղուլտու, վէ պաշլատը գույրուղունու գալտըրարագ սալլանմաեա. Սէյիրճիլէր իզինտէ, աթա մէրագը օլուպ, վէ էօյլէ չէյլէրէ վագըֆ

պուլունանլար, մէզգիւր հալին եօրկունլուգ վէ գապաթ նիշանը օլմասընը րանա ֆէմհ իտիպ սէօյլէմէկէ պաշլատըլար։

Սէյիս եինէ քէնտի գըրպանճընա վէ մահմուզունա տէվամ իյլէտիքինտէն, հայվան տա, կէրչի պաճագլարը պիրպիրինէ սուրթարագ պիր գաչ ատըմ տահա իլերիլէմիշ իսէ տէ, պիր տէ ափտէրի ափթրէյէպ վէ թէքմիլ վիւճուտու օտուն քէսիլէրէք պիւթիւն պիւթիւն գալա գալտը։

Պու հէնկեամէ Տօմ Ժիկատտուն նիշանկեահա վարըլ օլտու, վէ հէր թարաֆտան ալգըշլարըշ ռէտտալարը իշիտիլմէկէ վէ պահա կիրիշէնլէր տախի պէթթապի. չէնտ տագիգա էվվէլքի մահզունիյէթլէրինի աէֆ իլէ սէվինմէկէ պաշլատըլար։

Ձէվալլը Ժօրժ պու արատա եիւզ պին ֆրանգ մէյմունտուն գույրուգ իթտիկի կիպի, իքի եիւզ պին ֆրանգ տա ալըգտան գայպ իթմէքտէ, եանի պօրճլու տիւշմէքտէ իտի, վէ պու պօրճու տա, 48 սաաթտան զիյատէ իթմէքսիզին, նիգամէն մէճպուր պուլունմագտա իտի, եօգսա քեաֆֆէյի թիճարէթ մէրքէզլէրինտէ, վէ հաթթա պօրսատա տախի, քէնտիսինէ պիր ատի տօլանտըրըճը նազարըյլա պագըլաճագընտա տըլա իշթիպահ եօգ իտի, վէ պինաէն ալէյհ, արթըգ մատամաղէլ Վարթինի իլէ էվլէնէպիլմէսի տախի իհթիմալտէն օլամայաճագ իտի։

Ժօրժ քէնտի գարարը իզէրինէ տուչիւնիւպ նէ եափաճագընը շաշըրմագտա իքէն, սէյիս տէ մէզքիւր Պիւ-Տէֆիլի տիգգինինտէն թութարագ կէրի կէթիրմէքտէ, վէ պէշ ալթը նէֆէր հալգը պուլունան պայթարլար, էմիր թէտավիսինէ գօշուշմագտա իտիլէր։

Լիօնէլ մէրգումանտէն տէ էվվէլ գօշարագ, կիւեա սէպէպինի պիլմէեօր կիպի, քէմալի թէանճիւպ իւզրէ, եօլլէ պիրտէն պիրէ զէվալլը աթընա նէ՛ գարիպ հալ վագը օլմուշ տուր տէյի սիւալ իյլէմէքտէ իտի։

Մէրգումուն պայթարլարտան էն զիատէ մէհարէթլի օլանը ճէվապ պիրտի. էֆէնտի,—աէտէր,—պիր շէյ եօգ տուր, գանը ճէվէլանընտա պիր պօգուգլուգ արըզ օլմուշ տուր . . . գօրգաճագ պիր շէյ տէկիլ տիր, պիր ազ գան ալընըրսը կիպի կէչէր կիտէր, եօգսա, Ալլահա էմանէթ, րէք կիւզէլ վէ րէք գուվվէթլի պիր հայվան տըր պու, էկէրչի պու գազա պաշընա կէլմէսէ իտի, Տօմ Ժիկատտուր կէչէճէկինտէ գաթան չիւպհէ եօ՛գ իտի . . .

* * *

Ժօրժ Տէրէյին իսէ, մէզգիւր աթ սայէսինտէ պէշ եիւզ պին ֆրանգ գազանաճագըյտը, գայպէն իւմիտ խալիպ իննանմագտա իտի։

Պէշ եիւզ պին ֆրանգ գազանմագլըգ չէօյլէ տուրսուն, իքի եիւզ պին ֆրանգ տա զարար իթմիշ իտի։

Մէրգում հալիյլէ հատտէն զիետտէ քէտէրլի օլարագ, վէ հաթթա նէֆսինէ գաստ իթմէքսիզին տախի գուրթարագ Փարիսէ ավտէթ իթմէքտէ իտի։

—Հայ հա՛յ, —տիմէքտէ իտի մէրգում քէնտու քէնտույէ, —պաշըմա պիր [illegible] սըգըլտը պէյնիմի տարմատաղըն իթսէմ հէր շէյտէն իյի տիր, զիրա, հէր ֆէնալըղը անճագ էօլիւմ թէտավի էյլէր . . .

Մէրգում պու հալտէ պաշընը էօնիւնէ էկէրէք քէնտի խանէսինտէն իչէրու կիրէր կիրմէզ, հէման ուշագը գարշըլընա չըգարագ, իւզէրինտէ Միւիս քոնթա բուլու պուլունտուղու հալտէ պիր մէքթուպ վէրտի, վէ օլ կիւն կէլմիշ օլտուղունու սէօյլէտի։

Մէքթուպուն իւզէրինտէքի եազըլար հէմ իրի իրի վէ հէմտէ աճայիպ չէքլտէ իտիլէր։

Մէրգում մաքինայարի պիր հալտէ օլարագ մէքթուպու աչտը, վէ չէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրիր կէչիրմէզ Վիլեամս Տիքօրըն իմզասընը կէօրտիւքտէ պիր քէրրէ ֆիքրի ալթ իւսթ օլտու։

Մէզգիւր մէքթուպ Ժէնօվատան եազըլմըշ օլուպ, վէ սահիպ իմզա իսէ, Փարիստէն չըգմազտան էվվէլ թէէտիյէ իթմէքլիկէ ունութմուշ օլտուղու պիր ֆրանգլըգ պիր պօրճունուն պէտէլինի, քիմէ օլտուղունու պիլմէտիքտէ, վէ մէպլաղը մէզպուրու անինտէ թէէտիյէ իլէմէսինի, Ժօրժտան թալէպ իյլէմէքտէ իտի։

Ժօրժուն գալպի րաահաթլանարագ մէմնուն օլմաեա պաշլատը, չիւնքի, մէզգիւր մէքթուպտան աչըքճա անլաշըլմագտա իտի քի, մէրգում հէր նէ գատար պիր պատան ավտէթ իթմէք նիյէթինտէ կիթմիշ իտի իսէ տէ, պիր ատան տախի կէլէմէեէճէք իտի, չիւնքի, էկէրչի կէլմէսի եագլաշմըշ օլտու իտի, մէզգիւր պին ֆրանգ պօրճունու աճէլէթէն մէքթուպ եազմագլըղա լիւզում կէօրմէեէճէկի չէօյլէ տուրսուն, հէմնէզ քէնտիսինինտէ ժէնօվատա պուլունտուղու անլաշըլմագտա իտի, տիմէք օլուր քի, տահա Մօն-Պլան տաղընըն թէբէլէրինի աշաճագ, Միլանօ, Ֆլօրանսա, Րօմանա, Նափօլիյէ վէ Վէնէտիքէ կիտիպ կէզէճէքտէ, օնտան սօնրա ավտէթ իյլէյէճէք իտի, չիւն-

քի Թէքմիլ Իթալիանը հէզմէք արզուսինտէ իտի. վէ մալիւմ էա, մէրգումուն կինիքմէսիտէ իչինէ եարտըմ էտապիլէճէք իտի, զիրա, եանընտա պուլունան ֆօնտօլարընը, Մաթիֆէնին եանընտա րէհին գօեարագ փարա ալապիլէճէք իտի ։

Ժօրժ պիր մուտ եօգարը, եաղըխանէսի նէզարինտէ օթուրտու, վէ պիր չէյրէք գատար պիլա հարէքէթ կէօզլէրինի մէզգիւր մէքթուպա տիքէրէք պագտը ։

Մէրգում պաշընը եօգարը գալտըրտըղընտա, լէհճէսինտէ պիւյիւք պիր Թէպէտտիւլաթ կէօրիւլմէքտէ իտի, եանի մէրաղընըն Թէնէզզիւլ պուլմուշ օլմասը անլաշըլմագտա իտի, չիւնքի, ֆիքրինտէ եէնի պիր Թէտպիր տօղմուշ իտի ։

—Եարըն, —տէտի մէրգում քէնտու քէնտույէ, —եարըշտա գայպ իթմիշ օլտուղում մէպլաղըն պաղըշլէնմէսինի վիրտիքտէն սօնրա, եանըմտատա եիւզ պին ֆրանգ արթաճագ տըր, իշթէ անընլատա նիքեահըմ հէտիյեսիլէ սէրէթինի տօնաթապիլիրիմ . . . գուրթուլտում կիթտի . . . ֆագաթ, մալի տէ պանա գալըչ՞ օլտու ։

Մէզգիւր սիւալին ճէվապընը, եինէ քէնտու քէնտուսէ չու աթիտէքի սուրէթտէ վիրտի,

—Մալի պանա, ճէսարէթ իտէճէկիմ պիր խուսուս օլտու, մէզքիւր խուսուս, կէրչի պիր Թազըմ տէօրտ քէօշէ գաֆալը ատամլարըն իթիրգադ պաթըլլարընտա, պիւյիւք պիր ճինհա ատտ օլունմագտա իսէտէ, չու պէնիմ պուլունտուղում հալ վէ մէվգիւտա նազարէն իսէ, նէ պիր խէթա վէ նէտէ միւզիրր պիր շէյ սաեըլմայ ճայիզ օլամազ . . . —զիրա, Մ. Վիլեամ Տիքսընըն ֆօնտօլարընը, Մ. Մաթիֆէնին եանընտա րէհին գօեուպ, վէ մէրգում Տիքսընըն իմզասընտա Թագլիտ իլէ պիր սէնէտ եազարագ, Մաթիֆէնին իսթէտիկի կիպի քէնտիսինէ վիրիր, վէ իւչ եիւզ պին ֆրանգ գազանըրագ իչինի պիթիրմիշ օլուր իտէմ, մէկէրչի քիմսէնէ պիր զարար վիրմիշ օլ՞սուն ուս. Մ. Տիքսըն զաթէն, անճագ պիր իքի այտան սօնրէթ իսթէյիպիլէճէք տիր, պէնիմ իսէ ատտը նիքեահըմ եալընըզ օն պէշ կիւնտէն իճրա օլունաճագ, վէ ալթը միլիօն ֆրանգա գավուշաճաղըմ տըր . . . իշթէ օլ վագըթ, կիտիպ պօրճումու վիրէրէք րէհինի գուրթարըրըմ, քիմսէ տէ իշիթմէմիշ օլուր . . . —խայր, պու պապտէ հիչ պիր գօրգու վէ Թէրէտտիւտ ճայիզ տէկիլ տիր, վէ պունտան գաթինատ, չու տիւշար պուլունտուղում Թէհլիքէտէն չըգըպ գուրթուլմագ իչին տէ, սայիր հիչ պիր իւմիտ վէ հիչ պիր Թարիգ պուլունամազ տէկիլ տիր . . .

Թամ Ժօրժուն քէնտի խանէսինէ կիրիպ տէ, ուշագընըն էլինտէն մէզքիւր մէքթուպու ալտըղը անի վագըթտա, Լիօնէլ տէ Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնէ ավտէթ իլէ, Րօզէնաոն Թարաֆընտան, չու աթիտէքի սուրէթտէ պիր մէքթուպ ալմըշ տըր ։

«Րուէնտէն Բարիզ.

«Սէնթ-Ուէնտէ, Լիօնէլ Վարթըն .

«Պու կիւն Րուէնտէն հարէքէթ իթմէքտէյիզ,—պէշ կիւնտէն Վանտէօր (ինթիգամ ալըճը) նամ վարօրումուզլա Սէնթ-Ուէն քիչկիահընտա, քէօշկիւն Սէտարինին Թագարչըսընտա պուլունուպ տէմիր ոթաճաղընը ։

«Ժիւք.»

—Օֆ ու եաւնուզ . . . —տէտի Գօրա մէզքիւր Թէլէկրաֆնամէյի օգուտուգտան սօնրա, Ժան Րընօեօ տօղրու ուղաթարագ ։ Մէրգում տախի չէօլտէ պիր կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, եալընըզ չու գըսա ճէվապը վիրտի,

—Ժիւրիթմէր քէք իյի պիր խըյամէթքեար տըր . . ։

Ձէրատար կիւնիւ սապահըն սաաթ տօգուզտա, Ժօրժ Տէրէյն պիր արապայա պինտիկի կիպի տօղրու Աղէօ օգագլընակիթմիշ, վէ գօլթուգունտա, տէրաւնինտէ պիր չօգ էվրագ տօլու պուլունան պիր չանթա պուլունտուղու հալտէ արապատան աշաղը ինտի, վէ Մաթիֆէնին գարուսընա վարտը ։

Խըրտէթճի գաարըն գարշըսընա չըգարագ, զաթէն մէրգումու թանըմըշ օլտուղունտան, չէլէպինին տօնթլարընտան պիրի տիր մագամընտա գապուլ իթտի ։

—Սապահլար խայր օլսուն, էֆէնտի . . . —տէտի մէրգումէ Ժօրժա.—արթըգ եավաշ եավաշ էվմիզին եօլունու էօյրէնմէքտէսինիզ, չօ՞գ իյի, չօ՞գ իյի.—շիմտի էֆէնտինին եանընտա կիտէպիլիրսինիզ, ֆագաթ եանընտա ատամ պուլունտուղունտան . աղաճըգ պուրատա օթուրարագ պէքլէմէնիզ իգթիզայիթմէքտէ տիր . . .

Մէրգում անճագ օն տագիգա գատար պէքլէմիշ օլտուղու հալտէ, Մաթիֆէ քէնտի սատաը գարուսունու աչտը, իչէրուտէ քիմսէ պուլունմամագտա տէկիլ իտի . Ժօրժ Մաթիֆէտէն պաշգա քիմսէյի կէօրէմէտի ։

—Մօ՛նշէօյրահ, մօնսիէօ Ժօրժ սի՞զ միսինիզ, —տէյի պաղըրտը Մաթիֆէ . —տօղրուտու իչիրի կէլլէ Երքէնտէն կէլէճէկինիզի, այա մէնմուլ իտիպտէ խաթըրըմտան կէչիրմէքտէ տէկիլ իտիմ . . ։

—Սէպէ՞պ ։

—Չիւնքի սօն տէֆա կէօրիւշտիւկիւմիւզտէ, պիր պիրիմիզտէն էօյլէ պիր հալտէ այրըլտըք քի, պու գատար չապուգ սուրէթտէ եինէ կէլէճէկինիզի պէքլէմէքտէ վէ իւմիտ իթմէքտէ տէկիլ իտիմ . . . —վէ օլ տէֆա, Թարաֆըմտան գուհուրա կէլէն չիրքին գապալըգ իթմէք իսթէմէզ իտինիզ . . . —անճագ հալէա օլ էֆքեարը տօմ՞ըզ, եօգսա Թէպտիլի էֆքեար իթմիշ միսինիզ տիր . . ։

—Եվվէթ Թէպտիլի էֆքեար իթմիշիմ տիր . . . —կէչէն կիւնքի ալմագ իսթէմէտիկիմ իւչ եիւզ պին ֆրանգը իշթէ պու կիւն գապուլմագա կէլմիշիմ տիր . . . —ֆագաթ, Նա՞սըլ, անճագ մէպլաղը մէզգիւր հալէա տուրմագտա՞ մը տըր, եօգսա պաշգա պիր եէրէ վէրտինի՞զ մի. ։

—Խայր, հալէա, տուրմագտա տըր,—Նասըլ քի օլ կիւն սիզէ սէօյլէտի իտիմ,—սիզ կիւնինիզէ գատար սիզին իչին ալը գօյտում, քիմսէյէ վիրմէտիմ տէտի իտիմ, . . . պէն լագըրտըմըն սահիպիյիմ . . .—ումուրըմ քի սիզ տէ քէնտի Թարաֆըմնըզտան, հէ քիլիֆ իթմիշ օլտուղում չարթլարը գապուլ վէ իճրաեա հազըր պուլունմագտասընըզ, զիրա, պաշգա տիւրլիւ եապամամ, վէ եապամաեաճաղըմ տա սիզէ սէօյլէտի իտիմ . . ։

—Զաթէն պու կէլիշիմ տախի ալէյհէթ իտէպիլիր քի գապուլ իթմէքտէյիմ . . . —իշթէ սիզէ ֆօնտօլարը տախի պիրլիքտէ կէթիրմիշիմ տիր . . ։

—Նէ գատարընըզ չէյ տիր ։

—Իւչ եիւզ էլլի պին ֆրանգլըգ գատար տըր . . ։

—Նէ եօլտա էվրագ տըր ։

—Տըմէնտիֆէր սէհիմլէրի . . ։

—Թէէտիյէսի կէօթիւրէնէ՞ մի

—Խայր, խանըմ։

—Տիմէք տիր քի, տօսթլարը-նըզտան պիրինին խըզաը Թահսին-տա օլտուղ պիր քէֆալէթ վիր-մէքլիկի սախի գապուլ էյլէմիշսի-նիզ տիր։

—Պաշգա տիւրլիւ եարամազըմ։

—Քէֆալէթ խուէճէք օլան տօս-թունուզուն խամի՞ նէ տիր։

—Վիլեամ Տիքսըն ... —տէյի ճէվապ վիրտի Ժօրժ պիրազ պօ-զուգ պիր սէս իլէ սէօյլէեէրէք։

—Թանըրըըմ մէրգումու ... —թէք խամիլը պիր զաթ տըր։

—Սիզ մէրգում իլէ հիչ պիր իշ եափմըշմըըընըզ տըր։

—Խայր ... մէրգում օլ գա-տար պիր սէրվէթէ մալիք պուլուն-մազտա տըր քի, պէնճէ հիչ պիր իհթիեաճը եօգ տուր, ֆագաթ, պիր կիւն կէլիպ, քէնտի տօսթու օլուպտա իլի պօզուլարագ թէք պիր միւշքիլ հալէ տիւշար օլմուշ օլան պաշգա պիր Ինկլիզ, խայլիճէ ճէսիմ պիր մէպլաղ թէէէտիյէ իլէ-տի իտի ... —լաքին, զաննըմճա մէրգում շիմտի պուրատա օլմամա-լը տըր, եօյլէ տէյի՞լ մի ...

—Էվվէթ, պիր գաչ հաֆթա կի-տիպ պիր սէյահաթ եափմագ ար-զուսունտա օլտուղունտան, տիՆ աք-շամ պանա լազըմ կէլէն մէպլաղ իլէ քէֆալէթ սէնէտինի վիրտիք-տէն սօնրա, Ժէնօվաեա եօլճու օլ-մուշ տուր ...

—Կէօրէլիմ պիր քերրէ շու ֆօն-տօլարը, վէ պաատէհու սախի քէ-ֆալէթնամէեի կէօզտէն կէչիրիրիզ։

—Մէզքիւր քէֆալէթնամէ սայ-քի լուզէթ պէ լուզէթ սիզին իս-թէտիկինիզ սուրէթտէ եազըլմըշ տըր ...

—Թամամ, սահա իյի եա. —զաննէն պէն աթէթիմ, իշ ղըՅըն-տա, աղ լագըըտը իլէ չօգ չէյ ան-լաթմագըմազ տըր ...

Մաթիֆէ ֆօնտօլարը սայտը վէ նումէրօլարընը գայտ իթտի։

Վէ պաատէհու էվրագը սահիհէ իւզէրինէ եազըլմըշ օլտուղու հալ-տէ, շու աթիտէքի քէֆալէթնա-մէեի օգուտու։

«Մօնմարթրըտա Ապէս սօգաղըն-տա իգամէթ իթմէքտէ օլան, վէ սէրմայէտարանտան պուլունան Մ. Ռընէ Մաթիֆէտէն ալաճաղը իշ եիւզ պին ֆրանգ իսթիգրազը գարշըլըգ մէրգումուն եանընտա, շու աթիտէքի նումէրօլար իլէ միւրագ-գամ ֆօնտօլարըմը րէհին պըրագ-մագըըղը, մօնսիէօ Ժօրժ Տէրէյնէ միւսաատէ էյլէտիքտէն պաշգա, շունու տախի իլավէթէն վատ իտէ-րիմ քի, էկէրշի Մ. Ժօրժ Տէրէյն, վատէսի հուլուլիւնտէ, ալմըշ օլտու-ղու մէպլաղը մէզպուրու մէրգումա թէէտիյէ իտէմէզ իսէ, օլ թա-րիխտէն սէքիզ կիւն սօնրա, Մ. Մաթիֆէ, ֆօնտօլարըմը սաթա-րագ քէնտի մաթլուպունու ալա-պիլէճէք տիր։»

Մէզքիւր քէֆալէթնամէնին պիյ-րինտէ Վիլեամ Տիքսըն խըզաը ի-լէ Թարիխ, վէ մէպլաղըն մըգ-տարը պուլունմագտա իտի։

—Բէք այէա, բէ՛ք նիզամընտա տըր, տէտի Ռընէ Մաթիֆէ, իշթէ սիզէ իւչ գըթա էվրագը սահիհէ եազընըզ էսւզէր պին ֆրանգլըգ պիր այ վատէլի սէնէտլէրի տէ իմ-զալաեընըզ տա բարալարը վիրէյիմ իշինիզ պիթսին կիթսին։

6

Արատան պէշ տագըգա կէչտիք-տէ, Ռընէ Մաթիֆէ, Ժօրժուն կէ-թիրմիշ օլտուղու ֆօնտօլար իլէ Վիլեամ Տիքսըն քէֆալէթ խըզա-սընը ալտըգտան սօնրա, լազըմ կէ-լէն մէպլաղը վէրմիշ իտի։

—Պիշարէ տիւշտի՛ւ տուզաղա, —տէտի Մաթիֆէ քէնտի ֆիքրին-տէն, իսթինզագէարի պիր սու-րէթտէ մէրգումուն եիւզինէ պա-գարագ.—էվվէթ, պիշարէ էլլէրի վէ աեագլարը պաղլը օլարագ, քէնտի խարաքթէրը չալըշմագտա օլտուղու-լըն գուրտուղլարը տուզաղա կէ-լիպ տիւշտիւ ... —ա՛րթըգ քէնտի տիւշմէնլէրինին բէնչէլէրինտէն գուրթուլամաեաճագ տըր։

Պաատէհու մէրգում աչըգտան սէօյլէեէրէք, Թարիֆտէն միւս-թաղնի վէ մանէալը պիր սէօյլէյիշ իլէ տախի,

—Ինշաալլահ, մօնսիէօ Ժօրժ, ազտը նիքեահըն իճրա խուսուսունտա միւթիճէեէ գատար, արթըգ ազճէ-եէ իհթիեաճըն օլմաեաճագ տըր։

—Օլ պապտէ քեամիլէն էմին օ-լապիլիրսինիզ—տէյի պաղըրտը Ժօրժ քէմալի մէսէրրէթ իւզրէ.—արթըգ հիչ պիր պօրճում գալմաեաճագ տըր։

—Ինշաալլահ, ինշաալլահ, տօղ-րուսու պէն տախի մէմնուն օլուրում...

—Ջանն օլունտուղունա կէօրէ, օլ պապտէ պիր աղ չիւպհէնիզ պու-լունմագտա իտի։

—Մէկէրշի եօյլէ պիր չիւպհէեէ զահիպ օլապիլի՛րմիյիմ, մէկէրշի պիր գաչ կիւնտէն ալթը միլեօն ֆը-րանգա գավուշաճաղընըզը պիլ-մէքտէ տէկի՛լմիյիմ.—ազտը նիքեա-հընըզը չիմտիտէն թէպրիք իտէ-րիմ ...

—Թէշէքքիւր իտէրիմ ...—Ին-շաալլահ եագընտա եինէ կէլիր կէօ-րիւշիւրիւմ, զիրա պիր այ վատէ-նին հուլուլինէ պէքլէմէքսիզին, հէման բարալարը գավուշաճաղըմ կիպի պօրճումու կէթիրիպ վիրմէք, վէ ֆօնտօլարը գուրթարմագ արզու վէ նիյէթինտէ պուլունմագտա-յըմ ...

—Արթըգ քէյֆ սիզին տիր, նա-սըլ միւրատ իտէր իսէնիզ եափա-պիլիրսինիզ։

Ժօրժ տիշարը չըգտը, վէ Մա-թիֆէ տախի սօգագտա պէքլէմէք-տէ օլան արապաեա գատար մէր-գումա պէրապէր հիւրմէթ րէֆա-գաթ իթտի։

Մաթիֆէ քէնտի իշ օտասընտան տիշարը չըգտըր չըգմազ, պիր տէ մէզքիւր օտանըն պիր Թարաֆըն-տա պուլունան կիզլի պիր գարու-աշըլտը, վէ Ժան Ռընօ, վէ եախօտ տիկէր իսմիլէ սէօյլէնտիկի Թագ-տիրտէ Տօմէնիգօ Սէպալլա մէյ-տանէ չըգտը, չէօյլէքի Ժօրժ կէլ-տիկինտէ, մէրգում կիտիփ եաթագ օտասընտա կիզլէնմիշ օլտուղուն-տան, Ժօրժ կիթտիկի կիպի եինէ իչէրի կէլտի, վէ Մաթիֆէնին եա-ղըխանէսի էօնիւնէ օթուրտու։

Մաթիֆէ տախի Ժօրժու եօլճու իթտիքտէն սօնրա իչէրի կէլտի։

—Նա՛սըլ, կիւզէրան իտէն միւ-քեալէմէմիզի իշիթտինի՞զ մի,—տէյի սիւալ իթտի Մաթիֆէ Տօմէնիգօ Սէպալլաեա։

—Հիչ պիր քէլիմէնի պիլէ գայպ իթմէտիմ ...

—Իշէր իթէտիկինիզ սուրէթ-տէ իշէրու կիթմէքտէ օլտուղը գանն իտէրիմ, եօյլէ տէկի՞լ մի։

—Արթըգ պունտան աա այէսը օլամազ։

—Ինշաալլահ մէՅնուն օլմագտա-սընըզ, եօյլէ տէկի՞լ մի։

—Շիւպհէսիզ, վէ հէմ տէ Թա-սավուրտա գատար մէՅնուն օլմա-ղըմա էՅնիյէթի գաթիյեէմ պու-լունմագտա տըր ...—չիւնքի պէ-նիմ իսթէտիկիմ եօլտա հարէքէթ

իթմէքլիկէ, քէնտի մէնֆաաթընըզտան նաշի մէճպուր պուլունմագտատըրընըզ . . .

—Տահա պանա վիրէճէք պիր էմր ու թալիմաթընըզ պուլունմատը մը սոր։

—Սիզէ շիմտիլիք հալ պաշգա պիր էմր ու թալիմաթըմ պուլունմատըղը, անճագ շունու թէնպիհ իտէրիմ քի, սագըն Բարիսէն եր բաղլանմայասընըզ . . . զիրա հէր սաաթ պէնիմ էմրիմ թահթընտա պուլունմագլըղընըզ իգթիզա իտէճէք իտի.—վէ պինաէն ալէյհ սազըն ալէյհինիզտէ չըգաճագ վիրէճէք պիր հալէ գալըզլըմայասընըզ. զիրա, հէր սաաթ վէ հէր թարաֆտան կէօզճիւլէր թահթը ալթընտա պուլունմագտասընըզ . . .

Զանն իտէրիմ քի, Ժան Բլոն Մաթիֆէնէ պու եօլտա լազըմկէլէն իհթար թէ, մէրգումը քէնտի թէնպիհաթընէ էմր կիպի պիր հալտէ պուլունմասընը անլաթմըշ իտի, գալտընտէ զամանըմա պիր ալթըն թագտիմ իտմիշտի։

Մաթիֆէ իսէ հայրանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ,

—Հիչ պիր շէյի խաթըրլամատան հարէքէթ էթմէմ, հէր պիր էմր ու թէնպիհինիզի, նազաթըմա նազար հըֆզ իտէճէյիմ . . .

—Պունլարըն քաֆֆէսինի պէն սիզէ կէօթիւրմէլիյիմ . . .—զիրա սիզճէ պիր լիւզումու եօգ տուր . . . պունլար անճագ պիզիմ իչին էհէմմիյէթլի տիրլէր.—տէյի ճէվապ վէրտի Ժան Բլոն։

Ժան Բլոն տախի Մաթիֆէնին խանէսինի պըրագըպ կիթթի։

. . . .

Ժորժ Բարալարը ալտըգտան սոնրա, կէօթիւրիւլ իքի եւզ պին ֆրանգընը ալթ եարըշը պահշըշտան կէլճէք գալան պորճունա վիրմիշ, վէ եւզ պին ֆրանգը իլէ տախի աղալը նիքեահ հէտիյեսինի սէրէթինի տանըշմըշ իտի. վէ սայիր պորճլարը իսէ, նիյյէթէ քէնտիլէրէ վիրիլմիշ օլան էմնիյեթէ մէպնի, մէրգումը տահա սըգըշթըրմամագտա իտիլէր։

Վէյհալ մէրգում քէմալի էմնիյէթ վէ րահաթ իւզրէ պուլունմագտա իտի, չիւնքի, Սէնթ-Ուէն քէօշքիւնտէ թայինա հիւանի հիւրմէթ կէօրմէքտէ իտի, կէրէք քէնտի նիշանլըսը վէ կէրէք Լիօնէլ Վարթըն, թայինա քէնտիսինի սէվմէքտէ իտիլէր. վէ հաթթա, արթըգ նէ Լիօնէլ վէ նէ տէ Ժան Բլոն, մէրգումու քըազըր օլունտուն պիլէ թէշվիգ իթմէքտէ իտիլէր։

Հալպուքի էօթէտէ քիւչիւքլըգ Մարի Վարթըն, նասըլ քի սէպէպի մալիւմ տուր, զամ ու էլէմի աղըր իւզրէ պուլունմագտէ, վէ գազանմըշ օլտուղու պիր գալպ խասթալըղը կիւնտէն կիւնէ քէսպի շիտտէթ իյլէմէքտէ իտի.—վէ մէրգումէ, քէնտու քէնտույէ, քէսպի շիֆա իտէճէկինտէն գաթի իւմիտ օլմուշ օլտուղունտան, մէզքիւր քէյֆիյէթինի, պիւթիւն գուվվէթիյլէ սէթրէ չալըշմագտա իտի։

—Լէօբօլ, տիւշար օլաճաղը թէհլիքէտէն, անճագ պէնիմ էօլմէմ իլէ գուրթուլապիլիր սանըրըմ . . .—պէնի ունութմայաճագսընըզ տըր . . .—տէյի տիւշիւնմէքտէ, վէ պու խիսլէրի սայէսինտէ ճէսարէթ ալըպ, մէզքիւր քէյֆիյէթինէ կիզլիճէ թէհամմիւլ իյլէմէքտէ իտի։

Վէ գալպ ու ֆիքրինէ հիւքմ իթմէքտէ օլան պու խիսս վէ պու իթիգատը սէմէրէսի օլարագ, թայինա օլ սօյլուն լէհճէսինտէ, զամանը պիր թէսէլլիւմ էսէրի կէօ-

րիւլմէքտէ իտի։

Լէօբօլ, կէրչի հէր կիւն պիր գաչ սաաթ կիտիպ Սէնթ-Ուէն քէօշքիւնտէ կէչիրմէքտէ իտի իսէ տէ, Մարիյի եալընըզճա կէօրէմէյիպ, Գարմէն իլէ Տօրօթէյ հանըմ օլտուգլարը հալտէ կէօրմէքտէ իտի.—չիւնքի Մարի, քէնտուսի մէճպուր իտէրէք մէրգում իլէ պիր պիրլէրինէ թէքրար պիր պիզաթթէ իւզրէ պուլունմագտա իտի.—վէ պու հալ իսէ պիթթապի Լէօբօլուն գալպինէ խանչէր կիպի իշլէմէքտէ իտի։

Վէյհալ պու պիչարէ չոճուգլարըն իքիսի տախի, տէրտի տէրունլէրինի քիմսէյէ աչամամագլըղըն կիպի կիզլի չէքմէքտէ, վէ էրիւերւպ թիւքէնմէքտէ իտիլէր։

Վէ Ամէլինին զօճասը, եանի Լէօբօլուն էնիշտէսի օլան գօնթ Կօնթրան տը Լաաէնիեէ կէլինճէ, մէրգում աթ եարըշը տաշըմը, Սէն-Տօմինիք սօգաղընտա վագը քէնտի գօնագլարընտա ագամէթ իթմիշտիր, Նասըլ քի Լիօնէլ, լէհճէսինտէ պիր պօզուգլուգ պուլունտուղունու քէնտիսինէ սէօյլէմիշ իտի, պիրտէն պիրէ պիւթիւն պիւթիւն պօզուլարագ, իզլէրինէ պիր պայղընլըգ կէլմիշ իտի։

Մէզքիւր պայղընլըգ հէր նէ գատար եալընըզ չէնտուագըգտա տուրմուշ իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի քէնտիսինի րուհու կիպի սէվմէքտէ օլան վալիտէսինին գօրգու վէ մէրագը ազիմինի մուճիպ օլմուշ տուր։

Անինտէ մէրգումէնին խաթըրընա, Րօքէթ մահպուսխանէսի հէքիմի օլուպ, վէ քէնտիլէրին տէ ֆամիլեա հէքիմի պուլունան զաթըն, մուվագգաթէն Բարիստէն ուզագլաշմըշ վագըթտա, քէնտի եէրինէ էհլիյէթլի վէ ալըշըգ(?) կէնճ պիր հէքիմ թային իլէմիշ օլմասընը, պիր մէքթուպ եազարագ պիլտիրմիշ օլտուղունու թէլխատ էթմէք լիւզումու ագլընա կէլմիշտի։

Մէզքիւր մէքթուպտա, Գօրանը վէ եախօտ Լիօնէլին հէքիմի պուլունան տօգթօր Ժօլէյին իսմի, տօգթօր Ժօզէ Սիմէլ օլարագ վէրիլմիշ իտի, չիւնքի մէրգում իտի, վէ իգամէթկեահընըն տա Գօլիզէ սօգաղընտա պուլունմասը պիլտիրիլմիշ իտի։

Հէր նէ գատար գօնթ Կօնթրան մէրագ իտիլէճէք պիր հալտէ օլմատըղընը իտտիա իթմէքտէ պուլունմուշ իսէ տէ, վալիտէսինին գալպի րահաթ օլամատըղընտան, անինտէ արապասընը պինէրէք պիր սաաթ պինտիրէրէք, վէ էկէր կիճէ սապահա գատար պէքլէմէք լազըմ կէլիր իսէ պէքլէյիպ, հէր հալտէ մէրգում տօգթօրու ալըպ կիթիրմէսինի թայիր թալիմաթ վիրէրէք կէօնտէրմիշ իտի։

Իգպալինտէն օլ կիճէ սէ տօգթօր Ժօլէն, մէզքիւր խանէսինտէ պուլունմագտէ, վէ Րօզէթ խասթախանէսինտէ պանքնոթլարըն(?), պատէհու մէզարտան չըգարըլարագ քէնտի խանէլէրինէ կէօթիւրիւլմիւշ աճըլթըճըլարը, վէ եէնիտէն պիր խիսմ թագարագ, Ժագ Էրվիէօ թէսմիյէ իլէ տիւքէլէրի Պլանչթօն իլէ գօնուշմագտա իտի։

Ամէլինին գաբըն վալիտէսի մէրգումէ սապըգ Պլանշ-Էվրէօ թարաֆընտան չագըրըլմըշ օլտուղունու կէօրտիւքտէ, մէմնուն վէ մէսրուր օլտու։

—Գօրա, բէք ալէա տիւշիւնիւբ քէշֆ իտէպիլմիշ իտի, չիւնքի հէր հալտէ եազընտա մէզքիւր ֆամիլեա թարաֆընտան չագըրըլաճագըն անլար իտի . . .—տէտի մէրգում

քէնտու քէնտույէ։

Վէ անինտէ կէլէն ատամլա պէրապէր մէզգիւր խանէյէ կիթտի։

Հէր նէ գատար Կօնթրան, պէն խասթա տէկիլիմ, հիչ պիր շէյիմ եօգ տուր տէյի խասթա խաէրէք այագտա կէզինմէքտէ իտի իսէ տէ, տօղթօր Ժօռլէն մէրգումուն խուզուրէ պագար պագմազ, իչիրմիշ օլտուղլարը նէպաթաթ զէհիրինին, քէնտի թէսիրինի իզալէթ մէկէ պաշլատըղընը կէօրմիւշ իտի։ Ֆագաթ զաթէն քէնտիսինի գուրթարմագ օլուպ, վէ Լիօնէլ թարաֆընտան տախի ալըղը թալիմաթ իյլէմիշ օլտուղունտան, չէօյլէ քի, զէվճէսի գօնթէս Ամէլիյէ պիր շիւպհէ վիրմէքսիզին սագընմագլըղ իգթիզա իյլէտիկլինի անլաշըլտըղընտան, սայա իչի թէլաշա վիրմէքսիզին, մումքին մէրթէպէ հօթիյամը հալի սէթրը իյէ մուվաֆագ օլմուշ տուր։

—Պէն մէմնունըմ Կօնթրանտան քօյլէ ադըր պիր հալ կէօրմէքտէ տէկիլիմ, թէլաշ վէ մէրագ իտէճէք պիր շէյ եօգ տուր . . .—տէտի մէրգում քէյֆիյէթի պիր չօգ մուայէնէ իյլէտիքտէն սօնրա, ֆագաթ, շունու տախի ունութմամ իշար իյլէմէքտէ քի, աղըր իյլէթ, հէնուզ լահալտէ զանիրէ չըգմամըշ տըր, պունտան սօնրա, զուհուրա կէլէճէք օլան հալլէրէ վէ ալամէթլէրէ պէքլէնիլմէք լազըմ կէլիր . . .—պէնիմ շիմտիլիք հալ կէօրտիւկիւմ անճագ մինէ պօզղունլուղունտան հասըլ օլմա պիր շէյ օլուպ, վէ պունուն իսէ էմրի թէտավիսի րէֆտան տըր . . .— պուրըն պիր սու կէթիրէճէքիմ տիր, վէ ումարըմ քի անը իչէրիկինէ, քէօյլի րահաթ իյէճէքսինիզ տիր։

—Իյի էմմա, պու կիւնէքէն հիչ պիր շէյ եաբըլմագըլըղ իգթիզա իտմէ՞զ մի, —տէյի սորտու իթիր Կօնթրանըն վալիտէսի, —էվլատըմըն էմրի թէտաւիսինէ շիմտի պու ատազըրտան հիմմէթ օլունմալըտըր արզու իտէրիմ . . . —գօրգարըմ քի մուսաղալլահ, թէքրարէն իւզէրինէ պիր պահրանլըղ կէլմէսին . . .։

Կօնթրան հալէա քէնտինտէ էօյլէ գօրգուլամըզտ, վէ սէրիան էմրի թէտավիսինէ մուհթաճ պիր հալտէ պուլունմաղըղը իթիրաֆընտա օլտուղունտան, վալիտէսի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն մէրագտան տօլայը կիւլմէկէ պաշլատը իսէ տէ, մէրգումէ խիթապէն քէնտի խուսուսընտա խաթըր իյլէտի։

Ժօռլէն օ՛ տէմ պիր թասա չայ գայնաթըլըրլը, վէ մէզգիւր չայըն իչինտէ տախի, պալթօսու ճէպինտէն չըգարտըղը իչինէ քի ուֆագ շիշէճիքտէն պիրինէ տալու օլան, վէ Ամէլիյէնին մէրգում քէնտի գօճասընա իչիրմիշ օլտուղու զէհիրին բանզէհիրի պուլունան սուտան պիր գաչ տամլա տամլաթըտը, վէ Կօնթրանա թագտիմ իյէ,

—Րէճա իտէրիմ, էֆէնտի, իչինիզ շունու . . . —ունարըմ, վէ հալթթա գալքընտ ըթթըմաս իտէրիմ քի, եարընըզ պունուն իլէ տախի քէօյլի իֆագաթ իտէրէք, րահաթ պիր ույգուտ ուեուքապիլէճէքսինիզ տիր . . . տէտի։

Կօնթրան կիւլիւմսէյէրէք, մէզքիւր սուեու իչի վիրտի։

Սոյքի անինտէ մէրգումուն խուզուրէ պիր րէնք կէլմէկէ պաշլատը.

—Ա՛, կէօրիւնիւ՞զ մի, —տէյի պաղըրտը վալիտէ գատըն, —մէզքիւր իլաճ նասըլտա անինտէ քէնտի հիքմէթ ու թէսիրինի իճրա իյլէտի. —տօղրուսու, տօղթօր էֆէնտի, շու հազագաթինիզ չայանը թագտիր ու թէշէքքիւր իտէր։

—Մատամ, —տէտի տօղթօր մահճուպանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ, պէօյլէ ուֆագ թէֆէք քէյֆիյէթլէրի իյի իթմէքլիք պիւյիւք պիր մարիֆէթ տէկիլ տիր . . .։

Վալիտէ գատըն իսէ տօղթօր պէյինինէ մէզգիւր լագըրտըլար կէչմէքտէ իքէն, Ամէլի տախի քէնտի ֆիքրինտէն, վիրմէքտէ օլտուղու զէհիրին մըգտարընը պիրազ տահա արթըրարագ վիրմէքլիքի տիւշիւնմէքտէ իտի։

Վէ ֆիլվագի տա մէրգումէ նիհայէթ զատտարանէսինի մէյտանը իճրայէ գօյարագ, զէհիրին մըգտարընը արթըրտը իսէ տէ, տօղթօր տախի ֆէրտասը կիւնիւ, քէնտի հազըրլատըղը օլտուղու պէնզի թէրթիպի կէթիրմիշ իտի։

Վալիտէ գատընըն էվլատը քէյֆսիզլիքինէ տայիր օլան գօրգու վէ մէրագը հէր նէ գատար խաֆիֆլէնմիշ իտի իսէ տէ, պաշգա գօրգու վէ պաշգա մէրագլար, մէրգումէյէ խաս ու րահաթընը զայիլ էթթիրմէքտէ իտիլէր։ Չէօյլէ քի, հիչ թանըմատըղը օլտուղու տիւշմէնլէր, քէնտի կէչմիշ հալլէրինի պիլմէքտէ, վէ քէնտի էսրարլարընա վագըֆ պուլունմագտա, վէ էրկիմի սէնէ էվվէլքի էօլմիւշ տիւր իթիգատընտա պուլունտուղու պիր էվլատընըն, հալա հայաթտա պուլունմագ գօրգուսու վիրմէքտէ իտիլէր։

Մէրգումէ քէմալի մէրագ վէ էնտիշէ իլէ, Սէնթ-Ուէն քէօշքիւնտէ իճրա գըլընաճագ օլան Ժօրժ Տէրէյնին աղըր ինքիշաֆը տօնթրաթընա հազըր պուլունմաճաղը կիւնի զինճիր իլէ չէքմէքտէ իտի, չիւնքի, մէրգումէնին տիւշմէնլէրինին էֆքեար ու նիյէթլէ-

րինի վէ գուվվէթ ու գուտրէթլէրինի անլայապիլէճէք իտի։

Ամէլի իսէ, մէզգիւր կիճէյի, քէտէրլի, ֆագաթ պաշգա պիր նիյէթ իլէ օլտուղու հալտէ, զիհնիր իլէ չէքմէքտէ իտի։

Վէ Րէմի Տօմէն իլէ արգատաշը Կօսս կէլինտիքտէն, պիր իւչ հէրս ու մէրագ իլէ, Ժան Րընօնուն բէզինտէ կէզէն հէր հալտէ քիմ օլտուղունու անլամագ չալըշմագտա իտիլէր։

Րէմի Տօմէն թէպտիլ զըյաֆէթ մէրգումուն բէզինտէ կէզմէքտէ իքէն, պիր կիւն մէրգումուն, պիր արապա իլէ կէչմէքտէ օլտուղունը կէօրմիւշ, վէ մէրգումու թանըրաքղընտան, քէնտու քէնտույէ, մութլագա պու մէլհուն հէրիֆ, օլ սաթէ ինկիլիզլիք սաթմագտա օլան հէրիֆ օլմալը տըր, էկէր թէ պէն պունու թահգիգ վէ թահարրի իտէպիլիրսէմ օլուր իտի, օլ վագըթ իշիմիզ մուվաֆֆագըյէթ պուլաճագ տըր, իշթէ օլ վագըթ բէնիզէմիզէ տիւշմիւշ պուլունաճագ տըր . . . տիմէքտէ իտի։

Մէրգում Ժան Րընօնուն արապասը արգասընտան գօշարագ կիթտի, վէ պիր թագրիպ արապանըն արգասընտա պիր մահալլէ եէթիշէրէք օթուրտու, վէ արապաճըյա քէնտի եօլունա տէվամ իյլէտի։

7

Ժան Րընօ Սէնթ-Ուէնէ կիթմէքտէ իտի։

Պէյանէ հաճէթ եօգ տուր քի, Րէմի Տօմէնին արապանըն արգասընտա, հէր նէվի րահաթսըզլըղը չէքիփ, վէ չօգ տէֆա տա տիւշմէք թէհլիքէսինէ պուլունարագ, տէվամ իտիփ կիտմէքտէ իտի։

Արապա քէօշքիւն պարմագլըղը-

նա ճագլաշտըրդըտա տուրու վիրտի։

Պէմի Շօմէն սըչրատըգ աշաղը աթըլտը, վէ կիտիփ գարշըտաքի ճամի Լէօբօլուն, մատմազէլ Վալթըրնըլարըն Հավրա կիտէճէքլէրի կիւն օթուրուպ տա կէօզէթլէմիշ պուլունտուղու պիր գօլթուգտա օթուրտու։

Քէօշկիւն բարմագլըղը աչըլտը։

Արագըս բարմագլըգտան իչէրի կիրտի։

Պէմի Շօմէն պիր պարտագ պէճագ չարպագ իչտիքտէն սօնրա, ժան Րընօնուն քիմ օլտուղունա տայիր, մէյխանէճիտէ պիր թագըմ չէյլէր սօրուշ իմիշ, վէ մէզքիւր քէօշքտէ օթուրմագտէ օլան գույէթլէ սահիպ սէրվէթ պիր գատըն թասալլիւգաթընտան պուլունմագը ճէվապընը ալտը։

—Մէրգում սահիպ սէրվէթ գատըն կէ՞նճ մի տիր եօգսա միւսինն միտիր, տէյի սիւալ իթտի մէրգում խըրսըզ, մէյխանէճիտէ։

—Գըզ կիպի կէնճ վէ տիլպէր պիր տէլիգանլը տըր, –Հէնուզ եիկիրմի պէշ չագլարընտա։

Մէրգում Հայտուտ գուլագլարընը գաշըգարագ, վէ ճավաշճա սէօյլէնէրէք, քէնտի քէնտուլէ,

Եա՛, տիմէք տիր քի մէրգում տէլիգանլը, օլ պէնիմ պիր պըչագտա ճանընը չըգարմագ իսթէտիկիմ տէլիգանլը օլմալը տըր, հալպուքի ըը Կօս իլէ տօգուզ եիւզ պին ֆրանգը չալմըշ օլտուղումուզ կիճէ, մէրգում իլէ արգատաշը արապըն լէշլէրինի սէրէմէմիշիզ տիր...պու տատմըլարըն իքիսի տախի, մութլագ սուրէթտէ պիր չէյթանլըգ տօլապը չէվիրմէքտէ օլմալը տըրլար... պունլարտան հէր հալտէ շիւպհէ օլունտա ճագըզ տիր... վէ պինաէն ալէյհ մութլագ սուրէթտէ պէն պու տատմըլարը տէօրթ կէօզ իլէ կէօզէթլէմէլի, վէ տայիմա րէչլէրինտէ կէզմէլիյիմ...

Պատէհու Պէմի Շօմէն Բարիս եօլունու էլէ ալտը, վէ ֆէրտասը կիւնիւ սապահըն ըը Կօստա պէրապէրինտէ օլտուղու հալտէ, էրքէնտէն եինէ մէզքիւր գօլթուգա կիթտի։

Գունլարըն իքիսի տախի պաշլարընա պիրէր բէրուգա կէչիրիփ, վէ թէպտիլի գըեաֆէթ իլէ պիրէր ալէնճի հալինի քէսպ իթտիքտէն պաշգա, Պէմի Շօմէն եիւզիւնիւ եարըսընա գատար սիեահ պիր չէյ իլէ պաղլամըշ իտի, վէ ըը Կօստա, աճըգլը մագամլար իլէ, էլինտէ պուլունան պիր գլարինէթի չալմագտա իտի։

Գուլսար պու հալ իւզրէ, քէօշկիւն բարմագլըղը ճանընտա տուրարագ, կէլիփ կէչէնլէրտէն սատագա ալընմագտա իտիլէր։

Սաաթ օն պիր րատտէլէրինտէ բարմագլըղըն գարուսու աչըլտը, վէ սիւրաթ իւզրէ իքի աթլը պիր արապա տըշարը չըգտը։

Արապատէ, Տօմէնիգօ Սէպաստիա խանընտա օլտուղու հալտէ, Լէօնէլ պիզզաթ քէնտի գուլլանմագտա իտի,

Տօմէնիգօ Սէպաստիա մէրգումուն տիլէնճիլէրէ սատագա աթտը, վէ կէրչի մէրգումէ բէք իյիճէ թանըյըպ ֆարգ իտէմէտի իսէ տէ, հալ ու հէյէթլէրինտէն շիւպհէլէ գուհիպ օլտուղունտան, իւզէրինէ պիր նէվի իւրքիւնթիւ էսէրի հասըլ օլտու։

—Պէն պու ատամըլարը թանըյաճագըմ էմմա . . . –տէտի մէրգում քէնտու քէնտուլէ, մութլագա պու ատամլար պուրատա մահզա տիլէնմէք իչին կէլմիշ օլմայըպ, իլլա պիր նիյէթի ֆասիտէյէ վէ խէֆիյէյէ մէպնի կէլմիշ օլմալը տըրլար...

Արատան չէնտ սանիյէ կէչէր կէչմէզ, մէրգումուն խաթըրընա պաղը չէյլէր կէլտիկինտէն, եէնիտէն իւզէրինէ պիր էնտիշէ վէ գօրգու էսէրի զուհուր էյլէտի։

—Գունլար հէր հալտէ Պէմի Շօմէն իլէ արգատաշը ըը Կօս օլմալը տըրլար . . .–տէտի քէնտու քէնտուլէ,–Էվվէթ, շիւպհէսիզ հագըմ վար տըր, պու պէօյլէ տիր.– պունլար մութլագա, սապըգ Գըլանչ Էրվիէօ (Ամէլինին գաըըն վալիտէսի) թարաֆընտան պուրաեա ճասուսլուգա կէլմիշ օլմալը տըրլար . . . –պիր ան էվվէլ պէն քէնտիմի պու պէլալը հէրիֆլէրին էլլէրինտէն գուրթարմալը չալըշմալըեըմ։

Էլպէթթէ պունլարըն պիր նիյէթի ֆասիտէլէրի օլմալը տըր, վէ մութլագա պէնիմ իչին պիր թէհլիքէտէ պուլունմագտա տըրլար . . .

Մաագալլահ, էկէրչի Պէմի Շօմէն պիր քէրրէ մէրգումուն ժան Րընօ օլտուղունը թանըրըպ թահգըգ իտէճէք օլսա իտի, մէրգումուն իշի, ֆիլհագըգա պիթմիշ օլաճագ իտի . . . չիւնքի, մէրգում հէր նէ գատար, տէնիզտէ քէնտի էօմրիւնէ գաստ իտիփ, պօղուլուպ կիթմիշ տիր զաննը օլունարագ, բրանկապէնալէր տէֆթէրինտէն գայտը սիլինմիշ իտի իսէ տէ, պու ճիհէթլէ տախի. էկէրչի Պէմի Շօմէն թարաֆընտան, հիւքիւմէթէ ազըճըգ պիր չիւպհէ մալիւմաթը վէրիլէճէք օլսա իտի, մէրգում իչին բէք խաթարնակ օլաճագ պաշգա, Գօբա իչին տախի բէք խաթարնըգլը օլմուշ օլաճագ իտի, չէօյլէ քի, եօյլէ պիր գանը գաթիլ ատէմի սէտատի սէրէր օլարագ, խանլարընտա թաշըմագտա օլտուղլարը անլաշըլաճագ իտի։

Վէլհասըլ ժան Րընօ, իյի ֆուրսաթտա, մէրգումըն պէլալը հէրիֆլէրտէն քէնտինի գուրթարմագլըղըն պիր չարէսինի տիւշիւնմէքլիկէ գարար վիրտի։

Արագըս Թօզու տիւմանը գոթարագ գօշուպ կիթմէկէ պաշլատըգընտա, Պէմի Շօմէն ըը Կօստա խիթապէն,

—Էյ ճանըմ, նէ՞ տէրսին, պիր չէյ անլայապիլտի՞ն մի,–տէյի սիւալ իթտի։

—Շիւբհէսի՞զ,–տէյի ճէվապ վիրտի կէնճ խըրսըզ,–մէրգում թա քէնտիսի տիր, Բա–տը Լա–Միւլօ գագլընտաքի վէ Ֆան Շօնէթ մէյխանէսինտէքի րասթ կէլտիկիմիզ հէրիֆ տիր . . .–

Նա՞սըլ, սէնին Օթէլ տը Վանթտա (պէզէսթէն, վէ ճախստ միւզայիտէ մահէլլի) կէօրտիւկիւն ինգիլիզ տախի պո՞ւ մու տուր։

—Թա քէնտիսի տիր . . .

—Էյ օլ խանընտաքի տէլիգանլը՞ն քիմ պէնզէթտին . . .

—Մէրգումտա Րօշէ սօզագընտաքի կէօրտիւկիւմիւզ տէլիգանլը տըր . . .

—Տիմէք տիր քի, օլ պապատէ քէմալի էմնիյէթ իւզրէ պուլունմագտասըն, էօյլէ՞ մի։

—Էվվէթ, ֆագաթ, թահգըգա միւհթաճ պիր խուսուս տահա վար տըր։

—Գա՞նգը խուսուս տուր օլ հէրիֆին։

—Շունու թահգըգ իտիփ անլամագ տըր քի, աճապա պիրտիկիմիզ Արապ, վէ Ինկիլիզ, վէ բէրանկապէնալէրտէն պուլունան ժան Րընօ, պունլարըն իւչիւ տախի այնի ատա՞մ մը տըր։

—Պունուն թահգիգը մումքին ալապիլէճէ՞ք մի տիր։

—Էլպէթթէ։

—Աճապա եագըն վագըթտան ալապիլէճէ՞ք մի տիր։

—Նասըլ քի մատամա սէօզ վէրմիշիմ տիր, օն պէշ կիւնէ գատար անլաթապիլէճէկիմ տիր . . .— Նամուսլու պիր ատէմ, լագըրտըյը պիր քէրրէ սէօյլէմէլի, վէ սէօյլէտիկինի տէ իճրա իթմէլի տիր . . .

Ժան Րէնօ, եօլլէտէն սօնրա Սէնթ-Ուէն քէօշքիւնէ ավտէթ իթտիկինտէ, մէրգումուն իքի տիլէնճիլէրի կէօրէմէտի, չիւնքի պըրագըփ կիթմիշլէր իտի։

Հիքեայէմիզի օգույան գարիլէր, հայիլէ, Րուէնտէն, Ժիւբիթէր թարաֆընտան, Լիօնէլէ չէքիլմիշ օլան պիր գըսա թէլէկրաֆը, վէ մէզքիւր թէլէկրաֆըն, ճաթիյեւիտէն ալթ եազըլընտան ավտէթինտէ . . . մէրգումէ վէրիլտիկինի տէրխաթըր իտէպիլիրլէր։

Ժիւբիթէր քէնտի թէլէկրաֆընտա, պէշ կիւն սօնրա, ազաշամլարըն, Վանտէօր նամ վաբօրըյլա, կիտիփ Սէնա նէհրինտէ, թա քէօշկիւն գարշըսընտա տէմիր աթաճաղընը պիլտիրմիշ իտի։

Նէյմի մէզպուրտէ, թամ իշար օլունան վագըթտա, Գօրա իլէ Ժան Րէնօ վէ տօգթօր Ժօսլէն, մէզքիւր վաբօրուն կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Սաաթ կիճէնին տօգուզու րատտէլէրինտէ օլուփ, վէ սուլար տա զուլէթ սաքին պիր հալտէ օլտուղլարը թագտիրտէ, կէրիտէն պիր աթէշ ըրղաըթըը կէօրիւնմէկէ պաշլատը.—պիր իշարէթ թօփու սէսինտէն, նէհրին իքի թարաֆ գըեըլարը աքս իթտիկի կիպի, պիր իզիմ կիւրիւլթիւսիւ տախի իշիտիլմէկէ պաշլատը, վէ ֆիլվագի, Ժիւբիթէրին թահթը գումանտասընտա օլտուղու հալտէ, մէզքիւր վաբօրուն կէլիփ մէզքիւր մահալլտէ տէմիր աթտըղը կէօրիւլտիւ։

Անինտէ վաբօրտան պիր սանտալ ինտիրիլտի, վէ մէզքիւր սանտալըն պաշընտա պիր գըրմըզը ֆէնէր ասըլը օլուփ, վէ Ժիւբիթէր տէ սանտալտա պուլունտուղու թագտիրտէ, քիւրէքճիլէր չէքիլէրէք, գըեըյա տօղրու կէլմէքտէ օլտուղու անլաշըլըյօր։

Ժան Րէնօ, քէօշկիւն հիսար տիվարընտան նէհրէ աչըլմագտէ օլան պիր ուֆագ գափուտան աշըր, վէ Ժիւբիթէրի սանտալտան չըգարըրագ, Բէօշքէ Լիօնէլ Վարթընըն նէզտինէ կէօթիւրտիւ։

Ժիւբիթէր Լիօնէլի կէօրտիւքտէ, քէմալի թէվազիւ իլէ պաշընը էյտի, վէ քէմալի հիւրմէթ վէ ուպուտիյեթ իլէ տախի, թութուփ մէրգումուն տէսթինի պուսէ էյլէտի։

—Էֆէնտի.—տէտի մէրգում պու արատա,—իշթէ էմրի ալտըղըմ իճրա իտէրէք կէլտիմ . . .—շիմտի տախի սատըր պույուրուլաճագ օլան էմրի վալէտէյնըզա հազըր ու մունթազըր պուլունմագտայըմ . . .

—Տօղրու, սիզին քէմալի սատագաթընըզը պիլմէքտէյիմ, վէ հագգընըզտա էմնիյէթի քեամիլէմ տախի վարտըր . . .—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ։

—Էմիրլէր քէնտի ճան ու թէնլէրինի, էֆէնտիլէրինէ պօրճլու պուլունմագտա տըրլար, պէնտէնիզ տախի քէնտի վազիֆէմի իֆա վէ իճրա իթմէքտէյիմ։

—Մագպուլ, արթըգ սէն էմիրլէրի օրտասընտա պուլունմագտա տէկիլսին։

—Աֆվ իտէրսինիզ, էֆէնտի, պէնտէնիզ հէմ հալէա զամըր վալէտէյնըզըն էսիրիյիմ, վէ հէմ տէ տայիմա պու էսիրլիքտէ պագը գալմագլըղը արզու իտէրիմ.—վագա, պէնտէնիզ տախի պիլիրիմ քի, վիճտանըմը նայիլի հուրրիյէթ պույուրմուշանըզ տըր, հէր պու քի գալպիմ, տայիմա զինճիրի նիմէթինիզէ պաղլը պուլունմագտա տըր, վէ գալպըմ տա մէզքիւր զինճիրտէն գուրթուլմագլըղը արզու իտէնլէրտէն տէկիլիմ։

Գօրա մէրգումուն պու էլֆազը վէ պու ուպուտիյեթի իւզէրինէ, զիեատէսիյլէ մութէհասսիր օլտուղունտան, էլլէրինի թութարագ, քէմալի խուլուսքեարի իւզրէ սըգտը։

—Վաբօրուն թայֆէսի մուքէմմէլ պիր սուրէթտէ միտիր, էօյլէ տէկի՞լ մի,—տէյի սուալ իթթի պատէհու մէրգումէ։

—Էվվէթ, էֆէնտի, օն իքի նէֆէր թայֆէմիզ պուլունմագտա օլուփ, վէ օն իքի նէֆէրի տախի պէնտէնիզ միսիլլիւ քէմալի սատագաթ իւզրէ պուլունմագտա տըրլար . . .—չէօյլէ քի, էկէրչի թարաֆը ալինիզտէն, պու կիճէ պիր էմր ալաճագ օլսալար, Բարիսի աթէշէ թութմաեա պիլէ հազըր պուլունմագտա տըրլար։

—Խիւսա՛ նէ քէրտէ քի պէն օնլարա էօյլէ հագգըզըզ վէ նիզամսըզ պիր՝ չէյ էմր իտէյիմ.—տէտի Գօրա, մէրգում թարաֆընտան զուհուրա կէլէն հատտէն զիեատէ սատագաթ իւզէրինէ կիւլիւմսէէրէք.—սիզին քեաֆֆէնիզին տախի պանա խըզմէթ իթմէքլիկինիզին սայէսի վագթի եագլաշմագտա տըր . . .—պէքլէմէլի լազըմ տըր . . .

Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ, իշպու հիքեայէմիզտէ զիքրի կէչէն չախսլարտան էքսէրիսինին թօփլանտըգլարընտա, Ժօրժ Տէրէյն իլէ Բօլա Վարթընըն ագտը նիքեահը իճրասը կիճէսինէ անճագ տէօրթ կիւն գալմըշ իտի։

Պու տէօրթ կիւնիւն իլք կիւնիւ, Ժան Րէնօ Մօնմարթրըտա վագը Րընէ Մաթիֆէնին խանէսինէ կիթտի, վէ մէրգումա, Րօզ Պօնշանա խապէր վիրմէք վէ եախօտ սէօյլէմէք իւզրէ պիր չօգ թաֆսիլի թալիմաթլար վիրտի, վէ մէրգում թարաֆընտան տախի, թէմամիլէ իճրասընա տայիր սէօզ ալտը։

Մաթիֆէ վիրտիկի սէօզիւ քեամիլէն իճրա իթմիշ օլտուղունտան, մէրգումէ Րօզ Պօնշան տախի, ֆէրտասը սապահըը սաաթ տօգուզ րատտէլէրինտէ, կիլինիզ գուշանարագ, Մարսիալըն էվինէ կիթտի, մէրգումուն օտասընտան իչէրի կիրտի, վէ քէնտիսինի էվլէրճի հալինտէ պուլտու.—Պէեանէ հաճէթ օլմաեարագ անլաշըլաճագ տըր քի, Մարսիալըն իւզէրինտէ, արթըգ զէհիր էսէրլէրի պուլունմագտա տէկիլիտի։

Մէրգումէ կիտիփ Մարսիալը անընտան պուսէ իթտիքտէն պաշգա, սըհհաթի հալինէ տայիր տախի պիր չօգ սուալլէրտէ պուլունտու, վէ մէրգում տախի, իշարէթլէ իզհարը րահաթ վէ մէմնունիյէթ իլէտի։

—Օ՜հ, չօ՛գ իյի, ազիզիմ . . .—տէտի Րօզ Պօնշան,—լէհճէնիզտէն տախի, պու սապահ տահա իյի պիր հալտէ պուլունտուղունուզ անլաշըլմագտա տըր . . .—շիմտի սիզէն պիր մաթլուպում վար տըր . . . էկէր մուսաատէ իտէր իսէնիզ . . . ա՛հ, ա՛հ, պիր ազ մէրագընըզը թօգունաճագ տըր, էօյլէ տէկի՞լ մի

... Փոգամթ չօգլուգ Փիքրինիզի եօրմաքընըզ, պագընըզ նէ տիր մաքիլլուպամ.—Շէօյլէ քի քէնտիմտէ պաղը իչէրիմ պուլունտուղումտան, պիր իքի սաաթ գատար սիզի եալընըզ պըրագմագլըղըմ իգթիզա իթմէքտէ տիր, խանըմ, օլ պապայէ մուսաատէնիզի թալապ իտէրիմ, պիրինի բարա իսթէմէքտէ իմիշ... վէ բէք էհէմմիյէթլի պիր սատամ իմիշ...—Նէ էմր իտէրսինիզ, չաբուճագ կիտիպ տէ կէլէյիմ մի.

—Էվվէթ...—տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ կէօզլէրինի գապաեարագ.

—Ագրապա ու էժտատընըզ պուլունմատան պիր զաթ սընըզ. Ալլահ րազը օլսուն սիզտէն...—Էյլէն կէլտիկի մէրթէպէ չապուգ կէլմէքլիկէ չալըշաճաղըմ ամմա չիւնքէնիզ օլմագըն...—խանըմ Գաթիպաթէ խապէր վէրէյիմ տէ, պէն ամէթ իտէնէ գատար եանընըզտան այրըլմամըն...—Թամամընըզը վիրտին, սիզէ արզատալըգ իթթին, վէ էյլէնէսինիզ տէյի սիզէ զահմէթալար օգուտուն.

Մէրգումէ չընկըրագը չալար Գաթիպաթէ լազըմ կէլէն էմր ու թէնպիհի վիրտի, վէ Մարսիալըն աննըտան թէքրարէն պուսա իտիփ, վէ ճիվէլի պիր սէօյլէյիշ իլէ,

—Ազիզիմ, թէքրարէն սէօյլէրիմ կիւճէնմէյինիզ, էյէր իւզիւ օլմաեընըզ, չիւմքի կէլիրիմ... Էվվէթ, միւմքին մէրթէպէ չապուգ կէլիրիմ ... Նիհայէթ տիշարտա իքի սաաթտան զիեատէ գալմամ...—տէտի, վէ բարմագլարը իւզէրինէ պասաճագ, եավաշճագըգ օտատան տիշարը չըգտը.

Արատան իքի սաաթ կէչտի, իւչ սաաթ կէչտի, վէ տէօրթ սաաթ կէչտի իսէ տէ, եինէ մէրգումէ կէմիշ չըգմատը.

Մարսիալ հէր նէ գատար գէօթրիւմ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մէրգումէնին պէօյլէ կէճիքմէսի իւզէրինէ, լէհճէսինտէ պիր մէրագ վէ պիր էնտիշէ ալէամէթլէրի կէօրիւլմէկէ պաշլատը.

Մայիւսէ, պու ալէմտէ ինսանըն քէնտի արզուսույլէ ալըշմասընըն պիւյիւք թէսիրի վար տըր, վէ պու թէսիր ալէլխուսուս քէյֆսիզլէր իւզէրինտէ, տահա զիեատէ միւշահէտէ օլունմագտա տըր.

Հէլէ Մարսիալըն իսէ, հէր նէ գատար եանընըզ պըրագըլմագտա իտի իսէ տէ, Ռոզ Պօնչան հագգընտա պիւյիւք էհէմմիյէթի վէ պիւյիւք իւմիտի պուլունտուղունտան, մէրգումէտէն պիր սաաթ մահրում գալմագլըղը իսթէմէմէքտէ իտի.

Մարսիալ քէյֆսիզ տիւշէլիտէն պէրի, Ռոզ Պօնչան, մէրգումուն հէր ճիհէթլէ պապասի մէմնունիյէթինէ չալըշարագ, իգհարը ուպուտիյէթ իլէ իգտամ իյլէմիշ պուլունտուղունտան, ալէյհինէ աղլա սատագաթըզ չիւպհէսինէ գահիլ օլմամըշ տըր...

Ֆագաթ, մէրգումէնին կինճիքմէսինին սէպէպինի տէ պիլմէտիկինտէն, պիթթապի էնտիշէսիյլէ մէրագ իյլէմէքտէ իտի.

Սաաթ իքի րապուլէրինտէ, մէրգումուն խանէսի գարշուսունտա տէ, գապուլը պիր Լանտօ արապասը կէլիփ տուրտու.

Մէզքիւր արապանըն արապաճըսը եանընտա, ըզպանտուսը պիր Արապ խըզմէթքեարը օթուրմագտա իտի.

Մէրգում անինտէ աշաղը ինէրէք, արապանըն գապուսունու աչտը.

Լիօնէլ Վալթէրն մէզգիւր արապասըն տիշարը չըգտը, վէ աճէլէ աճէլէ պիր սիւրէթլէ, Ինկիլիզ ուսուլի իւզրէ օլարագ գափուտուն չընղըրագընը չէքմէքէ պաշլատը.

Պիր խըզմէթքեար կէլիփ գապուեու աչտը.

Սէֆա՛ կէլտինիզ, էֆէնտի,—տէտի մէրգում Լիօնէլի թանըեարագ.—Հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի, պիզիմ էֆէնտի զաթը ալինիզի կէօրտիւկիւնտէ, զիեատէսիյլէ մէմնուն օլուր, վէ տիշարը պուլունտուղու մէրագը ճիւզիճէ թէսքին օլաճագ տըր.

—Նի՞չին մէրագ իթմէքտէ տիր, սէպէպի՛ նէ տիր,—տէյի սուալ իթթի Լիօնէլ.

—Զիւնքի պու սապահ մատամ Ռոզ, միւմքին մէրթէպէ չապուգ սիւրէթտէ ավտէթ իյլէմէք իւզրէ տիշարը չըգմըշ իքէն, հէնուզ չիմտիյէ գատար իսէ կէլիփ չըգմատըղընտան, էֆէնտի զիեատէսիյլէ մէրագ իտիփ տիշարը էնտիշէ օլմագտա տըր.—Շէօյլէ քի, քէնտիսի հէր նէ գատար պիր չէյ սէօյլէմէքտէ տէկիլ իսէ տէ, պէնտէնիզ պէք ալէա ֆէհմ իյլէմէքտէյիմ.

—Կէօթիւրինիզ պէնի Մ. Մարսիալըն եանընա,—տէտի Լիօնէլ.

—Պույուրունուզ, էֆէնտի,—պէնտէնիզ էօնտէն կիտէյիմ քի օտասընը կէօսթէրէյիմ զաթը ալինիզէ...

8

Մարսիալըն լէհճէսինտէն, էնտիշէյի տէրունի, բանա անլաշըլմագտա իտի.

Սինիրլէրի թէհէյյիւճինտէն նաշի, գաշլարը արասը գաթմէրլէնմէքտէ վէ պագըշընտա պիր մահզունիյեէթ էսէրի հիւքմ իյլէմէքտէ իտի.

Կէօզ գապագլարը օյնամագտա իտի.

Լիօնէլ օտատան իչէրի կիրէր կիրմէզ, Մարսիալըն իւզէրինտէ, թարիֆտէն միւսթաղնի պիր մէմնունիյէթ էսէրի հասըլ օլտու.

Լիօնէլ պիր գօլթուգ ալարագ կիտիփ քէյֆսիզին եանընտա օթուրտու, վէ մէրգումա,

—Ազիզիմ միւսիւ Պէրէյր,—տէտի,—պու կիւն պէն մահզա սիզին սաղլըղընըզը սուալ նէ մէրթէպէ քէսպի թարագգը իթմիշ օլտուղունը անլամագլըգ նիյէթիյլէ կէլմէմիշիմ տիր...—պէն պէք ալէա պիլմէքտէյիմ քի, սիզ, միւսթէթի էօմրիւնիւզտէ, պէք չօգ գայրէթ վէ ճէսարէթլէր իպրազ իթմիշսինիզ տիր...

—Իտտի մանէվի օլարագ հէր նէվի գայրէթ վէ ճէսարէթինիզի իւզէրինիզէ թօբլամալը, վէ սէօյլէյէճէկիմի, օնա կէօրէ տիքքաթլիճէ տինլէմէլիսինիզ տիր, զիրա, քէմալի թէէսսիւֆ իւզրէ սէօյլէրիմ քի, էլէմպախշ պիր խապէր վիրմէքլիկէ կէլմիշիմ տիր...

Մարսիալ պունու իշիտիր իշիթմէզ, տիւշարը էնտիշէ վէ էլէմ օլմաքա պաշլատը.

Հէր նէ գատար մէրգում պիր չէյ սէօյլէմէմէքտէ իտի իսէ տէ, կօզլէրինին պագըշընտան, էօյլէ օլամը, բէք ալէա անլաշըլմագտա իտի.

Լիօնէլ թէքրարէն քէլամէ աղազ իթթի,

—Նիհայէթ գատար քէմալի տիգգաթ վէ հէմ մէթին իւզրէ սիզի պագըպ գարըլմագտա օլան Ռոզ Պօնչան, պիր իշ զըմնընտա, պու սապահ տիշարը չըգմըշ տըր...

—Էվվէթ...—տէյի խապէր վէրտի մէրգում կէօզ գապագլարընը օյնաթարագ.

—Վագըա, մէրգումէ պէք չապուգ տէօնմէքլիք նիյէթինտէ ի-

տի խաչ տէ . . .—տէտի Լիօնէլ։

Մարիամ թէքրարէն մերգումուն սէօյլէտիկինի թաստիգ նիյեթիյլէ, կէօզլէրինի աչըգ դարաաը։

—Մերգումէնին կինճիքմէսինտէն տօլայը, պիթթապի մերագ իթմէքտէ օլուպ, վէ չօգ տա իհթիմալտէն տիր քի, վագթինտէ ալտէթ իթմէտիկի իչին թազպիհ տախի իյլէմէքտէսինիզ տիր . . . —Հալ պու քի, թէքասիւֆ օլունսա ճայիզ տիր քի, թազսիրաթ մերգումէտէ տէկիլ տիր . . .—վէ կէլմէք տէ էլինտէ տէկիլ տիր, վէ իշթէ պէն տէ, մերգումէտէն ալտըղըմ պիր մէքթուպ իւզերինէ, վուգուֆ հալի, եանի պիր «գազաեը», մահզա զաթընըզա խապէր վիրմէք իչին կէլմիշիմ տիր։

Մարիամըն լէհճէսի պօզգունլուղու կիթտիքճէ արթմագտա իտի,—գուլագ թօզլարընտան աչըղըլմէլէր աղլամագտա իտիլէր։

—Պէն սիզէ, պէն քէնտին տօլաեը տէտիմ,—տէտի Լիօնէլ,—գազընըզ վուգուֆ հալ եազըլըմըշ տուր . . . —ալէթ թաճիլ պուրատա ալտէթ իթմէք նիյեթինտէ մերգումէ ալագատա պուլունմագտա իքէն, հերնասըլ իսէ գազայա ուղրամըշ, վէ պիչարէնին ուզի գըրըլմըշ օլուպ, վէ օլ հալտէ իսէ, պուրատա կէլիպ, սիզէ հիչ պիր փայտէսի թօգունմայաճագտան պաշգա, պիր տէ ֆազլա օլարագ կէօնիւլ աղաչը օլաճաղընը տիւշիւնտիւկիւնտէն, սօնը քէնտի իգամէթկեահընա կէօթիւրիւլմէսինի միւրաճաթ իթմիշ տիր, վէ անինտէ իքի նէֆէր ճէրրահ կէթիրթմիշիտիրէք, էմրի թէտավիսինէ պաղըլմագա պաշլանմըշ իտի . . .

Մարիամ պունու իշիթտիկինտէ, կէօզլէրի եաշարմագա պաշլամըշ իտի։

—Աղիզիմ մօնսիէօ Տէրէյն, էօյլէ հատտէն զիատէ տիւշիւրը էւէֆ օլմայընըզ,—տէտի Լիօնէլ,—պէն շիմտի մերգումէնին եանընտան կէլմէքտէյիմ, հալա օլուն քէտէրլի պիր հալտէ տէկիլտիր . . . —վուգուա կէլէն սագաթլըղը ղարարսըզճա կէչէր մերթէպէտէ իմիշ.—պէն քէնտիմ ճէրրահլարա խասսէթէն սիւալ էյլէտիկիմտէ, պիր ալտան արագա գօրգապիլիր տէյի ճէվապ վէրտիլէր, վէ պու գատարճըգ պիր չէյ իլէ գուրթուլմաղըղ իսէ, նասըլ քի կէօրմէքտէսինիզ, րէք օլ մերթէպէ չայեանը մերագ վէ էսէֆ սաեըլըրմազ, էկէր մաղալլահ, եա պիւթիւն պիւթիւն միւհլիք օլուպ, վէ եախօտ ալլահըն վէ եըլլարճա չէքիլէճէք մերթեպէտէ օլսա իտի, օլ վագըթ նէ եապաճագ իտինիզ. եալընըզ պիր ալ, հէրնասըլսա օլսա թէհամմիւլ օլունապիլիր. շիմտի էն զիատէ մերագ օլունաճագ չէյ, սիզին եանընըզա, մերգումէ կիպի ճանըտան ախպապ իտէն պիրինի պուլունտուրամայըն իթմէքտէ տիր . . .—աճապա քէնտինիզ էօյլէ պիր էճնէպիյէթ օլունաճագ գատար թանըմագտա՞ մըըընըզ, էկէր թանըմագտա իսէնիզ. լութֆէն քիթապըլը կէթիրէյիմ տէ, իսմինի վէ մահալլինի պէեան իտինիզ քի, տէրհալ խապէր իտէյիմ։

Մարիամ կէօզլէրինի աչըգ աչըգ դարամադաընտան, էօյլէ պիրինի թանըմատըղը օլմամագ, վէ չայեանը էճնէպիյէթ պիր տավրըն պուլունմամագ անլաչըլըրտը։

Պունուն իւզերինէ, Լիօնէլ թէքրարէն քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Աճապա շու պուրատաքի խըտմէթքեարընըզ, սիզի եալընըզճա պըրագըպ գաւլըյըրլիր մի, նէ՞ տէրսինիզ,—տէտի։

Մարիամ եինէ իշարէթ իլէ, եապամազ իշարէթինի վիրտի։

—Քիւչիւք մախտումէնիզ Լէօբօլ սիզի բէք սէվմէքտէ օլտուղունտան, չօգ իհթիմալ տիր քի, էկէրչի խապէր վիրիլէճէք օլուր իսէ, կէլիպ եանընըզտա պուլունմաղըղը միւսաատէ իտէր . . .—Նասըլ, անը չաղըրալը՞մ մը, իսթէ՞րմիսինիզ։

—Խայր,—տէյի ճէվապ վիրտի Մարիամ։

—Վէ հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի,—տէտի Լիօնէլ,—խարիճտէն պիր ատամ ճէլպ իթթիրսէք, անը տախի խոշնուտ իտէճէքսինիզ տիր . . .—էօյլէ տէկի՞լ մի։

Մարիամ պունա տախի, անիտէ խայր, օլմազ։ ճէվապընը վիրտի կէօզ իշարէթիյլէ։

—Իմտի էօյլէ օլսուն տա, աղիզիմ մօնսիէօ Տէրէյն, լութֆընըզ եալընըզ պիր չարէ կէլմէքտէ տիր, վէ ուտարըմ քի արթըգ օնտան պաշքայա կէօսթէրմէմէկլիկ իթմէնէճէքսինիզ տիր, էկէր սիզ տա էօգ, տէր իսէնիզ, սօղուգսու. կիւճիւմէ կիտէճէք տիր . . ։ Մալիւմտա, եալընըզ պիր գաչ կիւնտէն, պէյնիմիզտէ պիւյիւք պիր խըզմէթ բէյտա օլմագ տըր, չէօյլէ քի, տէօրթ կիւնտէն, մախտումէնիզ ժօրժ իլէ ատէտինիմ Բօլինըն օղլը նիքեահը իճրա օլունմագ պիթէճէք տիր . . . —վէ էօյլէ մէմնուն իտէրիմ քի, ֆամիլեաճա վուգու պուլաճագ օլան մէզգիւր ուֆագ պիր զիյաֆէթտէ, հազըր պուլունմաղըղըզ, սիզ տախի տրզու իլէսէճէք վէ մեսուր օլաճագսընըզ տըր . . . էօյլէ տէկի՞լ մի։

—Էվվէթ . . . էվվէթ . . . էվվէթ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Մարիամ կէօզլէրինի աչըգ գարառարագ։

—Իմտի, սիզէ թէքլիֆ իտէրիմ քի,—տէտի Լիօնէլ,—պուրատա պէօյլէ, մէթրուք պիր հալտէ գալմագտան իսէ, սիզի Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ կէօթիւրէյիմ, օրատա կիւզէլճէ հէմ գալըրսըր վէ հէմ տէ էյլէնիրսինիզ, վէ իշթահալըղ, էմրի թէտավիյինիզ տախի, տահա չապուք սուրէթտէ հասըլ օլուր . . . —նէ՞ տէրսինիզ, պու թէքլիֆիմի գապուլ իտէ՞րմիսինիզ . . .

Մարիամ, քէմալի մէմնունիյեթլէ գապուլ իտէճէկինի, պա իշարէթ պիլտիրտի։

Մատամ քի էօյլէ տիր, ֆէվթի վագթ իթմէքսիզին հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր, հէման շիմտի տէ կիտէպիլիրիզ . . . —աճապա սիզէ, շիմտի կիթմէքլիքտէ պիր մահզուր վա՞ր մը տըր, էկէր վար իսէ պէեան իտինիզ քի, օնա կէօրէ իճապը իճրասընը տիւշիւնէյիմ։

—Խայր,—տէյի ճէվապ վիրտի քէյֆսիզ։

Լիօնէլ գամարանէը չէքտի։

Խըտմէթքեար իչէրի կիրտի, վէ մերգումէան, էֆէնտիսի իչին պիր գաչ գաթ չամաշըր հազըրլաեըպ պիր չանթայա օլարագ, վէ գարոսանըն էօնինտէ պէքլէմէքտէ օլան արապայա կէօթիւրմէսինէ տայիր էմր ալտըղընտա, տիւշէկը թէաճճիւպ օլմագա պաշլատը։

—Էկէրչի պուրատա գալաեա տայիր պիր չէյիմիզ վար իսէ, օնլարը էմանէթէն պիր եէրէ վազ իթմէլիյիզ . . . —տէտի Լիօնէլ, —Պաթեոնիֆ չանթաեը հազըրլամաղտա օլտուղու հալտէ։

Մարիամ, էվվէթ, վար տըր՝ տէյի իշարէթ վիրտի։

—Նէ՞րէտէ տիր, պու օտանըն իչինտէ՞ մի տիր։

—Էվվէթ.

—Աշաղը տօլապտա՞ մը տըր։

—Խայր։

—Զամաշը՞ր թօրպասընտա մը տըր՝
—Խայր։
—Պիւրօնուն չէքմէճէսինտէ՞ մի տիր։
—Խայր։
—Եազըխանէտէ՞ մի տիր։
—Էվվէթ։
—Եազըխանէնին անախթարը եանընըզդա՞ մը տըր։
—Էվվէթ։
—Կիճէլիք էնթարինիզին ճէպինտէ՞ մի տիր։
—Խայր։
—Եէլէկինիզին ճէպինտէ՞ մի տիր։
—Էվվէթ։

Լիօնէլ մէրգումուն ճէպինտէն մէզքիւր անախթարլարը ալտը, եազըխանէեի աչտը, վէ Րօզ Պլանշ իլէ պինէ Մահֆիլինին աչըրմաղ արզուսունտա պուլունտուգլարը պանգա քեաղըտլարը ուժմէյլէրինի չէքիփ չըգարտը, վէ Մարսիալըն պօյնունտան ասըլմըշ օլան պիր պօղճուգուն չանթաը տէրունինէ վազ իյլէտի։

Մարսիալըն արգասընա, մէզքիւր չանթանըն իւզէրինտէ եումշագ պիր պալթօ կիյտիրէրէք կէօքսինի գարտէրլ տիւյմէլէտիլէր։

Խըրսըզլըքտան կէլիփ, չանթաեը կէօթիւրիւփ արապաեա վազ իթտիկինի խապէր վէրտի։

Լիօնէլ Թիրաքէա իւզէրինէ, օն պէշ թանէ ալթուն վազ իյլէտի։

—Մօնսիէօ Տէբէյինին միւրաթը օ տուր քի,—տէտի մէրգում, մէզքիւր խըրսըզլըգլարա,—սիզ պուրատա գօնագը պէքլէյէճէքսինիզ, վէ պու բարալարը տա, քէնտիսի ավտէթ իտինճէյէ գատար, խարճըյաճաքսընըզ . . .

—Տիմէք օլր քի, էֆէնտիյի տէ կէօթիւրէճէքսինիզ, էօյլէ՞ մի,—տէտի պաշգալարը Պաթիւթ թէաճճիւպ իւզրէ։

—Էվվէթ, էֆէնտիյի տէ պիրլիքտէ կէօթիւրէճէյիզ,—էկէրչի ավտէթինին կէճիքմէքտէ օլմասընը կէօրիւր իսէնիզ, Սէնթ-Ունէն քէօշկիւնէ կէլէրէք եէնիտէն թալիմաթ ալաճագսընըզ . . .

—Պէք ալէա, էֆէնտիմ . . .

—Հայտէյինիզ, պինիզ արապաճըլըն եանընտա պուլունան ուշագը պու րաեա չագըրըրընըզ, վէ պիրլիքտէ եօգարը կէլինիզ,

Արատան պիր տագիգա կէչէր կէչմէզ պիր արապ խըզմէթքեար իչէրի կէլտի,

Մէրգում, Նօալ քի սէօյլէտիք, ըդզամնոս պիր ատէմ իտի։

—Տիւրիւօն,—տէտի Լիօնէլ մէրգումա արապա, Իսբանեօլճա, վէ Մարսիալը կէօթէրէրէք,—սէն պու էֆէնտիյի գուճագլամալըսըն, չիւնքի քէնտիսի գըմըլտանամազ, վէ անա իհթիմէքտիյին արապաճը կէօթիւրիւփ եաթըրմալըսըն։

Արապ պէեազ տիշլէրինի աչըգ կիւլիւմսէտէրէք, կիւեա պիր պօղչէ գալտըրըրճասընա գուճագլատըղը կիպի օտատան տըշարը չըգարտը, մէրտիվէնտէն աշաղը ինտիրտի, վէ արապայա կէօթիւրտի։

Լիօնէլ տէ չըգըփ Մարսիալըն եանընա օթուրտու, վէ արապա եօլա չըգտը։

* * *

Ագտը նիքեահ իմզալանմասը կիւնիւ եագլաշմըշ իտի։

Մէզքիւր զիյնէթ, թամամ վագթինտէ, հէր նէ գատար եալընըզ եիկիրմի նէֆէր միւսաֆիր հազըր պուլունաճագ իտի իսէ տէ, եիւզ նէֆէրտէն զիեատէ քէսան սախի, թամամէն սօնրա հազըր պուլունմագ իչին տավէթ իտիլմիշ իտի։

Հէր նէ գատար գըշ մէվսիմի եագլաշմըշ իտի իսէ տէ, հավա

բէք կիւզէլ օլտուղունտան, գաթէն գիւրի կէչմիշ օլան պիր զիեաֆէթ կիճէսինտէն տախի զիեատէ մունթազամ պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ, Բարգտա գանտիլ տօնանմասը հազըրլանմագտա իտի։

Վէ հաթթա, Սէնա նէհրի իւզէրինէ նազըր օլուփ, վէ եիւզլէրճէ սէնէլիք աղաճլարը պուլունան սէտլէր իւզէրինտէ տախի, ֆիչէնքլէր վէ մահֆէլէր թէրթիպ օլունմագտա իտի։

Պու հազըրլըգլար վէ պու թէրթիպաթլար, պիթթապի մէմլէքէթին էհալիսինի օրայա ճէլպ իյլէմէքտէ իտիլէր։

Պիր չօգ իշսիզ ատամլար իլէ պիր չօգ տախի քէօյլիւլէր, կէմիճիլէր, վէ ֆապրիգա ամէլէլէրի, նէհրին քէնարընտա թօպլանարագ, պիր թարաֆտան աթէշ տօնանմասընը կէօրիւփ իզհարը թէհայյիւր իյլէտիքլէրի միսիլլու, պիր թարաֆտան տախի, Լիօնէլին Վանժէօր նամ սիեահ պօեալը վէ գըրմըզ զէհլի, վէ գըրմըզը վէ սիեահ օճագլը վապօրճուլուղունու թէմաշա պիլէ հայրէթտէ գալմագտա իտիլէր։

Պազը սանտալեալարտա պուլունան ատէմլէր, խասսէթէն մէզքիւր վապօրուն եանընտա կիտէրէք, անճագ պէյլիք կէմիլէրտէ կէօրիւլէպիլմէսի ատէթտէն պուլունան սիւսիւնիւ, զարաֆէթինի, վէ թէմիզլիկինի, քէմալի թէհայյիւր իւզրէ թէմաշա իյլէմէքտէ իտիլէր։

Ժան Րընօ, մէզքիւր վապօրուն կէօվէրթէսի իւզէրինտէ, Ժիւպիթէր իլէ գօնուշմագտա, վէ հէր պիր չէյի թէգտիմ իւզրէ կէօզտէն կէչիրմէքտէ իտի։

Պու սանտալեալարըն վէ եախօտ գաերգլարըն արասընտա, տէրունինտէ իքի քիշի պուլունմագտա օլան պիր գաերգ օլուփ, վէ մէրգումուն իքի քիշիլէր իսէ, պալըգճը հայ վէ գըեաֆէթինտէ պուլունմագտա իտիլէր։ Պունլար, վապօրուն էթրաֆընը իւչ տէֆա տօլաշտըլար։

Մէրգումլար պալըգ ավլամագտա օլմատըգտան պաշգա, պիր սէյիրճի հալինտէ տալըն պուլունմալըգլարընտան, Ժան Րընօնուն նազարը տիգգաթընը ճալիպ իտիփ, վէ հագգլարընտա շիւպհէլէնէ գապիլ օլտու։

—Անճագ պու հէրիֆլէր նէճի՞ օլուեօրլար,—տէտի քէնտի քէնտիւյէ,—վէ անճագ, պու եօլտա, ատէթա պիր գարագօլ գայըգը կիպի, տիգգաթլը տիգգաթլը պագարագ տօլաշմալարընտան, մագսէտլէրի նէ տիր . . .

Վէլհասըլ, Ժան Րընօ՞, հագգըլը օլարագ, մէրգումլարտան շիւպհէ իտիփ սագընմագլըղը քէնտիսինէ պիր լիւզում կէօրտիւ։

Տէրունէն մէրագ վէ էնտիշէ իթմէկէ պաշլատը իսէ տէ, սուրէթի զահիրէսինտէն հիչ պիր շէյ պէլլի իթմէքսիզին, վապօրուն չէօքէ պիր սիպէրլի թարաֆընա չէքիլտի, վէ պիր արալըգտան մէրգումանըն իքի գաերգճըլարը վէ եախօտ պալըգճըլարը, կէօզէթլէմէքէ պաշլատը։

Պունլար քիւրէք չէքմէքտէ օլուփ, վէ պաշլարընտագի հասըր շարգալարընըն քէնարը իսէ պէք էնլի օլտուղունտան, սայքի եիւզլէրինին, անճագ պիր րուպու կէօրիւլէպիլմէքտէ իտի։

—Պու ատամլար, հէր նէ գատար, սէպէպինի պիլմէքսիզին իսէմ տէ, հէր հալտէ շիւպհէմի տավէթ իյլէմէքտէ տիրլէր. իւզէրլէրինտէ պիր նիյէթի ֆասիտէ

սէրի կէօրմէքտէյիմ, –տէտի Ժան Բընօ քէնտու քէնտուլէ, կէօվէրթէ իւզէրինէ չըգարագ,

Մէրգուման պալըգճըլար, աղընթըսը տօղրու կիթմէքտէ իտիլէր։

Իքի եուզ մէթրօ գատար երլաղլանտըգտան սօնրա, գըյըյա եագլաշտըլար։

Վէ գարայա չըգարագ, գայըգը սըրըը սըրըըսա պիր գայըղա պաղլատըլար, վէ ուչուրում հալինտէ պուլունան մահէլլի մէզկուրտան եօգուշը տօղրու չըգմայա պաշլատըլար։

Պունլար գայըգտան ինչտիկլէրինտէ, պաշլարընտագի հասըր շափգալարը չըգարարագ, եաւաշ աղընըզը պիրէր գալքէթիա վազ կէչմիշ իտիլէր։

Մէրգումլար պիրէր մավի կէօմլէք իլէ, իւզէրլերինտէն աշաղը պիրէր մավի պանթալօն կիյինմիշ, վէ մէզգիւր պուլունան իւզէրլերինտէ տէ պիրէր գըրմըզը գուշագ պաղլամըշ իտիլէր։

Ժան Բընօ պունլարը ուզագտան կէօզէթմէքտէ իտի։

—Թամա՛մ, թամա՛մ, –տէտի մէրգում, –պունլարըն պի՛րի բէք տինճէ՛ վէ բէք տէ չէվիքճէ հարէքէթ իտէտիկի հալտէ, տիկէրի իսէ, բէք աղըր սուրէթտէ վէ բէք տէ կիւճլիւք իլէ եօգուշը չըգապիլմէքտէ իտի. տիմէք օլուր քի, պունլարտան պիրի իխթիեար օլուպ, վէ տիկէրի իսէ հէնուզ կէնճ չաղընտա օլմալը տըր...

—Վէ չօգ իհթիմալտէն տըր քի, պիրի Բէմի Շօմէն վէ տիկէրի տէ Լը Կօս օլանլար, Իթիւտա՛ այիմ պու պէօյլէ տիր։ –Ժիւբիթէ՛ր։

—Էֆէ՛նտիմ։

—Շունտան պաշնա պիր տուրպին վէրի՛րմիսին։

Մէրգում անինտէ գօշուպ պիր տուրպին կէթիրտի։

Ժան Բընօ օ՛տաղըն արգասընտա, սիբէրլէնէրէք, մէրգումլարը թահթը նազարը տիգգաթա ալմաեա պաշլատը։

Մէրգումլար պիրագ կիթտիքտէն սօնրա, տէօնիւպ պիր տէֆա տահա վօքօրս պագտըլար. –պունլար արթըգ քէնտիլէրի թահթը էմնիյէթտէ տիր զանն իթտիքլէրինտէն, եուզլէրինի սէթր իլէմէքտէ տէկիլ իտիլէր։

Ժան Բընօ մէրգումլարը պիր իյիճէ կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, տուրպինի պօղումունա ինտիրտի, վէ քէնտու քէնտուլէ,

—Եալլ, պէն քէնտի չիւբհէսիզ եանըլմամըշըմ տըր... Մութլագա պունլար օնլա՛ր օլմալը տըրլար. պունլար մութլագա պուրատա պիր չէյ արգամը վէ միւթեայյա իչին կէլմիշ տիրլէր, լաքին, աճապա նիյէթ ու մագսատլարը նէտէն իպարէթ տիր. –Հէր նէ հալ իսէ, պու խուսուսա պէն իհթիեաթ վէ տիգգաթ իւզրէ պուլունմալըեըմ. Այեահատան օլսուն քի, պէն պունլարը կէօրտիւմ, մէսէլէ մէչհուլ տուր, —[illegible], –տէմիշլէր։

9

Ժան Բընօ մէրգումլարը թագըպ ըրգտան, վէ տուրպին իլէ պիր իյիճէ պազարագ իզնա օլտուգտան սօնրա, արթըգ հէր պիր հարէքէթլէրինի կէօզէտիպ տիգգաթ իթմէքէ պաշլամըշ իտի։

Մէրգումլար Սէնթ–Ուէն քէօշկիւնէ տօղրու կիտէրէք, էթրաֆընտա պուլունան խէնտէգտէն աշաղը ինտիլէր։

Ժան Բընօ հայրէթլէ մէրգումլարը

կէօրէմէզ օլտու։

—Եա պէն ալտանմագտայըմ, –տէտի մէրգում քէնտու քէնտուլէ, —վէ եախօտ պու մէչբուրէ հէրիֆլէր, քէօշքտէն իչէրի աչմագլըգ նիյէթինտէ, մուհաֆիզ պիր մահալլինի արամագտա օլմալը տըրլար... — Մութլագա պունլար գարանլըգ պասագտա, քարգատան իչէրի կիրէճէքլէր, վէ պունա պիր ֆէնալըգ եափմագլըգ նիյէթի փահտիլինտէ պուլունաճագլար տըր, զիրա, պէօյլէ պիր զինէթ կիճէ եարըսը, խըրսըզըգ իթմէքլիք նիյէթինտէ օլմասալը տըրլար... — Աճապա պունա գրզը գալմագտա օլտուգլարը տուղրու՞ մու տըր. պունու պիլմէկսիզին, պիր տէրլիւ գալմագ իսթէմէյօրում, հէր նէ հալ իսէ, թէքրարէն տէրհալ քի, ղաֆիլ օլմայըմ, իյի ուեանըգ պուլունմալըեըմ...

Էվվէլ, տէտի թէքրարէն մէրգում, քէնտու քէնտուլէ, —[illegible]

Արթըգ շիմտի, մէրգումլար իքի քիշինին նէ նիյէթ իլէ օրալարտա տօլաշմագտա օլտուգլարընը պէեան իթմէքլիկին վագթի կէլմիշ տիր։

Բէմի Շօմէն, գօնթէս Գլանշ տը Լաւէնինին, եանի Աժէլինին գարըն փայիտէօնինին էշիյէլէրինի քէօշքիւ իտէրէք, նէտիճէտէ սուրէթտէ մէրգումէ իլէ գօնուշմագտա պուլունտուգունտան, Սէնթ–Ուէն քէօշկիւնէ իճրա իտիլէճէք օլան գիյ նէթի խաւայէր ամիզ օլտուգու կիպի, մէզկիւր զինէթլէ, մէրգումէնին պիր կիզլի տիւշմէնինին քէնտիսինի գահիրէ չըգարաճաղընը տախի իշիթմիշ իտի։

—Մէրգումէ պու մալիւմաթլարը մէրգումա վէրտիկի վագըթտա, էկէր սահիհէն սիզէ ուպթալըգ վար իսէ, —տէյի իլավէ իտէյի մէզալ իտէրէք, —զիհաֆէթ կիճէսինտէ, պիր թէտպիր ալտընըզ պուլուրսագ, կիտիպ կիզլիճէ, սայիր միւսաֆիրլէրին իչլէրինէ գարըշմալըսընըզ... —վէ պէնի տէ սայիմա կէօզէթլէմէլիսինիզ... —վէ պէնի ալըգ տա գուլաղա պիր մահալլէ չէքէրէք, խալի փողրը պէրապէրիմ գօնուշաճագ օլան սատամա տիգգաթ իթմէլիսինիզ... —մէրգումէնին քիմ օլտուղունու անլամաեա չալըշմալըսընըզ, քիմ պիլիր, պէլքի չիւպհէսիզ թանըյըգ օլուրսունուզ, վէ թախմին իթմէլիսինիզ ատամ օլմալը անլաշըլաճագ տըր...

—Ֆիլվագը էկէր թախմինինիզ կիպի չըգըյօր, էյի պահիրէթէ գարշը հարէքէթ իլէ, պէնի գօրգութմաեա գալգըշանլարա գարշը մուգավէմէթ տայիմա պանա պիր գուվվէթ վիրէպիլէճէք օլուր իսէ. նիզ, սիզէ, խայր ու խէեալինիզտէն կէչմէզ մէրթէպէտէ միւքաֆաթլար իթա իտէճէկիմ տիր, պիլմի՛շ օլասընըզ...

Բէմի Շօմէն օլ պապատէ մէրգումէյէ սէօզ վէրտիկի, կիպի թէտպիրի լազըմէեէ տախի թէչէպպիւսէ պաշլամըշ իտի։

Շիմտի մէրգումլարըն խէնտէգտէն աշաղը ինմէլէրի հիքեայէնին պէեանընա տէվամ իտէլիմ։

Բէմի Շօմէն խէնտէգտէն աշաղը ինտիքտէն սօնրա, գարշըլարընտա չըգան պիր թաղըմ չալը չըրպըլարը վէ պիր չօգ սարմաշըգլարը կէօրտիւլէր։

—Նէ՞ տէրսին չունլարըն հալլէրինէ, –տէյի սօրալ իթտի մէրգում Լը Կօս։

—Նէ՞ տիյէճէկիմ, ալպէթթէ պիր մէրտիվէն հազըրլամագտա

տըրլար, – տէյի նէմաշ միրաի ըը Կօս, –չէօյլէ քի, պաապօնլար էյտէ օյտուզու հայտէ, սաէթա քէնտի խանէմիզէ կիրէր մազամընտա, րահաթծա վէ գօլայծա չըգըր Բարգահն իչէրի կիրէպիլիրիզ . . . – ֆագաթ, եալընըզ . . ։

Մէրզում պիրտէն պիրէ լագըրտըսը քէստի,

—Նէ՞ օլմուշ, եալընըզ, –տէտի Րէմի Շօմէն։

—Նէ՞ օլածագ, կէրչի պէն պիր գօրգագ ատամ տէկիլիմ, –տէտի ըը Կօս, –ֆագաթ, սեըպ տէկիլ եա, եալընըզ պիր չէյ վար տըր քի, օնտան գօրգարըմ . . . –չէօյլէ քի պուրալարտա պիր գուրտուգը գուրուլմուշ օլմասը իհթիմալտէն տիր . . . եա մաազալլահ, էկէրչի էօյլէ պիր չէյ վար տըր տա, իչինէ տիւշէր թութուլուր իսէք, օլ վագըթ նէ՞ եափարըզ․․․

Րէմի Շօմէն ումումըրընը սիլքտի, –սուս օլ սէնտէ, հայվան հէրիֆ, –տէտի զէհըրլէնէրէք, –տիմէք տիր քի սէնտէ զէրրէ գատար աքըլ եօգ իմիշ։ հիչ պէօյլէ պիր զիյնէթ կիծէսինտէ, նիչէ նիչէ միւթէպէր ֆամիլեալար վէ մուազզամ զաթլար տավէթ օլունմուշ օլուպ․․ վէ օնլարըն իսէ, թապիաթիյլէ, թէք թէք վէ եախօտ չիֆթ չիֆթ, եօլլարտա վէ կէչիտլէրտէ կէզինիփ, վէ գամէրիյէլէր ալթլարընտա, վէ սէտտլէր իւզէրինտէ էյլէնիփ, վէ թէնհա թէնհա քէօշէլէրէ չէքիլէրէք գօնուշուպ կէօրիւշէճէքլէրի, վէ հինեօ մինեօլարա չըգըշածագլարը պիլտիքլէրի հալտէ, մէկէրչի գալգըպտա, բարգ տէրունինտէ պիր մահէլլտէ տուզագ գուրապիլի՞րլէր մի, հէրքէսին թէհլիքէէտէ տիւշմէսինէ սէպէպիյէթ վիրէպիլիրլէ՞ր մի, հիչ էօյլէ պիր աքըլըրզըծա հարէքէթ իհթիմալտէն աստ օլունապիլի՞ր մի. խա՛յր, խա՛յր, օլ պապատէ ասլա գօրգու վէ չիւբհէ ծայիզ տէկիլ տիր։

Լըգօս մէրզումուն պու ճէվապը իւզէրինէ, չէօյլէ պիր մէրազլը սուրէթտէ օյտուզու հայտէ պաչընը սալլատը։

—Պէլքի էօյլէ տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի մէրզում, —հէր նէ հալ իսէ. չիմտի սէն նէ՞ իսթէրսին . . . սէն պէնտէն ճէսարէթլիսին . . . պիլիմէմ, պէն պու բարգտան գօրգմազտըրըմ . . .

—Բէ՛ք ալէա, —չիմտիյէ գատար սէն պանա գօրգագ տէյի չագըրմազտա իտին, իշթէ պու կիւնտէ պէն սանա, վար հէյ էօտէ՛ք տէտիմ. . .

—Վար իսթէնիլինի իպի չագըր․․․ սեըպ տէկիլ եա, պէն պիր տիւրլիւ իթմինանը գալպ իւզրէ օլամաեօրում, էլիմտէն կէլմէեօր . . .

—Էյի եա, չու գօրգուն վէ չու շիւբհէն նէտէ՞ն նէշէթ իյլէմէքտէ տիր, նէ՞ օլազըգ իհթիմալտէն տիր . . ։

—Հէր չէյի պէր թարաֆ իտէլիմ, եա օլ գատար խալգ իչինտէ, չըգըպտա պիզի պիր թանըեան օլուր իսէ, օլ վագըթ իչիմիզ նա՞սըլ օլածագ տըր . . ։

—Պիզի թանըեա՞ն մը օլածագ, հա՛, հա, հա . . . պիր քէրրէ լուսթրին գունտուրալարը աեագլարըմըզա թագըմըշ մը իտի, վէ սիեահ բանթալօնլարը կիյինտի՞ք մի իտի, վէ պէեազ եէլէքլէրի տէ տիւյմէլէտի՞ք մի իտի, վէ պէեազ պօեունպաղըլարը պաղլատըգ, վէ սիեահ սէթրիլէրի տէ արգամըզա թագըմըշ մը իտի, վէ պիտապէրին, կիւտէրի էլտիվէնլէր էլտէ, վէ կէօզլիւքլէր կէօզտէ օլուպ, վէ եալըը չարգալար տա գօլթուգտա օյտուզու թագաթիլտէ . . . գալապալըգըն իչինէ գարըշըը՞զ մը իտի, օլ վագըթ, եապանճըլար տէկիլ, իլլա հէր կիւն վէ հէր սաաթ գօնուշմագտէ օլտուզումուզ գարըլար պիլէ պուլունամազ, նինէ թանըեամածագլըըընտա ասլա չիւպհէ ծայիզ տէկիլ տիր, – վէ հալթա, չունքի տախի պիլմէյիրսին քի, էօյլէ պէօյիւք ճէմիյէթլէրտէ, քիմսէ էօյլէ քէնտիսինէ ալըր օլմասըն, վէ քէնտի մէրագըը տավէթ վէ ճէլը իթմէնէն չէյլէ պագմազ. հէրքէս քէնտի զէվգ ու սէֆա վէ էյլէնճէսի իլէ մէչղուլ օլուր . . . եալընըզ պիզ մէզքիւր ճէմիյէթտէն, օլ պապտէ իսթիֆատէ իտէպիլիրիզ չիւնքի հէր քէսի լէհճէսինէ տիգ գաթ իտիպ տէ իշ անլաեապիլմէքլէք, պիզիմ իչիմիզ վէ պիզիմ տանըլմըըզ տըր . . .

— Տէմէք տիր քի, հէր հալտէ իչէրի կիրմէքլիկլիմիզ իգթիզա իթմէքտէ տիր, էօյլէ՞ մի – տէյի սիուալ իթտի ըը Կօս։

—Հայ հայ, տէկիլ միւգթէզի, իլլա, հաթթա էլզէմ տախի տիր.

—Նի՞չին։

—Չիւնքի, գօնթէս տը Լատէնիեէ, օրատա պուլունմագլըգըա սէօզ վիրմիշիմ տիր. – մէրզումէ կիտի պիր իյի գատըըն պանա էմնիյէթ իթմիշ տիր, վէ պէն տէ, հէրչիպատայտա, քէնտի վատիմի իծրա իտէճէկիմ տիր . . . Մէրզումէ հաղգընտա տէրքեար վէ վագիֆէտէն օլան հիւրմէթիմիզ պէր թարաֆ իթսէք տախի, եինէ կիրմէքլիկիմ էլզէմ տիր, չիւնքի, օլ մահուտաբայըն, օլ չէօհրէթչուար Ժան Րընօ քէնտիսի օլուպ օլմամասընը թահգըգ չալըշածագըմ տըր։

—Նա՞սըլ եարաճագըն պագալըմ։

—Կէօրէճէքսին . . . – արթըգ նասըլ եարաճագըմը պէն պիլիրիմ. էվվէլ պի պիր քէրրէ նիյէթիմ իթմիշիմ տիր։

—Բէք ալէա, պէնիմ պապածըգ, հայտէ պագալըմ նէ՞րէտէն աչածագըզ. էկէրչի պիր գապու վէ պիր պէյաեա ուզաքտա իսէք, վէպալը սէնի՛ն պօյնունա օլածագ տըր. հէր հալտէ պուրատա՞ն մը աչմաալըմըզ իգթիզա իթմէքտէ տիր․․։

—Էվէթ, չիւնքի իշթէ մէրահմէն պուրատա տըր . . ։

—Վէ հաթթա տըրըըգտա չըգածագ գապըըըլար տախի պուրատա տըր . . . –տէյի իլավէ իթմէկտէ իտի ըը Կօս, սալըգ թա խէնտէկին իչինէ գատար սըրգըըրգ ինմէքտէ օլան սալգըմ սէօեիւտլէրինին տալլարընը կէօստէրէրէք . . .

—Պագսանա էօյլէ տիր, ֆագաթ մասամ քի գապըըրգ պասմագտա տըր ; սօնրատան նինէ պուրատըն պուլապիլմէքլիքիմ իչին, պիր չարէ տիւշիւնմէլիյիզ . . ։

—Նէ՞ չարէ տիւշիւնէպիլիրիզ․․։

—Դարանլըգտա պէնտէն իէնի իյի կէօրիւնիւր . . . տուր սէն պիրազ . . ։

Րէմի Շօմէն ճէպինտէն պիր բարչա քեաղըտ չըգարտը, վէ մէզքիւր ալէթըմ սէօյլէտիքլէրինտէն պիրինին ալթընա, մէզքիւր քեաղըտը, պիր իփ իլէ պաղլատը։

—Իչթէ պու տա օլտու, –տէտի պատէհու մէրզում, –արթըգ քիմսէ պիզի կէօրմէտէն պըրագըպ կիթմէլիյիզ։

—Հայտէ պագալըմ . . . –տէտի ըը Կօս։

Պատէհու մէրզումուն իքի հալտուլար, խէնտէքտէն չըգըպ նէհրին քէնարընտա կէրի տէօնտիւլէր,

գայըգլարընա պինտիլէր, թէքրարէն հավըր չարգալարընը պօշլարընա կէչիրտիլէր, աչըգա չըգտըլար, վէ եվվէլքի կիպի Լիօնէլին վափօրու էթրաֆընտա տօլաշմագտըգըն, Սէնա նէհրինտէն աշաղը ինմէկէ պաշլատըլար։

Պիր քիլօմէթրօ գատար կիթտիքտէն սօնրա գարայա չըգտըլար, գայըգճըլարըն բարասընը վէրտիլէր, Սէնթ-Ուէնէ տօղրու կիթտիլէր, վէ սապահլայըն պիր աղըր չանթա պըրագմըշ օլտուգլարը պիր մէյխանէտէն իչէրի կիրտիլէր։

—Պաթրօն, իշթէ եինէ կէլտիք... — տէտի Ռէմի Տօմէն մէյխանէճիյէ խիթամայէն, — պու կիճէ իչին պիզէ պիր օտա իսթէրիզ... — էօյլէ պիր պօշ օտանըզ վա՞ր մը տըր։

—Հայ հա՛յ, էֆէնտի...։

—Իմտի կէօրէյիմ պիր աէֆա մէզգիւր օտայը...— շու չանթամըզը տա օրատա վար իտի մի տէ, պիր ազ եօրկունլուգ ալալըմ, զիրա, քիւրէք չէքէ չէքէ գօլլարըմըզ գըրըլտը... — Սիզ շիմտի պիզիմ իչին պիր լայըգընճա թաամ հազըր իթտիրմէկլիկինիզ, պիր գաչ բարչա քիւլպասըթը իլէ պիր ազ տա եաղ իչինտէ եումուրթա ըսմարլամայա ունութմայասընըզ...։

—Պաշ իւսթիւնէ, քէմալ մէրթէպէ մէմնուն օլուրուզ...։

Մէյխանէճի մէրգումլարա պիր օտա կէօսթէրտիքտէն սօնրա չէքիլտիպ քէնտի իշինէ կիթտի։

Ռէմի Տօմէն իլէ լը Կօս եալընըզ գալտըգտա, Ռէմի չանթայը աչտը, վէ տէրունինտէն իքի թագըմ ճէտիտ սուարէ էլպիսէսի չըգարտը։ Պունլար մէզգիւր էլպիսէլէրի, պիր կիւն էվվէլ, պիր էլպիսէճի մաղազասընտան սաթըն ալմըշ իտիլէր։

Մէրգում մէզգիւր էլպիսէլէրի գարեօլանըն իւզէրինէ գօյտը։

—Պիր ազ չունլարը կէօզտէն կէչիր պագալըմ, — տէտի պաաէհու մէրգում պիր մէմնունիյէթի հալ իւզրէ, —Նա՛սըլ, պու էլպիսէլէրին իչինտէ տախի պիզի ֆարգ իտէպիլէն պուլունապիլէճէ՞քմի տիր...

—Խայր, —տէտի լը Կօս, —հաթթա պիզի կէօրէնլէր, եա մէմալիքի էճնէպիյէ էլչիլէրինտէնիզ, վէ եախօտ միգտարլի քէֆայէտէ սահիպ սէրվէթ օլտուգտան սօնրա, իշտէն չէքիլմիշ օըըր թիւճճարըզ զաննընտա պուլունաճագլար տըր...։

—Հէր նէ հալ իսէ, հէյէ պիրազ օթուրալըմ տա պիրէր չըպըգ իչէլիմ։

Իքիսի տախի գըսաճըգ չըպըգլարընը, չէօյլէ պիր կիւզէլճէնէ տօլտուրտուլար, վէ պիր թարաֆտան հազըրլանմագտա օլան թաամը պէքլէմէքտէ իւզրէ, իֆլէյիպ թիւթիւրմէկէ պաշլատըլար։

Շիմտի հիքեայէմիզի օգուեան գարիլերը, պիրազ կէրի կէօթիւրմէք իսթէրիզ։

Ժան Ռէնօ, Ռէմի Տօմէն իլէ լը Կօսուն, խէնտէք իչինտէ կէօրիւնմէզ օլտուգլարընը կէօրտիւքտէն սօնրա, պիր սանտալա պինէրէք, անինտէ գարայա չըգմըշ, վէ բարգա կիթմիշ իտի։

Մէրգում, էվվէլա, նէհրէ նազըր օլան սէտալէրին իւզէրինտէն կէչտիքտէն սօնրա. տայիմա քէնտիսինի աղաճլար արգասընտա սէթր իթմէքլիկէ տիգգաթ իյլէեէրէք, թա մէրգումլարըն պուլունտուգլարը մահէլլին իւսթ թարաֆընա, վէ թա տա պիր քեաղըտ բարչասընը պիր աղաճ տալընա պաղլամըշ օլտուգլարը վագըթտա վարըլ օլմուշ իտի։

—Զօ՛գ իյի, — տէտի մէրգում

ֆիքրինտէն, — պէն օլ խիւթիւեար խըրսըզըն թանըրըմ, պունլարըն նիյեէթի, մութլագա, պուրատան, իչէրի կիրմէք օլմալը տըր... էյ վէրիր քի, պէն շիմտի իչին ֆէհմինտէ պուլունմագտայըմ...։

Պաաէհու պըրագըպ քէօշկէ տէօնտիւ. քէօշքտէ, հէր նէ գատար հէր պիր հազըրըգ մուքէմմէլ սուրէթտէ իտի իսէ տէ, մէրգում հիչ պիր իշէ պագմամագտըղըն, տօղրու օտասընա չըգտը, վէ կէմիլէր տէրունինտէ, թայիֆէլէրէ իշարէթ վիրմէք իչին իսթիմալ օլունմագտէ օլան պիր ըսլըգ պօրուսու ալտը։

Մէրգում պունտան սօնրա, բարգը տօլաշարագ, նէհրէ նազըր օլան սէտալէր իւզէրինէ չըգտը, վէ թա վափօրուն գարշըսընտա կիտիպ տուրտու։

Վափօրուն իւզէրինտէ, օլ հէնկեամտէ քիմսէ պուլունմագտէ տէկիլ իտի։

Մէրգում, պօրու իլէ ըսլըգլար չալտը։

Մէզգիւր ըսլագլար իւզէրինէ, սայիր թայիֆէլէր կէօհէրթէ իւզէրինէ թօրլանտըգլարը կիպի, Ժիւբիթէր տախի գօշուպ մէյտանէ չըգտը։

Ժան Ռընօ պօրուեու թէքրարէն տուհանընա կէօթիւրէրէք, վէ հէր պիր ֆասըլատա պիր գաչար սանիյէ մէյտան վիրէրէք, սէքիզ տէֆա, էնվայի ըսլըգլար չալտը։

Արատան չէնտ տագըգա կէչտիքտէ, Ժիւբիթէր տախի քէնտի թարաֆընտան, գայէթլէ քէսքին սէսլի պիր ըսլըգ չալարագ ճէվապ վիրտիկինտէն, Ժան Ռընօ պըրագըպ կիթտի, վէ եէնիտէն օրթալըգտա սուսլուգ տուր հիւքմ իթտի։

Սաաթ եէտիյէ պիր չէյրէք գալմըշ օլտուղունտան, միւսաֆիր արապալարը, արտ արտա կէլմէկէ պաշլատըլար, պունլարտա պուլունանլար, գօնթէս Ամէլի, մէրտումէնին գարըն վալիտէսի, վէ զէվճի Կօնթրան, վէ պիրատէրլէրի Ժօրժ իլէ Լէօբօլ իտիլէր։

Թամ սաաթ սէքիզտէ թաամա պաշլանըլաճագ իտի. վէ ագտը նիքեահ գօնթրաթընըն օգունմասը վէ իմզալանմասը խուսուսու իսէ, սաաթ օն պուչուգտա, եանի միւսաֆիրլէրին էքսէրիսի կէլտիքտէն սօնրա իճրա իտիլէճէք իտի։

Գօնթրաթըն իմզալանտըգընտան սօնրա, ֆիշէնգլէր աթըլմայա պաշլանըլաճագը կիպի, խասսէթէն օլմատըղը հալտէ, բագըա տախի պաշլանըլարագ, իթէեէն չըգըպ գնայաճագ իտի, շիւնքի, քէզալիք, խասսէթէն օլմատըղը հալտէ, պիր իյի միւզիգա պիլէն տախի պուլունմագտա իտի։

Մէրգում բիեանօ իւզէրինտէ պազը գաարիլէր, բօլգալար վէ վալսլար չալաճագ վէ արգու իտէնտէ գալգըպ րագսօլունաճագ իտի...։

Րագըստան սօնրա տախի պիր սուբէ, եանի կէճէ թաամը վիրիլէճէք, վէ մէզգիւր զիեաֆէթ զիյնէթ, պէօյլէճէ սապահա գատար տէվամ իտէճէք իտի...։

Պիր չօգ վագըթլարը չամիլ պուլունան մէզգիւր սաարէնին նազըրնա պաշլամագտան էվվէլ, պիր գաչ լագըրտը տախի, Մարսիալըն օտատա պուլունմասը հագգընտա սէօյլէմէքլիկի, էհէմմիյէթտէն ատտ իտէրիզ։

Մէրգում քէօթիւմ օտանա նազըլ իտիլէլի իւչ կիւն օլմուշ իտի, վէ մէնհաճա պիր եօմիւր կէչիրմէքտէ օլտուղունտան, հալինտէն մէմնուն պուլունտուղու անլաշըլ-

մազաէ իտի ։

Քէօշկիւն եօգարը գաթընտա վադը գուլէթէ կիւզէլ վէ նէզարէթլի պիր կէնիշ օտատա պուլունմագտա իտի ։ Պիր բէնճէրէ էօնիւնտէ, վէ պիր պիւյիւք գօլթուգ իչէրիսինտէ եաթարագ, էթրաֆ ու էքնաֆըն սիւլիւգա հալլէրինի, սէյր ու թէմաշա իյլէմէքտէ իտի ։

Պէնտէ հաճամ տէկիլ տիր քի, մատմազէլ Վարթէնլար, Մարիի այըն օտասընտա, պու սէֆէր պաշմանմագտա իտիլէր ։

Վէ տօգթօր Ժօալէն իսէ, մէրգումուն օտասընտա կիրմէքլիկի մէճպուր օլտուղճա, քէնտիսինի խանըմթարըմամագ իչին, էկիզինէ պիր սախթէ սագալ կէչիրէրէք կիրմէքտէ իտի ։

Վէ լոզըմ կէլէն խըտմէթլէրի իտէ, Մարիօլըն հուտատանէլտա իքէն կէօրիւպ թանըմըշ օլմադըլարը ադամլար կէօրմէքտէ իտիլէր ։

Մարիսուլը տախի, օղլունուն ազտը Նիքէաչ գօնթրաթը իմզալանմազը վագթինտէ, եաթմագտա օլտուղու գօլթուգ իւզէրինտէ օլտուղու հալտէ, մէզքիւր մէրասիմին իճրա խուսուսունտաքի վագթտա, հէր նէ գատար աչըզը ինտիրիլմէսինէ դալըր մըրըլտըշ իտի իսէ տէ, էօյլէ պիր ճէմիյէթ օրթասընտա, քէօմիւրիւմ ... աատամըն հազըր պուլունմասը, պիր ազ չիրքինճէ օլաճազընտան, զինէթ սալօնու իթթիսալինտէ պուլունան ուֆաճըգ պիր սալօնտա պուլունտուրուլմասը, տաճա զիհատէ մինասիպ ատտ օլունմուշ իտի . . .

Օ

Լիօնէլ Վարթէն, պէրապէրինտէ Տօմէնիգօ Սէպալյա պուլունտուղու հալտէ, Թէյրիֆատճըըգ րէսմինի իճրա պիրլէ, կէլէն միւսաֆիրլէրի գապուլ իյլէմէքտէ իտի։

Նասըլ քի սէօյլէտիք, էմմէլատը Լուսէնի ֆամիլեասը կէլտի ։

Ամէլինին գարըն վալիտէսի, հէր նէ գատար իղթիրասը գալպինի սէթր իթմէքլիկէ չալըշմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիմէ իլէ տախի, լէհճէսինտէն, ֆիքրինտէն պիր չէյ տուշիւնիւպ մէրագ իթմէքտէ օլտուղը անլաշըլմագտա իտի ։

Կօնթրանըն իսէ զայէթ՝ րէնկի սօլմուշ օլուպ, վէ կէօզլէրի չուգուրլաշարագ, սօկիւն պիր սուրէթտէ բօրթրէմագտէ օլտուղունտան, Ճանթիլլի թախ եուրըը կիւնիւնտէքինտէն զիհատէ զայիֆ պիր հալտէ պուլունտուղու ֆէհմ օլունմագտա իտի ։

Հալպու քի Ամէլի զայէթ տիլպէր վէ զայէթլէ սէվինճլի պիր հալտէ պուլունմագտա իտի ։

Զինքի, Հասսէէն զիհատէ աչըգ ու սէվտա ալտըղը ալտըղը սէվմէքտէ պուլունտուղու Լիօնէլ Վարթէնըն խանէսինտէ պուլունտուղու խաթրընա կէլտիքճէ, տիլի տիվանէ օլմագտա իտի,

Մէրգումէ աչըգճանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմսիւմէքտէ օլտուղու հալտէ, Ժան Րէնօ իսէ, օնա տիգգաթ իթմէքտէ, պիր քին ու ղարազ իւզրէ, սապըրգ—Պլանշ էրմինօյէ պագմագտա իտի ։

Ժօրժ իլէ պիրատէրի Լէօբօլ, քէնտի հէմշիրէլէրի իլէ էնիշթէլէրինտէն սօնրա կիրտիլէր արագատան։

Հէր քէս մէրգումանըն, վէ այէլ խուսուսա, սագլ զինէթտէն մագսէտ մէրգում օլմազը ճիհէթլէ, պիթթապի Ժօրժուն էթրաֆընա թօբլանարագ, սուրէթի զահիրէտէն քէմալի հիւրմէթ ու նէզաքէթ, վէ

պաթընէն տախի ազ եա չօգ խայիսէթ իւզրէ, թէպրիք իյլէմէքտէ իտիլէր ։

Լէօբօլ, հէր նէ գատար, գարտաշընտա օլունան պու թէպրիք հիւրմէթ վէ իհթիրամլարընը դըսճանմագտա տէկիլ իտի իսէ տէ, պու ճիհէթ իլէ տախի, մէզքիւր իլթիֆաթա տայիր օլան քէլամլարըն հէր պիրէրլէրի, պիրէր թիղ օլարագ եիւրէկինէ իյլէթմէքտէ իտիլէր ։

Զիրա, Ժօրժ Նայիլի իգպալ ու սէատէթի հալ օլարագ, տիլատէսի պուլունտուղու Լօրա իլէ էվլէնէճէք օլտուղու թագտիրտէ, քէնտիսինին իսէ, Մարի իլէ էվլէնէրէք մէզքիւր իգպալ ու սէատէթէ նայիլ օլամատըզը չէօլլէ տուրսուն, տէրունէն եանմագտա օլտուղու աթէշի աշգը տախի հէր քէստէն սէթր իթմէքլիք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմագտա իտի ։

Կէօզլէրինի տէօրթ թարաֆա կէզտիրէրէք, մէրգումէնի պիր տիւրլիւ կէօրէմէտիկինտէն, մութլագա քէյֆսիզ օլմալը տըր տէյի շիւպհէ վէ մէրագ իյլէմէքտէ իտի։

Մէրգում պու գօրգու վէ պու շիւպհէսինի տէֆ իթմէք արզու վէ նիյէթիյլէ, Տօմէնիգօ Սէպալյատան սօրուպ քէնտի մալումաթ իթմէք իսթէմիշ իսէ տէ, էօյլէ պիր մինասիպ վագըթ պուլամամըշ տըր ։

Պու հէնկամտէ, իքի մատմազէլ Վարթէնլար իլէ Տօլօրէզ, սալօնտան իչէրի կիրմէքտէ իտիլէր։

Ժօրժ իլէ Լէօբօլ մէրգումէլէրի կէօրիւնճէլէրի կիպի, հէման աէմ իլէրու տօղրու գօշարագ, պիրի քէնտի Նիշանլըսընը, վէ տիկէրի տախի քէնտի ճանանէսինի գօլթուգլարընա ալտըլար, պատէհու

Լիօնէլ, քէնտի եէկէնլէրինէ, էվվէլա, Ամէլի իլէ գարըն վալիտէսինի, վէ սօնրա տախի Կօնթրանը թագտիմ իյլէտի ։

Ամէլի իլէ Կօնթրան, մատմազէլ Վարթէնլարը, զիհատէսիյլէ թաճսին իթտիլէր ։

Հալպու քի, Պլանշ տը Լուսէնի, եանի Կօնթրանըն վալիտէսի, մէճպուրի օլարագ, «է՜հ, օլտուղճա տիլպէր իմիշլէր» տէտի ։

Պու իքի գըզլար տախի, զայէթլէ կիւզէլ վէ կիւմթօլու, ֆագաթ զայէթլէ տէ սատէ էլպիսէլէր կիյինմիշ իտիլէր ։

Իւզէրինտէ միւճէվհէրաթ նամը պիր չէյ պուլունմատըզը կիպի, գուլագլարընտա պիլէ պիլէ պուլունմագտա տէկիլ իտի։

Սիւս վէ զինէթ օլարագ, եանի էլմաս վէ ինճու եէրինէ, պաշլարը իլէ կէօքսլէրինտէ, պիրէր թանէ սահիհ չիչէքլէր պուլունմագտա իտի ։

Տօգթօր Ժօալէն, պիր կիւն էվվէլտէն պէրու, Սէն-Տօմինիգ սօգաղընտա վագը Կօնթրանըն խանէսինէ կիթմիշ օլմատըղընտան, մէրգում իլէ վալիտէսի գօնթէսին եանլարընա կիտէրէք, Կօնթրանըն սըհհաթի հալինի սուալ իյլէտի, վէ օ տախի,—աղիզիմ տօգթօր էֆէնտի, հիմմէթ իթտիկինիզ սայէսինտէ չօգ ֆայիտէ կէօրտիւմ . . .—տէյի ճէվապ վէրտի,—սայքի հիչ պիր րահաթսըզլըգ հիս իթմէքտէ տէկիլիմ . . .—եալընըզ կէօքսիւմտէ պիր հարարէթի հալ հիս իթմէքտէ իսէմ տէ . . . անըն տա անգարիպ տէֆ օլաճաղընտա շիւպհէ ճայիզ տէկիլ տիր . . .— Տօգթօր —տէտի Ամէլի,—զաթընըզը պուրատա պուլմագլըգ իգպալինէ նայիլ օլաճաղըմը պիլմէքտէ տէկիլ ի-

տիմ . . . —տիմէք տէր քի գաթընըզ տախի Մ. Վարթընը Թանըմագտարընըզ, էօյլէ՛ մի։

—Մուհտիլէյհին Թայիպի պէնտէնիզիմ, մատամ,—տէյի ճէվապ վիրտի Ծօրժ,—վէ հաթթա չօճուգլուգտան պէրու տէ տօսթլուգումուզ վար տըր . . ։

Ամէլի պու ճէվապըն իւզէրինէ աչուրի մէրթէպէ մէմնուն օլուպ սէվինտի, վէ եիւզէրի գըզարտը։

—Աճըպա, մէրգում, Լիօնէլին հէմ Թայիպի իմիշ, վէ հէմ տէ տօսթու, տահա իյի եա, չօ՛գ իյի, չօ՛գ իյի,—տէտի քէնտու քէնտույէ.—Էյէրչի պէնիմ ալէյհիմտէ պիր չիւքհէնէ զանիյ օլսա պիլէ, պիթթապի, մէրգումուն խաթրընը սաեաճագ, վէ քիմէնէ պիր չէյ սէօյլէ՛մէնէճէք տիր . . ։

Թամամէնինի գուրուլուրը սէվիտը, վէ սու ֆիքրէ պաշը մէսաֆիրլէրէ տավէթ օլունտու։

Լիօնէլ Գրանդ ու Լուսէնիսի քէնտի սազ, վէ Ամէլիսի տախի սօլ Թարաֆընտա ալտը։

Ամէլի պիր արալըգ Լիօնէլին գուլաղընա էկիլէրէք,

—Ազիզիմ, Թէշէքքիւր իտէրիմ քի, պէնի եիւրէկինիզին պուլունտուղու Թարաֆա դապալ իթտինիզ . . . —տէտի (1)։

Գիթթագի Ծօրժ Լօրանըն եանընտա, վէ Լէօգօլտա Մարինին եանընտա օթուրտուլար։

—Ինչապապահ, մատմօազէլ, լութֆ ու մէրհամէթ իտէրսինիզ տիր . . . —տէտի Լէօպօլ եավաշճաքըգ Մարինէ,—պիր կիւն պիրատէրիմ կիպի նայիլի իգպալ ու սէատէթ օլմագլըղըմա միւսատէ իտէճէքսինիզ տիր . . ։

Մարի պունա գարշըլըգ ճէվապ վիրմէյիպ, անճագ, կէօզլէրի եաշարմագտա օլտուղու հալտէ, չէօյլէ պիր կիւլիւմսէտի.—չիւնքի, զէվալլը չօճուգ, հէր նէ գատար գըզ գարտաշը Ֆօրանըն, ախըը ինթիգամ հագգընտա նէ Թարիգ Թութաճաղընտան պի խապէր պուլունմագտա իտի իսէ տէ, հէր հալտէ պիր ֆէլաքէթ կիրտապընա իգա իտէճէկինի տէրք իյլէմէքտէ իտի.—տէհշէթլու տօլապլար գուրմագտա օլմաղընը, քէք ալէա պիլմէքտէ իտի,—Ծօրժուն անգարիպ քին ու գարազըն եըլտըրըմընտան մուրատլաճաղընը չիւպհէ իյլէմէքտէ իտի,—վէ պատէհու սըրրա Լէօպօլտ կէլէճէկինի տուշիւնտիւքճէ, տիւշարը տէհշէթ օլմագտա իտի։

Մէզգիւր սուֆրայըն շայէանը Թէհայիւր հալի հագգընտա Թաֆսիլաթա կիրիշմէքսիզին հաճէթ կէօրմէյիզ, չիւնքի, «Լիւքիւլլիւս Լիւքիւլլիւսին սուֆրասընտա Թաամ իթմէքտէ տիր» տարպը մէսէլի Թամամիյ օլունմագտա, եանի քէք մունթազամ պիր սուրէթտէ պուլունմագտա իտի։

Պու ճիւմլէ իլէ տախի, սուֆրա պաշընտա չօգլուգ մէսէրրէթ էսէրլէրի կէօրիւլմէքտէ օլմաեըպ, վէ օլ պապատէ կէրէք Լիօնէլ վէ կէրէք Տօմէնիգօ Սէպալլա Թարաֆընտան զուհուրա կէլէն զարիֆ պիտէմէրէ գալմագտա իտի։

Վէ պու սիւքիւթի հալին սէպէպի տէ, մատամ Գրանդըն, կէօրիւշէճէկի պիր ատամըն աճապա քէնտիսինէ նէ սէօյլէյէճէկի շիւպհէսինէ զահիպ օլարագ մէրագ իւզրէ պուլունմասըյա, Ամէլինին տախի, օլ տէմէ տահա զիհատէ նարի

(1) Գիւմէնէհիւր պիլմէլի տիրլէր քի, Ինսանըն եիւրէկի, կէօգսիւնիւն սօլ Թարաֆընտա տըր։

աշգ իլէ եանըպ Թութուշմագտա օլտուղու Թագտիրտէ, գանըն վալիտէսինին տիգգաթը գօրգուսունտան նաշի, ճիլվէլէշիպ կիւլիւշէրէք ճէմիյէթէ պիր ըէնզագ վիրմէքլիքտէն չէքինէրէք, սիւքիւթէ մէճպուր օլմաը կիպի, Լէօպօլտուն տա քէնտի տէրտի տէրունինի տիւշիւնմէքտէ օլմաը, վէ Մարինին տէ տէրեայի Թէֆէքքիւրլէրէ տալմագտա պուլունմաը իտի։

Վէ Ծօրժ իսէ, անճագ քէնտի նիշանլըսը Գարմէնէ պագըպ հայրան օլմագտա, վէ մէրգումէնին հիւսնի ճէմալինտէն, վէ ագըը նիքեահընտան զիեատէ, գամուշաճաղը ալթը միլեօն ֆրանգը տիւշիւնմէքտէ իտի,—վէ մէրգում պունտան տա պաշգա, արալըգ սըրալըգ, Րընէ Մաթիֆէնէ վիրմիշ օլտուղու սախթէ իմզա իւզէրինէ տախի տիւշիւնմէքտէ իտի։

Ծօրժ պու սախթէ իմզա մէրագընը, կէրչի ֆիքրինտէն աէֆ իթմէկէ չալըշըպ, վէ չօգ տէֆա տա մուվաֆֆագ օլապիլմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, հէմիշէ խաթըրընա կէլմէքտէ իտի։

Վէլհասըլ, հէր նէ գատար լէզիզ շարապլար գատէհլէրի տօլուպ տօլուպ պօշալմագտա իտիյսէլէր տէ, օրթալըգտա պիր նէշէ կէօրիւլէմէմէքտէ իտի։

Պիր սուֆրատա նէշէ օլմաըգը վագըթտա, հէր քէս սիւքիւթ իւզրէ պուլունուպ գօնուշմագ իսԹէմէտիկինտէն, Թաամըն չապուգ սուրէթ իւթմամ պուլմաը Թապիի օլմաըընա մէպնի, պունլարըն Թաամը տախի, չօգ սիւրմէյիպ իւԹամ պուլտու։

Սաաթ սէքիզ պուչուգտա սուֆրատան գալգտըլար։

Ձէվգէլատէ պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ, օլ կիճէ հավա գաեէթլէ միւլայիմ վէ սըճագ օլտուղունտան հէր քէս Բարգա նամըը օլան սալօնուն բէնճէրէլէրինի աչմագտա իտիլէր։

Ուզագտա սէտալէր իւզէրինտէ չալընմագտա օլան մուզիգալարըն Թաթլը ահէնքլէրի, էթրաֆտան ագս իտէրէք իշիտիլմէքտէ իտի։

Գօնթէս Ամէլի սալօն գաբուլարընտան պիրինէ կիտէրէք, չէօյլէ պիր տիշարըեա պագտըղընտա, պագը Թէաթրօլարտա կէօրիւլմէքտէ օլան սիհրի մէնզարէլէրէ պայիր պիր կիւզէլ վէ տիլըիւշա մէնզարէ կէօզլէրի էօնիւնէ կէլտի, հէր Թարաֆտան ըշըգ վէ զինէթ բարլագլըգլարը կէօրյունմէքտէ իտի։

Օֆ, նէ՛ գատար կիւզէլ պիր մէնզարէ,—տէտի մէրգումէ քէնտու քէնտույէ,—վէ Լիօնէլին գօլունտան Թութարագ,—կէլինիզ շու կիւզէլլիկէ պիր նազար գըլընըզ,—տէտիկէյլէ պէրապէր, մէրգումու, պիր կիճէ Ծօրժու, Գարմէնին գուլաղընտան, իքի տէֆա օլտուղու հալտէ,—Մէրսի պէլ-մէր,—տէմիշ օլտուղու մահէլլէ կէօթիւրտիւ։

Մէրգումէ մահէլլի մէզգուրտա տուրարագ, վէ իւզէրինտէ պիր նէվի տիթրէմէք հասըլ օլարագ,—Լիօնէլ, սիզ պանա պիր շէյ սէօյլէտի իտինիզ (խաթըրընըզտա կէլմէքտէ մի տիր),—պէն հէր նէ վագըթ սէրպէսթ գալըր իսէմ, սիզ պէնիմ օլաճագ իտինիզ, վէ եախօտ պէն սիզին օլաճագ իտիմ . .—տէտի։

—Էվէթ, խաթըրըմտա տըր . . .—տէյի ճէվապ վէրտի Լիօնէլ,—պա՛զը էօյլէ շէյլէր վար տըր, քի ինսան ասլա ունութմազ . . .

—Հալէա օլ նիյէթ վէ օլ էֆքեարտա՞ մըսընըզ։

—Տայիմա . . ։

—Տիմէք տիր քի, էկէրչի կէլիպ տէ սիզէ, իշթէ չիմտի, միւրատ վէ արզու իթտիկինիզ հալտէ պուլունարագ կէլմիշիմ տիր . . . արթըգ չիմտի, սիզտէն պաշգա հիչ պիր սահիպէ մալիքէ պուլունմագտա տէկիլիմ . . . ա՛լընըզ պէնի. . .» տիյէճէք օլուր իտիմ, օլ պապատէ հիչ պիր թէրէտտիւտ իպրազ իտէճէք տէկիլտինիզ . . . էօյլէ տէկի՞լ մի ։

—Ա՛հ, քէաշքի օլ միւպարէք կիւն վէ սաաթ եագլաշմըշ օլսա իտի,—տէտի Լիւծէլ,—քէնտիմի զիեատէսիյլէ պախթիեար ատտ իտէր իտիմ ։

—Սահի՞հ մի սէօյլէեորսունուզ ։

—Օլ պապատէ եէմին տախի իտէպիլիրիմ . . .

—Հաթթա պէն, սէրպէսթ օլուպ տա, օլ միւրատա նայիլ օլապիլէյիմ տէյի, պիր ճինայէթ իճրասընա գատար ճիւրաթ իյլէմիշիմ տիր . . .

—Պիր ճինայէ՞թ մի,—տէտի Լիւծէլ,—էն զիեատէ ուսթալըգլը պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ իզհարը հէյպէթ իտէրէք։

—Մէկէրչի սիզ,—տէտի Ամէլի, հարարէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ,—կօնթրան էօլմէտիքճէ, թահթը իթաաթընտան չըգարագ սէրպէսթ օլամատըգճա պիլմէքտէ տէկի՞լմիսինիզ . . .—իմտի, մատամ քի մէրգումուն զինճիրի թէսարրուֆունտան գուրթուլմագլըղը միւրատ իթմիշիմ տիր, պիթթապի մէրգումունտա էճէլ չէրպէթինի իչմէսի իգթիզա իյլէմէքտէ տիր . . .

—Եօգսա մէրգումա էօյլէ պիր չէյ մի եափարընըզ . . .

—Շիւպհէսիզ, վէ հէմ տէ գօրգու վէ մէրհամէթի պիւթիւն պիւթիւն պէր թարաֆ իտէրէք, էվվէ՛թ . . . մատամ քի մէրգում պիզիմ օլ նիյէթ ու մագսատըմըզէ պիր մանի սայըլմագտա տըր, տիմէք տիր քի պիր տիւշմէն նազարըյլա պագմագլըղա հագգըմ վար տըր . . .—լաքին, օլմալըն քի, օլ իշլէտիկիմ ճինայէթ պօշա օլմուշ օլսուն . . . զիրա, էկէրչի մաազալլահ, մէզքիւր ճինայէթտէն տօլայը տիւչարը տէհշէթ վէ նէֆրէթ օլարագ, եանի պիր ատէմին նաշինի չըգնաեըպ եիւրիւեէրէք պանա կէլմէտէսինիզ տէյէրէք, պէնի րէտ իտէճէք օլուր իսէնիզ, օլ վագըթ արթըգ պէնիմ իչին քէնտիմի թէլէֆ իթմէքլիքտէն պաշգա հիչ պիր թարիգի սէլամէթ գալմայաճագ տըր . . .

—Նէ՛ տիմէք տիր նէֆսինիզէ գաստ իթմէքլիք,—տէյի պաղըրտը Լիւծէլ, էօյլէ պիր թարզտա սէօյլէեէրէք քի, Ամէլի ասլա ֆարգընտա օլմայարագ ալտանըպ ինանտը,—օլ սիզին ճինայէթ իսմի վիրմէքտէ օլտուղունուզ խուսուս, պէնճէ պիր ախզը ինթիգամ, վէ պիր էսիրին քէնտի հիւրրիյէթինի էլտէ իտէպիլմէք իչին իճրասընա թէշէպպիւս իյլէմիշ օլտուղու պիր հագգ սաեըլսա ճայիզ տիր, վէ մատամ քի, արթըգ պունտան պէօյլէ պիզ աշըգ ու մաշուգա օլարագ, գաչըպ պիր աշգ ու սէվտա զինճիրիյլէ պիրիպիրիմիզէ պաղլանմըշ պիր հալտէ պուլունաճաղըզ տըր, թապիիթիյլէ պէն տախի սանա միւշթէրէք սաեըլաճաղըմ տըր,—Ամէլի, սէվկիլի Ամէլի, էօյլէ թէֆէքքիւրլէրի պըրագըպ տա, հէման սէն, պիր սաաթ էվվէլ սէրպէսթ գալարագ, պանա կէլմէքլիկէ չալըշմալըսըն,—պու սէնին հագգըն տըր, չիւնքի սէն պէնի սէվմէքտէսին, պու սէնին պօրճուն

տուր, չիւնքի պէնտէ սանա տիլտատէ պուլունմագտայըմ,—մէկէրչի սէն քէնտինի մուհաֆազա հագգը էկի՛լ մի սին.—մուարագա վէ նիֆագ քիմի՞ն թարաֆընտան պաշլամըշ տըր.—մէկէրչի օլ չայեանը նէֆրէթ գօնթէս Գլանչ տը Լասէնի թարաֆընտան պաշլանմամըշ մը տըր, մէկէրչի մէրգումէ սէնին կէնչլիկինի, կիւզէլլիկինի, վէ լէթաֆէթ ու տիրայէթինի գըրգանարագ սանա գարշը իպրազը ատավէթ գալգըշմամըշ մը տըր . . .—վէ մէկէրչի հալէսա քէնտի տիւշմէնլիկինէ տէվամ պիւլէ, սէնի օղլունտան աեըրմէգլըղա չալը՞շմամագտա մը տըր, վէ օղլու պուլունան զէվճին տախի, մէկէրչի քէնտի վօզիֆէսի իգթիզասընճա, սէնին թարաֆընը թութմալ, սէնի հիմաեէ վէ թասահհուպ իտէրէք, հաթթա սէնին ինթիգամընը ալաճագ եէրտէ, վալիտէսի թարաֆընը թութարագ, նամէրտճէ սէնի մէյտանտա պըրագմագտա վէ սանա չէշմի հագարէթլէ պագմագտա տէկի՞լ մի տիր . . .—իմտի մատամ քի պունլար սէնին ատուլի էքպէրլէրին տիրլէր, տիմէք տիր քի, չէրան վէ նիզամէն, քէնտինի միւտաֆաաա հագգը սահիպին պուլունմագտա տըր .—պու թարաֆէյն պէյնինտէ պիր մուհարէպէ տիմէք տիր.—հէր քէս քէնտինի մուհաֆազա մէճպուր տուր ։ Սէն քէնտինի պիր սաաթ էվվէլ գուրթարըպ տա կէլմէկէ պագմալըսըն։

—Օֆ, էվվէթ, մէրգումէ գարշը պէնիմ մէնֆուրի՛մ տուր,—տէտի Ամէլի տիշլէրինի վէ էլլէրինի սըգարագ,—մէրգումէ պէնիմ մէնֆուրում տուր, վէ քէնտիսի պէնտէն նէ գատար հօշնուտմամագտա իսէ, պէն քէնտիսինտէն տահա զիեատէ վէ րէք չօգ զիեատէ հօշնուտմամագտա եըմ . . .—հաթթա եիւզինէ պագարգէն իւզէրիմտէ պիր գօրգու հասըլ օլմագտա տըր . . .

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, գօրգմանա սէպէ՞պ նէ՛ տիր ։

—Գօրգտուղո՛մ քի թութթուղում թարիգին ֆարգընա վարմասը, վէ պիր քըրրէ սէրպէսթ գալըրսամ սէատէթի հալէ նայիլ օլտուղումտա, ալէյհիմտէ ատավէթ գըզտըրմ իթմէսին ։

—Տավանա՛ մը գըզտըրմըշ մը . . . քի՞մ, մէրգումէ՞ մի . . . մէկէրչի վագթիյլէ Գլանչ էվլիէօ օլա՞ն պիր գատընըն, պու կիւն իսէ գօնթէս տը Գլանչ Լասէնի իսմինի թաշըմագտա օլտուղու հալտէ . . . տավանա գըզտըմ ճէսարէթի օլապիլի՞ր մի ։

—Մէրգումէ հէր չէյէ ճէսարէթ իտէպիլէճէքտէն տիր . . .

—Մէրգումէնին սէնտէն գօրգուպ կիւմէսինի իսթէ՞ր մի սին . . .

—Մա՛աշալլահ, հիչ էօյլէ պիր սուալ ճայիզ օլապիլի՞ր մի, էլպէթթէ իսթէրիմ ։

—Իսթէրմիսին քի, ա՛լէլ պիր չէյէ գալգըշմագլըղա, եա ահնագընտան էօյլէ պիր լագըրտը պիլէ չըգարմագլըղա ճէսարէթ իտէմէզ օլսուն ։

—Նա՞սըլ օլապիլիր էօյլէ պիր չէյ ։

—Էօյլէ պիր տավանա գըզտըրտըղը կիպի, քէնտի ալէյհինտէ տախի, անի օլ սուրէթտէ տէհշէթլու պիր տավանա գըզըմ իտիլէճէկի գօրգուսունու վիրէրէք օլապիլիր ։

—Ա՛հ,—տէյի պաղըրտը հարարէթլի պիր հարէքէթ իլէ,—քէա՛շկի էօյլէ պիր չէյ օլսա իտի .—ա՛հ, մէկէրչի ինհիմալտէ՞ն մի տիր, ճարա եօլսա պիր չէյ վա՛ր մը տըր ։

—Էվվէթ, հէմ ինթիհալալէն տիր, վէ հէմ տէ ռագընտա խայաթընը կէօրէճէքսին տիր . . .

Պու հէնկեամտէ, Ամէլի իլէ Լիօնէլին պուլունտուգլարը օտանըն գապուլարընըն հըշըլթըլանըգտա օլմասը իշիտիլմէկէ պաշլատը։

—Սո՛ւս. . . տէտի Լիօնէլ, —ատամ կէլմէքտէ տիր . . . —կէլիյոր մատամ . . .

Իքիսի պիրտէն, մահէլլի մէզ- պուրու թէրք իլէ քէօշկէ տօղրու կիթտիլէր։

Գունլար էվվէլկի տալըմ գատար իլէրիլէտիքլէրինտէ, Մարի իլէ Լէօպօլտ գարշըլատըլար, մէրգումէ հիճապը պիր հալտէ օլարագ Լէօպօլտուն գոլթուղունա կիրմիշ իտի։

—Բուչուք էկլէնիմ, հալա սէրինճէ տիր . . . —տէտի Լիօնէլ Մարիէ. —օմուզըն քի աչըքթըր էֆէնտի, պէօյլէ տիշարըտա կէզինտիկինիզի իշիտիրսէ տէ կիւճէնիր . . .

—Ճիմտի իչէրի կիտէճէկիզ . . . —տէյի ճէվապ վէրտի Լէօպօլ. —բարգտաքի տօնանմակը աճապ չէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրմէք նիյէթթէ տէկիլ միյիզ . . .

—Իյի էմմա, բարգըն տա էն թէնհա վէ էն գիւզէլ գըրանըլըգ օլան պիր մահէլլինտէ կէզմէքտէյինիզ տիր . . . —տէտի Լիօնէլ կիւլէրէք. —թէպրիք էտէրիմ մուհապպէթինիզի։

Լիօնէլ պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա, Ամէլի էլինէ պէրապէրինտէ օլտուղու հալտէ ալըղ խուրխուրի վէրտի։

Լէօպօլ, մէրգումէնին, մէզքիւր քէօշկ տէօնիւպ տէ կէօրիւնմէզ օլմալարընա գատար արգալարընտան տուրուպ պագտը։

—Իշթէ օնըն ատըն կէօրմէքտէյինիզ, քի զաթէն պէն իթիգատըմտա խանըմլամագտա տէկիլ իմ . . . —տէտի մէրգումէ. —իշթէ սիզ տախի կէօրմէքտէյինիզ քի, հէմ ռագընտա ազրապանըղ օլուպ, վէ հէմ տէ վաքթինիզ պուլունմագտա օլան Մ. Լիօնէլ պիլէ, հազգընըզտա տէրքեար օլան մէյլ ու մուհապպէթի պիլմէքտէ օլտուղուտան, վէ աալա կիւճէնմէտիքտէն պաշգա, պէօյլէ ռայընըզճա վէ թէնհաճա կէզմէքտէ վէ գօնուշմագտա օլմաղըզա, միւսաատէ տախի էյլէմէքտէ տիր . . . —իմտի, րէճա իտէրիմ, շու չէնտէ տէֆա ալըր թագտիմ իտիպ տէ թէհիտէթ գալմըշ օլտուղում թէքլիֆիմի գապուլ էտէմէզ միսինիզ . . . կիտիպ մէրգումա իֆատէյի հալ իթմէքլիկիմէ րուխսաթ վէրինիզ, էվվէթ, րուխսաթ վէրինիզ քի կիտիպ մէրգումա, [illegible] . . . տէյէյիմ։

—Սո՛ւս օլունուզ, սո՛ւս օլունուզ —տէտի Մարի խափաչաճըղ սէօյլէյէրէք, վէ էլլէրիյլէ խուզունու սէթր իյլէյէրէք . . . —պիզիմ իչին էօյլէ պիր խիտմէթ պուլունմագտա տէկիլ տիր . . . —պէնիմիզտէ պիւյիւք պիր կիրտապ պուլունմագտա տըր, վէ պիզ պիր պիրիմիզէ, անճագ էօլտիւքտէն սօնրա գավուշապիլէճէկիզ տիր . . .

Լէօպօլ Մարինին պու սէօյլէտիքլէրինին ֆիքր ու էսասընը պիլմէտիկի ճիհէթլէ, քէմալի թէաճճիւպ վէ թէէսսիւֆ իլէ, սէպէպինի սօրուպ անլամագլըղըա չալըշմագտա վէ պիր տիւրլիւ տէ միւվաֆֆագ օլամամագտա իքէն, Բէմի Շօմէն իլէ Լըքօս խաէ, պուլունտուգլարը խէնտէկին իչինտէ, գարանլըգտա, վէ էթրաֆտա քէնտիլէրտէն պաշգա հիչ պիր քիմսէ պուլունմատըղը հալտէ, գուլագ վէրիպ օրթալըղը պիր իյիճէ տինլէտիքտէն սօնրա, օլ թանըգմազ իչին պիր աղաճ տալընա պիր քէագըտ բարչասը պաղլամըշ օլտուգլարը մահէլլտէն թըրմանարագ խօգարը չըգմըշ, վէ տիվարտան աշարագ, բարգըն տըղանլար իլէ տօլու օլան պիր գույթու մահէլլինէ էնմիշ իտիլէր։

Մէրգուման իքի խըրսըզլար, պաշլարընտա սարը սաչլան խարման բէրուգալար իլէ թիւյլիւ չարգալարը պուլունտուղու, վէ սարէ էլպիսէլէրի իւզէրինտէն պիրէր պէզ բանթալօն կէչիրմիշ օլտուգլարը միւսլիւ արգալարընտա տախի պիրէր մաի վէ կէնիշ պլուզ կիյինմիշ իտիլէր։

Գունլար մէզքիւր բանթալօն իլէ պլուզլարը, իքի նիյէթէ մէպնի կիյինմիշ իտիլէր, վէ մէզքիւր իքի նիյէթլէրտէն պիրի, սարէ էլպիսէլէրինին, տիվարտան աշար իքէն խըրթըլըղ քիրլէնմէմէսի օլտուղու կիպի, իքինճիսի տախի, հինի իգթիզատէ գաչմագա մէճպուր պուլունտուգլարընտա, թանըլմամագլար իչին իտի։

Բէմի Շօմէն տուրտու։

—Ճիմտի թէպտիլի գըեաֆէթ իտէրէք, կիտիպ օլ սիւպիւ գալթըլարընը իչէրինէ գարըշմալըըզ . . . —տէտի մէրգում խափաչաճըղ սէօյլէյէրէք։

—Էյ պու էսկի էլպիսէլէրիմիզի՞ նէ խարաճաղըզ, —տէյի սուալ իթտի լը Կօս։

—Նէ՞մի խարաճաղըզ, իշթէ շու չալը չըրբըլարընըն վէ խարբագլարընըն տըպընտա սագլարըզ վէրիրիզ . . . —տէտի Բէմի. —զաթէն իչիմիզի պիթիրտիքտէն սօնրա, էլինէ պու կէլտիկիմիզ մահէլլտէն չըգըգ կիտէճէկիզ . . .

—Հա՛յտէ պագալըմ։

Մէրգումլար իւզէրլէրինտէքի գապա էլպիսէլէրի չըգարտըլար, վէ պօզնէլէրէք խէչխաշլէր ալթընտա սագլատըլար։

Վէ չալըլարտան տալլարտան, սիւսէրի պօզուլմաըն իչին գիխատէսիյլէ տիգգաթ իտէրէք քէօշկիւն խօյունու էլէ ալտըլար։

—Ըա՛հու, նէ՞ կիւզէլ տօնաթմըշլար բարգը, պագ սանա կիւնտիւզ կիպի այտընլըգ օլմուշ տուր, —տէտի լը Կօս արգատաշընըն գուլաղընտան։

—Ըիւքիւր՛զ, —տէտի Բէմի Շօմէն, —հալիյլէ պիւյիւք մասրաֆլար իթմիշլէր տիր։

—Զանն իտէրսին քի, պույվարլարըն քահվէլէրի կիպի ֆէնէրլէրինի պուրատա նագլ իթմիշլէր տիր . . .

—Ըավաշ սէօյլէ, սուս օլ, իշթէ խալգ կէօրիւնմէքտէ տիր, պէլքի իշիտիրլէր, պու խօլտա լագըրտըլար իչմէ . . .

Քէօշկիւն գարշուլարը էօնիւնտէ պուլունան չախըրլար էթրաֆընտա սիկարա իչէրէք պագըրլար կէզմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, պունլար տախի օրատա խագըն կիթտիլէր։

Բէմի Շօմէն, էօթէտէ պէրուտէ վագ իտիմիշ օլան իրի իրի բօրթուգալ աղաճլարը արգալարընտան սիւզիւլիւպ կէչէրէք, քիմսէնին նազարը տիգգաթընը տավէթ իթմէքսիզին, բէնճէրէլէրտէն պիրինին էօնիւնէ կէլտի, վէ իչէրի կիրմէկէ ճէսարէթ իտէմէտիկինտէն, գօնթէս Գլանչ տը Լասսէնիէի կէօրէպիլմէք իչին, սալօնլարտան իչէրի պիր կէօզ կէզտիրտի։

—Պէյլի գալտըր տա , խանէ սահիպի Թա գարշըտա չըգար , – տէյի սիւյլէնտի մէրգում քէնտույէ , – վէ մաղալլահ պէնիմ , սավմանտէ կէօնտէրմիշ օլտուղու սաատիմատան օլմատըղըմը տըրխաթէր իտէրէք . անլատէ գարուտան տիշարը աթըլըր . . . – էօյլէ Թէհտիտլէրլէն սըգընմըլըտըմ , . . – պիր աղ էվվէլ օլտուղ իսէ , վարըն պիր աղ սօնրա օլսուն , էյլէթ. Թէ մէրգումէյի կէօրէպիլէճէկիմ տիր. նաշիլէ նէրտէ Թէլաշ իտէմէզ . . . :

Րէմի Տօմէնին պու միւլահազասը պօշ չըգմատը . արատան ճիւզի պիր վագըթ կէչէր կէչմէզ Թաստիգ օլունտու ։

Ֆիլվագի սապըգ-Պլանշ էրվիէօ տիկէր պիր գատըն իլէ գօնուշմագտէ օլտուղու հալտէ , Րէմի Տօմէնին պուլունտուղու բէնճէրէնին էօնիւնէ աօզըու կէլմէքտէ իտի ։

Մէրգումէ օն սաբըգ գատար եագընա կէլտիքտէ , քէնտի գօնուշմաղընա տէվամ իլէ մէքտէ պուլունտուղու Թագտիրտէ սուրու վիրտի։

Րէմի Տօմէն , մէրգումէ քէնտիսինի գօլայճա կէօրէպիլսին իչին, գալտըրըմըն սագըլարագ , պիրազ կէրի չէքիլտի ։

Մէրգումէ մէրգումու կէօրիւր կէօրմէզ տիշարը իղթիրապ օլարագ , գօնուշմագտա օլտուղու գատընը Թէրք իլէ սալօնտան տիշարը չըգտը , վէ կիւեա մէրգումու կէօրմէեօր կիպի կիտիպ էօնիւնտէն կէչտի ։

—Պիլիմ մատամ բէք տալկըն պիր հալտէ օլմալը տըր , – տէտի Ֆիքրինտէն Րէմի , վէ եավաշ եավաշ սըրգասընտան կիթմէկէ պաշլատը։

Վէ գալտապալըգտան խայլիճէ ուզագլանտըգլարընտա , եանի , լագըրտըլարը իշիտիլմէզ տէրէճէտէ կէլտիքտէ, եավաշճա սէօյլէնէրէք,

—Մատամ , պէնտէնիզ պուրատաեըմ . . .—տէտի ։

—Պիլիրիմ . . . – տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ ալա ալտըրմագսըզըն , տուրմագսըզըն , վէ եիւզիւնիւ չէվիրմիպ տէ մէրգումա պագմագսըզըն,– եէնի պիր հավատիս վար մը տըր . . .

—Խայր , հէնուզ եէնի պիր հավատիս եօգ տուր . . , – վէ տահա չիմտի կէլմիշիմ տիր . . . – պէնտէնիզ տէ սիզի կէօրմէքլիքտէ չալըշմագտա իտիմ ։

—Աճապա օլ պանա սէօյլէտիկինիզ սատամ պուրատա՞ մը տըր . ., – տէյի սիւալ իթտի մատամ Պլանշ մէրգում Րէմի Տօմէնէ ։

—Մէրգումու Թանըմագլըգ բէք գօլայ տըր , չիւնքի պիր արապ տըր ։

—Պէն պու աղշամ պուրատա զաթէն իքի Թանէ արապ կէօրմիւշիւմ տիւր ։

—Տիմէք տիր քի պէնիմ սէօյլէտիկիմին գանղիսի օլմաղընը անլամագ իսթէրսինիզ . . . – էօյլէ՞ մի ։

—Էվէթ . . .

—Բէք ալէա , Թանըճաղիլիրսինիզ . . . –իմտի էօյլէ օլտուգտա , մատամ , օլ Թարաֆա տօղրու կիթմէլիսինիզ. վէ քէօշքտէն Թարաֆա տէօնտիւկիւնիւզտէ , գարշըլարըն էօնլէրինտէ կէզինմէլիսինիզ, –պէնտէնիզտէ շիմտի կէլիրիմ , վէ լագըրտը սէօյլէմէքսիզին , մէրգումու սալօնտա կէօրտիւկիւմ կիպի , իշարէթլէ սիզէ պէեան իտէրիմ . . .

Էօյլէճէ իճրա իթտիլէր ։

Գօնթէս Պլանշ էլինտէքի եէլպազէեի սալլաեարագ , կիւեա էթրա-

ՖՐԱՆՍԱ ՇԻՕՀՐԷԹՇՈՒԱՐ ՄՈՒԷԼԼԻՖԼԷՐԻՆՏԷՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆԻՆ

ԱՍԱՐԸ ԳԸՐԿՈՒՋԻՏԷՍԻՆՏԷՆ ՕԼԱՆ

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸՋԼԱՐ

ՆԱՄ ՐՕՄԱՆ

ՕՆ ՍԷՏԻՆՃԻ ՃՈՒԶ

Ֆիյ պիր չէյրէք Մէճիտ

[illegible]

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ , ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՄԱԹՊԱԱՑԻ ՄԱՆՋՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

1882

ֆր թեմաշա իյլեմէքտէ իտիր կիպի, քէօշկիւն գաբուլարը էօնիւնտէ կիտիփ տուրտու,

Իխթիեար խըրօզգ տա կիտիփ մէրգումէնին արգասընտա տուրտու, վէ կիւլէ քէնտու քէնտուլէ սէօյլէնմէքտէ իտի կիպի պիր թաւր թութտու:

—Աչըգըմա . . . թա արգասը սաղ թարաֆտա . . . պիր աէլիգանձ իլէ պէեազ սաչլը պիր արապ գօնուշմագտա տըր, իշթէ օ տուր..:

—Սմէլ տէ Վանթընտա կէօրտիւկիւմիւզ Ինկիլիզ տիր, էօյլէ տէյի՞լմի.—տէտի մէրգումէ,—ժան Բընօ իլէ Լամպէր Մասօյա տօղրու պագարագ:

—Շիւպհէսիզ . . .—լաքին, էկէրչի շիւպհէմ թասաւուր օլունուր տա իմփէտիկիմ կիպի ֆըգար իսէ..:

—Նէ թարիգ թութալըմ մէ նէ եարաճագըղըզըը պիլիրսինիզ եա:

—Էլպէթթէ, պիզ պուրատա նէ՞ իչին կէլտիք . . .

Պիր աէ պու արատա Լիօնէլ Վարթըն պիր ուֆագ գըչ պաղչէսինտէն չըգարագ, մատամ Պլանշը կէօրմէք նիյէթիյլէ տէօրթ թարաֆա կէօզ կէզտիրտի, վէ գաբուսուն էօնիւնտէ օլտուղուն կէօրտիւքտէ, մէրգումէեէ տօղրու կիթտի:

—Իշթէ շու կէլէն խանը սահիպի տիր, տագըրըրըզ սիզի կէօրմէսին,—տէտի մէրգումէ Րէմիյէ,

Հալպու քի Րէմի անը զաթէն տիւշիւնմէքտէ օլտուղունտան, պունու իշիթտիկի կիպի պըր թարաֆա չէքիլի վիրտի:

Պլանշ Լրվիէօ Լիօնէլի քէմալի լէթաֆէթ իլըէ կիւլիւմսէեէրէք գարշուլ իյլէտի:

—Էֆէնտի, պէն աէ սիզի կէօրմէքլիկի արզու իյլէմէքտէ իտիմ...—տէտի,—մէմնունում քի բասըթ կէլտինիզ:

—Մատամ գօնթէս, պէնտէնիզ տէ քէնտիմի պախթիեար սանարըմ քի, մէզքիւր արզունուզուն հուսուլինէ թէսատիւֆ իյլէմիշիմ տիր . . . աճապա, պէնտէնիզի կէօրմէքլիքտէն միւրատընըզըն նէ օլտուղունը անլամագլըգ իգթիտարը ու չէրէֆինէ նայիլ օլապիլի՞րմիյիմ..:

—Մալիւմ եա, պէն տախի հազրէթի Լվանըն ճինսինտէն պուլունտուղում ճիհէթլէ, պիթթապի էն ուֆագ պիր չէյի պիլէ պիլմէքլիկի մէրագ իտէնլէրտէնիմ, վէ պինաէն ալէյհ, պիր գաչ կիւնտէն պէրու պանա խապէր վիրտիկինիզ պիր սօթունուզուն հագգընտա սէօյլէտիկի զաւէթլէ միւհիմ վէ միւֆիտ մատէլէր հէրնէ իսէլէր, պիլմէքլիկի զիեատէսիյլէ մէրագ վէ արզու իյլէմէքտէ օլտուղումտան, միւմքին օլտուղու հալտէ, օ պապտէ պիր մալիւմաթ ալմագ իսթէր իտիմ:

—Էվվէթ, էօյլէ սէօյլէտի իտիմ, վէ սէօյլէտիկիմի թէքրարիր ատախի իտէրիմ. ֆիլվագը էօյլէ տիր վէ բէք տէ սահիհ տիր . . :

—Օլ տէտիկինիզ սութունուզ պուրատա՞ մը տըր . . :

—Էվվէթ, մատամ . . :

—Նէ՞ վագըթ պէնի մէրգումա թագտիմ իտէճէքսինիզ:

—Սիզին էմիրինիզէ մունթազըր պուլունմագտայըմ . . :

—Իմտի էօյլէ օլսուն, մէրգում իլէ կէօրիւշմէքլիկիմիզէ հիմմէթինիզի բէճա իտէրիմ կիպի, իլավէթէն պաշգա պիր բէճամ տահա վար տըր . . :

—Էկէրչի մէզքիւր բէճանըզ տախի էլիմտէն կէլիր պիր չէյ իսէ իճրասընա հազըրըմ . . :

—Էվվէթ, հէմ էլինիզտէն կէլիր, վէ հէմ տէ բէք գօլայ պիր չէյ տիր . . :

—Նէ՞ իւմիտ պաղլայըմ՝

—Եալընըզ շունու արզու էտէրիմ քի, մէրհում տօսթունուզ իլէ կէօրիւշտիւկիւմ վագըթտա, խանըմըզա պաշգա պիր ատէմ պուլունմաղըն . . . —չիւնքի չէքինմէյէրէք սէրպէսթճէ գօնուշմաղըմըզը արզու էտէրիմ . . ։

—Զաթէն պէնտէնիզ տախի էօյլէ օլմասընը տիւշիւնմէքտէ իտիմ..։—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ,—պու խուսուսունուզ գօնուշուլմա կէրէքիր..։

—Նէրէտէ կիտէճէկիզ՝

—Շիմտի կէլմէքտէ օլտուղում լիմօնլուղա կիտէճէկիզ, չիւնքի օրասը քիմսէ եօգ տուր . . ։

—Իշթէ մէրհում տա պուրայա տօղրու կէլմէքտէ իտի . . ։

Ֆիլվագի Ժան Րընօ տա, օլ հէնկեամտէ, Լիօնէլին պիր իշարէթի իւզէրինէ, քէնտիլէրէ տօղրու կէլմէքտէ իտի ։

—Շու կէլմէքտէ օլան պէյազ սաչլը իխթիյար ատէ՞մ մի տիր·—տէյի սուալ իթթի մէրհումէ ։

—Էվվէթ, թա քէնտիսի . . ։

Մատամ տը Լասաէնի օլ վագըթ իյիճէ իւքիալթ օլտու քի, Րէմի Ծօմէն խաթըրլամագտա տէկիլ իմիշ, քէնտի տիւշմէնի, հէր տալըղ վէ հէր ըրքաֆէթէ կիրմէքտէ պուլունան մէտասհիհէն վէ խաֆիյէ սախթէ օլարագ արապըգ սաթմագտա օլան մէրհում օլ էսրարը մէննուգ ատէմ իմիշ։

Մէրհումէ պունուն իւզէրինէ, քէնտիսինի թօփլայարագ, պիր սիւքիւնէթի հալ իխթիյար իթմէկէ պաշլատը ։

—Հէր շէյտէն էվվէլ,—տէտի մէգպուրէ քէնտի քէնտինէ,—իգթիզա իտէն շէյ, ալա ալըըմաքարագ, պիր պիւյիւք ֆիլթըրսըզլըգ կէօսթէրմէքտէ տիր . .—իշթէ տիւշմէնիմին քիմ օլտուղու անլաշըլտը . . .—չիւնքի իգթիզա իտէն շէյ, մէրհումուն միւրատընըն նէ օլտուղունու անլամագ տըր, պիր քէրրէ անը անլատըգտան սօնրա, էվվէլ Ալլահ ճէվապընը վիրէրէք, քէնտիմի միւտաֆաասա միւքէլլէֆ օլաճաղըմ շիւպհէ եօգ տուր . . ։

Ժան Րընօ մէրհումանըն խանըմը խագգըն կէլտիքտէ, մատամ Գօնթէսէ պաշընը էյէրէք իզհարը թաազիմ իյլէտի ։

—Մատամ գօնթէս,—տէտի Լիօնէլ,—աճապաըմ, տօսթում վէ րէհպէրիմ . . պուլունան սէնէօր Տօմէնիգօ Մէպօլլաէ սիզէ մագտիմ իթմէքլէ իֆթիխար էտէրիմ.— վէ քէնտիսի տէ սիզինլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմաղըը չէրէֆինէ նայիլիյէթի արզու իյլէմէքտէ տիր . . .

—Պէն տախի քէմալի մէմնունիյէթլէ արզուլէրինէ մուվաֆագաթ էտէրիմ . .—տէյի ճէվապ վիրտի մէրհումէ կիւլիւմսէյէրէք ։

Լիօնէլ մէրհումէնին գօլունու գըրագտը, վէ Ժան Րընօ տախի գօլթուղունա ալարագ, մէրհումէ իլէ պիրլիքտէ լիմօնլուղա կիթթի, վէ գաբուսունու գաբատը ։

Մահէլլի մէզքիւր հէմ սըճագ օլուպ վէ հէմ տէ կիւզէլ կիւզէլ գօգուլար պուլունմագտա իտի ։

Խէշիւլիւքլէր արալարընտա խանմագտա օլան ֆէնէրլէրին ֆանօսլարը ճամլարը տունուգ, խանի ճիլաըզ ճինսինտէն օլտուղունտան, մահէլլի մէզքիւր աճայիպ պիր հալ քէսպ իթմէքտէ իտի ։

Մատամ գօնթէս կիտիպ ըշըգլարըն ագ վուրմագտա օլտուղու պիր խէրտէ օթուրտու ։

Մէրհումէնին պունտան մագսատի, պէլքի, հինի միւքալէմէտէ իւզէրինտէ էնվայի էսէրլէր հասըլ օլուր իտէ, Ժան Րընօնուն լաագըրտըլա ֆարգ ու ֆէհմինէ վարամամասընտան իպարէթ պուլունմագտա իտի ։

Հալ պու քի Ժան Րընօ տա, մէրհումէնին խուզուրունէ, կէրէք քէօշկէ կէլտիքլէրինտէ մէրտիվէնտէն խօգարը չըգտըղընտա, վէ կէրէք լիմօնլուգտան իչէրի կիրէր իքէն, լաագըրտըլա տիգգաթ իտիպ պագմըշ իտի ։

Մէրհումուն կէօզլէրինտէ, մէգպուրէսէ գալըշը, պիր քին ու ղարազ վէ նէֆրէթ ալամէթի հուսուլէ կէլմէքտէ իտի ։

Ժան Րընօ մէրհումէյի այըրը, խուրմա աղաճլարը ալթընտա չիմէնտէն թէրթիպ իտիլմիշ պիր գանապէ իւզէրինէ կէօթիւրտիւ ։

Մատամ գօնթէս,—տէտի մէրհում,—պույուրունուզ օթուրունուզ ։

Գըզըն կէնճլիքլէրի զէմանը կէչտիքտէն սօնրա տախի իպգա իտիլմիշ իտէն պազը գատընլար միսիլլի, քէմալի շիւրէ վէ ճիլվէ իւզրէ, մէզքիւր չանըը գանապէ իւզէրինէ օթուրտու ։

Պաէտէհու, էօյլէ էվվէլինտէն պաշգա լագըրտըլար աչըլըպ տա պիր սըրասընտա կէլմէսինէ պէքլէմէքսիզին, հէման մէնզիլի մագսատինէ ագիմէթէ սիւրաթ իտիլէ, խանի տօղրուտան տօղրու լագըրտըյա պաշլարագ,

—Էֆէնտի, ագրապանըզտան պուլունան մօնսիէօ Լիօնէլ Վարթընըն պանա սէօյլէտիկինէ կէօրէ,—տէտի մէրհումէ,—քէնտի հագգըմտա ֆայիտէլի օլարագ, պանա պազը սէօյլէյէճէքլէրինիզ վար իմիշ։

—Էվվէթ մատամ, էօյլէ տիր . .—տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ ։

—Զա՞ն իտէրիմ քի, վագթիյլէ պէնիմ թանըմըշ օլտուղում պիրիսինտէն տօլայը օլմալը տըր . . ։

—Էվվէթ մատամ, Պիէր Գօնչանտան տօլայը տըր . . ։

—Էֆէնտի, էկէր միւրատ իտէր իսէնիզ, օլ պապատէ տէրքեար օլան էֆքեարը թամամէն սիզէ պէեան իտէրիմ . . ։

—Բէք մէմնուն օլուրում, մատամ . . ։

—Իմտի, էֆէնտի, պէնճէ սիզին տահա նիյէթ ու մագսատընըզ, սահիհէն Պիէր Գօնչանտան տօլայը օլմալըտըր, իլա, օ պիր պէհանէ, վէ պէնի պուրատա ճէլպ իտիպ տէ կէօրիւշմէքլիք կիւճլիւկիւնիւն էօնիւնիւ ալմագլըգ իչին տիւշիւնիւլմիւշ պիր վէսիլէ օլուպ, վէ տօղրու միւրատընըզ իսէ պաշգա պիր շէյ օլմալը տըր . . .—կէրչի միւրատընըզըն նէ օլտուղունու պիլէմէմ, լաքին, շունու տէրք ու ֆէհմ իտէպիլմէքտէյիմ քի, սիզին մագսատընըզ, պէնճէ պիր տիւշմէնլիքտէն իպարէթ պուլունմալը տըր, էօյլէ տէկի՞լ մի . . ։

Ժան Րընօ աճայիպ պիր սուրէթտէ կիւլմէկէ պաշլատը, վէ,

—Նիչին սիզէ պիր տիւշմէնլիք խապմագլըգ նիյէթինտէ օլայըմ,—տէյի սուալ իթթի մէրհում ։

—Սէպէպինի պիլէմէմ, չիւնքի սիզի թանըմագտա տէկիլիմ, ֆագաթ, շունա հիչ շիւպհէմ եօգ տուր քի, գաթէն շիմտի սիզ քէնտինիզ գաշիրէ չըգարըպ խապէր վիրէճէքսինիզ տիր.—լաքին, պու ճիհէթ իլէ տախի, քին ու ղարազընըզ հէր նէտէ օլսա, արթըգ վազիֆէ իտէնլէրտէն տէկիլիմ . . . վէ արթըգ տա գօրգմամագտայըմ . . . չիւնքի քիմսէտէն խէվֆ իտէճէք պիր շէյիմ եօգ տուր ։

Ժան Րընօ թէքրարէն կիւլտիւ։

—Սիզ քէնտինիզի, գահրաման Պաշար մագամընտա պիլէ թութաբիլիրսինիզ,—տէտի պատէհու մէրգում,—էվվէթ, քիմսէտէն գօրգմաճա պիլիրսինիզ, վէ պէնտէնիզ տէ պու ճիւրաթ ու ճէսարէթինիզի թէպրիք իտէրիմ։

12

Ժան Րընօյուն պու սօն լագըրտըսը իշիտիրինճէ, օրթալըգտա պիր սուսգուգ տուր հիւքիմ իւմտի։

Մատամ գօնթէս, մէրգում թարաֆընտան պու մէրթէպէ աչըգ սուրէթտէ ղուհուրա կէլէն ինթիգամըն տօյուսը գիւլտիւրէսիյլէ կիւճէնտի, չիւնքի քիպրինէ թօգունտու, վէ կէօզի պիր ալայլըգ հիտէթլէնէրէք, իգթիզա իտէն ճէվապը վիրմէք իսթէտի իսէ տէ, պիր քէլիմէ ալըլ մաատէնի անլամագլըղը մէրգում իլլէտիկլինտէն, քէնտիսինի սըգըլտաղ սիւքիւթ իլլէտիքտէն սօնրա, հալիմանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ տախի,

—Էֆէնտի, զաննը իտէրիմ քի, սիզ խանըմլագտասընըզ … —պանա գօնթէս տը Լավէնի տէյլէր, սէօյլէճէկինիզ հէր նէ իսէ, անը սէօյլէյինիզ . . . —տէտի։

—Գօնթէս տը Լավէնի հագգընտա հիչ պիր սէօյլէնէճէկիմ եօգ տուր, մատամ,—տիյէ ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ,—հալ պու քի Գըյանչ Էրվիլէօ հագգընտատա, բէք չօգ սէօյլէնէճէքլէրիմ վար տըր…

—Պու ֆարգընըզ բէք աճայիպ տիր։

—Եօյլէ օլմագլա իհթիմալատէն տիր, լաքին, չի՛ ֆայտէ քի էհէմմիյէթտէն տէ պուլունմագտա տըր. . .

—Բէք ալէա, վարսըն եօյլէ օլսուն,—սէօյլէյինիզ պագալըմ միւրատընըզ նէ տիր . . .

—Պէնիմ տախի նիյէթիմ օ տուր, ամըլ էսասը մաատէնի սէօյլէմէք իսթէրիմ . . . —չիւնքի հէսապսըզ օլարագ, մատամ, մէրգումէ Գըլէր Գօնչանը տէրխաթըր իթմէքտէսինիզ, եօյլէ տէյի՞լ մի . . .

—Էվվէթ, մէրգումէնի թանըր իմ, վէ օլ պապտա թէէսսիւֆ իտէրիմ,—չիւնքի Գըլէր Գօնչան, քէնտի էմէքլէրիյլէ բարա գազանըպ տա խաշամագլըղա գանաաթ իթմէյիպ տէ, իլմ ճիւրմ ու ճինայէթլէր իրթիքապ ըյլէ քէտի սէրվէթէ չալըշան էօլէպիլիզ էպէ գազանըլարըն պիրի իտի։

—Մատամ,—տէտի Ժան Րընօ,—մէզքիւր էֆքեարը խըտմէթ իտէնլէր, խալընըզ էյէ գազընըլար իչլէրինտէ պուլունմագտա տէյիլ տիրլէր . . .

Գըյանչ գաչըարընը տիւշիւն իսէ տէ, մէրգումուն լագըրտըսընա գարշըլըգ վիրմէքսիզին, սիւզ քէնտի սէօյլէտիկինէ տէվամ պիրլէ,

—Հալ պու քի, մէրգումէնին հիսապը խանըմ չըգմըշ տըր . . . նիհայէթ պիր կիւն խազանը իլէ վիրէրէք քէնտիյի հիւքիւմէթէ թիւշմիւշ, վէ ճէզասը սէզասընը չէքմիշ տիր . . .

—Էվվէթ, եօյլէ տիր, լաքին շու տախի սահիհ տիր քի, պիչարէ մահքիւմէրտէն չիւրիւտիւլիւ թագտիրտէ, քէնտի ճինայէթ չէրիքլէրի իսէ, պիլա մուճազաթ վէ սէրպէստանէ էմրալը էօմր ու էվգաթ իյլէմէքտէ պուլունմագտա լար տըր։

—Մէկէրշի ճինայէթինէ իշթիրաք իտէնլէր տախի պուլունմագտա՞ մը . . . —պէն օրասընը պիլմէքտէ տէյիլ իմ։

—Պէնտէնիզ, հիչ տէյիլ իսէ պիր

թանէսինի թանըմագտա իմ, վէ սիզտէ եօյլէ օլմաղընը ճէրհ ու ինքեար իտէմէյէճէքսինիզ, վէ օ տախի, մատամ, պիզզաթ քէնտինիզսինիզ տիր . . .

Գօնթէս պունա գարշըլըգ ճէվապ վիրմէքսիզին հայըրլանմագտա իքէն, հէման Ժան Րընօ մէրգումէյէ մէյտան պըրագմագսըզըն,

—Էվվէթ, մատամ, սիզ քէնտինիզ.—Տէտի թէքրարէն մէրգում,—Գըլէր Գօնչանըն, տօղմուշ օլան պիր չօճուղու, պիլա ինսաֆ ու մէրհամէթ խէլէֆ իթտիրմէքլիք նիյէթիյլէ, պիր մէյտանը աղըմ վիրմիշ իտինիզ . . .

—Ա՛, էֆէնտի, պիչարէ վէ ճահիլ կէնճ գըզը Թահրիք իլէ, թէհլիքէ կիրտապընա տիւշմէլէրինէ սէպէպ օլան գօրգունչ պիրի տախի, օլ հէնկեամէրտէ, մէրգումէ Գըլէր Գօնչան իտի . . . —պէն տախի իզրար իտէրիմ, վագըա եօյլէ պիր խէթա պուլունմուշ տուր, լաքին, պէն օնա թէլէֆ իլէ տէմէյիմ. իլլա զայըյ իլլէ տէմիշիմ տիր, վէ զայըյ իթտիրմէքլիք իլէ թէլէֆ իթտիրմէքլիկին արասընտա օլտուգճա ֆարգ վար տըր, պիրի ասըլ պիր ճինայաթ իրթիքեապ պուլունմուշ հալտէ, տիկէրի իսէ պիր ճինայէթ տիր…

—Եանլըշլըղընըզ վար տըր, մատամ…

—Գըյանչ Էրվիլէօ, բարլագ սուրէթտէ պիր ալըգ նիքեահը նայիլ օլաճաղընտան պիր կիւն էվվէլ քէնտի խէթասընը մահվ ու իզալէ իթմէքլիք նիյէթիյլէ, մէզքիւր չօճուղուն թէլէֆինի միւրատ իյլէմիշ տիր . . . —վէ իշթէ մահզա պու նիյէթի մէրատուտ իլէ, Գըլէր Գօնչանա պիր մէյտանը աղըմ տախի վիրմիշ տիր.

—Եանըլըշ տըր պու տէտիկինիզ,—տիյի ճէվապ վիրտի գօնթէս,—օլ պարապտէ իսպաթ տախի իտէպիլիրիմ . . . —էմմա սիզ իսպաթէնիզ ինանըրըզ,—սիզ քէնտի իթթիգատընըզտա գալըպ գալըպիլիրսինիզ, հալ պու քի պէնճէ վագըֆէ ատկիլ տիր, չիւնքի հիչ պիր չիւպհէմ եօգ տուր…—սիզ Գըյանչ Էրվիլէօնուն էսրարընա նէրէտէն վագըֆ օլմուշսունուզ տուր,—պէօյլէլի Գըլէր Գօնչան սէօյլէմիշ օլմալը տըր . . .

—Պէօյլէ խիկեայէ պէնճէ սէնտա կէլիպ տէ իշ չըգարըշմանըզտան մագսատ նէ տիր, պէնի պիր էֆքեար տըր, չիւնքի էլինիզէ հիչ պիր չէյ կէչմէմէճէք տիր. Խայլընըզ չու վար տըր քի, սիզէ զաթէն հիչ պիր ֆէնալըգ խարճամըշ օլան պիր գատընա, թէհտիտլէր կէօսթէրմիշ օլաճագսընըզ տըր . . . եօյլէ տէյի՞լ մի. Եօզսա պունտան, խանը պանա գօրգուլար վիրէրէք, պիր մէնֆաա՞թ մը պէքլէմէքտէսինիզ.—Պէօյլէ պիր չէյէ գալգըշմագըլըգ հէմ պիհուտէ տիր վէ հէմ տէ ալըգ, չիւնքի Գըլէր Գօնչան էօլիւփ կիթմիշ տիր,—սիզ հէր նէ տէ սէօյլէսէնիզ, Գօնթէս տը Լավէնի (խանըմ քէնտիսի) ճէրհ իտէրէք, խըլաֆ տէր . . . տիյէճէք տիր, վէ հէր քէս տէ անըն սէօզիւնէ ինանաճագ տըր։

—Այը, մատամ, եօյլէ տը տիյէնիզ քիմսէ օլմայաճագ տըր, զուհուրա կէլէն ճէրհ ու ինքեարա քիմսէ ինանմայաճագ տըր . . . —չիւնքի, մէյտանտէ իսպաթլար վար տըր . . . վէ մէզքիւր իսպաթլարտա պիզզաթ քէնտիմ մալիք պուլունմագտա իմ։

—Իսպաթլա՞ր մը վար տըր . . . —տէտի գօնթէս քէմալի էնտիշէ իլէ,—վէ մէզքիւր իսպաթլար տա սիզին նէտինիզտէ՞ մի տիր։

—Էվվէթ, հէմ վար ալը մը հէմ ալ քէնտի եէտիմտէ տիր . . ։

—Նէ՛ իմիշ անլամայամ ։

—Հէր նէ գատար սիզտէն սէթր իտէպիլիր իսէմ տէ . . . հայտէկինիզ պէնտան իտէնիմ . . . —էվվէլ էմիրտէ, Գլէր Գօնչանըն քէնտի էլիյլէ հէր կիւն եազըլմըշ օլտուղու ֆըրտէ, պիր ժուրնալ վար տըր քի, սիզ անըն էհէմմիյէթի ալլիմէսինի բէք ալէա պիլմէքտէ օլտուղունուզտան, մէզքիւր ժուրնալը մալիք օլմագլըգ էմէլինտէ, եիկիրմի պէշ պին Ֆրանգ վիրէրէք, էշեալարընը սաթըն ալմըշ-ընըզ տըր . . . վէ Ֆիլմագըլ տա, մէզքիւր էշեալարըն իչինտէ պուլունմագտա իտի իսէ տէ . . . —միւթէպէր տօմփլըրըմտան պիրի պուլունան Վիլեամ Տիգսըն, օլ էշեալարը սաթըն ալմանըզտան պիր կիւն էվվէլ, խասսէթէն հէքիմիրից պանտա վիրմէք նիյեէթինտէ պիր խագգըմդ էլտէ իյլէեիպ աշըրմըշ տըր . . ։

Մատամ տը Լաւէնի, մէրգումուն պու լագըրտըլարը իւզէրինէ ումուգլարընը սիլքտի ։

—Մէզքիւր ժուրնալտան, նէ խապոթ չըգարըլապիլիր,—տէտի մէրգումէ ։

—Նէ՞ խապոթ մը չըգարըլապիլիր, չու խապոթ չըգարըլապիլիրլիր քի, մէրգումէ Գլէր Գօնչան, օլ վագըթ, օլ չօճուղուն տօղմասընը, վէ քէնտի վալիտէսինին ճինայէթէ թաշրիք ու թէշվիգ նիյեէթիյլէ, քըաֆֆէյի սէօյլէտիքլէրինի, եէկեան եէկեան եազմըշ տըր . . ։

—Էօյլէ, պիր գարընըն եազմըշ օլտուղու չէյլէրի, մէկէրչի սիզ պիր խապոթ վէ պիր սահիհլիք մագ՞մընա մը թութմագտընըզ, տօղրուսու բէք անլայիպ պիր չէյ տիր պու,—տէյի պագըրտը գօնթէս պիր փանհալահա իլէ, կիւլէրէք ։

—Վէ էօյլէ պիր չէյէ, պիր ալ գայդըրպ ատա. Տէրէ ու Էնէսը էօգուլ էՇէք Էօգոսըլը՞ք իմիտի վիրմէքտէ սինիզ—անըն հագգընտա ճէվապ վէ միւճատէլէյի պիլէ ճայիզ կէօրէմէմ . . ։

—Տիմէք տիր քի, մատամ գօնթէս, մէզքիւր խապոթ սիզճէ, հիչ սագատըընտա կէօրիւնմէրտէ տիր, էօյլէ՞ մի . . ։

—Էվվէթ, էօյլէ տիր ։

—Բէք ալէա. պաշգա պիր խապաթըմ տահա վար տըր, պագալըմ անա՞ նէ տէյէճէքսինիզ տիր . . ։

—Օ տախի քեագը՞տ իւզէրինտէ մի տիր ։

—Խայր, քեագըտ իւզէրինտէ պիր չէյ օլմայըպ, իլլա պիզիմ կէպի հաեաթտա օլան պիր ատամ տըր . . ։

—Անլայամամաօրում նէ տիմէք իսթէտիկինիզի . . ։

—Բէք կիւզէլ անլայապիլիրսինիզ . . . —մէզքիւր խապոթ, պիզզաթ քէնտի էվլատընըզ տըր . . ։

—Ա՜հ.—տէտի Գլանչ տը Լաւէնի իզհարը խոթխըզա իւէրէքի չիմտի անլատըմ մագսէտինիզի, մատէ պաշ կէօսթէրմէկէ պաշլատըղընըզ միւրատընըզ պէնի գօրգութարագ բարա գօբարմագ օլմալը տըր . . . հօչ, պէն գաթէն, անհանընըզը աչըգլընըզ կիպի ֆէհմ իտէպիլմիշ իտիմ . . . ֆագաթ, եալընըզ պիր չէյ ունութմագտայընըզ տըր էֆէնտի . . ։

—Գանգիսի տիր օ ։

—Պէնիմ էվլատըմըն, թա օ վագըթլարտա էօլմիւշ օլմասը տըր . . ։

—Բի՛մ սէօյլէտի պունու սիզի ։

—Գլէր Գօնչան ։

—Մէրգումէ եալան սէօյլէմիշ տիր ։

—Նիչին, եալան սէօյլէմիշ օլսուն, մագսէտի նէ՞ օլապիլիր ։

—Մագսէտի սիզտէն, իսթէտիկինիզ ճինաեէթի իճրա իթմիշ օլտուղունու գապուլ քարարմագլըգտան իպարէթ պուլունմուշ տուր, չիւնքի թէլէֆ իթմիշ տիր տէյի սէօյլէմիշ օլմասա իտի, պիթթապի սիզտէ թուլէպ իյլէտիկի մէպլաղը վիրմէյէճէք իտինիզ ։

—Խայր, մէրգումէ եալան սէօյլէմէեիպ, իլլա սիզ պէնի ալտաթմագ իսթէմէքտէսինիզ տիր ։

—Սիզ պունու, քէնտի թէվէլլիւտ չէհատէթնամէսի էյտէ օլարագ, նէզտինիզտէ կէլտիկի վագըթտա քէնտի էվլատընըզա սէօյլէմէլիսինիզ ։

—Քէնտի թէվէլլիւտ չէհատէթնամէսի իլէ մի՞ . . . —տէտի Գլանչ էյիմ պէյիմ օլարագ ։

—Էվվէթ, մատամ ։

—Իյի եա, պէնիմ էվլատըմ հաեաթտա տէյիլ տիր . . ։

—Սիզին պու իթիգատընըզ վահի տիր, եանլըշ տըր . . . —վէ էօյլէ օլմասընը տա, քէնտի կէօզլէրինիզլէ կէօրէճէքսինիզ տիր ։

—Գէօպէյլի սախթէ պիր ատամ, էյլինտէ օ եօլտա սախթէ պիր չէհատէթնամէ պուլունտուղու հալտէ մէյտանէ չըգարմագ օլմալը տըր ։

—Էհ, մատամ, արչըն օրտասըսէ հալէպ պուլունտա տըր, տէմիշլէր, իշ մէյտանէ չըգարըլընտա կէօրիւլիւրսինիզ . . . —չօճուղունուզուն գայտը, Վէնսէն չէհիր էմանէթի քիւթիւկիւնտէ, 1828 սէնէսի գեկիւնմպերի 28ի թարիխիյլէ, վէ պէտէրի նամալիւմ օլուպ, վէ վալիտէսինին իսմի իսէ Գլանչ Էրվիէօ օլտուղու թագտիրտէ, Ժագ Էրվիէօ նամըյլա մուգայյէտ պուլունմագտա տըր . . ։

—Սահիհէն էօյլէ պիր չէյ պուլունմագտա՞ մը տըր ։

—Անըն թահգըգը բէք գօլայ տըր, հէման եարըն սապահ Վէնսէնէ կիթտիկինիզ կիպի անլաեապըլիրսինիզ . . ։

—Բի՛մ եազմըշ տըր պունու . . ։

—Գլէր Գօնչան քէնտիսի ։

—Տիմէք տիր քի մէրգումէ հագգընտա օ եօլտա պիր խիեանէթ վէ գապահաթլը եազմըշ օլմալը տըր ։

—Նէ՞ տիմէք տիր պու, մէկէրչի չօճուղունուզու դօղուպ ալթմաեըպ տա սագլամագլըգ, վէ հիւքիւմէթ տէֆթէրինտէ գայտ իթտիրմէքլիք, պիր խիեանէթ վէ պիր գապահաթլը՞գ մը իմիշ տիր,—պու սէօյլէտիկինիզ էմրի պատիրէթէ գարշը պիր հագարէթ տիր, մատամ ։

—Էֆէնտի, պէն ճինաեէթ լագըրտըսը իթմէեօրում.—մէկէրչի կիտիպտէ պէնիմ իսմիմի հիւքիւմէթ տէֆթէրինտէ գայտ իթտիրմէքլիք, պէնիմ պատիրի մաճճուպիյէթիմ օլան պիր լիւսուսու քիւթիւկէ կէչիրմէքլիք, մէկէրչի պիր գապահաթլըգ տէյի՞լ մի տիր, էպէ օլան պիր գատընա, պէօյլէ պիր չէյ եագըչը՞ր մը ։

—Խայր, գապահաթլըգ տէյիլ տիր, չիւնքի տէվլէթին գանունու ու նիզամընա իթաաթ իտէրէք իճրա իյլէմիշ տիր, տէվլէթին նիզամը, պիր չօճուգ տօղտուղտան սօնրա, էն չօղու եիկիրմի տէօրթ սաաթ գատար, կիտիպ գայտ իթտիրմէք տիր . . ։

—Բէք ալէա, Ֆարզ իտէլիմ քի սիզին տէտիկինիզ կիպի օլուպ տա, պէնիմ պիլտիկիմ եանլըշ օլմուշ, եանի էվլատըմ էօլմէեիպ տէ հաեաթտա պուլունմուշ օլսուն, էյէր եա նէ՞րէտէ իմիշ, չիմտիյէ գատար նէ

հաքգընտա իմիշ։

—Մերհումէ էպէ գատըն, անը պանա թէսլիմ էթմիշ իտի.

—Սիզէ՞ մի տէյի պաղըրտը Պլանչ։

—Էվվէթ, մատամ, պանա... — պէն անինտէ անճագ մէրհամէթ իտէրտէք, վէ պէտպախթ չօճուղուն, վալիտէսի թարաֆընտան բէտա ու թէրք սունտուղուն կէօրէրէք, հանըմա ալըրչ իտիմ.—պէն անը մէմալիքի էճնէպիյէյէ կէօնտէրէրէք պիւյիւթիւպ գաւբըմըշըմ տըր...

Մատամ Պլանչ պիրինճի տէֆա օլարագ, քէնտի իզտիրապը աէրունինէ սէպէպ իլէ կիւլմէկէ չալըշմաղա պաշլատը։

—Տօղրուսու պու տօլայը քէնա գուրթուլմուշ պիր տօլայ տէկիլ իտիր,—տէտի պատէհու մէրհումէ,— սահիհէն քէնա եարըլմըշ պիր մասալ տէկիլ իտի պու, լաքին եալընըզ չու ֆարգ վար իտի քի, եալան օլտուղու պիր աղ անլաշըլմաղտա իտի... —Հէր նէ հալ իսէ, իշէ պիր խիթամ վիրէլիմ, զիրա խայլիճէ վագթըմըզ պէրու, կէօրիւշմէքտէյիզ... —Հայտէ էօյլէ ֆարզ իտէլիմ քի, պու աէտիկինիզ չէյլէր սիզին ֆիքրինիզ աէմէրէսի օլարագ ույտուրմա չէյլէր օլմայըպ տա սահիհ օլմուշ օլուրսա, նիհայէթ մուրատընըզ նէ՞ տիր... —Ֆիքրինիզի իզահ իտինիզ, չու սէթը իթմէքտէ օլտուղունուզ նիյէթի մէյտանէ չըգարընըզ...

—Վէլհասըլ սիզ պիր աղըզ աէկիլ սիզինիզ եա, էլպէթթէ պիր նիյէթի խէֆիյէնիզ պուլունմագտա օլմալը տըր... —Եօգսա, էօյլէ եալընըզ ինսանիյէթ եարտըմըլըղ իչին, սիզճէ հիչ պիր մինասէպէթը օլմայան պիր չօճուղուն, պու մէրթէպէ ղայրէթինի չէքմէզսինիզ,

հէլէ օ թալլի իտի...

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, մատամ գօնթէս, ըճա իտէրիմ սիզէ, սէօյլէյինիզ, քէնտի մագսատըմ նէ՞ օլապիլիր...—տէյի սուալ իթտի Ժան Ռընօ կիւլիւմսէյէրէք։

—Մագսատընըզ՞ մը,—տէտի Պլանչ, եավաշ եավաշ, իպթիտա իլէմէքտէ օլտուղու ֆիքիրլէրի քաղըղա ղալըպ իթմէկէ պաշլայարագ.— պէպէկին սիզ օլ վագըթլարտա, Դիլէր Պօնչանըն ճիհէթլէ վէ ճինայէթ արգատաշը օլուպ, վէ պէնիմ եըլըզըմտա վագըֆ պուլունտուղունուզ ճինայէթէ չիմտի պէնտէն պիլտիկ պիր մէսէլէյի գաբարմագլըգ էֆքեար ու նիյէթինտէ պուլունմագտա օլմալըսընըզ...— պու կիւն գալպըմ պանա էկէրչունու վիրիր իսէնիզ, օլ վագըթ պէնտէ մէզքիւր սըրըմըզը քիմսէյէ սէօյլէմէմ աէնէճէքսինիզ, վէ պիր քէրրէ մէզքիւր թէքլիֆինիզի գապուլ իթտիկիմտէ, իւմիտլէրիմիզ սայէսինտէ, օ եիւզտէն եալընըզճա իսթիֆատէ իլէմիշ օլաճաղընըզ տըր...

—Մատամ, գալպէ վէ նամուսա թօգունըր լագըրտըլար իթմէքսիզտէն իճթինապ իլէմէնիզի, սիզէ նասիհաթ իտէրիմ,—տէտի Ժան Ռընօ պիր սիւքիւնէթի հալ վէ պիր աղըրլըգ իւզրէ մէրհումէնին լաղըրտըսընը քէսէրէք,—չիւնքի, թէհի նէրտէ էօյլէ չիւպհէլէրէ գահիլ օլմուշ պուլունաճագսընըզ տըր,—պէն տայա սիզին պարանըզա միւհթաճ օլուպ կէօզ տիքէնլէրտէն տէկիլիմ. Մ. Լիօնէլ Վարթըն սաղ օլսուն, անըն միլիօնլարճա ֆըրանգլարը սաղ օլսուն, պէն անտէն, իսթէտիկիմ գատար սարֆ իտէպիլիրիմ,—չիմտի կէլէլիմ էսասը մատէյէ, սիզին պաշլըճա մէրագընըզ,

պէնիմ մագսատըմը անլամագ տըր. էօյլէ տէկիլ մի իմտի, իշթէ սիզէ անը տա պէեան իտէյիմ...—Դիլէր Պօնչանըն մահպէսէն չըգարդըդան սօնրա խասթա ալիւշմիւշ, վէ աէֆալէթ իւզրէ օլտուղու հալտէ, խաթըրտան չըգարթըլմազ վէֆաթ իլլէմիշ իտի. Հալպու քի, սիզ, մատամ գօնթէս, մէրհումէտէն զիյատէ գայղըթմըլը պուլունտուղունուզ թագտիրտէ, հալէտա հէմ եաշամագտա, վէ հէմ տէ սահիպ սէրվէթ օլարագ, սէատէթի հալ իչրէ եաշամագտա, վէ հէր քէնտինթէհալքըյիթի մաճիր օլտուղունուզ կիպի, հէր քէսին աէ հիւրմէթ ու րիայէթինէ չալըշմագ պուլունմագտալըրըզ... —Դիլէր Պօնչան էօլտիկի վագըթտա, պէնիմ, էվլատընըզը Ֆիլամանտա, Պօրիւէ ճէյպ իտէճէկիմ, վէ մէրհումէնին հէմ հաեաթտա օլսա, վէ հէմ տէ քէնտի խուսուսի թալըմագտա օլտուղու սիրէ խայէր վէրմէքիկէ տայիր... էքմէկէ իթտիրիրէք սէօզ վէրմիշ իտի...—վէ պէն տէ էքմէկինի վէ սէօզիւմիւն իճրասընտա պուլունարագ, սէօյլէտիկի կիպի եապըշըմ տըր...—իմտի, չիմտի պէն սիզէ սուալ իտէրիմ քի, պու իշի սիզ նասըլ եարատաճաղընըզ տըր...

—Նա,—տէտի Պլանչ տը Լատէնի քէնտի ֆիքրինտէն,—էվվէլա պէն պու սաէմանէն, պիր չէյրէքտէն պէրու պանա իթմէքտէ օլտուղու հագարէթլէր իլէ, գալպիմտէ աչըրչ պուլունտուղու եարալարըն իզլիրագ ալիւշլարընը ալմալըյըմ.

Վէ պատէհու մէրհումէ, անճագ գատըն թայիֆէսինէ մախսուս պուլունան պիր հիտաէթ վէ պիր չիտէթ իլէ մէրհումէ ճէվապ վիրիլէ,

—Էֆէնտի, չիմտի սիզ պէնտէն ճէվապ իսթէմէքտէսինիզ...— լաքին, էվվէլ էմիրտէ ճէվապ վիրէճէկիմ դաթըն քիմ օլտուղունու, վէ քիմէ խիթապէն սէօյլէմէքտէ պուլունտուղումու պիլմէքլիկիմ իգթիզա իտէր, էօյլէ տէկի՞լ մի.— անը պիլմէմէքսընըզ քի, սիզին իլէ, նէ՞ իմ վէ նէ՞ սըֆաթ իլէ գօնուշմագտայըմ, Լիօնէլ Վարթընըն ագրապալարընտան օլան Տօմէնիգօ Սէպալլօ սըֆաթըյլա մը, եօգսա ինկիլիզ Վիլեամ Տիգըն սըֆաթըյլա մը վէ եա խօտ, թէրսանէ ֆիրարիսի օլուպ, վէ վագթիյլէ տէ Դիլէր Պօնչանըն աշըգը պուլունան Ժան Ռընօ՞ սըֆաթըյլա մը գօնուշմագտայըմ։

Ժան Ռընօ պու սուալը իշիտիր իշիթմէզ, իչէրիսի բէք ալթիւսթ օլտու իսէ տէ, պիր աթըլը իչինտէ կէլմէտիկինի, ասլա ալտըրմայարագ, քէնտինի ղայպ իլէտի։

—Մատամ գօնթէս,—տէտի մէրհում, պիր սուրէթի պարիտէտէ օլտուղու հալտէ, սէօյլէյէրէք,—վագըա, օլ միւթէպէր զաթ, եանի Վիլեամ Տիգըն տախի, պէնիմ տօսթլարըմտան պիրի իտի. Հալ պու քի օլ Ժան Ռընօ տէտիկինիզ սատէնիզ քիմ օլտուղունու պիլէմէզսիմ... —պէնիմ իսմիմ Տօմէնիգօ Սէպալլօ տըր, վէ իշթէ վիրէճէկինիզ ճէվապը տա, սիզտէն պու իսմ իլէ պէքլէրիմ...։

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, էֆէնտի, սիզէ բէք սատէ սուրէթտէ պիր ճէվապ վիրէպիլիրիմ...—կիզլիճէ թէրթիպ իթմիշ պուլունտուղունուզ մասալլարը սիզին իչին եազըլմըշ, վէ կէրչի օլ պապատէ թէրքար օլան էհլիյէթ ու տիրայէթինիզի ինքեար իթմէյիմ, թահսին իտէր իսէմ տէ, չիւնքի սախթէ պիլմէքտէսինիզ քի, հիչ պիրինէ ինանմայըմ տըր...—Պլանչ էր-

Վիքթօ՛րին մախտումու հայաթտա տէյիլ տիր, եիրմի պէշ սէնէ էվվէլ եօլմիւշ տիւր . . . վէ էկէրչի սիզ անը մէզարտան գալգմըշ իտտիա էթմէքլիկէ չալըշմագ տա իսէնիզ, թէհի եէրաէ չալըշմագ տա օլտուղունըզը, պիլմիշ օլունուզ . . .

—Խա՛յր, մատամ, մէրգում հայաթտա տըր . . . —տէտի Ժան Րընօ մէրգումէնին սէօհպէթինի քէսէրէք ։

—Օ հալտէ պանա խապէր իթմէյինիզ, էֆէնտի . . . —պէնիմ մէրագըմ տէֆ օլմազ տըր . . . —Օ ճիհէթճէ սիզտէն պիր մալիւմաթ էօյրէնմէքլիկէ տա իհտիյաճըմ պուլունմագ տա տէյիլ տիր . . . —Էսէֆ էտէրիմ քի, նաֆիլէ եէրէ սիզէ պու գատար վագըթ սարֆ իթտիրմէքտէյիմ, հալ պու քի շիւպհէսիզ օլարագ, Լիօնէլ Վալիթընըն քեաֆֆէյի միւտաֆիլէրի սիզի պէքլէմէքտէ օլմալը տըրլար . . . —իշթէ պէն կիտիյօրում, էֆէնտի, արթըգ էվլատըմ գօնէթ Լօնտրանըն կիտիպ պուլալըմ . . .

Գաւէհու մէրգումէ պըրագըպ կիթտի ։

Մէրգումէ, Ժան Րընօեա թաճգիրամից սուրէթտէ էլիյլէ սէլամլայարագ աղըր եիւրիւյիւշ գիթտի ։

Ժան Րընօ գափըտան մէրգումէյի ալը գօյմագլըգ նիյէթ ու գայրէթինի իպրազ իթմէքսիզին, վէ սէօյլէմիշ օլտուղու շէյլէրէ ինանմանա տայիր թէպարիզէն հիչ պիր լագըրտը սէօյլէմէքսիզին, քէնտիսի տախի արգասընտան կիթտի ։

Օլ վագըթ չալընտը տըգ գաթ պիր մէնզարէ հաւալէ կէլտի ։

Շէօյլէքի, մէզքիւր լիմանըն գտան պիրիք սալօնա աչըլմագտա պուլունան գափուտան, գօնթէս Պըլանշ չըգմագ իւզրէ իքէն, պիր տէ Լիօնէլին խըտմէթքեարը Ռօպէնսօն, մէզքիւր գափու արալընտան տավարարագ,

—Մօսէօ Ժագ Էրվիէօ կէլմէքտէ տիր,—տէտի ։

Պլանշ պունու իշիթիր իշիթմէզ րէնկի աթըլըպ քէնտիսինի չաշըրտարագ, կէրի կէրի չէքիլմէնէ պաշլատը ։

Ժան Րընօ օլ հէնկեամտա, մէրգումէնին արգասընտա պուլունմագտա իտի ։

—Նէ օլտու՛ նէ օլմուշսունուզ, մատամ— տէտի մէրգում, եագլաշարագ սէօյլէրէք,—նասըլ քի սէօյլէտի խալամ, իշթէ էվլատընըզ հայաթտա տըր ։

13

Պլանշ տը Լասսէնի էլլէրըմաան վուրուլմուշ տուր կիպի պիր հալ քէսպ իտէրէք, աալէմ սէրսէմլէմէքտէ իտի ։

—Նէ՛ օ, մատամ, օղլունուզու թանըմազ պիր հալէ կէլտինիզ,—տէտի Ժան Րընօ,— կէլինիզ, մատամ, պէնի կէլինիզ, գօլթուղումա կիրինիզ . . .

Մէրգումէ պայըլըր կիպի պիր հալտէ պուլունտուղու թագտիրտէ կիտիպ Ժան Րընօնըն գօլունա տայանտը, վէ մէրգում տախի մէրգումէյէ,

—Ժագ Էրվիէօ պուրատա . քէնտի վալիտէսինի պուլմայա կէլմիշ տիր . . . —տէտի ։

Օ՛ֆ, սո՛ւս օլունուզ, սո՛ւս օլունուզ,—տէտի մէրգումէ քէքէլէյէրէք ,

—Էվվէթ, քէնտի վալիտէսինի պուլմագ իչին կէլմիշ տիր,— տէտի թէքրարէն Ժան Րընօ,— վէ քէնտի պէտէրինին տախի քիմ օլտուղունու անլամագ իսթէմէքտէ տիր . . .

—Մէրգում, քէնտի վալիտէսինին

շիմտի գօնթէս տը Լասէնի իսմինի թաշըյմագտա օլտուղը, անճագ պիլմէքտէ՛ մի տիր, — տէյի սուալ իթտի Ժան Րընօեա, նէֆէսի քէսիլիր սուրէթտէ սէօյլէնէրէք ։

—Խա՛յր, հէնիւզ պիլմէքտէ տէյիլ տիր . . .

—Էլպէթթէ օնը կիտիպ խապէր վիրէճէքսինիզ, էօյլէ տէյի՞լ մի . . .

—Էվվէթ մատամ, սէօյլէյէճէկիմ տիր . . .

Մէրգումէ օլ մէրթէպէ մէրագ իչինտէ վէ հիտտէթ տուչար օլմուշ տուր քի, սանքի աղըլըն խըֆֆէթի կէթիրիր պիր հալէ տիւշմիւշ օլմասը խալ,— կէօրմէքտէ վէ իշիթմէքտէ օլտուղու հալլէրէ, պիր հէյքալ նազարըյլա պագարագ, պիր թիթրէտի ինանմազ կէլմէքտէ իտի ։

Էյիտտէն կէլտիկի մէրթէպէ, հագիգաթը հալէ գարչը կէլմէքլիք թէճաւիւզլէ չըգտըշը ։

—Խայր . . . խայր...—տէտի մէրգումէ նէ եափաճաղընը չաշըրարագ,—պու տէտիքլէրինիզ շէյլէր իհթիմալին խարիճինտէ շէյլէր... տիվանէճէ լագըրտըլարտան իպարէթ տըրլէր . . . վէ անճագ պիր զավալլըն գօմէտիասը տըրլար . . .

—Սահիհտէն էօյլէ՞ մի զաննը իթմէքտէսինիզ սիզ, սահիհէն պիր գօմէտիա մը տըր օյնամագտասընըզ,—տէտի Ժան Րընօ,—գօմէտիա խամի վիրմէքտէն իսէ, պիր թրաժէտիա խամի վիրէճէնիզ, սահա զիրաաթ միւնասիպ օլուր, չիւնքի եաղըլըսա, չօգ աէհչէթլու մէնզարէլէրէ մէնասուֆ խուէնէ քըրինիզ տիր, վէ մէզքիւր մէնզարէլէրի տէ, պիլտիկինիզտէն զիհնաւէ թէհէյիւճլու պու սուրէթլէ պուլունտուղուն, տիչարը խէյֆ ու հիւզնա օյնաճագ սընըզ տըր . . .

—Նէ՛, գօրգմա՛գ մը, պէն մի . . . Այլա՛հ իթմէսին . . —տէտի Պլանշ ։

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, շիմտիտէն նէ՛չին պէօյլէ թիթրէմէքտէսինիզ ։

Պլանշ, քէնտի գօլունուն թիթրէմէքտէ օլմասընտան, թէքմիլ վիճուտինտէ պիր թիթրէյիշ հասըլ օլմագլա օլմասընը ֆէհմինէ վարըլըրտըրըն կէօրտիւքտէ, Ժան Րընօնըն գօլթուղունա տախի մէրք իլէտի ։

Ժան Րընօ, մէրգումէնի թաազիմ իւզրէ սէլամլայարագ սօնրա, չէքիլիպ կիթտի ։

Պիր տէ օլ հէնկեամտա, լիմալուգայա, հէզիլիյէլէր արգատաշընտա կիզլէնմիշ օլան գօնթէս Ամէլի մէյտանէ չըգտը ։

Մէրգումէնին լէհճէսինտէ եապտըլը պիր սէվինճ էսէրի պուլունմագտա իտի ։

—Իմտի,—տէտի մէրգումէ սայքը եիւզիւնտէ պիր սէօյլէմիշ իսէ,— հէլէ շու սու իֆլէնինիզ տէ իշմէք իսթէմէն, հէլէ շու պանա քեամիլլիք վէ էհլի ըրղըրք սաթմայըմ, վէ օլ եօլտա թագլիտաթ ու նագըգալըլըգ մագտէքլիկէ չալըշան ճանաւար պագըրըզ, քէնտիսի էտէպսիզլիքէն կէլմէ պիր գըզ օտասընտա պաշգա, քէնտի մատամունու տախի թէլէֆ իթտիրմիշ տիր. —արթըգ պունտան սօնրա, քէնտիսինինքէն գօրգմագ մը չէքինմէ՞՛ք մի . Այլա՛հ իթմէսին, էկէրչի գայգարտա, պէնիմ իչլէրիմիզ ճէնաւէթէ սայիր թահամմիւլ աշարագ, եալընըզ պիր լագըրտը խաճէթ օլուր իսէ, —անըրտէ պէնտէ քէնտիսինին եարտըմըրինը եուզընէ փուրմագըմտա չըգաճէ եօգ տուր, օ՛չ, նէ գատար իյի օլուր պունլարը պիլմէքլիկիմ,

Վէ մէրհումէ Ամէլի տախի լիմօնյուզու մէրք իյէտի։

Խոմէլէթքեար Ռօպէնսօն կէլիպ տէ, ժաք Էրվիէօնին կէլմէսինի խապէր վիրտիկի վագըթտա, Հօնթրան տա, սայիր կէնչլէր իլէ, բէնտի րէֆիքլէրիյլէ, խուսուսէն իշմէքլիկէ մախսուս խարըմիշ օլան օտասան ... չըգարագ, ղէվճէսինին եանընտա կիթմէք նիյէթիյլէ, պիւյիւք սալօնա կիրմէքտէ օլտուղունտան, մէզքիւր հալի կէօրիւպ իշիթտիքտէ, պիրտէն պիրէ, էյիմ պէյիմ օլմուշ, վէ սայըի ... նէ պիր խանչէր ... տըր։

Մէրհումէնին բէնիզի պիւթիւն պիւթիւն պէյազ օլմուշ, վէ իքի էլիէի կէօքսիւնէ վաղ խալէրէք, հէյ պէթ ... պագըրմըշ տըր։

Վալիտէսի մէրհումէնին պու հալ. գըրըյըրնը իշիթմիշ տիր։

Մէրհումէ էվլատլարըն սէսինի թանըյըբ թանըրմագ տէ օլուպ, վէ բուհու կիպի տէ սէվմէքտէ օլտուղունտան, միւսաֆիրլէր մէրհումէնին ... թօրլանմագ տա օլտուգլարը հալտէ, գօշուպ եանընա կիթմիշ տիր։

Մէրհումէ Հօնթրանըն լէհճէսինին պիր էօլիւ բէնիզի քէսպ իթմիշ օլուպ, վէ անըն ... մէրլէմէքտէ պուլունմասընը, վէ կէօզլէրինին չուգուր չուգուր օլմասընը կէօրտիւքտէ, զիթէն բէք ֆէնա պիր հալէ պուլունտուղու էճիլաէն, արթըգ պիւթիւն պիւթիւն քէնտիսինի գայպ իթմիշ, վէ հէման պաղըրըպ տիւշէրէք պիր հալէ պուլունմուշ տուր։

Լիօնէլ մէրհումէնին պու հալինի կէօրմիւշ տիւր։

Մօսիէօ Էրվիէօ,—տէտի մէրհում իքի պօլլու, սարը սիմալը, վէ զայիֆ վիւճուտլու օլուպ, վէ քէնտի եանընտա պուլունան պիր կէնճ ատամա խիթապէն սէօյլէնէրէք.—բէնճէ խէրիմ, եարտըմ իսինիզ. թութունուզ մատամ տը Լաստէնիսի...

Աճէն իսմի Պլանշթօն օլուպ տա աննըտան մէզքիւրտան չըգըփ ... ժաք Էրվիէօ իսմինտէ օլտուղու հալտէ, օրատա պուլունտուղու մէրհում ... մէրհումէ ... գօշուշմուշ տուր։

Մատամ Պլանշ, Լիօնէլին վիրտիկի մէզքիւր Էրվիէօ իսմիյլէ, «թութունուզ մատամ տը Լաստէնիսի» սէօզիւնի իշիթիպ, վէ մէրհում ... քէնտիսինէ տօղրու գօշտուղունու կէօրտիւքտէ, արթըգ քէսմիլէն ... ու չըգարագ, կէրի կէրի չէքիլմիշ, վէ ... պիր ճին եա պիր բէրի կէօրմիւշ կիպի իւրքիւպ գօրգարագ, գօլլարը օտուն քէսիլմիշ, վէ հէման տիւշմէք իւզրէ պուլունմուշ իտէ տէ, պէրէքէթ վիրսին քի, տօղթօր Ժօլէն օրատա պուլունարագ, իմտատա եէթիշմիշ տիր։

Հօնթրան իւզէրինէ հասըլ օլան նէօպէթ վէ պայըլմըգ չէնտա ... իթտիքտէն սօնրա կէնչտի իսէ տէ, իւզէրինէ կիրի պիր ... վէ պիր սինիր չէքիլմէքլիկի ... պաշլատը։

Ամէլի մէրհումէնին եանընա կէլտի։

—Ազիզիմ,—նէ՞ օլտու սիզէ տէյի սիւալ իթտի մէրհումէ միւրաճիէ պիր թարզ իւզրէ,—նէյինիզ վար տըր...

—Մէրագ իթմէյինիզ հիչ պիր շէյիմ եօգ տուր... —տէյի ճէվապ վիրտի Հօնթրան,—էսէֆ իտէրիմ քի, իւզէրիմէ գուհուրա կէլէն ճիւզի պիր ֆէնալըգը սիզի իթմէքտէյիմ...

Պաաֆհու մէրհում Լիօնէլէ խիթապէն սէօյլէնէրէք,

—Ազիզիմ մօնսիէօ Վալթէր, աֆֆէտէրսինիզ քի, պուրատա քէնտի գօնագընըզտա օլտուղու հալտէ իւզէրիմտէ պէօյլէ պիր ֆէնալըգ հասըլ օլտու... բէնճէ խէրիմ սիզէ էյի միւմքիւն իսէ էմր իթսէ խանիմ տէ, շու պիզիմ արապանը կէթիրսինլէր...

—Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ,—տէյի պաղըրտը Լիօնէլ,—պիզի պըրագըպ տա կիթմէ՞ք մի իսթէմէքտէսինիզ...

—Էվվէթ, չիւնքի, չի՛ չարէ...

—Իյի էմմա, ազատը նիքեահ գօնթրաթընը իմզալամանըզ իգթիզա իթմէքտէ իտի...

—Պէնտէ տէ իճրա իտիլէպիլիր... —նասըլ քի կէօրմէքտէսինիզ, վալիտէմ աւէթա պակըլմագլըգ հալինէ կէլմիշ օլտուղունտան, արապայա նագլ իտիլմէսի իգթիզա իթթիկի հալտէ, պէն տախի պէօյլէ օլտում... բէք ֆէնա պիր հալէ պուլունմագտայըմ...

—Աճապա պարի պէն պուրատա գալսամ օլմազ մը,—տէյի սիւալ իթթի Ամէլի քէնտի գօճասը Հօնթրանա քիւսթախճա պիր սէօյլէյիշ իլէ,—սօնրա պիլահարէ իւյ կէլիրիմ...

—Օլամազ, իհթիմալտէն պէյիտ տիր... տէյի ճէվապ վիրտի Հօնթրան։

—Սէպէ՞պ։

—Ազիզէմ Ամէլի, սէն պիրլիքտէ պուլունմալըըն քի, վալիտէմէ պագըճըգ գալըրսըն...

—Էօյլէ՞ եա,—տէտի Ամէլի սիթէմքեարանէ պիր սուրէթտէ սէօյլէնէրէք վէ աճը աճը կիւլէրէք,—մատամ տը Լաստէնի քէյֆինի պօզմուշ տուր տէյի... պէն քէնտի զէվքիմի թէրք վէ քէնտի իշիմի ֆէտա իթմէլիյիմ...

—Ամէլի... —տէտի Հօնթրան թէրէտտիւտ իւզրէ կիւճէնմէքտէ օլտուղունը պէեան իտէրէք,—օյ սէօյլէտիկինիզ չարէյի թահսին պիր չէյ տէյիլ տիր...

—Մատամ քի կիւճէնմէքտէսինիզ,—բէք այլէ պէնտէ իթաաթ իտէրիմ...—տահա պաշգա պիր սէօյլէեճէկինիզ, վէ պաշգա պիր մաթլուպունուզ վա՞ր մը տըր...

Պու միւքեալէմէտէն պէշ տագիգա սօնրա, Հօնթրան իլէ վալիտէսի վէ ղէվճէսի Փարիս եօլունու էլէ ալմըշ իտի տէ, պու ճիհէթ իլէ տախի, Ամէլի եօլա չըգմազտան էվվէլ, պիր արալըգ պուլունարագ, Լիօնէլէ աճը իսէ պիր նիքեահ աքթ իթէպիլմիշ իտի։

Վագըա կէլէն պու հալլէր իւզէրինէ, միւսաֆիրլէր իւզէրինէ պիր տուրկունլուգ չէօքմէկէ պաշլատը։

Եագըթ արատան ճիւզիճէ պիր վագըթ կէչտիքտէն սօնրա, մէզքիւր թէէսսիւր տախի կէչէրէք, եինէ հէր քէս քէյֆ էյլէյէ քէնտի զէվգ սէֆասընա տէվամ պաշլատը։

Հէր քէս գօնթրաթօնըն իմզալանմասընա պէքլէմէքտէ իտի, վէ նասըլ քի զաթէն տէ պիլտիրմիշ իտի, մէզքիւր գօնթրաթօտան էվվէլ աթէշ տօնանմասը, վէ ուֆագ պիր պալ իճրա իտիլիպ, վէ հաֆիֆճէ պիր թաամ վիրիլէճէք իտի։ Վէ ժօրժ իսէ պու արատա, պիր պէլինտէքի սաաթա վէ պիր քէօշքտէքի պիւյիւք սաաթա պագմագտա իտի։

Զիւնքի մէրհում, եարըմ սաաթ սօնրա, միլիօնլար սահիպի օլաճագ իտի։

Հէր նէ՛ գատար գօնթրաթ վագթինէ եագլըգ եարըմ սաաթ գալմըշ իտի իսէ տէ, քէնտիսինէ այլար եըլլար կէչմէքտէ տիր կիպի կէօ-

ըռնմէքտէ տիր ։

Զամէն զանէթյէ սիւսյիւ էլպի-սէլէր կիյինմիշ օլան արապ խըտ-մէթքեարլար, պիւյիւք սալօնուն օրթա եէրինտէ պիր թըրաբէզա իլէ նօթէրլէր իչին տախի գօլթուգլար վազ իյլէմէքտէ իտիլէր ։

Վէ զաթէն Լիօնէլ, քէօթրիւմ Մարսիալը, պիւյիւք սալօնուն իթ-թիսալինտէ պիր ուֆագ սալօնա նագլ իթտիրմիշ իտի, չէօյլէ քի, մէրգում օրատան, քէնտի մախ-սուսի մօրժուն ազըը նիքեահ գօնթրաթընըն իճրասընը հէմ կէօ-րէպիլիր վէ հէմ տէ իշիտէպիլէճէք իտի ։

Կիճէնին սաաթ օնու եագլաշմըշ իտի ։

Մէրգուման իքի հայտուտլար, եանի Ռէմի Ծօմէն իլէ Լըկօս, քի-մէսնէ թարաֆընտան քէնտիլէրէ տիգգաթ օլունմատըգընը կէօրէրէք կիթտիքճէ քիւսթախլըգլարընը ի-լէրու կէօթիւրմէքտէ օլտուգլարըն-տան, պիւյիւք սալօնա սոխուլմագ վէ կիրիպ չըգմագլըգդա ճէսարէթ իթ-տիքտէն պաշգա, թամամիանէ տախի արատա պիր կէօզ կէզտիրիպ ուղրամագտա իտիլէր ։

Ռէմի Ծօմէն տայիմա իյի տիւ-շիւնիւր վէ ուզագը կէօրիւր գուր-նազ վէ սահիպ թէճրիւպէ օլտու-ղունտան, ֆուրսաթը էլտէն գա-չըրմամագ, հէր նէ գատար էլ-պիսէլէրի սիւսյիւ սուրէթտէ իտի իսէ տէ, եինէ պու ճիւմլէ իլէ տա-խի, կիւմիւշ թագըմլարտան պէշ ալթը բարչա չէյ քէնտի ճէպլէրի-նէ ատը վիրմիշ իտի ։

Լըկոս տախի այնի թարիգի թու-թարագ, թաշըմասը քէնտուսյէ տա-հա զիեատէ գօլայ կէօրիւնտիւ-կիւնտէն, ուֆագ կիւմիւշ գաշըգ-լարտան աշըրմըշ իտի ։

Պիր թարաֆտան պէօյլէ խըր-սըզլըգ իթտիքլէրի հալտէ, տիկէր թարաֆտան տախի, ասըլ մէէմու-րիյէթլէրինի տէ իհմալ իթմէք իսթէմէտիքլէրինտէն Տօմէնիգօ Սէ-պալլաեա եանաշմագ իչին, պիր ֆուրսաթա վէ պիր միւնասէպէթէ պէքլէեիպ գօլլամագտա իտիլէր։

Էօյլէ պիր ֆուրսաթ տա արա-տան չօգ վագըթ կէչմէքսիզին զու-հուր իթտի ։

Բարգա աչըլմագտա օլան պիր գաբու եագընընտա տուրմագտա իքէն, գալապալըգ օրթասընտա պիր չէյ նագլ իթմէքտէ պուլու-նան Ժան Րընօեու Ռէմի Ծօմէն կէօրտիւքտէ, տիրսէկիյլէ Լըկօսա վուրարագ մէրգումու կէօսթէրտի։

—Հայտէ օրաեա կիտէլիմ ...—տէտի մէրգումա գուլաղընտան ա-յաղը էօյլէ տիրսէկիյլէ վուրտուգ-տան սօնրա.— իշթէ թամ վագթի տիր ... թամ ֆուրսաթ տըր ...—հիչ աղըրլամաեարագ մէրգումուն արգասընա կիտէլիմ տէ, պագ նէ եաբաճագըմ պէն օնա ... ։

—Հայտէ կիտէլիմ . . . — տէտի Լըկօս ։

Մէրգուման միւթէպէր արգա-տաշլար, պաշգա պիր գաբուտան կէչէրէք, սալօնտան տըշարը չըգ-տըլար, վէ Տօմէնիգօ Սէպալլանըն էթրաֆընը գուշաթմըշ պուլունան գալապալըղը եագըն կիթտիլէր, վէ մէրգումուն սէօյլէտիքլէրինի տինլէմէյէ պաշլատըլար ։

Ֆագաթ, թա գալապալըղըն ար-գասընտա տուրտուլար ։

Տօմէնիգօ Սէպալլանըն եիւզիւ պունլարտան թարաֆա պուլունմագտա տէյիլ իտի։

Ռէմի Ծօմէն իքի էլինի պիր պօ-լու չէքիլմիշ խուլթալարագ, վէ պիր սուսլուգ վագթինէ թէսատիւֆ իթ-

տիրէրէք ։

—Եա՛հու, Ժան Րընօ՛ ...—տէյի պիր բըյըգ չալտը ։

Ժան Րընօ պիր սուրէթի նակէ-հանիտէ օլտուզու հալտէ քէնտի իսմինին վէրիլտիկինի իշիթտիկինտէ, պիրտէն պիրէ քէնտինի թութամա-տըզընտան,

—Հը՞,—տէտի եիւզիւնիւ չէվի-րէրէք։

Ֆագաթ մէրգումուն պու խէթա-սը, անճագ պիր չիմշէք չաբուգ-լուղունտա օլարագ կէչտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի տուզագա տիւշտիւկիւնիւ անլատէ ֆէհմ ու տէրք էյլէտիկինտէն, վէ մէզքիւր խէթասընը էօնիւնիւ ալմագլըգըն էյ զէմիեէթինի տիւշիւնտիւկիւնտէն, կիւեա մէզքիւր վագաա հիչ վու-գու պուլմամըշ տըր կիպի, եինէ քէլ էյլէյ քէնտի լագըրտըսընա տէվամէ պաշլատը ։

Լըկօս իլէ Ռէմի Ծօմէն տէ, էմրի պատիրէթէ րիայէթէն, քէզտիկ հիչ աղըրլամաեարագ պիր թարաֆա չէքիլտիլէր ...— վէ գալապալը-ղըն իչինտէն կէչէրէք Բարգա կիթ-տիլէր։

Բարգատա թէնհա վէ գարանլըգ պիր մահէլլէ վարըլ օլտուգլարըն-տա, Ռէմի Ծօմէն տուրտու, վէ,

—Էյ՛ ճանըմ ։ գաֆատար, նէ՞ տէրսին սէն պու իշէ ...—տէտի,— կէօրտիւն միւ մէրգում նա՞սըլ տիւշ տիւ տուզագա, գուրնազըզըզ հիչ պիր բարա իթմէտի, ասըլ իսմինի իշիթտիկի կիպի, նէ՛ չաբուգ ալ-տանտը ... տօղրու սէօյլէ, չու-ուսթալըգըմը պէկէնտի՞ն մի, վա՞ր մը տըր պիր տէեէճէկին ... ։

—Զօ՛գ իյի, գօճա հէրիֆ, տօղ-րուսու չօ՛գ իյի ...—տէյի ճէվապ վիրտի Լը Կօս,—հէր նէ գատար քէն-տինինի էն ուսթա պիր գուրնազ եէրինէ գօյմագ իսթէմէքտէ իտի իսէ տէ, աստէթա պիր չըրագ գա-տար գօլայլըգլաաա ալտանտը ...— տիմէք տիր քի, սէն մէրգումու չու-արապ հալինտէ տախի ֆէհմ ու ֆարգ իտէպիլմիշ իտին, էօյլէ՞ մի ...—Փիլվագի մէրգում Ժան Րընօ իմիշ ... էվվէթ, թա քէնտիսի ... օյ նամտար Ժան Րընօ՛ տուր ... ։

—Էվվէթ օ տուր, Ֆրանսատա թէրսանէտէն ֆիրար իթտիկի կիպի Կայէն բրանկասընտէրի իչինտէն տախի ֆիրար իթմիշ տիր ...։—Ար-թըգ եարըն Պրէնս տը Լաւէնի թա-րաֆընտան պիւյիւք միւքեաֆաթ-լարա նայիլ օլաճագըմըզտա չիւպհէ գալմամըշ տըր, զիրա, իշթէ էսրա-րը մէյտանա չըգարաճագըզ ...— մէրգումէ օլ գատար մէմնուն վէ մէսրուր օլաճագ տըր քի, ասլա չօգ տուր տիմէեէրէք, նէ գատար բարա թալէպ իտէր իսէք, վիրէ-ճէք տիր ...—չիւնքի, արթըգ գօր-գաճագ պիր քէօշէսի գալմամըշ տըր ...—չիմտիտէն սօնրա քէնտի-սի Ժան Րընօտան գորգմաեըզ, ի-լա Ժան Րընօ քէնտիսինտէն գորգ-սա ճայիզ տիր, չիւնքի, օ անըն քէն-չէսինտէ պուլունմագտա տըր ... տիմէք տիր ... ։

—Էվվէթ, օլ պապաէ էմնիյէթի քեամիլէ իզըրէ օլապիլիրիզ, պու խըտմէթ բէք պիւյիւք պիր միւ-քեաֆաթա լայըգ տըր ... ։

—Արթըգ պէն օնատ, թէրէ եաղընտան գըլ չէքէրճէյինէ, իա-թէտիկիմ գատար բարա չէքիլիպ ա-լապիլիրիմ ... ։

—Պուրատա պաշգա պիր իշիմիզ տահա վա՞ր մը տըր ։

—Խայըր ։

—Կիտէլիմ, էօյլէ իսէ ... ։

Լը Կօս պու սօնրաքի լագըրտըեը սէօյլէմէք իզըրէ իքէն, պիրտէ

քէօշք տէրունինտէն , քէսկին պիր սէս իլէ , պիր ըտըղ տըր իշիտիլ-մէյէ պաշլատը :

—Աճապա նէ՞ տիր պու ըտըղըն մանէսըսը,—տէտի Բէմի Ծօմէն քէ-քէլէհէրէք:

—Տօղրուսու, պիլէ՛մէյօրում, վա-գըտա պիր ըտըմ սէսի տիր էսմա :

—Էվվէթ , լաքին աճապա մա-նէսը՞ նէ տիր . . :

—Հիչ պիր չէյ օլմամալը տըր… Աղըր տէյի չաղըրմագտա տըրլար . . . —պէսպէլլի Աղօր , արապըր-տան պիրինին խափ օլմալը տըր…— Արապաճըլըն պուլունտուղու մէյէ-քէլիլէրտէ , պէօյլէ ըտըմլար կու-լաըրլար , կէօրիւնիւր քի , քէնտի մէմէքէթլէրի իզլիմինճէ , պէօյլէ իզլէրը իլմէքտէ տիր . . .

Բէմի Ծօմէն պունու պէօյլէ տիւ-շիւնտիւկիւնտէն , վէ տիւշիւնտիւ-կիւտէ այլէ բէք մուվաֆըգ պու-լունտուղունտան , քէնտիլէրէ մու-ղիր սարէթտէ պիր իշարէթ օլմաքը ղիւխսմիւնէ ասլա դաճիլ օլմատը , վէ պինաէն ալէյհի քէմալի րահա-թը գալպ իլըրէ պուլունմագտա իտի :

—Հայտէ եինէ պիզ , կէլտիկիմիզ եէրտէն տիշարը չըգալըմ , վէ եինէ եօկի էլպիսէլէրիմիզի իւսթտէն կի-յինէլիմ քի, պունըլարտա պիր չէյ օլ-մաղըն , եըրթըլըղ քիրլէնմէսին . . : Էվվէթ , պիր սաաթ էվվէլ կիտալ գուրթուլալըմ , զիրա . քի՛մ պիլիր , գալըպալըն գալապալըղըն իչինտէն դիրի պիզի թանըր տա . . . —կէր-չի , կիւզէլ կիւզէլ եէմէքլէր իշ-րէթլէր տէ վար տըր էմմա . . . հա՛ , նէ տէրսին , եօլլէ տէկի՞լ մի , քի-լէրտէքի վէ թաամխանէտէքի հա-զըրըղլարա տիգգաթ լիսափն մի իտի . . .

—Էվվէթ, չօգ լէզիզ , վէ չօգ տա նէֆիս օլտուգտան պաշգա, հաթթա բէք տէ ուճուզ տուր . . . հաթ-թա մէճճանէն տիր , լաքին…—տէ-յի ճէվապ վիրտի ըը Կօս :

Մէրգումլար, բարգտան իչէրի աչ-մըշ օլտուգլարը մահէլլէ վարըլ օ-տուրլար:

Թամամ , քէնտի էսկի էլպիսէլէ-րինի ալմագ իւզրէ ադաճըրգլարըն ալթընա կիթմէք իւզրէ իքէն , հաթ-թա սէպէբինի չըգարըպ տա , պիր քէրրէ օլունը պաղըրմաեա վագըթ գալմագըրըղըն , պիրտէն պիրէ թու-թուլուպ եէրէ ս՛ըրլտիգլէրինի , վէ էլլէրինին վէ եաագլարընըն օրգը օրգը պաղլանըլտըգլարընը կէօր-տիւքլէրի կիպի , աղըզլարընըն թը-գանըլտըղընը , վէ կէօզլէրինին տէ պաղլանըլտըղընը տախի կէօրտիւ-լէր :

Ըզպանտուս րզպանտուս ատամ-լար պունլարը թութտուգլարը կի-պի եօգարը գալտըրտըլար :

Պունլարը եաբանլար , Վանժէօր նամ ուֆագ վաքօրուն թայիֆէլէրի իտիլէր , վէ պու թայիֆաթ Ժիւրի-թէրէ , տահա զինէթ պաշլամազ-տան էվվէլ , Ժան Րընօ թարաֆըն-տան վիրիլմիշ իտի :

14

Ժան Րընօնուն մէզքիւր էմրինի իճրա իթմէքտէ պուլունան արապ թայիֆէլէր սէքիզ նէֆէր իտիլէր:

Վէ մէրգուման սէքիզ նէֆէր ըզ-պանտուս հէրիֆլէրտէ , իքի քի-շիեի արանըզ թութուպ պաղլա-եապիլմէք իչին , բէք քեաֆի վէ հաթթա չօգ զիեատէ իտիլէր :

Հալպու քի Ժան Րընօ , թէհլի-քէեէ տայիր հիչ պիր մահէլլ պը-րագմագ իսթէմէտիկինտէն , խաս-սէթէն զիեատէ ատէմ պուլունմա-ըընը , էմրի պաօլըէթտէն ատալը-լէմիշ իտի :

Արատան պէշ տագըգա կէչէր կէչմէզ , Բէմի Ծօմէն իլէ ըը Կօս , գըըգըվըագ պաղլը օլտուգլարը , վէ եաագլարը իլէ ումուզլարընտան թութուլմուշ պուլունտուգլարը հալ-տէ , քէնտիլէրի էվվէլքի ատասընա , վէ պատէհու տախի վաքօրտա պուլ-տուլար :

Էլլէրի աալիմա արգալարընտա պաղլը օլտուղու թագտիրտէ , մէր-գումլար ասլա իշտիրտիլէր :

Պիր տէ Ժիւրիթէր գարշըլարընա տիքիլէրէք , չու սէթտէքի ուֆագ պիր եաթգու սէյյէտի ,

—«Սազըն թէփրէնիրպ տէ , պաղ-լարըըըզը չէօզէրէք, գաչմաեա կէօչ-մէեէ տայիր ղայրէթլէրէ վէ թէճ-րիւպէլէրէ գալգըշմաեընըզ , է-կէրչի , մազալլահ , սէսինիզի պիլէ չըգարաճագ օլուր իսէնիզ, սօնուն-տա բէշիման օլուրսունուզ . . . պա-նա վիրիլէն էմր ու թէնպիհ չէօյ-լէ տիր քի , եօլլէ պիր թէճրիւ-պէեէ գալգըշաըգըըզ կիպի , հէ-ման պէյնինիզի հավաեա ուչուրու-ըաճագ տըր , վէ հէմ տէ ամանա եամանա տա վագըթ պըրագմագ-սըզըն , հէման տագըգասընտա իճ-րա իտէճէկիմ տիր… կիճէլէր խայր օլսուն:

Պատէհու, Ժիւրիթէր անպարըն գարաղընը գարատըգտան , վէ ար-գասընա տա , էլինտէ պիր րէվօլվէրը հազըր օլտուղու հալտէ պիր արապ պէքճի վար իտէտիքտէն սօնրա , քէնտիսի եօգարը չըգտը :

Պու վագըտտան , քէօշքէ պու-լունան ճէմիյեէթ իչինտէն քիմսէ-նէ խապէրտար օլմաեըպ , անճագ Լիօնէլ իլէ Ժան Րընօ պիլմէքտէ ի-տիլէր :

Ժէօրժ Տէրէյնէ նէզարէն , սա-աթլար բէք ուզագմագտա իտիյէ-լէր տէ , նիհայէթ գարար վիրիլմիշ օլան վագըթ եագլաշմագտա իտի :

Թարաֆէյն թարաֆընտան հա-զըր պուլունաճագ օլան նօթէրլէր , կէլիպ պիւյիւք սալօնտա հազըրլա-նան թըրաբէզանըն պաշընտա օ-թուրտուլար :

Աեինտէ խալգ մէզքիւր թրապէ-զանըն էթրաֆընտա թօբլանըպլար , վէ քէմալի մէրագ իւզրէ , գօնթ-րաթըն սուրէթինին օգունմասընը , վէ միլիօնլարըն զիքրինի իշիթմէք իւզրէ պէքլէմէկէ պաշլատըլար :

Պունլարտան պաղըրըր պիլէրտան-տալիէսէ ալարագ , հէմ տայիմէ իւզ-րէ օթուրտուլար :

Հալպու քի չօղլար , եանմագտա օլան հիտաեըթըղ մումլար իլէ նէ-ֆէսլէրին չօղլուղու ճիհէթիյլէ , ի-չէրուսի բէք ըսընմըշ օլուպ , վէ բէն-ճէրէլէր իսէ աչըլմըշ օլտուղունտան բէնչէրէլէր թարաֆընտա , եաագ-տա սուրմազլըղը թէրճիհ իյլէտի-լէր :

Ժօրժ Տէրէյն , Բօլա Վալթըրըն եանընտա օլտուղու հալտէ , վէ մէ-սէրր.թի գալպինեէսինի սէթիր իտէ-մէտիկի թագտիրտէ , ճէմիյեէթին էօնիւնտէ օթուրմագտա իտի :

Ռուսալ իլէ վէ քէմալի աշգ ու սէվտա իւզրէ , խուսուսի պիր պա-գըշ իլէ Լիօնէլին եիւզիւնէ պագ-մագտա օլան նիշանըլըսընըն էլինի սը-գը վիրտի :

Լիօնէլին նօթէրի , թիրշէ իւզէ-րինէ ղայէթլէ կիւզէլ վէ իյի եա-զըլար իլէ եազըլմըշ պուլունան գօնթրաթը աչտը :

—Էյ՛ Ճանըմ, —տէտի մէրգում նօթէր , մէզքիւր գօնթրաթ քեա-ղըտընըն իւք սահիֆէսինի չէվիրէ-րէք :

Պու Էյ՛ Ճանըմ լագըրտըրընտան

մագսատ , գօնթրաթ իճրասընա պաշլանմագտա պուլունտուղունու , խալգա խապէր վէրմէքլիքտէն իպարէթ պուլունմագտա իտի ։

Օրմանլըղա պիր տէրին սուսգունլուգ չէօքտիւ ։ — Վէ Նօթէր , սէսի լահըզըլըա աչըլըն Նիհայէթիլէ պիր իքի քէրրէ էօքսիւրտիւքտէն սօնրա , գօնթրաթը օգումաղա պաշլատը ։

Գօնթրաթըն մունտէրիճաթը էօյլէ ուզուն օլմատըղը կիպի , չօգլուգ կիրիշիկ շէրհլէր շարթլար վէ նախօշ լագըրտըլար տախի պուլունմագտա տէյիլ իտի ։ — Էվվէլ էմիրտէ ժօրժ իլէ Նըշանլըսը պէյնինտէ զուհուրա կէլմէքտէ օլան իզտիվաճտան պահս խօլունտուղու կիպի , մէրգումուն հալէս , պօրճ տէլլալըղը իճինտէ հիզմէթի պուլունմասընտան , վէ Օրիտ նօգտայընազարը պիր գօնաղը սահիպի օլմասընտան , ֆագաթ պարալարընը թէսլիմ վէրմիշ օլմասըյա , իլա էլ հիսսայ պիր մէգտարընըն թէսլիմինէ գարարլաշտըրըլտըղընտան տախի պահս իտիլմիշ իտի ։

Վէ պաալահու , մաամաֆիհ Բօլա Վարթէն Թարաֆընտան վէրիլմէքտէ օլան ալթը միլիօն ֆրանգ ճէհէզին , . . . պանգա իտէրինէ չէքիլմիշ պիր չէգ օլմասընտան , վէ մէզգիւր չէքին պէտէլինին տէ , գօնթրաթ իմզալանըրգ պիթթիքտէն սօնրա , իտարէսինէ մէմուր պուլունաճագ օլան ժօրժա , իսթէտիկի վագըթտա էտա վէ թէսլիմ գըլընաճաղը տախի պէեան իտիլմիշ իտի ։

Ալթը ՄԻԼԻՕՆԼՈՒԳ պիր ճէհէզին թալընըզ իսմինին զիքրի իլէ , մէզգիւր պանգա քեագըտլարընըն մէյտանէ չըգարըլըփ տա կէօրիւլմէսի , քեաֆֆէյի հազըրունըն իտէրինտէ , հասսէտէն զիհատէ պիր թէէսսիր հուսուլինի մուճիպ օլմուշ իտի ։

Հէրքէս քէնտի թէհայյուրինի ազիմինի , գուլագտան գուլագա պէեանա պաշլատը ։

Էվվէթ , օլ մէրթէպէ ճէսիմ պիր մէպլաղ , հէր քէսին թէհայյուրի ազիմ վէ զըպթէյի ազիմէթինի մուճիպ օլմուշ տուր , չիւնքի , հէր վագըթ խըզըլտարը մէէմուլէ վէ զայիտ մէէմուլլէրէ զուհուրիւլէ , նիչէ թախթ ու թաճլարը տէվիրտիւքլէրի վագիտտէ , սէրվէթ ու սամանի թախթ ու թաճլարըն իտէ , հիչ պիր վագըթտա տէվիրիլմէյիփ , քէնտի հուքմ ու գուտրէթինի իլթէթիքլէքտէ օլմագ , պիթթապի հէր քէսին խաթըրընտան կէչմիշ տիր ։

Գօնթրաթ օգունմաշ , վէ ճիւմլէ Թարաֆընտան , ալգըշլանըշլար ալթալարը իշիտիլմիշ տիր ։

Պաալահու հէր քէս , կէրէք Լօրա Վարթընըն վէ կէրէք ժօրժուն էլինի սըգարագ թէպրիքէ մուսարաաթ իլէմիշլէր տիր ։

Չիւնքի , Թալիհաթլըյէ եալընըզ պիր կիւն սօնրա , սէնէվի իւչ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր իրատ սահիպի օլաճագ օլան պիր տատըմըն , էվվէթ , էօյլէ պիր զէնկին տատըմըն տաթլուգունու գազանըլ խուսուսունտա իթմէքլիքէ գօշուշմուշ տուր ։

Շէօյլէ քի , ժօրժու էն ազ տուրէթէ թանըթմագտա օլանլար պիլէ , զայէթլէ իխթիֆալըը պիր սէօյլէնիշ իլէ ,

—Ահ , աղիզ տօսթում , պիլմէզսինիզ , նէ՛ մէրթէպէլէրտէ մէմնուն վէ մէսրուր օլմագտայըմ , քէմալի խալիսէթ իլէ սէնի սէյրէտմէ քըշուննալըմ օլմագտա օլտուղունուզ իչին ու սէատէթի հալի կէօրմէքլէ , աթէթա քէնտիմ օլմուշ տուր կիպի սէվինմէքտէյիմ , — տիմէքտէ իտիլէր ։

Աչըգ տան ճիւզի պիր վագըթ կէչտիքտէն , պու Թէպրիք վէ Թէհնի-

նէթ խաճիշի աթէշի նավուշ նավուշ սէօնմէկէ պաշլատըլար , նինէ էվվէլքի սէֆա վէ ճիւմպիշ իճրալարը տէվամէ պաշլամըշլար տըր ։

Պու հէնկեամտէ Նօթէր տախի գալգարագ , վէ էլինի գօճա պիր գալէմ թութարագ , կէրէք սէս վէ կէրէք հարէքէթ իլէ , գօնթրաթը իմզալամաղը վագթի կէլմիշ օլտուղունու անլաթտըրմըշ տըր ։

Միսաֆիրլէր տախի այնի տարգըն պուլունմայըր տըլ , չիւնքի , էօթէտէ րիճալը չալընըպ տա օյնամագ օլմամագլըգ , վէ մահիրնէլէր ֆիշէնկլէր սէյր իթմիք , վէ նէմէք իչմէք , կէլճաութ էյլէնիփ սէֆաեաթ օլմագլըգ , քէնտիլէրէ պէքլէմէքտէ իտի ։

—Պուեուրունուզ , Մօնսէօ ժօրժ . . . — տէտի Նօթէր էվվէլա մէրգումա խիթապէն օլարագ հալտէ , վէ գալէմի էլինէ ուզաթարագ ։

ժօրժուն նիւրէկի աթմաղա պաշլատը , չիւնքի , քէնտի խէտաեաթը հազըրլայթը հալէ թէպտիլ օլմագտա իտի . . . — մէզգիւր սէրվէթի ազիմ մէյտանտա իտի . . . — հէման օլ անտէ , քէնտի թէսարրուֆունա կէչէճէք իտի . — Արթըգ թըմսէնին միւմանաաթ վէ մուխալիֆէթինէ տայիր պիր գօրգու գալմամագտա իտի ։

Մէրգում էլի թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ , գալէմի ալտը , վէ Նօթէրին կէօսթէրտիկի մահէլլէրի իմզալատը ։

— Տիւշմիւափիր , հօգա տահի՜ հ մի տիր , — տէյի տիւշիւլ թիթրի ժօրժ Տէրէյին քէնտի քէնտիսինէ , մագբուլ պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ քէմինի իմզալայարագ . — տօղրուսու պունտան կիւզէլ պիր թիւչ օլմազ . . . ։

Լօրա իսէ , սէրպագտա պուլունտու ,

վէ աճայիպ տուրէթտէ պիր կիւլիւմսէյիշ իլէ կիւլիւմսէմէքտէ , վէ գալէմ պէքլէմէքտէ իտի ։

Նըշանլըսը գալէմի մէրգումէնէ թագտիմ իթթի . . . ։

Գօնթրաթը իմզալամագ իչին , կէրչի մէրգումէ տախի թիթրէմէ նին իւզէրինէ տօղրու էկիլտի , լաքին հէնուզ իմզալամամըշ իտի ։

Տիշարըտան պիր չօգ աճագ թագըրտըլարը իշիտիլմէքտէ իտի ։

Մէրգումէ իսէ ալթըն կիւլիւմսէմէքտէ օլտուղու թագտիրտէ , պէյնի տօղրուլթտու , վէ տիշարըտա գուլագ վէրիփ տինլէմէկէ պաշլատը ։

Պիրտէն պիրէ սալօնուն իչինտէ պիր կիւրիւլթիւ տէյի պաշլատը ։

ժօրժուն րէնկի ուչտու վէ պիր լօխուտէ տէօնտիւ ։

Ռէնճպէրլէրին էօնլէրինտէ , ալթը նէֆէր ժանտարմա տախիլիւ տախիլ օլուպ կէօրիւլտիւ ։

Օլ հէնկեամտէ սիհաճ էլպիսէլի վէ պէթաղ պօթունլաղըլը օլուպ , վէ քէնտի մէմուրիյէթինի պէլէնմէմիշ օլարագ , պէյլինտէ իչ րէնկլի չէրիտէն մամուլ պիր գուշագը պուլունմագտա օլան պիր բօլիս մէմուրու , աճէլէ աճէլէ նիւրիւյէրէք , միւսաֆիրլէրին իչինէ տօղրու կէլմէկէ պաշլատը ։

Միսաֆիրլէր էյլիմ պէյլիմ օլարագ , կէրի կէրի չէքիլմէկէ պաշլատըլար ։

Մէրգումուն արգասընտա , իքի նէֆէր տախի աեյնի գաշիթլէր պուլունմագտա իտի ։

Մէրգում , Նօթէրէ գարշը իլէրիլէմէքտէ իտի ։

—Գարտաշլըգ ճանըմ օլարագ սիզէ խապէր վէրիրիմ քի , — տէտի մէրգում էմր իտէրէք , —պու սահնէ քիւչէ իմզայը էլինիզտէ գալսըն էթթէ . . . ։

—Էֆէնտի, —տէտի մէրգումա խի-
թապէն օրատաքի հալքէ, Լիօնէլ եանընա եագլաշարագ, —պէն Լիօնէլ Վարթըն, վէ պու գօնագտա պէնիմ տիր, —խամ, միւսաատէնիզլէ, նէ սէպէպլէ պէնի պէօյլէ կէլմիշ օլտուղունուզու խապէր վիրմէնիզի րիճա իտէրիմ . . .

—Մօսիէօ Վարթըն, —տէյինճէ ճէվապ վէրտի մէրգում գօմիսէր Լիօնէլի սէլամլայարագ, —պու եօլտա պաշքի թէշրիֆ պիր մէմուրիյէթլէ պուրայա կէլտիկիմտէն տօլայը էսէֆ իտէրիմ. . .— պուրատա պիրինի թէվգիֆ իթմէյիկէ ամիր եէտիմտէ պիր էմրի ալի պուլունմագտա տըր . . .

—Պիրինի թէվգի՞ֆ մի իթմէք, —տէտի Լիօնէլ, —նէ՞րէտէ, պուրատա՞ մը —պուրատա պիր եապանճը օլմայըր տըր . . .

—Թէվգիֆ իտէրէք սէօյլէրիմ քի, խայըր հիչ պիր եապանճը պուլունմագտա տէյիլ տիր . . .

—Քի՞մ տիր արատըղըմըզ . . .

—Ժօրժ Տիրէյն տիր . . .

Բօյլա պուլունու իշիտիր իշիթմէզ, պիր հայգըրըշ տըր պըրագարագ, վէ պապըղըր կիպի պիր հալտէ պուլունարագ, կիտիփ պիր սանտալյէյէ իւզէրինէ տիւշիւ վիրտի.

—Ժօրժ Տիրէ՞յն մի, —տէյի պաղըրտը Լիօնէլ. —Ա՛, ա՛, նասըլ քի սիզէ սէօյլէտի իտիմ, պուրատա պիր եապանճը օլմայը տըր, —օլ սէօյլէտիկինիզ ատէմ, սէօյլէ թէվգըֆա ճայիզ կէօրիւլէճէք պիր հարէքէթտէ պուլունմայարագ տէյիլ տիր . . . —Ճիւնքեա՞ նէ իմիշ պագալըմ.

—Ճիւնքեա իքի տիր, իշտէ հէմ էմնիյէթէ խիյանէթ վար տըր, վէ հէմ տէ սախթէքեարլըգ. —մէրգում կիտիփ պիրինտէն իչ եիւզ պին ֆրանգ իսթիգրազ իթմիշ, վէ պէտէլինէ տախի, քէնտի մալը պուլունմայան պիր թագըմ ֆօնտօլարը, սահիպի թարաֆընտան, կիւեա մէզգուր իյէթի պուլունմարընտա տայիր, մէրգումուն սախթէ իմզաըյլա, իսթիգրազ իթտիկի քիմէսնէեէ պիր միւսատէնամէ վիրմիշ տիր . . . Պու խուսուսլարտան տօլայը ղազէթէ միւթէպէր պիր ղաթ, եանի Վիլեամ Տիքըն նամ պիր ինկիլիզ թարաֆընտան տավա իտիլմիշ... վէ քէյֆիյէթ թազ իսպաթ օլունուպ թամամիյլէ գըրլըմըշ տըր . . .

—Թամա՞մ մը գըրլմըշ տըր, —տէտի Լիօնէլ, —խայըր, ամա, աֆվ իտինիզ, օլ սէօյլէտիկինիզ շէյ միւմքին տէյիլ տիր. օլամազ, —Ժօրժ Տէրէյն էօյլէ ատամ տէյիլ տիր . պէն իտալա իտէրիմ քի պու նամա մութլագա պիր սէհիվ օլմայը տըր .

—Ալլահ վիրսին տէ էօյլէ օլսուն, հիչ իսթինթագտա գապահաթըղըզ օլտուղու մէյտանէ չըգարըն, չիւնքի պէնիմ վազիֆէմ, մէրգումու թէվգըֆ իթմէքլիք տիր, խաթը խապէր վիրմէքլիյինիզ քէնտիսինէ քի, պուեուրսուն կիտէլիմ.

Լիօնէլ էթրաֆա պիր կէօզ կէզտիրտի.

Ժօրժ իսէ օլ արատա պիր սէլամէթ թարիգի պուլմագլըղը տիւշիւնտիւկիւնտէն, հէման մէրգում ղապիթի կէօրիւր կէօրմէզ, գալաբալըղըն իչինտէն սըվըշըրէք, բէտէրինին պուլունտուղու քիւչիւք սալօնա կիթմիշ իտի.

—Բէք այէա, էֆէնտի, —տէտի օլ վագըթ Լիօնէլ, —իզ քէնտի վազիֆէնիզի իճրա իթմէքտէսինիզ, օնա պիր շէյ տէնիլէմէզ . . . —վէ Մ. Ժօրժ Տէրէյն իսէ, քէնտիսինճէ պիր գօրգու վէ պիր չիւրիւկ օլմայը թագտիրտէ, էլպէթթէ կէլիփ քէնտուսի սալիհէ չըգարաճագ տըր. . —իմտի կիտիփ խապէր վիրէյիմ.

Վէ, գօմիսէրին գարշըլըգ ճէվապընա պէքլէմէքսիզին, հէման Լիօնէլ տախի, իգամէտկեահը իչինտէն կէչէրէք, Ժօրժ կիպի, քիւչիւք սալօնա տօղրու կիթտի.

Գօմիսէր տախի օլ թարաֆա տօղրու կիթմէք իսթէտի իսէ տէ, կիւեա պիր թէսատիւֆ իշի օլարագ, Տօմէնիգօ Մէպօլլօ, նէգատինէ չըգտը, վէ կիւեա չօգըղ պիր հարէքէթլէ պուլունարագ, եանը պիւյիւք պիր ուսթալըգ գուլլանարագ, չէնտ սանիյէ գատար մէրգումու թէէխխիւր մէճպուր իթտի.

Պու պիր գաչ սանիյէ զարֆընտա, Լիօնէլ քէնտի մէրամընը իճրա իտէպիլտի, չէօյլէ քի, մէրգումուն արգատընտան, քէնտիսի տախի քիւչիւք սալօնա կիրտի.

Ժօրժուն բէտէրի քէօթիւ Մարսիալ, հէր կէչէն լագըրտըլարը իշիթմէքտէ իտի.

Վէ օղլունուն պիւյիւք պիր իգթիտար ու էնտիշէ իւզրէ օլմասընը կէօրմէքտէ իտի.

Լիօնէլ իշէրի կիրէր կիրմէզ, Ժօրժուն պիլէկինտէն ըրգը ըրգը թութտու, վէ եավաշ պիր սէս իլէ սէօյլէնէրէք.

—Սիզ. խայինսու խապիսին պիրի իմիշսինիզ. լաքին, այա իսթէմէմ քի պէնիմ գօնաղըմտա սիզի թէվգըֆ իթմիշ օլսունլար . . . —արթըգ քէնտի հալու պէճէլլինիզին գարարընը. պիզզաթ քէնտինիզ վիրմէլիսինիզ . . . —չու պիւրօնուն տէրունինտէ պիր չիֆթ թապանճա իլէ, պիր տէ չիգտան վար տըր . . . Մէզքիւր չիգտանըն իչինտէտէ եիկիրմի պէշ պին ֆրանգ պուլունմագտա տըր . . . վէ տապանճալարտա տօլու տուրլար . . . էկէրչի պու հալտէն գուրթուլարագ եաշամագլըղա ճէսարէթինիզ վէ իւմիտինիզ վար իսէ, պիր մահէլլէ չէքիլիփ կիտէնիզտինիզ, վէ պաշէհու տախի, մէյլաղը մէզգուր խարճլըգ իտէրէք, պիր թարաֆա ֆիրար իտէրսինիզ . . . —վէ, եօգ, էկէրչի անը եապամազ իսէնիզ, իշթէ տապանճալար հազըր տըրլար, հէման ճանընըզա գաստ իլէ. թարիգը սէլամէթի թութմալըսընըզ . . .

Լիօնէլ պունու սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, մէզգիւր քիւչիւք սալօնտան պիւյիւք սալօնա կէչէրէք, գարըշըգլըգ գօրուպ թիթրէյէտի, վէ անախթարընը քէնտի ճէպինէ գօյտու.

—Մօսիէ՛օ, —տէյի պաղըրտը գօմիսէր մէրգումըն խիթապէն. հէնիւզ գապայըլըգ իչինտէն կէչմէկէ չալըշըյօրտու, —գապըյը նէտէն քէնտինիզի, մէսուլիյէթ ալթընտա պուլունտուրուրսունուզ . . . իշթէ սիզէ խապէր վիրիյօրում . . .

Մէրգում պու լագըրտըլարը պիթիրմէկէ գալմատը, պիր տէ եագընտան պիր տապանճա դաթլամասը սէսի տիւյիւլտի.

—Իշթէ իշիթտինիզ, էֆէնտի...— —տէտի Լիօնէլ, —մէրգում միւթթէհիմ օլտուղու հալտէ, արթըգ եաշամագլըղը իսթէմէտիկինտէն, քէնտի նէֆսինէ գաստ իլէմիշ տիր...— հագգանիյէթ քէնտի էլինի պուլաշ պիթմիշ տիր . . .

—Արթըգ չիմտի սիզին վազիֆէնիզ, մէրգումուն, քէնտի հիւսնի րիզասըյլա, քէնտիսինի թէլէֆ իյլէմիշ օլմասը ժուրնալընը եազըպ կէօթիւրմէք տիր. —պու խուսուսունուզ, իշթէ սալօնուն անախթարը . . .

Գօմիսէր քէնտի ատամլարընը ալտըղը կիպի, տօղրու գապուսու աչմաղա գօշտու.

Պիւթիւն սալօն թիւթիւնէ միւլէմմա օլմուշ իտի . . . – պօշալթըլմըշ օլան թապանճա եէրէ աթըլմըշ իտի . . ։

Հալպուքի, մահալլի մէզգուրտա, չէօմլիքիմ Մարսիլեան պաշգա քիմսէնէ պուլունմագտա տէկիլ իտի ։

Մէզքիւր չըգըան տախի օրատա տէկիլ, գայիպօլմըշ իտի ։

Ժօրժ Տէրէյն, վագըթ գազանարագ գաչապիլմէյիք նիյէթիյլէ, պօշա օլարագ մէզքիւր թապանճայը պօշալթմըշ, վէ քէնտիսի գաչըգ օլմուշ իտի ։

— Պէն, մէրգումուն էօմրինի քէնտիսինէ թէրք իտէրէք, վէ եալընըզ չէրէֆ ու նամուսունու էլինտէն ալըպ րիւսվայ իյլէյէրէք իգթիֆա իյլէտիմ . . . —տէտի Լիօնէլ Ժան Ըրնօսուն եիւզինէ պագարագ, վէ բէք եավաշ սէօյլէնէրէք . . . բէտէրի պէնիմ ըրզ ու նամուսումա գաստ իթմիշ իտի . . . պէն տէ էվլատը նամուսունա գաստ իթտիմ . . . –պունտա պէնիմ հէմ հագգըմտըր, վէ հէմտէ պօրճումտուր..։

15

Պօյլէ գօմիսէրինին, քէնտի թէվգըֆ իթմէքլիք մէմուրիյէթինի իճրաեա մուվաֆֆագ օլամատը, ղայէթլէ կիւճիւնէ կիթտիկինտէն, քէօշկիւն հէր թարաֆընը թահարրի իթմէքլիկի, պիրլիքտէ պուլունան ատամլարընա էմր իթտի, վէ պինաէն ալէյհ ժանտարմալար տա բարգըն հէր ճիհէթինի արաշտըրմաեա պաշլատըլար ։

Լաքին, քիւլլի էմէքլէրի վէ ղայրէթլէրի պէհիւտէ օլտու, չիւնքի արանըլանը տահա պուլամատըլար ։

Պէտպախթ Ժօրժ Տէրէյն, վագըթ պուլարագ, աղաճլարըն ալթլարընտա կէչմիշ, վէ հէնտէքտէն աշարագ ֆիրար իթմիշ իտի ։

—Բէ՛քալէ, մէրգում պու կիճէ, վագըտ, պիզիմ էլիմիզտէն գաչապիլմիշ տիր, լաքին, էյվէլթէ պիր կիւն տէրտէսթ իտիլէճէք տիր . . .— տէյի պաղըրտը գօմիսէր քէնտի հիտտէթինի սէթր իթմէք իսթէյէրէք.— մօնսիէօ Վալթէր,— տէտի պատէհու մէրգում,— սիզ մէրգումուն ֆիրարընա պիր սուհուլէթ վիրմէնիզլէ, պիւյիւք պիր գուսուրտա պուլունմուշ օլտունուզ . . . իմտի, պէն շիմտի պունու քէնտի րափօրթօմտա իշար իլէ, մէրճիինին նազարը տիգգաթընա իհալէ իթմէքլիկէ պօրճլույում . . .

—Ա՛, էֆէնտի,—տէտի Լիօնէլ,— հիչ պիր աղըր ու քեամիլ օլան ղըզ, էօյլէ պիր նամուսսուզ ատամը վիրայէ իտիպ տէ գաչըրմըշ օլամազըըմ, ասլա ինանամայաճաղըըմ, չիւնքի, գատըն էօյլէ պիր խէյանէթը ճայիզ կէօրիւպ գաչըլ իյէմէնէճէկիմէ, հէր քէօրին ազըլ ու վիճտանը չէհատէթ իտէր . . . —իզ քէօշկիւն բարմագլըգլարընտան իչէրի կիրմէքտէ իքէն, պուրատա, իշթէ պու սալօնտա, Ժօրժ Տէրէյն իլէ պէնիմ եէկէնիմին ազալը նիքեահը գօնթրաթը իմզալանմագտա իտի, վէ էկէր պէշ տագըգա տահա սօնրա կէլմիշ օլսա իտինիզ, իշ պիթմիշ, վէ մէրգում չարգըն հէրիֆտէ, ալթը միլիօն ֆրանգըլըգ պիր թահվիլի ալըպ ճէպինէ գօյմուշ օլաճագ իտի..։

Ալթը՛ միլիօն մու . . .—տէյի պաղըրտը մէրգում գաթիլ մէպլաղը մէզգուրուն ճէսամէթինտէն տօլայը տահաշարը թէհայեիւր օլարագ։

—Իշթէ մէպլաղը մէզգուրուն չէլքիտէ մէյտանտա տըր . . .

Վէ Լիօնէլ պունու սէօյլէտիկիլէ պէրապէր, ֆիլվաղը պանգա

քեաղըտլարընը մէրգումա իպրազ իյլէտի ։

—Էօյլէ իսէ, մատամ,—տէտի գօմիսէր կիւլիւմսէյէրէք,—տիմէք տիր քի, պիզ, իւմիտ կէլմէմիշկէ, սիզէ պիւյիւք պիր խըտմէթ իթմիշիզ տիր. լաքին, պունունլա պէրապէր, զինէթինիզին չիրաղանընը պօզտուգ վէ օրթալըղը տա ալթ իւսթ իյլէմիշիզ տիր, իմտի, օլ պապտա աֆֆընըզը տիլէրիմ, զիրա, քէնտի վազիֆէմի իճրա իյլէմիշիմ տիր։

Գօմիսէր պունու սէօյլէտիքտէն, վէ սէլամ վիրտիքտէն սօնրա, քէնտի ատամլարընը ալարագ պըրագըպ կիթտի ։

Արթըգ պու վագայաթըն սօնրա, նէ աթէշ տանանմալարընը, նէ րագս, վէ նէ տէ թաամ իթամլարընը իճրա իտիլէմէտիկինի, պէեանէ հաճէթ կէօրմէյիզ ։

Զապիթլէր կիթտիքտէն սօնրա, թապիաթիյլէ հէր քէս տախի կէրի իւինի տէօքիւլէրէք, պիրէր պիրէր տաղըլմաեա պաշլատըլար ։

Պէշ տագըգա կէչէր կէչմէզ, թէքմիլ սալօն տա պօշալտը, վէ հէր քէս քէնտի արապասընա կիթտի ։

Եալընըզ պիրիսի, պու գարմագարըշըգլըգ իչինտէ ալըր եիւրիւյիւ վիրմէյիքէ գալգըշմատը ։

Պու տա Ժօրժուն պիրատէրի Լէօփօլ իտի։

Մէրգում, րէնկի աթմըշ, կէօզլէրի գըզարմըշ, վէ սինիրի գապարմըշ օլտուղու հալտէ, գօրգարագ չէքինէրէք Լիօնէլին եանընա եանաշտը ։

Լիօնէլ, օլ հէնկեամտէ, հալէա պիւյիւք սալօնտա, Տօմէնիգօ Սէպալլա վէ արապ սօգթօր իլէ պիրլիքտէ պուլունմագտա իտի ։

Տարմէն հալէա պիր պայըլմըգ հալի իպրազ իյլէմէքտէ օլտուղու թագտիրտէ, աղըր տայըրէսինէ կէօթիւրմիւշ իտիլէր.—Մարի իլէ Տօլօրէզ տախի չէքիլիպ կիթմիշ իտիլէր։

—Աճա՛պա, սիզ տահա պուրատա՞ մըսընըզ. կի՞թմէտինիզ մի,—տէյի պաղըրտը Լիօնէլ, սախթէ պիր թէաճճիւպ իլէ։

—Խայըր. պէն կիթմէյիպ պուրատա գալտըմ,—տէտի մէրգում չօճուգ քէքէլէյէրէք,—չիւնքի, զաթընըզտան պիր չէյ սօրմագ իսթէրիմ . . ։

—Պա՞նա մը . . ։

—Էվէթ, էֆէնտիմ, սիզէ . . . չիւնքի օլ պապտա անճագ զաթընըզ պիր ճէվապ վիրէպիլիրսինիզ..։

—Սէօյլէյինիզ պագալըմ, նէ՞ իմիշ . . ։

—Պիրատէրիմ հագգընտա իզհարը մուհաքէմէ իթմէքլիք խուսուսու պանա տիւշմէզ,—տէտի Լէօփօլ,—վէ էկէրչի, միւտաֆաա իթմէքլիք միւմքին օլսա իտի, վագըա, պէնիմ միւտաֆաա իթմէքլիկիմ իգթիզա իտէր իտի, լաքին, բէք էյիճէ գապիլ չահատէթ իթմիշ տիր քի, էկէրչի էօյլէ պիր չէյէ գաղըշմաճագ օլսա իտիմ, զաթընըզըն հիտտէթի ազիմէսինէ մուճիպ օլմուշ օլաճագ իտիմ . . ։

—Տէկիլ հիտտէթի ազիմէմի, իլլա էսէֆի ազիմիմի մուճիպ օլաճագ իտինիզ . . . —տէտի Լիօնէլ մէրգումուն լագըրտըսընը քէսէրէք.—Հէյհա՛տ, մէրգում պէնի պիլէ ալտաթմագտա իմիշ, պէնիմ իսէ հագգընտա քէմալ մէրթէպէ էմնիյէթիմ պուլունմագտա իտի . . . —տիմէքտիր քի. ատըն միւրատ ու մագսատը, սահիհտէն պիր մէյլ ու մուհապպէթ օլմայըպ, իլլա, անճագ ար ու նամուսու պէր թարաֆ իլէ, եէկէնիմին պարալարընը չալմագլըգտան իպարէթ պուլունմագտա

խմիչ . . . —արթըգ պու տա պէօյլէ ւէըգոր իսէ, ամա՞ն եա Բապպիմ պիլէմէմ պունատան սօնրա, քիմի՞ն ադրըրաքըրնա էշմիյեէթ իթմէլիյիզ . . ։

Լէօբօլ պոշըմը էօնխնէ էյտի, վէ չէնա տալըգ ալոյ օլարագ տուրա գալդը ։

—Էյի, սէօյլէյինիզ պագալըմ... —տէտի Լիօնէլ ։

Լէօբօլ կիթտիքճէ սէսինի խնսփ ըէրէք վէ կիթտիքճէ տէ զիեատէ տիթրէմէկէ պաշլայարագ, թէքբարէն ըէյամէ ադազ պիրլէ ,

—Շիմտի սիզ պէնիմ թալըմալտա օլտուղում իւմա չէօհրէթ հալգըմա խոլալը իսթիբրահ իմմէկէ պաշլատաճադրըրըզ տըր . . . չիւնքի պիզիմ խոմ ու չէօհրէթիմիզի ի չիթտիքճէ, խամթըրըզա պիթիմպի ֆէնա թէզէքքիւրլէր կէլէճէքլէր տիր . . . — վէ պունէն ալէյհ, տիմէք տիր քի, բէտմէն պանա միւսաատէսիզի պէեանէ հիմմէթ իթմէտիքճէ, արթըգ պէն պուրատա տեալ պատմախա ճէսարէթ իտէմէյեճէկիմ տիր . . . իմտի, միւսաատէ պուեուրաճա՞գ մըսընըզ։

—Ազիզիմ Լէօբօլ, սիզին կէլմէնիզի բէտա իթմէքլիկէ նէ՞ սէպէպիմ վար տըր, սիզին նէ՞ գապահաթըրըզ վար տըր,—տէյի հէյվալ վիրտի Լիօնէլ քէմալի նէզաքէթ վէ խնատիյեէթ իւզրէ ։

—Զիւնքի, էօյլէ զանն իթմէքտէյիմ քի . . ։

—Նէ՞ զանն իթմէքտէսինիզ . . . սէօյլէյինիզ, պիթիրինիզ լագըրտըըզը . . . ֆիքրինիզի խյզահ իտինիզ . . ։

—Պիրատէրիմին խէթալընտան տօլայը . . ։

—Սիզ անըն խէթասընա միւշթէրէք սայըլմազսընըզ զօրճիւ տէկիլսինիզ . . .—տէտի Լիօնէլ թէքրարէն մէրգումուն լագըրտըըրնը քէսէրէք.—Հէր գօեան քէնտի պաճագըննտան տօըյըր, տէմիշլէր, մէսէլի մէշհուր տըր . . . —պիրատէրինիզ քէնտի նամուս ու իթիպարընը գայպ իթմիշ տիր, հալ պուքի սիզին շէրէֆ ու նամուսունուզ, լէքէյի խէթատէն արի պիր հալտէ պուլունմագտա տըր . . .—եինէ քէլ էվվէլ կիտիպ կէլիպ պիզի կէօրէպիլիրսինիզ, ազիզ տօսթում, վէ միւմքին օլտուղու թագտիրտէ էվվէլտէն տախի զիեատէ կէլմէլիսինիզ . . . սիզի տայիմա հիւսնի հիւրմէթ իլէ գապուլ իթմիշիզ տիր, վէ եինէ տէ գապուլ իտէրիզ . . ։

Լիօնէլ պունու սէօյլէտիկի վագըթտա էլինի մէրգումուն ուզաթտը, վէ մէրգում տա քէմալի մէմնունիյեէթ իւզրէ թութուպ սըգտը, վէ օլ անտէ օլ մէրթէպէ միւթէհասսիր օլտու քի, կէօզլէրի տօլմախա պաշլատըլար ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, մօնսիէօ Լիօնէլ,—տէտի մէրգում քէքէլէեէրէք, վէ կէօզ եաշլարըն սիլիր իթմէք նիյեէթիյլէ եիւզինիւ պաշգա թարաֆա չէվիրէրէք,— վէ հէմ տէ էզ ճան ու տիլ թէշէքքիւր իտէրիմ . . . տօղրուսու, լուտֆ ու հիմմէթինիզտէն աճիզիմ . . ։

Վէ մէրգում պըրագըպ կիթտի ։

—Զէվալլը չօճուգ.—տէտի քէնտու քէնտուլէ Ժան Բընօ, մէրգումուն արգասընտան պագարագ,—սէ՛ն տախի քէնտի ճէզանը չէքէճէքսին տիր . . .—լաքին, մէկէրչի պու չէյ հագգանիյեէթտէն աստ օլունապիլիր մի.—պիչարէ, հիչ պիր չէյ եարամազ տըր։

Մէրգում պու լագըրտըլարը, հէր նէ գատար քէք եավաշ պիր սէս իլէ թէլաֆֆուզ իյլէտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, Գօրա իշիթմիշ իտի։

Գօրա մէրգումուն մէզքիւր միւլահազալարընա գարշըլըգ ճէվապ օլարագ.

—Պու չօճուգտա քէնտի անընն տայըրէսիրընտէն մէնգուլ օլտուղու հալտէ, պիր լէքէ թաշըմագտա տըր...—չիւնքի բէտէր ու վալիտէմին գաթիլի պուլունան, վէ հէմշիրէլէրիմին տէ ճէլլատը օլան պիր ճանինին էվլատը տըր . . . —տիմէք տիր քի քէնտի սիլսիլէսինին միւսթահագգ պուլունտուղու պիր ճէզաեը, քէնտիսի տախի հիսսէտար օլմալը տըր . . . —պու պապաէ պէն եէմին իթմիշիմ տիր, վէ եէմինիմտէ քիւմիլէն իճրա իտիլմէլի տիր.—Պէն քէնտի թասթուգըմ թօրիգի, հէմ ատալէթ ու հագգանիյեէթտէն պաշգա. վէ հէմ տէ մուգատտէս տիր տէյի խնանմագտայըմ . . . —եօգ, էկէրչի, պէն քէնտի իթթիգամըմը եանըլըմագտա իսէմ, Ճէնապը Հագգ պանա պիր ալըզա վիրէրէք, ֆիքրիրիմի թէնվիրէ իտեէթ պույուրմալը տըր . . . պէն Ալլահտան պաշգա հիչ պիր քիմսէնին հիւքմ ու մահաքէմէսինի գապուլ իտէ՛մէմ . . ։

Պիրտէ պու հէնկեամտէ, Բօլէնսօնտան սոյսօն գարսուսընտան իշէրի կիրտի։

—Նէ՞ իսթէրսին, տէյի սօրտու իթտի Գօրա ։

—Ժիւրիթէր կէլմիշ, պուրատա պէքլէմէքտէ տիր,—տէտի մէրգում արագ խըտմէթքեարը,—վէ զաթընըզը կէօրմէք իսթէմէքտէ տիր...

—Սէօյլէ կէլսին ։

Ժիւրիթէր իչէրի կէլտի, վէ,—Էֆէնտիմ, լազըմ կէլէն էմիրինիզի ալմագ իթմէկէ կէլտիմ...—տէտի ։

—Դանիելի խուսուստա . . ։

—Օլ իշի մահպուս հագգընտա...

Գօրանըն լէհճէսինտէ, պիր էսէրի թէաճճիւպ հասըլ օլմախա պաշլատը ։

Ժան Բընօ լագըրտըեա գարշըլըգ ճէվապ վիրէրէք,

—Էֆէնտի, տէտի,— օլ պապաէ սիզին մայիմաթըըզ եօգ տըր, իմտի մայիմաթ վիրմէքլիկիմ իգթիզա իտէր . . ։

Վէ մէրգում Բէմի Շօմէն իլէ ըը Կօսուն թաթպայուպ վուքուա եազլ իլէ մահպուս իտիլմէլէրի վագտաըը պիր սըրէթի մաթպուարէտէ օլտուղու հալտէ, նօզլ ու պէեան իյլէտի իսէ տէ, Բէմի Շօմէյին վէրմիշ օլտուղու սաըլ քէնտի իտի պուն Ժան Բընօ եէրինէ Միշէլ Մէրվան իսմինի վիրէրէք եազլ իյլէտի։

—Անլատըմ . . . —տէտի Գօրա,— տիմէք տիր քի, օլ խապիս հէրիֆլէրինտէ հագգընտա կէլմէսին վագթի կէլմիշ տիր, զիրա, արթըգ քէք ադըրլըգ հասար ու հուսուսու թէճավիւզա պաշլամըշլար իտի . . . Նէ՞րէտէ տիրլէր շիմտի

—Վարօրտա տըրլար . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Ժիւրիթէր ։

—Իյի սաըրէթտէ պուլը՛ մը տըրլար ։

—Էյլէթ, էֆէնտիմ, վէ հէմ տէ պիր չէքէր վէ եախօտ պիր թիւթիւն չուվալը կիպի, թա անպարըն տիպինէ տիքիլմիշլար տըր . . . վէ հաթթա, չոգըրըգ պագըլմախա պիլէ միւգթէտիր տէկիլ տիրլէր, չիւնքի, աղըզլարը տա գափալը տըր,—շիմտի քի հալ օլտուգ նէ՞ եափմալըեըզ, էմրինիզ նէ՞ տիր ։

Գօրա եիւզինիւ Ժան Բընօեա տօղրու չէվիրտի ։

—Պու խուսուսու պիթթիւն պիւթիւն սիզէ թէրք իտէրիմ . . —տէտի մէրգումէ,—հէր նասըլ էմր իտէր իսէնիզ, էօյլէ եափընըզ . . ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի. խանըմ, պէտի տիյնէ ծիւրիւթէր։

Ծիւրիւթէր գուլագլարընը աչըփ բէք տիյնլէմէկէ պաշլատը։

—Սէն շիմտի կիտիփ գարտաշըը ը-ալթաքքըլըղը,—տէտի Ճան Րընօ,—վէ իքի սաաթտան մաճահտարըը պիրիքտաէ ալըրաղ, պաշըգալըր Թէրք իտէճէքսին . . . —տօյլա Հայ րընա կիտէրաքի. աշըգըա ատըմը-տան վէ ատըմը կէօղլէրին գըռըլըտըա օլարաղ, պէնի պիր թայիմաթըլըղա պէքլէրտին։

—Մէգրիւր թաքիմախթըղըընը՞ըը ալաքիլէ ճէկիմ տիր՝

—Հէր կիւն ատամ իլէ գարտաշա չըգարըըը, վէ գառտէն պիլմէ ոէ օլտուղուն Օտէլ տիւ Գրա նտը կիտէրտի, վէ օրատա թէլէկրաֆըմա պէքլէրտի . . . շունու տա տէր խանըմ իստէյինի չի, մէրգումուն իքի մաճարտա ըպղըըն ալէնէն խաթէրիմ ատաղ էնի մէտալ թանըմըըմ . . . —զիրա, էկէրչի պէնիմ իզնիմ օլմագըզըըն գարթալըշմա արչարը չըգմաղ օլուրտը իսէ, պիզիմ իչին բէք պիւյիւք թէհլիքէլէր վար տըր, պիլիմիշ օլուրըն . . .

—Բէք աղէ,—տէտի Ծիւրիւթէր—կէրչի պիր սաաթ աէկիլ, հաթթա պիր տագիգա պիլէ եանըլըըլըգտան պըլըլմահաղըմ տըր վէ գաթանտա թահմըն ոէգարէթիմանէն չըգարըմա. եաճաղըմ տըր. լաքին, իշալա եա. էկէրչի գաչըլըմ կէօշմէքլիք թէճ. րիւպէլէրինէ գաչըրշաճագ օլուրլար իսէ, վէ եախօտ պաշգա պիր պիլիւնէ վէ պէտտա եօլլարըա տա. ղարըլըր իսէ, օլ վաղըը՞թ նէ եարա. րըը՞մ. օլ պապան՞ էմրինիզ նէ տիր։

—Օլ վագըթ թանթանաղըն թաբըըղ բէք սաաէ պիր չէյ տիր . . . —էօյլէ պիր թէճրիպէնէ գաղրըշ-տըըլըըմնտա, իլք աէֆա ան քէն-տիլէրէ, եարաշըլըըղըն աէֆրէթէ-լըը օլմաղըրը խայէր վիրիրսին . . . —վէ իքինճի աէֆաաա իսէ, հէմման աղտարըըլըըն պիրէր կիւրլէ պազլա-տըղըն կիւփը աէնիզէ աթարաքըն . . . —աէնարաքըն մը չիմտի աէրպաին։

—Բէք աղէա անլատըմ, վէ քէ-տայի իթթաաթ իգշէ, աէ իճրա իտէ-ճէկիմ տիր։

Գուտօնօ իզէրինէ Ծիւրիւթէր կի-տիփ գաղտըըն օճաղըը էօղորըը-տը, վէ արատան իքի սաաթ կէչ-տիքտէ, Սէնթ Ռ.էօ բըչէխահրէսը գարըշըըն իքի րէնք եանի սիէաշ վէ գըրմըզը պօեալը վարդ. հարէ-քէթ իտէրէք եօլա չըգտը։

Րէմի Ճամէն իլէ ըը Կօս աաախ մէգրիւր վարոտա պուլունտուղը, կէրչի պիր եաճըմլըղ իթմէքտէ իտիւքլէր աէ, պիթթապի քէնտի քէօֆէլէրինէ աայիր պիր եաճըմլըղ աէկիլ իտի։

Գու արաղ Ծիւրիւթէր լազըմ կէ-լէն թայիմաթը ալարագ, քէօշքտէ ասլընտան աէկիւրքը չըգարմատան սօն-րա։ Լիօնէլ, տօղթօրա խիթապէն քէլամէ աղազ պիլէ,

—Ազիզիմ տօղթօր, Կօնթրան ըը Լաաէնինին ֆէնա հալտէ պօղուլ-մուշ վաղըթտա, ինգազ հաըը իտիփ . . . —տօղրուսու, պէն իյը տույըը գաթար, մէրգումու, հէ-ման պուրատա պիր չէյ օլուր աէյի գօրգմու իտիմ . . . —չիմտի մէր-գումու աէլիգանը հայգընտա նէ՞ էֆքեարը, վէ եախօտ նէ՞ իթթի-գատա պուլունմաղտա սընըզ։

—Պէնիմ իթթիգատըմճա, մէր-գումու բէք ուսթալըղլը սուրէթ-աէ, վէ բէք աէ քիւսթախլը ի-տէրէք զէհիրլէմիշ տիր . . . —չիւն-քի մէրգումէ, հէր նէվի թէհլիքէ-սի աաքի կէօղէ ալըրարագ, մէր-գումուն իչինի պիր ան էվվէլ պի-

Թիւրք աէ օրթաաան գալտըրմաղ. ըըզ թարիգինի թուխմաչ աուր . . .

—Ցազըգ, տօգթօր, էյլէթթէ անգ զէհիրին թէէսիրինի քէաիր մէք եօրունտա լազըմ կէլէն թէր. թիպի վիրմէքսիզին, էօյլէ աէ. կի՞լ մի . . .

—Շիւփհէսիզ, պէն էյմուէնկէյէ ըրի եարմագ աաքմ... զէհիրին գուվ վէթինէ ուղրայմագ աաքմ . . . լա-քին, պու ճիւմլէ իլէ աաիր. պիւ-թիւն պիւթիւն աէ քէաիրէմէմի չիմ տիր . . . չիւնքի, հէր աաաթ խատիճտա օլմաղըրքմաաըն, հայիյլէ պէնիմ մալիւմաթըմ օլտուղուն հալ-լէրտէ աաիր պուլունմագտա տըր, վէ պէնտէ նէ թարիգ թամամէնը մը չըքարըմագտաքըմ . . .

—Ծօգթօր, ոիզին պու աէյլէ-չինիզ պանա պիր գորգու՞ վէ չիւրնէ վիրմէքտէ տիր . . . —տէտի Դօրա հարըպէթլի պիր աէյլէ մըշ իլէ.—մա-աըզալլահ, էկէրչի Կօնթրան Լօյէ ճէք օլուր իսէ, աէյլէ պէ՞ն օլմուշ օլաճաղըը տըր . . . —շիմտի նէ՞ հալ աէ վէ նէ՞ աէրէճէտէ տիր, մաթ-լուպ պիր էօլիւմ թէհլիքէսի վա՞ր մը տըր . . .

—Խայըր, պիւթիւն պիւթիւն գօր-գուլաճագ պիր հալտէ աէկիլ իսէ աէ, պու ճիւմլէ իլէ տաիրի, թէհ-լիքէլի պիր աէրէճէտէ տիր . . .

—Հէր չի պատապա մէրգումու գըրըթարմաքա չալըշըլըըրընըզ . . .

—Էկէր էն պիւյիւք թէրթիպլէ րի իշիթիմ իտէր իսէք, մէրգումու օլ վագըթ գուրթարապիլիրիզ . . .

—Էն պիւյիւք թէրթիպլէ՞ր նէ օ-լուտօրլար, աղիզիմ տօգթօր։

—Եզէնտի, էկէր մուսաատէ ի-տէր իսէնիզ, անըն նէ օրտուզանու ազէ եարըն խապէր վիրէյիմ . . . —չիւնքի, պէնի պիր թէրթիպ տիւ-չիւնմէքտէ իսէմ տէ, հէնուզ լա-

խըլը աուբթաէ հալիտիւ գա-լար վէրէմէմիշիմ տիր. վէ պու կիպի գարարըը վիրէճէկիմ տիր . . .

—Բէք աղէա . . .—տէտիլէր պարը-նա գալըըն . . .

* * *

Նարըլ քի մալիւմ աուր, մատամ Գլօտ իլէ օղլու Կօնթրան, վէ կէ-լինի Ամէլի. Րաճի Ծարմանը աէշի-րէտի. Բօլիսէր կէլիփ աէ Սէն-Ռ. էն ըէօշկինիւ պաղչէյարըընտա. օ-րատա պուլունմագտա աէկիլ իտի-լէր. չիւնքի աղաէմէ պըրագըը կիթմիշ իտիլէր։

Գուն(?)րը թէգաթ գօնագլարըը աէֆաաըքլէրինաէ, մատամ Գլօտ-ըն կ ճէնի, բէք աէհշէթլի պիր աէրէքէմէ կէչիրմիշ իտի։

Ձիւնքի, քէնտիսինին, վագթիլէ րիւ օլարագ աէրէեսա կէլիրմիշ, վէ թէլէֆ իթտիրմէքնիլէքի մէ-աաաէյիլէ աէ պաշգալարը թէրք ու թէպտիլ լիլէմիշ օլմազ ճինէթ-լէ, աէրեաաաէն վիճտանը գա-գըպ մաճ օլմաղ աաք աէլի թիթի-գաա իլլէմէքաէ պուլունտուղու պիր էվլատըընը, հալէա հայաթ-աաա օլմաղը, պիրտէն պիրէ գու-լաղլարընա իչիթմիշ, վէ կէօզլէ-րիյլէ աէ կէօրմիւշ իտի.

Զիւնքի մէրգումէ, էվին գագըթ-աաա պաղչըմաղաա օտաւըզը պիր խա-մին, օրատա սէօյլէնմէքտէ օլաա-ղընըզ իշիթմիշ իտի . . .

Զիւնքի մէրգումէ, էօյլէ պիր իթթիգատըն պուլունտուղու մախ-աամինին, մէզարըաան չըգմա պիր գարըըյը մազաըըաա, պաշքա հէյքէթ ու էնտիշէյի աղըմի օլա-րագ, գարըշըըաա աէթքիրլէքիի, վէ քէնտիսի աօղրու կէլմէքինի կէօրմիշ իտի . . .

Վէ նիհայէթ, էվլէտըը պէշ աէնէ սօնրա օլտուղու մազարըըն, վէ

նախ հանելով իր ուրբաթէ, մեր- գամ օր մէկ յուն էփեսացին մէկ յանունէ ձեռքերը ապագրգռած, բանի կի- պի սկսելու օրուայ էփեսար կանթեղներին իւր. էրաբ ընէփեսէն ս- լարը, իր ուրբէ տիւչեր օրուն, եւ էսի մ ուրբէն թեքին իր հալ քեռ իմաստին կեռոնից իտի . . .

Գիր ըլգալէն ագիմէ, եւ իր ճիւղերի ճեղքեր կարգաւոր իլէ. իր ուէրարագ մ. մերկամուն փէք- րին եւ գալպին իմնիլա իյեմեք ու իտի

Գէ յոյլ խուլգ օյ մերթեպէ իր երեւք մէկ այր թաւրմագան օ- լուղ. եւ բեմայի բրայր ո ագամեր ուզէ իր եմիւր կէշի մեքնէ օր տուգու հայուէ. Սենթ-Ռուէն քեռչ կրտեէ պարտեալ ան, քեռի թեւեֆիւրինի մաճիգ օրմագան օրուն տամելար թարաֆիրեան իսէ. քեռայլէ կարճը իր ղարադը ա- ղիմ եւ իր տամէթի ագիմէ ա- լէնամէթիլի գարաքըլմագան օլ մարդիկ, բանս սուրէթսէ կեօրմեք սէ իտի.

Իմալ, մերգումէ, քեռաու քեռ- տայլէ, ամաքա, պու մերթեպէ պիւյուք իր սերվէթէ մալիք օ- լուպ, եւ պու մերթեպէսէ տայի էքսելիյէ գալդըրմագտա օլան Լի- օնէլ Վարթըն քիմ իդի, սէյի սու- ալ իյլեմեքտէ իտի.

Վէ ալէլ խօսուս, չու Տոմէնիգօ Սէպասթա սէնիյէն, եւ ղարիպ հալ- լէր իպրազ իյլեսէս արտարըն քիմ օլտուղը պիլմեքիկի մերագ իյլե- մեքտէ իտի. Չիւնքի մերգում, քեռաֆիֆէյի անհալը մաղիյեսինէ եւ քի լլի էսրարընա վագըֆ պուլուն- մագտա իտի.

Պու ճիւմլէ իյէ տախի, հէլէ իր իսմին եւ իր թեւլիլիւ պուլուն- մագտա իտի, հանի ֆէրատարը կիւնի,

Ռեմի Շոմէն քեռտախինէ, մերգու- մուն խամիլի պիլտիրէճէք իտի. եւ էկէրչի. Ֆիրմանըն, Բրիքթանէ գայ- կըներ օլան մէչհուլ ժան Բրիօ օլմա- ղը անլաշըրըր եւ թասարիգ գըրըն- ըր իսէ, ապթըգ օյ վագըթ, հիչ իր գարգաս գալմամըշ իտի.

Գիթթապի մերգումէ քեմայի մէ- րագ եւ իշթիխայ իզըէ տագըհ օ- լմադըն, եւ մերգումուն խայէր կէթիրմեսինէ պէքլէմեքտէ իտի.

Հօրպուլ քի տագըհ օլտու իսէ ա Ռեմի Շոմէն կէլիփ չըգմադը.

Չիւնքի մայիս մեն կէլմեսինէ մի մ- րին ալէկի իտի, պիչարէ հօյրուս Վանմէսր նամ փօրթըն անդաքըր- տա թիւնէլմեքտէ եւ ատթըրըլմեքտէ իտի.

Լաքին, իր ալ էրբէնաէն իր գամալը ալիր կելտի, եւ մերգումէնէ խիթթալ իր մեքթուպ կեթիրտի. Մեսամ Պրինչ մէգրի ը մեքթու- պուն ղայ ֆիրը էքիթրըն ալար, եւ գօրգա գօրգա չու աթխալէքի լա- գըրտըրըլ ը օգուտու.

«Մատամ գոնթէս,

«Թէրանէ դաշըլընը օլան ժան Բրիօ էօմրիւչ ալէր, բէք իյի պիլիմէքելիմ թանըգըն եւ թասարիգ իթմիշիմ ալիր. - ալմէք ալիր քի, Տոմէնիգօ Սէպասթա սէ- նիյէն արալ, սահիփեն պաչգա իր ա- տամ օլմալը տըր . . . -խեմ քէնտիմ իգի ասգըրմ ըլըմըգ, պու նաթիճէ ըլգէ չինիյի գատար ըզլայէն ալմըշ օլտուղում բարալարա մուգապիլ ըլմադ իզրէ վիրի- րիմ. - իշինիզ ֆինա ալիր հալ քեռ իթ- միշ ալիր, պաշընըզտա պ ըյլեք իր թեհ- լիքէ չարխը աէօնմեքտէ ալր, պէն իչի- նիզտէն չըքըլմիշիմ ալիր. - «Թըգ քէն- տի ալլահընտըզ սիզ քէնտինիզ ալըչըլըն- մէկլիւնիզ. ալլահլար.

«Զաւկիդ գուրգուրող
ՌԷՄԻ ՇՈՄԷՆ

Գյանչ ըր Լաւէնի պունու օգուր օգումագ էյլէրի ախթըբէմէկէ պաշ- լատըգըընտան, մէքթուպ եէրէ ախըչ- տը.

Մերգումէ գաթի խալիս օլմակա պաշլատը.

Չիւնքի, քէնտի իչինի աէրիւհ- տէ իտէրէք, քէնտայէ միւթթէ- ֆիգ պուլունան Ռէմի Շոմէն, քէն- տիսինի թէրք իյլէ իր թարաֆա չէ- քիլմէքտէ իտի . . .

Էվվէլ, մերգումէնին չիւքհէօտի- ճէ, օլ խային հէրիֆ քէնտիսինի մէգրիւր միւշքիլ հալէնգուրթար- մագըրը վէ իթտիքալէն սօնրա, էօյլէ ղալիգ ախչմէնլէր գարշըըն- տա, եալընըզ վէ գուվէթսիզ իր հալտէ եիւզ խաթիրնէ պըրագա- բագ, իշտէն պիւթիւն պիւթիւն չէ- քիլմէքտէ իտի . . .

16

Ֆէրատար կիւնի, Սէնթ-Ռուէն քէօշկիւ վագաեը հէյեթնիւմանը հիքեայէսի, պիւթիւն փարիս խալ- գը լիսանընտա կէզմէքտէ օլտու- ղունտան, Օգթավ Ռիշար տախի, քէնտի ղազէթալընտա, կէրչի թաֆ- սիլլի սուրէթտէ եազմըշ իտի իսէ- տէ, եալընըզ չու ֆարգ վար իտի քի, իսիմլէրի աչըգտան եազմա եըգ տը, եալընըզ իյք հարֆլէրի- նին իշարըյլա իգթիֆա իյլէմիշ իտի:

Էօյլէ պ'ր մաւնթագամ զիյնէթ էս- նասընտա էօյլէ պիր միւքէյյէֆ քէօշկ- տէ, եւ էօյլէ պիր կ.նճ, թանըլ- մըշ եւ սահիպ ղարաֆէթ ատլիգան- լընըն թամ ագ ըր իզտիվաճը գօնթ. րաթընըն խըզըլանաճաղը, եւ հէմ կիւզէլ պիր գըզը, եւ հէմէ ա- թը միլեօն ֆրանգլըգ պիր ճէհէզէ մալիք օլարագ պիւյիւք եւ զէնկին պիր գըզ սըրասընա կէչէճէկի ա- գըտալարա, էօյլէ բօյխալէրին կէ- լիպտէ պասմալարը, եւ էնվայի ըէ-

ղալէթլէր մուգու պուլմասը, պիթ- թապի, թէքմիլ Փարիս էհալիսի- նին լիսանընա իր սերմայէ օլմուշ տու.

Թափիսթիլլէ հէրքէս Լիօնէլ Վարթընը անըրմագտա իտի.

Քէնտիսինէ Լիօնէլ Վարթըն, օլ գատար հիրմէթ եւ էհէմմիյեթլէր իթտիքալէն պաշգա, հաթթա չէնա կիւն մուգատտէմէ գաֆէ-Ռիշէ, քէնտի թարաֆընը թութարագ, իր Բրուսիալը իլէ պէլքէ տախի ուզամըշ օլտուղու հալտէ, գալ- գըգ տա, պէօյլէ ըէգալէթլէրէ սէ- պէպիյեթ վիրմիշ օլմասընտան տօ- լայը, ժօրժու զիեարէթիլլէ թագ- դիհ իթմէքտէ իտիլէր.

Ալէմ ժօրժ ալէյհինէ օլ գա- տար սոյլի ղանն իտէլ պուլուն- մագտա, եւ օլ գատար տա մէն- ֆուր եւ պէտնամ ու ղատար նա- ղըրըլմա պագմագտա իտիլէր քի, պիչարէնին, էօյլէ իր տուզագա ախչըրըլմըշ օլմասը, գաթան ֆիքիրլէրինտէն պիլէ կէչիրմէքտէ տէկիլ իտիլէր.

Զօղլար, մերգումուն պէօյլէ իր ֆէնա հալտէ նէթիճէ վիրէճէկինի, թա էվվէլինտէն քէշֆ իթմէքտէ օլտուգլարընը սէօյլէեէրէք էօկիւն- մէքտէ իտիլէր.

Թիմէն մերգումուն նէ օլտուղու- նու, եւ նէրէտէ կիթտիկինի մէ- րագ իտիպ տէ սորմագտա վէ անը- մագտա պիլէ տէկիլ իտի.

Հաթթա չօղլար, տէկիլ հագը- գաթի հալին գահիրէ չըգմաըն- յէթիլլէ, իլա սըրֆ մէրագլարընտան նաշի, նէ եօլտա ճէզաեա չարըը- լաճաղընը կէօրիւպ էյլէնմէք միւ- րատիլլէ, իր ան էվվէլ տէրտէսթ իտիլմէսինի արզու իյլէմէքտէ իտիլէր.

Հէր նէ հալ իսէ, արատան ըն- պէշ կիւն գատար կէչտիկի կիպի,

խայալըն տէսիրինտէն օտաուզու իւզ-րէ, պու վազգաւը տախի, պիւթիւն պիւթիւն ունուտտու, եէնի պիր վազգա իլէ տահա էյլէնճէլինի պիրաքըլմըշտըն, պու գատարճըգ չէյ ունայլէ ոլդուղտան սոնրա, կէչէլիմ եինէ քէնտի հիքեայէսինէ.

Մարիոն ըլ քէօթիւրիւմ հալինտէ, պու վագըա իւզէրինէ, պիթթաբի բէք ֆէնա պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի յանէ, պէրէքէթ վէրսին քի տօգթօր Ժօլէն անինտէ պուղը իլաճլար եէթիշտիրէրէք, ֆէնալըղընըն էօնիւնի ալապիլմիշ իտի.

Նէ գատար վագըթ տահա օտատա գալաճաղը մալում տէյիլ իտի, մաայէէն օլմատըղը հալտէ, մէրգում հայէտ քէօշքտէ եաթմագտա իտի.

Մէզգիւր վագըա իւզէրինտէն գըրգ սէքիզ սաաթ գատար կէչմիշտէն սօնրա, Գօրա քէօշքէ օտաուզու հալտէ, Ժան Բընօսա չէօյլէ սէօյլէմիշ իտի,

—Տօխթուր, զանն իտէրիմ քի, պիզէ վատ օլուն մալումատ կէճիքմէքտէ ին, չիմտիյէ գատար կէլմէլի իտի.

—Հագգընըզ վար տըր, էֆէնտի, —տէյի ճէվապ վէրտի Ժան Բընօ, —պէնտէնտիզ հէման չիմտի փարիզէ իտէրէք, պու կիճիքմէքլիկին սէպէպինի անլայալըմ.

Գիտտէ օլ անտէ գարշունտան եօնունէ պիր արապա տըր կէլիփ եանաշտը.

Ալթմըշ պէշ եա ալթմըշ ալթը եաշըլարընտա, գըսա պօյլու, գուրու վիճուտլու, քէօսէլին պագըլը, վէ սաճըզ զէքեաւէթ օլմագ լէհճէսինտէն անլաշըլմագտա օլան, վէ օխուսուզ, ֆագաթ թէմիզճէ կէյինմիշ պուլունան պիր ատէմ, մէզգիւր արապատան աշաղը ինտի.

—Մէօսիէօ Լիօնէլ Վարթէն իլէ Մ. Տօմէնիգօ Մէտաքսա պուրատա մը տըրլար, —տէյի սուալ իթտի մէրգում, քէնտիսինի գարշուլլայամագ օլան Ռօպէնսօն'ա, վէ Ռօպէնսօն'ըն տախի չէօյլէ ճէվապ վէրտի,

—Էվվէթ, պուրատա քէօշքտէ տըրլար, լաքին, անը պիլմէեօրում քի, վիզիթա գապուլ իտէրլէ՞ր մի, եօգսա, իթմէզլէ՞ր մի...

—Անըրըզ չու գարթըմը քէնտիլէրինէ կէօթիւրիւրսինիզ, —տէյի մէրգում, —Հիչ չիւփհէմ եօգ տուր քի պէնի գապուլ իտէճէքլէր տիր.

Ռօպէնսօն մէզգիւր գարթը ալտըղը կիպի, պիր կիւմիւշ թէփսի իւզէրինէ գօյարագ, վէ օտաեա իչէրի կիրտի.

Լիօնէլ գարթը կէօրտիւկիւ կիպի այաղա գալգտը, վէ,

—Ժ. Պ. Գօյլէ, —ժէրիգեայէմ սօզ աղը. —տէյի եաղըրմըշ իտի, Պէն պու ատամը թանըմամագտայըմ, —տէտի.

—Էֆէնտի, պէնտէնտիզ թանըրըըմ... —տէտի պիր թէլաշ իլէ գըրէ Ժան Բընօ. —իշթէ չիմտիքի կիճիքմէսինտէն տօլայը թէաճճիւպ իթմէքտէ օլտուղունուզ ատամ պուտուր...

—Բէք իյի պիլմէքտէ՞ մի սինիզ.

—Էվվէթ, բէք ալա պիլմէքտէյիմ.

—Ռօպէնսօն, կէթիր օլ ատամը պուրայա...

—Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ.

Արատան պիր տագիգա կէչէր կէչմէզ Ժ. Պ. Գօյլէ օտայա իչէրի կիրտի, վէ խաֆիֆիճէ էսէրլէրի պուլունմաղը հալտէ, քէմալի թէվազու իլէ սէլամ վիրտի.

—Էֆէնտի, —տէտի մէրգումա խիթապէն Լիօնէլ, —պէն սիզի գաթըյըզ, չէ հիչ էմանէթի թարաֆընտան իթմամըն հիւճճէթ վար օլունմույ օլան, վէ չէ հիչ էմանէթի գու-

խուսուսընտա թօփլանըլմըշ պուլունան մալումաթլարը կէթիրմիշ օլմալըյըզ. եօգսա տէյի՞լ մի.

—Էվվէթ, էֆէնտիլէր...

—Պու խուսուսուտա, օթուրունուզ, —պիզէ քէնտի խալիշ իւզրէ սիզէ պէքլէմէքտէ իտիք...

Ժ. Պ. Գօյլէ պիր սանտալյէյէ ալըպ օթուրարագ, չու սէօզլէրի ճէվապ վէրտի.

—Ա՛հ, մօնսիէօ, հէրնասըլ իսէ պիզէ սիզին պիր իշ. բէք չօգ տարըլթաք պէճէրիլիս վէ սիճաու կէլէճէգ... վէ չօգ ամֆաա չէքիլէն զահմէթէ գարշըլըգ, վէ պէք եէնիլիքլի գատար ախմէթէ հասըլ օլամազ...

—Եօգսա մուրատ հասըլ օլմամըշ մը, —տէյի Լիօնէլ մէրագ իլէ սօրտու.

—Էյէր մուվաֆագ պուլունսայտըղըմ, իշի սըրալէյէն ըդգէ նազըլ իտէյիմ... պէնիմ ամէլիմ եօգսա, հէր չէյին նիզամընտա օլմասընը իսթէրիմ.

Պունուն իւզէրինէ, Ժ. Պ. Գօյլէ պու քէլամը կէօզլիւկլէրինի գօլուն, ճէպինտէն պիր չիգարա չըգարարագ, վէ մէզգիւր չիգարանը աչբունտունտէ պուլունան պիր քաղըտ քըրպալարը, եանընտա օխուրըշ պուլունտուղու պիր պիրօնուն քէնարընա օխուտու.

—Պէնիմ մէճմուլիյէթըմ, —տէտի պաշտէն մէրգում, —չունքիւ պու լուգ չըգարըլմագտան իպարէթտիր,

«1. Խայիրս էնէլիէրտէն պէրու գայըփ օլմուշ օլան Լօրան Բէյօն նամ քիմէսնէ քիմ իտի, նէ իտի, վէ սօնրա նէ օլմուշ տուր.

«2. Միւմայիլէյն օտաուզու թարաֆընտէ, մէրգումուն էվլատը օլան Արման Բէյօնուն նէ օլտուղու վէ նէրէտէ գալտըղընը արանըլըգ պուլունմագտըր.

«3. Ֆէրնան Մթրէնի տէնիլէն քիմէսնէ, էօլմիւ՞շ միւ տիր, եօգսա հայաթտա մը տըր. պէզգալիք թահգիգ վէ թէֆթիշ իտիլիփ անլաշըլմալը տըր. վէ, էյէր հայաթտա իսէ, չիմտի նէրէտէ պուլունտուղու պիլինմէլի տիր, վէ մէրգումի մուխալէֆէթ կիրիշիլմէքլիք տիր.

—Իշթէ մաթլուպ օլունան չէյլէր պունլարտան իպարէթ իտիլէր, եօգսա տէյի՞լ մի.

Լիօնէլ Վարթէն իլէ Տօմէնիգօ Մէտաքսա, իշարէթ իլէ, էվվէթ, ճէվապընը վիրտիլէր.

Մէրգում օլ ֆաճրըգ թէֆէճիք ատամ, թէքրար քէլամէ աղազ իթտի.

—Միզէ քէմալի ճէսարէթ իւզրէ սէօյլէրիմ քի, պէն, հէր պիրին իչի օլար իսէ օլսուն, քէնտի վիճտանըմ, վէ տօղրուլուղում թամամէն իւզրէ իճրա իտէրիմ, չունքի, քէնտի վազիֆէմի թամամիյլէ թէքմիլ իթմէքլիքտէ, եօլունտա, վէ հէր պիրինին, էվվէլ էֆէնտիլէր, վէ պու սալտա պէնիմ հէմ իֆթիխարըմ, վէ հէմ տէ թէսէլլիմ տիր, վէ էվվէլ Ալլահ տա, եօգըսա պու խիթապէթինին միւքէաֆաթընը նայիլ օլուրագ, թէզգիւրլէր սըրալարընա կէչէճէքիմ տիր.

Գիզլիւթ քէնտիմ, իշպու թալէպ օլունան մալումաթլարը պէրի պէրինէ, վէ նօգթասը նօգթասընա պուլմագ իչին, հէր պիր էմէք գաճմէթ տէն, վէ տիգգաթ ու իհթիմամըն գուչըմըն եարտըմըլէ արաշտըրըրըմ.

—Բէք ալա, —տէյի սուալ իթտի Լիօնէլ, —պարի մուվաֆագ օլապիլտի՞ն մի.

Ժ. Պ. Գօյլէ քէնտի կէօզլիւկլէրինի տիւզէլթիփ սըրասըլա օ...

—Էկէր միւսաատէ պույուրուրսանըզ, օրատաքի կէօզտէն կէչիրէյիմ, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրհում, —վէ էվվէլա Լօրան Բէյմօնտան պաշլայայըմ, չիւնքի, թօփլատըղըմ մալիւմաթ էվրագընտա տա, Ֆենիմէրօ իլէ միւրաֆագաթ պուլունմագտա տըր . . . —էկէր միւրատ էտէրսէնիզ, պէն քէնտիմ օգույայըմ։

—Բէք ալա օլուր, —տէտի Լիօնէլ։

—Զահթէն չօգ ուզուն տա տէյիլ տիրլէր, ինչէ չօգ վագըթ ղայպ էթմիյէլիմ. իշտէ պաշլայօրում։

Պաշլատը եիւքսէք սէս իլէ օգումաղա։

—«Լօրան Բէյմօն, Լանտրատէ տօղմուշ տուր. մաշհուր մէզգուր, Պօտճիվարընտա ուֆագ պիր քէօյ տիր. վէ Պօտ չէհրի մէշհուր իսէ տէ, չօգ խուսուսէ տէրլէր թամահիլ էյլէմիշ տիր։ —Մէրհում էօքսիւզ օլուպ, վէ պիւյիւք պիր մէյտանտա, խանը տա թը խուզ պին ֆրանգլըգ զիրաաթ քարլա սահիպի տիր, տէյի թախմին օլունուր. ղագ թարաֆտան, Փարիզէ կէլմիշ, վէ քէնտիսինի, պօլիթիգա իշլէրի ամէլլէրինէ սահիպ պաշլամըշ տըր . . . —Մէրհում ղանէյիլէ ինթիլիաքնըն թարաֆտարլարընտան իտի . . . —Ճիհանգիրլիյէթ էֆքեարընտա վէ ղայրէթինտէ պուլունմուշ իլէ իթթիֆագ իտիպ իյլէրինէ կիրմիշ իտի. պիր չօգ ֆէտատ կիւրուլթիւէ իշլէրինտէ պուլունմուշ տուր, վէ նիհայէթ կէրէք քէնտիսի, վէ կէրէք պիր տօսթու նէտիմի իլէ պիլիքլէ, մաղլուպլար օլտուղընա կէչմէքլիք խէհիլքէլինէ տիւշմիւշ տուր . . . —վէ մէրհում տօսթու նէտիմիլէ, օլ սինին իճինի պուլունմատըղը թալէպ իլէ մէքալէ օլտուղունուզ Ֆէրնան Սթրէնի իտի։

—Ֆէրնան Սթրէնի մի, —տէտի Ժան Բընօ տէհշէթլը խայրէթլի օլարագ։

—Էվվէթ, Ֆէրնան Սթրէնի։

—Աղլըմտան խաթրըն պիր չէյ տիր պու, —տէտի Լիօնէլ։

—Եաբ, —տէտի Ժ. Գ. Գօզլէ, —եալընըզ ղալիպ պիր հալ տիր . . . տիմէք տիր քի սիզ, պու իքի քիշինին, պիր պիրիյլէ պէք նէտիմ տօսթլար օլմասընտան պի խապէր պուլունմագտա իտինիզ, էյլէ՞ մի։

—Էվվէթ։

—Պարի Լօրան Բէյմօնուն պօլիթիգա իշլէրինէ գարըշտըղընը պիլմէքտէ՞ մի իտինիզ։

—Եալընըզ իշիտմէքտէ իտիք . . .

—Օլ խուսուստա խասսաս իտէպիլիրիմ, չիւնքի, չիմտի պէյան իտէճէյիմ տիւշէր օլմուշ օլտուղու պիր պէլա, իշիւ էյլէ օլտուղունը, ղաթէն թամամիյլէ իլէմէքտէ տիր. —իմտի պէեան իտէյիմ,

—Լօրան Բէյմօն, հէնուզ կէնճ իքէն էվլէնմիշ տիր. —Զէվճէսինին էսմէ Տօրաէյ իսմինտէ պիր գըզ ամըշ տըր . . .

Լիօնէլ պունուն իւզէրինէ տիւշիւնճէ խէլէճան օլարագ պաշլատը։

—Տօրաէ՞յ մի, —տէյի պաղըրտը մէրհում, պիւյիւք պիր հէյճանը տիլ իւզրէ։

—Էվվէթ . . . Զէվճէսինին իսմի Տօրաէյ . . . —Նիչին օլ պապատէ թէաճճիւպ իթմէքտէսինիզ։

Լիօնէլ ֆիքրու բուզղուն իշարէ իթմէյէ պաշլատը,

—Հիչ, պիր սէպէպէ մէպնի տէյիլ տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի մէրհում, —տէվամ իտինիզ լաղըրտըղընըզա։

—Լօրան Բէյմօն քէնտի զէվճէսինի պուհու կիպի սէվմէքտէ իտի...

—մէրհումէ տիւնեատէ պիր չօճուղ կէթիրտի, վէ վէֆաթ իթտի, վէ Բէյմօնտա, մէրհումէնին վէֆաթը իւզէրինէ, օլ գատար էսէֆ իյլէտի քի, ազ ղալտը չըլտըրաճագ իտի . . . —Ֆագաթ, քէնտիսինի թէսլիեէթ էտէճէք պիրինճի պաշքա պիր արթըղ օնուն օլտու, տահա զիեատէ, վէ պէք չօգ զիյատէ խահիշ իւզրէ, պօլիթիգա իշլէրինէ գարըշմաղա պաշլատը . . . —վէ քէնտի չօճուղու պիրազ պիւյիւտիւքտէ, Պաթինեօլտա վագը կիւճէլի կիւնտիւզլիւ պիր մէքթէպէ գօյտու . . .

—Պէնիսէթն մէքթէպինէ օլմալը տըր . . . —տէտի Ժան Բընօ մէրհումուն լագըրտըսընը քէսէրէք։

—Տիմէք տիր քի, անտէն սիզին մալիւմաթընըզ պուլունմագտա՞ տըր։

—Էվվէթ, պիլիյօրում։

—Էյ օլ պապտէ տահա զիյատէ մալիւմաթա տահի վագըֆ պուլունմագտա՞ մըսընըզ։

—Եօգ։

—Էօյլէ իսէ պէն սիզէ պու պապտէ, չիւնքի, պէն տահի չօգ լուզում պիր մալիւմաթ վիրէմէյէճէյիմ տիր. —1844 սէնէսինտէ, Լօրան Բէյմօն ղայպ օլմուշ տուր, վէ պու կիւնէ գատար տահա իզի մէյտանա չըգմըշ տա, նէ օլտուղու անլաշըլամամըշ տըր . . .

—Իյի տա, մէրհումուն էօյլէ պիրտէն պիրէ ղայպ օլմասընա, աճապա նէ՞ սէպէպ մանէա վիրիլմիշ տիր։

—Էօլմիւշ պիր քէօշէտէ գալմըշ օլմալը տըր, տէյի չիւպհէ օլունմուշ տուր . . .

—Էկէրչի էօլմիւշ օլսա իտի, պիր եէրտէ պիր գայտը պուլունմալը իգթիզա իտէր իտի . . .

—Եաբ, էօյլէ պիր գայտ գուրուտ պուլունմագտա տէյիլ տիր. Ֆագաթ, սահիհ օլմալը տըր, չիւնքի, վիրիլէն մանէա հագըգաթը հալէ պէք մաղրուն տուր . . .

—Նա՞սըլ պագալըմ։

—Զաթէն օլունտուղունա կէօրէ, Լօրան Բէյմօնուն սէրվէթի պուլունտուղու կիպի, մէզքիւր սէրվէթինի տէ, նագտ օլտուղու հալտէ սաղընտա թաշըմագտա օլտուղու մալիւմ օլտուղունտան, պէօյլէ, պօլիթիգաճա կիզլի պիր մէշվէրէթ պէհանէսիյլէ մէրհումու սօքուպ վէ մախֆի պիր եէրէ չէքէրէք, օրատա էվվէլա սօյմուշ, վէ պատէհու իչինի պիթիրէրէք, պիր թարաֆտա կէօմիւպ ղայպ իթմիշ օլմալը տըրլար . . .

—Պու տէտիքլէրինիզ, ֆիքիրճէ պէք իհթիմալէ մուվաֆըգ պուլունմագտա տըր . . . —տէտի Լիօնէլ, մէրհումուն խուսուսիլէ քէօշքինտէ պուլունան պիր աթիգ խատըմ Ճինճիրի ուզաղընը աթըլտա տէֆն իթմիշ օլանլարընը ֆիքրինէ կէթիրիրէք։

—Էյ, օլտո՞ւ նէ օլմուշ տուր, —տէյի սուալ իթտի Ժան Բընօ։

—Պահթինեօլ մէքթէպինտէն ղաչըրըլմըշ տըր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Ժ. Գ. Գօզլէ։

—Նի՞մ գաչըրըլմըշ տըր։

—Պէտէլի տաքթըլարընտան պիրի։

—Մէրհումուն իսմի՞ նէ իմիշ։

—Անը պիլմէք իհթիմալէտէն տէյիլ տիր։

—Տիմէք տիր քի, մէրհում չօճուղ հաղգընտա հիչ պիր մալիմաթընըզ պուլունմագտա տէյիլ տիր։

—Եաբ, եաբ, եաբ, հիչ պիր շէյ պուլունմագտա տէյիլ տիր . . . —վէ մէրհում պէլքի տէ վէֆաթ իթմիշ տիր . . .

—Հէր նէ հալ իսէ, տիմէք տիր

քի գուեսուտալթետա, ծնա տալիր հիչ պիր չէյ եօգ տուր..—տէտի Լիօնէլ։

—Խայր, եօգ տուր։

—Ինչաալլահ, Ֆէրնան Սմրէնի հազգընտա օլան լաքըրտը մալիւմաթ պուլաբիլմիշսինիզ տիր...

Ժ. Գ. Գօզլէ պաշընը սալլատի,

—Խայր, օլ պապտէ տախի հիչ պիր չէյ խաւէր իթմէմէքլիսինիզ...—տէտի մէրգում։

—Անա՛յիզ, անըն տախի հիչ պիր էսէրի գ՞օրիւլմէմիշ մի տըր։

—Խայր, էֆէնտի խայր...—Լօրան Րէյմոն զայըֆ օլտուգտան ճիւզիճէ սոնրա, Ֆէրնան Սմրէնի տախի զայըֆ օլմուշ տուր...—պէլքի մազնունն պիր հալտէ պուլունտուղու ճիհէթլէ, քէնտի լաիգը թէպտիլ իթմիշ օլմալը տըր... վէ նախոտ պէլքի Թէրքի վաթան իլէ պաշգա պիր սէմթտէ կիթմիշ տիր... վէ եախոտ պէլքի վէֆաթ իթմիշ տիր...

—Պունըլարըն քաաֆֆէսի տախի իհթիմալլի տիր...—տէտի Լիօնէլ, —նէ նէ գատար տա մալիւմաթ իէլիսի ԳԸՐԸԳ պիր հալտէ օլմալը անլաշըլմազտա իսէտէ, պու ճիհէթ իլէ տախի պէն, Լօրան Րէյմոնուն մախտումի հազգընտա, քէզալի մալիւմաթ իթմէքլիքտէն, պիւթիւն պիւթիւն գաթի իւմիտ իլէմէքտէ տէյիլիմ։ —Սիզ եինէ եօրուլուպ սանտալազըրըն արաշտըրմագ իւզրէ օլմալըտըր...

—Էֆէնտի, էկէրչի մուսաատէ պույուրուր իսէնիզ, սիզէ ուֆագ պիր նասիհաթ վիրմէք իսթէրիմ...—տէտի Տէհիր օլ էմանէթի մէմուրու, կէօզլէրինտէն կէօզլիւկիւ աչարագ, վէ չիգարտըգըտա տա ճէպինէ գօեարագ։

—Պույուրունուզ, սէօյլէյինիզ...։

—Պազըլարըն պու եօլտա չէյլէր իչին, Ինկիլթէրրատա տայիմա թուրթուլմագտա օլան թէտպիր նա՞տըր. վէ մէզգիւր թէտպիր իլէ իսէ, հէր վաքըթ մուվաֆֆագըյէթ հասըլ օլմագտա օլտուղունտան, էկէրչի սիզտէ պուլտատա այնի թարիգի թութմանըզ, չօգ իյի եապարսընըզ, չէօյլէ քի, քըաֆֆէյի զապըթալարտա, չու աթիտէ քի սուրէթլէ, պիր իյան նէշր իթտիրմէլիսինիզ։

«Այէն Լօար-է-Շէր գազասընտան պուլունան կէրէք Լօրան Րէյմոնուն, վէ կէրէք քէնտի էվլատը Արման Րէյմոնուն նէրէտէ օլտուգլարընը, վէ եախոտ էօլմիշ պուլունտուգլարընը պիլէն մուխպիրլարը վար իսէ, վագըթ կէչիրմէքսիզին, Փարիզտէ մուգիմ * * Նոթէրէ Իսթամպա հիւմէթլէրի րէճա օլունուր, չիւնքի, իշտէ պիր միքտար մէսէլէսի վար տըր։»

—Էֆէնտի, հիչ չիւբհէմ եօգ տուր քի, —տէտի թէքրարէն Ժ. Գ. Գօզլէ, —պու թարիգի թութմաղընըզ թագտիրտէ, սէքիզ կիւնէ գատար, մէրգում չօճուգ հագգընտա, միւրատ իթտիկինիզ մալիւմաթը ալաբիլիրսինիզ...

17

—Պու վիրտիկինիզ ֆիքր, բէք կիւզէլ պիր ֆիքր տիր, —տէտի Լիօնէլ Վարթէն եիւքսէք սէս իլէ։

—Օլ պապտէ պէնճէ իթթիֆագը իտէճէք պիր չէյ եօգ տուր, չիւնքի պունու պէն քէնտիմ տիւշիւնիւպ պուլամատըմ, իշտէ հէր կիւն կէրէք Թայմըզ զազէթասընտա վէ կէրէք սայիր Ինկիլիզ զազէթալարընտա, էմսալի բէք չօգ կէօրիւլմէքտէ տիր, —տէյի ճէվապ վիրտի Ժ. Գ. Գօզլէ, —լաքին չու սահիհ տիր քի, պու թարիգ բէք

իյի պիր իճրա թարիգի տիմէք օլտուղունտան, էլպէթթէ եագընտա Փարիս զազէթալարը տախի մէզքիւր թարիգի թութմագա պաշլաեաճագլար տըր...

—Պու նասիհաթընըզտան տօլայը զիեատէսիյլէ թէշէքքիւր իտէրիմ, —տէտի Լիօնէլ, —պիզ պունու հէման իճրաեա մուսարաաթ իտէրիզ...

—Չօգ իյի եափարսընըզ...—չիմտի էֆէնտիլէր, արթըգ պէնճէ պիր իշ գալմատըգ, անճագ հօշճա գալընըզ տիյէրէք սիզի րահաթ պըրագմագլըգըմ լազըմ կէլմէքտէ տիր, ֆագաթ, կիթմէզտէն էվվէլ, չունու տախի պէյան էյլէմէք մուսաատէ իտէրիմ քի, էկէրչի պիր էմրինիզ վուգու պուլուր իսէ, հէր վագըթ իճրաեա հազըր ու միննէթտար օլտուղումտան պաշգա, իչինիզէ եարաեաճագ իսէ թէրթիպ, գօզա րա եէնի պիր մալիւմաթ թահսիլ իտէ իսէճէք օլուր իսէմ, սէրիան եէթիշտիրէճէկիմի տախի պէեան իտէրիմ...

—Պէք մէմնուն օլուրում...—տէտի Լիօնէլ։

Պատէհու Լիօնէլ իլէ Տօմէնիգօ Սէպալլա, Ժ. Գ. Գօզլէ իլէ, արապասընտա գատար, պէրապէր կիթթիֆաթ, պիրլիքտէ կիթտիլէր։

—Էֆէնտի, —տէտի Ժան Րընօ Լիօնէլէ, քէօշքէ տէօնիւպ տէ եարընըզ կիօրիւշէճէկիմիզտէն, —մէրգումուն վիրտիկի նասիհաթըն սահիհէն ֆայիտէլի պիր չէյ օլտուղունա սիզ իսքէ աճապ օյանտո՞ւզ մու։

—Հայ հա՛յ, վէ հաթթա, սարֆը էտիլան իթմէքսիզին, հէման եարընտան պէտա իլէ, վէ հէմ տէ տէյիլ եալընըզ Արման Րէյմոն իլէլա Ֆէրնան Սմրէնի հագգընտա տախի իճրա իթմէքլիք նիյէթինտէեիմ...։

Ժան Րընօ գաշլարընը չաթարագ,

—Ֆէրնան Սմրէնի՛ մի...—տէտի մէրգում, —իւմէք տիր քի սիզին միւրատընըզ. Ֆէրնան Սմրէնինին խամինի տախի իչէ գարըշտըրարագ, զազէթալարտա նէշր իթտիրմէք տիր, էօյլէ՞ մի...

—Շիւբհէսիզ. չիւնքի, պիզիմ մէրգումու տախի պուլմագլըգլա, վէ եախոտ հիչ տէկիլ իսէ, նէ օլմուշ օլտուղունը պիլմէքլիկէ իհթիեաճըմըզ վար տըր։

—Օլ պապտէ, հիչ պիր թէհլիքէ կէօրմէքսիզին տէկի՞լմիսինիզ։

—Նէ՞ թէհլիքէ օլմագլըգ իհթիմալի վար տըր։

—Շու թէհլիքէ վար տըր քի, իշպու էօրաք նէվինտէն պուլունան մալիւմաթլարա, Պրէնչ Էրվիէ տախի վագըֆ օլմուշ օլուր, —վէ օլ վագըթ մէրգումէ ուեանըր կէօզլէրինի աչար —չիւնքի մէրգումէ հէր չէյէ միւգթէտիր պիր զատ տըր, չէօյլէ քի, պիզիմ գուրպանըզըմըզ օլմագ կէրէք ալ՛ խամ իտէպիլսին իչին, օնտան սօնրա իշլէմէքլիք ճիհէթինէ գատար կիտէպիլիր։

—Հագգընըզ վար տըր, տօղրու տուր...—պունտան տա գաթի նազար, Սմրէնի հազգընտա պիր մալիւմաթ ալմագլըգ մումքին օլմազ տախի, օլ պիզիմ Ժագ Լըվիէօ, մագսէտիմիզին իճրաեա քաաֆի օլապիլէճէք տիր... լաքին, զաննիտէրիմ քի, սէօյլէտիկինիզ կիպի պիր թէհլիքէ գօրգուսու գալմագսըզըն, Լօրան Րէյմոն իլէ մախտումի Արման Րէյմոնուն իսիմլէրինի զազէթալարտա եազտըրապիլիրիզ, էօյլէ տէկի՞լ մի...

—Պու խուսուսու քի Մարսիալ Տէրէյն տէ զազէթա օգուեաճագ...։

—Էվէթ, կէրչի մէրգում օգուեաճագ էմմա, հիչ չիւբհէ եօգ

տուր քի, Ռօզ Պօնչան օգուեուպ տա Լօրան Ռէյմօնուն խմբինի կէօրտիւկիւ կիպի, մերգումա մալիւմաթ վիրէրէք, ֆիքրինի ուեանտըրապիլիր...

—Օլ խուսուսճա հիչ պիր վէսվէսէ ճալիպ տէկիլ տիր, չիւնքի Ռօզ Պօնչան պիզիմ բէնչէմիզտէ պիր էսիրէ մազամինտա պուլունմագտա տըր...—պիզ անը իսթէտիկիմիզ տագդիգտա, մագթէլէ եէ գաւար կէօնտէրէպիլիրիզ...—վէ զաթէն տէ մերգումէ պունուն պէօյլէ օլտուղունու բէք այէա պիլտիկինտէն, պիզէ գարշը զէրրէճէ պիր հարէքէթ ճէսարէթ իտէմէզ. գօրգար...—չիւնքի պէն հէման չուզալէթաեա վիրիլէճէք օլան նօթաեր պիր գալէմ տութուրմա, սիզտէ չարու ճագ Փարիզէ իւէրէք, սուրէթլէրինի, մէչհուր օլան ղագէթալարա վիրինիզ.

—Բրէս իլէ Գօնսիլթիւսիօնէլ, վէ Սիէքլ, վէ Տէպա վէ Բաթրի ղազէթալարընա վիրսէք քեաֆի տիր...—տէտի Ժան Բընօ, —վէ եարընքի նիւսխալէրինտէ օգուրուզ...

Լիօնէլ անինտէ, Եէհիր էմանէթի ատամընըն թարիֆ իլէտիկի սուրէթտէ պիր չէյ գալէմէ ալտը վէ Ժան Բընօտա հէման պէքլէմէքտէ պուլունան պիր արապաեա պինտիկի կիպի Փարիզէ տօղրու եօլճու օլտու.

Արատան պիր չէյրէք կէչէր կէչմէզ, օլ կիճէ Փարիստէ գալմըշ օլան տօգթօր Ժօպէյ կէլտի, վէ տօղրու Լիօնէլին եանընա կիրտի.

—Էֆէնտի, —տէտի մերգում տօգթօր, —Էլպէթթէ պու կիճէ կէլմէտիկիմին, պիւյիւք պիր մանի զուհուրընտէ մէյտանը օլմասընը տիւշիւնմիւշ օլմալըընըզ տըր, էօյլէ տէկի՞լ մի...

—Էվվէթ, էօյլէ օլմասընը տիւշիւնմիւշիւմ տիւր...

—Պու կիճէնի մասամ տը Լասէնինին գօնագընտա, գօնթ Կօնթրանըն եանընտա կէչիրտիմ...

—Նա՞սըլ տըր մերգում.

—Իյի հալտէ տէկիլ տիր...—Նէօպէթլէր իւսթ իւստէ տէվամ իթմէքտէ տիրլէր... վիրտիկիմ էն զիետէ թէէսսիրլի իլաճլար պիլէ, իչիրիլէն զէհիրին թէէսսիրինի, կիւճ հալ իլէ թախֆիֆ իտէպիլմէքտէ տիրլէր...—մարքիզ գօնթէս Պըրանչ, պու սապահ, էն զիետէ մէչհուր հէքիմլէրին ճէլպըլէրիյլէ պիր գօնսուլթօ եափըլմասընը թալէպ իյլէտի...

—Էյ, նէտէ՞ գարար վիրտիլէր...

—Հէր պիրի պիր չէյ սէօյլէտի իւէտէ...—հիչ պիրի զէհիրլէնմիշ օլմասը թարաֆընտա կիտէմէտի...—վէլ հասըլ, մերգումուն էօլմէսի թէհլիքէսի բէք եագըն օլտուղունտան, տիւնքի սիզէ սէօյլէտիկիմ էն պիւյիւք թէօտպիրլէրի իճրա իւլէմէքլիկին լազըմ կէլմիշ տիր...

—Արթըգ չիւմտի մէզգիւր թէտպիրլէրի պանա սէօյլէեէպիլէճէ՞քմիսինիզ...

—Էվվէթ չի՛մտի սէօյլէյէճէկիմ տիր. —Էֆէնտի, գաթըրգա տախի մալիւմ տուր քի, Կօնթրան կէնճ պիր տէլիգանլը օլուպ, օլ խայ՛նէ զէվճէսինի իլէ օլ մերթէպէ մէֆթունիյեէթ իզըրէ սէվմէքտէ տիր քի, տայա եանընտան այըլմասընը իսթէմէյիւրզէն պաշգա, հէր նէ տէ եէսէ վէ իչէ, անճագ անըն պէսլէ վէ տիլպէր էլլէրինտէն այմագը տախի արզու իյլէմէքտէ օլտուղունտան... մերգումէ տախի, պու հալտէն իսթիֆատէ, վէ պու էմնիյեթի սույի իսթիմալ իլէ,

պիչարէնին իլաճլարընա, սաաթտա պէշ ալթը տէֆա զէհիր գարըշտըրմագտա տըր... Էվվէթ, Ամէլի մերգումուն գարշըսընտա օթուրուպ տա, օլ թաթլը կէօզլէրի վէ պագըշլարը իլէ կէօզլէրինի սիհիրլէտիկի կիպի, էլլէրի իյլէ տախի թէքմիլ վիճուտինի զէհիրլէտիկի թագտիրտէ, պիր հէքիմ արթըգ նէ՞ եափապիլիր...

—Հագգընըզ վար տըր...—տէտի Լիօնէլ...—գօնթէս Ամէլի չէյթանտան իչ կիւն էվվէլ տօղմուշ օլան պէլայը գարըլարտան պիրի տիր...—չիմտի շու սիզին իսթիմալ իտէճէկինիզ օլ պիւյիւք թէտպիրլէր նէ՞ իմիշլէր, անլէրի պէեան իտինիզ պագայըմ...

—Գօնթու պիր զըրհ իչինէ ալարագ, գօնթէսին իսթիմալ իյլէմէքտէ օլտուղու սիլահըն գուվվէթինի գըրմագ տըր...

—Պու տէտիկինիզ նա՞սըլ օլապիլէճէք տիր.

—Մալիւմ եա, պազը զէհիրլի եարալարը սաղալթմագ իչին, տէմիր իլէ տաղլամագ իլէ, անլէրի տաղլաեըպ եագմագլըգ էլզէմիյեէթտէն տիր... կէրչի պունու եագմագլը, եարա սահիպի օլան քիմսէնէ, չօգ աղըրլը սըղըլը չէքէր իսէ տէ, քէնտի տէրտինտէն անճագ մէզգիւր թարիգ իլէ գուրթուլապիլիր...—իշթէ Կօնթրան հագգընտա տախի պիզ օլ թարիգի թութմալըըըզ...—եանի, քէյֆիյեէթի քեամիլէն աչըգ քէնտիսինէ խապէր վիրմէլիյիզ...—քէնտի կէօզլէրի էօնիւնէ չէքիլմիշ պուլունան էսրար բէրտէսինի, ազըպէթքեար էլլէրլէ աչագը ալմալըըզ...—թարընմագտա օլտուղու գարընըն նասըլ պիր խայինէ վէ նասըլ պիր զալիմէ օլտուղունու մէյտանէ չըգարմալըըզ...—մերգում պու հալէ վագըֆ օլտուգտա, թապիաթիյլէ քէնտիսինի սագընմաեա պաշլար, վէ իշթէ օլ վագըթ սահիլի սէլամէթէ չըգապիլիր...

—Վագա էօյլէ տիր, լաքին պուգալըմ քի ինանաճա՞գ մը տըր.

—Էլպէթթէ պիր իսպաթ կէօրմէտիքճէ ինանմաեաճագ տըր... հալ պու քի անըն իսպաթը տա կիւճ պիր չէյ տէկիլ տիր...

—Իյի էմմա, —տէտի Լիօնէլ, —պէօյլէ պիր ֆէնալըգը մերգումա, քի՞մ խապէր վիրէճէք տիր...

—Սիզզաթ քէնտինիզ, էֆէնտի...

—Պէ՞ն մի...—տէտի Լիօնէլ, իւզէրինտէ ճիւզիճէ պիր իւրքիւնթիւ հասըլ օլարագ.—Սիզ խապէր վիրսէնիզ, մէկէրչի տահա զիետէ մինասիպ օլմա՞զ մը.

—Խայըր, չիւնքի, —տէտի տօգթօր, —պէն սէօյլէտիկիմտէ, Կօնթրան էմնիյեէթ իտիպ տէ ինանմաեարագ, պէնի տէֆ իթմէքլիկի չօգ իհթիմալտէն տիր էմմա, էկէրչի սիզ սէօյլէր իսէնիզ ինանըր, վէ [illegible] տընըզտա տիյնէր... Վէ պու [illegible] տանտա գաթիյեէն, սիզին վաղիֆէնիզտէն տիր...—զիրա, մերգումէ գօնթէս Ամէլի, մաճէրա սիզէ աչըգ ու սէվտա վիրմիշ օլտուղունտան նաշի տիր քի, քէնտի գօճասընը պէօյլէ զէհիրլէմէքտէ տիր...—տիմէք տիր քի սիզ, պու պապտա սուքիւթ իյլէմէնիզլէ, մերգումուն ճինայէթինէ իշթիրաք իթմիշ օլմագտա օլուրսունըզ...

—Բէք այէա...—տէտի Լիօնէլ սաղըր պիր սէս իլէ, —մատամ քի էօյլէ տիր, պէն քէնտիմ խապէր վիրիրիմ...

—Զաթընըզա պաշգա պիր իֆատէմ տահա վար տըր...—տէտի տօգթօր.—պու սապահ պէն

Լէօբօլ Տէրէյնի կէօրտիւմ, մէր-
գում բէք տիւշկիւն վէ բէք մահ-
զուն ու միւքէտտէր պիր հալտէ
իտի . . .

—Տիմէք տիր քի, մէրգում, պա-
շընտա տէօնմէքտէ օլան ֆէլաքէթ
չարխընը, տէրք ու ֆէհմ իյլէմէք-
տէ օլմալը տըր . . . —տէտի Լիօնէլ։

—Հէր նէ գատար մէրգում չօ-
ճուղու աճըմնգտա իսէմտէ, հայ-
տէյլինիզ օլ խուսուսա օլ գատար է-
հէմմիյէթ վիրմէյէլիմ, —ֆագաթ,
տէյի իսաքէյի մէգալ իթտի տօգ-
թէօր, —օլ գօրգմագտա օլտուղու
տախի ֆէլաքէթէ, եալընըզ քէնտի-
սի գուրպան կիթմէճէքտիր տիր . . .

—Անըմլա պիլիւքոտէ, եա պաշգա
քի՛մ վար տըր։

—Բիւչիւք հէմշիրինիզ տախի
պիլիքոտէ՛ թէլէֆ օլաճագ տըր,

Լիօնէլ պիր թէլաշլա տիւշէրէք,

—Պու սէօզլէրինիզ իհթիմալտէն
տէհի՞լ տիր, —տէտի։

—Բէք տէ իհթիմալտէն տիր, վէ
բէքտէ սահիհ տիր, վէ պէն իս-
տատա իտէրիմ քի պու պէօյլէ տիր,—
տէտի տօգթօր, —սիզ Լէօբօլա հէր
նէ ֆէնալըգ եափաճագ օլուր իսէ-
նիզ, պիլմիշ օլունուզ քի, իքիսի-
նէ պիրլիքտէ եափմըշ օլաճագսընըզ
տըր, էվվէթ, սիզ Մարինին տախի
հէլաքինի մուճիպ օլմուշ օլաճագ-
սընըզ տըր . . ։

—Լաքին, իյի եա, տօգթօր,
մէկէրչի սիզ, Մարինին, սահիհէն
Լէօբօլու սէվմէքտէ օլտուղունա ի-
նանմագտա՛մըսընըզ։

—Հայ հա՛յ, հէմ ինանմագտա-
եըմ, վէ հէմտէ գավիէն ինանմագ-
տայըմ . . ։

—Խայր, խայր, պէն պունա ի-
նանմամ . . ։ —Խայր, միւմքին տէ-
հիլ տիր, Րիշար Պէրնիէ իլէ Նօէմի-
նին էվլատը օլան պիր գըզըն, քէն-
տի բէտէր ու վալիտէ վէ հէմշիրէյէ-
րինին, վէ հաթթա պիզզաթ քէնտի-
սինին ճէլլատը պուլունան պիր հէ-
րիֆին օղլունա, էօյլէ տիյատէ օ-
լուպտա սէվմէմէզ,

—Ա՛, էֆէնտի, մէկէրչի աշգ ու
սէվտա տէնիլէն շէյտէ, ազլ ու
ֆիքր վէ մուհաքէմէ արամագլըգ
ճայիզ օլապիլի՞ր մի, —մէկէրչի Թա-
րիխլէր պունուն պէօյլէ օլմատըղը,
հէր վագըթ Թաստիգ իյլէմէքտէ
տէհի՞լ մի տիրլէր, մէսէլա, մէկէր-
չի Մօնթէկիւլէր իլէ Գափիւլէլէր
պիրպիրլէրինէ ատուլի էպէտիյէ
օլտուղլարը հալտէ, Րօմէօ իլէ Ժիւ-
լիէթ, պիրպիրինէ աշգ ու սէվտա
վիրիպտէ սէ՛վմէմիշլէր մի տիր։

—Խայր, պէն պունա ինանամամ

—Էֆէնտի, եանըլմագտա՛սընըզ,
պիլմիշ օլունուզ. —պէն պունու պա-
թէն քէնտի հէմշիրէնիզտէն թահ-
գըգ իտիպ անլամըշըմ տըր, վէ հաթ-
թա պու սէպէպտէն Նօէմի օլարագ,
զէվալլը չօճուգտա պիր գալպ հաս-
թալըղը պաշլամըշ տըր, Նասըլ քի
սիզէտէ սէօյլէմիշիմ տիր . . . կէրչէ
հէնուզ աղըր պիր տէրէճէտէ տէ-
հիլ տիր, լաքին, գալպ խասթալը-
ղը տէնիլէն շէյ տէ էօյլէ պիր իլլէթ
տիր քի, սէպէպիյէթ վիրիլտի-
կինտէ, պիրտէն պիրէ իլէրիլէր,
վէ սօնրա էօնիւ ալընմազ օլուր . . . —
ալէլխուսուս, մայիմ եա, մատ-
մուազէլ Մարի, զաթէն ինճէ եա-
րըլը, զայիֆ, վէ սինիրլի պիր գըզ
տըր . . . — վէ հաթթա, մէրգումէ
զայէթլէտէ տույղուլու օլտուղուն-
տան, Մէրքիւցցատան կէօրտիւ-
կիւ էզիյէթլէրին գօրգուլարը է-
սէրլէրինտէն, հալէա իւզէրինտէ
միւշահէտէ օլունմագտա տըր . . . —
պիչարէ չօճուգ, գալպինէ վէ հէր
սուրէթլէ րահաթըզա մուհթաճ
պուլունմագտա տըր . . . — էկէրչի
մէրգումէնին եաշամասընը իսթէր
իսէնիզ, անըն սէատէթի հալինէ
չալըշմալըսընըզ . . . —էկէրչի եալը-
նըզ պիր տէֆա, պիւյիւք պիր է-
լէմ ու քէտէրէ թէսատիւֆ իտէր
իսէ, մաադալլահ, բէնչէյի էճէլէ
տիւշէր, պիլմի՛շ օլասընըզ . . ։

Լիօնէլ պունլարը պաշընը էօնիւ-
նէ էկէրէք տինլէտիքտէն սօնրա,

Խա՛յր, —խա՛յր, —տէտի թէքրա-
րէն, —խայր, պէն սիզին պու լա
գըրտըլարընըզա ինանա՛մամ, —պա-
տէհու հիտտէթլի վէ ղազապնաք
պիր սէօյլէյիշ իլէ տախի, —վէլէ՛վ,
էկէրչի պէնիմ գըզգարտաշըմ օլան
Մարի, պու մէրթէպէ պիր աշգ-
լըղը իրթիքեապ իլէ, ֆամիլեամըզ
ճէլլատը պուլունան պիր ալչագըն
էվլատընա, սահիհէն մէյլ ու մու-
հապպէթ վիրմիշ իսէ, պէնճէ էօյլէ
պիր հալին իճրասընը կէօրմէքլիք-
տէն իսէ, մէրգումէնին ճէնազէսի-
նի կէօրմէքլիկի, տահա զիեատէ
թէրճիհ իտէրիմ, —տէտի։

—Պու էօյլէ պիր նիյէթ տիր քի,
եագընտա գապուլ վէ իճրասը իհ-
թիմալին տախիլինտէ տիր . . . —տէ-
տի տօգթօր։

Պիրտէ պու միւքեալէմէ չօգ տէ-
վամ իթմէքսիզին, Րօպէնսօն կէլիպ
Լիօնէլէ, արապանըն հազըր պէքլէ-
մէքտէ օլտուղունը խապէր վիրտի, —
Լիօնէլ էլտիվէնլէրինի վէ չարգասը-
նը վազ իթտի, հազըր օլան խաֆիֆ
պիր ֆայթօնա պինտի, վէ պէհէրի
օնար պին ֆրանգ գըյմէթինտէ պու-
լունան չիֆթէ աթլարը գօշտուրա-
րագ, Փարիսին եալունու էլէ այըր
Ջիւնքի, մէրգում, Նըշան ալմագ-
լըգ մահէլլինտէ, հէր վագըթ թէ-
սատիւֆ իթմէքտէ պուլունտուղու
պիր տէլիգանլը Թարաֆընտան
Մուլէն-Րուժտա, էօյլէ թաամընա,
տավէթլի պուլունմագտա իտի։

Պունլար ֆամիլեասընըն օլարագ,
Լամպէր Մասօլ վէ Օգթավ Րիշար,
վէ պէլքիտէ Ժագ Էրվիէօ տախի
օրատա պուլունտուգլարը հալտէ,
թամամ իտէճէք իտիլէր։

Վէ Լիօնէլին, մէզքիւր տավէթի
գապուլ իթմէսինտէն արը մագ-
սէտտէ, Ժագ Էրվիէօնին, պիր
ճէմիյեէթ իչինտէ, նէ եօլտա հալ
ու հարէքէթ պէեան իտէպիլէճէկի-
նի անլամագլըգտան իպարէթ պու-
լունմագտա իտի։

Լիօնէլ Փարիստէ, հարպիյէ,
Նազըրընըն գօնաղը էօնիւնտէն կէչ-
մէքտէ իքէն, աչըգ պիր քիրա
արապասընըն, մէզքիւր գօնաղըն
գաբուսու էօնիւնտէ տուրմագտա
պուլունտուղունու կէօրտիւ։

Մէզքիւր արապատա, —եիկիրմի
պէշ եիկիրմի ալթը չաղլարընտա
պուլունտուղու հալտէ, պիրի չէհրի
էլպիսէլի, վէ տիկէրի տախի պահ-
րիյէ գայմագամը իւնիֆօրմասը
կիյինմիշ օլտուղու թագտիրտէ, իքի
նէֆէր տէլիգանլը պուլունմագտա
իտի։

Լիօնէլին ֆայթօնու, մահէլլի մէզ-
պուրտան, սիւրաթ իլէ կէչտի։

Մէրգում գայմագամ, հէր նէ
գատար, մէզքիւր ֆայթօնու գուլ-
լանմագտա օլան ճէնթըլմէնէ տիգ-
գաթ իտիպ պագամամը իսէտէ,
աթլարը տիգգաթընը ճէլպ իյլէ-
տիքլէրինտէն,

—Ա՛հ, նէ՛ տիլպէր հայվանլար,—
աճապա քի՛մ տիր պու ատէմ,—
տէտի։

—Մէրգում բէք սահիպսէրվէթ,
վէ բէք տէ զարիֆ հալ ու թավրաթ-
լը պիր տէլիգանլը տըր . . . —սէն
անը թանըմազսըն, չիւնքի, սէնին
կիթտիկին վագըթ, տահա Փարիսէ
բէք եէնի կէլմիշ իտի, —տէյի ճէ-
վապ վիրտի պահրիյէ գայմագա-

մընըն արգատաշը ։

—Էօյլէ պիր զէնկին, կէնճ, վէ զարիֆ թափըխըլը տէլիգանլըընըն խամի՞ նէ օլուեօր ։

—Լիօնէլ Վարթըն... տէրլէր քի, Թօմաս Գերլարըն ագրապալըրընտան տըր...

—Վագըա էօյլէ, Թանըըմաեօրում...— Թօմաս Գերլա՞ր քիմտէր օլուեօրլար...

—Սօնրա սիզէ սէօյլէրիմ...— չիմտիքի հալ հայտէյինիզ աճէլէթէն իչիմիզէ պագալըմ...—սաաթ էօյլէեէ պիր չէյրէք խըթէր, հալպու քի Ֆրիֆլիլինտէ միրէճէք օլտուղունըզ, թամ էօյլէտէ միրիճէք տիր, վէ պիզիմ արապա իտէ Մուլէն Ռուժա պիզի, անճագ պիր չէյրէքտէն կէօթիւրէպիլիր ։

—Անճագ պէշ տագըգալըգ իչիմ գալըմըշ տըր...—տէտի պահըլըեէ գայմագամը ։

Գու իքի արգատաշլար արապատան աշաղը ինտիլէր, վէ տայիրէտէն իչէրի կիրտիլէր ։

Գահրիյէ մէէմուրինտէն պուլունան մէրգում տէլիգանլը, տաքիբէնին հէր թարաֆընը զաթէն թանըըմագտէ օլտուղունտան, սէրպէսթճէ հավլուեու տօլաշտըգտան սօնրա, սաղ գօլտա վագը ուֆագ պիր մէրտիվէնտէն եօգարը չըգտը, վէ եանընտա տիվարտա, եւ Բեշիկ-[illegible] տէյի եազըլըմըշ օլան, վէ թա գարշըտա պուլունան պիր գարուհուն էօնիւնտէ տուրտու ։

Մէրգում, մէզքիւր գարուեու աչտը, վէ ըէֆիգիտէ պիրլիքտէ օլտուղու հալտէ իչէրի կիրտի ։

Իչէրիսի վասի վէ մուհթաշամ պիր սալօնտան իպարէթ օլուպ, վէ պիր չօգ չէհրի վէ պէյլիք էլպիսէլի քըաթիպլէր իտէ, եազը եազմագտա իտիլէր ։

Այրըճա պիր թըարէգա պօշընտա տախի, պիր զապիթ օթուրմագտա, վէ քէզալիք եազըյըա մէշղուլ պուլունմագտա իտի ։

Գայմագամ, մէրգում զապիթէ տօղրու կիթտի, վէ մէրգումտա պաշընը գալտըրարագ, ամէրի աուրէթտէ պիր սէլամ վիրտիքտէն սօնրա,

—Գայիմագամ պէյ, աճապա պիր էմրինիզ վա՞ր մը տըր, տէյի սուալ իյլէտի ։

—Եօլ Թէզքէրէմի ալմագ իսթէր իտիմ ։

—Եիմտիյէ գատար մէզգո՞ւնէն մի պուրատա պուլունմագտա իտինիզ ։

—Էվվէթ, օնպէշ կիւն իչին րուխսաթ ալմըշ իտիմ ։

—Նէրէտէ իգամէթ իտէճէքսինիզ ։

—Թուլօնտա ։

—Կէյտիկինիզտէ պուրատա գայտ իթտիրտինի՞զ մի իտի ։

—Էվվէթ, էֆէնտի ։

—Խամի ալինիզի հիմմէթ իտէ՞ր միսինիզ ։

—Գայիմագամ չու աթիտէքի իսմի վիրէրէք ։

—Արման Ըէյմօն Տօրտէյ, —տէտի ։

—Բէք ալէա...

Մէրգում զապիթ, իւզէրլէրի նումէրօ իշարէթիյլէ թանզիմ իտիլմիշ պիր չօգ էվրագըն իչինտէն արարտը, վէ,

—Արման Ըէյմօն Տօրտէյ...—տէտի եիւքսէք պիր սէս իլէ, —էվվէթ, պուրատա տըր...—պու աղշամ Թուլօնա ավտէթ իտէճէ՞քմիսինիզ ։

—Էվվէթ, պու աղշամ կիտէճէկիմ ։

—Գուեուրունուզ գայիմագամ պէյ... զաթէն վիզէ իտիլիպ պիթմիշ տիր, վէ հէր պիր չէյ նիզամը սիւզէ տաւտիր ։

Մէրգում, պու զապիտէ իրմամ իթէրէք, Կամաճինտէն չըքարտը վէ պատաէն պիր չէքտի, տէյի Ռուճէ ԹՈՒՃՃԱՆ ԳԷՃԷԼԷՐ 191 տայիրէսինտէ տիր...

—Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Արման Տօրտէյ, —Թա էվվէլտէն հուաեանիյէտէ իքէն Թանըըմագտա օլտուղումուզ պու տէլիգանլըյը. մէրգում եօլ Թէզքէրէսինի ճէպինէ գօյտու, վէ Մուլէն Ռուժա կիթ. մէքլիք իւզրէ, քէնտի ըէֆիգիյլէ, կիտիպ արապալարընա պինտիլէր ։

18

Գօնթ տը Ֆիլֆիլին տավէթ իթտիկի քիմէսնէլէրտէն, օնէֆէր քէսան, Անթէն ճատտէսինտէ վագը պիր Թամամիանէնին պիւյիւք սալօնունտա թօպլանմըշ իտիլէր ։

Օգթավ Ըիշար իլէ Լամպէր Մասօլ, վէ Ժագ Էրվիէօ տախի, պուլուտըգլարը իչլէրինտէ պուլունմագտա իտիլէր ։

Ժագ Էրվիէօեիւ, Լիօնէլ Վարթըն, քէնտի թանըտըգլարընտան պազըլարընա թագտիմ իլէ թանըթտըրմըշ օլուպ, վէ իւչ ու իչյէթէ, վէ սեւինտէ սէֆահաթա տայիր ճէմիյեէթլէրտէ իսէ, հէր քէս իլէ գօնուշուպ աճապալըգ իթմէքլիկ րէք գօլայ օլտուղու կիպի, մէրգում տախի, ալըշ օլտուղու թագըմըթ իգրէ, մէզքիւր թարիգի թութմագտա, վէ պինաէն ալէյհ, չօգ ճէմիյեէթլէրէ կիրիպ չըգապիլմէքտէ իտի ։

Լիօնէլ Վարթըն, Ժագ Էրվիէօեիւ, քէնտի տօսթլարընա, հէր նէ գատար թէրպիյէ վէ նէզաքէթ ճիհէթլէրինճէ պիր ազ նօգսանը տէրքեար օլուպ, վէ պազը զարիֆ թափըտըլարը տա վար իսէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, զայէթլէ միւթէպէր քամիլըտան պիր ճէնթըլմէն տիր, տէյի անլաթըըըմըշ իտի ։

Վէ պինաէն ալէյհ պազը թէրպիյէճէ նօգսանլարընա, վէ պազը գապա էլֆազ վէ թափըրաթլարընա, վէ քէզալիք պազը խօրօզճա հալ ու հարէքէթլէրինէ, խայլի վագըթլարտան պէրու, ալըշըգ օլտուգլարը պուլունմաղը, աճապալըգ օլարագ պիլտիրմէքտէ իտի ։

Գանունյա պէրապէր, խայլի ճէսէրէթլէ մալիք օլտուղու կիպի, պիր իքի թէրզիյի, վէ կիւզէլ կիւզէլ տէ աթլարը արապալարը պուլունտուղունու, վէ քէզալիք չէնտէրէզ պիր տէլիգանլը օլտուղունու, վէ ազ ու ֆիրաաթի տէ եէրինտէ պուլունտուղունու սէօյլէմէքտէ՞ իտի ։

Հէրքէսին տախի էօյլէ պիր տէլիգանլըտան արտըգ մաթլուպ իտէճէկի, իչմէ անճագ պուլունմասըն իպարէթ իտի, տիմէք տիր քի, հէր ճէմիյեէթտէ հիւսնի գապուլ կէօրէճէք պուլմագլըղը չայէսթէ իտի ։

Լիօնէլ, մէզքիւր սալօնտան իչէրի կիրէր կիրմէզ, քահվէճի հազըր պուլունանլար, քէմալի իհթիրամ իւզրէ գապուլ պիրլէ, կիւզէլ էլինի օրգամաեա միւսաըաթ իյլէտիլէր ։

—Նա՞սըլ, աճապա սիզլէրի չօգ պէքլէթտիրտի՞մ մի, —տէյի սուալ իթտի Լիօնէլ ։

—Խայր, էֆէնտի...—տէյի ճէվապ վիրտի գօնթ տը Ֆիլֆիլ, հաթթա, պիր չէյրէք կիճ գալապիլմէքլիք, տաէթտէն օլարագ հազըրընըզ օլտուղու հալտէ պիլէ, թամ վագթինտէ եէթիշտինիզ...—վէ պունտանտա գաթինաղար, էն սօն թէշրիֆ իտէն զաթընըզ տէկիլսինիզ, տահա կէլմէեէն զաթլար տախի վար տըր քի, օնլարըտա պէքլէմէքտէ յիզ...—իմտի, իչթահ աչմագ իչին, չիմտիքի հալ պիր գատէհ Գաէրէս պաեաուրալիլէրտէնտիր ։

Լիոնէլ էլտիվէնլէրինի չըգարըր, մէրգումուն էլինտէն գատէհի ալըպ իչտի, վէ պառէհու ժագ Էրփէօ-նիւն եանընա կիտէրէք, վէ եավաշ սէս իլէ սէօյլէտէրէք:

—Մինտէրին օլտուղու մէրթէպէ վազըմ կէչիրմէքսիզին, Սէնթ-Ու-էն քէօշկիւնէ կէլմէլիսինիզ, չիւնքի սէօյլէնէճէկիմ վար տըր . . . —տէտի:

Արատան պիր գաչ տագիգա կէչտի. վէ սէօյլէ չէքիլէրաէ ատամ պէքլէմէ-տիք րէք հիչ օլմատըղընտան, հէր քէսին ատըմը քէօրմէլի պաշլատը:

—Ա՛հ, —տէտի Մ. Ֆիլֆիլ, —պի-զիմ տօսթումուզ Լամպէ կէճիքտի . . . —պէօյլէ թագըրրուր պահ-րիյէ նէզարէթի տայիրէսինտէ օլ-մալը տըր . . .

—Պահրիյէ՛ նէզարէթինտէ մի, —տէտի Լիոնէլ. —իյի եա, Մ. Լամպէ-նին պահրիյէճէ պիր մէմուրիյէ-թէթի պուլունմագտա տէկիլ տիր, օլ տէտիկինիզ տայիրէ իրմէկօր . . .

—Եօգ, ֆագաթ, քէնտի ահ-պապլարընտան պիրինի տէ պիրլիք-տէ կէթիրէճէք օլուպ. վէ մէրգում իսէ, պահրիյէ գայմագամլարըն-տան տըր, թէքիւյ վէ հէրսինիզին-տէ թէք սէվմիկի պիր տէլիգանլը տըր, վէ պու ագշամտա Թուլօնա եօլճու օլաճագ տըր, չիւնքի, պիր գաչ կիւնտէն պէրու մէզունէն Փա-րիզտէ պուլունմագտա իտի:

Լիոնէլ թամ տիգգաթլը աչըգտա, մէրգում գայմագամըն իսմինի սիւ-ալ իթմէք իսդէր իքէն, պիրտէն ֆիքրինտէն, թանըտըղը պիր ա-տամըն իսմինի սիւալ իթմէքլիկէ պիր լիւզում կէօրմէտիկինտէն, սուալը հաղար իյլէտի:

Պու հէնկեամտէ, սալօն գաբու-սու աչըլտը:

—Մազուր տութէրիզ, էֆէնտիլէր, —տէտի մէրգում Մ. Լամպէ սալօն գաբուսունտա տուրարագ, —կէրչի նէզաքէթինիզէ մաճճուպում, ֆագաթ, մէճպուրիյէթիմիզտէն նաշի կի-ճիքմիշիմ տիր; չիւնքի սիզէ սէպէ-պինի պէեան իյլէտիկիմիզտէ, հիչ շիւպհէսիզ եօգ տուր քի, լութֆէն աֆվ իտէճէքսինիզ տիր . . .

Մէրգում պունու սէօյլէտիկի յէ պէրապէր, Արման Տօրալյէ տա-գտիմտա պուլունտուղու հալտէ, սալօնտան իչէրի իլէրիլէմէկէ պաշ-լատը:

Լիոնէլ մէրգում պահրիյէ գայ-մագամըը կէօրիւր կէօրմէզ. եըլ-տըրըմ սիւրաթիլէ տուր կիպի պիր հալ քէսպ իտէրէք, էյիլմ պէ-յիմ օլտու:

Լիոնէլին րէնկի աթարագ պիր էօ-լիւ լէհճէսի քէսպ իթտի, վէ չալըգ հաատէն զիհնաէ աթմագտա պուլու-նըղընտան, օլ էլինի գալպի իւզէ-րինէ վազ իյլէտիկի կիպի, տիկէր էլի իլէ տախի, տիզլէրի թիթրէմէզ մէրթէպէտէ պիր հալէ կէլմիշ օ-լուղընտան, եանընտա պուլունան էշխասլարտան պիրինի թութունմագ-եանտը: Հէր քէս եէնի կէլմիշ միւ-սաֆիրլէր իլէ մէշղուլ պուլունմագ-տա օլտուղընտան, քիմսէ Լիոնէլին չու հալինէ տիգգաթ իթմէքսիզին տէ-կիլ իտի:

—Իշթէ հէփիմիզ թէքմիլիզ, —տէտի Լամպէր Մաշօլ, —վէ աճըգ-տան իսէ ճանըմըզ չըգմագտա տըր . . . —աղիւլիմ Մ. Ֆիլֆիլ, խնամ-լըգ նամէնա օլարագ, էմր իտինիզ տէ աշխըլար թամամլարը կէթիրսինլէր. հէլէ պէն էօյլէ զաննիթմէքտէյիմ քի, թէքմիլ պիր գօտուն կէթիրիլ-սէ եէյիպ պիթիրէճէկիմ տիր . . .

Լիոնէլ իսէ, պու արատա, հէր քէստէն քէնտի հալինի սէթր իտէ-պիլմէքլիք նիյէթիյլէ, պիւթիւն գուվվէթիյլէ չալըշմագտա իտի:

Վէ մէրգում օլ մէրթէպէ սըգըն-թըտա պուլունուպ քէնտինի թօփլար վէ ագլընը տա պաշընտա ալըր քի, օլ հէնկեամտէ, սօլ էլինին էօրթիւգ պարմագընտա պուլունան, վէ Սէնա նէհրի թօփրագլարը իչինտէն չըգա-րըլմըշ օլան կիւմիւշ եաթագընը պիր հայգա եիւզի կիւ չըգարըլըր կի-պի, եէլէկինին ճէպինէ վազ իյլէտի:

Պու հէնկեամ տէրունէն իզթըրապ-ագիմ իսէ պուլունուպ, ֆագաթ տաշըրէթի գաճիրէսինտէն իսէ, հիչ պիր շէյի իթմէմէքսիզին օլտու-ղու հալտէ տուրուր իտի:

—Էվէթ, աղիզիմ Մաշօլ, հէփ սիզին տախի գալպըըզ ... մէշ տըր. հալպուքի պուն-նում աֆֆէտէս, —տէտի Մ. տը Ֆիլֆիլ, —ֆագաթ աֆֆէտէս օ-թուրմազտան էվվէլ, պիր քէրրէ տա-զըմ կէլիր քի, սոֆրատան կէլմիշ օլան իքի ատամլարը սիզէ, վէ սիզի տախի քէնտիլէրինէ թագտիմ իտէմ, չիւնքի իքի տէ ֆաֆ օլարագ թէշ-րիֆ իտիպ սիզի կէօրմէքտէ տիր-լէր:

Տէհշէթլու վագատարըն վագթի թէգարրիւպ իյլէմէքտէ իտի:

Վէ Գօրանըն սինէսի ամմանըյա, տամագլարընըն տիթրէմէսի, պի-թիւն պիւթիւն մահվ օլմագտա իտի:

Պիրտէ պու հէնկեամտէ, գօնթ տը Ֆիլֆիլ, եէնի կէլմիշ օլան պահ-րիյէ գայմագամընըն գօլունտան թութարագ, Գօրանըն եանընա կէ-թիրտի, վէ,

—Ազիզիմ Լիոնէլ Վարթըն, պահ-րիյէ գայմագամլարընտան պու-լունան Մ.Արման Տօրալէի սիզէ թագ-տիմ իտէրիմ . . . —տէտիկի կիպի, Մ. Արմանա խիթապէն տախի, ազիզիմ Արման, պիր չօգ միլիօնլար սահիպի պուլունան մօնսիէօ Լիոնէլ Վարթը-նը սիզէ թագտիմ իտէրիմ...—տէտի:

Լիոնէլ զաթէն մէզքիւր մէրասի-մէ պէքլէմէքտէ օլտուղընտան, ան-լաշըլմազ մէրթէպէտէ տուտագլարը արասընտան պիր շէյ սէօյլէնէրէք, հիւրմէթ իչիւն պաշընը էյտի. վէ Արման իսէ, Լիոնէլին, թըգըր քէն-տի սէվկիլիսի օլան Գօրանըն պէն-զէմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւ կիպի-տէն, կէօզլէրինի տիքքաթ պագարագ, նէ եափաճագընը շաշըրտը, վէ պութ կիպի տուրա գալտը:

Էվէթ, մէրգում տահա զիյա-տէ օլարագ, նէ եափաճագընը, վէ պու մէրթէպէ պիր միւշապէհաթ նէ մանէտա, պիլմէմէքտէ իտի:

Հազըր պուլունանլար իսէ, մէր-գումի իզհարըն հալըն օլան պու-հալին աչա սէպէպինի պիլմէտիք-լէրինտէն, տիւշտիւ թէաճճիւպ օլ-մագտա իտիլէր:

Գօրա իսէ պու մէնզարէտէ պիր նի-հայէթ վէրմէքլիկին էհէմմիյէթի-նի հիսս իյլէտիկինտէն,

—Էֆէնտի, գաթընըզըն պուգըր-չընտան էօյլէ անլաշըլմագտա տըր քի, զիհաէթինիզէ տիւշմէ թէան-ճիւպ օլմագտատըրլար, վէ նաըլ քի Մ. Ֆիլֆիլտէ սէօյլէտի, պիզ պիրպիրիմիզէ իլք տէֆա օլարագ թէսատիւֆ իթմէքտէյիզ, եօգսա պիզ պէնզէտիկի, քէնտի տօսթլա-րընըզտան պիրինէ՛ մի պէնզէթմէք-տէ իտինիզ:

Լիոնէլին պու սիւալի իզէրինէ, Արման նէզաքէթ րէտտէսինի եըր-թարագ,

—Ա՛հ, —տէյի պաղըրտը, —է-ֆէնտի, եալընըզ պիր պէնզէտիշ տէկիլ տիր, իյա, հագըգաթի հալ-տէ օլարագ, քէամիլէն թանըմագ-տէ օլտուղում այնի պիր սիմա, այնի կէօզլէրի, վէ այնի պիր սէսէ մալիք պուլունմագտասընըզ, վէ լէհ-

ուրը էօյլէ զանն իթմէքդէյիմ քի, ու Թանրըմաղտա օլտուղում զամ, պէզզամ քէնտինիզինիզ:

—Մէրզում սաաթլուլուղ ածապա պիր ակլիդանըր՞մը որը:

—Եայր... պիր հէնձ գըզ որը...

—Տիւէր որը քի, էֆէնտիմ, —տէտի Դորա հիւյիւմէնէրէք, —ու տէօրիկինիզ պիր գըզըն, քէնտիմ օյնատըգըմտան տօլայը, զաւալլըն պիր նէմին իւէրինիզին...:

Գոնուն իւզէրինէ հէրքէս Թարաֆընտան պիր կիւլիւշմէ օլըր պաշլատը իսէ, նաըլ Արման մէզքիւր կիւլիւշմէյէ հիտէաթ օլմատը:

Նիհայէթ հիտիպ ափրանտ օթուրտուլար:

Հէրքէս քէնտի քէյֆինէ, իւթէտիկի աատէթին խասընտա օթուրտու:

Դորա իսէ, Արման Սօրէլէ նազըր պիր նէզարէ օթուրմասընտա չալըշտը, վէ մէրզումուն զաւալլը ուրաղընտա օթուրտու:

Արման, էփլէյի սուս բուս տուրույ տուշիւնմէկէ պաշլատը, վէ ու մէրթէպէտէ տալկըն պիր հալտէ պուլունտու քի, նէ եէտիկինէ վէ նէ տէ իչտիկինէ ասլա տիգգաթ իտէմէմէքտէ իտի, վէ պիննաէալէյհ պիր մըգնատըզըն չէքիլի քէնտուլէ չէքտիկի կիպի, Լիօնէլին վէճուտի տէ, մէրզումուն պագըշընը քէնտուլէ չէքմէքտէ պուլունտուղունտան. պիր տուզգինէ մէրզումուն նիգիւնէ պագմագտա իտի:

—Էֆէնտի, —տէտի մէրզում պիրտէն պիրէ, —էկէր միւսաատէ պուեուրուր իսէնիզ, զաթընըզա պիր չէյ սէօյլէմ իսթէյիմ:

—Պույուրունուզ, էֆէնտի, հէր նէ տէ օլսա ճէվապընա հազըրըմ... Նէ՞ իմիշ պագալըմ սէօյլէյինիզ:

—Զաթընըզըն այընէ՞րէտէն տիր:

—Գալկիւթթատան տըր, չէհրի մէզպուրուն էն պիւյիւք պանքէրինին պէկէնիյիմ պէն...:

—Աճապա սիզ հիչ Բօրթօ-Րօզօտա իգամէթ իթմի՞շմիսինիզ տիր:

—Եայր... ֆագաթ օրատըն տախի պիլիրիմ, կէօրմիւշիւմ տիր... —վէ հաթթա օրատա, վալիտէմ Թարաֆընտան պիր խըրսըզըն տախի վար տըր, չիւնքի վալիտէմ Ֆրանսըզ իտի...:

—Պիր խըրսըզը՞ն մը վար տըր...—տէտի Արման Սօրէլ, սինէսի Թիտրէթ ամիմանէ պաշլատըրագ:

—Էվէթ, —նամըէր Միմիլան Լըրօա պէնիմ տայըմ տըր:

—Միմիլան Լըրօա՞ մը, —տէյի պագըրտը Արման. —պէնտէնիզ մէրզումու բէք իյի թանըրըմ, —Գոստա Կուատանիլյատա չօգ հիւրմէթլէր իթմիշ օլան պիր ֆամիլեանըն տախի նօթէրի տըր:

—Տանըմըյա պիլիրքսէ օլըրագ Կուատանիլյաեա տախի կիւտիպ պիր գաչ սաաթ գալմըշըմ տըր, —տէտի Լիօնէլ, —աճապա ու Թանըրտըղընըզ ֆամիլեա, Պէրնիէ՞ ֆամիլեասը մը տըր:

—Թամամ, էվէթ, Պէրնիէ ֆամիլեասը տըր... —տիմէք տիր քի, էֆէնտի, մէրզումու վէ քէնտի քէրիմէլէրինի կէօրմիւշ օլմալըընըզ տըր, էօյլէ՞ մի:

—Շիւբհէսիզ:

—Մէրզումուն պիւյիւք քերիմէսինի տէր խաթըր իյլէմէքտէ՞միսինիզ:

—Էհ, էբէյիճէ տէրխաթըր իտէպիլմէքտէյիմ... —Աճապա իսմի՞ նէ իտի, սիզին խաթըրընըզտա՞ մը տըր:

—Իսմի Դորա իտի... —տէտի Արման, սէսինտէ պիր նէվի տիթրէյիշ հասըլ կէլէրէք:

—Հա, թամամ, Դորա իտի... էվէթ, Թա քէնտիսի... —շիմտի խաթըրլըմա կէլտի...:

—Իշթէ, էֆէնտի, —տէտի Արման Սօրէլ, իւզէրիմտէ հասըլ օլան պիր թէաճճիւպի ազիմին սէպէպինի պու տուր. շէօյլէ քի, զաթընըզ, Թըզզը, մէրզումէ մատմօզէլ Դորաեա պէնզէմէքտէսինիզ...— Էկէրչի Կուատանիլյատա օլտուգ, չու միւշապէհաթ, հէրքէսին Թատիգ իտէճէկինտէ շիւպհէ եօգ իտի:

—Իհթիմալ տիր, ֆագաթ, պէն տէնիզ ու մէրթէպէ Թատտիգէ ճէսարէթ իտէնիյէրտէն տէկիլիմ...— չիւնքի, պէնտէնիզ օրալըյա կիտէլի, պու կիւն պէշ սէնէտի կէչմիշ տիր... —վէ էօյլէ տէ զանն իտէրիմ քի, ու վագըթլարտա, հէնուզ մէրզումէ մատմուազէլ բէք ուֆագ իտի:

—Վագըա էօյլէ տիր... —տէտի Արման Սօրէլ, վէ ճիւզիճէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սօնրա, Թէքրարէն քէլամէ աղազ պիրլէ,— Մ. Պէրնիէնին նէ սուրէթլէ էօլմիւշ օլտուղընըն հիքեայէսինի, տաեընըզտան տինլէմի՞շմիսինիզ տիր:

Դորա ընէկի աթարագ,

—Եայր, էֆէնտի... տէտի:

—Եօգսա իսէ ու Թարաֆլարա կիտէրէք, տաեընըզըա կէօրիւշմէ քիւքնիյէթինտէ՞միսինիզ...:

—Շիմտիքի հալ էօյլէ պիր նիյեէթիմ կէրչի եօգ իսէ տէ, իհթիմալին խարիճինտէ պիր շէյ տախի տէկիլ տիր...

—Պէն իսէ ու Թարաֆլարա, Անթիյլ ատալարընա տօղրու կիտէճէկիմ տիր:

—Եօգընտա՞ մը:

—Էվէթ, —հաթթա պու կիճէ Թուլօնա եօլճու օլաճագըմ տըր... —իմտի, էկէր, զաթընըզ, կէրէք Բօրթօ-Րօզօեա տաեընըզա միսաֆիրէն, վէ կէրէք մատմուազէլ Պէրնիէյէրէ խիթապ օլարագ մէքթուպլար իթասընը միւրատ իտէր իսէնիզ, քէօմալի մէմնունիյէթլէ կէօթիւրիւբ թէսլիմ իտէրիմ, վէ հաթթա զաթէն Կուատանիլյաեա տախի կիտէճէկիմ տիր...

—Էյլէթթէ օրաեա տախի կիտմէքլիկինիզ իգթիզա իտէճէք տիր, չիւնքի սաաթումուզ Լիօնէլէ պէնզէմէքտէ պուլունան մատմուազէլ Դորանըն հիւսնի ճէմալի, պ՚իթթապի սիզի, ու Թարաֆա տախի չէքիփ կէօթիւրէճէք տիր, էօյլէ տէկի՞լ մի, —տէտի Մ. տը Ֆիէֆիլ կիւլէրէք:

—Էվէթ, ազիզիմ տօսթ, մէրզումէ բէք տիլպէր տիր, հէմ հատտէն զիատէ տիլպէր տիր...—տէյի ճէվապ վիրտի գայիմագամ չէվիգէ կէլէրէք:

—Պէլքի տէ մէրզումէնէ տիյատէ օլմուշունուզ տուր, էօյլէ՞ մի:

—Հայ հա՛յ, րուհում կիպի սէվմէքտէյիմ...

Դորա մէրզումուն պու սէօյլէյիշինի իշիթտիկինտէ, գոյպինտէ ու մէրթէպէ պիր սէֆա տույտու քի, Կուատանիլյատա վուգուա կէլմիշ օլան ու տէհշէթլու վագալարտան պէրու, էօյլէ պիր սէֆա հիսս իյլէմէմիշ իտի, —մէրզումէ քէնտի կէօզլէրի պագըշընտա հուսուլէ կէլէն աթէշի մէմնունիյէթի սէթր իյլէմէք իսթէտիկինտէն, կէրչի կէօզլէրի էօնիւնէ պագմագտա պաշլատը իսէ տէ, գալպի իսէ, մէսէրրէթ աթէշինտէն նաշի գան իլէ տօլմագտա իտի:

Գահրիյէէ գայմագամը, քէմալի տըզղու իւզրէ, Դորանըն եիւզիւնտէն եօգարը պագմագլըգ զայրէթինտէ պուլունտուղու հալտէ, քէ-

լամէ աղաղ պիրլէ.

—Էֆէնտի, պէնտէնիզին թէքլիֆինէ հիչ պիր ճէվապ վիրմէտինիզ, աճապա գապուլինէ հիմմէթ իտէճէ՛քմիսինիզ.

—Պէմալի մէմնունիյէթլէ վէ թէշէքքիւրի ազիմ իլէ... —տէտի Լիօնէլ, —ֆագաթ, էսէֆ իտէրիմ քի, մատմազէլ Պէրնիյէնի թանըմագլըղ շէրէֆինէ նայիլ օլմատըղըմտան, օնա մէքթուպ եազմաեա ճէսարէթ իտէմէզ իտէմ տէ. մաամամ՛քի կէօթիւրմէքլիկէ հիմմէթ իտէճէքսինիզ տիր, տահըմա խիթապէն պիր մէքթուպ վիրիրիմ... —պու կիճէ եօլճու օլաճագ"ընըզ տէտինիզ, եալը տէկի՞լմի էֆէնտի.

—Էվէթ, էֆէնտի, պու աքշամ սաաթ եէտիտէ չըգաճաք. կէչէճէք, բօնթա Պրէնտիզէ Մարսիլեատա ինէճէկիմ տիր.

—Իմտի եալը օլսուն, պիր ուշագըմ սիզէ մէքթուպումու կէօնտէրէպիլիրիմ...

—Սթասիօնուն պիւֆէսինտէ մէրգումու պէքլէրիմ...

—Ջաթմընըզա չուհու ըճճա իտէրիմ քի, մատմազէլ Պէրնիյէնի կէօրտիւկիւնիւզտէ, Թարաֆըմտան սէլամ թագտիմինէ հիմմէթ իտէսինիզ.

Արթըգ պու արատա լագըրտը ումումիյէթ սուրէթի քէսպ իթտի, վէ Արմէն Տօրսէյ տախի, մէզքիւր լագըրտըլարը իշիթմիւքճէ, խէճալէթ տէրճալարընա տալմաքա պաշլատը.

Թաամ պիթտի.

Վէ գահվէ, վէ ճէմիշ, վէ մէշրուպաթ վագթը կէլտիքտէ, Լիօնէլ, պիր իշ զըմնընտա լոնտրա մուվիրմիշ օլմասընը պէհանէ իտէրէք, կիթմէքէ իպթէտի.

Արմէն Տօրսէյ մէրգումուն եանընտա եագլաշտը.

—Նէրէյէ Փարիստէ վէ նէրէյէ Փարիստէն ուզագտա, իքիմիզին տախի տօսթու օլան գոթլար պուլունմագտա տըր... —տէտի, —էյինիզի վիրմէքլիկէ հիմմէթ իտէ՞րմիսինիզ.

Գօրա մէրգումուն պու լագըրտըսը իւզէրինէ տուշարը թէրէտտիւտ օլտու, վէ իւզէրինտէ պիր տիթրէմէք էսէրի հիսս իյլէմէկէ պաշլատը.

Արմէն Թարաֆընտան գուհուրա կէլէն շու թէքլիֆ, Գօրանըն պատիտի էնտիշէյի ազիմի օլմագտա իտի. Չիւնքի, մէրգումուն էլինի թութտուղունտա, տէրունէն հիս իյլէմէքտէ օլտուղու տուլզուեա գալպէ իտէմէզտէ, էլի տիթրէր, վէ էսաս տա գահիրէ չըգար տէյի շիւպհէ իյլէմէքտէ իտի.

Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, րէտտ իթմէքլիք տախի միւմքին տէյիլ իտի.

—Պուեուրունուզ... —տէյի ճէվապ վիրտի Գօրա.

Մէրգումէ, քէնտի սաղ էլինի Արմէն Տօրսէյէ ուզաթմագտա իքէն, մէրգում տախի, աճապա բարմագընտա պուլունան կիւմիւշ եիւզիւկիւ կէօրէպիլիրմի իւմիտիյլէ, կէօզլէրինի սօլ էլինէ տիքէրէք տիգգաթլը տիգգաթլը պագմագտա իտի.

—Ատիյէօ, էֆէնտի... —տէտի Արմէն Տօրսէյ մազմումանէ պիր սէս իլէ.

—Նի՞չին ատիյէօ տիմէքտէսինիզ. պէլքի պիր կիւն եինէ պիր պիրիմիզէ գավուշուպ տա կէօրէպիլիրիզ. —տէտի Գօրա.

—Վագըա եալը օլմասընը պէնտէնիզ տախի արզու իտէր իտիմ տէ, իւմիտվար օլմատըղըմա ճէսարէթ իտէմէեօրում...

—Ինշալլահ, քէմալի սըհհէթ վէ սէլամէթ իլէ սէյահաթ իտէրսինիզ, —պու աքշամ, տահըմա եազաճաղըմ մէքթուպու, զաթընըզա, շիմէնտիֆէր սթասիօնունտա եէթիշտիրիրիմ.

Վէ պունուն իւզէրինէ Լիօնէլ հէր քէսին էլինի թութուպ վէտալաշտըգտան սօնրա, պըրագըպ տըշարը չըգտը.

Թաամ պըրաքըլըպ կիթմէնին տէ վագթի կէլմիշ իտի.

Չիւնքի, օլ մէրթէպէ իչթիրապը տէրուն իլէ պուլունմագտա իտի քի, արթըգ թէհամմիւլէ թագաթը գալմամըշ իտի, շէօյլէ քի, քէնտիսի զապթ իտէմէյիպ տէ, եարալըն մէյտանէ չըգաճաղը թէհլիքէսի պուլունմագտա իտի.

Բօրտագալըղը թութարագ, մէրտիվէնտէն աշաղը ինտի.

Վէ արապասընա պինտիկինտէ, սինէսի գապարմագտա, կէօզլէրինտէն տամլալար տէօքիւլմէքտէ, վէ եանագլարը պիւթիւն պիւթիւն սօլմագտա իտի.

Ֆագաթ, տէտի մէրգումէ քէնտու քէնտուեէ, —եինէ քէնտիմի բիր իգպալ տատ իտէրիմ... —չիւնքի մէրգում պէնի տալա ունութմամըշ տըր... վէ հալէա տա էզ ճան ու տիլ պէնի սէվմէքտէ տիր...

19

Լիօնէլ կիթտիքտէն չէնտ տագըգա սօնրա, Արմէն Տօրսէյ կիթտիքճէ ֆիքրի մէշղուլիյէթլէրի արթմագտա օլուպ, վէ սիւզճէ կէօրմէքտէ պիլէ օլմատըղը թագտիրտէ, գալապալըղտան չէօյլէ պիր թարաֆա չէքիլէրէք, կէօզլէրինի թավանա տիքիպ տէ նազըրլարը պագմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ սէաղա գալգտը, տօսթու օլան Լօժիէնին գօլունտան թութտու, վէ ալըպ պիր քէնարէ էօնիւնէ կէօթիւրտիւ.

—Գարտաշ, ազիզիմ Արմէն, —տէտի Լօժիէ մէրգումա, —նէ՞ տիր պու սէնտէքի հալ. մութլագա սէնտէ էսրարա մէնսուպ պիր շէյ օլմալը տըր. աճապա սըրրընըզը պանա աչապիլի՞րմիսինիզ.

—Պիզ պահրիյէ տայիրէսի գաբուսու էօնիւնտէ արապատան ինմէք իւզրէ իքէն, —տէյի ճէվապ վիրտի գայիմագամ, —սէն պանա Լիօնէլ Վարթըն հագգընտա պիր լագըրտը իթտի իտին...

—Էյ, շիմտի սէն մէրգում հագգընտա՞ մը տիւշիւնմէքտէսին.

—Էվէթ.

—Սագըն օլ սէօյլէտիկլէրիմ պէնտէ միշ, հալէն ֆիքրինիզի իշղա՞լ մը իթմէքտէ տիր.

Արմէն տօսթունուն սէօյլէտիկլէրինի թաստիգ նիյէթիլէ պիր իշարէթ իյլէտիքտէն սօնրա քէլամէ տէվամ պիրլէ.

—Սիզ պանա, Լիօնէլ Վարթըն իշին, Թուճտան գըզլարըն աղբապալարընտան տըր... տէտի իտինիզ, եալը տէկի՞լ մի, —տէտի.

—Էվէթ, եալը տիր, վէ պունունտա սէպէպի շու տուր քի, մէրգում զայէթլէ ուզագ պիր մահէլլէտէն կէլմիշ օլուպ, վէ իշ նէֆէր կէնճ գըզ նէկէնլէրի իտէ, հէր նէ գատար զայէթլէ հիւսնի ճէմալէ մալիք պուլունմագտա իտիլէրսէ, պիզիմ Փարիզլիլէր գատար պէսաղ օլմատըգլարընտան... —մէրգումէլէրէ, Թուճտան գըզլար իւնվանը վիրիլմիշ տիր.

—Պունլար իւչ գըզ գարտա՞շ մը տըրլար... —տէյի սուալ իթտի Արմէն հայրէթլի պիր սէօզլէյիշ իլէ.

—Էվէթ, իւչիւ տախի պիր պի-

ընտուէն հասնա օղլուգլարը հալուէ, իւչ գըզգարտաշ տըրլար . . . —տէ-մի ճէվապ վիրտի կիւլիւմսէյէրէք Մ. Լօժիէ.

—Սիզ պունլարըն իսիմլէրինի պիլ-մէքմէ՞միսինիզ.

—Էվվէթ, բէք այէս պիլմէքտէ-յիմ. . . —պիրինին իսմի Լօրա Վար-թըն, իքինճիսինին Մարի Վարթըն, վէ իւչիւնճիւսիւնիւն իսմի տախի Բէր-լը Վարթըն տըր . . .

—Պու ֆամիլեա, նէ՞ վագըթտան պէրու Ֆրանսատա տըր.

—Տէօրթ պէշ այտան պէրու . . . —ֆագաթ, ասըլ տարընը վէ կիւնիւնիւ-նիւն իսմինի վիրէմէմ . . .

—Պունլար նէ՞րէտէ իգամէթ իթ-մէքտէ իտիյէր . . .

—Սէնթ-Ուէն քէօյիւնտէ . . .

—Աճա՛յիպ, տիմէք օ՛լուր քի, պունլար, էօյլէ պիր քիւճիւք վէ մէթ-րուք մահալլէյէ՞ մի իգամէթ իթմէք-տէ իտիյէր, —տէյի պաղըրտը գայ-մագամ, կիւլիւմսէյէրէք թէաճճիւպի արթարագ.

—Էվվէթ, լաքին, օրասընը էօյ-լէ պիր հալէ վազ իթտիրմիշլէր տիր քի, տաշըտան իչինէ կիրէն հայրան օլուպ գալըյօր տըր. —չիւնքի մա-հալլի մէզքիւր պիր քէօշք հալին-տէ պուլունմագտա, իսէ պիր բրէն-սէս եաբըգ սուրէթտէ պուլունմագտա տըր...—Հէրբիրի աթլասընտան մասատա օլարագ, էալընըզ պինէք վէ արա-պա իչին օլուպ գալմագ թագատիրտէ, էն այէս ճինսլէրտէն, էնկիրմի բէշ աէ-թլարը պուլունմագտա տըր...—Եէ-կիրմի պէշ սէվիզ նէֆէրտէն խըտ-մէթքեար վար տըր, վէ պունլարըն քիւաֆֆէսի տախի սիվահ տըրլար. ֆամիլեանըն մախսուս պիրտէ արապա հէյվանլարը վար տըր. վէ քիզալիք հէմ թէչրիֆաթճըլըգ, հէմ քէհեա-յըգ, վէ հէմ տէ հէր նէվի սամուր

ու մէսալիհէ գարըշըգը օլտուղու թագտիրտէ, քէնտի աքրապալա-րընտան օլարագ, Տոմէնիգօ Սէպաստեա խամինտէ, քէզալիք սիյահ պաշգա պիր ատամլարը տախի վար տըր . . .

—Խըտմէթքեարլարըն քիւաֆֆէ-սի տախի սիյահ տըրլար, էօյլէ՞ մի.

—Էվվէթ, հէմ սիյահ վէ հէմ տէ զէնճի սիյահ տըրլար.

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, աֆէնտիմ.

—Նէ՞ օ, կիտի՞յօրմուսուն.

—Էվվէթ. էօյլէ իգթիզա իտմէք-տէ տիր . . .

—Հայր, եա սէն. պու կիւն աղ-շամ պէնիմ իլէ պիրլիքտէ պուլունա-ճագ սըն . . . էօյլէ սէօզ վի՛րմէ-տին մի իտի . . .

—Էվվէթ էօյլէ տիր, լաքին, ղա-յէթ միւհիմ պիր խուսուսի խըզմէթ-րըմտան չըգմըշ տըր . . . չէօյլէ քի, խըզմէթիմ քէնտիյէ թամամ պու-լունան պիր ղայթա պիր միզիլլա մի-րէճէկիմ տիր, հէր հալտէ պու մա-զիֆէմի իֆա իյլէմէկլի յիմ, պաշգա տիւրլիւ օլամազ . . . խայր, պու-պարատ աֆփըն տիլէտիկիմ պէ-րապէր, գիմսէյէ պիր չէյ սէօյլէ-մէմէնի տախի րիճա իտէրիմ . . .

պէն զաթէն, տաճանըգլը օլուր-մըշըգ իւզրէ կիտէճէյիմ . . . պիլ-մէքտէյիմ քի սէն պէնի պիր գէօ-թէ գալպ պիլէ պուլունամազ սըն, պաշգա տէ՞ սիւրէլիմ . . . քէնտինի անլա՛րսըն, հէր հալտէ սէնի իճապ իտէն բէքէր էօյլէ . . .

Մէրգում պունու պէօյլէ սէօյլէ-տիքտէն սօնրա, տուպթուտուն ճէ-փաթըն տաքի պէօյլէ մէքթուպըն պը-րագըրպ, տիշարը չըգտը, վէ պիր տ-րապայա պինտիքի կիպի, Դօրանըն սարայընտան տօղրուճա պաշ-լատը.

Դօրա Մուսէն Բուժու թէրք իթ-տիքտէն սօնրա, Սէնթ-Ուէն գարի-յէսինի էլէ ալմըշ իտի.

Մէրգումէնին նէ ֆիքիրճէ սըզ-լէթի, վէ նէ տէ հէյճանը տէրու-նիսի էքսիկ մէտիքտէն պաշգա, մու-զայիրի օլարագ, կիթտիքճէ արթ-մագտա իտի.

Քէօշկէ վարըլ օլտուղու, տաղրու քէնտի տայիրէսինէ չըգտը, վէ օղ տագըգաեա գատար թիւթմաքլըմըշ օլտուղու կէօզ եաշլարը թաշարագ, եանագլարընտան աշաղը ինմէկէ պաշլատըր. մէրգումէ կիտիպ տի վարտա արըմըշ պուլունան ֆիլուի չիւպէն մանտու պիր խաչըլըգըն նէզտինտէ տիզ իւզէրինէ կէլտի, վէ սայըլը եիւքսէք սէս իլէ օլուպ, վէ հէմիշէտէ բըշգըրմագտա օլտու-ղու հալտէ.

—Եա՛ ճէնապը Փէրվէրտիկեար, սանա պինլէրճէ թէշէքքիւրլէր իտէ-րիմ քի, պու մէրթէպէ միւշքիլ տա-ղըտարտա պիլէ, քէնտիմի զայիթ իտէպիլմէքլիկիմէ քըաֆի օլա-ճագ գատար գուվվէթ ու գուտրէթ իհսան իյլէտին պանա . . ., —եա՛ Րէպ-պիմ, սէն պէնիմ պուհուտա հիս իյլէմէքտէ օլտուղում քէտերիւ թայյիւրլէրիմի պիլմէքտէսին, վէ Արման Տօրուէյին հիւքմիւ թահթըն-տա պուլունան գալպիմտէ տէ, նէ-լէր կէչմէքտէ օլտուղունը կէօրմէք-տէսին . . . —խայր, էկէրչի սէնին լութֆ ու իհսանէթին խըտտատըմա նէ-թիճէ տէ, պէնի հիմայէ իյլէմիշ օ-լասա իտի, հիչ չիւպհէ եօգ իտէ-կիլ տիր քի, պէնիմ օլ սուրէթ սա-տըգըմըն գօլայը իւզէրինէ աթը-լըրըգ, «—խայր, խայր, սիզ ալ-տանմագտա վէ եանըլմագտա իտէ-կիլսինիզ . . . էվվէթ, պէնիմ, պէն գէնտի՛միմ . . ., էվվէթ, պէն իչթէ օլ սէվտիկին վէ հալէ տա հէմ սէվ-մէքտէ, վէմ տէ թարաֆընտան սէ-վիլմէքտէ օլտուղուն Դօրա՛ էյիմ . . .» տէյի պաղըրաճագ իտիմ. Վէ է-

կէրչի պունու տա պէօյլէ եափմըշ օլա իտիմ, իչիմ խարապ օլուպ պիթ-միշ օլաճագ իտի . . . պունու տա բէք այէս պիլմէքտէյիմ . . ., —էկէրչի, եալընըզ պիր տագըգա գայիպիւ վէ կէմչէքլիք իթմիշ օլսա իտիմ, քին ու ղարազըմը մէյտանա իճրայէ վազ իլէ, անը ինթիգամ իթմէքլիք փօրճումու վէ եէմինիմի ունուտուպ տէվամ ալթընտա ալմըշ օլա՞գըր-տըմ . . . վէ պիթթապի տէ տէհշէ-թիմիզ պիր լէքէ թահթընտա գալ-մըշ պուլունաճագ իտիմ . . .

Մէրգումէ, պատէհու կէօզ եաշ-լարընը սիլէրէք տէտաղա գալգտը.

—Զէվալլը Արման Տօրուէյ, —տէտի քէնտու քէնտուլէ, —պէնի նէ՛ գա-տար սէվմէքտէ իտի, —լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տախի, հէր չէյի տէ պիլմէքտէ իտի . . . էվվէթ, քէն-տինի պէնտէն սէրմագտա օլան օղ լէքէ կիրտապընատա փաղըֆ պուլունմագտա տըր . . . —մէկէրչի, անը ինթիգամ իթմէքլիկիմ, մէզ-քիւր կիրտապը գարատագիլէճէ՞ք մի տիր. —մէկէրչի Մարսէյլըն ճէ-ղասըն չէքտիրմէքլիքլէ, ղայպ իթ-միշ օլտուղում նամուսում երինէ՞ կէլէճէքմի տիր. —ա՛հ, մէրգումուն ճինայէթի ճանավէրանէսինին լէքէսի պօղուլուպ մահվ օլմագ պիր սու-րէթտէ պուլունուգտուտան, ճէ-զասը տախի հէյպէթլինկիզ պիր սու-րէթտէ օլաճագ տըր.

Մէրգումէ պիր հալի միւքէտտէ-րանէ իւզրէ ճիւզիճէ սիւքիւթ իւզ-րէ տուրտուգտան սօնրա, թէքրա-րէն քէնտու քէնտուլէ,

—Պէն Կուատանիլապալի քէն, բէ-տէր ու վալիտէմին մազլումիեէթլէրինի-զէրինտէ իթմիշ օլտուղում վաատ ու եէմինիմի, պիր քէրրէ լճրա իյլէ-տիքտէն սօնրա . . . պիր քէրրէ մէր-գում ճէլլատըն մէյտան ալըրըլէ-

սինտէն , ֆէնալըղը գորշըլըղը ֆէ-
նալըղը եագարագ ախըրը ինթիգամ
իթտիքտէն սօնրա ... վէ պիր քէր-
րէ հէփսինին ճէզալարընը թէրթիպ
իտիպ պիթիրտիքտէն , վէ պինաէն
ալէյհ պաշըմը եօգարը գալտըրա-
պիլտիքտէն սօնրա , էկէրչի եինէ
Արման տայիմա պէնի սէվմէքլիք վէ
ալտագըլըղ տուրդու վէ միւրատընտա
պուլունաճագ օլուր իսէ , օլ վագըթ
պէնիմ վազիֆէմ նէ՞ օլաճագ տըր
. . . –արթըղ անը Ալլահ պիլիր . . .
–լաքին , շիմտիտէն օրտալըղը գա-
րըշտըրմագըղըմ՞ նիչին գալգըշմագ-
տայըմ . . . հէնուզ անըն վագթի
կէլմէմիշ տիր . . .

Պատէհու մէրգումէ , բարգ ի-
զէրինէ նազըր պուլունան պիր բէն
ճիրէ քօնիւնաէ օթուրտու , վէ տա-
յիմա պատրի մահզունիյէթի օլա
կէլմէքտէ օլան պիր թագըմ խէ-
եալաթ տէրհալըղընտա տալմախա
պաշլատը իսէ տէ, պու թէֆէքքիւր
լէրի , էմէլլէրի թէֆէքքիւրլէրի գա-
տար էլէմալի տէկիլ իտիլէր .

—Պէն սէօզ վիրտիմ՛, —տէտի մէր-
գումէ , —էմմէլ պէն , Սիմիոնօն
Լըրօեա խիթապէն պիր մէքթուպ
վիրմէքլիկէ սէօզ վիրտիմ . . . տի-
մէք տիր քի , մէզքիւր մէքթուպա
պէքլէեէճէք տիր , վէ պէնտէ մութ-
լագա եազմալըյըմ՛ . . . մէրգում
Նօթէրէ եազմալըյըմ , իլլա , պիղզալթ
քէնտիսինէ պիր մէքթուպ եազմա-
լըյըմ՛ . . . վէ պիր քէրրէ տէնիզէ
տիւշէլտիքտան սօնրա , քէնտի չիւր-
հէսինաէ ալտանմամըշ օլմասընը ան-
լամալը տըր . . . Լիօնէլ Վարթլընըն,
պիղզալթ Գօրա Գէրնիէ օրտուղունու,
վէ Գօրանըն հայէա քէնտիսինի սէվ-
մէքտէ պուլունտուղունու պիլմէլի
տիր . . . պիչարէ, հալիյլէ թա Ան-
Թիլլ տատալարընա, վէ թա Կուատա-
նիլաեա գատար , ֆիքրինաէ թէ-
զէքքիւրլէր տօլու օլարագ կիտէճէք
տիր . . . վէ աղըր աղըր , վէ պու-
ղընը քօնիւնէ էկիպ վէ սինէսինաէ սը-
գըլմագտա օլտուղու թագտիրտէ ,
վագթիլէ օլ եան եանա կէզմէքտէ
օլտուղումուզ եօլլարտան կէչէճէք
տիր . . . լաքին օրալարտա իգպալ
ու սէատէթի հալ սէֆալարը հիսս
իտէճէք եէրտէ , սուպուգտան վէ
մահզունիյէթտէն պաշգա հիչ պիր
շէյ կէօրէմէեէճէք տիր . . . զէ-
վալլը Արման . . . զէ՛վալլը Արման . . .

Գօրա պունլարը պէօյլէճէ տիւ-
շիւնտիւքտէն սօնրա , տայինըն տայ-
կըն պիր պագըշ իլէ , պութ կիպի ,
չէնա տագըղըտա տուրա գալտը .

Պիւթիւն պիւթիւն քէնտուսի զայըփ
իտիպ չըլտըրըմագտա տըր կիպի պիր
հալտէ պուլունտու .

Պիր տէ , պիրտէն պիրէ պաշընը
սիլքտի , տալղընլըգտան ուեանըր
կիպի պիր հալ քէսպ իթտի . էօյլէ
ֆէնա ֆէնա թէֆէքքիւրլէրի ֆիք-
րինտէն տէֆ իթտի , տամանըն տէ-
րունինաէ իքի իւչ տէֆա պիր պաշ-
տան օ պիր պաշա կիթտի կէլտի ,
պատէհու եազըխանէսի նէզտինէ
օթուրտու , վէ պիր քեաղըտ եազտը .

Մէզքիւր քեաղըտը տիւրտիւ ,
պիր զարֆ տէրունինէ լէֆֆ իթտի ,
իւզէրինաէ Լ վէ Վ հարֆլէրի պու-
լունան պիր միւհիւր իլէ , վէ զըրֆը-
ղը մումիլէ միւհիւրլէտի , վէ մէք-
թուպու իւզէրինէ տաղի ուզուն ու-
զուն վէ գալըն գալըն եազըլար իլէ.

«Գահրիյեէ գայմագամը Մօնսիէօ
Արման Տօրսէյ
մէքլէր նամ պէյլիքաէ ,,

տէյի եազտըղտան սօնրա , աշա-
ղըսընտա տախի ,

«Անճագ տէնիզէ տիւշէլտիքտան
սօնրա աչմալըսընըզ»

տէյի իլավէթէն եազար իտէտի.

Գօրա պու սօնրաքի լուղէթլէրի

եազըգ պիթիրիր պիթիրմէզ , պիր-
տէ եավաշճաճըգ , տըշար գապու-
սունու վուրուլտու .

—Կի՛րինիզ , տէտի մէրգումէ ,
նիմ մէրթէպէ գարուեա տօղրու
տէօնէրէք .

Գապու աչըլտը , —վէ Ժան
Րընօ էլտէ էլտիվէնլէր , վէ պիր է-
լինտէ տախի շարգալը պուլուն-
տուղու թագտիրտէ , գարշուտան
իշէրի կիրտի .

—Էֆէնտի Փարիզտէն կէլմէք-
տէյիմ , էմր ու թէնպիհլէրինիզի
քեամիլէն իճրա իլլէտիմ . . . —տէտի .

—Ղալէթաճըլար կիթտինի՞զ մի .

—Էվէթ .

—Նէ՞ վագըթ աէրճ իտէճէքլէր
տիր պիլիրմ՛ իխթար նամէսի .

—Եարըն .

Գօրա օլ արալըգ էօյլէ պիր հա-
րէքէթլէ պուլունտու քի , եիւզիւ
քեամիլէն ըշըղա կէլէրէք կէօրիւն-
տիւկիւնտէն ,

—Էֆէնտի , —տէտի մէրգումէ ,
քէնտի սէսինաէ պիր վէսվէսէ է-
սէրի պուլունտուղու , —Նէ՞ վար տըր.
սիզին իւզէրինիզտէ պաշգա պիր
հալ կէօրմէքտէյիմ .

—Նէ՞ տիմէք տիր , նէ կէօրմէք-
տէսինիզ . պու սիւալինիզ նէտէ՞ն
նէշէթ իտէմէքտէ տիր .

—Կէօզլէրինիզ գըզարմըշ օլուպ ,
վէ կէօզ գապագլարընըզ իսէ շիշմիշ
տիր . . . —վէ եանագլարընըզտա տա-
տախի հէնուզ սիլինմիշ եաշ ալէա-
մէթլէրի պուլունմագտա տըր . . . —
մութլագա սիզ աղլամըշ օլմալըսը-
նըզ տըր . . . էօյլէ տէկի՞լ մի .

—Էվէթ տօղրու , հագգընըզ
վար տըր , աղլամըշըմ տըր . . . —
տէյի ճէվապ վիրտի Գօրա .

—Էֆէնտի , սէպէ՞պ նէ տիր .
նի՞չին աղլատընըզ .

—Զի՛նքի մէրգումու թէքրարէն
կէօրտիւմ . . .

—Քիմի՞ .

—Իշթէ քէնտիսինի . . . Արման Տօր-
սիեէ . .

—Գայիմագամ Տօրսէեի՛ մի , ա՛ .
շիմտի անլատըմ քէյֆիյեէթի . . .
սիզին իլէ գօնուշուպ լագըրտը իթ-
տի՞ մի .

—Էվէթ .

—Իյի էմմա , հէր նէ գատար
էրքէք գըեաֆէթինտէ պուլուն-
մագտա իտիյսէ , մութլագա եի-
նէ մէրգում սիզի թանըմըշ օլմալը
տըր , էօյլէ տէկի՞լ մի . . .

—Օ՛ֆ , էվէթ , էվէթ , բէք ա-
ըեա թանըեապիլտի . . . տէտի Գօ-
րա , —վէ կէրչի , պէրէքէթ վէրսին
քի , չիւբհէսի քօնիւնէ սէտալէր չէ-
քէպիլտիմ իսէ տէ , եագատը էլ-
վիրմէեէնէ գատարտա , պիլմէ՛զսի-
նիզ նէլէ՛ր չէքտիմ, նէլէ՛ր չէք-
տիմ . . .

–Ֆարգ ու ֆէհմ իտէրիմ, վէ հէմ-
տէ միւպթէտի օլապիլմէնիզտէն
տօլայըտա հայրան օլուրում, —տիմէք
տիր քի , թա սօնունա գատար ,
քէնտինիզի իչին , Լիօնէլ Վարթըն-
ղընըզ տէյի եութառալանինիզ,
էօյլէ՞ մի .

—Էվէթ , վէ հէմտէ օլ մէրթէ-
պէ կիւզէլ պիր սուրէթտէ գանտըրըպ
ալտաթապիլտիմ քի , պիղզալթ քէն-
տիմ տախի թէաճճիւպ իլլէտիմ .

—Իմտի տիմէք տիր քի , Մ. Տօրսէյ
շիմտի սիզին իչին , Գօրաեա պէն-
զէր պիրիսի տիր իխթիգատընտա
պուլունմագտա տըր , էօյլէ՞ մի .

—Շիւպհէսիզ .

Ժան Րընօ բարմագըըյլա , Գօրա-
նըն եազմըշ օլտուղու մէքթուպա
իշարէթ , վէ իւզէրինտէքի եա-
ղըլը կէօզլէրինէ իլիշտի .

—Վէ , —տիմէք տիր քի , տէտի
Ժան Րընօ կիւլիւմսէեէրէք , —մէր-

գումարըն չիրքինլիյինի պիր քաաս օլմաքսըզըն , պու մէքթուպունուզլա տաՀա զիյատէ թաղտիյէէթ իրմէքտէ , վէ Հալէաաա քէնտինիզի ահէմ իյլէմէքտէսինիզ, էօյլէ՞ մի...

—Խայըր...—մուզայիրի օլարագ մէրգումուն չիրքինլիյինի թաստիգ իթմէքտէ, վէ գայթան քէնտիսինի տէ ունութմաուշ օլմատըղըմը պէեան իյլէմէքտէյիմ... վէ Հալթթա, Հիչ պիր վոզըրթա քէնտիսինի ունութմատաճաղըմը տախի վատ իտիպ պիլտիրմէքտէյիմ...

—Դու Թութթուղունուզ Թարիգ, մէհէրչի մուզիրը պիր Թարիգ տէկի՞լ մի տիր ։

—Աշը...—չիւնքի, պու մէքթուպ քէնտիսինէ, թամ վաքթա կիտէճէկի վոզըրթա վիրիլէճէք օլտուղտան պաշգա, իսպէրինէ տախի, անճագ տէնիզէ աչըլտըղտան սօնրա աչըլաճաղընը իշար իյլէմիմիշ տիր ։

—Իյի էմմա, պազալըմ մէրգումա իթթաամ իտէճէ՞ք մի տիր պազալըմ մէրօրգ իտիպտէ, տաՀա արգասա իջէն ա՞չմատաճագ մը տըր ։

—Օլ պապտէ քէմալի էմնիյէթթի՛ վար տըր,—խայըր, խայըր, պէն անըն Թապիաթընը բէք այէա Թանըմագտայըմ,—իշար իթտիկիմ վոզըթտան պիր լաՀզա պիլէ էվվէլ աչմայըրզա իրթիքեապ իտէնլէրտէն տէկիլ տիր, նամուս տէնիլէն չէյի քեամիլէն թանըրըմ Հիւրմէթ իտէնլէրտէն տիր, մաամա քի պէն քէնտի նամուսունա կիւվէնէրէք էմնիյէթ իտէճէկիմ տիր։ Հիչ չիւբՀէմ եօգ տուր քի քէնտիսի տէ պէնիմ էմնիյէթիմէ րիայէթ իյլէյէճէք տիր ։

Գիրտէ պու Հէնկեամտէ , տաա գարուսու մուրուլմագտաղըն աչըլտը . վէ Րօպէնսօն , Թարիֆտէն միւսթաղնի պիր գօրգու վէ պիր Թէլաշ իչրէ , աճէլէ աճէլէ իչէրի կիրտի ։

—Նէ՞ տիր օ Րօպէնսօն ,—տէյի սուալ իթտի Գօրա տիւշարը իսԹի՛ղրապ օլարագ ։

—Էֆէնտի ,—տէտի մէրգում խըրսըզլըքեար քէքէլէեէրէք , վէ սէսի քեսիլիփ պօղուլա պօղուլա. պիր սէս իլէ սէօյլէեէրէք,—պէն քէնտինի կէօրտիւմ... վէ բէք այէա Թանըրըմ... Թա քէնտիսի տիր ... էմինիմ, Թա քէնտիսի տիր... վէ մէրգում պէնի Թանըրմայ , Հալ պու քի Տօմէնիօյու Թանըմագտէ օլմատըղընտան, քէնտիմ կէօրիւնմէքսիզին , լագըմ կէլէն ճէվապը վիրմին իչին , Տօմէնիօեու կէօնտէրտիմ...

—Քի՞մ իչին տիր պու սէօյլէտիքլէրին ։

—Իշթէ քէնտիսի իչին... պաՀրիյ՚է գայմագամը իչին... վէլՀասըլ գապիթանտէն պուլունան Արման Տօրվէյ իչին...

—Արմա՞ն մը ,—տէտի Գօրա ,—նէ՞ սէօյլէեօրսուն, մէրգում պուրատա՞ մը կէլմիշ տիր ։

—Նէ՞ իչին պուրատա կէլմիշ աճապա ,—տէտի Ժան Րընօ ։

—Զավալլը , Րօպէնսօն ,—տէտի Գօրա ,—կիթ Հէմշիրէլէրիմէ խապէր վէր քի... վէ էկէր տօղրու ժաալէն տէ պուրատա իսէ , օնա տախի սէօյլէ քի , նէ քէնտիլէր վէ նէ տէ պաշգա Հիչ պիր քիմսէ , պաՀրիյէ գայմագամը պուրատան գիզլիթաղընը պիթիրիփ կիտէնէ գատար , աշա մէյտանէ չըգմասընլար...

—Էվէթ, էֆէնտի, շիմտի սիզ նէ՞ եաբաճաղսընըզ ։

—Նէ՛ եաբաճաղըմ, Արման Տօր-

սէսի գապուտ իտէճէկիմ...

—Սապր իտէմէյիպտէ, պէլքի քէնտինիզի գաՀիրէ չըգարըրսընըզ տէյի գօրգմա՞գտըրսընըզ...

—Օլ պապտէ էյէմ իսքրէ օլմաեընըզ... պէն քէնտիմէ կիւվէնէպիլիրիմ...—Հայտէյինիզ... պէնտէ կէլիյօրում...

Արատան իքի իւչ տագըգա կէչտիքտէն սօնրա, Լէօնէլ Վարթըն, պաՀրիյէ գայմագամընըն պէքլէմէքտէ պուլունտուղու պիւյիւք սալօնտան իչէրի կիրտի։

Արման Տօրվէյին, վիճտանըյլէ սըգընթը, վէ խէյէճան, վէ չիւբՀէ, վէ էնտիշէ իչրէ պուլունտուղու, Հալ ու Թավրընտան վէ լէՀճէսինտէն անլաշըլմագտա իտի. —վէլՀասըլ, տինտարընտան վազ կէչմիշ տիր կիպի պիր մէրտ վէ պիր իղթիրապը գալպ բէնչէսինտէ պուլունմագտա իտի։

Լէօնէլ Վարթըն կիւլիւմսէեէրէք կիտիփ մէրգումուն էլինի Թութտու ,

—Տօղրուսու, մօնսիէօ Տօրվէյ,—տէտի մէրգում, քէմալի նիւվազիշ վէ իՀթիրամ իչրէ,—շիմտի պու տագըգատա , վէ Թամ միւնասիպլան պիր վոզըթտա Թէշրիֆինիզտէն տոլայը բէք մէմնուն օլտում...—պու գատար չաբուգ սուրէթտէ նայիլիյէթիմի մէմնուն իյլէմէքտէ օլմատըղըմ չու վիզիթանըզտան տօլայը իզՀարը Թէշէքքիւր իտէրիմ...

—Ա՜Հ,—տէտի գայմագամ քէքէլէեէրէք , վէ սէսինտէ պիր տիթրէյիշ էսէրի Հասըլ օլարագ ,—պէյնիմիզտէ պօշ լագըրտըեա լիւզում եօգ տուր , սիզէ ըէճա ու նիեազ իտէրիմ...—իշպու վիզիթամըն սիզէ նէ մէրթէպէյէտէ գարիպ կէօրիւնէճէկինի , կէրչի բէք այէա պիլմէքտէյիմ...—վէ կէրչի կէլմէմէկտէ չօգ չալըշըրըմ իտէտէ ... վէ քէնտի քէնտիմէ չօգ գավղալար իթտիմ իտէտէ. . . —ՆիՀայէտ քէնտիմի պիր տիւրլիւ գալպ վէ իսքեապ իտէմէտիկիմտէն, աղըրլըքեար ճիւրաթ իտիփ կէլտիմ...—կէլմէքլիկիմտէն տէ միւրատ, գալպէն սայրընը վէ մագսէտիմի րանա պիլմէքտէ օլտուղունուզ պիր մատտէ Հաքգընտա, պիր սուրէթի մախսուսէտէ վէ գավիյեէտէ օլարագ կէօրիւշիւպ գօնուշմագլըգտան իպարէթ տիր...

—Ա՛, խայըր... ա՛, խայըր, խայըր...—տէյի ճէվապ վիրտի Լէօնէլ սայա ալտըրըպ պէյլի իթմէեէրէք.—միւրատընըզըն նէ օլտուղունու սայա պիլմէքտէ օլտուղտան պաշգա, Հէման սէրիեան պիլտիրմէքլիկէ Հիմմէթինիզի տախի րէճա իտէրիմ... լաքին, ազիզիմ մօնսիէօ Տօրվէյ, Հէլէ էվվէլա պիր քէրրէ պուեուրունուզ օթուրունուզ... զիրա սեաղտա տուրուպտա գօնուշմագլըգ, պօշա պիր եօրկունլուգ տիմէք օլտուղտան պաշգա, իյի պիր շէյ տէկիլ տիր...—Հայտէյինիզ պույուրունուզ, իշթէ սիզտէն էվվէլ պէն քէնտիմ օթուրուեօրում...

Վէ Լէօնէլ պունու սէօյլէ սէօյլէտիկիլէ պէրապէր, չայեանը ԹէՀայեիւր օլան պիր ֆիւթուրսուզլուգ իչրէ կիտիփ պիր գօլթուգ իչէրինէ օթուրու վիրտի։

20

Լէօնէլ քէնտի սուրէթի գաՀիրէսինտէն սայա պիր ֆիւթուր վէ պիր չիւբՀէ էսէրի պէեան իթմէքտէ օլմատըղընտան , Արման Տօրվէյին , գաթէն տէրքեար օլան չիւբՀէ վէ էնտիշէսի , գաթ պէ գաթ իզտիեատ պուլմաեա պաշլամըշ տըր։

Մէրզուման ալէսսէվլիյէ պադըշընտա տէրքեար պուլունան էսէրի սէրպէսթի, վէ սուքունէթի հալ վէ էմնիյէթ մահվ իլէ, զանն իտէրտին քի, օլ անտէ պիւթիւն պիւթիւն տիւշարը իչկիլ վէ թէրէտտիւտ օլմագսա պուլունմուշտուր։

Վէլհասըլ տօտագլարընտա պիր լէրզիշի հասըլ օլուպ, վէ տիլպէր, վէ բույի տէրխասա, կէրէք կիւնէշտէն, վէ կէրէք րիւզկեարլարտան գըզարմըշ պուլունան լէհճէսինտէ, կիթտիքճէ պիր սօյկունլուգ գուհուրա կէլմէքտէ պուլունմասըղը կէօրիւլմիւշ տիր։

—Ազիզիմ մատմազէլ Տօրաէյ, —տէտի Լիօնէլ արատան չէնա սանիյէ կէչտիքտէն սօնրա կիւլիւմսէյէրէք, —թարաֆըրըզտան տօյթանէ պիր իղտահըմ պէքլէմէքտէ օլտուղումու, գեօզէլի խաթըրլատան չըգարմամաղըրընըզ...։

Արման քէնտի գայըէթ վէ ճէսարէթինի թօպլայարագ,

—Մէզքիւր իղտահըմ բէք սատէ պիր չէյ տիր...—տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում իղթիրաղը տէրունինի տէֆէ չալըշարագ, —անը իքմալ իչին, եալընըզ պիր լուզէթ պիլէ քեաֆի սայըլսա աէզա տըր...։

Մէրգում լագըրտըսընա տէվամ իթմէեէրէք քէստի։

—Նէ իմիշ օլ լուզէթ, սէօյլէյինիզ պագալըմ, —տէտի Լիօնէլ։

—Մէզքիւր լուզէթի, տէկիլ պէնտէնիզ, իլլա զաթընըզ սէօյլէմէլիսինիզ, զիրա, պէնտէնիզին չու սաահիհէն սիզին իմինիզ Լիօնէլ Վարթըն մը տըր, տէկիլ մի տիր։ սուալիմէ ճէվաըլըրդ լազըմ կէլէն ճէվապտան իպարէթ օլաճագ տըր..։

Լիօնէլ պունուն իւզէրինէ չոյեանը թէաճճիւպի ազիմ օլան պիր հալ ու հարէքէթ իպրազըյլա,

—Ա՛, ազիզիմ գայմագամ պէյ, սիզին պու էմնիյէթսիզլիկինիզ նէտէ՞ն նէշէթ իյլէմէքտէ տիր, պէնիմ իսմիմ Լիօնէլ Վարթըն օլմուշ օլմասընա, նէ՞ սէպէպէ մէպնի սիզ ինանմազ իսթէմէմէքտէսինիզ...—իշթէ սիզէ թէքրարէն վէ թէքրարէն, վէ հէզարան քէզ թէքրիր իտէրէք սէօյլէրիմ՛ քի, էվվէթ, պէնիմ իսմիմ Լիօնէլ Վարթըն տըր...։

—Էօյլէ օլմասընա, քէնտի նամուսունուզ իւզէրինէ եէմին իտէ՞րմիսինիզ։

Լիօնէլ պունու իշիթտիկի կիպի գաշլարընը ինտիրէրէք սեազա գալգտը, վէ։

—Էֆէնտի, տօղրուսու, արթըգ սիզ բէք իլէրու կիթմէքտէսինիզ, —տէտի վագարըլը պիր սէօյլէյիշ իլէ,—սիզմէք տիր քի սիզ պէնիմ լագըրտըմա ինանմազ իսթէմէտիկինիզտէն, պիրտէ եէմին վիրմէքլիկէ գայըլըշմագ տաղընըզ, պու իսէ պէնիմ նամուսումա իննթիգալ իտէհէկինտէն, սիզին լիսանընըզտան պէօյլէ պիր չէյ չըգմասընը, ասլա պէքլէմէզ իտիմ...։

—Էվվէթ, էօյլէ տիր, պէնտէնիզ օլ պապտա իթիմատ իթմէյիզ, իլլա չիւբհէ իյլէմէքտէյիմ...—տէտի Արման Տօրաէյ քիւսթախանա պիր սէօյլէյիշ իլէ։

—Նէ՛ տիմէք իսթէրսինիզ։

—Դաշգա պիր չէյ սէօյլէմէք իսթէմէյիզ, իլլա չունքու սէօյլէմէք իսթէրիմ քի, օ պապտէ ինանմազ իսթէմէօրում... վէ ինանմազսա էլիմտէն կէլմէզօր...—տէտի Արման կէօզլէրի եաշարարագ,—նաֆիլէ եէրտէ, սըզ իմինիզի սէթր իլէ, պէնի [illegible] չալըշմաղընըզ...—մէկէրշի, իքիմիզ պէյինտէ, պիրպիրիմիզի թանըեամաեաճագ գատար պիր եանլըշլըգ վուգու պուլմաղը իհթիմալէն օլապիլի՞ր մի... մէկէրշի օ սիզին սէտանըզգա պուլունան պիր թէէսսիւր, հիսսիյաթը գալպինիզէ թէլէրինէ թօզուննուգճա, կէշմիշ թէզէքքիւրլէրի տէրխաթըր իթմէմէքլիկէ մուզթէտիր օլապիլի՞րմիյիմ...։ Մէկէրշի պէնի վագթիյլէ սիհիրլէմիշ օլուպ, վէ հալէա տախի սիհիրլէմէքտէ պուլունան չու կէօզլէրինիզի կէօրիւպտէ, աշտանմագլըղ միւմքիւն օլապիլի՞ր մի։ Մէկէրշի նուա եանիյատա էլ էլէ վիրէրէք կէզին տիկիմիզ վագըթտա տէրքեար օլան սիմա վէ լէհճէնիզ տէկիշմի՞չ մի տիր տէյի զանն իթմէքտէսինիզ, —խայըր, խայըր, սիզին իմինիզ Լիօնէլ Վարթըն տէկիլ տիր... սիզին իմինիզ Դօրա Պէրնէր տիր... սիզ օլ պէնիմ սէվտիչ վէ տիլտատէ օլմուշ պուլունտուղում մատմազէլ Դօրա՛ սընըզ...—սիզ օլ պանա րէշինիզտէ կէզմէյէյիմ, վէ թա, սիզէ ֆէնալըգլար եարմըշ օլանլարտան անզը ինթիգամ ալընճայէ գատար, պիր տահա կէօրիւշմէքլիկէ չըգըշմամագ տէյի թէնպիհ վէ եասագ իթմիշ օլան Դօրա քէնտինիզսինիզ... — աճապա թէնպիհինիզէ գարշը կէլիպ, իթաաթսըզլը՞գ մը իթմիշ սայըլըրմըմ.— հալ պու քի սիզէ պիլիրսինիզ քի խայըր...—չիւնքի պէն սիզի արամագտա տէկիլ իտիմ... եալընըզ պիր թէսատիւֆ սայէսինտէ պիր պիրիմիզէ գավուշտուգ...—իմտի, պէնիմ պու թէսատիւֆատէն իսթիֆատէ իտէրէք, հազըրտա վար ըրր սիզէ տէմէլի քի,—«չիմտի հէր վագըթտան զիյատէ սիզի սէվմէքտէ, վէ նէզտինիզտէ պաշ էկէրէք բէրէսթիշէ տախի հազըր պուլունմագտայըմ... — վէ սիզ տէ ճէվապ վիրիպ, պէնի հալէա ունութմամըշ օլմանըզը պէեան իյլէմէլիսինիզ... էվվէթ, էկէրչի հալէա պէնի սէվմէքտէ իսէնիզ, սէօյլէմէլիսինիզ... Դօրա, ազիզիմ Դօրա, սիզէ նիեազլար իտէրիմ, վէ էյլէրիմի կէօքսիւմէ գավուշտուրուպ... վէ սիզ իւզէրինէ կէլէրէք... սիզէ րէճալար իտէրիմ... սէօյլէյինիզ, սէօյլէյինիզ, սիզ սահիհէն Դօրա տէկի՞լմիսինիզ...։

Միւհաթապ մէրգում պունլարը պէօյլէ սէօյլէտիկիյէ պէրապէր, էլլէրինի կէօքսինէ գավուշտուրտու, վէ սիզ իւզէրինէ կէլտի։

Դօրա պու արատա, օլ գատար ֆէնալաշտը, նիւրէկի գայգտը, վէ կէօզլէրի տօլմաեա պաշլամըշլար քի, ազ գալտը, արթըգ քէնտուլի զապթա մուգթէտիր օլամաեարագ, մէրգումա չու եօլտա,

«Էվվէթ, ազիզիմ Արման, պէնիմ, պէն քէնտիմիմ... Նասըլ քի սիզի էզճան ու տիլ սէվմէքտէ իտիմ, եինէտէ այնի մուհապպէթ իւզրէ սէվմէքտէյիմ...» տէյի ճէվապ վիրէճէք իտի իսէտէ, պու տէֆա տախի սէպաթ ու մէթանէթի քէնտուսէ պիր գայգան իտէրէք, հէյէճանը տիլինէ զալէպէ պիրլէ, չէօլէ պիր հարէքէթլի հարէքէթ իւզրէ ճիւզիճէ կէրի չէքիլտի, վէ,

—՛Ֆ՛ նտի, պու սէօյլէտիքլէրինիզին քեաֆֆէսինտէ սախի, —տէտի մէրգումէ պօզուգճա պիր սէս իլէ, —Նէ գատար պօշ լագըրտը վար իտէ, օլ գատար տախի մուճիպի հիտտէթ օլաճագ լագըրտը վար տըր...—էկէրչի նէզաքէթէ րիայէթ իթմէք իսթէմէզ իտիմ, սիզտէ պիր ափվանէյի էտէրի սըմալը տըր տէր իտիմ, հալ պու քի տըթըգ օլ գատար իլէրու կիթմէք-

լեզուէն սարքը նազար իյէ տէրիմ քի, սիզին կէօզլէրինիզ գարարըպ վէ գալպինիզ խուզմըշ օլտուղուն-տան, նէ սէօյլէտիկլինիզի պիլմէ-եօրսունուզ...

Արման պունու իշիթտիկի կիպի, օլ գատար պօզուլտու, վէ օլ գա-տար րէնկի ախթը, իշէրիսի ալթ իւսթ օլտու քի, աթէշ կիպի եան-մագտա օլան ամնրը, տիթրէմէք-տէ պուլունան էլլէրի իչինէ ալտը.

—Կէօզլէրի՞մ մի գարարմըշ տըր...—տէտի մէրգում.

—Էօյլէ՛ եա,—աէյլի ճէվապ վիր-տի Գօրա,—էկէրչի սիզին գանընըզ պաշըրգա մուրմուշ օլմասա իտի, պէօյլէ խիւեալաթ նէվինտէն օլան պօշ լագըրտըլարը, տիհանընըզա ալմազըըզա պիլէ ճիւրաթ իթմէեէ-ճէք իտինիզ.—Էօյլէ սիզի ալտաթ-մագտա պուլունան պիր միւշապէ-հէթ է, պու մէրթէպէ գարըլըպ ա-տանմաեըպ, արթըգ պիր խիթամ վիրմէլի իտինիզ...—պէն քի Լիօ-նէլ Վարթըն իքէն, մութլագա սէն Գօրա Պէրնիէօին տէյի իճապրա գալգըշմագըըգ, մուվագէնէլի ազ-լըյեէսի եէրինաէ պուլունան պիր տատմա եազըըր մէվատտէն տէ-կիլ տիր...—գալգընըզ աեազա, էֆէնտի, գալգընըզ... պաշրիյ-եէ գայիմազամը իթաաթ պիլէ աեազա գալգտը.

—Մէրգումէ արթըգ պէնի սէ՛վ մէմէքտէ տիր...—տէտի քէնտու քէնտույէ ըշըըրգլարընը թութա-րագ, վէ քէքէլէեէրէք,—խայր. մէրգումէ պէնի սէվմէմէքտէ տիր.

—Թօպլաեընըզ քէնտինիզի, է-ֆէնտի...—տէտի Գօրա թէքրա-րէն, իւզէրինտէ հաքըմ օլմուշ օլան իզթիրապը տէրունի սէթրէ չալը-շարագ,—պիր իյի տիւշիւնիւնիւզ. վէ գալպինիզի թէսկին իտինիզ...

—Արթըգ պէն մէյուս օլտում,—տէտի Արման,—ֆագաթ, գալպիմ բէք ալէա միւքիւնէթի հալ իւզրէ պուլունմագտա տըր, վէ ագլ ու ֆիքրիմտէ բէք ալէա պաշըմտա վէ եէրինտէ տիր, էկէրչի միւրատ իտէր իսէնիզ, իսպաթընա տախի գատըրըմ,—բէք ալէա, հայտէ յի-նիզ սիզին սէօյլէտիկլինիզ կիպի օլ-մուշ օլսուն, ֆարզ իտէլիմ քի սի-զին իսմինիզ Լիօնէլ Վարթըն տըր...—հալպու քի, չունո՞ւ նասըլ հալլ ու թէէվիլ իյլէմէլիյիզ քի, պուրատա սիզին եանընըզտա, իւչ դըդ գարտաշլար վար իմիշլէր, վէ պունլարտան պիրի իսէ, թըպգը սիզէ պէնզէմէքտէ իմիշ, նասըլ քի Տօլօրէզ տէ թըպգը Գօրաեա պէն-զէմէքտէ իտի,—վէ շու պէրապէ-րինիզտէ, պիրտէ արապ հէքիմ պուլունմասընա՞ նէ տիյէլիմ քի, հագըգաթէն Գօրա Պէրնիէնիտէ էօյլէ պիր արապ հէքիմի պուլուն-մագտա իտի...—բէք ալէա, մէրհ-ւումէ կէնճ գըզլար, Գարմէն իլէ Մարի, մէզպուրէ Գօրանըն հէմշի-րէլէրի տէկիլ միյտիլէր տէ, եա քիմ տիրլէր, վէ մէկէրչի անլէրտէն պի-րինին տէ էօքսիւզ Տօլօրէզ օլմասը իհքեար օլունապիլի՞ր մի...—հալ պու քի իսիմլէրինի թէպտիլ իթմիշ-լէր իմիշ, էվէթ, օտա օլապիլիր, օնա պէնիմտէ ագլըմ չէհատէթ ի-տէր, հալպու քի, սիզ վէ էշքեալ-լարընը տա թէպտիլ իտէմէզլէր եա...—մէկէրչի օլ միեաճ թապիյ. սիզին օլ տօգթէօր ծօյլէն տէկի՞լ մի տիր...—վէ Տօմէնիգօ Սէպալ-յա իսմինտէ պիրտէ միեաճ խըզը-մըընըզ պուլունմագտա իմիշ, վէ պու տա, մէկէրչի օլ սաատըգ պէնտէնիզ պուլունան Միշէլ Սէրվան տէկի՞լ մի տիր, պունլարըն քեաֆֆէսի տախի, պէնիմ, Կուատանիլատաքի

կէօրտիւկիւմ վէ թանըտըղըմ ա-տամլար օլմալը տըրլար, վէ պէս-պէլլի, Միշէլ Սէրվան, քէնտիսինի թանըմասընլար տէյի, վիճուտինի պօեաեըպ պիր արապ րէնկի քէսպ իյլէմիշ օլմալը տըր...

Գօրա, մէրգում՝ թարաֆընտան՝ մանթըգա քեամիլէն մուվաֆըգ սուրէթտէ օլարագ գուհուրա կէ-լէն պու ճէվապլար իւզէրինէ ար-թըգ պիր շէյ սէօյլէեէմէեէճէկին-տէն, լագըրտըեը գըսսա քէսմէք նիյեէթիյլէ,

Պէօպէլլի թէսատիւֆ էօյլէ կէ-թիրմիշ, էօյլէ պէնզէթմէքտէ օլ-մալըըընըզ...—տէտի.

Արման մէրգումէնին լագըրտը-սընը գաթ իյէ,

—Ա՛հ, պու եաբտըղընըզ, ինսաֆ ու մէրհամէթէ մուվաֆըգ տէկիլ տիր,—տէտի մէրգում աճըգլը վէ տույղուլու պիր սէօյլէյիշ իլէ,—ա՛ գալըմ, նիչի՞ն պէնիմ իլէ պէօյլէ էյ-լէնմէքտէսինիզ, պէն սիզէ նէ՞ եափ-մըշըմ տըր քի, պանա պէօյլէ էզիյ-եէթլէր չէքտիրմէքտէսինիզ,—քեա՛շ քի պու մէրթէպէ իշքէնճէլէր չէք-տիրմէքտէն իսէ, աչըգտան աչըգա ճէսարէթ իտիպ տէ, արթըգ պէնի սէվմէքտէ օլմատըղընըզը, վէ ար-թըգ սէվմէքտէ իսթէմէտիկինիզի պանա սէօյլէսէ իտինիզ...—մէկէր-չի, օլ սիզտէ մահֆուզ պուլունան պիր պիւյիւք վէ ճէնապլը եիւրէ-կին, եալընըզ պիր գաչ այ զար-ֆընտա, պու մէրթէպէ թէպտիլ օլ-մասը տա իհթիմալտէն օլապիլի՛րմի իմիշ...—մէկէրչի սիզ, պու գա-տար չաբուգ պիր սուրէթտէ, քէն-տի եէմինլէրինիզի ունուտարագ, բայիմալ իտէպիլի՞րմի իմիշսինիզ...—նէ՞ սէպէպէ մէպնի քէնտինիզի պու տէրէճէ պէնտէն սէթր իթմէքլիկէ չալըշմագտատըընըզ... մէկէրչի, նիյեէթի խէֆիյեէնիզի գահիրէ չըգ-գարըրըմ տա, ախզը ինթիգամ իչի-նիզէ պիր սէքթէ՞մի վիրիրիմ տէյի գօրգմագտասընըզ...—սէօյլէյի-նիզ. տիհանընըզտան եալընըզ պիր լուզէթ չըգարընըզ քի, հէման պէն-տէ կիտիպ պու ագշամտան իթիֆա-մը կէօնտէրէրէք եօլճուլուգտան վազ կէչէեիմ, վէ սիզին էլինիզտէ պիր իյի ալէթ օլարագ, քէնտի միւրա-տընըզըն իճրասընա, պէն տախի է-լիմտէն կէլտիկի մէրթէպէ եարտըմ իտէեիմ, քէնտի տիւշմէնլէրինիզէ գարշը, պէնտէն իյի պիր սիլահ տա-հա օլամա՛զ...—հա՞, սէօյլէյինիզ, իսթէ՞րմիսինիզ պէնի... իսթէ՞ր-միսինիզ...

Արման պունլարը սէօյլէտիկի վա-գըթտա օլ մէրթէպէլէրտէ ֆէնալաշ-մագտա իտի քի, ատէթա չըլըըը-մագ տէրէճէլէրինէ կէլտիկինտէն, կէօզլէրինտէն պիր աթէշ սաչըլմագ-տէ, վէ պիրտէ տօլուպ եաշարմագ-տէ օլտուղու կիպի, անըըտան ա-շաղը իսէ, թէր տանէլէրի ագմագ-տա իտի.

Գօրա տախի բէք միւթէէսսիր օլտուղունտան, քէնտուլի զապթ ի-լէ, եէնի պիր ճիւրէթ ալհա իյ-րագ իլէ,

—Մօնսիէօ Տօրսէյ,—տէտի ա-ղըր վէ վագարլը պիր սէօյլէյիշ իլէ,—սիզի աճըմագտայըմ, վէ հէմ տէ ան սամիմ աճըմագտայըմ...—պու չէքմէքտէ օլտուղունուզ ֆէնալըգ-լարըն քեաֆֆէսինէ սէպէպ, պիր քէրրէ օլ խէեալաթա ալտանըպ տա հագըգաթը հալ նազարըյլա պագ-մամըզտան նէշէթ իթմէքտէ տիր...—տօղրուսու, սիզին շու հալինիզէ իմտատ իլէ, տէրտի տէրունինիզի թէսքինէ չալըշմագլըգը արզու վէ նիյեէթ իյլէմէքտէյիմ...—հալ պու քի էլիմտէն պաշգա պիր շէյ կէլ-

մէտիկինտէն, Թէքրարէն սէօյլէրիմ քի, Թէհի եէրտէ, ղարիպ պիր պէնզէյիշէ ալտանըպ գուրպան կիթմէքտէսինիզ . . .–պէն ասլա Գօրա Պէրնիէ օլմայըպ . . . իլլա Լիօնէլ Վարթընըմ . . .

Արման պունա գարշըլըգ հիտտէթլիճէ պիր սէօյլէյիշ իլէ,

—Օ մէրթէպէ մուշապէհաթ իհթիմալտէն օլամազ . . . տէտի։

—Օլամազ տիմէքլիք պիր խաթա տէկիլ տիր, իշթէ խաթայը մէյտանտէ տիր, սիզէ սէօյլէյօրում քի, պէն Գօրա տէկիլիմ . . .

—Տիմէք տիր քի, պէն պու մէրթէպէ ալտանմագտայըմ, էօյլէ՞ մի. Հալ պու քի, օլ վագըթտա պէնիմ տիլիմտէ օլմագլըղըմ իզթիրապ իտէր, մէկէրչի շիմտի պէնիմ ագլըմ պաշըմտա տէկի՞լ մի տիր, պէն սահիհէն չըլտըրմը՞շըմ . . .

—Խայր, տիվանէ տէկիլսինիզ էֆէնտիմ, մէզգիւր պէնզէյիշ, ֆիքրինիզէ, օլ մէրթէպէ գուվվէթլի սուրէթտէ թէէսսիր իթմիշ տիր քի, քէնտինիզի գուրթարամայօրսունուզ . . .

—Ալլահ իթմէսին քի պէն օ սէօյլէտիկլէրինիզէ ինանա պիլէյիմ . . .

—Ինանմայընըզ, չիւնքի տօղրուսու էօյլէ տիր . . .

Պու միւքալէմէտէն սօնրա օրթալըղը խայլիճէ պիր սուքուն հիւքիւմ իթտի, վէ նիհայէթ Արման կէօքսիւնէ տօղրու էյմիշ օլտուղու պաշընը եուգարը գալտըրարագ,

—Բէք ալա, – տէտի մէրգում սաքին պիր սէս իլէ, – մատամ քի պէն եանըլմագտա վէ ալտանմագտա իմիշիմ, վարսըն էօյլէ օլսուն . . . – Էլպէթթէ Գօրա պիւթիւն պիւթիւն մէրհամէթսիզլիք իթմէյէճէք տիր . . . Գօրա պէնի պու հալտէ պըրագըպ կիթմէքլիկէ րազը օ՛լմայաճագ տըր . . . – պէն անըն իչին, անա ու վաթանընը պըրագ ալթընա ալմըշ տըր տէյի շիւպհէ իթմէմէ, հագգընըզտա իթմիշ օլտում . . . – պէն անը պիր թաշ եիւրէքլի, պիր ինսաֆսըզ, վէ մէրհամէթսիզ եէրինէ գօյարագ, իֆթիրա իտէմիշ պուլունտում . . . – էվվէթ, պու խուսուսլարտա խաթա իշլէտիմ . . . – իմտի, աֆվընըզը տիլէրիմ, էֆէնտի, վէ էյէր միւսաատէ պույուրուր իսէնիզ, արթըգ կիտէրիմ . . .

Արման պունու սէօյլէտիկի վագըթտա, հէմ աեագտա պուլունուպ վէ հէմ տէ կիթմէկէ հազըրլանմագտա իտի, կէօզլէրի եէնիտէն տօլուպ եաշարմագտա օլտուղունտան, սիլմէքտէ իտի։

Օլ հէնկեամտէ Գօրա մէրգումուն եանընա եագլաշըպ, վէ պիր էլինի թութուպ եալվարըճասընա սըգարագ, – Մօսիէօ Տօրսէյ, – տէտի մէրգումէ, – քէնտինի հիւսնի թէվէճճիւհ, վէ քէնտի խայիշէթ վէ մուհաֆազէթէ արզու վէ տուա իտէրիմ քի, շու եափաճաղընըզ ուզուն եօլճուլուգտա, տայիմա րահաթ վէ սէլամէթ իւզրէ պուլունասընըզ . . . – վէ րիճա իտէրիմ, պէնիմ կիպի պիր գըզ թարաֆընտան վուգուա կէլմէքթէ օլան իշ պու տիւրլիւ ալամէթլէրինի տէ գապուլէ հիմմէթ իտինիզ . . . – շիմտի սիզ Կուատալուպէ տէօնէճէսինիզ տիր, էօյլէ տէկի՞լ մի, քի՛մ պիլիր, պէլքի տէ մատմազէլ Պէրնիէ սիզտէն էվվէլ օրատա վարմըշ օլաճագ տըր ամա, օրատա պիր պիրինիզէ գավուշաճագ օլուրտըր . . .

—Մէէմուլ իտէպիլի՞րմիսինիզ, – տէյի սէօյլէտի Արման, հայրանէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ,

—Վագըա, օլ պապտա հիչ պիր չէյ պիլմէքսիզին տէկիլիմ տիր, լաքին, գալպիմտէ հիսս էյլէմէքտէ օլտուղում կիպի պիր տույղուեա նէզարէն, հէմ իհթիմալտէն տիր, վէ հէմէն, Գօրանըն գալպի, սիզին հագգընըզտա ասլա տէյիշմէյիպ, իլլա, էվվէլտէն նէ հալտէ պուլունմագտա իտի իսէ, եինէ օլ հալտէ պուլունաճագլարընըզ տըր . . .։

Գօրանըն պու պիր գաչ լաֆը տույարագ, հէր նէ գատար գալպի պիր սուրէթթէ խըրպալանմըշ իսէ, պու ճիհէթ իլէ տախի, Արման իւզէրինէ, ինհիր մէրթէպէսինտէ պիր թէէսսիր հուսուլէ կէթիրտիկինտէն, պիչարէնին գալպի պիր ազ թէսքին օլմագա պաշլատը։

Լիօնէլ թէքրարէն քէլամէ աղազ էյլէտի,

—Էֆէնտի, զաթընըզըն թէշրիֆինտէ, պէն պիր մէքթուպ եազմագ իսթէր իտիմ, իմտի ունուտտում քի, նասըլ քի վաատ պույուրմուշ իտինիզ. էկէրչի թաալլուգաթըմըզտան պուլունան Սիմիտօն Լըրսօն պիր մէքթուպ եազաճագ օլուր իսէմ, կէօթիւրիւպ վիրմէքլիկէ հիմմէթ իտէրմիսինիզ, էօյլէ տէկի՞լ մի . . . – իմտի, զաթընըզա սէօյլէմիշ իտիմ, ազ չօգ սթօնօա, պու ֆէնէ կէօնտէրիր եէթիշտիրիրիմ . . .

—Պաշ իւսթիւնէ, էֆէնտի հէմ պէքլէրիմ վէ հէմ տէ Բօրթօ – Ռիգօեա վարըլ օլտուղումտա. քէնտի էլիմ իլէ թէսլիմ իտէրիմ։

Արման պունուն իւզէրինէ, պիր սօն տէֆա տախա, քէնտի ֆիթուրսուզլուգ իւզրէ պուլունմագտա օլան Լիօնէլին էլինի սըգտըգտան սօնրա, պիր ա՛հ տէրին չէքիպ, վէ անտէն թէզ թէզ ախմագտա օլտուղու հալտէ գափըտան տըշարը չըգտը։

Լիօնէլ մէրգումու, թայիրէ գապուսունա գատար կէօթիւրմէք իսթէտի իսէ տէ, քէնտուսի զայիֆա մուգթէտիր օլամաճաղընը ագլը քէսմէտիկինտէն, արթըգ օլ իլթիֆաթ վազիֆէսինին իֆասընտան սարֆը նազար էյլէտի։

Արման Տօրսէյ կիտէր կիթմէզ, սանքի պիր եան գարտաշը այրըլմըշ, Ժան Ռէնօ իչէրի կիրտի։

Թամ վագթինտէ կէլմիշ օլտու։

Չիւնքի, Գօրա պու հալ իւզէրինէ պէք միւթէէսսիր օլտուղունտան, հէման պայըլըպ տիւշմէքլիք թէհլիքէսինտէ պուլունմագտա իտի։

Ժան Ռէնօ հէման եէթիշիպ մէրգումէյի գուճագլատը։

—Պիչա՛րէ վէ ալիճէնա՛պ չօճուգ . . .–տէյէրէք մէրգում, կէօթիւրիւպ Գօրայը պիր գօլթուգ իւզէրինէ օթուրթտուգտան,–պու նէ՛ մէրթէպէ զայիֆլըգ ու ճէսարէթ վարմըշ պունտա . . . մատամ՛ քի ահտ ու եէմին իթմիշ իտիմ, մուխալէֆ սուրէթտէ, սէպաթ ու մէթանէթ իզհար գըլարագ, քէնտի ինթիզամընը պուլաճագ տըր . . . – Վէլի պու խատանայ ուղրունտա էօյլէ կիպի սատէ լազըմ կէլսէ, էօլիւմիւ կէօզինէ ալաճագ, վէ մէրամընտան գաթիեան վազ կէչմէյէճէք տիր . . .

Գօրա իւզէրինտէ զուհուրեաֆթէ օլան նէքսէթ չօգ սիւրմէյիպ կէչտի։

Ժան Ռէնօ մէրգումէնէ պիր ռուհ գօգլաթմագլա, վէ ագլը պիւթիւն պիւթիւն պաշընա կէլտի։

Գօրա կիւյա պիր տէրին ույգուտան ույանմագտա օլուր կիպի, էլինէ ալընընը օվուշտուրարագ, վէ պաշտան տալղըն տալղըն պագըշ իլէ, սալօնուն տէօրթ թարաֆընա աթֆը նիկեահ իլէտի։

Պիթթապի Ժան Ռէնօնուն նէզտինտէ պուլունտուղունու կէօրտիւ։

կէչէն մէնզարէլէր խաթըրընա կէլ-տիլէր։

—Նա՛սըլ, իշիթտինի՞զ մի իտի,— տէյի սուալ իթտի մէրգումէ Ժան Րընօեա։

—Սայքի քեաֆֆէսինի տախի իշիթտիմ . . . ։

—Տիմէք տիր քի, իշի պու հալէ կէչիրինճէյէ գատար, նէ պահ-մէթլէր, վէ նէ մէրթէպէ կէօնիւլ իզթիրապլարը չէքմիշ օլտուղումու ֆէհմ ու ֆարզ իյլէմիշսինիզ տիր, էպլէ տէկի՞լ մի։

—Ճիւպհէսիզ . . . —տօղրուսու իզհար իթտիկինիզ գահրամանըզ-ճասընէ էյլէ չօյլէտ խէհայէսիր պիր սուրէթտէ պուլունմուշ տուր։

—Նէ՞ տէրսինիզ. Արման պիր տէ գայգըլը տա պունա, կիւեա քէն-տիսինի սէվմէքտէ տէյիլիմ տիր կիպի լագըրտըլար իթմէքտէ տիր . . .— Օ՛ իսէ, նէ գատար եանըլմագտա տըր, պէն քէնտինի չիմտի, սայիր վագըթլարտա՛նտա զիեատէ սէվմէք-տէյիմ.—Նէ՞ զաննըտէրսինիզ, ա-ճապա մէրգում, պուրատան, մութ-լագա, պէն Դօրա օլմատըղըմ տա. Իլլա Լիզօնէլ օլմագլըղըմա իւքեաթ օլա-րա՛գ մը կիթտի, եօգսա հայէա պիր շիւպհէսի պուլունմագտա՛ մը տըր։

—Պէն զաննըտէրիմ քի, հայէա շիւպհէսի պուլունմագտա տըր . . ։

—Հէր նէ հալ իսէ, նիհայէթ պու ագշամ թէքմիլ շիւպհէսի հալլ օլուպ պիթէճէք տիր . . . —ագիզիմ, պանա պիր տօսթլուգ եարտըմ իւ-թէ՞րմիսինիզ։

—Էֆէնտի, մէկէրշի, էզ ճան ու տիլ, անճագ էմրինիզէ հազըր ու ամանթագըր պուլունտուղումու պիլ-մէ՞զմիսինիզ . . . ։

—Նասըլ քի սիզէ տէ սէօյլէտի իտիմ. Արման Ցօրսէյ պու ագշամ սաաթ եէտիտէ չէյրէք կէչէրէք էշ-գան Թրէն իլէ եօլճու օլուպ Փարիսի թէրք իտէճէք տիր, վէ թա Թրէն գալգընճայա գատար, կէօտէրէճէ-կիմ պիր մէքթուպը պէրապէր կէօնտէրէճէք տիր, իմտի, շու եազտըղըմ օլտուղում մէքթուպու, օնտէ վիրէճէկիմ տիր, ուշագլարտան պիրինի պէրապէր ա-լըրագ, չըմէնտօֆէր կարըն կի-տէրսինիզ, վէ օնտ պիր թարաֆա չէքիլէրէք, տիգգաթ իտիպ պիգ-գաթ քէնտի էլինէ թէսլիմ իթտի-րիրսինիզ։

—Էֆէնտի, օլ պապաթէ քէմալի էմնիյէթ իւզրէ օլապիլիրսինիզ։

Պիրտէ պու էմնատէ սալօն գա-քուսու վուրուլտու։

Ժան Րընօ կիտիպ աչտը։

Րօպէնսօն իչէրի կիրտի։

Մէրգումուն էլինտէ թութմագ-տէ օլտուղու կիւմիւշ թէպսի իւզէ-րինտէ պիր գարթ տը վիզիթ պու-լունմագտա իտի։

Ժան Րընօ մէզքիւր քեաղըտը ա-լըպ եիւքսէք սէս իլէ, շէօյլէ օգու-տու,

—Ժագ Էրվիէօ։

—Հէմէն շիմտիտէ՞ն մի . . . —տէ-տի Դօրա.—Րօպէնսօն, հայտէ օլ ատէմի կէթիր պուրայա . . . ։

—Պաշ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում ա-րապ խըտմէթքեար։

—

21

Րօպէնսօն կիթտի, վէ ճիւզիճէ սօնրա, պէրապէրինտէ, Րօպէթ մաճպուսխանէսինտէ էօլմիւշ օլուպ տա, սօնրատան մէզարտան չըգա-րըլարագ, Ժագ Էրվիէօ իսմի վի-րիլմիշ պուլունան տէլիգանլը պու-լունտուղու հալտէ թէքրարէն կէլ-տի։

—Ազիզիմ, պու կիւն կէլէճէկի.

ՖՐԱՆՍԱ ՇԷՕՀՐԷԹՃՈՒԱՐ ՄՈՒՍԷԼԼԻՖԼԷՐԻՆՏԷՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՊԷՆԻՆ

ԱՍԱՐԸ ՊԷՐԿՈՒԶԻՏԷՍԻՆՏԷՆ ՕԼԱՆ

ԹՈՒՃՃԱՆ ԳԸՋԼԱՐ

ՆԱՄ ՐՕՄԱՆ

ՕՆ ՍԷԿԻԶԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

Ֆէյ պիր չէվրէք Մէճիտ

[illegible]

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ, ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՄԱԹՊԱԱՅԻ ՄԱՆՃՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

1882

նիչի հիչ մէէմալ իթմէքտէ տէյիլ իտիմ, — տէտի Լիօնէլ մէրգում տէ. յիգանլըգլա, — պէն էօյլէ զանն իթմէքտէ իտիմ քի, սիզ աղշամա գատար, Մուլէն Րուժտա, չէն մէճրէպ ահպապլար վէ արգատաշլար իլէ էյլէնիփ վագըթ կէչիրէճէքսինիզ տիր տէյի։

— Ֆագաթ պէնտէնիզ, պիր սաաթ էվվէլ կէօրմէքլիք արզուսինտէ պուլունտուղումուզ տէրք իտիպ տիւշիւնտիւկիւմտէն, պըրագըպ կէլտիմ... — տէյի ճէվապ վիրտի Ժագ Էրվիէօ։

— Բէք իյի տիւշիւնիւփ, վէ բէք տէ այէա ֆիքրիմի անլամըշսընըզ տըր...

— Պէնտէնիզ քէնտիմտէն, գաթրէնէրըն էմրինի իճրա իթմէք իչին, հէր չէյտէն վազ կէչմէքլիկի, մազիպէտէն սաղ իյլէտիմ...

— Զօգ իյի եափտընըզ... — սէֆա կէլտինիզ, պուեուրունուզ օթուրունուզ տա, սիզին իլէ պիրաղաճըգ գօնուշալըմ։

Ժագ Էրվիէօ կէնիշճէ պիր գօլթուգ իչէրիսինէ օթուրտու, վէ տիգգաթը ազիմէ իւզրէ տինլէմէյէ հազըրլանտը։

— Ազիզիմ, — տէտի Լիօնէլ, — սիզինտէ գալպինիզ չէհաթէթ իթմէքտէ տիր քի, պէն սիզտէն, պու կիւնէ գատար, պէյնիմիզտէ իճրա իթտիկիմիզ մուգավէլէ ահքեամընա, հէնուզ հիչ պիր չէյ թալէպ իթմէմիշիմ տիր, վէ պու րապըտալարընը պէեանէ տէ հիչ լիւզում կէօրմէմ... — չիմտիյէ գատար եալընըզ պիր աղշամ պուրատա կէլտի իտինիզ վէ օնտան սօնրա, քէնտի քէյֆինիզէ սարֆը էվգաթ իթմէքտէսինիզ...

— Էվվէթ, էօյլէ տիր, — տէյի ճէվապ վիրտի, Ժագ Էրվիէօ, — պէնտէնիզին մալի չիմտիյէ գատար սիզէ չօգ օլտուղու հալտէ, հէնուզ հիչ պիր խըտմէթինիզտէ պուլունամատա իսէ եարամամըշըմ տըր...

— Արթըգ չիմտիյէ գատար տէրքեար օլան օլիչուպլիք հալի թէլաֆի օլունաճագ տըր...

— Բէ՛ք աղէա, — տահա զիեատէ մէմնուն օլուրում, չիւնքի, հիչ տէկիլ իսէ, սիզին օլտուղում գարտաշլարըն մուգապիլ պիր խըտմէթտէ պուլունմուշ օլուրում... — էմր իտինիզ, էֆէնտիմ, մուրատընըզ նէ տիր։

— Ֆօնթէս տը Լաուէնի նամ պիր գատըն հագգընտա սիզէ վիրտիկիմ մալիւմաթըյը խաթըրլընըզտա՛ մը տըրլար։

— Եւէ պէնիմ վալիտէմ օլմուշ օլաճագ օլան գատըն — Պլանշ Էրվիէօ հագգընտա տըր անլաթտըղըմ խաթէրիկինիզ... էօյլէ տէկի՛լ մի, — տէտի մէրգում հայրանլըգտան կէլմէ օլան եէնի ճէնթիլմէն, մագարանըն պիր Թարզ իւզրէ։

Պատէհու մէրգում էլինի ամրնա կէօթիւրիւփ չէօյլէ պիր տիւշիւնտիւքտէն սօնրա,

— Հիչ պիր չէյի ունութմամըշըմ տըր, քեաֆֆէսի տախի գաֆամըն իչինտէ մահֆուզ տուր... Էկէր խաթէր իսէնիզ, սիզ սիւալ իտինիզ, պէնտէնիզ տէ ճէվապըմը վիրէյիմ։

— Իհթիեաճ մէսս իթմէզ, քէնտի էմնիյէթ իւզրէ պուլունմանըզ քեաֆի տիր. եալընըզ չունու թէմրարէն սէօյլէրիմ քի, արթըգ հէր պիր չէյին վագթը եագլաշմագտա տըր...

— Բէք աղէա... — չիմտի էմրինիզ նէ տիր։

— Եարըն սապահ կիտիփ մատամ տը Լաուէնիյէ պիր վիզիթա վիրիրսինիզ...

— Պաշ իւսթիւնէ... — Ֆագաթ,

էկէրչի մէրգումէ պէնտէնիզի գապուլ իթմէք իսթէմէնէճէք օլուր իսէ, օլ վագըթ նէ եափմալըեըմ...։

—Մէրգումէ հէր հալտէ գապուլ իտէճէք տիր։

—Պէնտէնիզ տախի. էկէրչի էօյլէ զաննիտէր իսէմ տէ... չայէտ մաղլուպի զուհուր իտէր իսէ, նէ թարիգ թութմալըըըմ, էվվէլինտէն պիլմէլիյիմ, մէկէրչի էյլէ միյէտէթտէն տէկի՞լ մի տիր...։ —Մութլագա կէօրմէքլիկի հէմ իսթէր իտիմ, վէ հէմ տէ պիր ազ թէհամիւլէ չըգըշմագլըղըմ իզթիգա իտէճէ՞ք մի տիր...։

—Խայր...—օլ վագըթ սիզ կէլիպ պանա խապէր վիրիրսինիզ. վէ պէնտէ սիզէ պիր մէքթուպ սուրէթի սէօյլէրիմ տէ եազարսընըզ։

—Իյի էմմա. պէն յանլըըճա պիր եազը եազմագ պիլէ պիլմէմ, անը՞ նասըլ եափաճաղըզ։

—Էյպէթթէ պիր չէյ ույտուրուրուզ,—տէտի Լիօնէլ կիւլիւմսէնէրէք։

—Բէք այլա։

—Օլ պապտէ սիզ մէրագ իթմէյինիզ, սօնրա անըն իւզէրինէ տիւշիւնիւրիւզ...—չիմտի պաշգա իչէ պագալըմ...—պու կիւնտէն պէտ իյէ, սիզ պիր աշգ ու ալէագա իճրասընա պաշլամալըըսընըզ...։

—Աշգ ու ալէագա՛ մը...—տէտի Ժագ պիր գահգահա իլէ պըրագըպ կիւլէրէք,—տօղրուսու էլիմտէն տէ կէլմէզ պիր չէյ տէկիլ տիր...—իյի եա, քիմէ՛ ալէագա իթմէլիյիմ։

—Պէնիմ եէկէնլէրիմտէն պիրինէ...

—Ալէա, տահա՛ ալէա եա.—լաքին, մատմուազէլ Վալթէնլարըն իւչիւ տախի հիւսնի ճէմալէ քէսպի չէօհրէթ էյլէմիշ տիրլէր, չիմտի պէն մէրգումէլէրտէն գանղըսընէ տիլպասթէ օլաճաղըմը չաշըրաճաղըմ տըր։

—Օլ պապտէ տախի մէրագ իթմէյինիզ...—տէտի Լիօնէլ պիւթիւն պիւթիւն գայտըըզճա պիր սէօյլէյիշ իլէ, պէն սիզէ գանղըսընըն միւնասէպաթ ալաճաղընը պէեան իտէրիմ, մալիւմ եա, պունտան ասըլ մագսատ, սահիհէն պիր աշգ ու ալէագա օլմաեըպ, իլլա պիր տուզագ հազըրլամագլըգտան իպարէթ օլաճագ տըր...

—Եիւրէհէսիզ...—տէտի Ժագ Էրվիէօ,—իմտի, միւրաճաաթընըզ մատմուազէլլէրտէն գա՛նղըսը իչին տիր։

—Եէկէնիմ Մարի իչին տիր...

—Էն գիւզէլ կէնճ օլան իյէ, էօյլէ՞ մի...

—Էվէթ։

—Տօղրուսու մէրգումէ, չայէանը բէրէսթիշ պիր մատմօզէլ տիր, Խիւտա՛ այիմ էօյլէ տիր։ Օլ պապտէ յալանըմ կէլէն պէյեանը հալէրէ հիչ կիւճլիւք չէքմէեէճէկիմ տիր, չիւնքի, զաթէն պիթթապի պիւլպիւլ քէսիլէճէկիմտէ հիչ չիւպհէ եօգ տուր...—ֆագաթ, եալընըզ չու կիւճլիւք վար տըր քի, սախթէ պիր ալէագա օյնամագ քարգ ու ֆէհմ իթտիրմէմէքլիք, բէք գօլայ պիր չէյ օլամաեաճագ տըր...—հէր նէ հալ իսէ, տըրթըգ էյլէն կէլտիկի գատար չալըշաճաղըմ տըր...—նէ՛ վագըթ պաշլամալըըըմ իճրաաթա։

—Թա պու կիւնտէն, զաթէն սիզի աղչամ թաամընա սուֆրայա տաավէթ իտէճէղըմ տըր, իչթէ պու միւնասէպէթլէ պաշլարսընըզ։

—Իյի էմմա—տէտի Ժագ—օլ գատար քէնտիմի չաշըրթըպ այթըգըմ օլաճագ տըր քի, նէ իթմէք լէզըմ կէլէճէք, ուսուլ ֆրասըն գայտըամալըղըմ իգթի-

զա իտէճէք տիր։

—Յահա իյի եա—իչթէ օլ խուսուս տախի, քէնտի ալէագամըզա, մէրգումէնին նարի աշգըյլա եանըպ գավրուլմագտա օլմասըզա, պիր տէլիլ սայըլաճագ տըր...։

—Թամամ, տօղրուսու պէնտէնիզ պունու հիչ տիւշիւնմէմիշ իտիմ, պու տա ֆէնա պիր ֆիքիր տէկիլ տիր...։

—Պէնի թալթիֆ իչին պունու պէօյլէ սէօյլէմէքտէսինիզ, էօյլէ տէկի՛լ մի...—տէտի Լիօնէլ խըթիհզաքեարի պիր սէօյլէյիշ իլէ։ Հէր նէ հալ իսէ, պէն սիզէ հէր նէքի սէօյլէր իսէմ, սիզ անը եափմալըըսընըզ։

—Պաշ իւսթիւնէ էֆէնտիմ։

—Թամամ հազըր օլունճայա գատար, հայտէ, յինիզ պիր ազ բարգտա տօլաշալըմ. սիզէ պազը միւֆիտ նասիհաթլարըմ վար տըր։

—Էմրինիզէ միւնթազըրըմ, էֆէնտիմ։

Ժան Րընօ պու հէնկեամտէ հիչ լագըրտըեա գարըշմամըշ օլտուղու հալտէ, եաղտա գալտը։

—Ազիզիմ Լիօնէլ,—տէտի,—էմինիզի իճրա իթմէք իւզրէ, պէն Բարիսէ կիտիեօրում։

—Օլ պապտէ չիմտիտէն թագտիմի թէչէքքիւր իտէրիմ...—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ,—մէքթուպուն նէրէտէ օլտուղունու պիլմէքտէ՛ միսինիզ...։

—Օտանըզտա, պիւրօնուն իւզէրինտէ տիր, էօյլէ տէկի՞լ մի...։

—Թամամ, էօյլէ տիր...։

—Իմտի այըր վէ եօլա չըգարըմ.։ Ժան Րընօ պիր արապա էմր իտիպ վէ արապայա թօփինամ խըթտէթքեարը տա պինիպ կէլմէսինի խապէր վիրմէքտէ իտէն, Լիօնէլ տախի, Ժագ Էրվիէօյու պինիպ տալարագ, նէհրին իւզէրինէ նազըր պուլունան սէտալէրէ տօղրու կիթմէքտէ իտի։

Գօրանըն էն քիւչիւք հէմչիրէսի օլուպ վէ Լէօբօլտ տա մաշուգասը պուլունան Մարի, պիր կիւն մէրգումուն տախի քէնտի հէմչիրէսի Գարմէնին նիշանլըսը օլան Ժօրժ Տէբէյինին տիւչիւրիւլտիւկիւ տուզագա տիւչիւրիւլէճէկինի պիլտիկինտէն, էօյլէ պիր տէհչէթլի հալի կէօրմէքտէն իսէ, քէնտի ճանընա գաստ իլէ գուրթուլմագլըղը տիւչիւնմէկէ պաշլամըչ իտի...։

Մէրգումէ պիր թարաֆտան պէօյլէ պիր չէյ տիւչիւնմէքտէ օլտուղու հալտէ, տիկէր թարաֆտան տա, եօլունու վէ թէտպիրինի տախի գուրմագտա իտի, չէօյլէ քի, տօգթօր Ժօլէնին տատասընտա պուլունան զէհիրլէրտէն պիրինի քէնտիսինի զէհիրլէեէրէք, էզիյեէթսիզճէսինէ էօլմէքլիկէ հազըրլանմագտա իտի...։

Հալպու քի մէրգումէնին Խրիսթիեանլըգ տայգուսու վէ տինտարլըղը տա պէր քէմալ պուլունտուղունտան, էօյլէ պիր ճինայէթէ գալգըշմագլըգ միճտանընտա թօգունտուղու ճիհէթլէ զօրգուպ իճթինապ իյլէմէքտէ իտի...։

Մարի պու էֆքեարը մէտհուչէլէր տէրեաընտա տալըպ չըգտըղտան սօնրա, էլէմնագ պիր կիւլիւմսէյիչ իլէ, քէնտու քէնտույէ,

—Զաթէն եագլաշմագտէ պուլունան սաաթըն տահա զիեատէ էվվէլ կէլիպ եէթիչմէսինէ գայգըըըպ չալըշմագտա նէ՛ մանէա վարտըր,—մէկէրչի պէնիմ, միւպթէլա պուլունտուղում տէրտին էմրի թէտավիսինէ չալըշըլըր տէյի գօրգուտան նաշի, կիզլէմէքտէ պուլունմագլըղըմ սապէպինտէ, կիւնտէն

կիւնէ իյէրու կիտէրէք, քէօպի շիտտէթ իյլէմէքտէ օլմասը քճաբի տէկի՞լ մի տիր...

—Իշդէ գալպիմ ան պէ ան տահա զիյատէ չիշմէքտէ, վէ հէյաքիմ թէհլիքէսինի թասաւուր էյլէմէքտէ տէկի՞լ մի տիր...—դէ պինաէն ալէյհ, մէկէրչի, օլ արզույէ մէքտէ օլտուղում մէզար, կիւնտէն կիւնէ, քէնտու քէնտույէ ճազլաշմագտա տէկի՞լ մի տիր..—տէյի սուալ իյլէմէքտէ իտի։

Փիշարէ չօճուղուն հալի պիւթիւն պիւթիւն տէկիշիյլէրէք, բէք ֆէնա սուրէթտէ պօզուլմուշ իտի։

Տուտագլարը սօլարագ, կիւլմէքլիք խասսէսինտէն վազ կէչմիշլէր իտի. բէզկինլիք պազըշլարը ֆէրի էքսիլմիշ իտի. վէ ճիւզլէրի զայիֆլէնիպ, վէ կէօզլէրինտէն իսէ, տայիմա ազլամագ կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ պուլունմասը, աչըքճար սուրէթտէ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Գարըն թայիֆէսի գալպի էսրարընա մազհար օլմագլըգ կիպի միւշքիլ պիր շէյ օլամազ. Գունու հէր քէս իզհար իթմէքտէ տիր, Մարի տայիմա, Լէօփօլ քէնտիսինի կէօրմէկէ կէլիր տէյի գօրգմագտա օլուպ. վէ էկէր կէլիր իսէ, սըքըլըգ տիր կէօրիւշմէքլիկինի, տէնպիհ իթմիշ օլտուղունտան, օլ ճիհէթճէ գալպի բահամ օլմուշ, վէ քէնտի ճանընա գաստ իթմէքլիքտէն, իքի կիւնտէն պէրու վազ կէչմիշ իտի։

Վէ պինաէն ալէյհ, արթըգ մէրգումէ, քէնտի քէնտույէ, Լէօփօլ հազըրընտա տէրտ ու մէրագ իսէրէք, ըզդըրապը չօճուգ, քէնտի մէյլ ու մուհապպէթի սէպէպինտէն բէնչէյի էճէլէ տիւշէճէք տիր...» տէյի տիւշիւնմէքլիքտէն սարֆը նազար իլէ, մէկէրչի պէնի սէվմէմէքտէ օլսա, իհթիմալտէն օլապիլի՞ր մի» տէյի տէրտ ու մէրագ իթմէքլիկէ պաշլամըշ իտի։

Էվվէլթ, Գարըն թայիֆէսի թապիաթը իզթիրապընտան օլտուղու հալտէ, մէրգումէ պիր թարաֆտան Լէօփօլտան գաչընմագ իսթէտիկի թագտիրտէ, տիկէր թարաֆտան տախի, տայիմա մէրգումու կէօրմէքլիք աթէշի իշթիեագըյլա եանմագտա օլտուղունտան, մէգպուր շիւպհէ, եանի Լէօփօլուն քէնտիսինի սէվմիյ սէվմէմէքտէ օլմասը շիւպհէսի ֆիքր ու գալպինի իսթիլա պաշլատըղընտան պէրու, կիտտիկճէ սաաթլարճա օտասը բէնճէրէլէրինտէն պիրինէ տայանարագ օթուրարագ, բարգըն եօլլարընա, վէ ազաճլարըն արալարընա, անճագ կէօրէպիլի՞ր մի տէյի, պիւյիւք արզու իլէ պէքլէմէքտէ իտի։

Լէօփօլու կէօրմէք արզուսիյլէ պօշ եէրտէ պէքլէմէսինին իչինճի կիւնիւ էյլէ վագթլարընտա, շու արզու վէ շու իզթիրապ, տահա զիյատէ քէօպի շիտտէթ իյլէմիշ օլտուղու թագտիրտէ, բէզկինլիք մէրգումու կէօրմէքլիք նարի հարէթիյլէ եանմագտա օլտուղու հալտէ, քէնտու քէնտույէ տախի,

—Նի՞չին պէնի պու գատար չաբուգ ունուտտու,—տիմէքտէ իտի.—տիմէք օլ՞ր քի, պէն քէնտի սէպէպիմտէն, տէսաթի էճէլտէն ճամը ֆէնա իշէմ տախի, կէլիպ մէզարըմ իւզէրինտէ, պիր գալ գաթրէ կէօզ եաշլարը՞ տա մը տէօքմէյէճէք տիր, հէյ վա՜հ... տիմէքտէ իտի։

Կէրտէն պիրէ քէնտի ճիւրէկինին չուրբմագտա օլտուղը տուրուր։

Զիւնքի, քէօշկիւն եագընընտա, գումլար իւզէրինտէ կէզմէքտէ օլան ատամլարըն ախագ սէսլէրինի իշիթմէկէ պաշլատըղընտան, իհթիմալ տիր քի, պու ախագ սէսլէրինտէն պիրի Լէօփօլուն տուր գանընա զահիպ օլտու։

Գունուն իւզէրինէ սապր իւճէմէճիպ, վէ միճաւուրինին տէ զայիֆլիկինէ պագմայարագ, բէնճիրէյէ գօշտու, վէ պաշընը տըշարը տօզլու չըգարարագ, էթրաֆը կէօզտէն կէչիրտի։

Լիւնէլ իլէ ժագ էրմիէօ իսէ օլ անտէ օրատան կէչէրէք, սէտատէ տօղրու կիթմէքտէ օլտուգլարընտան, մէրգումէնին իշիթտիկի, մէրգումլարըն ախագ սէսլէրի իտի։

Մարի պունու կէօրտիւկիւնտէ, տէրհալ էլէմէ տալտը, վէ կէօզլէրի տօլմուշ պաշլատըլար։

Ղալէպէ ու ճէսարէթտէն տիւշէրէք, օտասընա կիրտի, պիր սանտալյէ իւզէրինէ օթուրտու, վէ մուզիգինին իքի էլլէրի իչինէ ալարագ, հէօնկիւր հէօնկիւր ազլամաղա պաշլատը։

Արատան ճիւզի պիր վագթ կէչտիքտէ, մէրգումէնին տատը գութուսու վուրուլտու։

Մարի գօրգտու իսէ տէ, էլլէրինտէն զըմպլատմատը։

Զիւնքի տիւշտիւկիւ տուրումտա ճէվապ վէրմէքտէ օլան հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, անլա էհէմմիյէթ վէրմէքտէ օլմատըգտան պաշգա, իշէրի կիրմիշ տէ հէր նէ քի սէօյլէյէճէք օլսալար իշիթմէկէ վէ տիյնէմէկէ վագթ ու ֆիքրը սարֆ իթմէք տախի իսթէմէքտէ տէկիլ իտի։

Գարըն թէքրարէն վուրուլտու, վէ հաթթա պու տէֆա աւաճա զիեատէ գավի պիր սուրէթտէ վուրուլտու։

Նիհայէթ Մարի կէօզլէրինի սիլէրէք, վէ մէրագ իյլէյէրէք,

—Կիրինիզ...—տէտի։

Գարըն աչըլտը, վէ կէնճ գըզլարըն սիեահ ճարիյէլէրինտէն պիրի իչէրի կիրտի։

—Սէ՞ն միսին, Ակար...—տէտի Մարի.—Նի՞չին կէլտին, պէն սէնի չաղըրմատըմ իտի, նէ՞ իսթէրսին։

Մէրգումէ ճարիյէ, սուս օլմագլըգ իշարէթիյլէ բարմաղընը տուտագլարընա վազ իտէրէք, իչէրի կիրտիքտէն սօնրա, գափուեու գափատը։

—Նէ՞ վարտըր, պունուն մանէսը՞ նէ տիր, պէօյլէ էսրարէնկիզտէն օլան հալ ու հարէքէթլէր իւզրէ կէլիշինիզտէն մագսատ նէ՞ տիր,—տէտի Մարի։

Անթիգ ճէզիրէլէրինտէ պիր էսկի ատէթ վար տըր քի, չօճուգլուգլարընտա, քէնտի հանըմլարընըն էվլատլարընը գուճագլարընտա թաշըեարագ մուտէթ իթմիշ օլան իհթիեար ճարիյէլէր, պու չօճուգլար պիւյիւտիւքտէն սօնրա, օնլարըն հիզմէթինի խաթըմէյ իթմէյիպ, իլլա թէքլիֆսիզճէ օն լուզէթինի խաթըրլէր, իշտէ մէրգումէ Ակար տախի օլ էսքի պուլունան ճարիյէլէրտէն պուլունմագտան, թէքլիֆսիզճէ Մարինին եանընա եագլաշարագ,

—Հանըմ, սէնի գէօրմէքլիկէ կէօրմէքտէլիմ, վէ հաթթա սէն ազլամըշսըն տըր, հալպու քի պանա գապինի աչըգ տա, սէպէպինի սօյլէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէքտէ տէկիլսին, նէ՞ վար տըր, տէրտի՞ն նէ տիր, սէօյլէ պանա, մէկէրչի պանա էմնիյէթին եօ՞գ մու տուր, մէկէրչի պէն սէնին թամամ իքէն, նէննինէր օղուրեարագ, պէշիկինի սալլամըշ օլան ճարիյէլէրտէն տէկիլմիյիմ...—տէտի։

—Եանըլըշըն վար տըր, Ակար...

Էվվէլթ եանըլըշըն վար տըր,—տէտի Մարի.—զիրա, պէն հէմ ազլամըշ

տինկլիյօր իտի, վէ հէմէն սանա քէմալ մէրհէմէթէ էմնիյէթիմ վար տըր. էկէր եօլէ պիր շէյ օլսա սէօյլէրիմ...

Պու ճէվապըն իւզէրինէ, մէրգումէ խաթիրաթէ ճարիյէ, պարմաղըն ուճույլա Մարինին սօյուգ եանագլարընա թօգունարագ,

—Պագըսըն, հէնուզ կէօզ եաշլարըն թէքմիլ գուրումամըշ տըր պիլէ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի,— էվլէթ, սէնին պիր տէրտին վար տըր . . .

—Խայր, ա ճանըմ.

—Եօյլէ իսէ նի՛չին աղլամըշըն տըր.

—Չիւնքի Ֆրանսաստանտա ուզգըլմագտա օլուպ, վէ Կուատալուպիյաէ տըղուլէմէքտէյիմ. եօյլէ իւզէրիմտէ պիր մահզունիյէթ հասըլ օլմուշ տուր . . .

—Հանըմ, սէն պէնտէն սահիհինի, թէհի նէրաէ սէկր իթմէկէ չալըշմագտասըն . . . — սէնին պիր տէրտին վար տըր, վէ պու տա պաշգա պիր շէյ օլմաեըգ, իյլէ պիրինի սէվմէքտէսին տիր . . .

—Սո՛ւս օլ, օ՛ֆ, սո՛ւս օլ, —տէտի Մարի թէքմիլ վիճուտի տիթրէմէկէ պաշլայարագ,—եա գալգարսա հէմշիրէլէրիմ, սէնին պու սէօյլէտիկինի իշիտիրլէր իսէ . . .

Ակոր պաշընը սիլքէրէք.

—Քիմսէ իշիթմէզ . . . — տէտի մէրգումէ,—Գորս թա պարգըն պիր ուճունտա պուլունմագտա . . . բէք ուզագտա տըր . . . —Գարմէն իլէ Տօլօրէզ տախի, քէնտի օտալարընտա տըրլար . . . —սէն իսէ եալընըզսըն, վէ իշթէ պէնտէ պու միւտտէթի պիր այնի ֆուրսաթ ատտ իտէրէք, խասուլէթէն կէլմիշիմ տիր . . .

—Թէքրարէն սէօյլէրիմ, նէ՞ տիր, նիյէթին նէ տիր, նի՛չին կէլտին։

—Սանա պիր խըտմէթ իթմէկ, վէ սէնի մէսուտ գըլմագ տըր . . .

—Պէնի մէսու՛տ մու գըլմագ տըր,— տէտի Մարի պիր ու՛հը տէրուն չէքէրէք,—է՛յ նա՛սըլ, նէ թարիգ իլէ պագալըմ.

—Հանըմ, սէն մահզուն ու միւքէտտէրսին, չիւնքի իւչ կիւնտէն պէրու, քէնտի սէվտիկինի կէօրմէմիշսին տիր, վէ մէրգում կիճիքտիքճէ, սէնինտէ տէրտ ու էլէմին արթմագտա տըր . . . —իմտի, սանա խապէր վիրիրիմ քի, մէրագ լուզում տէկիլ տիր . . . —նաֆիլէ եէրէ քէտէրլէնմէյինիզ . . . —մէրգում տայիմա սէնի տիւշիւնմէքտէ տիր . . . սէնի սէվմէքտէ տիր . . . վէ հէման կէլմիշ տիր. չիւնքի պուրատա տըր . . .

—Սահի՞հ մի սէօյլէօրսուն,— տէյի սուալ իթտի Մարի, սինէսի սըգ սըգ աթմաղա պաշլայարագ վէ հարարէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ.

—Էվլէթ, Փագաթ, Գորս թարաֆընտան, սէնին իչին, պիր գաչ կիւն քիմսէյէ գապուլ իտէմէզ. չիւնքի նամիզաճ տըր տէնիլմէքտէ թալիմաթը վիրիլմիշ օլտուղունտան, պիթթապի, մէրգումտա մէզքիւր ճէվապ վիրիլմիշ տիր . . . —մէրգումտա պունուն իւզէրինէ, քէօշկիւն պարմաղլըգը խանընտա ճիւզինէ պէքլէմիշ . . . վէ պէնիմ քէօյէ կիթմէք իւզրէ պարգտան տըշարը չըգտըղըմը կէօրտիւկիւնտէն, խանըմա կէլէրէք, էլիմէ պիր մէքթուպ իլէ, պիր ատէտ լիրա սըգըշտըրմըշ տըր . . .

—Է՛յ, սօնրա՞,—տէյի սուալ իթ- Մարի նէֆէսի էքսիլէրէք.

—Սօնրա նէ՞ օլաճագ, հանըմ, մէքթուպունու ալտըմ իսէտէ, լիրայըն գապուլ իթմէյէրէք րէտ էյլէտիմ . . .

22

—Տիմէք օլ քի շիմտի սէնտէ պիր մէքթուպ վար տըր . . . —տէտի Մարի եանագլարը գըզարարագ վէ կէօզլէրի տախի փարլայարագ պաշլայարագ,—տիմէք տիր քի շիմտի եանըմտա, Լէօպօլտտան պիր մէքթուպ վարտըր, եօյլէ՞ մի . . . Ա՛հ, ազիզէմ Ակոր, վէր պագայըմ անը պանա, հայտէ, չապու՛գ, չապու՛գ.

—Պուե՛ուր, հանըմըմ . . .

Վէ մէրգումէ քէնտի ճէպինտէն գապա պիր զարֆ տէրունինտէ պուլունան մէքթուպու չըգարարագ Մարիյէ թագտիմ իյլէտի.

Մարի պիր իւչ սէֆինէ մէքթուպու ալտը, վէ անինտէ սօսաք լամպանըն կէօթիւրէրէք պու իլէմէք իւզրէ, վէ կէրչի հիճապընտան նաշի սարֆը նազար իլէտի իսէ տէ, մէմնունիյէթի գալպինտէ սաքլը տահիլէսինտէն անլաշըլմագտա իտի.

—Ա՛հ, հանըմ էֆէնտի,—տէտի Ակոր, կէօզլէրի եաշարարագ,—պէն սէնին տէրտի տէրունինի ֆէհմ իլէմէքտէ իտիմ . . . —վէ ալատանմագտա տախի տէկիլ իտիմ, նասըլ քի իսպաթը մէյտանտա տըր, կէօզ եաշլարը տէօքմէնի մունճիպ օլմագտա պուլունան քէտէրին տէֆ օլարագ, մէսրուր օլմաղա պաշլատը..

Մարի մէրգումէնին սէօյլէտիքլէրինի տիգգաթ իլէ տինլէմէքտէ տէյիլ իտի.

Քէմալի իշթիյագ իւզրէ կէօզլէրինի մէզքիւր մէքթուպա տիքէրէք պագմագտա, վէ միւնտէրիճաթընը անլամագլըգ մէրագը աթէշիլէ թութուշմագտա իտի իսէ տէ, աշմաքա ճէսարէթ իտէմէկինտէն, Ակորըն օտատան չըգմասընը պէքլէմէքտէ իտի.

Հալպու քի Ակոր էֆէնտէն լագըրտըսը պէն վէ տէվամ իտիյէ,

—Հանըմըմ, կէրչի էվվէլ էմիրտէ, պէն պու մէքթուպու ալմամագ էֆքեարընտա պուլունմուշ իսէ տէ, պիլահարէ յօճուղուն տախի թըրպը սէնին հալինտէ պուլունտուղունու . . . վէ անըն տախի կէօզլէրինին գըր գըրմըզը օլմուշ օլտուղունու . . . — խանի աղլամագ ուրիշըլէր տէօքմիւշ օլմագ էսէրլէրինի կէօրտիւկիւմտէն . . . վէ պիչարէնին պանա, Ալլահա խայրըն կիպի խալվարտըղընը իշիթտիկիմ կիպի, պէյլէր ամանճազ օյուր իւէմ, մէյուսիյէթինտէն նաշի, էճէլէ գուրպան կիտէր տէյի տէ գօրգումուպ չըգմասը պիր չօգ թէրէտտիւտ իւզրէ պուլունտուգտան սօնրա, գապուլ իթմէքլիկէ, քէնտիմճէ պիր պարճ վէ պիր մէճպուրիյէթ հիս իլէտիմ... —մէրգում կէնճի, պէնիմ թէրէտտիւտիւմիւ կէօրմէքլիկէ իւզէրինէ, պիր սագըշ ճէվապ վիրմէքլիկէ գալգըշտը իսէ տէ . . . նաղըլ քի սէօյլէտիմ, անը գապուլ իթմէքսիզին, անճագ քէնտիսինին աճըրըղըմայն նաշի, սայտ մէքթուպու ալտըմ...— վէ ինշալլահ ումարըմ քի ֆէնա պիր շէյ տէ եափմըշ տէկիլիմ տիր, եօյլէ տէկի՞լ մի.

Մարի շու սօնրաքի լագըրտըլարը իշիթմէմիշ օլտուղունտան,

—Խայր . . . խայր . . . տէտի...— հաթթա պէք տէ մէմնուն օլտում իսէ տէ, Փագաթ, եալընըզ պիր խուսուս վար տըր, վէ հիչ չիւպհէմ եօգ տուր քի, անը տա իճրա իտէճէքսին տիր, եանի տիմէք իսթէրիմ քի, պու պապաէ քիմսէյէ պիր շէյ սէօյլէմէյիզ, իլլա սըրը սագլայաճագսըն տըր, եօյլէ տէկի՞լ մի.

—Ա՛, հանըմ էֆէնտի, պէնի էօլտիւրսէլէր պիլէ տիհանըմտան պիր լագըրտը չըգմազ . . . — պէն քի

սէնի, թա վագթի սէպապէթինտէն պէրու գաւըըրըդ պիւյիւթմիւշ օյտուղում թազատիրան... հիչ էօյլէ պիր խայինլիք եարա՞րմըըըմ, պէն սէնի բուհում կիպի սէվմէքտէ օյտուղում թազատիրան, մէհէրչի սէն պէնտէն էօյլէ պիր չէյ չիւբհէ իտէ՞րմիսին...—խայր, խայր, օլ խուսուստա քէմալի էմնիյէթէ իւզրէ օլմալըըն։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ աղիզէմ Ակոփ...

—Նի՞չին թէշէքքիւր էյլէմէքտէսին։

—Չիւնքի պէնի սէվմէքտէսին...

—Օլ պապաք ֆագըթ պիր մէզիյէթ իպրազ իթմիշ օլմալըըդ, անճագ քէնտի վազիֆէմի իֆա էյլէմէքտէյիմ... —կիւնէշին ըշըղընլա ափիտանըն հավաօրիա նէ գադար միւհիմ իսէ, սէնի սէվմէքլիկէ տախի օլ գատար միւհիմաճըմ...

Մարի իւզէրինտէ, պիր գաչ տագիգատան պէրու պիր գըյլէթ էսէրի միւշահէտէ օլունմագտա պուլունմըշ իտի։

Մէրգումէնին տոստազլարը օյնամագտա օլուպ, պիր չէյ սէօյլէմէքլիք նիյէթինտէ օլմադըը անլաշըլմագտա իտի իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի սիւքիւթ էյլէմէքտէ իտի։

Լաքին, աղըպէթքեար քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Ազիզէմ Ակոփ, սանա պիր սէօյլէնէճէկին վա՞ր մը տըր, եօգսա պիլմիյորմ՞ն մի...—տէտի։

—Խայր, պաշգա պիր սէօյլէնէճէկիմ գալմատը, իշթէ քէյֆիյէթի օլտուղու կիպի պէեան էյլէտիմ...։

—Լէօթֆէն մէզքիւր մէքթուպա գարշըլըգ ճէվապ իւթէ՞մէտիմի իտի...

—Հա՛, սահիհ. իշթէ անը ունութտում իտի, —տէյի ճէվապ վիրտի,— էվվէլթ անը ունութմուշ իտիմ...—մէրգում տէյիգանըը, ճէվապա պէք լէեագաթ տիր... —էհէրչի մէքթուպ եազար իսէն, քէնտի իմզէնէ եազաճագըն, վէ պանա վէրէճէքսին քի կէօնտէրիրիմ, քօմթաեա պըրագաըըմ...

—Պէք այէա,—լաքին, օլ խուսուսա իւզէրինէ տիւշիւնմէլիյիմ...—չիւնքի սէն պէնի պիրաք եալըըզ պըրագըմայ, վէ սագընմալըըըն քի, քիմսէ պիր չիւբհէյէ դահիլ օլմասըն։

—Հանըմըմ, սիզ էյէր իւզրէ օլմաեաըն, —կէրչի պէն պիր ճահիլէ վէ իխթիեարէ դարըըմ, լաքին օլ գատարըը՞ք հիս իտէպիլմէքտէյիմ քի, իզթիրա իթմէնէն չէյի հէրքէսէ սէօյլէմէքլիք ճայիզ տէկիլ տիր...—իւշպու պէնտէն մէմնունում, էօյլէ տէկի՞լ մի։

—Էվվէթ։

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, սըթըր պէն կիտէյիմ։

Ակոփ օտատան չըգարը չըգտը։

Մարի քէնտի գաբուսունու գաբարըդըան սօնրա, կիւզիլ եալընըգըմ քէնճիլէնին էօնիւնտէ օթուրտու։

Վէ քէմալի աչգ ու սէվտա իւզրէ, մէզքիւր մէքթուպու պուս իյլէտիքտէն սօնրա աչըգտ, չու աթիտէքի միւնտէրիճաթըըն օգուտու.

« Մատմազէլ, վէ եախօտ ճանըմ
« Մարի,

« Օլմահզունիյէթպախշ վագա իլէ խի-
« թամ պուլմուշ օլան կիճէտէն պէրու,
« սիզդէն ճիտա տիւշմիւշ օլտուղումտան,
« քէտէրիմտէն նաշի հէլաք օլմագ տաեիմ...։

« Օնտան սօնրա նէ հալ կէչմէքտէ օ-
« լտուղունուտան պիխապէր պուլունմագ-
« տայըմ։

« Լիօնէլ Վարթըրտան, պէն քէնտիմ
« մէզքիւր վագատան սօնրա, պէնիմ տա-
« խի իմիմ լէքէլէնմիշ օլմասընը պէեան
« իլէ, արթըգ քէօշէ կէլէպիլիրիմ վէ եա-
« խօտ կէլէմէեէճէկիմ տայիր բէյինի
« սիւվայլ իլէ տէլիտիմ, մէրգում տախի ճէ-
« վապընտա, հէր քէսին անճագ քէնտի
« ամէլ ու հարէքէթինտէն միւսուլ թու-
« թուլաճագընը, վէ պիրատէրիմին
« եօլունդ պիր ֆիլինտէն տօլայը պէ-
« նիմ մէսուլ թութուլամաեաճաղըմը, վէ
« պինաէն ալէյհ, ևնէ քէլէմէլի սիզէ
« կէլիպ կիտէպիլէճէկիմի սէօյլէմիշ իտի։

« Պէն մէրգումուն պու սէօյլէյիշինտէ
« պիր սաֆտէրունլուղ միւշահէտէ իտէ-
« րէք, հէր նէ գատար, իչի իչ տէֆա
« կէլտիմ իսէ տէ, հէր տէֆասընտա տա-
« խի, մուվաֆֆագ օլամայըպ սուրէթտէ օլուպ,
« ֆագաթ, սայա խաթիրաթըն կէօ-
« րիւլմէտիկի թագտիրտէ, քիմսէնին գա-
« պուլ օլունմամաճաղը էվվէլըը պէ-
« միշլէմ տիր...։

« Հալպու քի, պու կիւնէ գատար տէ-
« վամ իթմէքտէ օլան պու եալընըզ
« մագալէ նէ՞ տիր. պանա ըլէտ իլէ վի-
« րիլէն էվվէլտան ճիւզդիէ սօնրա, պահ-
« րիյէ զամլըթանըն պիրինին գա-
« պուլ օլունտուղունու, քէնտի կէօզէրիմ
« իլէ կէօրմիւշիւմ տիր, վէ տիմէք տիր
« քի, պու եասագ մա՞ղզա պէնիմ իչին օ-
« լամըյ տըր...—պէն մէրգումու, Սէնթ-
« Օւէն մէյտանընտան պիրինտէ օթուր-
« տուղում հալտէ կէօրմիշ, վէ պու մէք-
« թուպու տա եազտը օրատա, տահի պիր
« թըրաքեա իւզէրինտէ եազմըշըմ տըր...։

« Հէր նէ տէ օլսա, ճան քարէմ Մարի,
« շիւնտի պիլմէյիմիշիմ քի, էհէրչի սիզի
« կէօրմէմէճէք իսէմ, արթըգ պէն տէ
« չօգ իւզ եաշամազ մահքումեէթիմ տիր...։

« Պէնիմ պու սէօյլէտիկիմէ, էօյլէ պա-
« գը չարլաթանլարըն պօշփօղազլըգլարը
« նազարը իլէ պագմամանըզըգ։

« Էհէրչի պէնիմ պու հալիմ պիր խայլի
« վագըթ տահա տէվամ իտէճէք օլուր իսէ,
« մութլագ սուրէթտէ եա չըլըրըմագըը-
« ըմ, վէ եա եախօտ խայփ ու բաճաթըըը-
« կիտիպ մէզարըմա արամագըմը իխթիյա-
« ր իտէճէք տիր...։

« Իմտի, էհէրչի, եա ազըմա խիֆֆէթ
« կէթիրէրէք մէճնուն օլմագլըըըմը, վէ
« եախօտ էճէլէ գուրպան կիթմէքլիկիմի
« իսթէմէզ իսէնիզ, չու թութամաղըմ թա
« րիգէ տիգգաթ իտէրէք, իճապը իճրա-
« սընա հիմմէթ իյլէմէլիսինիզ, չիւնքի բէ
« եարըն կիճէ, եարը կիճէյի պիր սաաթ
« կէչմիշտէ, պիր թագըմ բարքատ իչէ-
« րի կիրէրէք, կիւլիմ բէնճէրէնիզին էօ-
« նիւնտէ տուրաճագըմ... վէ իւչ տէֆա
« իշարէթ օլմագ իւզրէ, պաշգա սէս
« չըգարմաեագ էօթիւճէկիմ...։

« Էհէրչի պէնի ճիւզիճիւք սէվմէքտէ ի-
« սէնիզ, սիզտէ պանա, պիր եօլ իլէ, պէ-
« նիմ օրատա պուլունտուղումու պիլ-
« մէքտէ օլտուղումու անլաթըրմալըըընըզ
« ...—գարարը եօգ, հիչ տէկիլ իսէ ու-
« զագտան օլսուն, հիւսնի ճէմալընըզը
« կէօսթէրմէլիսինիզ ... — վէ հիչ տէկիլ իսէ պիր տագը
« գաճըը օլսուն պէնիմ իլէ կէօրիւշիւմ
« ֆօնուչմալըընըզ... — մէլհամըն, հիչ
« տէկիլ իսէ տիճանընըզտան պիր լագըր-
« տը օլսուն չըգարմալըըընըզ...։

« Պուլունմագ էէ, ճանըմը տա, վէ էօմրի-
« միւ տէ ուղրունուզտա ֆէտա իթմէք-
« լիկէ հազըրըմ... «ԼԻՕՆԷԼ»

Մարի պու մէքթուպու օգուեուպ պիթիրտիքտէն սօնրա, մէրարէն պուսէ իյլէտի, վէ քէնտի կէօզլէրինի գափատը։

Վէ օլ անտէ պիր խէեալաթ տէրեասընա տալըփ ըգըրտան, մէրգում նէզտինտէ տիգ իւզէրինէ կէլտի, վէ էօյլէ զանն իտտի քի, քէնտիսի տէ մէրգումու անտիրտան պուս իյլէմէքտէ, վէ սինէսինին վուրուսըը իշիտմէքտէ իտի։

Պու խէեալաթ չէնտ տագիգէ սիւրտիւ, վէ մէրգումէնին տէ պա-

տին մէմնունիյէթ ու մէսէրրէթի օլտու։

Պու հէնկեամտէ աքշամ թամամը գարանլըգ պուրուլտու։

Մէրգումէ կէօզլէրինտէ շաշգըն էսէրի, վէ եանագլարընտա սանքի պիր սարըլըգ րէնկի պուլունմագտա հալտէ սանտալիյէ օթուրմուշ իտի։

Շէօյլէ քի, իւզլէրինտէ օլ անտէ պիւյիւք պիր ինքիշաֆ էսէրի վա-գու պուլունուշ իտի։

Հալպու քի, հէր նէ գատար ու-րէթի գոհիրէսինտէ, օլ տարըգա-տէ, էօյլէ պիր պիւյիւք ալէմէթլէ-րի մուշահէտէ օլունմագտա իտի իսէ տէ. ակրանէն իսէ, սայըսը տէ-փսր մուվաֆագաթէն օլմաեան պիր իլլէթէ մուպթէլա պուլունմագտա իտի։

—Արթըգ պու րաքըա կէլմէսինէ մուսաատէ օլունմամագտա իմիշ. իյի եա, սահա իյի եա...—տէտի մէր-հումէ քէնտու քէնտուսիւնէ...—չիւն-քի, Դօրա քէնտիսինի կէօրմէյէճէք, պէլքի տէ ունուտուր...— լաքին գայղըգտա կիճէլէյին պուրաեա կէլէճէք իմիշ...—Նէ՛ գատար ա-ղըլըըղ, նէ՛ գատար տիվանէ-լիք.—դիրսա, արապալար կիճէլէրի բիւր սիլահ օլտուգլարը հալտէ պէքճի-լիք իտիպ կէզմէքտէ տիրլէր, վէ գարանլըգտա, պիրինտէն չիւպհէ իթթիքլէրի կիպի, հէման սիլահլարըն աթէշլէեիպ վուրմագլըգտա սայիր թաթպաթլարը վար տըր...—Ամա՛ն եա Ռապպիմ, եա գայգար տա կէօ-րիւրլէր իսէ... հիչ լամ ճիմ եօգ տուր, անինտէ էճէլէ գուրպան կի-տէճէկի պիր իշթիպահ տըր...։

Մարինին պու թէֆէքքիւրլէրի վէ պու շիւպհէլէրի, կիթտիքճէ վէ խամէթ քէսպ իթմէքտէ, վէ լէհ-ճէսինտէ պիր էսէրի ալիմի էլէմ հուսուլէ կէլմէքտէ իտի։

Պու սըրատա սըզը սըգըրքա մու-գավէմէթին գալմատը փուրուլու.

—Քի՛մ տիր օ՛,—տէյի սորալ իթ-տի Մարի։

—Պէնիմ, Դարմէնիմ...

—Կիրինիզ. հէմշիրէճիկիմ...

—Իյի էմմա, գափու աչըլմայօր։ Մարի գօշուպ գափույու աչտը. Դարմէն մէրգումէ,

—Սէնի չագըրմագա կէլտիմ...— գարտաշընըն չոճուգլարը իշիթ-մէտին մի...

—Իշիթտիմ, վէ գալգըն պէն տէ կէլմէք իսթէր իտիմ..

—Նի՛չին պէօյլէ կիճիքտին, վէ նի՛չին պէօյլէ եալընըզճա գարանլըգ տուրմագտա իտին։

—Չիւնքի, իւզէրիմտէ, պիր աղ-րահաթսըզլըգ հիս իթմէքտէ օլ-տուղումտան, ունուտմագ արզու վէ իթիյաճ իթմէքտէ իտիմ...

—Ինշալլահ չիմտի իյի րահաթ-սըն, էօյլէ տէյի՞լ մի։

—Էվէթ, չօգ իյիյիմ։

—Հայտէ, չապուգ կիտէլիմ էօյ-լէ իսէ։

—Բէք աղէա, հայտէ կիտէլիմ...

Պունլար իքի գըզ գարտաշ աշա-ղը ինմէք իւզրէ իքէն, մէրտիվէն պաշընտա Տօլօրէսի սալըն գարշը-լատըլար, վէ պիրլիքտէ օտայա թաամլանտըգլարընտա, Լի-օնէլ Վարթէն իլէ Ժագ Էրվիէօնին քէնտիլէրէ պէքլէմէքտէ օլտուգ-լարընը կէօրտիւլէր։

Ժագ Էրվիէօ գըզլարընը կէօք-սիւնէ պասըլմըշ օլուպ, վէ սօլ է-լինտէ չարգաօնը թութմագտա օ-լուգու հալտէ, մատմազէլլէր սա-լօնտան իչէրի կիրէր կիրմէզ, փագ-թին տէճիմէ իւզրէ գըլըլըր անէօ-քիւլէրէք, իշ տէֆա սէլամլատը։

—Սէվկիլի պէնիմ էֆէնտիլէրիմ,—տէտի Լիօնէլ,—սիզ էֆէնտիլէր հէր նէ գա-

տար կէչէն կիճէ կէօրտիւյիւնիւզ տիւշ, վէ պէնտէ օ կիճէ սիզէ թամա-մըն իթմէք արզուսինտէ պուլուն-մագտա իտիմ իսէ տէ, թէլաշըմտան նաշի վագթ ու մունասէպէթ պու-լամամըշ իտիմ...—իմտի, մէզքիւր գուսուրումու, պու կիւն թամամիլ իյէ, քէնտի վազիֆէմի իֆա իտէ-րիմ,—մօնսիէօ Ժագ Էրվիէօնին, հագ-գըմտա քէմալի հիւսնի թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթիմ օլսուն, վէ օլ պապատէ տէ հագգըը օլտուղում տէրքեար պուլունան... էնսի պիր տօսթու մու օլտէ թագտիմ իտէրիմ։

Լիօնէլին պու լագըրտըսը իւզէ-րինէ, իքի նէֆէր մատմազէլլէր, պաշլարընը էկէրէք, րէսմի թա-զիմ իճրա իլլէտիլէր։

—Մատմազէլլէր, տէտի Լիօ-նէլին հագգը վար տըր, հագգըը ս-ճիզանէմտէ հէր նէ մէրթէպէ թէ-վէճճիւհ վէ էմնիյէթ իւզրէ պու-լունսա ճայիզ տըր... պէնտէ քէնտի հագգըլարընըա, համտէն զիեատէ սըգտագ ու սատագաթա հէմիշէ հա-զըր պուլունմագտայըմ, վէ սիզլէ-րի կէօրմէքլիք. վէ հիւսնի ճէմա-լինիզէ հայրան օլմագլըգ շէրէֆինէ նայիլ օլտուգումտան տօլայը, քէնտիմի զիեատէսիյլէ պախթիեար ատտ իտէրիմ...

Մատմազէլլէր պիր պիրի կէօ-զիւնէ պագարագ, քէնտի թէշէք-քիւրլէրինի իպրազ իթտիլէր։

Չիւնքի իքի կէօրիւշտէ, պու մէր-թէպէ պիր իլթիֆաթտա վէ պիր սի-թայիշտէ, պիր գապալըգ վէ պիր պօշպօղազլըգ էսէրի մուշահէտէ իյ-լէտիլէր։

—Պու էֆէնտի՞ նէրէտէն չըգտը անսըզըն...—տէյի, սորալ իթմէք-տէ իտիլէր մատմազէլլէր քէնտի քէնտիլէրինէ։

Հալպու քի Լիօնէլ, քէնտի Թուլթ-մուշ օլտուղու մէզքիւր թարիֆտէն մէմնուն տուր կիպի կէօրինմէքտէ օլտուղունտան,

—Տօղրուսու, ալէ՛ա, բէք ալէա,—տէտի եիւքսէք սէսլէ,—ա՛ֆէրին ազիզիմ Ժագ Էրվիէօ, պէն պէյլէ սիզ, գէտմէր ախմըգ տէ. մատմազէլ-լէր հագգընտա նէ մէրթէպէ ա-ղըր իլթիֆաթլար իպրազ իթմէքտէ օլտուգլարընը, բէք ալէա մուլթաֆա իթմիշ օլտուգլարընըզ տըր. չիւնքի քէնտիսինիզ սախթ մուզ-լիմ իլէ մէքտուպլարընըզ.—լաքին, նա-ֆիլէ եօրուլմադընըզ պէն սիզին էմ-նիյէթինիզէ խիթամ իւէճէքիմ տիր, նաֆիլէ եէրտէ գաշ կէօզ ի-շարէթլէրինէ չըգըշմագընըզ... պէն չիմտի սիզին էօրաքլընըզը գաչըրէ չըգտուրտուգ, էտէպլի մատմազէլլէր ա-չըգտան աչըղա սէօյլէնէճէկիմ տիր ...նէ՛ լազըմ տըր էօյլէ տօլամպաճ-լը եօլլար, վէ թէհի մէրամընըզը... Պագընըզ, մատմազէլլէր, պու ճէն-թըլմէն տօսթում, սիզին իչինիզտէն պիրինէ ալթտատէ օլուպ մուհապ-պէթ պաղլամըշ տըր, էմմա, էգ ճան ու տիլ մուհապպէթ պաղլամըշ տըր, ազաթ իգտիտաճ արզու վէ թալէ-պինտէ պուլունմագտա տըր...— չիմտի մարիֆէթ, անը պիլմէքտէ տիր քի, աճապա գանգինիզի իչինիզ-տէն ճէլպ իտէն գա՞նգինիզ տիր...

Լիօնէլին պու լագըրտըսը իւզէ-րինէ, մէրգումէլէր մահճուպիյէթ իւզրէ կէօզլէրի էօնիւնէ պագմա-եա պաշլատըլար։

Մէրգումէլէրին հալ ու հարէքէ-թինտէն, Ժագ Էրվիէօ Թարաֆըն-տան գուհուրա կէլմիշ օլան մէզ-քիւր աշգ ու ալէագա լագըրտալը-նա հիչ պիրի էհէմմիյէթ վիրմէք-տէ տէյիլ իտի։

Ժագ Էրվիէօ իսէ, վագթ ու հա-լէ վէ քէյֆիյէթէ մունասիպ վէ

մուվաֆըգ պուլունմագ իւզրէ, կէօքիւյէր կէչիրմէքտէ իտի։

—Ազիզիմ Լիօնէլ,— տէտի մէրգում,— իշի պու մէրթէպէ չաբուգ վէ աչըգ սուրէթտէ մէյտանէ վազ իթմէնիզլէ, իյի պիր շէյ եափմադընըզ... —շիմտի պի՛մ պիլիր, պու տիյէր եէկէնլէրիմիզ, հագգըմըզ նէ՛ տէօյլէեէճէքլէր տիր, իհթիմալ տըր քի, էօ՛ֆ, պու նէ գապա վէ թէապիրտիր պիր ատամ իմիշ... տիեէճէքլէր տիր... վէ էօյլէ տէօյլէնիր վէ էօյլէ զանն իթմէքլիկէ տէ հագգլարը վար տըր... —իմտի, է՛ կէրչի մասումէգլ Մարի, պէնիմ քէնտի հագգըմտա, գայիտմանէ հիսս իյլէմէքտէ պուլունտուղում հիսսի հուրմէթ վէ մուհապպէթի րէտտ իտէճէք օլուր իսէ, րուհի ճիհանտէ, էն զիատէ պէտպախթ ատամլարտան պիրի սըրասընա կէչէճէկիմ տիր...։

—Ա՛, ազիզիմ ժագ, սիզ շիմտի իշի պիւթիւն պիւթիւն աչըգա վուրտունուզ,— տէտի Լիօնէլ կիւլէրէք.— իշթէ շիմտի Մարի, շիւպհէսիզ օլարագ պիլմէքտէ տիր քի, մէյլ ու մուհապպէթինիզի թահրիք ու ճէլպ իթմէքտէ օլան, մահզա քէնտիսի իմիշ տիր։

—Էօյլ' եա, մատամ քի էարարը մը գըհրէ չըգարտընըզ, վարսըն մասումէլի Մարի տէ, գայպ ու ֆիքրիմէ հիւքմ իյլէմէքտէ պուլունտուղունու, պիր տագըգա էվվէլ պիլմէքտէ պուլունտուն...— տէտի Րօժէթ մահճուպանէսիւտէն չըգմըշ օլան հայտուտա,— ինչալլահ պէնիմ պու արզու վէ պու մուհապպէթիմի գապուլէ շայէսթէ կէօրիւր տէ, պէնտէ նայիլի իգպալ ու սէատէթ օլուրում...։

Մարի պու լագըրտըլարը իշիթտիկինտէ, պիր ղըղըրըգ վէ պիր տէ պօզարմաեա պաշլատը...

Զինքի մէրգումէ, Փօրանըն, քէնտիսինէ, էօյլէ պիրտէն պիրէ, հիչ պէքլէմէտիկի, վէ զէվգէ րաճէ, վէ ագթէրպիէսիզճէ օլտուգտան պաշգա, ուէվիլիր պիր հալտէ տախի օլմաեան պիր էճնէպիյէ, զէվճէսիյլէ վիրմէեէճէկինի բէք ալէն պիլմէքտէ օլտուղունտան, մաթլուպ սուրէթտէ մէյտանէ եէնի պիր թէհլիքէ տօղաճագ տէօնմէքտէ վէ եախուտ գուրպան օլաճագ օլտուղունու հիսս ու ֆէհմ իյլէմէքտէ իտի։

Մարի պու եէնի գուրպան օլաճագ օլան տօղաճագ նէտէն իհթիմալ օլտուղունու իզհար իտէ ֆիքր եօրմագտա պաշլատը, վէ պիրտէն պիրէ չէօյլէ տիւշիւնտի, «Մաթլուպ սուրէթ Փօրա, Մարի ֆամիլեասը էօրիյէնթի եէրլէ հագգընտա իթմէքլիկի գօրգունչ օլտուղունտան, վէ Լէօբօլտ տախի մէզգիւր վիրանէ ալթընտա էզմէքլիկի մուրատ իյլէտիկինտէն, պիչարէ չօճուգու, գըսգանճըգ էզիյէթլիյէ էօլտիւրմէք նիյէթինտէ. պու էճնէպիյէ, պանա աճըգ ու ալէագա վիրտիրէճէք տիր, վէ Վիլեամ Տիքուրն նամընտա պիր սախթէ ինկիլիզ մէյտանէ աթըլտը, Փարմէնինին նիշանլըսը օլան Ժօրժու, կէչէն կիճէ րէզիլ ու պէտնամ իթտիկի կիպի, պու սաատ տախի պիր վագըթա իտէրէք, Լէօբօլտ գուրմուշ օլտուղու տուզագ իչինտէ տուտուլմասընա տուշիւրէճէք տիր։

—Լօրտ, հէմշիրէճիկիմ, կէրչի պէն պանա կիւվէնէրէք պու սուալը գուրմագտարսըն էմմա, եանըլմագտասըն... — տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի Մարի քէնտու քէնտույէ, — հիչ պիր վագըթտա պէն սէնին էֆքեարընա իշթիրաք էտիյօր տէ, Լէօբօլտուն մահվ ու խարապնա չալըշմագլըղը գայպոլ իթմէ-

եէճէկիմ չէօյլէ տուրսուն... հաթթա, հէր նէ մէրթէպէտէ գոլայ վէ պի գուտրէթ օլսամ, եինէ պու ճիւմլէ իլէ տախի, վար գուվվէթիմի մէզգըրի իճրայէ վազ իլէ, մէրգում Լէօբօլտէն գուրթարմաեա չալըշաճաղըմ տըր, էմմէթ, պէն քէնտիմի էօլմէքլիկինի իսթէրիմ էմմա, անըն պիր թիւյիւնէ թօզանըլմասըն՛ իսթէմէմ։

Մարի հէր նէ գատար պունլարը տէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, պէլքի Փօրա քէնտիսինտէն շիւբհէ իտէրտէ, Լէօբօլտուն մահվըն չալըշմագ իչին, քէնտիսինտէն կիզլի օլարագ պաշգա պիր թարագ ու թէտպիր տիւշիւնմէքլիկէ գալգըշըր գորգու վէ շիւբհէսինէ մէպնի, հիչ ալթըրմաեարագ, վէ սուրէթի գահիրէտէն, պիր էսէրի մէյմէնիյէթ կէօսթէրմէք իսթէմէրէք, պաշըն եօգարը գալտըրտը, վէ Ժագ էֆէնտինին օլ սըրատա սէօյլէտիկլէրի իւզէրինէ կիւլիւմսէմէկէ պաշլատը։

Փօրա իսէ պու հէնկեամտէ, Մարինին հէր պիր հալ ու հարէքէթլէրինի թահթը նազարը ալգըգա ալմագտա օլտուղունտան, հէր նէ գատար, մէրգումէ իւզէրինէ, իւէհուտէ կէլմիշ օլան տուրկունլուղուն ֆէհմինէ վարմըշ իտի իսէ, պունունլա պէրապէր, քէնտիսինէ, պիրտէն պիրէ էօյլէ պիր հալ վուգուա կէլմիշ օլմասը էսէրինէ հայլ իյլէմէքտէ իտի. վէ պաատէհու մէրգումէ իւզէրինտէ պիր էսէրի մէմնունիյէթ վէ մէսէրրէթ կէօրիւլմէկէ պաշլատըղընտա իսէ, էվվէլքի զանն ու իհթիմալը թագվիյէթ պուլմագտա, վէ ինանմագտա օլտուղունտան, քէնտու քէնտույէ,— պագ նա՛սըլ անլաշըլըր շիմտի, Միշէլ Սէրվան իլէ տօգթօր Ժօզէֆ նաալը ալտանմագտա օլըլար... եինէ պէնիմ իթիգատըմ տօղրու տուր, մատամ տը Մարի տախի Րիչար Պէրնիէ իլէ Նօէմինին քէրճմէսի տիր. հիչ պիր վագըթտա, քէնտի ախթարըը ճէլլատը պուլունան Մարիսիըն էվլատլարընտան պիրինէ գուլըպտա մէյլ ու մուհապպէթ վիրմէքլիկէ թէնէզզիւլ իտիպ վէ ճայիզ կէօրմէեէճէք տիր... — տէտի։

Սուֆրաճըպաշը կէլիպ թաամըն հազըր օլտուղունու խապէր վիրտի, վէ հէրքէս թաամ սալօնունա կիթմէկէ պաշլատըգլարընտան, Ժագ էրֆիէօտէ Մարիեի քէնտի գոլթուղունա ալարագ պիրլիքտէ կիթտի։

23

Վարթըն ֆամիլեասը, Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ, թամ թամամ օթուրմագտա իքէն, էօթէտէ Լիօն շիմէնտիֆէրի մէրքէզինին կիշիմէքիք թարաֆընտա տախի, պիր գըրա արապասը վագըլ օլմագտա իտի։

Մէզքիւր արապատա, Արմանտ Տօրսէյ պուլունմագտա օլտուղունտան, մէրգում աշաղը ինտի, պիլէթինի ալտը, չանթասընը սանտըղընը կէօսթէրիպ գայտ իթտիրտի, վէ պաատէհու պիւֆէտէ կիրէրէք, պիր գատէհ Իքսէրէս էմր իյլէտի։

Մէրգում թէլաշլը, հիտտէթլի, վէ իզթիրապլը պիր հալտէ պուլունմագտա իտի։ Հէմիշէ գարըւտան թարաֆա պագմագտա իտի, վէ պինաէն ալէյհ, հէր տէֆա տա պիւֆէնին գափուսու աչըլըրտը ճաիզ էրինտէ պիր էսէրի խուլէճան հասըլ օլտուղու կէօրիւլմէքտէ իտի։

Օն տագըգա գատար պէքլէտիքտէն սօնրա. բէք սիւսլիւ պիր արապ խըրտէթքեար, էլինտէ պիր մէքթուպ թութմագտա օլտուղու հալ-

տէ, գարուստան իչէրի կիրտի, էթրաֆա պիր կէօզ կէզտիրտի, վէ Արման Տօրուէյի կէօրտիւքտէ, մէրգումա տօղրու կիթտի.

Արմանտա մէրգումու կէօրիւնճէ, պիր գաչ ատըմ իլէրու կիտիփ գարշըլատը.

—Տօսթում, գալիպա պէնի արամագտատընըզ, էօյլէ տէյի՞լ մի...—տէյի սիւալ իյլէտի.

—Էվվէթ, մէսիէ, զաննը իտէրիմ քի գայմագամ Տօրուէյ պէյ գաթընըզտայըմ...

—Էվվէթ, պէնիմ իսիմ տիր, վէ պէնտէ սիզէ պէքլէմէքտէ իտիմ...—զաննը իտէրիմ պանա թէսլիմ օլունաճագ պիր չէյինիզ օլմալը տըր...

—Էվվէթ, մէսիէ, էֆէնտիմ թարաֆընտան...

—Վէրինիզ պագալըմ...

—Պուեուրունուզ, իշթէ պու ուֆագ պիր մէքթուպ տուր...

Պու արալըք Թօպի իսէ, մէրգում Գօրա թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան մէքթուպու Արմանա թէսլիմ իյլէտիքտէն սօնրա տիշարը չըգտը, վէ բէնճիրէնին էօնիւնտէ տուրարագ իչէրիսի սէյր իյէ, մէքթուպուն թէսլիմինէ տիգգաթ վէ նէզարէթ իյլէմէքտէ պուլունան ժանդարմանըն եանընա կիթտի։

Արման մէզքիւր մէքթուպու չիգ տանընա գօյմագտան էվվէլ, պիր քէրրէ իւզէրինի օգուտու, վէ քէնտի իսմինէ իթաբ օլունտուղունու կէօրիւնճէ չաշըն գալտը.

—Ա՛, պու Բօրթօ-Րիգօտագի Նօթէրէ իթաբ օլունըյօր, իշտէ քէնտիմէ իթաբ տըր...—տէտի պիւյիւք պիր մէրաքլէ հալ ու հարէքէթ իյլէրագ իտէրէք,—Ա՛հ, պէն եանըլմագտա տէյիլ իմիշիմ... էվվէթ, օ Լիօնէլ Վարթըն Գօրա քէնտիսի իմիշ տիր, քէնտի րուհում կիպի սէվմէքտէ օլտուղում Գօրա իմիշ տիր, նասըլ քի չիմտի իսպաթը տա կէօրիւլէճէք տիր...

Մէրգում թամ մէքթուպուն զարֆընը աչմագ իւզրէ իքէն, պիրտէ քէնտի իսմինին ալթընտա եազըլմըշ պուլունան պիր գաչ լուղէթլէր կէօզիւնէ վուրտու.

Պու [illegible], տէյի եազըլմըշ իտի.

—Օ՛ֆ, պու մէքթուպ պէնիմ իչին պիր աթէշ օլարագ, գալպիմի եագաճագ թիւլ իտէճէք տիր...—տէտի մէրգում,—իշթէ չիմտի հիսս իթմէքտէյիմ քի, պէնիմ թէճէլլիմ հէր նէ տէ օլսա միւճէրրէտ պու մէքթուպուն միւնտէրիճաթընտա մէվճուտ պուլունմագտա տըր... լաքին, նէ՛ եափալըմ, նա՞սըլ իտէյիմ, աչմամ մը աչամըմ, զիրա, մազհար պէնիմ նամուսումա էմնիյէթ իտէրէք, պէօյլէ եագըմըչ կէօնտէրմիշ տիր, քէնտի էմնիյէթ ու միւրուվվէթինա հիւրմէթ իթմէքլիք, վաճիպէտէն տիր...—վէ մամաֆի պէնտէ նամուս ու չէրէֆ նէ օլտուղունու թանըյօրըմ, իթիպար իտէնլէրտէն օլտուղումա իֆթիխար իտէնլէրտէնիմ... պիլիմթաբի իթաաթ իթմէքլիկէ մէճպուրում, էմմա միւնտէրիճաթը հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, էմմա պէնիմ իչին նէ մէրթէպէտէ քէտէրլի վէ եահուտ զարարլը պուլունուր իսէ պուլունսուն...—տէնիզէ աչըլմագտա, պէն պու գարարը աչամամագլըգ տըր...

Պիրտէ գանթանա վուրուլտու, վէ պիլէթ մաճէրասինին գըրարտըղը իսէ, պէշ տագիգատան պիրէնին եօլ չըգմաղը աննաչըլըրտընտան, Արման Տօրուէյ մէքթուպու ճէպինէ գօյտու, վէ եօլճուլար սալօնունա գօշտու.

Ճիւզլիճէ սօնրա Թրէն Մարսիլեա եօլունու թութտու։

* * *

Նիմ Հիքեայէսինին օգումագտա հիսս իթմէթ իտէն գաթըլտա, պիլիրմի պէրապէր, եէվմի մէզգուրուն ագշամը սաաթ օնպիրի րաւտէլէրինտէ, Սէն-Տօմինիք սօգագընտա վագը գօնագտա պուլունմալարընը բէճա իտէրիմ.

Մէզքիւր գօնագտա պուլունան գօնթ Կօնթրանըն քէյֆսիզլիկի, սիւրաթ իւզրէ քէօշկի չիտտէթ իյլէմէքտէ իտի.

Փարիսին էն զիեատէ նամտար հէքիմլէրի թօբլանարագ գօնսուլթօլար իթմիշլէր իսէ իտէ, հէնուզ պիր թիւրլիւ մէրգումուն զէհիրլէնմիշ օլմասընը անլաեամամըշլար իտի.

Գօնագըն իչինտէ ագիմ պիր մաճ զունիյէթ հիւքիւմ իյլէմէքտէ իտի.

Բէաթրիսի խըտմէթքեարլար, քէնտի կէնճ էֆէնտիլէրինի սէվմէքտէ օլտուգլարընտան, զիեատէսիյլէ աճըմագ էսէֆ իյլէմէքտէ իտիլէր, վէ խանըմընա հիւրմէթէն բէք եավաչ սէսիյլէ լագըրտը իտիյ, վէ ագգյարը սէսինի չըգարմագսըզըն կիտիպ կէլմէքտէ իտիլէր.

Կօնթրան քէնտի եաթագ օտասընտա, վէ գարեօլասը իւզէրինտէ եաթմագտա իտի.

Եիւզիւնիւն զայիֆլիքինտէն, վէ սիմա վէ էչքալընըն պօզուլուղունտան, կէօզլէրինին չուգուրլամասընտան, վէ պագըրըլըն տայանըգլուգունտան, էճէլի եագլաշմըշ օլան պիր ատէմ հալինտէ պուլունմագտա հիսս օլունապիլմէքտէ իտի.

Օտանըն աէրտնիինտէ քի լամպա եանմագտա օլտուղտան պաշգա, հէր նէ գատար հօլանտաեա հէր նէ գատար քէյֆսիզլիքի օլմագ հասէպիլէ, բէյֆօվիզ իւզէրինտէ սըթմա նէօպէթլէրի հասըլ օլարագ, զիեատէսիյլէ իւշիւմէքտէ օլտուղունտան, օճագտա չօգ ճա աթէշ տախի եագըլմագտա իտի.

Գօնթէս տը Լաթէնի, քէնտի էվլատը եաթագը պաշընտա օթուրմագտա, վէ մէրգումուն էլլէրինի, քէնտի էլլէրի իչինտէ թութմագտա իտի, վէ գօնթէս Ամէլի տախի, բէյֆօվիզին, եանի զէվճինին գարեօլասը աեագ թարաֆընտա աեագտա տուրարագ, կէօզլէրինի բէյֆօվիզէ տիքմէքտէ իտի.

Բէյֆօվիզ արալըգ արալըգ, պաշընը քէնտի զէվճէսինէ թարաֆ չէվիրէրէք, սօլուն տուտագլարը գըմըլտամագտա իտի.

—Էվլատըմ, ճիկէրպարէմ,—տէմէքտէ իտի Կօնթրանըն վալիտէսի,—էյէր իսթէր իսէն, պըրագ էն զիեատէ չէօհրէթլու օլան հէքիմլէրի տախի չաղըրըրագ, նէթիճէն պիր գօնսուլթօ տահա եափարըմ...

—Նէ՛ լիւզումու վար տըր,—տէտի բէյֆօվիզ բէք զայիֆ պիր սէսիլէ,—իշթէ անլաչըլըյօր քի, հէնուզ պէնիմ ահըրըմըն նէ օլտուղունու պիր թիւրլիւ անլաեամատըլար.

—Բի՛մ պիլիր, պէլքի պու տէֆա պիր չէյ անլայապիլիրլէր...

Կօնթրան պաշընը սալլայէրագ, աեագլարը արասընտան,

—Պէնիմ, արթըգ հէքիմլիքէ տէ իհթիեաճըմ գալմատը,—տէտի.

Վալիտէսի ըզտըրարագ աղլամագա պաշլատը.

—Աման եա Րէպպիմ, վալիտէ,—տէտի Ամէլի հարարէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ,—Կօնթրանա, սանա զիեատէ պիր թէրտէ, սիզ աղլաշմալըգ ...

Թալի սիզին պու հայինլիգի կէօրտիւքճէ, տահա զիեատէ մերագլանմագտա տըր, Թալիաթիյլէ քէնտիսի իչին Թէհլիքէլի պիր հալտէ պիր չէյի չիւփհէ իյլէմէքտէ տիր, հալպու քի հասմ ու սէնա օյուն, էօյլէ մերագ իտիպ աղլայաճագ հիչ պիր չէյճիկէզի եօգ տուր։

—Վայիտէ, Ամէլինին հագգը վար տըր, —տէտի Կոնթրան, —պէն տախի սէօյլէրիմ քի, ֆիլհագիգա էօյլէ տիր. սիզ աղլայըփ մերագ իթտիւքճէ, պէնտէ տահա զիեատէ ֆէնա օլմագտայըմ, իւզէրիմտէ տահա զիեատէ պիր րահաթսըզլըգ հիս իյլէմէքտէյիմ։

—Ա՛հ, էֆէնտիմ, պիլմէզմիսինիզ, սիզի պէն պու հալտէ կէօրտիւքճէ, եիւրէկիմ նէ՛ հալ քէսպ իթմէքտէ տիր...

—Վայիտէ, տալա չիւփհէ ճայիզ տէկիլ տիր քի. էլպէթթէ Ամէլի տախի անը տույմագտա տըր, լաքին պու ճիհէթ իլէ տախի, պապասընը պիր քէրրէ, նա՛սըլ սըքընթըլը հալ իւզրէ պուլունտուղը պիլմէքտէ տիր...

Կէրչի Պլանչ տը Լասսէնի պունա տարչըլըգ պիր ճէվապ վիրմէտի իսէտէ, լէհճէսինին քէնտի իլէ ումուզլարընտա հասըլ օլան հարէքէթլէրինէ, րէնկի աէրաֆընըն չիտտէթի, պանա սարահաթտէ անլաշըլմագտա պուլունմուշ տուր։

—Մատամ, պէն քէնտիմի, գըյրէթ իտիպտէ զապթ իյլէմէքտէյիմ... —տէտի Ամէլի, գանլը վալիտէսի իւզէրինտէ գուհալը կէլմէքտէ օլան իզթիրապը տէրունի կէօրէրէք... —Էվէթ պէն քէնտիմի օգատարագ Թէհամմիւլ իյլէմէքտէյիմ... —եօգսա, աճըքլը էսէֆ իյլէյէն եարընըզ սիզ տէկիլսինիզ. էլպէթթէ պիլիրսէ տախի օլ գատարընըզ պիր տուրլու էսէրի պուլունմագտա տըր, սիզ էֆէնտիմիզ օտուզու իչին նէ գատար զիեատէ սէվմէքտէ իսէնիզ, պէն տախի գօճամ պուլունտուղու իչին, օ գատար զիեատէ սէվմէքտէյիմ... —մաազալլահ, էկէրչի Կոնթրանըն պիր էմրի հագգ վագը օլաճագ օլուր իսէ, արթըգ պու տիւնեանըն պէնիմ հարամ օլաճագընտա չիւփհէ եօգ տուր, արթըգ եաշամագլըգ, վէ անըն աճըլարընը Թէհամմիւլ իթէպիլմէքլիք պէնիմ գուտրէթիմին մա ֆէվգինտէ օլաճագ տըր։

Պու լագըրտըլար իւզէրինէ, Կոնթրանըն լէհճէսինտէ պիր էսէրի մահզունիյէթ հուսուլէ կէլմէկէ պաշլատը։

—Ա՛հ, սիզ պէնիմ հըֆզ խոճի մէլէքլէրիմսինիզ... —տէտի Կոնթրան քէքէլէեէրէք, —իքինիզ տախի պէնի րուհունուզ կիպի սէվմէքտէսինիզ, վէ էկէրչի չու տէրտտէն գուրթուլուր իսէմ, պու սէլամէթիմ սիզ քէնտինիզ օլաճագսընըզ...

Սաաթ օնպիրի վուրտու։

—Վալիտէ, —տէտի Ամէլի, վագըթ կէճ տիր... վէ Կոնթրանըն րահաթ իթմէքլիկէ մի հաճաթ տըր...

—Եանի պէնիմ արթըգ պըրագըփ կիթմէքլիկիմին էհէմմիյէթինի անլաթըրմագ իսթէմէքտէսինիզ, էօյլէ տէկի՞լմի։

—Խայր, վալիտէ, խայր. —ֆագաթ, իքիմիզին տախի պէքլէմէսինէ նէ՞ լիւզում վար տըր, —զաթէն պէն քէնտի զէվճէմին եանընտա տուրուպ կէօզէտէճէկիմ տիր, վէ հալպու հիչ չիւփհէ տէ ճայիզ տէկիլ տիր քի. էյտէն կէլէն, վէ վագըֆէտէն պուլունան հիչ պիր տիգգաթը տիրիղ իթմէեէճէկիմ տիր։

—Տիմէք տիր քի արթըգ պէն կիտէյիմ, —տէտի մատամ Պլանչ, —զիրա, պէն տախի պիլիրիմ քի, պիր գատընըն զէվճէսինին հագգը, վալիտէսինին հագգընտան զիեատէ պիւյիւք տիւր, —սիզին սէօյլէտէճէկինիզի, պարի պէն սիզտէն էվվէլ սէօյլէմիշ օլայըմ...

—Մատամ Պլանչ սանտալիյէսինտէն գալգտը։

Էվլատընըն իւզէրինէ տօղրու էկիլտի, մէրգումուն ալնընտան վէ իքի եանագլարընտան պուսէ իյլէտի վէ իհթիշամլը պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ գաբույա տօղրու իլէրիլէտի...

—Կիճէլէր խայր օլսուն, վալիտէ... —տէտի Ամէլի գուլլու պիր Թարզ իւզրէ։

Ալլահ րահաթլըգ վիրսին, էվլատըմ... —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ Ամէլիյէ, քէզալիք անի պիր Թարզ իւզրէ։

Գատէհու մէրգումէ պըրագըպ կիթտի։

—Ազիզիմ Կոնթրան, —տէտի Ամէլի, օտա գարուսու գարանլըգտան սօնրա, —զաննը իտէրիմ քի, տօգթօր Ժօէ Սիմէլին (տօգթօր Ժօսլէյ) Թէրթիպ իթտիկի սուսան պիր մըգտար ալմանըն վագթի կէլմիշ տիր... —նա՞սըլ, իսթէ՞րմիսինիզ. վիրէյի՞մ մի...

—Ա՛հ, ճէնանըմ, ճանըգարըմ, սէն հէր նասըլ իսթէր իսէն, էօյլէ եափմաղըլըղա հազըրըմ... սէն պիլիրսին... —տէտի Կոնթրան։

Մէզքիւր եաթագ օտասընըն իչինտէ, պիրտէ Թօալէթ օտասը պուլունմագտա օլուպ, վէ պու օտա իսէ, Կոնթրանըն քէյֆսիզ օլալըտան պէրու, ատէթա պիր էճզախանէ հալի քէսպ իթմիշ իտի։

Ամէլի էլինէ պիր ըշըգ ալարագ, վէ գարուսունու աչըգ պըրագարագ, մէզքիւր Թօալէթ օտասընա կիրտի։

Նաթագըն Թա գարշըսընտա, օճագըն իւզէրինտէ, պիւյիւք պիր Վէնէտիք այնասը վազ իտիլմիշ օլտուղունտան, սայքի Թօալէթ օտասը տէրունինի, իւզէրինէ վուրմագտա օլան ըշըգը աքս իթտիրէրէք, քէմալիյէն Թէնվիր իյլէմէքտէ իտի։

Կոնթրան, տայիմա պիր հալտէ պուլունուպ վէ պիր Թարաֆա պագմագլըգտան սանճը կէթիրմիշ օլտուղունտան, օլ հէնկեամտէ, աղաճըգտա սաղ Թարաֆընա տէօնէրէք, պաշընը գօլու իւզէրինէ տաեատը։

Մէրգում, Ամէլինին գարարթըղընը, վէ Թօալէթ օտասընտա պուգունու կէլէն հէր պիր հալ ու հարէքէթինի, քէմալի տիգգաթ վէ մուհաքէմէթ իւզրէ Թէմաշա իյլէմէքտէ իտի։

Մէրգումէնին, էվվէլա անի պիր իլաճ չիչէսինտէն, կիւմիւշ պիր գատէհէ, Թէրթիպ իթմիշ օլան իլաճտան տօլտուրտուղունու կէօրտիւկի կիպի, ճէպինտէն պիլլուր վէ ուֆագըգ պիր չիշէ տախի չըգարարագ, վէ գաբաղընը աչարագ, մէզքիւր գատէհին տէրունինէ, իչինտէն պիր էճզա տամլաթտըղընը, վէ պատէհու տա, քէմալի տիգգաթ իւզրէ գարըշտըրարագ, եինէ ճէպինէ վազ իյլէտիկինի տախի կէօրտի։

Կոնթրան պու վագըա իւզէրինէ տիւշտիւ Թէաճճիւպ օլուր իսէ, պու ճիհէթ իլէ տախի, հիչ պիր չիւփհէսի գալմամըշ։

Ամէլի Թօալէթ օտասընտան տըշարը չըգտը, վէ կիւմիւշ գատէհ էլինտէ օլտուղու հալտէ, քէյֆսը-

ղին զարեօղաքնա տօղրու կէլտի ։

Կօնթրան գայրէթ իտէրէք պէլինի տօղրուլթուպ օթուրտու, վէ պատէհու կիւլիւմսէեէրէք, մէրգումէնին կէլմէսինէ միւնթազըր պուլունտու ։

Մէրգումէ քէմալի սիւքիւնէթի հալ իւզրէ պուլունմագտա, վէ Կօնթրան միսիլլու, քէնտիսի տախի կիւլիւմսէմէքտէ իտի ։

—Իչինիզ, ճէնանըմ, իչինիզ... -տէտի մէրգումէ գայէթլէ թաթլը վէ չիլվէլի պիր սէօյլէյիշ իլէ գատէհի մէրգումա թագտիմ իտէրէք, -Ինշաալլահ պունու իչտիկինիզտէ, հէմ րահաթ իտէր... վէ հէմ տէ սեւուրսունուզ...

Կօնթրան գատէհի տուտագլարը-նա կէօթիւրմէքտէ իքէն,

Պունուն իչինէ տամլաթտըղընըզ նէ՞ իտի...-տէյի սիւալ իյլէտի ։

Ամէլի պունու իշիթտիկի կիպի նէ եափաճաղընը չաշըրտը, վէ էլի տիթրէմէկէ պաշլատը ։

—Պէ՞ն մի, -տէտի մէրգումէ քէքէլէեէրէք, վէ չաշգընլըղընտան նաշի սէթրէ տախի միւզթէտիր օլամաեարագ, -նէ՞ մի տամլաթտըմ..։

—Էվվէթ ։

—Նէ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում...։

—Էվվէթ, սիզ պիր չէյ տամլաթտընըզ...-պէն քէնտիմ կէօրտիւմ, չիւնքի այնանըն տէրունինտէն կէօրիւնմէքտէ իտի. ճէպինիզտէն պիր ուֆագ շիշէ չըգարտընըզ, վէ պու գատէհին իչինէ անտէն պիր չէյ տամլաթտընըզ, իշթէ պէնտէ սիզտէն անըն նէ օլտուղունու սիւալ իտիեօրում...։

Ամէլի տիւշտիւ հէյպէթ օլարագ, շիտտէթ իւզրէ աեօնիւպ մէղպիւր այնանա պագտը ։

Վէ լամպանըն ըշըղը գարշու-ղունտան, թօպլէթ տատօնըն թագըմըյլա, տէրունինտէն կէօրիւնմէքտէ օլտուղուն կէօրտիւ ։

Մէրգումէ, Կօնթրանըն ֆիկրագը կէօրմիշ օլմասընը, վէ արթըգ ինքեարա չարէ գալմամըշ պուլունմասընը անլատը ։

Իմտի, անինտէ պիր եալան ույտուրմագլըղը, վէ հէմտէ չապուգ տուրէթտէ ույտուրմագլըղը տիւշիւնտիւ, չիւնքի, էկէրչի աղաճըգ շիւբհէ վէրէճէք օլուր իսէ, ֆէնաըլըն մէյտանէ չըգաճաղընը հիս իյլէմէքտէ իտի ։

Մէրգումէ բէք զուրնագ օլտուղունտան, անինտէ քէնտուսի թօպլաեարագ, վէ զէրրէճէ շիւբհէեէ մահէլլ պըրագմաեարագ,

—Հա՛, անլատըմ, սիզին նէ տիմէք իսթէտիկինիզի շիմտի անլատըմ... սէօյլէյիշինի պէն էվէլ էմրտէ եանլըշ անլամըշ իտիմ... պիրտէն պիրէ սէօյլէմէքլիկէ ուտանըյօրտու իտիմ... -Էվվէթ, պիր տամլա պիր չէյ տամլաթտըմ, վէ տամլաթտըղըմ տա լավտանօմ իտի, չիւնքի, տօգթօր էֆէնտի էօյլէ թէրթիպ իյլէտի իտի. վէ չիւնքի, լավտանօմ պիր նէվի զէհիր օլուպ, վէ պէլքի եանըլըշըղըլա պիր գաղա գուհուր իտէր տէյի, շիշէսինի մէյտանէ պըրագմագ իսթէմէտիկիմտէն, այիմա քէնտի ճէպիմտէ թաշըմագտաեըմ, -տէտի ։

Կօնթրան, արթըգ պունա գարշը պիր չէյ սէօյլէմէտի,

Զիւնքի, մէրգումէնին պու սէօյլէյիշի ազ ու թայիպաթա մուվաֆըգ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի ։

Վէ մէզքիւր իլաճը այըգ իչտի ։

—Ազիզիմ Ամէլի, -տէտի պատէհու, -պու քէյֆսիզլիկիմտէն տօլայը, քէնտիմի զիւտաեիչէ մէալում տայն իյլէմէքտէ օլտուղտան պաշգա... պիր վագըթ տահա պու հալին տէվամընը արզու տախի իյլէմէքտէյիմ...

—Նի՞չին, -տէյի սիւալ իթտի Ամէլի ։

—Զիւնքի, պէնիմ քէյֆսիզլիկիմտէն էվվէլ, հագգըմտա պարիտ մուամէլէ իտիպ, հիչ պէնի տիւշիւնմէմէքտէ տիրտէյի, պէյհիւտէ շիւբհէ իյլէմէքտէ իտիմ... վէ պէնի արթըգ սէվմէքտէ տէկիլտիր, տիեէրէք տէյի տիվանէ օլմագտա, վէ պինաէն ալէյհ տէ քէնտիմի սէֆիլ ու պէտպախթ տատ իյլէմէքտէ իտիմ. օ՛ֆ, էվվէթ, էվվէթ, քէնտիմի սէֆիլլէր սէֆիլի զանն իյլէմէքտէ իտիմ... հալպուքի շիմտի, հէզարան իսպաթլար իլէ կէօրմէքտէ վէ իքնաթտա օլմագտայըմ քի, քեամիլէն եանըլմագտա իմիշիմ տիր, թէհի եէրտէ շիւբհէ իյլէմէքտէ իմիշիմ տիր, սիզին սըտգ ու խալիսէթինիզի, վէ մէյլ ու մուհապպէթինիզի, քէնտի կէօզլէրիմ իլէ կէօրմէքտէյիմ, օ՛ֆ, արթըգ պունտան պէօյլէ, պիր տահա էօյլէ շիւբհէլէրէ զահիպ օլամագըմ, պէնիմ իչին օլամաեաճագ տըր... հա՛յա... հա՛յա...։

—Ազիզիմ, սիզ պէնիմ հագգըմտա, բէք թէհի եէրտէ շիւբհէ իյլէմիշսինիզ տիր, -տէյի ճէվապ վէրտի Ամէլի, -զիրա, պէն սիզին ուղրունուզտա, տայիմա պիլա թէրէտտիւտ քէնտիմի ֆէտա իթմէքլիկէ, վէ հինի իգթիզատէ տախի, էօմրիւնիւզէ գարշըլըգ, քէնտիմի գուրպան իթմէքլիկէ հազըրըմ ։

—Ա՛հ, -տէտի Կօնթրան պիր նէվի ֆէտայի ճան տույղուսույլա -սիզին տիհանընըզտան պու քէլամլարը իշիթտիկճէ, քէնտիմի պիւթիւն պիւթիւն բիր իգպալ պիր հալտէ պուլմագտայըմ... -իշթէ պէն անճագ շիմտի եաշամագտաեըմ...։

—Շիմտի, ազիզիմ, -տէտի գօնթէս Ամէլի, -արթըգ սիզ րահաթը գալպ իւզրէ պուլունմալը, վէ ույգու ուեումալըսընըզ... էն զիեատէ իգթիզա իտէն չէյ տուր... վէ պէնիմ արզում տախի մահզա ուեումանըզ տըր...։

—Բէք այէա, ճէնանըմ, պէնտէ սիզէ իթաաթ իտէրիմ, -իշթէ պաշըմը եասթըգա վազ իյլէտիմ... վէ իշթէ կէօզլէրիմի գափատըմ... պիր պուսէ տէ... պատէհու ուեուեու վիրէյիմ...։

—Հայտէ պագալըմ... հէման Ալլահ պիր իյի ույգու վիրսին...։

Պատէհու Ամէլի թօպլէթ տատաընա կիթտի, վէ պու տէֆա գաբուսու գաբատը իսէ տէ, կիւմիւշ գատէհի էօյլէ սայիր տէֆալար միսիլլու եըգաեըպ սիլմէքսիզին եէրինէ գօյմաեըպ, իյլա տիգգաթը թամամէ իւզրէ, թէմիզ սու իլէ եըգաեարագ սիլտի ։

—Օ՛ֆ, մաազալլահ, էկէրչի հագգըմտա տէրքեար օլան աշգ ու սէվտաեը, չէշմի պաշիրէթինի պաղլամագտա օլմասա իտի, շիմտի իշիմ պիթմիշ իտի, -տէտի մէրգումէ քէնտու քէնտուեէ, -իմտի արթըգ պունտան սօնրա, զիեատէճէ էմրի պաշիրէթ իւզրէ պուլունմալըեըմ ...-նիհաեէթ, աթտըղըմ թաշ կիտիպ եէրինի պուլմագտա, վէ միւրատըմ հասըլ օլմագտա տըր, լագըմ կէլէն վագթին չօղու կիթմիշ վէ ազ գալմըշ տըր... Ա՛հ, Լիօնէլ... Լիօնէլ... ճանըմ ճէնանըմ Լիօնէլ... իշթէ հասրէթի իշթիեագըլա պէքլէմէքտէ օլտուղումուզ վագթ ու սաաթ եագլաշմագտա տըր...

Մէրգումէ թէքրարէն քէյֆսիզին տատօնա կիթտի, լամպալարը մումլարը սէօնտիւրտիւ, վէ եալընըզ պիր կիճէ գանտիլի եագտը. վէ

պատէհու կիտիկ քէյֆօրդին գարեօլոր հանրնոտ օթուրտու, վէ օն տադըրգա գատար սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սօնրա, քէյֆօրդին նիզամընտա, ֆագաթ սըճագ ճա պիր հալտէ նէֆէս ալմագտա օլտուղուն կէօրտիւքտէ,

—Նա՞սըլ, հանըմըմ, ունուտմադտը՞մըզըն, —տէյի, հայրաճաճըգ սէօյլէնէրէք սիւալ էյլէտի։

Դօրսըլըգ հիչ պիր ճէվապ ալամատը։

Օլ վագըթ ուսուլ իլէ սեկաղա գալգդը, վէ քէնտիսի իչին հաթագ թէրթիպ իտիլմիշ օլան հանտաքի պիր օտահա, բարմագլարը իւզէրինէ պասարագ, հանի ասլա սէս չըգարմահսըզըն կիթտի, վէ էյվիւէսինի տախի չըգարմագսըզըն, հաթադըն իւզէրինէ տիւշիւ վիրտի, վէ բէք հօրուլտուշ օլտուղունտան անինտէ ույգուհա տալտը։

24

Սաաթ ագշամըն օնուհա հագլաշըրգտա, Պլանշեթօն, հանի ժագ Էրվիէօ կիթմէկէ գալգըշտըգընտան, Լիօնէլ Վարթըն բարդըն բարմագլըղընա գատար կէօնտէրինճի կիթտի, վէ մէրգում կիթտիքտէն սօնրա, մատմազէլլէր տախի, քէնտի տայիրէլէրինէ չէքիլտիլէր։

Նասըլ քի մալիւմ տուր, Մարի, ժագ Էրվիէօնիւն, Դօրա Թարաֆընտան ալտըղը օլտուղու Թայինաթ մուճիպինճէ, քէնտիսի իլէ աղզ ու ալէադա իճրասընա գալգըշտըգըն ֆէհմ իտէրէք, Լէօբօլտուն պաշընտա տէօնմէքտէ օլան պիր ֆէլաքէթ չարխընը տէրք իթմէքտէ, վէ պինաէն ալէյհ, զիհաւէտիւյլէ տէրտ ու մէրագ իյլէմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, տէրտի տէրունինի սէթր էյլէմէքտէ իտի։

Հալպու քի Դօրա, մէրգումէնին պու զայրէթ վէ պու ճէսարէթինտէն ալտանարագ խայրլուլուգըն տէկիլտիր. Մարի, ֆամիլեամըզըն ճէլլատը պուլունան Մարսիալըն էվլատը Լէօբօլտու տիյտտէ օլմամըշ տըր վէ օլմագ տիլէրէք իթիգատընտա սապիթ գատէմ պուլունտուգտան պաշգա, օլ պապտէ տօղթօր Ժօզէն թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշօլան տիգգաթ վէ իհտիյաթը տախի, այրըճա էհէմմիյէթ վիրմէքտէ իտի

Պիչարէ չօճուգ իսէ, պիր քէրրէ քէնտի օտասընա չէքիլիպ հայլընըղճա գալտըղընտա, արթըգ քիմսէտէն պիր չէքինմէքսիզին քէօշէսի պուլունմատըղընտան, սէրպէստչէ պօշալըպ ըշգըլարագ աղլամագտա, վէ սէլլէր կիպի կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ իտի։

Մէրգումէնին աղլամա աղլամա, տէրտի տէրունի ճիւշինէ կէլսին օլտուղունտան, վէ աղլըտա պաշընա կէլմիշ պուլունտուղունտան, տուրու ֆիքիր իլէ պիր խայլիճէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, պիրտէն պիրէ, չու աթիւէքի գարարը վիրմէկէ պաշլատը։

—Դօրա վարըքըն, Լէօբօլտուն խաբարընա, իթթէտիկի գատար չալըշմագտա պուլունսուն... —տիմէքտէ իտի մէրգումէ, —պէնտէ քէնտի թարաֆըմտան, հէրշէյպատտապատ, մէրգումու գուրթարմագա չալըշաճաղըմ տըր. — մէրգում պու կիճէ պուրատա կէլէճէք տիր... վէ կէրչի չիմտիյէ գատար, պու նիյէթինի, էմրի պատիրէթէ գարշը կէօսդէրէք, էսէֆ իտիպ լաէթլէր օգումագտա իտիմ..., հալ պու քի արթըգ չիմտիյէ, Թահսին իտիպ սէօյլէր օգուսամ ճայիզ տիր... — պէն պու կիճէ անը պէքլէմէլիյիմ, վէ վիրէճէկի խապէրի ալըր ալմազ,

իտիպ բարքամա քէնտիսինի պուլմալըգսըմ, —մէրգում պէնիմ քէնտինէ սէօյլէտէճէքլէրիմի իշիթմէլի, տինլէմէլի, վէ էմնիյէթ իտէրէք իթաաթ էյլէմէլի տիր... — վէ պիր քէրրէ անըն սէյլէմէթ իւզրէ գալմասընը գարարլաշտըրըրտագ գալ պիրի բաշաթ իթտիրտիքտէն սօնրա, քէնտիմի տէ թէճէլլինին րէսմինէ իհալէ էյլէմէլիյիմ։

Մարի պունլարը պէօյլէճէ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, սանտալեէսինին գալգար, րէնճիրէնին էօնինէ կիթտի, վէ րէսուլլէրինի հօգսար գալտըրտը։

Մահիյէթալըն տիւշէր ըշըղը բարգը թէնթիր իյլէմէք, վէ հէր թարաֆտա ճէրէհան իթմէքտէ պուլունան սուլար, կիւմիւշ կիպի պարլամագտա իտիլէր։

Օրթալըգտա սէսին պիր սուսլուգ հիւքիւմ իյլէմէքտէ իտի։

Եալընըզ չըմէնտէֆէր գաթարլարընըն, արալըգ արալըգ ըսլըգլարը իշիտիլմէքտէ իտի։

Մէրգումէ էվվէլքի օլան րիւզկեարըն սէրինլիկինտէն ալըպ գօրգուպ մէրագ իթմէքսիզին, րէնճիրէնին նէզտինտէ, հիւզիւնիւ րիւզկեարա վիրէրէք օթուրտու, վէ քէնտու քէնտուսինէ,

—Իշթէ պուրատա, պէն անը պէքլէմէլիյիմ... —տէտի։

Մէրգումէ, վագտա պէքլէմէք իսթէմէքտէ իտի, հալ պու քի արատան պիր սաաթ գատար կէչմիշ, վէ հօրլօնլուղու, քէնտի միրաթընա զալէպէ իյլէտիկինտէն... պաշընը գօլթուղու քէնտըլընտա վազ կէչմիշ օլտուղու հալտէ, ույգուսու կէօզիւնիւ րիւշ իտի։

. . . .

Զաթէն զիյատէ սէպքաթ իթմիշ օլան խիւնաէքաթէն, Լէօբօլ աղաճլարա սարըլըպ թըրմանարագ, բարգաաշըպ կէչտիկինտէ, Սէնթ-Ուէն գամբանասը սաաթը, կիճէնին սաաթ օն իքիսինի վուրմագտա իտի։

Մէրգում, պիր քէրրէ բէնճէրէյի պարգտան պալտուզ սօնրա, ուրու վիրտի, վէ գուլագ վիրէրէք ուսթալըգը տինլէտի։

Վէ չիւպհէսի մուճիպ օլան օ՛ սէս իշիթմէտիկինտէն, ուստու սուսու իւրքիւնէրէք, վէ ագաճլարըն ալթըլարընտան սապըտա սապըտա կիտէրէք, քէօշկէ տօղրու իլէրուլէմէկէ պաշլատը, կէրչի նէրէյէ աղաճլարըն հարրագլարը տօլու պուլունմագտան նաշի, պիր իւրիւրիւթ սէսի չըգմամագ գօրգուսու պուլունմագտա իտի իսէ տէ, հէլէ պէրէքէթ վիրսին քի, կիճէնին չէքիլտէն, մէզքիւր հարրագլար ըսլանըպ, հոլմազ օլտուղլարընտան, մէզքիւր գօրգու տախի տէֆ օլմագտա իտի։

Արատան ճիւզի պիր վագըթ կէչտիքտէ, մէրգում քէօշկիւն էթրաֆընտա պուլունան չարպըլըգա վարմըշ օլտու։

Մահէլլի մէզքիւրտէ, տիքէնլի վէ սըգ հարրագլը պիր ֆէտան պուլունմագտա օլան պիր սէբէթին արգասընտա, թօբլանըպ օթուրարագ, հօգարը տօղրու պագմագա պաշլատը։

Քէօշկիւն բէնճէրէլէրինտէն ալթը ըշըգ կէօրինմէքտէ իտի։

Վէ հալըզըգ պիր բէնճէրէնին աըչըգ պուլունմասը կէօրիւլմէքտէ իտի։

Լէօբօլ մէզքիւր բէնճէրէնին բէք ալէս թանըմագտա իտի... — մէզքիւր բէնճէրէ, Մարինին օտասընըն բէնճէրէսի իտի։

—Պէսպէլլի, մահզա պէնիմ իշարէթիմին սէսինի գօլայ վէ չաբուգ իշիտէպիլսին իչին ճամը աչըգ

պըրագմըշ օլմալը տըր . . . —տէտի Մէրգուհ քէնտու քէնտուսինէ,—էմին իտի քի, Մէրգուհէ պէնի պէքլէմէքտէ իտի . . .

Լէօբոլ պու հալ իւզէրինէ զիյատէսիյլէ սէվինմէյէ պաշլամըշ տըր։

Մէրգուհ չէնէ սանիյէ պէքլէտիքտէն սօնրա, քէնտի մէքթուպունա ճէվապը կիպի, միւլայիմ պիր սէս իլէ, վէ մահզուն մահզուն, իքի էլինի պիր տուտուք չէքիլինտէ թութարագ, պայղուշ կիպի էօթմէկէ պաշլատը։

Մարի հէր նէ գատար ույգույա տալմըշ իսէ տէ, մէզգիւր սէսի իշիտիփ ֆարգ իտէրէք, կէօզլէրինի աչտը։

—Պէնիմ ույգում կէօթիւրմիւշ տիւր . . . —տէտի Մէրգուհէ քէնտու քէնտուսէ,— էմինէ տիր քի օ տա կէլմիշ պուլունմա տըր . . .

Լէօբոլ յինէ յարըլըն էօթմէկէ պաշլատը։

Պունուն իւզէրինէ, Մարի տէ տաղա տայանը, բէնճէրէյի թէքլիֆ աչտը, վէ էկիլէրէք աշաղը տօղրու պագտը։

Լէօբոլ Մէրգուհէյի կէօրիւնճէ, սազլանտըղը մահէլլէտէն աճապա տալգալագ, քէնտիսինի կէօսթէրմէքսիզին զայէթինտէ պուլունտու։

Պիր տէ Մէրգուհէնին գուլաղընտա իքի «ԳԻՑԼԷՑԻՆԻԶ ԳԷՆԻ» լըզէլէրի կէլիփ էրիշտի իսէ տէ, պիչարէ Մարի, կէրէք քէնտիսինի, վէ կէրէք քէնտիսինին ղայէթլէ ղայիֆ պիր հալտէ օլտուղունու տիւշիւնիւպ, վէ պէլքի սէսինի իշիթմէտիքլէրի իչին տէ չիւնքի իշիտիլմէմիշ, հէման քալտըրըմալը պէնճէրէյի գափատը, վէ աըրատան պիր տէգիգա կէչէր կէչմէզ աշաղը ինէրէք, գափուն անահտարը տէլիկինտէն ճըգարըփ չէքտի։

Մէրգուհէ կիւճէնին սուսզուղունտան, վէ ճանըմըզ պիր պուլուտլու կէճէ օլմասընտան իսթիֆատէ իտէրէք, քէնտի քէնտինէ պիր պիր իւմիտ վէրիւրտի։ Քէնտի մէքթուպունու թահսիլ իչին, քէնտի սէվտիկի պիր գըզը իշ պուլմագ իշին պիր ճէվապ օլմագ իչին իսթէյին կէլմէտի։

Մէրգուհէ տօղրու Լէօբոլա տօղրու կիտէճէք իտի, պունտան պաշգա տօղրու սէվտիկի պիր գըզը կէօրմէք իշին, պալքոնտա պուլունան Լէօբոլ սըրըն մէրքէզի պէթփըթլէտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, մահէլլէ մէյտանըն կէնիշ պիր եէրինտէ, վէ էլլէրինի թութթուղու սըրատա, իսթիրահաթ իշին էնէրճիլէրինին հէփ սինի իթմէքտէ իտի, տօղրուսու տէ իքի պիր պէրապէր տուրուր թագղորապ, չէքտիւ, սէվտիկի ինսանընընքի՝ կիտէրէք, կէօրիւնէրէք։

—Պէնիմ սէսիմի իշիթմիշսինիզ . . . կէլտինիզ . . . էմինէմ իտի քի պէնի սէվմէքտէսինիզ . . . պիլէմէմ, չիւնքի օրգէ քէնտի մէսէրրէթի գալպիմէ վէ չիւ քրանլըքէթլէ նասըլ պէօյլէ իտէյիմ . . . Ահ, Մարի . . . ազիզիմ Մարի . . . պիլմէզտինիզ, պէնի նէ՞ մէրթէպէ մէսուտ գըլմաղա տօղրու . . . էհէմշէ պիլէ իտինիզ . . . —տէտի։

Մարի պիրտէն պիրէ Մէրգուհէնին լագըրտըսընը քէստիրտի, վէ էլինի էլլէրինտէն կէրի չէքտի։

—Պէն սիզին սէսինիզի իշիթտիմ վէ կէլտիմ, վէ էկէրչի սիզ պանա մէզգիւր մէքթուպու կէօնտէրմիշ օլմաս իտինիզ, պէն քէնտիմ սիզէ կէօրէ հաղարայ չաղըրմագ իտէմ,—տէտի Մէրգուհէ, հէր վագըթ քի սիզին պէնտէն պէքլէտիկիմիզ օլմասա պիր սէս իտէ. —Չիւնքի, չիմտի պէն սիզէ լօյլէ չէյլէր սէօյլէյէճէկիմ տիր քի, կիճէլէրի պիր տիւրլիւ օլամազ. կիտէ, քէնտի իւմիտիմ պիտիրմիշ տիր, թամամ պույուրունուզ պէօյլէ պէօյլէ թամամլասէքսինիզ . . .

—Օ՞ֆ, լագըրտըմը քէսմէյինիզ . . . —նէ օլտէմ, նէ պէշէքրի, նէ միւճամէլէ, վէ նէ տէ պէհանէ հիչ պիր լագըրտըյը վագթի տէկի՛լ տիր . . .— միւլհազա օլունուզ, պէնիմ հագգըմտա պէք մուխաթարա ըլ տըր . . . պինաէն այէյն չօգ վագըթ կէչիրմէկէ կէլմէզ, զիրա, մաաղալլահ, էկէրչի պէնիմ, թամամէն չըգմըշ օլտուղու մուանէլէն, վէ պէնի տիւշմէն պիր կէօրէն օլուր իսէ, իշիմ պիթիփ խարապ օլաճաղըմ շիւպհէ եօգ տուր . . . իմտի, էյի տինլէյինիզ պէնի վէ գըզըմա, լագըրտըմ կէլէն ճէվապլարընը վիրինիզ . . . —պիր գաչ տէֆալար, Փարիսի թէրք իթմէնիզ հագգընտա, սիզէ եալվարտըմ ըճալար իթտիկիմ, էլպէթթէ տէխաթըրը իթմէքտէսինիզ, էօյլէ տէկի՞լ մի . . .

—Էվվէթ, ֆագաթ, պէնտէ բէտա իլէ ճէվապ վիրմիշիմ տիր . . . —տէտի Լէօբոլ քէքէլէյէրէք.

—Էվվէթ, սիզ րէտտ իթմիշսինիզ տիր,—տէտի Մարի, հալ պու քի պու տէֆա սազըն րէտտ իթմէյէսինիզ, վէ իթմէմէլիսինիզ . . . —Լէօբոլ պիզիմ իւքիմիզին տախի պաշընտա պիր թէհլիքէ վէ պիր ֆէլաքէթ չարխը տէօնմէքտէ տիր . . . —իմտի, չիմտի պէն սիզէ,— «գաչընըզ» տիմէյէճէկիմ տիր, չիւնքի, պիլիրիմ, մատամ քի պիր սամաւ օլուրզ, պիլիթթապի, թէհլիքէ վէ ֆէլաքէթ լագըրտըսընը իշիթմիքիզ կիպի, թա քիւսթախլըգ տէրէճէսինէ գատար վարըրագ, մուգավէմէթէ ճէսարէթ իտէճէքսինիզ տիր,—անըն իչին, սիզէ եալըննըզ չէօյլէ սէօյլէյէճէկիմ տիր եանի,—պէնիմ սիզին հէնուզ ազ օլտուղունուզ, չօճուգ կիպի զօրգամաքըմ . . . —պէնի գուրթարմալըղըմ, վէ չիւնքի մէզգիւր ֆէլաքէթին տէֆինէ միւզաքէրէյի օլա-

մաճաղընըզ տըր, Թագրիպէթլէ սիզին Փարիս իթմէքլիկինիզ իգթիզա իթմէքտէ տիր . . . » տիյէճէկիմ տիր,— նէ՞ տէրսինիզ, պու թէքլիֆիմի գապուլ իտէ՞րմիսինիզ, եօգսա իթմէ՞զմիսինիզ . . .

—Տիմէք տիր քի, սէօյլէտիկինիզ թէհլիքէ զօրլուսու, ճիտտի պիր չէյ օլմալը տըր . . . էօյլէ՞ մի,—տէյի սօրտու խըմտը Լէօբոլ։

—Պէն պունու, քէնտի նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրէք սէօյլէրիմ, վէ ումարըմ քի արթըգ սիզ տախի չիւպհէսի գալմըյաճագ սուրէթտէ կէօրմէսէքսինիզ քէօմիւլէն ինանըրսընըզ . . .

—Պու սէօյլէտիկինիզ ֆէլաքէթ, նէ՞ րէտէն, վէ նասըլ քիմին թարաֆընտան կէլմէքտէ տիր ։

—Սիզտէ գալմըն պիլմէքտէսինիզ քի, պէն անը սէօյլէմէմ.—չիւնքի, ֆէլաքէթին պիր էսրարըն ամահ պիւյիւք պիր էսրար տըր . . . պէնիմ պէրապէր, մէզգիւր էսրարըն մէքթէպլիկի չօգ պիւյիւք պիր էսրար տըր . . .

—Մէգտար պիրիքտէ կէօրմէքլիկ մախսու՞ս պիր էսրար մը տըր . . .—տէտի Լէօբոլ տիւշիւնճէ իւզէրէ գալմըշ օլարագ,— վէ մէզքիւր էսրարըն, կէրէք սիզին վէ կէրէք պէնիմ հագգըմըզտա պիր թէհլիքէ թաշը պուլունմագտա տըր, էօյլէ՞ մի

—Էվվէթ. իքիմիզ իչին տախի պիր պիւյիւք թէհլիքէ պուլունմագտա տըր . . . ֆագաթ, պիր գաչ հաֆթա սօնրա, մէզքիւր թէհլիքէ մահվ օլարագ, պէնտէ սէրպէսթ օլաճաղըմ տըր . . . —վէ իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, մութլագա կիթմէլիսինիզ, տիմէքտէյիմ,— նէ՞ տէրսինիզ, պանա խանըրմըսընըզ, եօգսա խանըմա՞զ մըսընըզ . . .

—Ինանըրըմ, սիզէ տայիմա ինանըրըմ,—լաքին, պէնիմ պու ղայրէթիմ, նէ՞ գատար վագըթ իչին

օլաճագ տըր ։

—Իհթիմալ տըր գի պիր այ գատար պիր միւտտէթճիք իչին օլաճագ տըր ։

—Նէ՞րէյէ կիթմէքլիկիմ իգթիզա իթմէքտէ տիր ։

—Օնտա պիր պէ՚իս եօգ տուր, նէրէյէ օլուրսա օլսուն . . . —իսթէր իսէնիզ Ինկիլթէրրայա կիտինիզ . . . իսթէր իսէնիզ Սիւիսրէ . . . վէ եա խօտ Պէլճիգայա կիտինիզ . . . Ֆագաթ, հէր նէրէյէ կիթսէնիզ, իսմ ու լագապընըզը տէկիշտիրմէլիսինիզ գի, սիզի տանըմագտա պուլունմասընլար ,

—Ա՜հ, ազիզէմ Մարի, կէրչի սիզտէն ճիւտա տիւշմէքլիք, պէնիմ իչին պիր էօլիւմ տէմէք տիր . . . լագին, հէր հալտէ իթաաթա մէճպուրըմ . . . Ֆագաթ, պու իթաաթտան միւմկին օլամայաճագ տըր...

—Սէպէ՞պ ։

—Չիւնքի, հէնուզ վալիտէմտէն ալտըղըմ խապէրէ կէօրէ սէրվէթ, քէնտի իւհտէմէ պուլունմագտա տէկիլ տիր . . . ալէն չիմտիքի հալ փարալըր պիր թայէ հալինտէ պուլունմագտատըր . . . ալէյհաթմա սարֆ իտէճէք մըգտար փարամ եօգ տուր ։

—Սըգըլմայընըզ, եալընըզ պանտա՞ն մը իպարէթ պուլունմագտա տըր . . .

—Լագին պէն գանի իտէրիմ քի... —տէտի Լէօբօլ ։

—Պու սէպէպ սիզին կիթմէնիզի մէնէ քաֆի տատա օլունամազ ...—տէտի Մարի,—պարին պօլթամամ իչ վէ եախօտ տէօրթ պէշ պինէր Ֆըրանգլըգ գազանմագ ալըրսընըզ . . .

—Պու սէզօսէքլէրին պարա գիմի՞ն թարաֆընտան կէօնտէրիլէճէք տիր . . .

—Պէնիմ քէնտի թարաֆըմտան... սիզէ պիլտիրիրիմ քի, պէնիմ քէնտիմ մախսուս պիւյիւք պիր սէրվէթիմ վար տըր . . .

—Օ՜ֆ, ամա՛ն, ըէճա իտէրիմ սիզէ, եարտըմընըզ պուլունա . . . —տէտի Լէօբօլ հարարէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ,—գապուլ իթմէյէճէկիմ . . . գապուլ իթմէմ . . .

—Սէպէ՞պ, նիչին գապուլ իթմէզսինիզ ։

—Պիր գատընտան . . . պիր կէնճ գըզտան, պու եօլտա պիր փարա գապուլ իթմէքլիք . . . տիւչիւնիւնիւզ պիր այպ . . .

—Հա՞նըրա, սիզ պանա, պէնի սէվմէքտէ օլտուղունուզու, տահա չիմտի սէօյլէմէքտէ իտինիզ . . . տիմէք տիր գի, սիզին գալպինիզ քիւճիւք իլէ մէյլ օլուր, վէ մուհապպէթ իչին իսէ պիր քէօշէ պուլունմագտա տէկիլ տիր, բէք այէ, իմտի էօյլէ օլտուղտա, գալընըզ, Ֆագաթ գալընըզ...պէնիմ պարամի սէլամէթիմ օլաճագ օլան պիր խուսուս ըէտտ իտինիզ, վէ պանա օլան մուհապպէթինիզի, քէնտի գուրուրունուզա վէ էֆքեարը մահճիւպէնիզէ ֆէտա՞ իտինիզ . . . —տահա... արթըգ պու սիզին իլէ, սօն կէօրիւշմէքլիկիմիզ օլաճագ տըր...

Մարի պունու պէօյլէ սէօյլէտիքտէն սօնրա, Լէօբօլու թէրք իլէ, քէօշկէ տօղրու պիր գաչ ատըմ իլէրիլէտի ։

—Տուրունուզ . . . տուրունուզ . . . —ըէճա իտէրիմ, գապուլ իտէրիմ, ըէճա իտէրիմ . . . —ըէճա ունուտուր իտէրիմ . . . —տէտի Լէօբօլ զէքէլէյէրէք,—իթաաթ իտէրիմ . . . —էմրէտ, գապուլ իտէրիմ . . .

—Ինշալլահ, արթըգ պիր տահա պու հիգծարը թէրէտտիւտ իթմէճէքսինիզ տէյիլ, էօյլէ տէկի՞լ մի,—

տէտի Մարի տուրարագ ։

—Խայր, արթըգ իգհարը թէրէտտիւտ իթմէյէճէկիմ վազ իտէրիմ . . . —արթըգ պունտան սօնրա, սիզին միւրատընըզ հէր նէ իսէ, իթաաթ ու իճրասընա միւսարաաթ իտէրիմ . . . —Նէ՞ վագըթ եօլա չըգմալըյըմ ։

—Միւմկին օլտուղու գատար էրթէ, հէմէն մէքթուպումու ալտըղընըզ տագիգատա, եօլա չըգմալըսընըզ . . .

—Բէք այէ, կիտէրիմ, վէ եալըլզ եարըմագըլըղտա սիզէ վիրիրիմ, լագին, ունուտմայընըզ գի, տահա պէնի ունութմայընըզ, իլլա, հէր վագըթ մէքթուպ եազարագ, հագգընըզտա խապէրլէրի էքսիք իթմէյէճէքսինիզ տիր, էօյլէ տէկի՞լ մի . . . եօգսա, պիր տիւրլիւ թէհամմիւլ իտէմէյէճէկիմ, չիմտիտէն խապէր վիրիրիմ ։

—Էվէթ, պէն հէր վագըթ սիզէ հագգըմտա մալիւմաթ վիրիրիմ . . .

—Նա՞սըլ, վէ՞ նէ՞ թարիգ իլէ ։

—Սիզ պանա, պուրատա Սէնթ-Ուէնէ, «բօսթ ըէսթանթ» օլարագ մէքթուպ կէօնտէրիրսինիզ, վէ մէքթուպունուզուն իւզէրինտէ, պէնիմ իսմիմի պէրայէ՝ Ակար իսմինէ եազարսընըզ . . . —մէրգումէնին իսմինի ունութմայաճագսընըզ, էօյլէ տէկի՞լ մի ։

—Մէկէրչի ունութմագ միւմքի՞ն մի տիր ։

—Պիր քէրրէ պէն, սիզին նէրէտէ օլտուղունուզու, վէ նէ իսմ իլէ պուլունտուղունուզու պիլտիկիմտէ արթըգ սիզի պէքլէթմէյիւպ, մէքթուպ եազաճաղըմա էմին օլմալըսընըզ . . . —Նիյէթինիզ գա՞նկի թարաֆա կիթմէք տիր ։

—Ինկիլթէրրայա.

—Պուլօնեը թարիգիյլէ մի կիտէճէքսինիզ, եօգսա Հա՞վրը թարիգիյլէ մի ։

—Հավրը թարիգիյլէ, վէ պէլքի տէ օրատա պիր իքի կիւն գալըրըմ . . . —լագին, ազիզէմ Մարի, պէնի ունութմայաճաղընըզա էմին իտէ՞րմիսինիզ ։

—Մէրհում բէտէրիմ նամընա օլարագ, էմին իտէրիմ քի, սիզի ա՛սլա ունութմամ . . . պագընըզ,—պէնիմ իչին, արթըգ պունտան տա պիւյիւք պիր իթիմին օլամազ . չիւնքի բէտէրիմին իսմի, քէնտի նէզտիմտէ, բէք մուգատտէս պիր իսմ տիր . . . —իմտի, արթըգ այրըլալըմ, հատտէ եօլտան կիտինիզ . . . —ատիյէօ, ինշալլահ ենինէ եագընտա կէօրիւշիւրիւզ, Լէօբօլ . . . —ատիյէօ . . .

—Մարի,—տէտի Լէօբօլ քէքէլէյէրէք,—պաշգա տիւրլիւ, եանի գուճագլամագ պիր թէզէքքիւրի բիւր հալավէթ էսէրի պըրագըճը օլան պիր ատիյէօյէ տահա հիմմէթ իթմէ՞զ միսինիզ . . .

Մարի պունա գարշըլըգ ճէվապ օլարագ, մէրգումուն ումուզունա տիւշիւպ գուճագլատը, սինէսինէ տօղրու չէքտի, վէ քէմալի բաքիզէլիք վէ մուհապպէթ իլէ, կէօզ եաշլարըյլա ըսլանմըշ օլան եանագլարընը պուսէ իթթի ։

Վէլ հասըլ, իքի տէֆա օլարագ, օ մէրթէպէ մէյլ ու մուհապպէթ աթէշիլէ եանմագտա օլտուղու հալտէ, մէրգումտան այրըլտը . վէ քէօշքէ սիւքէսիքէ պիր սէօյլէյիշ իլէ ։

—Արթըգ չիմտի կիտէպիլիրսինիզ . . . —սէվէրիմ սէնի . . . —տէտի ։

—Վէ հէր վագըթտա սէվէճէքսին, էօյլէ տէկի՞լ մի ։

—Էվէթ, ճանըմ թէնիմտէ օլտուգճա սէնի սէվէճէկիմ տիր . . .

—Վէ պէնիմ օլաճագսըն տըր ։

ծայլէ ոտքին՝ մի ։

—Էվվէթ , էկէր օլուր իսէմ , ան-ճագ սէնին օլաճաղըմ՝ տըր , պաշ-գա հիչ պիր քիմսէնին օլմաճաճա-ղըմ՝ տըր , վէ եախօտ քիմսէնին օլ-մագ տըղըն գապըէ կիրեճեկիմ տիր...

—Բէք ալէա , Մարի , իչթէ պէն-տէ կիտիյօրում . . . լաքին , պիր պուսէ տահա հիսսէթ խաէ՞րմիսին ...

—Բէք ալէա . . . հաթթա , տէ-կիլ պիր պուսէ , իլլա տահա զիեա-տէ ալապիլիրսին . . .

Լէօբոլ եիկիրմի գատար պուսէ-լէր ալտըգտան սօնրա պըրագըբգ կիթտի ։

—Օ՛հ , Մարի . . . Մարի . . . -տի-մէքտէ իտի մէրգում քէնտու քէն-տույէ աղաճլարըն ալթընտան գօ-չուպ կիթմէքտէ իքէն , չիւնքի , սէվկիլիսինտէն նուշի տէլի տիփտնէ օ-լարագ , գօրգու վէ միւլահազադան ունութմագտա իտի , -Մարի , ազի-զիմ Մարի , պէլմէզտին սէնի նէ գա-տար սէվմէքտէ յիմ . . ։

Մարի տախի եալընըզ գալընըջա-տա , տօղրու քէնտի տայրէսինէ չըգտը . -կէչի՝ , իւզերինտէ պիւ-յիւք պիր հէյճանը տիլ էսէրի հիւքմ իւմմէքտէ օլտուղունտան , սիւլի զայրէթինի գոյուպ իթմիշ օ-լմասը ճիհէթիլէ , եիւրիւմէկէ տախի մէճալի պուլունմագտա տէկիլ իտի խուլասէ , Լէօբոլուն թէհլիքէսէն գուրթուլմագ տէ օլմասընըտա տէր-խաթըր իթտիքճէ , քէնտուսի մէ-սուտ ատտ իչլէմէքտէ իտի ։

Մէրգումէ տասաղընտան իչերի կիր-տիքտէ , տիզ իւզերինէ կէլտի , վէ.

—Ա՜հ , եա՛ քէտէրիմ , վէ եա վայխտէմ , -տէտի մէրգումէ տաէ-թա եիւքսէքճէ սէսլէնէրէք , -տի-զը ինթիգամ մաստէսինտէ պի վէ-ֆալըզ իթմէքտէ օլտուղումտան տօլայը , աֆվըմըզը տիլէրիմ , -կէր-չի , օլ պապատէ , չօգ չալըշըրմըի-սէտտէ , պիր տիւրլիւ մուվաֆֆագ օլամատըմ , ազըպէթ քեար , քէնտի տույղումտան մաղլուպ օլտում . . . -րէտտ ուլթօհգիրիթմէքլիկէ պօրճ-լու պուլունտուղում պիր տէլիգան-լըխս , սէվիպ տիլտատէ օլտում . . . վէ նիհայէթ , եա անըն իլէ էվլէն-մէքլիկէ , վէ եախօտ պու հայիտէ մէզարէ կիրմէքլիկէ նէ մին իթտիմ,-նաարլ քի եէմինիմինտէ իճրաըն-տա պուլունաճա՛ղըմ տըր . . : -իտտի էկէրչի մէրգումուն խէլասիյէթի ուզրունտա , ֆէտայի ճան իթմէք-լիկէ տախի մէճպուր օլսր իսէմ , աֆվըըզը՝ տիլէրիմ . .

25

Զաշթիկէ նէզարէթի մէէմուր-լարընտան օլուպ , Լիօնէլ Վ.աթըրնա պիր միզիթա միրմէքլիկէ կէլմիշ օ-լան Ժ. Գ. Գօզլէնին կէլտիկի , վէ Ժան Րընօնունտա փարիսին նայետր գազէթալարըընտա , Լօրան Րէյմօն իլէ մախտումի հափգընտա պիր իլան կէօթիւրտիւկիւնին ֆէրատր կիւ-նիւ , Րօզ Գօնչան , Մադոնվալ Տէ-րէյնին Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնէ նագ-լի սէպէպինտէն , մէրգումտան ճիւ-տա տիւշտիւքտէն սօնրա , քէնտի խանէսինէ չէքիլմիշ օլտուղունտան , պիր քէօշէսէ չէքիլէրէք , Էլինտէ Բաթրի նամ գազէթանըն պիր նիւս-խէսինի օգումագտա իտի ։

Մէրգումէ տայիր պէնտլէրի վէ հափատիսլէրի կէօզտէն կէչիրմէքտէ իքէն , պիրտէ կէօզիւնէ Լօրան Րէյ-մօն իսմի իլիշտի ։

Այէմին ուռուքմաշ օլտուղու մէզ-քիւր իսիմ , նա՞սըլ օլուպ տա գա-զէթաէա կէչմիշ տիր տէյի թէաճ-ճիւպ իտմէկէ պաշլատը ։

Պիր մէ[illegible] մէզ-քիւր իլանը օգուտու , վէ անտիտէ

րէնկի ալթարագ , միճաուտի տիթրէ-մէկէ պէա իլէտի ։

—Լօրան Րէյմօ՜ն մու . . . -տէ-տի մէրգումէ քէնտու քէնտույէ . -եա մէրգումու , վէ եաստա էվլատը-նը արամագտա տըրլար . . . -աճա-պա պունտան մագսէ՞տ նէ տիր . . .

Մէրգումէ եըլտըրըմտան վուրուլ-մուշ տուր կիպի պիր հալ քէսպ իթ-տի . . .

Գօնչարը արամաղըգտան էկէր մագսէտ , կէչմիշ հալլէրինէ վագըֆ օլմագլըգ իսէ , հէր պիր չէյ մէյ-տանէ օլմասընը չըգաճագ . . . տիւ-չիւնտիւկիւնտէն , անինտէ , հայըր-տաքի քէօշք խաթըրընա կէլտի , վէ Մարսիսալ իլէ պիրլիքտէ օլալըգ , Լօրան Րէյմօնու պօղուպտու, պաղ-չէտէ տէֆն իլէմէկլէրի տէհչէթֆէր-մա մէնզարէսի , կէօզլէրի էօնիւնտէ թէրսիմ՝ իտիլտի ։

Մասօղալլահ , -տէյի տիւշիւն-մէքտէ իտի մէրգումէ , էկէրչի հիւ-քիւմէթ պու իշի արաշթըրըըրգ տա , ճինայէթիմիզի գաշիրէ իսրաճ իտ-տէճէք օլուր իսէ , հէրէք Մարսիա-լըն վէ կէրէք պէնիմ , իշիմիզ պիթ-միշ տիր .

—Օլ վագըթ իքիմիզին տախի , մագթէլէսէ չէքիլմէքլիկի իգթիզա իտէճէք տիր , վա՛յ պիզիմ պաշը-մըզա , տիյէրէք րէբէլէմէկէ պաշ-լատը ։

Հէմանտէմ գալգըպ կէյինտի , տի-շարը չըգտը , պիր արապա թութ-տու , վէ տօղրու Մօնմարթրըտա վա-գը Րընէ Մախլիֆէնին խանէսինէ կիթտի ։

Մաթիֆէ քէնտի տասաղընտա չա-լըշմագտա իտի ։

Րօզ պիր թէլաշ իլէ մէրգումուն տասաղընտան իչէրի կիրտի ։

—Ա՛, նէ՞ տիր պու թէլաշ սէնտէ , նէ՞ վար տըր , նէ՞ օլմուշտուն աճապ , -տէյի պապըրտը մէրգում , մէզ-պուրէնին լէհճէսինին պօղուգլու-ղունու կէօրտիւքտէ , -եօգսա եի-նէ պիր պէլա վէ եախօտ պիր ֆէ-լաքէ՞թ մի վար տըր ։

—Օգո՛ւ . . . օգո՛ւ չունու . -տէ-յի ճէվապ վիրտի Րօզ Գօնչան մէզ-քիւր գազէթանը մէրգումա վիրէ-րէք , վէ մէզքիւր իլանը բարմաղը իլէ կէօսթէրէրէք ,

Մաթիֆէ եիւքսէք սէս իլէ , չու-ախլիտէքի ասթըրլարը օգուտու ։

«—Հէր քիմ քի , Լօար-է-Շէրի Լօրան Րէյմօնուն , վէ եախօտ մախ-տումի Արման Րէյմօնուն , եա հա-եաթտա օլուպ տանէրէտէ պուլուն-մասընը պիլիր իսէ , վէ եախօտ էօլ-միւշլէր իսէ , միրասխօրու վար իսէ , հէման սարֆը էյզաթ իթմէք-սիզին , Փարիստէ , Րէ սօգագընտա 3 նումէրօլու խանէտէ մուգըմ՝ Մ. Բէսիմէլ նօթէրին տասաղընա կէլմէսի րէճա օլունուր , չիւնքի , միրաստայիր պիր խուսուս պուլունմագ-տա տըր ։»

—Բէք ալէա , նէ՞ օլմուշ , նէ՞ վար տըր , -տէտի մէրգում պաշընը եօ-գարը գալտըրարագ . -միրաս մաս-տէսինէ տայիր պիր իլան տըր պու . գազէթալարտա պու եօլտա իլանլար չօգ տէֆա կէօրմիւշիմ տիր . . . -չու սէնին թէլաշընա սէպէ՞պ նէ տիր. եօգսա սէնին տախի մէրգում իլէ պիր ագրապալըղըն վար տըր տա , միրասա՞ մը գավուշաճագսըն տըր ։ -Տահա իյի եա , Ալլահ սէլամէթ վիրսին ։

—Էվվէթ , մաատէ միրասա տա-յիր տիր , -տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ սաղըրճա պիր սէս իլէ , -հալ պու քի ուճունտաատա պէնիմ իչին հէմ պիր ճէզա մահքէմէսինէ գադրին չըգմագլըգ , հէմ մահպէսէ կիր-մէքլիք , վէ հէմտէ հաթթա , իհ-

Թիմալ տիր քի, մագթելէնէ չէ-
քիլմէյլիք Թէհլիքէսի տախի պու-
լունմագտա տըր . . .

—Հաֆը՛զ ալլահ, նէ՞ սէօյլէ-
եօրսունուզ, նէ՞ տիմէք իսթէեօր-
սունուզ . . . —պանա պիւյիւք պիր
գօրգու վիրմէքտէսինիզ . . .

—Էօյլէ եա, իշթէ պէն տախի
գօրգումտան տիթրէմէքտէյիմ . . .

Վէ, Րօզ պունու սէօյլէտիկիյլէ
պէրապէր, ատէթա պարըլմագ հա-
լինէ տիւշար օլտուղունտան, պիր
սանտալյէյէ իւզէրինէ տիւշիւ վիր-
տի.

—Ղայրէթ ալընըզ, ղայրէթ ա-
լընըզ, —տէտի Մաթիֆէ, —պէօյլէ
վագըթլարտա, պիրազ ճէսարէթ
լազըմ տըր, էօյլէ պարըլըպ տիւշ
մէքտէն վէ գօրգմագտան պիր ֆա-
յտէ հասըլ օլմազ. Իշ նէտիր, նէ
տէ՛ն իպարէթ տիր, անը սէօյլէյի-
նիզ քի իճապը իճրաաընը տիւշիւ-
նէլիմ, —հայտէ յինիզ, սէօյլէյինիզ
պագալըմ . . .

Րօզ անճագ իշիտիլէպիլիր սու-
րէթտէ պիր սէս իլէ, վէ քէմալի
իզթիրապը տէրուն իւզրէ, Ինեօվիլ
քէօշկիւնտէ վուգու պուլան ճինա-
յէթի նագլ իթտի.

—Եա՛, վա՛յ, էօյլէ՞ մի, —տէտի
Մաթիֆէ, —ֆիլվագը քէյֆիյէթ
գօրգուտուղունուզ գատար վար իմիշ,
լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տախի,
պիւթիւն պիւթիւն տիւշարը մէյ-
եուսիյէթ վէ տէհշէթ օլարագ տա
չաղըրմագլըգ քեարը աղըլ սահը-
յամագ . . . —պէնիմ պու իլանտան
անլատըղըմա նէզարէն, Լօրան Րէյ-
մօնուն էօլմիւշ օլմասընը պիլմէքտէ
տէկիլ տիրլէր . . .

—Իհթիմալ տիր քի էօյլէ տիր . . .
լաքին, չունքի մէյտանտէ տիր քի
արամագտա տըրլար, իմտի, եա
մաազալլահ, պիր Թարաֆտան պիր
իք ուճու Թութուլարտա վագըֆ
օլուրլար իսէ, իշթէ օլ վագըթ հա-
լիմ խարապ տըր.

—Էվվէթ, արամագտա տըրլար,
օլ պապատէ հիչ շիւբհէ ճայիզ տէ-
կիլ տիր . . . —Հալպու քի իզինի պու-
լապիլէճէքլէ՞ր մի, իշթէ օրասըտա
շիւբհէլի տիր, չիմտի պու մատտէ-
տէ պիզիմ իչք արանըպ պիլէճէկի-
միզ չէյ, պու իլան քիմի՛ն Թարա-
ֆընտան տէրճ իթտիրիլմիշ տիր,
վէ պու պապտէ մէնֆաաթը վէ միւ-
նասէպէթի պուլունանլար քիմլէր
տիրլէր, անլէրի անլամագ տըր . . .

—Վագըա էօյլէ տիր . . . —իյի
եա, պիզ պունլարը նասը՞լ անլա-
եապիլիրիզ.

—Տօղրուտան տօղրու, մէրգում
իշտէ օլունան նօթէրէ կիտիլիպ ան-
լաշըլմագըլըգ իգթիզա իտէր.

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, էկէր-
չի պէնի պու աթէշտէն պու տէրտ-
տէն գուրթարմագ իսթէր իսէն,
հէմէն տագըգա ֆէվթ իթմէքսիզին,
մէրգումա գօշուպ կիթմէլիսին. —Ֆա-
գաթ, էվվէլ էմիրտէ, պիր քէրրէ
չունու տախի տիւշիւնմէլիյիզ քի,
պու իլան, Լօրան Րէյմօնուն ճա-
նիլէրինի պուլմագ նիյէթիյլէ, պէ-
նի օրաեա ճէլպ իթմէքլիք իչին
գուրուլմուշ պիր տուզագ, պիր տօ-
լապ օլմուշ օլմուշ օլմասըն.

—Վէլէվ էօյլէ պիր թէտպիր օլ-
մուշ օլսա պիլէ, պէնճէ նէ վար
տըր, —տէյի ճէվապ վիրտի Մաթի-
ֆէ, —պէնճէ գօրգաճագ հիչ պիր
շէյ եօգ տուր, իսթէր իսէ վարսըն
էօյլէ օլմուշ օլսուն, —պէնիմ անըմ
աչըգ տըր, —պէն իշ սատըգըմ,
հէր գանղի իշտէ պիր քեար իւմի-
տի կէօրէճէք օլուր իսէմ, օրաեա
գօշմագըլըղա հազըր ու սալահիյէ-
թիմ վար տըր, օլ պապտէ քիմսէ-
նին պէնտէն շիւբհէ իթմէկէ հագ-

ղը օլամազ, նաֆիլէ եէրտէ, օլ
խուսուստա էսէֆ իթմէյինիզ . . .

Մաթիֆէ օթուրմագտա օլտու-
ղու եէշիլ մէշին գաբլը օլան գօլ-
թուղունտան աճաղա գալգտը. չար-
գաֆընը, պասթօնունու, էլտիվէն-
լէրինի, վէ տայիմա գօլթուղունտա
թաշըմագտա օլտուղու, իչի քեա-
ղըտ տօլու պուլունան գօճա պիր
չիզտանընը ալտը.

—Է՛յ կիտի՞եօրմուսուն շիմտի, —
տէյի սուալ իթտի Րօզ.

—Էվվէթ. —չօգ կիճիքմէմ . . . —
պիր սաաթտան սիզէ խապէրինի կէ-
թիրիրիմ, պագալըմ սիզին իչին պիւ-
յիւք պիր թէհլիքէ վա՞ր մը տըր,
վէ էկէր վար իսէ, մէզքիւր թէհ-
լիքէտէ գա՛նղի թարաֆտան կէլ-
մէքտէ տիր . . . սէն պէնի պուրա-
տա պէքլէսէն ֆէնա օլմազ, հա՛,
նէ՞ տէրսին.

—Հալիյլէ պէքլէյէճէկիմ տիր,
ղըրա, զաթէն եիւրիւմէկէ տէ մէճ-
ալըմ գալմամըշ տըր . . . —բէք ֆէնա
պիր հալտէյիմ . . .

—Մէրագ իթմէ, ղայրէթ ալ,
ղայրէ՛թ . . .

—Ղայրէթ ու ճէսարէթիմ պիթ-
միշ տիր . . .

Մաթիֆէ, մէրգումէյի օրատա
պէրագարագ էվտէն տիշարը չըգտը.

Արատան պիր սաաթ կէչէր կէչ-
մէզ, եինէ ավտէթ իթտի.

Մէրգումուն լէհճէսինտէ, պիր
էսէրի էնտիշէ հիւքմ իյլէմէքտէ
իտի.

—Է՛յ ճանըմ, նէ՞ եաբտըն պա-
գալըմ, աման չապուգ սէօյլէ քի,
պիրազ գալպիմ րահաթ օլսուն, —
տէտի Րօզ նէֆէս քէսիլէրէք, —
նա՞սըլ, մուվաֆֆագ օլապիլտին մի.

—Խայր.

—Նօթէրին տաասընտան նէ՞ ճէ-
վապ ալտըն.

—Ալտըղըմ ճէվապ էսէֆամիզ
տիր, չէօյլէ քի, օլ պապտէ պիր
մալիւմաթ պուլունանըն, Սէնթ—
Ուէն քէօշկիւնէ, Լիօնէլ Վարթընա
միւրաճաաթ իյլէմէսի լազըմ կէլմէք-
տէ իմիշ.

—Լիօնէլ Վարթընա՞ մը . . . —տէ-
յի պաղըրտը Րօզ Պլանշ, էլէմի ազիմ
իւզրէ, —ամա՛ն եա Րէպպիմ, պու-
նո՞ւնտա մը ալթընտան օչըգտը . . .

—Էվվէթ, մէրգումա միւրաճա-
աթ իթմէքլիք լազըմ կէլմէքտէ ի-
միշ. —տէտի Մաթիֆէ, —մէրգում
իսէ, Մարսիալ Տէրէյ՚ն ֆամիլեա-
սընըն մահվընա չալըշմագտա տըր . . .

—Տիմէք տիր քի, պու ատամ
հէր շէյէ վագը՛ֆ պուլունմագտա
տըր, —էվվէթ, տիմէք տիր քի մէր-
գում, պունտան տօգուզ սէնէ մու-
գատտէմ, պէնիմ իլէ Մարսիալըն
իճրա իթտիկիմիզ պիր ճինայէթի
պիլմէքտէ՛ տիր . . .

—Նէ՞ սէօյլէեօրսուն.

—Էվվէթ, էօյլէ օլմալը տըր, —
տէտի Րօզ տիւշարը մէյեուսիյէթ
օլարագ, —մութլագա, պու ատամ
իլէ Տօմէնիգօ Սէպալլա, իքիսի տա-
խի պիր էֆքեարտա վէ պիր մագսատ-
տէ խըտմէթ իթմէքտէ օլուպ, վէ
Յալէզ քէօշկիւնի, Տօմէնիգօ Սէ-
պալլաեա, պիր նիյեէթի խաֆիյէ-
եէ մէպնի սաթըն ալտըրմըշ տըր,
վէ պաղչէտէ տէֆն իթտիկիմիզ Լօ-
րան Րէյմօնուն ճէնազէսինի գազ-
տըրըպ չըգարթտըրարագ, իւզէրին-
տէ պուլունան մագպուզ սէնէտինի
պուլմուշ օլտուղունտան, չիմտի մէր-
գումուն, եա էվլատընը, վէ եա-
խօտ միրասխօրլարընը արամագտա
տըր . . . վէ պու թարիգլէ, Մար-
սիալըն հէմ գանը գաթիլ, վէ հէմ
տէ պիր խըրսըզ օլմասընը իսպաթէ
գալգըշաճագ տըր . . . —վէ օլ վա-
գըթ, հիչ շիւբհէ ճայիզ տէկիլ տիր

քի, մեզքիւր ճինայեթլերտէ, պէնիմ սախի իշթիրաք իլէմիշ պուլունտուղում ղահիրէ չըգըրդ անլաշըլամագ տըր...։

—Նա՞սըլ իսպաթ իտէպիլեճէք տիր։

—Գազընըզ նասըլ օլաճագ տըր, օլ կիճէ պիզ Լօրտն Րէյմօնու էօլտիւրմէզտէն էվվել, Մարսիալ մէրգումա վիրտիկի իւչ խիւզ պին ֆրանգըլըգ մագպուզ սէնէտինի, պանա իմզալաթմըշլարտը, տիմէք տիր քի, շիմտի պէնիմ իմզամ մէրգումուն էլինտէ պուլունմագ տա տըր... վէ պիլնաէն այէյն. Նասըլ քի սէնտէ անլայապիլիրսին, պէնիմ իչիմ պիթմիշ տիր... վէ պէնիմ իչին ֆիրարտան պաշգա հիչ պիր չարէ պուլունմազ տա տէկիլ տիր...։

—Գաչմա՞գ մը, —տէտի Մաթիֆէ ումուտըլարընը սիլքերէք, —խայըր, խայըր, օ օլուր չէյ տէկիլ տիր, —Մէկէրչի Լիօնէլ Վօրմլընըն, պիզի թաճթը նազարըլ տիգ գալմա թուլմ-տուրմագ տա օլմասընը պիլմէխօրմուսուն, մէկէրչի բօլիս Մարաֆընտան, տայիմա կէօզէտիլմէքտէ պուլունտուղումուզու ունութմա՞մագ տա մըզըն... —շիմտի, պու հալտէ, ֆիքրը տիմէք, ճիւրմ ու ճինայէթի իգրար տիմէք օլուր... —օլվագըթ հէնուզ սինօրու կէչմէզտէն էվվել թութուլաճագընտա հիչ շիւպհէ եօգ տուր...։

—Իմտի էօյլէ օլսուն տա, պունուն չարէսի նէ տիր, նէ՞ թարիգ թութմալըյըմ...։

—Հիչ, պուլունտա գալմալըյըզ, վէ պիր չարէսինի տիւշիւնիւպ պուլմալը չալըշմալըյըզ...։

—Նէ՞ չարէ արատըրըրըզ։

—Պունա պաշգա պիր չարէ պուլունամազ, անճագ օլսա օլսա պիր չարէ օլապիլիր, չէօյլէ քի, մէրգումուն գազմագ տա օլտուղու գուտուրթա գարշըլըգ, պիր չէյթանլըգ գուլլանալըմ պիզ գազմալըյըզ, —մէրգումուն գուրտուղու տօլապըրը պօզմագա չալըշմալըյըզ...։

—Իյի ամմա, գարշըմըզտա պուլունանըն քիմ օլտուղունու տա խաթըրտան չըգարմամալըյըզ. օնա Լիօնէլ Վարթըն տիմէքտէ տիրլէր...։

—Էվվէթ, պէն տէ ալէա մէրգումուն, ախըրը ինթիգամ խօճիլէրէ հէմ ըէհպէլիք խալիպ, վէ հէմտէ պիր պաշ վէ պիր գօլ մագամընտա պուլունարագ տիւշիւնմէքտէ վէ չալըշմագ տա օլտուղուն պիլմէքտէյիմ, —Հալպու քի, պիր քէրրէ ըէհպէրի մահվ խալիպ... պաշը տիւշիւնէմէզ... վէ գօլու տա չալըշամազ պիր հալէ կէթիրտիկիմիզ թագտիրտէ... քիւլլի խէհլիքէնին էօնիւ ալընմըշ օլաճագընտա, մէկէրչի շիւպհէ ճալիզ օլապիլի՞ր մի։

—Իյի ամմա, մէկէրչի սէն էօյլէ պիր չէյէ ճէսարէթ իտէպիլի՞րմիսին, —տէտի Րօզ քէքէլէխէրէք։

—Նի՞չին ճէսարէթ իտէմէյէճէկիմ, —շիմտի պիզիմ իքիմիզ տախի, մէրգում էօրարա մէնֆուպ պուլունան ատամըն հիւքմիւ թահթընտա պուլունմագտայըզ, վէ պու էսիրլիք հալինտէ, զաթէն պէն հազմ իտէմէյօրում... —վէ զաթէն, պու էսիրլիքտէն գուրթուլմագլըղընտա պիր չարէսինի տիւշիւնմէքտէյիմ...։

—Լաքին, վէլէվ Լիօնէլ Վարթըն մահվ խալսէ պիլէ, էօթէտէ պիրտէ Տօմէնիգօ Սէպալյա վար տըր, վէ մէրգում տախի հէր էսրարա վագըֆ պուլունմագ տա օլտուղտան պաշգա, օնտանտա էքսիք պէլալը պիր հէրիֆ տէկիլ տիր։

—Բէք ալէա, անը տախի մահվ իտէր գուրթուլուրուզ։

—Ա՜, մէկէրչի էօյլէ գաթլէրի

սօխուլտան օլան պիր ճինայէթի իճրա իտէպիլի՞րմիյիզ... —տէտի Րօզ քէքէլէխէրէք։

—Մէկէրչի պիր ատէմ քէնտիսինի միւտաֆաա վէ մուհաֆազա չալըշըր իսէ, պիր ճինայէ՞թ մի իշլէմիշ օլուր, —թէհտիտ վէ մուխախէմէ գալգըշանը վուրմագլըգ, մէկէ՞րչի հագգանիյէթտէն տէկի՞լմի տիր... —Հարպ նիզամը ահքեամընտան տէկի՞լմի տիր...։

—Վագըա էօյլէ տիր ամմա, մագթիմիզինտէ միւսատէսի եօգ տուր, զաթէն թէհլիքէ գարուխա խագլաշմագտա ըըր...։

—Տահա իյի խա, իշթէ պիզտէ պիր սաաթ էվվէլ, իճապը իճրասընա պագմալըյըզ... —պէն պունուն իւզէրինէ տիւշիւնիւրիւմ... — սէն ըահաթը գալպ իւզրէ օլ, մէրագ իթմէ, սէն պունուն չարէսինի տիւշիւնմէքլիկի, պանա՛ պըրագ տա, հայտէ քէնտի իշինէ կիթ... —շիւնքի, պու եօլտա ֆիքիրճէ իշլէրտէ պէն խալընըզ գալմալըյըմ քի, լախըզըյա տիւշիւնէպիլէյիմ...։

Րօզ Պօնչան մէրգումուն պու լագըրտըլարը իւզէրինէ, պիւթիւն պիւթիւն քէնտուլի սահիլի սէլամէթէ չըգդը մագամընտա թուխմարագ, իթմինանը գալպ իւզրէ օլամատը իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մէրգումուն իշկիւզարլըղընը պիլտիկի ճիհէթլէ, էնտիշէ վէ մէրագը ճիւզինէ թէսկին օլտուղունտան, Մաթիֆէ տիրսէքլէրինի թըրաքէզա իւզէրինէ վազ խալիպ, վէ պաշընը տա էլլէրի իչինէ վազ իլէ, տէրխալի թէֆէքքիւրէ տալմագ տա օլտուղու հալտէ, պըրագըպ քէնտի խանէսինէ կիթտի։

* * *

Կօնթրան տը Լամէնի, օլ կիճէնի բէք ֆէնա պիր սուրէթտէ կէչիրմիշ իտի։

Մէրգում, Ամէլինին, լավտանօմ (աֆիօն րուհու) խէրինէ, իլաճը իչինէ տամլաթմըշ օլտուղու գէհիրի իչէրէք ուխուտուպտան սօնրա, սապահըն սաաթ հէնուզ պիրինտէ օլտուղու հալտէ, թարիֆտէն միւսաթաղնի պիր սանճը իլէ ուխանտը։

Ֆագաթ, հատտէն զիխատէ ճէսարէթլի վէ թէհամմիւլլի օլտուղտան պաշգա, գէվճէսինի տախի հատտէն զիխատէ սէվմէքտէ օլտուղունտան, օլ մէրթէպէ սանճըլար չէքմէքտէ օլըղը թագտիրտէ տախի մէրգումէնի աճըմագտէ օլտուղունտան, ույգուսունա քէտէր վիրմէսին իչին, սէս վիրիպտէ ուխանտըմատը։

Հալպու քի մէրգումուն վալիտէսի, էնվայի տէրտ ու մէրագլար ֆիքրինի իսթիլա իլէմէքտէ օլուպ, թա սապահա գատար ուխուխամատըղընտան, հէման էրքէնտէն գալգմըշ իտի։

Մէրգումէ սաաթ սէքիզ պուչուգ րատտէլէրինտէ, օղլունու կէօրմէկէ կէլտի, վէ մէրգում տախի, քէնտուլէ գուլլէթ վիրէրէք, վէ կիւլիւմսէխէրէք, վալիտէսինին էսէֆինի տէֆ ու թէնզիլէ չալըշտը իսէ տէ, մէրգումէ օղլունուն, ատէթա պիր էօլիւ հալինտէ պուլունտուղունու կէօրտիւկիւնտէն, քէնտուլի զապթ իտէմէխէրէք, աղլամախա պաշլատը։

—Աճա՞յիպ, —տէտի մէրգումէ, —պէօյլէ խալընը՞զ մը գալմըշըն տըր... մէկէրչի պիր քէյֆսիզի պէօյլէ խալընըզ պըրագմագ օլո՞ւր մու... հանը խա, Ամէլի խանընըզտան այրըլմախարագ, սիզի տայիմա կէօզէտէճէք իտի... Հալպու քի, հէնուզ գալգմամըշ տըր պիլէ։

—Վալիտէճիկիմ, Ամէլի հագգընտա ֆէնա սէօյլէմէյինիզ...—

տէյի ճէվապ վիրտի Կօնթրան, —պի-
չարէ չօճուգ, կէրչի եանըմտան այ-
րըլմազ իսթէմէմէքտէ իտի իսէտէ,
բէք եօրկուն պիր հալտէ օտուզու-
նու կէօրտիւկիւմտէն, պէն քէն-
տիմ, պիրազ կիտիպ բահաթ իյլէ-
մէսինի իպրամ ու րճա իյլէտիմ, —
վէ նիհայէթ իսրար իտիպ կիթմէք
իսթէմէտիկինտէն, էմր իյլէտիմ...—
վէ հալիյլէ մէրգումէտէ էմրիմէ ի-
թաաթ իյլէտի...—վէ պունտանտա
գաթինազար, հիչ պիր իգթիզամ
պուլունմատըգտան պաշգա... ա-
նըտա գարշըմտա կէօրտիւքճէ իսէ,
տահա զիեատէ ֆէնա օլմագտա
իտիմ...։

—Մէրգումէնի նէ գատար չօգ
սէվմէքտէսին, —տէտի մատամ Պը-
լանշ, նիյէթի ֆաշ էտէ իւզրէ սէօյ-
լէմէքտէ օլտուղունը կիզլէմէյէ չա-
լըշարագ։

—Էվվէթ, բէք չօգ սէվմէքտէ-
յիմ... աչըգ անէ սուրէթտէ սէվ-
մէքտէյիմ... Էվվէթ վալիտէ...—
վէ էօյլէ օլմասըտա, վազիֆէմ իգ-
թիզասընտան տըր։

—Աճապա մէրգումէ տէ, սէնին
պատի սէատէթի հալին սաեբըմազ-
տա՞ մը տըր...

—Էվվէթ, վալիտէճիկիմ, պատի
սէատէթի հալիմ օլմագտա տըր...—
պէն Ամէլինի բէք իյի թանըմազ-
տըըմ...—սիզտէնտէ իյի թանը-
մազտըըմ՚, չիւնքի հէր նասըլ իսէ,
սիզին մէրգումէ հագգընտա տէր-
քեար օլան էֆքեարընըզ, բէքտէ
տիւրիւսթ տէկիլ տիր...—զէվալլը
կէնճ գըզըն, տօղրուսու, չայեանը
մուհապպէթ տիր...—սիզէ եէմին
իլէ սէօյլէրիմ քի, նէ գատար սէվ-
սէմ լայըգ տըր... վէ հաթթա,
տահա զիեատէ սէվմէքլիկէ շայէա-
թէ տիր... վէլհասըլ, օ պիր զէվ-
ճէ օլաճագ, իլլա պիր մէլէ՛ք տիր։

Մատամ Պլանշ արթըգ պունա
գարշըլըգ պիր ճէվապ վիրմէքսի-
զին, լագըրտըեը թէպտիլ իտէրէք,

—Նա՛սըլ, պարի պու կիճէկի
բահաթճա կէչիրէպիլտի՞ն մի, —տէյի
սուալ իյլէտի։

—Խայըր, բէք ֆէնա պիր հալտէ
կէչիրտիմ...։

—Տիմէք տիր քի աղըր վէ սան-
ճը չէքտին, էօյլէ՞ մի։

—Արալըգ արալըգ, էվվէթ։

—Էլպէթթէ ագշամքի իլաճընը
ալմըշսըն տըր, տէկի՞լ մի։

—Էվվէթ, վալիտէ, Ամէլինին է-
լինտէն ալարագ իչտիմ։

—Պու սապահ քէնտինի նա՛սըլ
պուլտուն...։

—Կէրչի սանճըմ քէսիլմիշ տիր,
լաքին, բէք տէրմանսըզ պիր հալտէ
պուլունմագտաեըմ...։

—Պուրատա կէլմէզտէն էվվէլ,
պէն տօգթէօր Ժօզ Սիմիէլէ խապէր
կէօնտէրէրէք, պու կիւն էրքէն-
տէն կէլմէսինի րճա իյլէտիմ։

—Բէք իյի եափմըշսընըզ տըր։

—Սէնին օնա էմնիյեէթին վար
տըր, էօյլէ տէկի՞լ մի։

—Էվվէթ, մէրգում սիեահ տօգ-
թօր բէք իյի պիր ատամ տըր,—մէր-
գումտան բէք հօշլանմագտաեըմ...
ֆագաթ, մալիւմ եա, պէն արթըգ
հէքիմլիք իլմինէ ինանմագտա տէ-
կիլիմ... պէն արթըգ պիր աղ գա-
տէրճի օլմագտաեըմ,—էկէրչի անը-
մըն եազըսը պու տէրտտէն էօ-
մէքլիք իսէ, մութլագա էօլէճէկիմ
տիր։

Գօնթէս Պլանշ օղլունուն պու լա-
գըրտըսը իւզէրինէ, էլլէրինի պիր
պիրինէ գավուշտուրարագ,

—Նի՛չին պէօյլէ էօլմէք լագըր-
տըսը իթմէքտէսին, տէյի պաղըր-
տը,—Նի՛չին պէօյլէ տէհշէթամիզ չէյ-
լէր սէօյլէրսին, սէն էօյլէ թէհլիքէ-

լի պիր հալտէ տէկիլսին։

—Ինշաալլահ էօյլէ օլուր, վալի-
տէ, զիրա, պիր ատէմ կէնճ օլուպ,
վէ սէվմէքտէ վէ սէվիլմէքտէ օլ-
տուղու հալտէ, եաշամագ կիպի
կիւզէլ չէյ օլամազ.—հալպուքի, հէ-
նիւզ քիմսէ պէնիմ իյլէթիմին նէ օլ-
տուղունու անլայամամըշ տըր, հէ-
նիւզ հէքիմլէր, տէրտիմ հագգըն-
տա պիր իթթիֆագ իտէմէմիշլէր
տիր, տիմէք տիր քի, պէնիմ թէհ-
լիքէլի պիր հալտէ օլուպ օլմատըղը-
մա, հիւքիւմ իթմէքլիք ճայիզ օլամազ։

Մէրգումէ գատըն պունուն իւ-
զէրինէ, բըզըլտը բըզըլտը ազլամաեա
պաշլատը։

—Րիճա իտէրիմ, վալիտէ,—տէտի
Կօնթրան,—ազլամայընըզ, վէ պէնի
տինլէյինիզ... սիզին տիգգաթը
թամմէնիզէ մուհթաճըմ... կէրչի,
թէքրարէն սէօյլէրիմ, պէն տախի
էօյլէ մու օրդու իտէնլէրտէն տէ-
կիլիմ, լաքին, նի՛ չարէ, էկէրչի գա-
տէրտուլլահ էօյլէ իսէ, օնտա գար-
շը կէլէմէյիզ. իմտի, ինշալլահ քէա-
պի իֆագաթ իտէրիմ, ֆագաթ, պու
ճիւմլէ իլէ տախի, պիր իշին ֆէնա
թարաֆընտա տիւշիւնմէքլիք վա-
զիֆէտէն վէ էհէմմիյեէթտէն պու-
լունտուղունտան, զէվճէմ հագգըն-
տա սիզէ պազը չէյլէր սէօյլէմէք
իսթէրիմ...։

Պիր տէ եանտաքի օտատա եաթ-
մագտա օլան Ամէլի, պու լագըր-
տըլարը իշիթմէքտէ օլտուղունտան,
մէզպիւր օտանըն գարշուսունուն խա-
ֆիֆճէ օնամաեա պաշլատըղը իշի-
տիլտի...։

26

Կօնթրան քըլամէ աղազ պիրէ.

—Պէնիմ տիլտաատէ օլտուղումու
պիլտիկինիզ հալտէ, Ամէլի իլէ էվ-
լէնմէմէեիմ տէյի, էլինիզտէն կէլ-
տիկի մէրթէպէ գարշը գօյտուղ-
տան պաշգա, հաթթա, պու կիւնէ
գատար տախի, պէնիմ օլ պապատէ
գուհուրա կէլմիշ օլան իսրար վէ ի-
թաաթսըզլըղըմը, պիր տուրէթի
քեամիլէտէ աֆվ իթմէմիշսինիզ տիր,
վէ հալէա տա մէրգումէյէ, պիր
էյի նազար իլէ պագմագտա տէկիլ-
սինիզ տիր...։

—Լաքին...—տէտի վալիտէսի.

—Րիճա իտէրիմ վալիտէ, լագըր-
տըմը քէսմէեինիզ. նէ սէօյլէեճէ-
կիմի տինլէյինիզ,—տէտի Կօնթրան,—
զաթէն պէնտէ ճէրհ իթմէյիպ,
իլլա թաստիգ իյլէմէքտէյիմ...—
օ պիչարէ ճէնանէմ Ամէլիմ, հալէա
կէօզիւնիւզտէ պիր թիքէն օլմագ-
տա տըր, հալէա չէշմի նէֆրէթ ի-
լէ պագմագտասընըզ... վէ զէվալլը
չօճուղա թահգիրլէր իթմէք իչին,
հիչ պիր ֆըրսաթը էլտէն գաչըրմա-
մագտասընըզ տըր, հէլէ պէրէքէթ
վէրսին քի, պէն քէնտիմ թէվա-
սութ իտիպտէ սիզի, մումաիլէ մէր-
թէպէ իսթիզաճ իթտիրէպիլմէք-
տէյիմ...—պէն օլ պապատէ, շիմտի-
յէ գատար սիզէ հիչ պիր շէյ սէօյ-
լէմէմիշիմ տիր, հալպուքի, արթըգ
պու կիւն իգթիզա իթմիշ տիր,—
նասըլ քի սէօյլէտիմ, ինշաալլահ քէա-
պի իֆագաթ իտէրիմ, լաքին, զըտ-
տընըզտա տիւշիւնմէլիյիզ...—իմտի
պիր տագըգա իչին, էօյլէ ֆարզ
իտէլիմ քի, բէնչէյի էճէլտէն, ա-
գտէյի կէրիպտէն իտէմէճէկիմ
տիր...—իշթէ օլ վագթ, րճա
իտէրիմ սիզէ, վալիտէ, արթըգ
գայպինիզտէ, մէրգումէ հագգըն-
տա տէրքեար օլան պուղզ ու ա-
տավէթի ունուտարագ. հիւսնի նա-
զար իւզրէ պագմալըսընըզ, պանա
օլան մուհապպէթինիզի, անըն հագ-
գընտա իպրազէ հիմմէթ իյլէմէլի-
սինիզ...—նէ՞ տէրսինիզ, վալիտէ,

պու խուսուստա պանա սէօզ վիրի՞ր-միսինիզ ։

—Օֆ, —տէյի պաղըրտը մատամ Գլանչ, —պու սէօյլէտիկինիզ ինսա-նայանէն տէկիլ տիր, շիմտիտէն սա-նա խապէր վիրէյիմ քի, էլիմտէն կէլէմէճէք տիր, չիւնքի, էօյլէ հիս իթմէքտէյիմ։

—Ֆագաթ, ինսանիյանէն օլմա-ըընա հիսսէթ իթմէլիսինիզ, էկէրչի պէնիմ, պահասըթ պիր գուզու իւզրէ էօլմէյինի խաթէր իսէնիզ, պու մուրատըմը իճրա իթմէլիսինիզ։

—Իյի էմմա, զաթէն, համտ օլ-սուն, սէն էօլէճէ՞ք տէկիլսին։

—Տահա իյի եա, մատամըզէլ, էկէրչի էօլիւր իսէմ, պահասըթ իւզրէ էօլիւչ օլուրում, վէ էկէրչի էօլմէզ իսէմ, սիզտէ էօյլէ պիր վաթանըզլը հիչ պիր չէյ զույու իթմիշ օլմազըր-նըզ։

Գոնթէս Գլանչ, չէնտ սանիյէ տիւշիւնտիւքտէն, վէ գոյրէն պիւ-յիւք կիւճիւքլէր չէքտիքտէն սօն-րա, ազըպէթքեար, օղլունուն ըէ-ճասընտա տանըանմագտըղընտան, թէսլիմիյէթ գապուլ իլէ,

—Պէք այլէ, մուրատընըզ իւզ-րէ օլսուն...—տէտի սազըր պիր սէս իլէ...—մատամ քի պու մէրթէպէ խարար իթմէքտէսին, հէր նէ գա-տար վիճտանըմա գարշը իսէ տէ, արթըգ սէնին մուհապպէթին իչին, Ամէլիեայի սէվմէքլիկէ սէօզ վիրի-րիմ...—տէտի։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, վալի-տէ...—տէտի Գոնթրան քէմալի մէսէրրէթ իւզրէ...—շիմտի պէնի մէսուտ գըլմագտասընըզ, հէմտէ զիյատէսիյլէ մէսուտ գըլմագտա-սընըզ.—կէլէյիմ շիմտի մէսէլէնին տիկէր ճիհէթինէ...—Ամէլի իլէ պէն էվլէնտիկիմ վագթըտա, մա-լիւմ եա, մէրհումէ կէրչի ֆագըրէ պիրիսի տէկիլ իտի իսէ տէ, պիւ-յիւք պիր սէրվէթէ տախի մալիքէ պուլունմագտա տէկիլ իտի, քէն-տի ճէհէզի պուլունան տէօրթ պիւզ պին ֆրանգը, քէնտի արզու վէ մէ-րագը իգթիզասընտան օլան սիւսիւնէ վէ տագաթընա պիլէ քեաֆի սայը-լմագտա տէկիլ իտի...իմտի, մա-տամ քի, շիմտիյէ գատար օլ եօլ-տա էօմիւր կէչիրմիշ տիր, պէն էօլ-տիւքտէն սօնրա տախի, Գոնթէս տը Լասէնի նամընա չո՛ք սէթէ պիր տարէթէ իհտիյաճ էվլէմէ-սինի մուրատ վէ արզու իյլէմէքտէ-յիմ...—վէ պու պապայը տախի պիր չարէ տիւշիւնմէքտէյիմ, չէօյ-լէ քի, զաթէն սիզին իքի միլյօն սէրվէթինիզ պուլունտուղունտան պաշ-գա, պու գօնագ տախի մալիք պուլունմագտասընըզ, տիմէք տիր քի, միգտարի քիֆայէթ սէրվէ-թինիզ վար տըր...—իմտի, էկէրչի կիւճէնմէզ իսէնիզ, պէն քէնտի սէրվէթիմին քեաֆֆէսինի տախի, մէրգումէյէ թէրք վէ թէսլիմի իւ-թէյիմ...էյ նէ՞ տէրսինիզ, րազը ըըզա կէօսթէրի՞րմիսինիզ։

—Քիւլլի սէրվէթինի՞ մի...—տէ-տի վալիտէսի տիւշիւնճէ իթմիյէրէկ օլարագ.—օլ պապայէ պիր իյիճէ տիւշիւնմիշմիսին տիր...

—Էվէթ, վալիտէ․ պէք իյի տիւ-շիւնտիւշիւմ տիր,—տէտի Գոնթ-րան վալիտէսինին լագըրտըսընը քէ-սէրէք.—հէմ իյի տիւշիւնտիւշիւմ տիր, վէ հէմտէ պու գարարը պէք գաթի տիր, թէպտիլ ու թա-տիլի ինթիխալտէն տէկիլ տիր...—վէ պունու էվլէնտիքտէն սոնրա աշ-մագլըգտան մուրատըմ, պաշգա պիր չէյ օլմայըպ, իլլա, հիչ իճ-րաընտա, պիրտէն պիրէ թարա-ֆըմըզտան, պիր մուամէլէյի գա-պուլ կէլմէմէսի տիր...—նիյէթիմ

պու կիւնտէն վափիյէթնամէսիւ եազըփ պըրագմագ ըը, չիւնքի, օլապիլիր քի, զաաֆըմ թէքէսսիւր իտէրէ, զայէմ թուժամազ պիր հալէ կէլիրիմ...—իմտի, էօյլէնտէն էվվէլ, խապէր կէօնտէրիյէրէք, ֆա-միլեամըզ նօթէրի իլէ, էօնի վէ պէ-նի սաօվլարըմըզտան իքի նէֆէր շահիտլէր տախի, մէսէլա, պիրի զօնթ Ֆիէֆիլ իլէ, տիկէրի տէ Մ. Լիօնէլ Վարթըն, պուրատա հազըր պուլունմալը տըրլար...—վէ հիչ չիւբհէմ եօգ տուր քի, մէրգումա-ըըն իքիսի տախի, խաթըրըմըզա րի-այէթ պիրլէ, ըուհմէթ չէքիպ կէլմէքլիքտէն մուճանէպէթ իթմէ-եէճէքլէր տիր...

Լիօնէլ Վարթընըն իսմինի իշիթ-տիկիւտէ, զաննը խաէրսըն քի, պա-շընա պիր թօբուզ եէմիշ տիր կ՛պի օլտու իտէ, գարշըըն պիր ճէ-վապ իթասընա ճէսարէթ իտէմէ-տիկինտէն, պաշընը էօնիւնէ էյտի։

—Իշթէ սիզէ սէօյլէյէճէկիմ սա-ճագ պունտան իպարէթ տիր,—տէտի Գոնթրան քէք ազ իշիտիլիր պիր սէս իլէ,—վէ արթըգ քէք եօ-րուլտում, աման, պիրազ րահաթ իտէյիմ...—կէլինիզ վալիտէ, տէս-թինիզի պանա իլէթէյիմ...

Մատամ Գլանչ, Գոնթրանըն եա-թաղը իւզէրինէ էկիլտի, մէրգու-մու զուճագլայարագ պուսա իթթի, վէ, կէրչի չու հալտէ, էվլատըն գաթը արզուսու պիր մուհապպէթ իւզրէ պուլունմագ իսէ տէ, պիր մուամէլէյի պաղըշ իւզրէ տախի պուլունմագը։

Մէրգումէնին էն զիատէ կիւ-ճիւնէ կիտէն շէյ, օղլունուն, քէն-տի սէօզիւնիւ տինլէմէյէրէք, Ա-մէլի իլէ էվլէնմիշ օլմասընտան ֆագ-ըա օլարագ, պիրտէ մէզգուրէնի, քէնտիսի էօլտիւքտէն սօնրա տա-խի պահաթ իթմէքլիկի տիւշիւ-նէրէք, օյանճա սէրվէթինի տէ օնա թէրքէ գալգըշմագտա օլմասը իտի։

Վէ Գոնթրանըն, օլ պապատէ տէր-քեար օլան նիյէթի գաթիյէսինի տէ կէօրմէքտէ օլտուղունտան, ար-թըգ օնա տայիր պիր լագըրտը իթ-մէքլիկին, քեամիլէն պիհուտէ օլ-մագընը տա տէրք ու ֆէհմ իյլէ-մէքտէ իտի։

Լիօնէլին լագըրտըսը կէչմէսին-տէն սօնրա, օրթալըղա չէօքէն սա-նիյէ պիր սիւքութ հիւքիւմ իթտի, վէ պատէհու Ամէլի տիվարտա պու-լունան կիւզէլ գարուսէ աչարագ, տարըլմաղա պու թօպրագի տիւնէ-մէքտէ պուլունտուղու օտատան ի-չէրի կէլտի։

Գոնթրանըն, մէրգումէնի կէօրիւր կէօրմէզ, մուհապպէթիւլէն նաշի եիւզիւ կիւլմէկէ պաշլատը։

Ամէլի կիրտիյի մէրգումու անըր-տան պուսա իթտի, վէ պատէհու տախի եանընտա օթուրարագ, ա-տամըն տէնհէթ վիրիճի պիր ուսթա-լըգ իւզրէ, քէնտի գատըրտըղը զօմէնտէ, մէվղիի իճրաեա վագ իթմէկէ պաշլատը։

Պիր աղըմ, հէր նէ մէրթէպէտէ էհլի տիգգաթ վէ սահիպ զէքեա-ֆէթ օլսա իտի, եինէ, մէրգումէ-նին հալ ու թավրընա պագարագ, եանի, քէյֆինին չիլիւ վէ եա-ղըղըն, քէմալի զայիֆ վէ մու-հապպէթ իւզրէ տիւզէլմիշ ճիգա-րընա գօյմագտա օլտուղու օլ նա-զիք էլլէ, խուսուսսա իհանէ ի-չինէ պիր զէհիր տամլաթմըշ օլմա-ըընա իհթիմալ վիրէմէզ իտի։

Կիրտէ պու հէնկեամտէ, նազլը պիր մայիս սապահըն, Գոնթրանըն վա-լիտէսի հաթէր կէօնտէրմիշ օլտու-ղունտան, տրպագ թօզթօր Ժօլէն իսթէ կէլտի։

—Տօգթօր էֆէնտի, պու սա-պահ պէնի նէ՞ հալտէ պուլմագտա-սընըզ, —տէյի Կօնթրան կիւլէրէք սուալ էյլէտի։

—Նէ իյիլիկ վէ նէ տէ ֆէնալըգ-տա տէյիլ, պիլիյօրսէք պիր թէ-պէտտիւլաթ կէօրմէյօրում տէկիլիմ ...—տէյի ճէվապ վիրտի տօգթօր, սուրաթ իւզրէ մէրգումա պագ-տըգտան սօնրա։

—Լագին, պու կիճէնի բէք րա-հաթսըզ սուրէթտէ կէչիրտիմ... չօգ զահմէթ չէքտիմ... վէ հալէ-տա չէքմէքտէյիմ...—ֆէնա հալ-տէ պաշըմ տէօնմէքտէ տիր...։

—Էյէր միւսաատէ իտէր իսէ-նիզ, ուզաճըգ շու եանըմտաքի օտա-եա կիտէլիմ...—տէյի ժօզէն,—պիր մուայէնէ թէրթիպ իտէճէկիմ, էօյլէ պիր մուայէնէ քի, օնտան միգ-տարը րիֆայէթէ րահըմ իթմի-նանէ տէք տիր էմնիյէթտէյիմ...։

—Տօգթօր էֆէնտի, էյէր իսթէր-սէնիզ, պէնտէ պէրապէր կէլէրէք, սիզէ եարտըմ էտէյիմ,—տէտի Ա-մէլի։

—Խայըր, մատամ, թէշէքքիւր իտէրիմ... եարտըմա լիւզում եօգ-տուր։

Տօգթօր պու ճէվապը վիրտիք-տէն սօնրա, մուայէնէյէ պաշլըն-մագտա օլան մէզգիւր հասթա չէ-քիլտի իսէ, զարուրէթէն զա-րուրէթ։

Ամէլի բէյֆօրդին եաթաղը պա-շընտա օթուրարագ, գարշըտա պու-լունան պիր Վէնէտիք այնասը տէրու-նիտէ, տօգթօրուն քիւլլի մուամէ-լէսինի կէօրէպիլմէքտէ օլտուղուն-տան, օլ կիճէ վուգուա կէլէն վա-գաա խաթըրընա կէլէրէք, վիճտանի թիթրէտէն թիտրէն օլմագտա պուլունտը։

Տօգթօր թէրթիպ իյլէտիկի մուա-ալիճէյի կէթիրիրկ Կօնթրանա վիր-տի, վէ մէրգումա իչմէսինի թէնպիհ՝ ճիւզինէ պիր բահանէթլը հասթալըգ-նէ կէրէք պաշլաթը։

—Ազիզիմ տօգթօր, —տէտի մէր-գում, —պու սապահ Սէնթ-Ռ. էն քէօշքինէ կիթմէք նիյէթինտէ՞ միսինիզ աճապա...

—Խայր, չիւնքի Լիօնէլ Վարթըն Փարիզէ ինէճէք տիր...

—Սիզ բէնտէնի կէօրէճէ՞ քմիսի-նիզ։

—Իհթիմալտըր օլտուղուն պաշ-գա, հալպու մէջմուլ տահի իտէ-րիմ...—նէ՞ վագթը, պիր էմինիզ վա՞ր մը տըր։

—Էվվէլ էֆէնտի, սիզէ պիր բէ-ճավ վար տըր։

—Էօյլէ իսէ կիտիպ մէրգումու Գօֆէ Րիշաէ պուլաճագսըրըզ, չիւն-քի օրատա թայամ իտէր...—նէ՞ սէօյլէմէք տըր մուրատընըզ։

—Բէնտէնսինէնտէն պիր խըրսըզ բէ-ճա իտէճէկիմտէն, միւմքին օլտու-ղու թագտիրտէ, հէր նէ գատար թաճիզիք իտէտէ, քալըրըզ պիր սաաթ գատար ֆէտա իտէրէք, պու կիւն պուրատա ուղրամագը նի-եազ իտէրիմ։

—Պաշ իւսթիւնէ, օլ պապատէ էմի-նէթի քէսպիլէ իւզրէ օլապիլիրսի-նիզ, վէ հիչ չիւբհէնիզտէ օլմասըն քի, գօշուպ կէլէճէք տիր, չիւնքի սիզի չօգ սէվէր։

Տօգթօր սաաթտա պագտը։

Սաաթ օն րաստըլըրինտէ իտի։

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, պը-թըրմը պէն կիտէյիմ տէ, սօնրա-տան Մ. Լիօնէլ Վարթըն արա Գօ-ֆէ Րիշաէ պուլուրագ, միւրատընըզը թէպլիղ իտէյիմ...

—Սիզէ չօգ թէշէքքիւր իտէ-ճէ՞քմիսինիզ։

—'վվէլ, Մ. Վարթըն իլէ պիր-լիքտէ սիզէ պուրատա կէլէճէկիմ

տիր...—չիւնքի պու վիրատիկիմ մու-այէնէնին թէէսսիրինի, պէյզզաթ քէնտի կէօզլէրիմլէ կէօրմէք իսթէ-րիմ...

Մէրգում թագրիպ կիթմէք իւզրէ իքէն, պիրտէ պիր խըրամէթ քեար տըր կէլէրէք.

—Մ. Լիօնէլ Վարթըն կէլտի,—տէյի խապէր վիրտի,—էֆէնտի միւմկին մի, տօնթուն քէլֆօրտլէ-կի հագգընտա մալիւմաթ այլագ տըրղուտուտա օլտուղուն պաշգա, միւմքին օլտուղու թագտիրտէ, է կէրչի ճիւզինէ կէօրիւշմէք իչին պուլունտուղու օտա իսէ, գիտալէ տիյէ մէճպուր վէ մէօրուր օլաճա-ղընը տախի պէքլէմէքտէ տիր։

—Բէք այէա, հայտէ, չապուգ սէօյլէ քի պուրտաքի իչէրի կէլ-սին...—տէտի քէյֆի։

Լիօնէլ իչէրի կիրտի։

Ամէլի մէրգումու կէօրիւնճէ, նա-բի սէվտա իլէ խուշուսաեա պաշ-լատըղընտան, հէման աթֆընի քէօհ իլէ, վէ խավանճարըզ քէնտի քէն-տույէ սէօյլէյէրէք,

—Պէօյլէյի մէրգում, աճապա Կօնթրանտան նէ վագըթ գուրթու-լուպտա, պիր պիրիմիզէ գավուշա-պիլէճէկիմիզի անլամագ իչին կէլմիշ օլմալը տըր...—տէտի։

Թապիաթիյլէ, Լիօնէլ իլէ Ամէլի պէյնինտէ, օլ հէնկեամտէ, Կօնթ-րանըն քէյֆսիզլիկինէ, վէ խաստա-տա բէսպի շիֆա իւմիտ իթմէմէսինէ տայիր, միւթապաէն օլտուղու իզ-րէ, պիր չօգ լագըրդըլար կէչտի իսէ, պիզ պունլարըն պէխտը-նէ լիւզում կէօրմէյիզ, խալըրըզ չու գատարը պիլտիրիրիզ քի, Լի-օնէլ, քէյֆինէթի անլաթմաղըզ նիյէթիյլէ, Կօնթրան իլէ մախֆիճէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինտէն, վէ էօյլէ խալըզճա կէօրիւշմէք իս-

թէտիկինտէ իսէ, Ամէլինին չըքմասը իլէ թէկէճէկինտէն, վէ մէր-գումէնին չըքմասը Թահրիք իօլ-մէսինէ իչին կէլմէտիկինտէն, պիր Թարաֆտան գօնուշմագտա օլտու-ղու Թագտիրտէ, տիկէր Թարաֆ-տան տախի, պունա պիր Թէտպիր տուշիւնմէքտէ իտի։

Մէրգում էօյլէ պիր Թէտպիր տուշիւնմէքտէ իքէն, պիրտէ Կօնթ-րանըն, կէրէք քէնտի վուգուէսինէ, վէ կէրէք քէնտի զէվճէսինէ, պի-րազ Լիօնէլ իլէ քէնտիսինի եալը-նըզ պըրագմալարըն բէճա իյէտի-կինի կէօրիւր կէօրմէզ, զիեատէսիլէ թէսաճճիւպ իյլէտի։

Զաթէն մէյտանտէ, վուգուէթ մէօլէլէսի պուլունտուղունտան, մէզ-պուրէ գատընլարըն իքիսի տախի, հիչ պիր շիւպհէսէ գալմագ օլմագ-սըզըն, պըրագըլ կիթտիլէր։

—Աճապա պէնիմ գալմագլըղըմ-մա միւսաատէնիզ վա՞ր մը տըր,—տէյի սուալ իթտի տօգթօր ժօզէն։

—Շիւպհէսիզ...—տէյի ճէվապ վիրտի Գօնթ։

—Թապիաթիյլէ սիզին պուրատա հազըր պուլունմանըզտա, հէր քէս-տէն զիեատէ լիւզում պուլունմագ-տա օլմալը տըր...—տէտի ժօզէ-տէն Լիօնէլ Վարթըն։

Կօնթրանըն, Լիօնէլին մէզքիւր ճէվապը իւզէրինէ տուշարը Թէաճ-ճիւպ օլմալը իհթիմալտըն իտի ի-տէտէ, ապա աշքեարտըր։

—Ազիզիմ մօնսիէօ Լիօնէլ,—տէ-տի մէրգում,—սիզտէն պիր բէճամ վար տըր . . ։

—Պուեուրունուզ, էմր իտինիզ...։

—Բէճա իտէրէք խապէր կէօն-տէրմիշ օլտուղումտան, քէնտի վալիտէթինտէմ մէքթէպտէն ու Թաա-լիմի նիյէթիյլէ, չըմտի ֆամիլեա-մըզըն նամէթլի պուրատա կէլէճէք

տըր, վէ զաննէտտա էտէրիմ քի, նիզամ ու գանուն իգթիզասընճա, պէօյլէ պիր իճրաադ, իքի նէֆէր դահի շահիտ հազըր պուլունմալը, այրըճա մէրգումուն շահիտլէրինտէն պիրինին զաթընըզըն օլմասընը րիճա էտէճէկիմ տիր։

—Վագթինիզի՞ մի խարճայաճագ սընըզ տըր . . . —տէյի պաղըրտը Լիօնէլ։

—Էվվէթ,—վէ արզու վէ մուրատըմա, քիւլլի մուխալէֆէթիմլէ, քէնտի ֆէվքէլատէ թէրքը ու թէսլիմիյէ իլէ մէք տիր։

—Բէ՛ք էյի, բէ՛ք կիւզէլ . . .

—Հիչ չիւրհէմ եօգ տուր քի, պէնիմ պու մուրատըմը, սիզ տախի թաստիգ իտէրսինիզ . . .

—Էլպէթ օյ պույլէ, սիզին իլէ գօնուշաճագըզ տըր . . . —ազիզիմ, պունտան պաշգա պիր սէօյլէնէճէկ շէյինիզ վա՞ր մը տըր։

—Խայըր, սայիր հիչ պիր իֆատէմ եօգ տուր . . .

—Իմտի էօյլէ օլսուն տա, պէնիմ սիզէ հէմ չօգ, վէ հէմտէ բէք չօգ էհէմմիյէթլի սէօյլէնէճէկ սէօզլէրիմ վար իտի,—ֆագաթ, սիզտէն էվվէլ շունու թայէին էտէրիմ քի, քիմսէնին, պէյնիմիզտէ կիւզէրան իտէճէք օլան լագըրտըլարը իշիթմէմէսինէ տիգգաթ լազըմ կէլէն տիգգաթ ու իհթիմամը մուհաֆազա իտէսինիզ։

Լիօնէլ պունու սէօյլէտիքտէն սոնրա, գոլթուգ քէօֆթէսի լազըմ կէլէն գարուլարը «ըէը «ըէը գարտաշլարըն պաշգա, հէր թարաֆտան, աճապա պիր տիւշմէն վար մը տըր տէյի անլամագ իչին գափըլարը գըփըլարագ վէ տըշարը պագըլտը։

Կոնթրան, Լիօնէլին պու տավրանըշ տայըրը, գիւլումսէյէրէք ֆէվքէլատէ մէրագ օլմագտա իտի։

Լիօնէլ գարուլարը գապատըգ վէ օրթալըղը պիր իւրքիւ թէսքինէ տոնթուրտուգտան սոնրա Կոնթրանըն եանընա կէլէրէք։

—Ազիզիմ դօսթ,—տէտի մէրգումուն էլինի թութարագ, «րըղատ» —պուրատա կէչմէքտէ օլան պիր վագաասան աղը խայլէթլէր տըլմագ իսթէրիմ, վէ հէմտէ մուդաքքին օլտուղու մէրթէպէ չօգ սէօյլէմէյէ միւթէմայիլ իմ . . . —սիզ քէնտինիզին, նէ մէրթէպէ պիւյիւք պիր թէհլիքէ իչինտէ պուլունմագտա օլտուղունուզու պիլմէ՞մի սինիզ . . .

—Խայըր։

—Սամի խաննըմ քի սիզէ խալէլլի իրէճէկ իտի . . . —քէնտի խամիլ ու ըրզըլարը նէ օլտուղունու խաղէրտար մըսընըզ։

—Ասըլ հէքիմլէր պիլէ պիլէմիյէ գատար վէրէճէքլէրի թագրիր, արթըգ պէն նա՞սըլ պիլէպիլիրիմ . . .

—Հազըրլընըզ վար տըր . . . —տէ-նիմ իլէ աէֆօ պուրատա կէլիր սիզլէրի կէօրիւշմիւքիւմ կիւնի տէրլիխմէր իտմէքտէ՛մ, սիզ։

—Տիւրհէքսիզ . . .

—Գաչըլէհէ ինիպա չուն նշան ալըճըղըմ, վէ պէյնիմիզտէ կէչէն լագըրտըլարը տախի տէրլիխմէր իտմէքտէ՛միսինիզ . . .

—Էվվէթ, բէք էյի տէրլիխմէր իտմէքտէյիմ։

—Միւսաֆիրլէրինիզ նէզտինտէ,—տէտի Լիօնէլ,—սիզ պաղչէնիզտէ պուլունան, պիր թագըմ սըճագ մահէլլէրին ազամլարընըն գէհէրլէրի հավագընտա պազը մաթլուբ վիրտի իմիշ . . .—վէ հա-զըր պուլունան գատընլար, քէմալի տիգգաթ վէ իթինալը իւզրէ տինլէտի, վէ այլէ խալուսու։

կէօզլէրի զարարլը օլուր, հալպու քի պիր թարաֆը չէքիլտիքտէն չըգմագտա օլան ուհուտուն պիր զէհիր օլուր, վէ ալ լէվհաթը պուլունան սըճագ մահէլլէրտէ, մէզքիւր զէհիրին, աստ աննէ էօլտիւ-րիւճի, ֆագաթ, պուրասը կիպի հավա միւթէտիլ պուլունան մահէլլէրտէ իսէ, աստ եավաշ եավաշ էօլտիւրէն «մանսէնիլլէ» աղաճը հաստըրմա սէօյլէտիլէրիմ, տա հա զիյատէ տիգգաթ իլէ ըշրէ տուրուլ էր . . . —պէն պունլարը սէօյլէտիքիմ վագըթտա, պիր տանէ մէզ քիւր զէհիր իլէ զէհիրլէնտիքինի, սոնրատան նէ եօլտա տէմէթլէր գուհուրա կէլէճէքինէ տայիր հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտիմ . . . —իմտի շիմտի զաթընըզա պէյան իտէրիմ։—Էվվէլա վիճտանըն հէր թարաֆըն-տա պիր նէֆի սանճը իլէ, կէօգ-ալ տալխի ֆէնա պիր աղըր հալըլ օլուր . . . տիզլէրի թութմագ օլուր վէ արալըգ արալըգ տալխի պիր տիթրէմէքլիք վուգու պուլուր . . . կէօզլէրի գարարըր . . . գանը գաչիֆլէնիր . . . վէ իւզէրինէ ֆէնա պիր մէրագ պասար . . . —գաշը տէօնէր վէ աղըրլաշըր . . . —վէ օլ մէր-թէպէ պայըլըր կէլիր քի, աճզա-տա տուրմազ օլուր, տէօրթ թա-րաֆտա պուլունան տիվարլար տէօն մէքտէ, պիր կիպի կէօրիւնիւրլէր, վէ աթէշմա պիր զէրզէլէ օլմագտա տըր կիպի, հէր թարաֆ սարսըլըրմըշ գանն իմտէքտէ պուլունուր։

—Անճագ,—տէտի Կոնթրան քէ քէլէքէրէք, պու սէօյլէտիքլէրինիզ ալէմէթլէրին քէաֆֆէսի տախի պէնիմ իւզէրիմտէ վուգու պուլմագտա տըր.—Էվվէթ, պունլարըն քէաֆֆէսինի տախի պէն հէմ կէօրմիւշ, վէ հէմ տէ հալէա տախի կէօրմէքտէյիմ . . .

—Վէ պունլարըտան տա պաշգա, զէհիրէթլիք չաշքընը տոգդուր մու սորաճագ տըր,—տէտի Լիօնէլ։

—Գա՞նղըսը տըր,—տէյի սուալ իթտի քէյֆինիզ պիր թէլաշ իւզրէ։

—Մէզքիւր ալէմէթ օլ գատար գըյըք պիր ալէմէթ տըր քի, կէօրիւլմիւշ տիւր, մաթլագա պու ալէմէթ, մանսէնիլլէ զէհիրինին իմա իտէր տէյի հիւքմ օլունա պիլիր։

—Սէօյլէյինիզ, սէօյլէյինիզ պագա, տըր ո՞նէ իմիշ։

—Շէօյլէ քի, քէյֆինիզին թըռնագլարը, վէ ալէլ խուսուս թըռնագլարընըն քէօքլէրի մօմոր քէսիլիր . . .

Կոնթրան պունու իշիթտիքի կիպի, անինտէ էօրտեանընը պիր թարաֆա աթարագ, էլլէրինի ախշամը չէ-վիրտի, վէ թըռնագլարընա պագ-մագա պաշլատը։

—Ա՛հ . . . —տէյի պաղըրտը, մէրգումուն ախչարը հէյպէթ օլարագ, —իշթէ՛, իշթէ, պէնիմ թըռնագլարըմ, օլ տէրէքինիզ հալտէ՛ տիր . . .

—Տիւրհէքսիզ, ազիզիմ դոսթ,—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ,—օյ պուպէ ալա չիւրհէ ճայիզ տէյիլ տիր, չիւնքի դաթէն սիզի, մէզքիւր զէհիր իլէ զէհիրլէտիլէր տիր . . .

27

Կոնթրան պիրտէն պիրէ գալգըպ օթուրտու, վէ քէմալի թէլաշ իլէ վէ թէլէսիւֆ իւզրէ, Լիօնէլին իւզիւնէ պագմագա պաշլատը։

—Տիմէք տիր քի պանա, մանսէնիլլէ աղաճը սուսունտան վիրէրէք զէհիրլէմիշլէր տիր. էօյլէ՞ մի . . . —տէտի սաղըր պիր սէս իլէ։

—Էվվէթ, ազիզիմ դօսթ,—տէյի

ճէվապ վիրտի Լիօնէլ։

—Իյի էմմա, պու օլամազ պիր շէյ տիր... պէն սիզին պու սէօյլէ-տիկլէրինիզէ իման կէթիրէմէմ...չիւն-քի, պէնիմ էօյլէ պիր տիւշմէնիմ պուլունմազ տէյիլ տիր... պէնիմ էօլիւմիւմտէն իսթիֆատէ իտէ-ճէք հիչ պիր քիմսէ եօգ տուր...։

—Պիր սէպէպի մախսուսա մէպնի, վիճտանընըզըն օրթատան գալտըրըլ-մասընա չալըշըլմագտա օլան պիր տիւշմանընըզ պուլունմագտա տըր...

—Սիզ անը թանըմագտա՞մըսը-նըզ...

—Էվվէթ, թանըմագտայըմ,

—Քի՛մ տիր, խանկի՞ նէ տիր։

—Իշթէ պէնտէ, մահզա պունու խապէր վիրմէք իչին կէլտիմ, լա-քին, շիմտի սիզէ իզթիզա իտէն չէյ, էվվէլինտէն քէնտինիզի թօփ-լայարագ, գայրէթ վէ ճէսարէթ իլէ պուլունմագլըղըզա հազըրլան-մագլըգ տըր. չիւնքի իշիթտիկլէրինիզ-տէ, տիւշարը տէհշէթ օլաճագսը-նըզ տըր...։

—Պէօյլէ իհթիեաթքեարանէ հա-զըրլայըլմա՞ նէ իհթիեաճ վար տըր,—տէտի Կօնթրան թէհամմիւլի քէ-սիլէրէք,—հէրչի վիճուտըմտա զաա-ֆըմ տէրքեար տըր, հալպու քի ֆիքրիմճէ մեթանէթիմ տէ պէր քէ-մալ տըր,—սէօյլէյինիզ սիզ. օլ տէ-տիկինիզ տիւշմէն քի՛մ օլուեօր։

Արթըգ թէրէտտիւտէ իհթիմալ գալմըշ պուլունմատըղընտան, Լիօ-նէլ քիւլլի ֆիւթուրսուզլուղլա էյէ տըլարագ,

—Գօնթէս Ամէլի տիր...—տէտի։

Կօնթրան պունու իշիթտիկի կի-պի քէնտուսինի չաղըրարագ, եէրին-տէն սըչրատը։

—Իֆթիրա՛ տըր պու սէօյլէտի-կինիզ,—տէյի պաղըրտը մէրգում.—պէօյլէ պիր իֆթիրաեը քիմ քի ույ-տուրմուշ իսէ, ալչագլըգ իթմիշ տիր...

—Իֆթիրա տէյիլ տիր, պիզզաթ քէնտիմ խայաթընա միւգթէտիրիմ...—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ,—նասըլ քի տօգթօր տախի պիլմէք-տէ օլտուղունտան, էվվէլա քէնտի-սի սէօյլէսինտէ տիգգաթ իտինիզ։

Տօգթօր Ժօալէն վուգուի հալի թա էվվէլինտէն պէտ իլէ նագլ ու պէ-եան իլէտի

Մէրգում օլ մէրթէպէ խայաթլը վէ միւսպիթ պիր սուրէթտէ պէեան իլէտի քի, Կօնթրան հիչ պիր գար-շըլըգ վիրէմէեէրէք, սիւքիւթէ մէճպուր օլտու։

Տօգթօր քէնտի լագըրտըսընա շու ապթիտէքի սուրէթտէ տէվամ իլէտի,

—Մատամ քի արթըգ շիմտի իշ-տէն խապէրտար պուլունմագտա-սընըզ, քէնտինիզի սագընըյըզ. վէ զէվճէնիզին նիյէթի ֆասիտէսինէ տիգգաթ իլէմէլիսինիզ, վէ հալիյ-լէ ազ վագըթտան, հագըգաթի հա-լինտէ պիզզաթ ֆէհմինտէ օլապի-լէճէքսինիզ։

Հալպու քի Կօնթրան, զա՛մէն էօյլէ պիր շէյ եազըլմասընը կէօր-միւշ իտի։

Այնա տէրունինտէն, քէնտի ի-լաճը իչինէ, զէվճէսինին պիր շէյ տամլաթտըղընը, անինտէ խաթըր-նա կէթիրտի, վէ իշթէ օլ վագըթ մէրգումէ իպէրինտէ հուսուլէ կէլ-միշ օլան սըգըլմագլըղըն սէպէպինի տէրք իթմէկէ պաշլատը։

Պիչարէ եիւզիւնիւ էլլէրի իչինէ տալտը, չէնտա սանիյէ էօյլէճէ գալ-տը, վէ պարմագլարը արալարընտան լէպլէպի թանէսի կիպի կէօզ եաշ-լարը տէօքիւլմէքտէ օլտուղը կէօ-րիւլմէքտէ պուլունտու։

—Նէ՞ տէրսինիզ, խուքեաթ օլ-

տունո՛ւզմու, եօգսա հալէա չիւփհէ իթմէքտէ՞ միսինիզ,—տէյի սուալ իթտի Լիօնէլ, մէրգումու զիեատէ-սիյլէ աճըեարագ։

Կօնթրան պաշընը գալտըրտը, վէ մէզքիւր սուալէ ճէվապ վիրէճէք եէրտէ, քէնտիսի տախի,

—Իյի եա, պու զարարտան մագ-սա՞տ նէ տիր,—տէյի քէքէլէեէրէք սուալ իլէտի,—պու ճինայէթտէն մուրա՞տ նէ տիր,—պու եօլտա ֆա-յիտէսիզ վէ մագսատսըզ պիր գատ-տարլըգ, սըրֆ տիվանէլիքտէն նէ-շէթ իտէպիլիր։

—Խայր, Ամէլի, հիչ տէյիլ իտէ, քէնտի հազգընտա տիւշիւնիւյօր-կու թագտիրտէ, տէլի վէ տիվանէ տէյիլ տիր...—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ,—սիզ մէրգումէնին զէվճի օլ-տուղունուզ մուխլլու, թագիպաթիլէ սահիպի տախի սաեըլմագտասընըզ։ վէ իշթէ մահզա զարար ու ասա-վէթիտէ պունտան նէշէթ իթմէք-տէ տիր...—չիւնքի, մէրգումէնին թագիպաթընա, պու հալ քեամիլէն մուղայիր տիր, մէրգումէնին մէյլ ու արզուսու, քիւմէնին հիւքիւ-թահթընտա օլմաեարագ, սէրպէսթ եաշամագլըգ տըր, վէ պու նիյէթի ֆասիտէսինի իճրա իտէպիլմէք ի-չինտէ, սիզին թէլէֆինիզէ եիւրիւ-մէքտէ տիր...։

—Սէրպէ՛սթ մի օլմագ իսթէմէք-տէ տիր,—տէտի Կօնթրան պիր է-սէֆլի ավազ իլէ,—մատէմքի պէն քէնտիսինէ գարշը ճէպպարճա պիր հալ ու հարէքէթտէ՞ մի պուլուն-մագտայըմ, մատէմքի պէնտէ քէն-տիսինէ իթաաթ իտէրէք, հէր պիր քէյֆ ու մէրամընը, քէմալի հօշ-նուտի իլէ իճրա էյլէմէքտէ տէ-կի՞լմիյիմ... մատէմքի քէնտուսէ պիր սուլթան նազարըյլա պագմագտա տէկի՞լմիյիմ...—աճապա պունտան տա զիեատէ պիր սէրպէսթլիք օլա-պիլի՛ր մի...։

—Խայր, մէրգումէնին արզուլէ-տիկի սէրպէսթլիք պու օլմաեըպ, պիլա գօնթրօլսուզ օլարագ, վէ հիչ պիր հուտուտ իչինտէ պուլունմաեարագ, տուլլուգ հալինտէ եաշամագլըգ-տան իպարէթ պուլունմագտատըր... վէյհասըլ, մէրգումէ քէնտի գայ-պինի վէ քէնտի վիճտանինի, քէն-տի քէյֆինին իսթէտիկինէ թէպիմ իլէմէք իսթէմէքտէ տիր...։ Մէր-գումէ պիրինի սէվմէքտէ իտի... վէ հալէա անը սէվմէքտէ տիր...։

Կօնթրան թէքրարէն եէրինտէն սըչրատը,—տիշլէրի պիր պիրինէ վուրմաեա պաշլատըլար,—վէ լէհ-ճէսի հէյպէթէնկիզ պիր հալ քեսպ իթթի, չիւնքի, քէնտուսէ, քէնտի-տէն պաշգա պիրինէ մէյլ ու մու-հապպէթ վիրմիշ օլմասը, քէնտի-սինի զէհիրլէմիշ օլմասընտան զի-եատէ, իթիմատ զայլի չօյեան-ըը կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի։

Պու զէվճէճէ խիեանէթ, օլ մէր-թէպէ կիւճիւնէ կիթմէքտէ իտի քի, Կօնթրանըն մէրգումէյէ, քէն-տի էօմրիւնէ գաստ իթմէսինի աֆվ իլէմէսի, պի վէֆալըղընը աֆվ իթ-մէսինտէն չօգ զիեատէ իհթիմալտէն պուլունմագտա իտի։

—Պու սէօյլէտիկլէրինիզին խագաթըր պէեան իտինիզ. խագաթընը՛ պէեան իտինիզ...—տէյի պաղըրտը մէր-գում գայէթլէ հիտտէթլի պիր սէօյ-լէյիշ իլէ,—սէօյլէյինիզ. քի՛մի սէվ-մէքտէ տիր։

—Պէնի սէվմէքտէ տիր...—տէ-յի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ։

Կօնթրան պիւթիւն պիւթիւն ա-թէշ քէսիլէրէք,

—Ձէվճէմ պու նու պէօյլէ, սիզէ աչըգտան սէօյլէտի՞մի...—տէյի սուալ իլէտի։

—Եալընըզ լիսանէն սէօյլէմէյիփ, Խըլա Ֆիլիզէն տախի խապաթ իյէտի ։

—Նէ՞ եօյլա ։

Կօնթրան պունու իշիթտիկինտէ, հիտտէթինտէն չըլտըրմագ տէրէճէսինէ վարմըշ իտի,

—Բէնի տօսթլարըմըա, Լօռարա սօզ ագընտա վագը խանէմէ, սիզին տախի թէշրիֆ իլէ էյլէնտի. կիմիզ կիճէ, մէրգումէ տախի պիզ գալթ օրատա կէլէրէք, պէնիմ իլէ պուլուշտու իտի, —էվվէթ, սիզ սայէնտա էյլէնմէքտէ իքէն, մէրգումէ պէնիմ օտամտա իտի . . . ։

Գունուն իգէրինէ Կօնթրան քէնտի գըյիֆ գօլլարընը, խաչվարի կէօքսինէ գավուշտուրտու, վէ չուգուր չուգուր օլմուշ օլան կէօզլէրինտէն ալթէշլէր սաչըլմակտա պաշլատը ։

—Մօնսիէօ Լիօնէլ Վարթըն, —տէտի մէրգումա, —պիր գարըըն իշլէտիկի ճինէյա, հէրնէ մէրթէպէտէ մէյտուհ վէ պիյուք տէ օլսա, մաստամ քի օ ճինէյաթա սիզ քէնտինիզտէ միւշթէրէք պուլունմագտա իմիշսինիզ . անը չիմտի գալգըպ տահիրէ իխրաճ իթմէքլիք, զիհատէսիյլէ չըլկընը թագըպիհ տիր, —էօ՛ֆ, պէն քէնտի սալօնումուզտա հագըր պուլունտուգում թագտիրտէ, սիզ պէնիմ զէվճէմի, հէմ քէնտի տամընըզա գապուլ իտէսինիզ, վէ հէմտէ չիմտի կէլիպ պանա պէօյլէ պիր նէզաքէթսիզ սուրէթտէ խագարէթ վիրմէքլիկէ ճէսարէթ էյլէեէսինիզ, արթըգ պունտան պիյուք պիր րէզալէթ օլա՞մազ . . . —Մօնսիէօ Լիօնէլ Վարթըն, իշթէ պէնտէ չիմտի սիզէ, եուգըրընըզտէ գարշը օլարագ տէրիմ քի, սիզ ալչագ տամըն պիրի իմիշսինիզ, —իմտի, հէր նէ գատար թագ ու թագաթըմ միւստահագ իթմէքմէքտէ իսէտէ, քիւլլի գուվվէթիմի քէնտիմէ թօպլայարագ, հէման իլք ֆուրսաթտա, վէ հէնուզ էճէլ չէրպէթինի իչմէզտէն էվվէլ, եաթագըմտան գալգըպ սիւրիւնէրէք օլսուն հալտէ, եանընըզա կէլմէյի, յազըմ կէլէն թօգաթլարը վուրմայը, գաֆանըզը եարմայը, վէ եիւրէկինիզի տէ ճէրհ էյլէմէյիմ ։

Լիօնէլ պու լագըրտը իգէրինէ, մահզուն մահզուն կիւլիւմսէմէկէ պաշլատը ։

—Մօնսիէօ տը Լաւէնի (Կօնթրան), —տէտի մէրգում, հէր նէտէ օլուր իսէ օլսուն, էկէրչի սիզ. եարար սագլայըպտա, քիմսէեէ պիր չէյ սէօյլէմէմէքլիկէ, նամուսունուզ իգէրինէ, պանա սէօզ վիրիր իսէնիզ, պէնտէ սիզէ, պու իշտէ պուլունան պիր սըրըը իֆշա իտէրիմ ։

—Սիզին իֆշա իտէճէկինիզ սըրտան, պէնճէ նէ՛ լիւզում վար տըր ։

—Գանա իթիմատ իթմէյիսինիզ քի, սիզճէ րէք չօգ էհէմմիյեէթի վար տըր . . .

—Բէք այէա, նամուսում իգէրինէ եէմին իտէրէք, քիմսէեէ պիր չէյ սէօյլէմէեէճէկիմէ սէօզ վիրիրիմ . . .

—Իմտի էօյլէ օլսունտա, պէնի տինլէյինիզ. —կէրչի պու մաստէտէ պիր ճինայէթ վար տըր, լաքին րէզալէթ պուլունմագտա տէկիլ տիր . . . —սիզին զէվճէնիզ, պիր Լիօնէլ Վարթընը սէվմէքտէ տիր զիւիմիւյլէ, զիհատէսիյլէ եանըլմագտա տըր . . . —չիւնքի պէն էրքէք օլմաեըպ, իլլա պիր գըզըմ, վէ պէնիմ իսմիմտէ Լիօնէլ Վարթըն օլմայըպ, իլլա Դօրա Պէրնիէ տիր . . .

. . . .

Արթըգ պու գուհուրա կէլէն իֆշայի սըրըն իգէրինէ, Կօնթրան իլէ Դօրա պէյնինտէ կիւզէլճէ իտէն

միւքալէմէնին նագլ ու պէեանընա լիւզում կէօրմէյիզ, չիւնքի հէրքէս թախմին էտէպիլիր ։

Մէզքիւր միւքալէմէ պիր սաաթ գատար սիւրտիւքտէն սօնրա, Դօրա իլէ տօգթօր Ժօլէն կիթմէկէ հազըրլանտըգլարընտան, տօգթօր միւքալէմէեէ խիթամ վիրէրէք,

—Այլ խուսուս, ագիզիմ Գօնթ, —տէտի, —իշպու սիզէ վիրտիկիմ հագլըտան, կիզլի օլարագ, սաաթտա պիրէր թանէ այմագլըգա ուհութմամագլըղըզ, վէ պունուտա պէօյլէճէ եարտըգըընըզ թագտիրտէ, քէնտի չիֆա իտէպիլէճէկինիզէ էմին օլապիլիրսինիզ ։

Գու հէնկեամտէ Դօրա իսէ, հէնուզ պիր գաչ սաաթլը եաղը եագմըշ օլսուն պիր քեագըտը չիգտանըն լէֆֆ իթտիքտէն սօնրա, հօգգա գալէմ իլէ եագը գուրութմագ իչին խիթիմալ օլունան պիր գապա քեագըտը, կէօմլիւկիւյ էօթէտէ պուլունան պիր թըրափա իգէրինէ վագ իյլէմէքտէ իտի ։

Կօնթրան իսէ րէք միւքէտտէր օլուպ, վէ րէքտէ տէրմանըզ պուլունտուգունտան, արգատ իգէրինէ տիւշիւպ եաթը վիրտի, վէ կէօգլէրինի գաբատը ։

Մէրգում սաէթա պիր ճէնազէ հալինտէ պուլունմագտա իտի ։

—Բէք պի մէճալ տիւշտինիզ . . . —տէտի մէրգումա Դօրա ։

—Էվվէթ, հիչ քէնտիմէ մալիք պիր հալտէ պուլունմագտա տէկիլիմ . . . —տէտի Կօնթրան, —պիրազ րահաթլըգա էչէտի իհթիեաճըմ վար տըր . . .

—Իմտի, արթըգ գաթէն պիզտէ սիզի րահաթ պըրագարագ կիթմէլիյիզ . . ։

Կօնթրան ճիւզիճէ կէօզլէրին աչըպ, վէ աչուրի մէրթէպէ պիր տէրմանըզըղըգ իլըրէ, Դօրանըն էլինի թութտուգտան սօնրա, քէքէլէեէրէք տախի,

—Թէշէքքիւր իտէրիմ . . . —պանա րէք պիւյիւք վէ րէք տէհշէթթալիգ պիր տօսթլուգ իթտինիզ . . . —արթըգ պէն էօլէմէտէ վէ տահանաշաստըմա, հէրչի պատտապատ, ատալէթ ու հագգանիյեէթ եէրինի պուլմայը տըր . . . —տէտի ։

Լիօնէլ իլէ տօգթօր, մէրգումուն տաարընը թէրք իլէ տիշարը չըգտըգլարընտա, քէնտիլէրի սալօնտա պէքլէմէքտէ պուլունան վալիտէսի իլէ զէվճէսինին եանընա կիթտիլէր ։

—Էյ ճանըմ, նէ՞ եաբարըզ, —տէտի վալիտէսի, վէ կէրչի Ամէլի տէ Լիօնէլին կէօզլէրինէ պագարագ, պիր չէյ անլամագ իսթէտի իսէտէ, Լիօնէլ էօյլէ պիր թավր ու հարէքէթտէ պուլունտու քի, մէրգումէ հիչ պիր չէյ ֆէհմ իտէմէտի ։

—Գօնթ իգէրինտէ, իյիլիկէ տայիր պիւյիւք պիր թէգատտիւմ կէօրտիւմ, —տէտի տօգթօր, —ֆագաթ, պու կիճէնի րէք թաճիլիք վէ րահաթըըզըգ իգրէ կէչիրմիշ օլտուգունտան, պիրազ րահաթ օլմագլըգա էչէտի իհթիեաճը պուլունմագտա տըր . . . էկէրչի թաճիլ խալմէյիպտէ, պիր գաչ սաաթ ուեուր իսէ, չօգ իյի օլուր . . . —համտ օլսուն, գաթէն թէհլիքէեի կէչիրմիշ պիր հալտէ պուլունուգունտան, Մ. Գօնթ, արթըգ պու կիւն վալիտէթինամէ իճրաընտան սարֆը նազար իլէ, պէօյլէ օլմասընը սիզլէրէ խապէր վիրմէքլիկի պանա իհալէ իյլէտի, — օ խուսուս իգէրինէտէ, եինէ եարըն տիւշիւնէճէք տիր ։

Կօնթրանըն վալիտէսի կէօզլէրինտէ, պիր էսէրի մուզաֆֆէրիյէթէթ ալթէշի րարլամագա պաշլատը,

հալպու քի պունուն մուղայիրի օլարագ, Ամէլիանըն զիեարէթինտէն մահզուն ու միւթէէսսիր օլտուղունտան, Լիօնէլ օրատան կիտէր կիտմէզ, գօշուպ քէնտի տայիրէսինտէ գապանտը։

Էօյլէտէն իքի սաաթ գատար սօնրա, պիր թէփսի տէրունինտէ պիր գարթ ըը վիզիթ կէթիրմէքտէ օլտուղու հալտէ, խըտմէթքեար սալօնտան իչէրի կիրտի։

— Պիր միւսաֆիր կէլմիշ, մատամ գօնթէս, գարթընըզը կէօրմէք իսթէմէքտէ տիր...— տէտի Կօնթրանըն վալիտէսինէ։

Մատամ Պլանշ մէզքիւր գարթը ալտը։

Մէզքիւր գարթըն իւզէրինտէ, ԺԱԳ ԷՐՎԻԼԷՕ իսմինի օգուր օգումազ, իւզէրինտէ պիր իւրքիւնթիւ հասըլ օլմուշ պուլունտու։

— Գապուլ իտէմէմ քէնտիսինի...— տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ թէլաշլը պիր սէսլէ.միշ իտէ, ֆագաթ, պու թէլաշընը վէ պու իգթիրապը տէրունինի սէթրէ չալըշարագ։

Խըտմէթքեար տըշարը չըգտը, ֆագաթ արատան ճիւզի պիր վագըթ կէչէր կէչմէզ թէքրարէն կէլտի։

— Նէ՞տիր օ, նի՞չին կէլտին թէքրարէն,— տէյի սիւալ իթտի Պլանշ տը Լավէնի տարկընճա պիր սէսլէ.միշ իտէ։

— Մէրգում բէք իսրար ու իսրար իթմէքտէ տիր...— տէտի խըտմէթքեար,— մութլագա գաթընըզը կէօրմէք իսթէմէքտէ, վէ հաթթա էհէմմիյէթլի գապուլ իթմէզ իսէ, սօնունտա բէշիման օլաճագ ըըլ-տիմէքտէ տիր։

Մատամ Պլանշ, անինտէ նէ եափմագլըգ լազըմ կէլտիկինի տիւշիւ-նիւպ գարար վիրտի։

Մէրգումէ, հօյլէ պիր գուհուրաթ նէվինտէն օլան շէյէ, հէման անին-տէ իճապը իճրասընա պաշլայարագ պիթիրմէքլիկին էլզէմիյէթտէն օլ-մասընը տիւշիւնտիւկինտէն, մէր-գումուն իչէրի կէլմէսինէ տայիր էմր վիրտի։

Հէր նէ գատար բէք միւթէէսսիր օլմուշ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի իսէ, պու ճիւմլէ իլէ տա-խի, քիւլլի կիւճ վէ գուվվէթիլէ գարշը գօյմագլըղա քէնտինի ճէ գա-րար վիրտիկինտէն, մէրգումու գա-պուլ իթմէք իւզրէ, աեագտա սա-լօնտա պէքլէտի։

Տէրունէն աճըրը մէրթէպէ հիտ-տէթ իւզրէ պուլունմագտա իտի իսէ, սուրէթի զահիրէսինտէն քէնտիսինի գայպ իտէրէք հիչ ալ-տըրմամագտա իտի։

Մէրգում եէնի իսմի Ժագ Էրվիլէօ օլուպ, վէ ասըլ իսմի Պլանշթօն օլան հայտուտ պօզմադը, իքի սիրհէմ պիր չէկիրտէք սօնունտան օլարագ կիյինմիշ գուշանմըշ օլտուղու, վէ սաչլարը զայէթլէ միւսաֆի սուրէթ-տէ գըվըրըլմըշ օլուպ, կիւզէլ վէ մահ-րէնք պիր պօեուն պաղը պաղլա-տըղը, վէ էլլէրինտէտէ կիւտէրի էլտիվէնլէր պուլունտուղու թագ-տիրտէ, շէօյլէ պիր աճըգմ ու լէ-թաֆէթ վէ թէպէսսիւմ իւզրէ, եա-նի քէնտիսինի զայէթլէ արիֆ զա-րիֆ վէ թէրպիյէլի սաթմագլըղա չալըշտըղը հալտէ, սալօնտան իչէրի կիրտի, վէ մէրգումէյի տէ քէմալի թէվազիւ իւզրէ սէլամլատը։

Մատամ տը Լավէնի տախի գար-շըլըգ օլարագ մէրգումու աճըգմըլը պիր սուրէթտէ սէլամլատը, վէ պա-տէհու,

— Մէօսիէօ, Ժագ Էրվիլէօ զաթը-նըզմըսընըզ,— տէտի։

— Էվէթ, մատամ, նամըլ քի սիզլէրի տայիր պիր տէֆա տախի կէօրմէքլիկէ չէրէֆինէ նայիլ օլ-մուշում տուր...

— Տէրխաթըր իտէմէեօրում...

— Եիմտի պէնտէնիզ խաթըրընը-զա կէթիրէպիլիրիմ...— Հանըր Սէնթ-Ուէն տէ վագը, Մ. Լիօնէլ Վար-թընըն քէօշկիւնտէ պիր քէրրէ թէ-սատիւֆ իթտի իտիք։

— Իհթիմալ տիր. հալ պու քի, մէ-կէրչի եալընըզ էօյլէ պիր տէֆա թէ-սատիւֆէն կէօրիւշմիւշ օլմագլըղըմ, պէօյլէ պիր մահզուն ու միւքէտ-տէր վագթիմտէ, քէնտի էվլատը-մըն խասթա պուլունմագտա պուլուն-տուղու պիր վագըթտա, մութլագ սուրէթտէ կէօրիւշմէքլիկ իչին իս-րար իթմէքլիկինիզ ճայիզ օլապի-լի՞ր մի իտի։

— Եիմտի անըն սէպէպինի պէեան իտէճէկիմ տիր...

— Ումարըմ քի բէք գըսա սու-րէթ սէօյլէեէճէքսինիզ տիր, էօյլէ տէկի՞լ մի։

— Էվէթ, մատամ, միւմքին օլ-տուղու մէրթէպէ գըսա սուրէթտէ սէօյլէեէճէկիմ տիր,— ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, քէնտիմ իչին ճիւզինէ օթուրմագլըղա միւ-սաատէնիզի թալէպ իլէտիքտէն պաշգա, զաթընըզըն տախի օթուր-մասընը րիճա իտէճէկիմ տիր...

Պլանշթօն պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա, պիր գօլթուգ չէքէրէք օ-թուրտու, վէ այագլարընը պիր պի-րի իւզէրինէ աթարագ գուրուլու վիրտիքտէն սօնրա,

— Մէէլմամ իտէրիմ քի, մատամ, գարթ տը վիզիթիմ իւզէրինտէ պու-լունան իսմի օգուտուղունուզտա, իչպու կէլիշիմտէն մագսատըմըն նէ օլտուղունը ֆարգ ու ֆէհմ իթմիշ օլմայըլըրընըզ տըր...

— Խայըր, էֆէնտի, ասլա ֆէհ-միմտէ տէյիլիմ...— տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ, տէրունէն տիթ-րէմէքտէ օլուպ, վէ սուրէթի զա-հիրէսինտէն իսէ, պէլլի իթմէմէկէ չալըշարագ։

— Իյի էմմա, մէզքիւր իսիմ, ասըլ քէնտի իսմինիզ տիր։

— Պէնիմ իսմիմ գօնթէս տը Լա-վէնի տիր...

— Ֆագաթ, իսմինիզ վագթիլէ Պլանշ Էրվիլէօ իմիշ։

— Արթըգ օ իսմին պիլէճէկինիզ պիր մատտէ տէկիլ, էֆէնտի։

— Բէքաէ պէնիմ պիլմէքլիկիմ իգթիզա իտէր պիր մատտէ տիր, մատամ, վէ էօյլէ օլմասընը, սիզ տախի բէք ալէա պիլմէքտէսինիզ...— լաքին, սիզ պիլէմէեօրում քի, նէ՞ սէպէպէ մէպնի պու եօլտա պիր մուամէլէտէ պուլունմագտասընըզ...— պէապէյլի, պէնիմ պու կիւն կէլէճէկիմի մէէմուլ իթմէքտէ տէ-կիլ իտինիզ, օլ պապտէ հագգընըզ վար տըր, լաքին, խայլի կիւն էվ-վէլինտէնտէ խապէրտար պուլուն-մագտա իտինիզ, էվվէթ, եիկիրմի պէշ սէնէ էվվէլ վուգուա կէլմիշ օ-լան պիր խէթանըն սէմէրէսի օլուպ, վէ պիր նիհայէթի մախսուսէ իլէ, վալիտէսի թարաֆընտան թէրք ի-տիլմիշ պուլունան պիր տէլիգանլը-նըն, պու կիւնլէրտէ կէլիփ սիզի պուլաճաղընը, վէ սիզէ,— սիզթէ կէլտիմ, կէլինիզ գօնուշալըմ...» տիյէճէկինի, բէք ալէա պիլմէքտէ իտինիզ։

Գօնթէս մէրգումէնին պու լագըր-տըլարընը իշիտինճէ, տուտագլարընը ըսըրմըշ, վէ թահգիրանէ պիր չէհրէ իպրազ իլէմէկէ պաշլատը։

— Տիմէքտիր քի, մէօսիէօ Ժագ Էրվիլէօ,— տէտի մէրգումէ,— քէնտի րէֆիգինիզ պուլունան պիր արա-պըն, Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ պու-նա օյնատըղը պիր գօմէտեանըն,

Չիմտիտէ ինչ պուրատա թէքերրիւր խօրիւ օյնամաեա կէլմիշսինիզ տիր, եօյլէ՞մի, —ֆագաթ, պօշա զահմէթ չէքմիշ օլմալըղըներըզ տըր, չիւնքի, զաթէն, մուվաֆֆագ օլամայաճա ղըներըզը. Իյի բերաէթ կէօրմիւշ ան լամըշ խանըմըզ։

Ժագ Էրվիէօ մերզումէնի սէլամլատը։

—Ա՛հ, —տէտի մերզումէ, —օհմէք տիր քի ինչ պու պէնիմ սէօյլէտի-կիմ լագըրտըլարա, տաքթա պիր գօմէտեա նազարըլա պագըմագ-տասընըզ. Եօյլէ՞մի... —Էյի էմմա, գօմէտեա տէնիլէն չէյտէ, կիւլմէք իլէ իգլիմա խաեսեկինտէ չիւքհէ օլմատըղընտան... —Չիմտի պիզիմ տէ ճիւզիճէ կիւլմէքլիկիմիզ լազըմ կէլմէքտէ տիր։

28

—Մօնսիէօ Ժագ Էրվիէօ, չէկէրչի սահիպէն խանըմըզ պու խուէ, —տէտի մատամ Պլանշ, —ինչ պէնիմտէ կէօ-րիւշմէքլիկէ խոշաք իհտիրիմ, վէ պէնտէ կէրչի գապուլ իհտիմ, հալ պու քի, հէր թէհամմիւլ իչին պիր հուտուտ իգթիզա իտէր, էլպէթթէ պունուստա ունուքթմագտա տէկիլ-սինիզ տիր... —պէօյլէ լագըրտը-լարըն սօնու կէլմէզ... —Խայըր, տա-ըմ մագսէտա հէր նէ իսէ, հէմէն օնա պաշլայըմ... —Սիզին մէրամընըզ նէ տիր, վէ պէնտէն նէ իսթէմէք-տէսինիզ...

Պլանշթօն պունա ճէվապ վիրէրէք,

—Պէնիմ սիզէ սէօյլէյէճէկիմ շու տուր քի, պէն սիզին քէնտի էվլա-տընըզըմ, նասըլ քի նէտիմտէ պու-լունան վէրէսէյի վէ հէր վէճհ իլէ նի-զամընտա օլան էվրագըմտա չէհա-տէթ իթմէքտէ տիր, հէր նէ վա-գըթ իսպաթ էտէրսէնիզ կէօրէպիլիր-սինիզ... —Իշթէ պիրինճի սէօյ-լէտէճէկիմ պու օլսուն, վէ իքինճի սէօյլէյէճէկիմտէ կէլինտիքտէ, իլէ-րուտէ, պէլքի պիր տէֆա օ-լաճագ, վէ մէկտուպ իճրայէ գօնու-լաճագ միւնասէպէթլէ անլայաճագ, վէ այէլ խուսուս պէնիմ իլէ նէ սըտա մուամէլէ իթմէքլիք նիյէթինտէ պուլունտուղունու պիլմէք իսթէրիմ...

Գօնթէս տը Լատէնի, պու լա-գըրտըլար իւզէրինէ, զիհատէսիյլէ թահրիք օլունտու իսէ տէ, պէլքի պիր սանիյէ տահա պատմէշ օլուր գօրգուսունտա մէյտանի, էմրի պատի-րէթէ րիայէթլէ, սուքութ իտօրք հիչ պիր ճէվապ վիրմէտի։

Պլանշթօն քէնտի լագըրտըսընա տէվամ իլէ,

—Իշի խուլասա իտէյիմ... —վէ պունու տա եարըմալըգտան պէք գօ-լայ տըր, —եանի, չու սահիհ տիր քի, պունտան սէնէլէրի պէշ սէնէ մու-գատտէմ, ինչ տիւնեանըն պիր էվ-լատ կէթիրմիշ, վէ պաթէհնտա ի-չինիզէ էօյլէ կէլտիկինտէն, մէրգում չօճուղու մահվ իթմէք խըթէմիշսի-նիզ տիր. —Իշթէ օլ չօճուգ տա պէն քէնտիմիմ... —Հալ պու քի, պարայար վիրէրէք, պէնիմ մահվըմը իհալէ իթ-տիկինիզ պիր էպէ գատըն, հէր նա-սըլսա պէնիմ ճանըմա գատտ իթմէք-սիզէ ճէսարէթ իտէմէմիշ տիր...—Էվ-վէթ, վալիտէ, մէրգումէ էպէ գա-տըն, սիզին գօրգումագըզընըզ պիր ճինայէթի իճրա իթմէքլիքտէն գօրգմուշ տուր... —մէրգումէ պէ-նի հաճաթտա սագլամըշ, վէ կէօ-թիւրիւպ Վէնէտէնին Ճէհիր էմանէ-թինտէ նիզամէն գայտ իթտիրտիք-տէն սօնրա, պիր սիւտ անասը վիր-միշ տիր, —պէն պուլունտուղ հիւքիւ-մէթ նէզտինտէ պէհան խօրիգ, վէ քէնտի եէտիմէ պուլունան էվրա-գըմա խըլաֆ իտէպիլմէ, հիչ չիւպհէ ճայիզ տէկիլ տիր քի, բէ-

տէրիմին քիմ օլտուղու մալում օ-լամատըղը հալտէ, պէնիմ սիզին էվ-լատընըզ օլտուղումու թանըրըգ, իզհար իտէճէք տիր... —պու պապտէ հիչ պիր միւճատէլէյէ մա-հէլլ պուլունմագտա տէկիլ տիր...— սահիպ մէրհամէթ զաթըն պիրիտէ պէնի թահթը հիմայէսինէ ալարագ պիւյիւթմիւշ տիւր, —իշթէ, սիզին, պէնիմ վալիտէմ օլմանըզըտա, պէն մէրգումտան իշիթմիշիմ տիր.— վէ պունուն իւզէրինէ գալգըպ սիզէ կէլմիշ իտիմ տէ, սիզտէ, օլտուղու, հիչ պիր տուրղու վէ մուհապպէթ էսէրի կէօրմէտիքտէն պաշգա, մու-գայիթ օլարագ տա, տօղրուտան մ' անտէ նէ մէրթէպէ մէրհամէթսիզ պիր հալտէ պուլունմուշ իտէնիզ, էմէ այնի հալտէ պուլունմագ-տաեըզ տուր։

—Նէ՞ պօյլա պուլունմագլըղըմ մուրատ իթմէքտէ իտինիզ, էֆէն-տի... տէտի մէրգումէ քէքէլէ-մէրէք։

Պլանշթօն կիւլիւմսէմէկէ պաշ-լատը։

—Վագըա, —տէտի մէրգումէ,— պէօյլէ պիր հալտէ պուլունմագլըգ, գօլայ տէկիլ տիր. պատըտի իզտի-րապ տըր... —կէրչի ինչ. Իյի էփլատընըզ եօլմուշ տուր իճիգա-տընըտա պուլունմագտա իտինիզ, վէ հաթթա պիւթիւն պիւթիւն տէ ու-նուտուպ զիքրինի պիլէ կէչմէմէք-տէ իտինիզ, հալ պու քի իշթէ մէր-գում պիրտէն պիրէ մէյտանէ չըգըպ կէլմիշ տիր, վէ հէմ տէ թագտիմի տահա վէ թէչէքքիւր նիյէթիյլէ կէլմէյիպ, իլլա քէնտի հագգընտա վուգուա կէլմիշ օլան հալ ու հա-րէքէթլէրինիզին հիսապընը իսթէ-մէկէ կէլմիշ տիր... —Խայըր, պէն տէ պէք ալէա ֆէհմ իթմէքտէ յիմ քի, պէօյլէ պիր խուսուստա ճէ-վապ վիրմէք կիւճի միւշքիլ պիր չէյ օլամազ, վէ իշթէ օյսէյսէ մէյտա-տըր քի, օլ պապտէ սիզէ մուավէնէթ իթմէք իսթէրիմ, չիմտի ինչ պունա սէօյլէմէյիսինիզ քի, պէնի էվլա-տընըզըմ տէյի գապուլ իթմէքտէ՞-միսինիզ, եօգսա տէկի՞լմիսինիզ։

—Պիլմէեօրում... պէն սիզի թա-նըմամաեօրում...

—Սէօյլէտիկիմ խապաթլարը ին-քեար իթմէքտէ՞միսինիզ. պէնի պիր եալանճը վէ սախթէքեար մազա-մընթա թութմագտա՞մըսընըզ. եօղ-սա էմնիյէթ իթմէքտէ՞միսինիզ։

—Պէն հիչ պիր չէյի ինքեար իթ-մէքտէ տէկիլիմ... վէ հիչ պիր չէյիտէ քէզալիք թաստիգ իլէ մէք-տէ տէկիլիմ... պէն սիզի թանը-մաեօրում, վէ թանըմագտա իսթէ-մէմ, իշթէ պու գատար...

—Թանըմագ իսթէմէզսինիզ, եօյ-լէ՞մի, —հօ՛չ, զաթէն եօլէ օլտուղու-նուտա սէօյլէտի իտինիզ... ֆա-գաթ, վալիտէ, պէնիմտէ քէնտիմէ այիտ հուգուգլարըմ վար տըր...

—Հուգուգլարընըզ՞մը վար տըր, —տէտի Պլանշ, մէրգումուն սէօյլէ-միշինտէ պիր գօրգու էսէրի կէօրէ-րէք, —մէզքիւր հուգուգ ալարընըզ-տան օլաքը ինչի թագտիրն իթմէք-լիք, իհթիմալին խարիճինտէ պիր չէյ օլամամալը տըր... —ինչէ լիւզու-մու օլան չէյ, աճապա ագճէ՞մի տիր...

—Էլպէթթէ ագճէնին տախի լիւ-զումու օլաճագ տըր, —ֆագաթ, պու կիւնքի էհէմմիյէթտէն պու-լունան խուսուս տէկիլ տիր... —Համա օլսուն պէնի պիւյիւտիւպ գապըրմըշ օլան զաթըն սայէսինտէ, պէն պէյ կիպի կէչինէպիլմէքտէյիմ հալպու քի միրասըմ, սիզին, պէ-նիմ վալիտէմ օլմանըզը իգրար իլէ ալէմէ պիլտիրմէնիզ տիր։

—Ա՛, —տէյի պաղըրըրտը մէրդումէ, —մէյէմ սիզին սէօյլէտիկինիզ տահիտ տախտի օլմուշ օլսա, Մէկէրչի էօյլէ պիր չէյի իզըրար խուէպիլի՞րմիյիմ, —խայր, խայր, հէլէ օ տէտիկինիզ տինետատա օլուր չէյ տէյիլ տիր, —չիւնքի, քէնտի պատրի ար ու հիճապըմ օլան պիր խուսուսու, պիզ ղամ քէնտիմ իյան իթմէք տիմէք տիր, պէօյլէ պիր չէյի տէ գաթան պէնտէն թալէպ իթմէմէլիսինիզ։

—Մէկէրչի, պէն սիզտէն տօղմադըլըղը թալէպ իյլէմի՞շ մի իտիմ, —տէյի ճէվապ վէրտի Գրանչթօն, —սիզ քէնտինիզ մի թէքլիֆ էյլէտինիզ վէ զիմմէթինիզ պիր դըղ օլտուղունուզտան, Գօնթ տը Լաուէնի իլէ էվլէնմէքլիք իշթիրագըմա, քէնտի էվլատըընըզը, օղուլլարընըզ գուրպան վէրմէքլիկի իլթիզամ իյլէմիշտինիզ տիր... հայրու քի, պէլքի պէնիմ թէտէրիմ պէնի սէվմէնէքլիտի... վէ շիմտի սիզ իսէ, անճագ քէնտի նիքահըղզըն սօնրա տօղան էվլատընըզ իչին եաշամագ արզուսինտէ պուլունմագտասընըզ, —իմտի, մատամ, պէնտէ խատասըզ իտէրիմ քի, մէրդում էվլատընըզ Գօնթ տը Կօնթրան, պէնիմտէ քէնտի գարտաշը օլտուղունու պիլիյոր գապուլ իյլէմէլի տիր... պէն սիզտէն պէտէրիմին քըմ օլմասընը պիլմէքլիկի խատա իթմէքտէյիմ... չիւնքի, գանունէն, պէնիմ հալիմտէ պուլունան պիր էվլատըն, քէնտի պէտէրինի արամագլըղա չըգմասընըն եասագ օլմասընը պիլմէքտէյիմ, ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, սիզին էվլատընըզըմ, վէ պունուտա հէրքէսէ պէեան իտէպիլմէքլիք հագգըմ օլտուղու կիպի, սիզի տէ իգրարա մէճպուր իթմէքլիք տախի հագգըմ տըր։ իչթէ պու տա սիզին իչին պիր մի ճազաթ տա.

եըլտա սէզա տըր...։

Մատամ Գրանչ պու լագըրտըլարը, գօրգուսունտան նաչի րէնկի աթարագ տինլէտիքտէն սօնրա, քէքէլէեէրէք ճէվապ վէրտի,

—Օ՛ֆ, սիզին պու մաթլուպունուզ պէք հէյպէթլի պիր չէյ տիր ...—վէ չօգ տա աճայիպ պիր հալ տիր քի, պունուն մուգապիլինտէ օլմասընը սիզ ատըյա՛մատէօրսունուզ...—մէկէրչի օլ պէնիմ պիր չէրէֆ օլան տը Լաուէնի ունվանըմ իւզէրինէ, պիր չամուր սիւրմէքլիք իճթիհատընտա օլուպիլի՞ր մի, մէկէրչի պէնիմ էվլատըմ Կօնթրան, մէզքիւր ունվան իլէ միւչէրրէֆ օլուպ, վէ անընտա պուլլի լէքէտէն արի պուլունմալը իթիգատընտա պուլունմագտա տէկի՞լ մի մի տիր, —խայր, պու օլամազ, ա՛սլա օլամազ, —էվէթ, պէն պիր խայտուտթա պուլունմագչըմ տուր...—քիպրիմ պէնի էօյլէ պիր ճինայէթ կիրտապընա իղտա իյլէմիշ տիր...—օլ վագըթ կէնճլիկիմ վար իտի, նիյէ ու պէտրին պէք իյի ֆարգընտա տէկիլ իտիմ...—խէթա իթտիմ... ճինայէթ իշլէտիմ... թէէսսիւֆ իտէրիմ, նէտամէթ կէթիրիրիմ, ֆագաթ, պունլար ունուտուլմուշ չէյլէր տիրլէր...էվէթ, պէն տախի սիզին վալիտէնիզ օլտուղումու իգրար իտէրիմ ...վէ հէր թէքլիֆինիզի տէ գապուլէ հազըրըմ... —սիզէ իսթէտիկինիզ գատար բարա վէրիրիմ...—վա՛ր մը տըր տահա պաշգա պիր թալէպինիզ։

—Հէրքէսին, սիզին հէմ վալիտէմ վէ հէմ տէ հաքաթմաօլտուղունուզու ինիզինտէ Գօնթէս տը Լաուէնի օլտուղունու պիլմէսինի իսթէրիմ...—չիւնքի, նիյէթիմ էվլէնմէք տիր, Մարի Վարթըն իսմինտէ, միլիօնլարճա սէրվէթ սահիպի օլան պիր կէնճ գըզը ալմագ տըր։—Օլ պագ-

տէ սիզին տախի հիսսէնիզ պուլունտուղու թահսիլի արզու իտէրիմ... վէ ագտը նիքեահըմ գօնթրաթընտա, սիզին տախի իմզանըզըն պուլունմասընը թալէպ իյլէրիմ։

—Խայր. ասլա պէն անը եապամամ, —տէտի մէրդումէ իքինճի տէֆա օլարագ, վէ չըլդըրմագ տէրէճէսինտէ հիտտէթլէնէրէք, խայր, խայր ...հաթթա պիր էօլիւմ իչին տախի պէն անը եապամամ...։

—Խայր, սիզ էօլմէեէճէքսինիզ տիր, վէ հէմէն պէնիմ մաթլուպումու իճրա իյլէեէճէքսինիզ տիր։

—Իմգա՛ն խարիճ, աճը՛եընըզ պէնի։

—Էկէրչի սիզի աճըմագլըղը իսթէսէմ պիլէ, եափամամ, չիւնքի, էլիմտէ տէկիլ տիր... —չիւնքի, ագար իղտիխաճըմ իգթիզասընճա, մութլագ քէնտի էվրագըմը չէհիր էմանէթինէ կէօթիւրիւպ կէօսթէրմէքլիկէ մէճպուր պուլունմագտաեըմ...—քէնտի թէվէքքիւլիմ քեաղըտընտա վալիտէմին իսմի եազըլմըշ տըր, վէ սիզտէ հաեաթտա օլտուղունուզ թագտիրտէ, պէն իսէ եալան չէհատէթի իտէրէք, վէ ֆաթ իթմիշ տիր տիեէմէմ...—վէ սիզին բույր ըրզա կէօսթէրմէնիզ, պէնիմ իչին զիեատէսիյլէ էլվէրիշլիտիր տիր...,

—Իյի էմմա, աճապ պիր չէյ տիր պու, պիլմիյոր Փարիս էհալիսի պէնիմ իւզէրիմէ կիւլէճէք վէ պէնի թագպիհ իյլէեէճէք տիր։

—Պէք այէա, —տէտի Գրանչթօն խիթիհզաքեարի պիր սէօյլէյիշ իլէ, —ամմա տիր քի, սիզին խաթըրընըզ իչին, պէն քէնտի իզզէթ ու շէրէֆիմտէն վազ կէչմէլիյիմ, էօյլէ՞ մի, Խայր, վալլահ, խայր, աքթըն պէնտէ անը եապամամ, սիզ պէնիմ գօնթրաթըմը, մութլագա իմզալամալըսընըզ։

Մատամ տը Լաուէնի, սայքի մէրդումնէզատինտէ սիզ իւզէրինէ կէյլէրէք,

—Օֆ՛, իմտատ իտինիզ, կէրէք պէնի վէ կէրէք էվլատըմը, պիմ նէզատինտէ րիւսվայ իթմէյինիզ. տէնիմ իչին, րուհի ճիհանտէ, պուտան զիեատէ տէհչէթլու պիր հալ օլա՛մազ, —տէտի,

—Քէնտի մէչրու օլան էվլատըն՞զ մը, —տէյի ճէվապ վէրտի Գրանչթօն, —մէկէրչի անը տուչիւնմէքլիք պէնիմ վազիֆէմտէ՞ մի տիր, —մէրդում քէնտի պէտէրինին չէօհրէթինի թաշըմագտա տըր, պէն իսէ, պէտէրիմին քըմ օլտուղունու տա պիլմէքտէ տէկիլիմ... —իմտի, վալիտէ, թէքրարէն սէօյլէրիմ, սիզ պէնիմ ագար նիքեահըմ գօնթրաթընը իմզալամալըսընըզ...։

—Խայր, եափամամ...։

—Էկէր սիզ իմզալամազ իսէնիզ, պէնտէ օլ վագըթ, եէնիտէն պուլունան րէսմի էվրագլարը, իրի նօթէրէ իպրազ իտէրիմ, վէ հէրքէս սիզին նէ եարամազ օլտուղունուզու, վէ հալէտէ նէ եարամազտա պուլունտուղունուզու անլամըշ պիլիմիշ օլուր, —տիմէք տիր քի, մէշհուր օլան պիր էվլատընըզըն խաթըրը իչին, չան ու չէրէֆ, իթիպար, թէվէճճիւհ, վէ սէվկէթ ու սէրվէթ, հէր պիր չէյի ֆէտա իթմէքլիք նիյէթինտէսինիզ, —հալ պու քի, թալիփի օլան պիր էվլատընըզա կէլինճէ, սալտ թանըմագ իսթէմէզսինիզ, մատամ քի պու պէօյլէ տիր, պէնտէ պիթթապի, քէնտի ինթիգամըմը ալմալըեըմ տըր... քէնտի խատամամա իրագ իտէրիմ, վէ թա հուզուրու մահքէմէտէ գատար իչի չըգարըրըմ...։

Մատամ տը Լաուէնի պունուն իզէրինէ կէօզլէրինտէն աթէշ սաչըլմագտա օլուպ, վէ տիշլէրինէ պիր

պիրինէ վուրմագտա օլտուղու թագ-տիրտէ, աեաղա գալգտը, վէ,

—Ա՛հ, մէլուն օղլըն սէն, եա՛ մահճուպիյեէթիմ սէմէրէսի օլան էվլատ, —տէյի հիտաէթի աղիմէ իւզրէ, պաղըրտը,—սէն պէնիմ պատիի նէֆրէթիմ օլմագտասըն . . . Հա՛չըի էօլիւպտէ մահվ օլմուշ օլա իտին,

—Իմտի էօյլէ օլտուղումա, —տէյի ճէվապ վիրտի Ժագ Նոյլիէօ.—Իրինճի տէֆա օլարագ թէշէքքիւր իտէրիմ, վալիտէ,

Մէրգում պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա տիշարը չըգտը,

Մէրգում չըգտըգտան սօնրա, մատամ Պլանշ չէնէ աղըրդա գատար օ մէրթէպէ մէրագ իտիպ վէ հիտտէթլէնտի քի, աէթա ագը պաշընտան կիտէճէք իտի,

Նէֆէսի քէսիլէրէք, վէ քէքէլէմէրէք քէնտու քէնտուլէ չէօյլէ սէօյլէմէքտէ իտի,

—Կէլմիշտէ պունա կէչմիշ չէյլէրի գարըշտըրմագտա տըր . . . —տէտի մէրգումէ,— Նաիլ պիր ճինայէթի գաճիրէ չըգարմագ իսթէմէքտէ տիր . . . վէ էվլատըմ Կօնթրանըն էօլիւմ հալինտէ պուլունմասընտան տօլայը, քէմալի քէտէր իւզրէ պուլունտուղում պիր վագըթտա, պատիի խէճալէթ վէ մէյուսիյեէթիմ օլմագլըղա չալըշմագտա տըր, տըթըր պունա, քին ու ղարաղըն վէ ախզը ինթիգամըն նիհաեէթ տէրէճէսինին իսմի վիրիլսէ՛ ճայիզ տիր . . . ահապա պէնիմ սէպէպի տը ու հիճապ վէ խաճալէթիմ օլմագլըղա չալըշան, վէ պու մէլունու պուրատա կէօնտէրէն չիլթանլար . օ տասի էքպէրլէր քիմլէ՛ր տիրլէր,—Լիօնէլ Վարթըն իլէ . . . Տօմէնիգօ Սէպալլա տէնիլէն . . . խայինլէր օմալը տըրլար,—լաքին, պու ատամ: լար պէնտէն նէ՞ իսթէրլէր . . . պէն քէնտիլէրէ նէ՞ եապմըշըմ տըր, անը պիլէմէեօրում, անը պիլմէք իսթէր իտիմ . . .— էվվէթ, պէնիմ պաշըմա ինմէքտէ օլան պու եըլտըրըմլար, մութլագա օնլարըն թարաֆընտան կէլմէքտէ օլմալը տըրլար . . . վէ չօգ տա իհթիմալ տըր քի, տէֆի չարէսինէտէ եինէ օնլար մուղթէտիր պուլունմագտա տըրլար . . ,

Մատամ տը Լաւէնի պիր չընղըրագ չալտը, վէ պիր արապա հաղըրլանմասընը էմր իթտիքտէն սօնրա, էլպիսէսինի տէկիշթիրմէք իւզրէ, քէնտի տայիրէսինէ չըգտը,

Վէ պատէհու արապայա պինէրէք, տօղրու Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնէ կիթտի,

Ժան Րընօ, օ անտէ, տօգթօր Ժօսլէն իլէ պարապէտէ կէզմէքտէ օլտուղունտան, մէրգումէեի կէրիտէն կէօրտիւքտէ թանըտը, վէ արգատաշը մէրգում տօգթօրա,

—Թամամ, ախզը ինթիգամըն վագթի կէլմէքտէ տիր, —տէտի,

Մէրգումէ տայիրէտէն իչէրի կիրտիքտէ, Լիօնէլ իւէ Կօնթրանը հէնուզ կէօրմէքտէն կէլմիշ օլտուղունտան, կիտիպ սալօնտա մէրգումէ իլէ պուլուշտու,

Լիօնէլ Վարթըն մէրգումէնին կէօզլէրի ղըզարթըըընը, վէ եանագլարը եաշըլը, վէ րէնկի պօղուգլուղունու կէօրտիւքտէ, պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլմուշ տըր շիւպհէ վէգօրգուսունա ղաճիպ օլտուղունտան, հարարէթլի պիր սէօլէյիշ իլէ,

—Խայր օլա, նէ՞ վար տըր, մատամ, եօգսա գօնթուն հալի ֆէնալաշտը՞ մը, —տէյի սուալ իյլէտի,

—Խայր, էֆէնտի, էվլատըմա տայիր պիր խուսուս իչին կէլմէմիշիմ տիր . . . —ճէտի Պլանշ ըշղըըըզ աղլաեարագ, իլլա քէնտիմէ

այիտ պիր խուսուստան տօլայը կէլմիշիմ տիր,

—Քէնտինիզէ՛ այիտ պիր խուսուս իչին մի, —տէտի Պօրա մէրգումէնին նիյաէթինին ֆէհմինէ վարարագ,

—Էվվէթ, քէնտիմէ այիտ...—տէտի թէքրարէն մատամ տը Լաւէնի տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, —վէ սիզտէն պիր լութֆ ու ինայէթ նիեազընա կէլտիմ . . . Նիհայէթ քէրէմ իտինիզ, արթըգ քիաֆի տիր, պէնի պու իշքէնճէտէն խէլաս հիմմէթ իտինիզ . . .

—Մատամ, Ալլահտա պիլիր քի, նէ տիրէք իսթէտիկինիզի անլաեա մաեօրում . . . —նէ ճիհէթտէն տօլայը լութֆ ու մէրհամէթ թալէպինտէ պուլունմագտասընըզ, —նէ՞տիր, մուրատընը՞զ նէ տիր,

—Մէկէրչի Ժագ Նոյլիէօեիւ պանա կէօնտէրէն սիզ տէկի՞լմիսինիզ, —տէտի մէրգումէ սէսի պօղուլարագ,

—Ժագ Նոյլիէօեի՞ մի, սիզ պու սապահ մէրգումու կէօրտինի՞զմի,

—Մէրգում շիմտի, եալընըզ պիր սաաթ էվվէլ, պիզիմ գօնագտան տիշարը չըգար չըգմազ, արապայա պինտիկիմ կիպի, պէնտէ սիզէ կէլտիմ,

—Մատէնկին նէտէն իպարէթ օլմասընը ճիւզիճէ անլաեապիլմէք տէ իսէմտէ, կէչէն հաֆթատէն սօյքի խապէրտար պիլէ տէկիլիմ . . .— Մէզքիւր մատէ, քեամիլէն սէնօր Տօմէնիգօ Սէպալլաեա այիտ պուլունմագտա տըր,

—Վէ անըն ճէվապընըտա, մատամ գօնթէս տը Լաւէնիեէ, Տօմէնիգօ Սէպալլա վիրմէլի տիր . . .— տէտի Ժան Րընօ պիրտէն պիրէ սալօն գափուսունու աչըպ իչէրի կիրէրէք,

Պլանշ պունու իշիթտիկի կիպի, պիթթապի անինտէ եիւզիւնիւ մէրգումա տօղրու չէվիրտի,

—Տիմէք տիր քի, էֆէնտի, պէնի պիր րէզալէթ վէ պիր մահճուպիյէթ րէնչէսինտէն գուրթարմագըըգ իչին, գաթընըզա միւրաճաաթ իթմէքլիկիմ իգթիզա իյլէմէքտէ տիր, էօյլէ՞մի,

—Նա՞սըլ րէզալէթ վէ նա՞սըլ մահճուպիյեէթ օլուեօր օ սէօյլէտիկինիզ, մատա՞մ, —տէտի ղըրչըլըգ օլարագ Ժան Րընօ,

—Մէկէրչի գաթընըզ պիլմէքտէ տէկի՞լմիսինիզ,

—Պէնիմ պիլտիկիմ անճագ շու գատարտան իպարէթ տիր, չէօյլէ քի, մախսուսէն սիզէ կէլէրէք, քէնտի ագտը նիքեահընըզա հազըր պուլունմագլըղընըզը թալէպ իտէճէք իտի,—Հալպու քի, պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ, հիչ էօյլէ տէտիկինիզ եօգտա նէ պիր րէզալէթ, վէ նէտէ պիր մահճուպիյեէթ կէօրմէքտէ տէկիլիմ, մէկէրչի էվլատընըզըն, քէնտի հուգուգունու թալէպ վէ տավէթ իյլէմէսի, սիզին իչին պիր րէզալէթ վէ պիր մահճուպիյեէթ տատ օլունապիլի՞ր մի,

Մատամ Պլանշ գօլլարընը պիր պիրինէ գավուշտուրարագ,—իյի էմմա, օ գուհուրա կէլէն թէքլիֆի, պէնիմ թաշըմագտա օլտուղում տը Լաւէնի շէօհրէթինէ գաթան ուեար պիր շէյ տէկի՛լ տիր, —տէյի պաղըրտը մէրգումէ, —պու շէյ պէնիմ նամուսումա՛ թօգունուր,

—Մատամ, սիզ պունու, պունտան եիկիրմի պէշ սէնէ մուգատտէմ, քէնտի մատմուազէլ թէլէֆի նիյեէթիյլէ, Պիէր Պօնշոն նամ էպէ գատընա պարալարը վիրտիկինիզ վագըթտա տիւշիւնմէլի իտինիզ,

—Խէթա՛ իթմիշիմ տիր, —էվվատըմ Կօնթրանճըղըմ էօլիւմ հալինտէ պուլունմագտա տըր . . . —Լութֆ իտինիզ, գէրէմ խանըմ, պիզի աճըքընըզ, էվլատըմըն մէզար թաշը ուզէրինէ էօյլէ պիր լէքէ սիւրէճէք մէրհէմէտէ, թաշ եիւրէքլի օ՛լմայընըզ . . .

—Տիկէրի տախի գէնտի էվլատընըզ իտի էմմա, անըն հագգընտա պէօյլէ տիւշիւնմէտիքտէն պաշգա, թա պէշիքտէ իքէն տախի ճինայէթի իրթիքեապ իթմիշ իտինիզ . . . —տիմէք տիր քի չիւմլէտէ, ճէզայի սէզանըզը չէքմէքտէսինիզ.

—Ճէզայի սէզամը՞ մը չէքմէքտէյիմ, օ՛ֆ, տայիմա իշիթմէքտէ օլտուղում պու լուղէթ տիր, լաքին, չիմտի, պունու պէօյլէ եուզումէ վուրմագլըղ հագգընը սիզէ վիրէն քի՞մ տիր. վէ եախօտ նէ՞ տիր . . . Պու չօճուղու, սէօյլէյիշինիզէ նէզարէն, սիզ եանընըզտա աղըրշ գաերըմըշ վէ պիւյիւթմիւշ իմիշսինիզ, իյի եա, մէրգումու պու մէրհէմէտ իլթիֆաթըն մէնֆաաթըմը՞զ նէ տիր, վէ վալիտէսի լագըրտըսընը գըրըշտըրմագտան մագսատընը՞զ նէ տիր. —Հէր ֆամիլեանըն գէնտինէ մախսուս էսրարլարը պուլունուր, վէ քիմսէ անը գաշֆէ չըգարմագլըղը քէնտինէ պիր վազիֆէ տէյի տիւշիւնմէզ, —սիզի քիմ հաքիմ նասպ իթմիշ տիր. —Սիզէ նէ՞ եարտըմըմ տըր քի, եիկիրմի պէշ սէնէ էվվէլ կէչմիշ կիթմիշ օլան պիր շէյի, պու կիւն գարըշտըրմաեա գալգըշարագ, պիւթիւն գուվվէթինիզլէ, պէնիմ բիշիմանէ կէզմէքտէսինիզ.

—Պանա նէ՞ մի եարտըմընըզ տըր, մատամ, —տէտի Ժան Րընօ պիր քին ու գարտաշը աղըմ էսէրի իպրազըյլա սէօյլէեէրէք, —մատամ քի անլամագ իսթէմէյօրսունուզ, բէք ալէա, պէնտէ սիզէ պէեան իտէյիմ...

—Ա՛, —տէտի գօնթէս Գլանշ, —տիմէք տիր քի, պէնիմ տիւշմէնիմ օլտուղունուզ, էօյլէ՞ մի . . .

—Էվվէթ, մատամ . . .

—Իյի եա, պէն սիզի թանըմամագտա տէյիլիմ . . .

—Սա՛պր իտինիզ. Էթիէն Րընօեու տէրհաթըր իթմէքտէ՞ միսինիզ.

—Էթիէն Րընօեո՞ւմու . . . —տէտի Գլանշ քէքէլէեէրէք, վէ տիւշարը թէրէտտիւտ օլարագ.

—Գունտան օնպէշ սէնէ կէրի կիտինիզ, —տէտի Ժան Րընօ, —օլ վագըթ, սիզ օն սէնէլիք էվլի իտինիզ. վէ հէնուզ զէվճինիզտէ վէֆաթ իթմիշ տէկիլ իտի, վէ սիզտէ զանէթլէ տիյպէր պիր գատըն օլտուղունու մէօյլէ, ախլագըընըզտա տախի, Գլանշ էրվիլեօ իսմինի թաշըյորտունըզ վագըթթատաքի գատար պօզուգլուգ պուլունմագտա իտի . . . —վէ օլ զէման Էթիէն Րընօ տա, հէնուզ եիկիրմի պէշ յաշլարընտա պուլունտուղու թագտիրտէ, նամուսլու, զաքէթլի, վէ իյէրու կիթմէքլիկէ միւսթաիտ պիր տէլիգանլը իտի . . . —մէրգում տէլիգանլը, զէվճինիզ գօնթ տը Լաէնինին գայֆասը եանընտա չալըշմագտա իտի, —սիզ մէրգում տէլիգանլըեա պիր սաաթ, վէ եախօտ պիր հաֆթա գարշըտա, քէյֆինիզ էօյլէ իսթէտիկինտէն, մուրաֆագաթ իթմէքտէ օլտուղուզ, վէ քէնտինիզէ աշըգ (աման) եարատընըզ իտի . . .

—Նէֆրէթ ամի՞զ պիր եալան տըր պու . . . —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ աթէֆլա սէսի չըքըլէրէք.

—Աճէլէ իթմէյինիզ, պըրագընըզ քի, քէնտի հիքեայէմէ տէվամ իտէյիմ . . . —պիր կիճէ սիզ, քէնտի օտանըզտա, մէրգում տէլիգանլը իլէ պիրլիքտէ պուլունմագտա իքէն, գօճանըզ իւսթէ կէլտիկինտէն . . . կէրչի պատապատա քէնտինիզի սալիհէ չըգարմագ իսթէտիկինիզտէն, զէվալլը տէլիգանլըեը «պէն սէնի, հէր նասըլսա օլսա գուրթարըրըմ . . . » տէյի սէօզ վէրիպ ալտաթարագ, մէրգումա խըրսըզ սըֆաթըլը կիյտիրտինիզ . . . մէրգումու թութտուլար, մահքէմէ հուզուրունա չըգարտըլար, մահքէմէ իթտիլէր, վէ կիճէլէյին էվտէն իչէրի կիրէրէք խըրսըզլըգ գալգըշմըշ օլը ճինայէթիլէ մահքում գըլարագ, օն սէնէ բրանկա պէնտէ օլմասընա հիւքմ ու իլամ վիրտիլէր . . .

—Հիւքմ ու իլա՛մ մը վիրտիլէր, —տէյի պաղըրտը էսթէտէն Գօրա, —ա՛ պու պիր խայինլիք տիր, պու պիր ալչագլըգ տըր.

Գլանշ տը Լաէնի եիւզիւնիւ պաշգա թարաֆա չէվիրտի.

—Էկէրչի հաքիմլէրէ, մէրգում իչին «պիլիս՛ս տուր» տիմիշ օլսա իտինիզ, գուրթուլաճաղը աշիքեար իտի, —տէտի Ժան Րընօ, —հալպու քի, մէկէրչի քէնտի մասումունու պիլէ աճըմաեըպտա թէլէֆինէ գալգըշան պիր գարըտան, քէնտի աշըգընը (աման) աճըեըպ տա գիւրէքտէն գուրթարմագլըղը տիւշիւնմէսի, պէքլէնէպիլի՞ր մի . . . —Էթիէն քէնտի մաշուգասընըն սէօզիւնէ ինա նարագ էհէմիեէթ իւզրէ պուլունմագտա իտի, չիւնքի, մէրգումէ, քէնտինի գուրթարմագլըղը վաատ իթտիքտէն պաշգա, եէմին տախի իթմիշ իտի...—անըն իչին, քէնտիսինի միւտաֆաա իթմիյ տէ սալիհէ չըգարմագլըղա չալըշմագ սըզըն միւթթէհիմիկի գապուլ իթտի.. —վէ պիր քէրրէ իլամը կիյյիպ գիւրէկէ կիթտիքտէն սօնրա, ալթըըգ թէպրիէեի զիմմէթ, թապլաթիյէ միւմքին տէկիլ իտի . . . —տայիմա մէրգումէնին լութֆունա պէքլէմէքտէ իտի . . . —չիւնքի մէրգումէեի, տայիմա սէվմէքտէ իտի . . . —պիր կիւն գուրթուլարագ, եինէ քէնտիսինէ մէթրէս իթմէքլիք էմէլինտէ իտի . . . Մէրգումէնին քէնտիսինի ունուտաճաղընը, գաթան խաթըրընտան կէչիրմէքտէ տէկիլ իտի. —մէրգում պունու կէօրիւպ, վէ քէնտիսինի գուրթարմաեա չալըշմագլըգ չէօյլէ տուրսուն, հաթթա, պաշգալարընը սէվմէքտէ օլտուղունա մէպնի, էլինտէն գուրթուլմուշ օլմաք էֆքեարըյլա, մէճբուն տախի պուլունմագընը անլատըղընտան, վէ օն սէնէ գիւրէքտէ պէքլէմէքլիկի տախի գաթան կէօզէ ալտըրմատըղընտան, գօնթէս տը Լաէնի ալէյհինտէ լանէթլէր օգուեարագ, քէնտի քէնտուսի թէլէ՛ֆ իթմիշ իտի.

Գլանշ պունլարը իշիթտիկի կիպի տիզ ուզէրինէ կէլտի, վէ —ամա՛ն, լո՛ւթֆ իտինիզ, ինայէ՛թ իտինիզ . . . —տէտի գէտայի մէյուսիյէթ իւզրէ.

Ժան Րընօ տա թէքրարէն գէլամէ աղազ իթէ.

—Մէրգումուն քէնտու նէֆսինէ գաստ իթմէսինտէ, եալընըզ պիր տանէ հազըր պուլունուպ կէօրմիւշ, էսասը մատմուազէլ վագըֆ օլմուշ, վէ մէրգումէտէն, աղըր իհթիգամ իթմէկէ եէմին իթմիշ իտի . . . —Օ՛լ տանէ՛ տէ, պէն քէնտիմ իտիմ, մատամ, վէ օլ ուղրունուզտա, նահագգ եէրտէ էճէլէ գուրպան կիթմիշ օլան զէվալլը Էթիէն Րընօ տա, պէնիմ գարտաշը՛մ իտի . . .

29

—Սիզի՛ն գարտաշընը՞զ մը իտի . . . մէրգում սիզին գարտաշըեը՞զ մը իտի . . . —տէտի գօնթէս Գլանշ քէ-

քելեներէք, մէ ապուշի պէս թէ-
համփիւր խուզէ ահագա գոյգա-
րագ, —ըսիզ ջի՞մոյնիզ։

—Պէն, Վէնսէնսաւէյի էպէ գօ-
տրնը էսկի ամանը (այրզ) Ժան
Րընանում, —աէյի ճեմայ միրսի
մէրգում, —մէ իյթէ այէն Ժան Րընօ
տաս, այիր կիւն սիզէ գարշը չըգար-
մագլըգ նիյաէթիյլէ, մէրգում ջէնտի
ջանըւզունաւզու, թէյլէֆսւէն գօւր-
թարմըշը՞մ տըր . . . —Օ՜ֆ, չիմտի
այէն սիզէ էօրսըրըմ իֆշա իյլէսիմ,
խաթէր խուէնիզ սիզ սէ կիւսիզ այէնի
հիւջումէթէ խասպէր վիրէպիլիրսի-
նիզ. մէ այէն սէ օլ վագըթ, հա-
ջիմլէր հաւզուրունուս ճէմայ մի
րէրէք, «—իշտէ չան ու չէրէֆէ, մէ
այու սէվիէթ ու իգպալէ մաղլիջէ
պուլունմագ սէն օլան գարըերը, օրդէ
խամի Դրանշ Էլգիշէօ օլուպ, մէ վագ-
թիյլէ իրթիջեապը ճինայէթ այիր-
լէ, այիգզումի ջէնտրու էմրաւօրնը թէ-
լէֆ իթմէք իսթէմիշ տիր . . . այէն
այունուն խապարթըսը գսարըըմ . . . »
—աէրիմ։ էֆֆէնդիմ, մասում, իշթէ
այու պէօյլէ տիր, էկէր ճէսարէ-
թինիզ վար իսէ, կիտսիզ այէնի գամզ
խալինիզ. հայրթու ջի, չիմտիյէն
անը սափի սէպյլէէյիմ սիզէ ջի,
էօյլէ այիր գամմագըրդա սափի ճէ-
սարէթ խաէմէսէճէքսինիզ տիր,
չիւնջի, այէն սանքը ինթիգամը գօյ-
գըշմըշըմ տըր, մէ մըթլագա սի-
զին ճէզանը սէզանըըը չէքսիրէ-
ճէկիմ տիր։

Դուռնուն խուզէրինէ, մասում Դը-
րանշ, Ժան Րընանուն ևրուզինէ այա
գըդ, մէ տիւշարը հէյպէթ օլա-
րագ, կէրի կէրի չէքիլմէկէ պաշ-
լատը, մէ ահագըս տարդուն
սափի մէճալը գալմայաըգըտան,
կիտսիզ սալօնուն ափվարըսըս տա-
խանտը։

Մէրգում նէ խարաճաղընը մէ
գանըղը ջէօշէսէ գաչաճագընը չա-
չըրմագտա իտի . . .

Նիհայէթ, գարուսա օգրու-
կիթտի, մէ մաջինասպարի պիր հայ-
աէ օլտուղու թագտիրտէ, գարու-
սու աչար, մէ տիշարը չըգար.

—Ներշի պիրատէրինիզին ինթի-
գամընը ալըրընըզ, —տէտի Դօրա,
իշիթմէջտէ օլտուղու էօրար խուզէ-
րինէ տիւշարը թէաճճիւպի ագիմ
օլարագ, —լագին, պու գարըտա
սիզին խարայըրնըզը մուճիպ օլա-
պիլէճէք տիր . . .

Ժան Րընօ պաշընը սիլքտի.

—Էֆէնտի, պէնիմ ատըմ խամի-
նէ Ժան Րընօ տուր մէ նէտէ Մի-
շէլ Սէրվան տըր . . . —տէյի ճէվապ
վիրտի մէրգում, —օ Տօրաս իսմին-
խանէսինսէն ֆիրար իթմիշ օլան
ատէմ էօլմիշ տիր, մէ պէն իսէ
սիզին տայէնիզտէ Տոմէնիգօ Սէպաս-
թիէն, սիզին ագրապանըզտանըմ
. . . —հիչ պիր գօրգումսօզ տուր . . . —
մէ մէրգումիտէ տիհանըն աչըգտա
ջիմսէսէ պիր չէյ սէօյլէսէմէսէ-
ճէք տիր . . .

. . . .

Սաաթ պէշ րատտէլէրինսէ Ժագ
Էրվիլէօ կէլտի, մէ Սէն-Տօմինիք
սօգագընտա վագը մասում Դրանշըն
խանէսինսէ նէ խարարլըգը, Լիօ-
նէլ Վալթըրըն նագլ իթտի.

Լիօնէլ ալիյնէտի, մէ մէրգումուն
թութմաչ օլտուղու թարիգտէն, մէ
խաթիրմայ իյլէմիշ պուլունտուղու
սանտաան մէճուն օլարագ, մէր-
գումա,

—Դու աղշամ թամամըն պուրատա
իթմէյի, մէ կիճէտէ պիզիմլէ պիր-
լիջտէ Օբէրա թէաթրօսունա կէլ-
մէյինիզ, —զաթէն սիզին կէլէճէ-
կինիզի պիլտիրմիշտէն, պիր լօճա
թութթուրմուշմու՞ տուր։

Թամամ վագթինտէ, Ժագ Էրվիլէօ,

Մարիյէ պիւյիւք իլթիֆաթլար խար-
ճագտէ պուլունտու իսէ տէ, Մարի
իսէ, ասլա էհէմմիյէթ վիրմէտի.

Մէրգումէ գըզ, ջէնտի հէմշիրէսի
Դօրանըն, նիյաէթի իւէֆիյէսինի
պիլմէջտէ օլտուղուն պաշգա, էօյ-
լէ թանըմատըգը պիր ատէմ իլէ ի-
սէ մէյլ ու մուհապպէթ իւզրէ պու-
լունմագլըգտա, գաթըն մէյլսըզ
պուլունմագտա տէկիլ իտի.

Մէրգումէ, Լէօբոլ իչին պիր գաչ
կիւնտէն պէրու Փարիզտէ տէկիլ
տիր իթիգատընտա պուլունտու-
ղունտան, մէրգում հագգընտա
հիչ պիր թէհլիջէ սափի կէօրմէջ-
տէ տէկիլ իտի

Վէ պու գատար գայղ րահաթ-
լըգըտա, ջէնտիսի իչին ջեաֆի սա-
ատլըգըրնըտան, էլպիսէլէրինի տէ-
կիշթիրէրէք, Օբէրայա կիթմէջ-
լիկէ հազըրլանմագտա իտի.

Լէօբոլա կէլինճէ, տիյար-
տէսի պուլունտուղու Մարինին լու-
գըրտարընտա իթամ իսէրէք, Ա-
կօրըն, տէրունինտէ պանգա պիլէ-
թի պուլունմագտէ օլտուղու հալ-
տէ, բօսթասը պըրագմըշ օլտու-
ղու մէջթուպու կիտսիզ ալմըշ իտի.

Մէրգում, մէջթէպ թագէպէսի
օլմագը ճիհէթիլէ, պուլունտուղու
մահէլլէտէ ուֆագ թէֆէջ պօրճ-
լարը պուլունտուղունտան, մէ մէգ-
ջիւր պօրճլարընը տա վիրմէջլիգին
կիթմէջ իսթէմէտիկինտէն, հալիյլէ
պիր գաչ կիւն կէչմիշ իտի իսէ տէ,
օ աղշամ կիթմէջ իւզրէ, համըը
սթատիւսունտան, սաաթ սն պու-
չուգտա չըգաճագ օլան թրէն իչին
հազըրլանմագտա իտի.

Սաաթ տօգուզ րատտէլէրինտէ,
չանթասընը էլինէ ալարագ տիշարը
չըգար, մէ թամամ պիր արապա
չաղըրմագ իւզրէ իքէն, գարուճու-
սու գարշըսընա չըգար, մէ,

—Էֆէնտի, չու մէջթուպ սիզէ
տիր...—տէտի.—չիմտի րութպէթը կէ-
թիրտի . . .

Հայտու ջի մէզջիւր մէջթուպ,
թա էօյլէտէն սօնրա սաաթ տէօրթ-
տէն պէրու օրատա պէքլէմէջտէ
իտի.

Լէօբոլ մէջթուպու ալտը, մէ իւ-
զէրինտէջի խաթթը տիգգաթ իւ-
տիյ, ջիմին խաթթը օլտուղունու
թանըմատըգընտան, աճիլէ օլ-
մագ չիւպհէսինէ գաժիլ օլտու.

Վէ գարուճունուն տաղըլմասը կայլը
ըշըղը էօնիւնէ կիթիրէրէք, մէզջիւր
մէջթուպու աչար, մէ չու աթի-
տէջի սաթըրլաը օգուտու.

«Միւսիւ,

«Սիզի չըգգըան պիրի.

«Սիզ, խաս մասմագէլ Մարի Վալթըրըն
օլան մուհապպէթինիզտէն, մէ մէրգումէ
իլէ ագտը իգտիլած իյլէէէրէք, սէյսէ-
թինէ տէ գալմաչմագ նիյաէթինիզտէն վազ
կէչմիշ օլմայըրնըզ տըր, մէ տէ խախսա
րէսմ օլունմուշսունուզ տուր.

«Էկէր հիւսնի րըզանըզ իլէ վազ կէչ-
միշ իսէնիզ, սիզէ հիչ պիր տէնէճէկիմ
խօգ տուր.

«Եօգ, էկէրչի րէտտ օլունմուշ իսէնիզ,
րագըպինիզ պուլունտուղունուզ, մատմազէլ
Մարի Թարաֆընտան հիւսնի իլթիֆաթա
նայիլ օլան, մէ Լիօնէլին տէ հիմայէսիյ-
լէ մէրգումէնին զէվճի օլմագլըգ արզու-
սունտա պէզէն պաթըրն խամի Ժագ Էր-
վիլէօ օլտուղունու, մէ տիւկիւնինիւզ խա-
զըրտա վուգու պուլաճագընը, խապէր
վիրիրիմ . . .

«Հէր նէ սափի օլսա, պու մէվսըմտա
վագ կէչմէնիզ իլէ րէգ իյի խարէքէթըրնըզ
տըր, չիւնջի, Ժագ Էրվիլէօ գաւէթ խըրը-
ըը պիր ատամ օլուպ, չարուգ գավղա-
տըը կիպի, գավղատան տա ասլա գօրգ-
մագ . . .

«Դու հալտէ կէրի չէքիլմէքլիք, էն պի-
խասէ աղըլլըղ օլտուղունտան, պու

տաքընտաքի ըշըգ, հալէա կէօրիւն-մէքտէ իտի։

Լէօփօլ մէրախլէնըփ դուրտու, վէ եօգարը չըգտը։

Մարի, օլ հէնկեամտէ, էլպիսէ-սինի չըգարարագ, պիր կիճէլիք կէօմլէկի կիյինմիշ, վէ մումլարըտա սէօնտիւրէրէք, եալընըզ պիր կի-ճէ գանտիլի եագմըշ, վէ պիր խա-չըլըթիւն թասվիրի նէզտինտէ տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, Լէօփօլուն գիւլ-լի թէհլիքէ վէ խաթարատան գուր-թուլմասընը, վէ Դօրանըն գալպինտէ մէրգում հագգընտա լութֆ ու մէր-համէթ հասըլ օլմասընը, Ալլահ-տան իսթիրհամ իյլէմէքտէ իտի,

Մէրգումէ, պու տուասը օգու-ըընտա, պիրտէն պիրէ տիւշտիւքը հէյպէթ օլտու։

Զիրա, գէնտիսինէ մաալիւմ օ-լան պիր թարզ իւզրէ, բէնճիրէսի ճամընտա վուրուլմագտա օլտուղու-նու իշիթթի։

Մէրգումէ էյիմ պէյիմ օլարագ տեաղլա գալտը։

Բէնճիրէնէ թէքրարէն վուրուլ-տուղունու իշիթթի

Մարի, կէրչի, էվվէլ էմիրտէ, գօրգուսունտան գաչմագ նիյէթ-թինտէ պուլունտու իսէտէ, խաթ-ըընտա հէյպէթամիզ պիր չէյ կէլ-միյինտէն, գաչմագտան տուրտու։

Պէօյլէ պիր կիճէ վագթընտա պու-րատա կէլմիշ օլան, մութլագա Լէ-օփօլ օլմալը տըր, պաշգա քիմ օլա-պիլիր տէյի տիւշիւնտիւ, — Էվէթ պու մէրթէպէ էմրի պաշիրէթէ գարշը պուլունտուղու ... անճագ մէրգում եափապիլիր, — տէտի մէրգումէ գէնտու գէնտույէ։

Փիթրէնէրէք բէնճիրէնին եանը-նէ կիթթի, վէ աչարագը աչընտա։

Զայիֆ պիր սէս իլէ աչըգլարտան պիրինին,

— Էվվէթ, պէն իմ, պէն գէնտիմ ... — տիմէքտէ օլտուղը իշիթթի։

Մարի էլլէրի թիթրէմէքտէ օլ-տուղու հալտէ, բէնճիրէնի աչտը։

Լէօփօլ ուսուլ իլէ աչըգ օտատան իչէրի կիրտի։

— Նինէ՛ մի օլտունիզ ... — տէտի Մարի գէգէլէնէրէք, վէ գէտէր-նագ պիր սիթէմ իւզրէ սէօյլէնէ-րէք ... — տիմէք տիր քի, սիզ եինէ պանա իթաաթ իթմէտինիզ, վէ տիմէք տիր քի, եինէ գէնտի վա-տինիզի բայիմալ իյլէտինիզ, նիհա-յէթ կիթմէտինիզ, էօյլէ՛ մի, — լա-քին, ֆէնա եափտընըզ։

— Էվվէթ, հէմ կիթմէյիմ գալ-տըմ, վէ հէմտէ էօյլէ եափմագլը-ղըմա իյի՛ եափտըմ, — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում էլէմնագ պիր սէօ-յէյիշ իլէ, — պէն շիմտի Օբէրատան կէլմէքտէյիմ, — վէ սիզին նիյէթի ճէտիտէնիզէ վագըֆ պուլունմագ-տայըմ ... վէ կէլիշիմտէն մագսէ-տըմտէ, սիզի թէսլիյէ իլէ պէրա-պէր, Ժագ Էրվիէօ իլէ իճրա իտի-լէճէք օլան ադար նիքեահընըզըն եէվմի մուգարրէրինի անլամագ տըր։

— Լէօփօլ ... Լէօփօլ ... — տէտի Մարի էլլէրինի պիրպիրինէ գավուշ-տուրարագ, — քի՛մ սէօյլէտի պու-նու սիզէ։

— Անըն սիզճէ պիր լիւզումու եօ՛գ տուր, — սիզէ էլզէմ օլան չէյ, եա-լընըզ չու տուր քի, պէնիմ խա-պէրտար պուլունմագտա օլտուղու-մու պիլէսինիզ ... — շիմտի, սիզ չու պէնիմ սուալիմին ճէվապընը վիրի-նիզ ...։

— Ամա՛ն եա Ռէպպիմ, նէ՛ ճէ-վապ վիրէյիմ ... իշթէ սիզէ եէմին իտէրիմ քի ...։

— Եէմին իթմէքլիկէ հիչ իհթիյաճ եօգ տուր, — տէտի Լէօփօլ, — գէաֆի տիր արթըգ սէօյլէտիկինիզ եալան-լար, վէ եափտըղընըզ մուրաիյիւ-լէր, — մէկէրչի սիզ, հալէա պէնի ալտաթապիլմէքլիք էմէլ ու իթի-գատընտա՛մը պուլունմագտասընըզ. — պէն սիզին մէյլ ու մուհապպէ-թինիզէ իւմանըմ, վէ սիզ իսէ պէ-նի ալտաթտընըզ ... պէն սիզին լա-գըրտընըզա իթիմատ իթտիմ, վէ սիզ պանա եալան սէօյլէտինիզ ... — հագգըմտա, պէնի գօրգութմագ ի-չին սէօյլէմէքտէ օլտուղունուզ թէհ-լիքէլէրին գէաֆֆէսի տախի, եա-լանտան իպարէթ չէյլէր իմիշլէր ... — օլ, ֆամիլեաճա պիր էտրար իտմի վիրտիկիմիզ չէյ տախի, պօշ լագըր-տըտան իպարէթ իմիշ, — վէ կիւեա պէնի սէվտիկինիզտէն նաշի, Փարի-սի թէրք իլէ կիթմէքլիկիմէ տայիր վիրտիկինիզ նասիհաթլարըն գէաֆ-ֆէսի տախի, եալանտան իպարէթ չէյլէր իմիշլէր ... — վէ պէն իսէ թէ-վէքքիւլ օլուպ, վէ աչգ ու սէվտա պուտալասը օլտուղումտան, սէօյ-լէտիկլէրինիզ ալէյհինտէ չիւպհէ իթմէքսիզին ինանմագտա իտիմ ... Էվվէթ, հաթթա, օլ էօլմիւշ բէտէր ու վալիտէնիզ մէզարլարը իւզէրինէ իթտիկինիզ եէմինլէր պիլէ վահի իմիշլէր, գէաֆֆէսի տախի, պէնի ալտաթմագ իչին թէրթիպ օլունմուշ չէյլէր իմիշլէր, — եա՛ղըգ պանա քի ալտանմագտա իտիմ, տի-վանէ իտիմ, էվվէթ, պէն պիր տի-վանէ իտիմ, վէ սիզտէ պէնիմ պու սաֆտէրունլուղումու կէօրտիւքճէ, հալիյէ կիւլմէքտէ իմիշսինիզ տիր ... հայպու քի, արթըգ շիմտի ագ-լըմ պաշըմա կէլմիշ տիր, արթըգ օ տիվանէլիք իլլէթիմ կէչմիշ տիր, — չիւնքի, կէօզլէրիմ իլէ կէօրմիւշ վէ անլամըշըմ տըր, արթըգ ալտան-մագլըղըմա պիր մահէլլ գալմամըշ տըր։

Մարի պունլարը բէք մագմում վէ բէք միւքէտտէր պիր հալտէ, սիւ-գիւթ իւզրէ, տինլէմէքտէ իտի։

— Եա՛, տիմէք տիր քի, սիզին գիւմիւնիւզճէ պէն, — տէյի ճէ-վապ վիրտի մէրգումէ ճիւզի վա-գըթ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգ-տան սօնրա, ըզդըրըպտան պօզու-լուպ կէօզ եաշլարը տէօքէրէք, — սիզէ գարշը պիր գօմէտիա օյունու օյ-նայարագ, սուլի իսթիմալէ գալ-գըշմըշ, սիզին իլէ էյլէնմէկէ չը-գըշմըշ, վէ սիզին տէրտ ու էլէմի-նիզտէն սէֆահաթ ալմագտա պու-լունմուշում տուր ... էօյլէ՛ մի, — տի-մէք տիր քի, պէնիմ պունճա ագ-րաշմալարըմ ... պէնիմ պունճա ֆէր-եատ ու ֆիղանլարըմ վէ կէօզ եաշ-լարըմ ... պունճա րէճա ու նիեազ-լարըմ ... վէ պունճա ճէֆա ու իզ-թիրապլարըմ ... գէաֆֆէթէն, մահ-զա սիզէ եալան սէօյլէյիպ սիզի ալ-տաթմագլըգ նիյէթ ու մագսատինէ մէպնի իմիշլէր, էօյլէ՛ մի, — վէ տի-մէք տիր քի, հէյհա՛հ, պէնիմ սի-զէ, պուրատէ թէրք իլէ կիթմէքլի-կիմիզ տիյէրէք, տուչար օլաճաղը-նըզ պիր թէհլիքէտէն տօլայը գօր-գուլար վիրմէքլիկիմ, անճագ պիր գօմէտիա օյունունտան իպարէթ իմիշլէր ... էօյլէ՛ մի, — պէնիմ, կիճէ-լէրի, նիչէ սաաթլարճա, պէնի պու մէյլ ու մուհապպէթ նար ու ճէ-ֆասընտան ինայէթ պուեուրուպտա գուրթարըըն տէյի, Ալլահա իթտի-կիմ րէճալար, տիմէք տիր քի, հէմ Ալլահը վէ հէմտէ գէնտիմի ալտաթ-մագ իչին իմիշլէր ... էօյլէ՛ մի, վէ նիհայէթ, հէլէ համտ օլսուն քի, գէնտի էօմրիւմիւ տախի թէհլիքէ-եէ գօեարագ, վէ հէր նէվի ֆէ-տաքեարլըղը կէօզէ ալարագ, պա-չընըզտա տէօնմէքտէ պուլունան պիր ֆէլաքէթ չարխընըն տէվրա-նը մէնինէ մուվաֆֆագ օլապիլ-մէքլիք էմէլինտէ պուլունմագտա

իքէն, պիրտէ պունյարըն բուաֆֆէսինէ տախըլմըշ գապըլ օլարագ, սիզին Թարաֆընըզտան գուհուրա կէլմիշ օլան պու հիտտէթ ու նէֆրէթի կէօրմէյինճէ, վէ մէզքիւր հիտտէթ ու նէֆրէթինտէ սէմէրէսի պուլունան չու, [illegible] Սէն գէնճ հէ՛ր [illegible], — [illegible], քէլամլարընը իշիթմէքլիք պէտպախթլըղընա նայիլ օլմուշում տուր. —Օֆ, ամա՛ն եա Րէպպիմ, ամա՛ն եա Րէպպիմ, մէկէրչի պունա, պիր քնամըն գայըպի թէհամմիւլ իտէպիլի՞ր մի...

Փիչարէ գըզ պունյարը սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, օլուֆանըզ ուֆանըզ էլլէրիյլէ եիւզլէրինի գափաեարագ, վէ զարի զարի աղլայըպ ըճզըրարագ, կէօզ եաշլարը աքըթմէկէ պաշլատը։

30

—Լաքին, իյի եա, օլ ադամըն իքրահ մաատէսինէ՞ նէ տիյէլիմ... էվվէթ, օլ ադամ նիքրա՞հ մատէսինէ նէ տիյէլիմ...—տէտի Լէօբօլ ճիւզինճէ սիւքիւթտէն սօնրա քէքէլէեէրէք, —մէզքիւր ադամըն իքրահ խուսուսունա՞ նէ տիյէճէքսինիզ տիր...

Մարի նիմ մէրթէպէ պաշընը եօգարը գալտըրարագ, վէ աղլամասընա տէվամ իտէրէք, —արթըգ սիզէ պիր ճէվապ վիրմէք իսթէմէյէճէկիմ տիր... չիւնքի սիզ, պէնիմ սէօյլէտիքլէրիմէ ինանմադ իսթէմէեօրսունուզ, չիւնքի, պէն պիր եալանճը՜ իմիշիմ տիր...

—Ա՜հ, Մարի՛, Մարի՛, սէօյլէյինիզ, սէօյլէյինիզ, ինանըրըմ սիզին սէօյլէտիկլինիզէ, —տէտի Լէօբօլ մէրասիմէնին էլլէրինի թութարագ, —սիզին հէր պիր լագըրտընըզա իթիմատ իտէրիմ, ֆագաթ, սիզէ սայթ չունու րէճա իտէրիմքի, էօյլէ պիր թագըմ, իւսթիւ գարալը գարալը, էսրար նէվինտէն չէյլէր սէօյլէմէյինիզ... իշտէ, աչըգտան աչըգա, տօղրուճու սէօյլէյինիզ...

—Տօղրուճուսու սէօյլէեէյիմ...—պէն գաթէն սիզէ տօղրու սէօյլէմիշիմ տիր... հալպուքի սիզ պանա պիր եալանճը նազարըյլա պագմագտասընըզ...

—Մէկէրչի սիզ, Լիօնէլ Վարթընըն, սիզի, ժագ էրվիէօ իլէ էվլէնտիրէճէկինտէն, պիխապէ՞ր մի պուլունմագտա իտինիզ...

—Խայր, պիխապէր պուլունմադտա օլմադըգ, իշտէ պիլմէքտէ իտիմ...

—Վէ տիմէք տիր քի, սիզ պունու պէնտէն, չիմտիյէ գատար սէթր իյլէմէքտէ իտինիզ... էօյլէ՞ մի

—Էվվէթ, պու եօլտա ֆէնալըգլարըն էննիւնիւ ալմագ նիյէթիյլէ, սէթր իյլէմէքտէ իտիմ... —չիւնքի սիզէ սէօյլէտիկիմ թագտիրտէ, պուրատա թէրք իտիպտէ կիթմէյէճէկինիզի, պէք աչըգ պիլմէքտէ իտիմ...

—Եա՛, էօյլէ՞ մի, վէ տիմէք տիր քի սիզ, մէրգում տէլիգանլը իլէ էվլէնէճէք իտինիզ, էօյլէ տէյի՞լ մի...—տէտի նիւքսէքսէ իլէ Լէօբօլ հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլէրէք։

—Օ՛ֆ, —տէյի պաղըրտը, պիչարէ չօճուգ տիւշարը մէյուսիյէթ օլուպ վէ գօլլարընը սինէսինէ գավուշտուրարագ. —սիզ պէք աչըգ պիլիրսինիզ քի, պէն սիզի ճանտան սէվմէքտէյիմ... վէ հիչ պիր վագըթտա սիզտէն պաշգա հիչ պիր ատէմ իլէ էվլէնմէյէճէկիմ հագգընտա, պէտէր ու վալիտէմին մէզարլարը իւմինէ օլարագ, եէմին տախի իթմիշիմ

ՖՐԱՆՍԱ ՇԷՕՀՐԷԹՇՈՒԱՐ ԺՈՒԼԼԻԳԼԸՐԻՆՏԷՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԸՓԷՆԻՆԷ

ԱՍԱՐԸ ԳԸՐԻՈՒՋԻՍՏԷՍԻՆՏԷՆ ՕԼԱՆ

ԹՈՒՃՃԵԱՆ ԳԸՋԼԱՐ

ՆԱՄ ՐՕՄԱՆ

ՕՆ ՏՕՔՈՒԶՈՒՆՃԻ ՃԻԻԶ

Ֆիյ պիր չէյրէք Մէճիտ

[illegible]

ԻՍԹԱՆՊՕԼՍԱ, ԳԱԼԱԹԱՍԱ ՄԱԹԲԱԱՍԸ ՄԱՆՃՈՒՄԼԻ ԼՏՖԼԱՐ

1882

տիր . . . խանըմ , սըրա պէօյլէ օլտու-ղու թագտիրտէ տախի , պիր ու-զաղթըրաա , մէրզում իլէ էյլէնէ-ճէքմիշիմ տէյի սիզ իթմէքինիզի ճայի՛զ կէօրմէքտէսինիզ . . . — արթըք պէնիմ իչին թարաֆընըզտան զահմէթ կէլմէսին , պունտան սոնրա.յի քի պիր հագարէթ օլմազ..։

— Խէթա իթթիմ , էֆէնտիմ , պէն քէնտիմ տախի իթիրաֆ իտէրիմ քի , խաթա իթթիմ ,— տէտի Լէօփոլ աթէշլի պիր սէօյլէյիշ իլէ ,— լաքին , մէկէրչի զաթըհաթըմ պէնտէ՞մի տիր , մէկէրչի , պիր սաատիմ աղըր պաղըշլատըն կիպիէր , նէ խարաճաղըմը չարպըրըր , մէ սահիհի խալուշատան ֆարզ իտէլիմ պիր հալէ տիւշէր օլուր իսէ , զաղաչաթըյր սաքլապիլի՞ր մի . . . Մարի , պէն տէյի տուփանէ օլաճաղըմ . . . չու հալիմէ մէրհամէթ իյլէսինիզ . . . Պու պապաս կէչմէքտէ օլան հալլէր մի վաղտալար հէր նէ իսէ , ըլճա իտէրիմ , սէօյլէյինիզ , պանա սէօյլէյինիզ . ։

— Ջանըմ էն սէվտէ պիրատէ ֆաթ սէօյլէմիշ մի անլայամըյորսըն առր , — տէտի մէրզումէ կէնճ ղըզ քէլիմէլէրէ . — արթըք օտասն զիլտաէ պիր չէյ սէօյլէմէմ . . . — Պէն սիզի պուրատան ուզագլաշտըրմագ նիյէթէ-թինտէ , էյիմտէն հէր նէ քի կէլէյիյի իյի իսէ տարպա , ինճա իթմիմ , հալպու քի սիզ պու թամամ իթմէմայնիզ . . . — արթըգ պունտան պէօյլէ , թէհի էյրան չայրչըյ ուզրաշամամ . . . զառէրիմիզ հէր նէ իսէ , վարըն էօյլէ օլսուն . . . — իչիմիզ տախի քէնտի հէլալինիզ , պիզզաթ քէնտինիզ տավէթ իթմիշ օլալըմ . . ։

— Նէ՞ք տէյէ , Մարի , էյտահաթա տայիր հիչ պիր չէյ սէօյլէմէինիզ , սիզ տախի րաղըպ օլուրսամ , ֆաղաթ , սիզտէն հալլըն պիր չէյ

թայէա իտէրէք իղթիֆա իտէրիմ , եանի տիմէք իսթէրիմ քի , պարի հիչ տէկիլ իսէ , ժաղ Լէօփիլէտէն սէվմէտէճէկինիզէ պիր եէմին իտէ՞րմիսինիզ ։

— Մէկէրչի պէն սիզտէն պաշգա պիրինի սէվէպիլի՞րմիյիմ ։

— Տիմէք օլուր քի , օ պապաէ սիզ պիր մէճպուրիյէթ թահթըտա պուլունմագտասընըզ . մէ արմէք օլուր քի , օ պէնիմ րաղպէթիմ օլան տաէմ , պէնիմ իզտիյաթ ու սէվտէթիմի զայաղ ու զաղթմա՞ գայգրչմըշ օլմուշտուր , — տամամ՝ քի պու խուսուսատա սիւզիւթի իխթիխար իլէ , հիչ պիր չէյ սէօյլէմէյօրսունուզ . . . տիմէք օլուր քի , էօյլէ օլաճաղտա սահիհ տիր…մէ , ա՞հ տիմէք օլուր քի , պէնիմ իչին , մէրզումու էօյտիւրիւպ օնտաման գուրթարըմագլըղտան պաշգա հիչ պիր չարէ պուլունմազտա տէկիլ տիր . . ։

— Օ՛ֆ , խայր . . . խայր . . . տաղը՛ն էօյլէ պիր չէնէ ղայղըշմադտասընըզ . . . — տէյի պաղըրտը Մարի թարիֆտէն խարիճ սուրէթտէ տիչարը հէյպէթ օլարագ , մէ Լէօփոլուն պաշընտա սարըլարագ , — իչթէ սիզէ թէմին իտէրիմ , սիզին մէրզում իլէ զավճամա չըղըշմաճաղըզ . . . սազըն վուրուշմաճաղընըզ . . . զիրա , մէրզում սիզի էօլտիւրիւր , պէնիմ օլաճաղըմ . . ։

— Խայր , ճանըմ Մարի պէն անը թէքլիֆ իթմէյիմ . . . — տէտի թէսքէրէն Լէօփոլ , — մէ խախտա մէրզում պէնի էօլտիւրմէլի տիր , պաշգա տիւրլիւ օլամազ , պէն պունու սրթըրր թէհամմիւլ իտէմէմ , սապրէտէմէմ . . ։

Մարի պունտան զաւզաէ ճէվապ վէրէրէք նիւմաղ ու րէճամար իթմէքլիք իզին պուլունտուն իսէ տէ , վագըթ մինասիպ իթմէտի , չիւն-

քի, ոլ լահզատէ սաաթ գաքաւստ տուր փուրսաթլու ։

Մերդումէկին բէնկի աթոռը, վէ ոլ մերթէպէ գօրգուսու միւթէհէսսիր օլտու քի, ասլըի եքզէրըյա ախշամ հօլլինտէ պուլունտուղու թազ ախրտէ, հէման պիր թէլաշ իլէ քէքէլէեէրէք,

—Գո՛րիւրմ . . . ամա՛ն, գաչընըզ . . . բէնի խանէրիմ օլտէ. Այա՛հ աչ գըլըմ օլտուն, կի՛տինիզ, չը՛գընըզ չուքարտան . . . —եօզաս չըմտի իքինիզի պիր արատա կէօրէճէքլէր տիր, —տէտի ։

Լէօրոլ արչըտերը պոլըրկան կէչտի, վէ մերդափիլէնին իքի գօլլարընը թութուպ քէնտուսի պըրրայը տի րէրէք, վէ եպլորըրմիւրի չարպուզ տուրէթտէ գաբըրփընէրէք, անինտէ քէնտուսի սուփուզըա պուլտու ։

Դարու իքինճի ալֆա օլարագ փոսբոսլատու ։

Մարի, —(արթըգ ոլ գալըէ, ոլ թէլաշ, վէ ոլ գօրգու արասընտա բէնճիրէնի տախի գարամալըգըը ախըշընէմէքսիզին), կիտիպ գարըեու աչար ։

Գարանըը փոսբանըն ոլ, քէնտի խըթիրարէ պէալէմէտի Աչար օլտուղընը կէօրտիւ, վէ մերդումէնէ,

—Նէ՞ խաթէրանին, աղլըչէմ Աչար, —տէյի սուալ իլէտի.

—Հանըմ էֆէնտի, —տէտի մերդումէ սառըղ պէալէմէ, —չըմտի քէօլլիւլէրտէն պիրինին կէլիպալէ պէքճիլէրէ խապէր վերտիկինէ կէօրէ, խընտէգտէն ախթըրըարագ, պաղըչէ պիր սաատ կիրմիշ տիր . . . —չըմտի պէքճիլէր հէր թարաֆը գուշաթմըշ տըր, վէ թահթը նարըը տիզդաթլա ալմըշ տըր . . . —չէօլլէ քի, գաչըրպ գուր թուլմաղըըզ միւմքին օլամայաճագ տըր . . . —խըմտի, մաապալլահ,

պու աթլանան տէմ, էկէրչի Լէօբոլ իտի իսէ, մերդումու սագլամ, վէ ախըշարը չըգմաղըրգտան մէնն իլէմէյլէնիզ քի, էօյլէտէն գուրթարըրչ օլտուղըմ, եօզաս, պէքճիլէրէ, հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, իւզէրինէ ախլահ չէքմէքլիկէ տալիր էմր վիրիլմիշ տիր . . .

Մարի պունու իշիթտիկի կիպի պաշընը բէնճիրէտէն ախըշարը չըգարարագ, գարանլըգտա ախըշարընը կէօզտէն կէչիրտի ։

Կիտտէ պու ղաշգաստա պիր ախլահ տըր բաթըլտար, վէ արգասընտան պիր իքինճի ախլահ սէսի տահա իշիտիլտի ։

Կիշարէ չօճուղ պու ախլահ սէսլէրինի տըլը ախըմա, եփրէ՛նտէն պիր խանչըր իլէ փոսբոսլըրճասընա ախըշարը տէրտ ու էլէմ օլտուղունտան, հէման էփըլէ ախնէախն թութմագտէ օլտուղու, վէ բէք գորգ պիր սէս իլէ պօզըրլըմագտա պուլունտուղու թազ ախրտէ, տէփիլիփ Աչարըն գուճաղընտա ախըշտը, վէ մերդումէ պէալէմէ տախի, քէնտի քէնտուսինէ, եավաշ պիր սէս իլէ, սամա՛ն, քիմսէնէ պիր չէյ սէօյլէմէլիյիմ . . . քիմսէնէ խապէր վիրմէմէլիյիմ . . . եալընըզ բէնիմ պագմայըըրմը ախնէրէք, կէօթիւրիւփ գարըօլայը իւզէրինէ եաթըրտը ։

Արատան իքի սաաթ գատար կէչտիքտէն, Մարի քէնտու քէնտուսինէ աելըրպ աղլըը պաշընա ալտը, վէ Աչարըն պաշը ուճունտա օթուրուպ պէքլէմէքտէ օլտուղուն կէօրտիւ ։

Մարի ախըհանըն աըրպա րագըըթը սէօյլէմէք իզնէ իքէն, Աչար մերդումէտէն էփէլ քէտամէ ագաղ վիրտէ ։

—Բոհաթը գալգըպըզէ ոլ, հա-

նըմ էֆէնտի, գօրգմա, պիր չէյ եօգ տուր, —տէտի մէղըարէ եափշաճըգ սէօյլէնէրէք, —պէն խապէր ալտըմ . . . —կէչչի, Դօրանըն խըտմէթքեարլարը, պիրինին իզէրինէ իքի քէրրէ գուրշուն չէքմիշլէր իսէ տէ, փուրսաթպուլար, մէրգում գաչըըրշ օլըր (նէկէր Լէօբոլ իտի իսէ), չըմտիյէ սաղ վէ սալիմ փարիսի պուլմուշ տուր . . .

Մարի քէնտի պագըշը վէ քէնտի կիրլիւչիւյէ, մեզգիւր սաադ պէալէմէսինէ իդհարը թէշէքքիւր իլէ տիքքաթէն տինլէտիքտէն սօնրա, պաշընը թէքրարէն եասթըղը իւզէրինէ գոյ իթտի, վէ եէնիտէն կէօզլէրինի գափաթը ։

. . . .

Մերտասը սապահըյը, Դօրա, գահվէ ալթը գաղթինտէն ճիւզըճէ մուգատտէմ, սաբօնտա, Ժան Րընօ իլէ գօնուշմագտայըր իքէն Րօպէնսօն, թէքրար իչինտէ օլտուղու հալտէ, պիր գաչ տէ վիզիթ կէթիրտի ։

—Էֆէնտի, — տէտի մերդում արապա խըտմէթքեար, —պու գաթը գապուլ իթմէլի՞միյիզ ։

Լիօնէլ Վարթըն մէքթուպ քեաղըտը կէօրիւր կէօրմէզ թէաճճիւպ իտէրէք սէվինմէկէ պաշլատը ։

—Նէ՞ տիր օ. Նէ՞ վար տըր, — տէյի սուալ իթտի Ժան Րընօ ։

—Գաչըրըզ . . .

Ժան Րընօ, մեզգիւր գարթը ալըպ օգուտու, չու աթիտէքի խատ եազըլմըշ իտի ։

—« Ֆէրնան Սըթրէ՛նի . »

—Գունու պիլէ Այլա՛հ կէօնտէրտի . . . —տէտի Դօրա ։ —Րօպէնսօն, պու սատատա սէօյլէնինիզ տէ իչէրի պուեուրսուն ։

—Նէ՞ խօչաֆ թէսատիւֆ իչի տիր պու, —տէյի ախըշըլըմէքտէ

իտի Ժան Րընօ ։

Րօպէնսօն թէքրարէն իչէրի կէլ- տի, վէ,

—Մօսիւ Ֆէրնան Սըթրէնի . . . —տէտի ։

Լիօնէլ Վարթըն իքի ատըմ գատար գարշը կիտէրէք մերդումու գարշըլատը ։

Մատամ Գրանչըն էսքի աշըգը օլան մերդում Ֆէրնան Սըթրէնի ուզուն պօյլու, խօշ վիճուտլու, վէ հալ ու հէյպէթի նէզիհանէ վէ եագըշըգլըճա պիր ատէմ իտի ։ Մերդում հէնուզ էլլի չաղլարընտա իտի իսէ տէ, սաչլարը աղարմըշ օլուպ, վէ սագալընտա տա գըր տիւշմիւշ օլտուղունտան, տահա զիատէ եաշլըճա պըր կիպի կէօրինմէքտէ իտի ։

Գու իչ քիշիլէր պիր պիրինի սէլամլատըլար ։

—Կէօրիւշմէքլիք շէրէֆինէ նայիլ օլտուղում գատ, ումարըմ քի մօն- սիէօ Լիօնէլ Վարթըն քէնտիսինի տիրլէր ... —տէտի Ֆէրնան Սըթրէնի.

—Էվվէթ, էֆէնտի . . . —տէյի ճէվապ վէրտի Դօրա . . . —պունտան- տուն տօլայը, պիր սամիմիյէթ ալընըզ, — բէնճա խանէրիմ. օթուրունուզ, վէ թէշրիֆինիզտէն միւրատ հէր նէ իսէ, պէեան էտիւ թէմէննի իտէրիմ . . .

Մերդում իքինճի ալֆա օլարագ սէլամլատըգտան սօնրա օթուրտու, վէ իֆատէյի մերամէ պաշլատը ։

—Գուրպան կէլիշինին սէպէպի բէք սատէ պիր չէյ տիր . . . —խայ- ի սէնէլէրտէն պէրու, պու ճիվար- լարտա քէօշքէրէ իգամէթ իթ- մէքտէյիմ . . . —տիւնքի կիւն, պիր չօգ գաղէթալարտա, վէ ալէլխուսուս Դօնմիլիթիւ սիօնէլ նամ գազէ- թատա պիր իլան կէօրտիւմ . . . — անտինտէ Բարիսէ կիտիւ . . . —վէ պու սապահ տօղրու Բէ սօգագընտա 3

Նիւմէրօյու խանէտէ պուլունան նօթէր Մ. Բէօլմէլէ կիթտի, վէ մէրհում տախի զամանընտա կէօնտէրտի, մալում եա կէլիշինտէն մագսէտտէ, Լօրան Բէյմօնուն միրասը մէսէլէսինտէն խապէրի տիր...

—Տիմէք տիր քի սիզ, մէրհում ջօճուգա տայիր յազըլ կէլէն մալումաթա վագըֆ պուլունմագտասընըզ, էօյլէ մի,—տէտի Լիօնէլ։

—Էվվէթ, էֆէնտի, պունտան տահա չէօք կիւն էվվէլ մէրգումու կէօրտիւմ. վէ հէմանտէմ, պէնտէն միրասընը տայիր տէրթիպաթ օլան հավատիսի վէրտիմ... —աճապա մէրգումուն պէտէրինին վարիսանը, հայէտտա մէվճուտ պուլունմագտա մը տըր։

—Էվվէթ, էֆէնտի...

—Մէզկուրը մէզկուր զամանընըն թամամը թէսարրուֆունտա՞ մը տըր։

—Խայըր, ֆագաթ, օլ պապաւէ իգթիզա էտէն քիւաֆֆէսինէ վիրասա մալիք պուլունմագտատըր, էօյլէ զանն օլունամագտա կիպի, հիչ պիր չէյ գալմայ օլմայ տէկիլ տիր...

—Էվվէթ, էֆէնտի, պիր հէր պիր չէյ գալմայ օլմայ տար իթիգատընտա պուլունմագտա իտի, հաթթա. պէն քէնտիմ պիլէ, Լօրան Բէյմօնուն էն զիեատէ նէտիմ տօսթու պուլունտուղում թագտիրտէ, նէ մէրգումուն նէ օլմայ օրմագըն, նէ տաղ վէ նէ տէ հաեաթտա պուլունմատըր, վէ քէնտի պարալարընըն նէրէտէ գալտըղընը, պու տաղըլտըղը գատար պիլմէքտէ տէկիլիմ...

—Օլ խուսուսուտա սիզէ պիր մալումաթը մը քէմմէլէ վէրէպիլիրսին...—տէտի Լիօնէլ,—պէնիմ թօք ամէչ օլտուղում մալումաթլարամն, սիզին, Լօրան Բէյմօն իլէ, կէրէք պօլիթիգա վէ կէրէք սայիր ճիհէթճէ հէմէֆքեար պիր հալտէ պուլունմագտա օլմանըզա ապեահ օլմաչումատըր։

—Աճապա Թօրլամըչ օլտուղունուզ մալումաթլար, մագրանը սըհհէթ չէյլէ՞ր մի տիրլէր...

—Տիւրքէսիզ, ֆագաթ, եալընըզ շու ֆարգ վար տըր քի, սիզին իչին, էօյլէչ տիր տէյլրէք եալան սէօյլէմէքտէ իտիլէր...—եանըլըշտըր, իշթէ իագաթրատա մէյտանտատըր,—տէտի Սթրէնի կիւլիւմսէյէրէք,—հայըրտըր քի, օլ պապալը չօղըուգ թէաճճիւպ իթմէմ, չիւնքի, նասըլ քի սէօյլէտիմ, Փարիսին կիւրիւլտիւսիւ, վէ բօլիթիգաեա տայիր վէլվէլէսի էօմրիւնիւ թէրք իլէ պիր թարաֆա չէքիլմիշ օլտուղումտան... վէ պէնիմ իւէ վագթիյլէ հէր բագըրգեա էկէրչի քէնտիմ պիզզաթ նէթիճէմգիւէմտախի, շիւբահի Թարպիր տաէմ օլտուղումու պիլտիրիրսէ րինտէն... հալիյլէ էօյլէ գանն իտմիչ եանի, եա էօյմիւշ, վէ եախօտ գայապ օլմուչ կիպի զանն իլէ միչլէր տիր...

—Լօրան Բէյմօնուն հիչ իզինի պուլամատընըզ մը,—տէյի սուալ իթտի Լիօնէլ։

—Արատըմ, վէ մուգայիրի օլարագ, բէք չօգ տա արատըմ, լաքին, հիչ պիր էսէրէ նայիլ օլամատըմ—խայըր, էֆէնտի, տիմէք տիր քի, գթէնիզ օլ պապաէ քէափի մալումաթ խուէապիլմիչլինիզ տիր, էօյլէ՞ մի...

—Էվվ՛էթ, հէմ պիլմէքտէյիմ, վէ հէմէն մէրգում սօսթուղումուն նէ մէրհամէթսիզ տէհշէթլի պիր հալլէրէ տիւչար օլմուչ օլտուղունու, չիմտի սիզէ նագլ ու պէեան իտէճէկիմ տիր, ֆագաթ, էվվէլ էմիրտէ սիզէ պիր գաչ սուալլէրիմ վար տըր...

—Պույուրունուզ, ճէվապլարընա հազըրըմ...

—Լօրան Բէյմօնուն պիր էվլատը վար իտի, էօյլէ տէկի՞լ մի...—տէյի սուալ իթտի Լիօնէլ...

—Էվվէթ...—իլէրուտէ ֆէրգեադ օլմագլըղա միւսթէյիտ, Գաթէրինէ պիր մէքթէպտէ պիր ջօճուղու վար իտի...

Գու հէնկեամտէ Ժան Բընօ լաքըրտըյա գարըչարագ,

—Ժանն իտէրիմ քի, մէրգում ջօճուգ, Գէնիսթան մէքթէպինտէ իտի, էօյլէ տէկի՞լ մի...—տէտի։

—Ա՛,—տէյի պաղըրտը Սթրէնի,—տիմէք տիր քի սիզ օլ խուսուսու թէֆէրրիւաթը՞յլա պիլմէքտէսինիզ։

—Էվվէթ, ֆագաթ, սայիր խուսուսատա պիր մալումաթըմըզ պուլունմագտա տէկիլ տիր...—չիւնքի, մէզքիւր մէքթէպտէն սօնրա, մէրգումուն նէ օլտուղունու անլայամամըշըզ տըր...

—Թապիաթիլէ անլայամամըշ օլմալըսընըզ տըր, չիւնքի, բէտէրի զայիգ օլուր օլմազ, ջօճուղու պէն օրատան չէքիպ եանըմա ալըր, վէ իսմինի իգմալ իթտիրմիշիմտիր. վէ նամուսլու, թէրպիեէլի վէ ֆայիտէլի պիր տէմ օլմասընա չալըշմըշըմ տըր...—վէ համտ օլսուն քի, մուրատըմա իրէպիլմիշիմ տիր...—չիմտի մէրգում տօսթումուն իմքէրաթօրիտէ, պին պաչը Արման Բէյմօն Տօրսէյ նամը նամըյլէ միւշէրրէֆ պուլունմագտա տըր, հագգընտա մէտհ ու սէնալէր օգունմագտա՛ տըր։

—Արման Բէյմօն Տօրսէ՛յ մի,—տէտի Դօրա պիր գըզըլըգ պիրտէ պօղազըրարագ, վէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք Ժան Բընօ տիւշարը հէյէճան օլարագ,—սահիհէն մէրգում պու իսմ ու չէօհրէթլէ մի եատ օլունմագտա տըր։

—Էվվէթ, էֆէնտի, ֆագաթ, իսմէթէն չունու տախի պէեան իտէրիմ քի, պէյին էլ խալգ, Բէյմօն իսմի հագգ իլէ, վէ վալիտէսի նամընտան ալընարագ, եալընըզ Արման Տօրսէյ նամը վիրիլմէքտէ տիր...—պունուն պէօյլէ օլմասընըն, պէն քէնտիմ իթթէտիմ, չիւնքի, պէյլքի պէտէրինին մախլէսինի թուշըր իւէ, ֆէսատավէրլէրտէն պիրինին էվլատը իմիչ տիր տէնիլէրէք, նազարը իհքէրաթօրիտէն տիւշէրտէ, նայիլի ֆէյզ ու իլթիֆաթ օլամազ, վէ չայէսթէ օլտուղու մէրթէպէտէ իլէրու կիտէմէզ տէյի գօրգտում...—Արման Տօրսէյ, տահա կէնճէն կիւնլէր պուրատա իտի, գըրգ սէքիզ սաաթ իչին իչն պուրագ կէլմիշ իտի, Փարիզէ կիտէմէտէն էվվէլ կէլիպ պէնտէ գալտը իտի...

—Տիմէք տիր քի, մէրգո՛ւմ... Լօրան Բէյմօնուն էվլատը տըր, էօյլէ՞ մի,—օ՛հ, Ալլահըն չէրիաթը իշթէ պէօյլէ տօղրու տուր, հէր հալտէ սահիհէն պիր Ալլահ վար տըր...—տէյի պաղըրտը Դօրա տէթաչէլլէրարագ, վէ էլլէրինի կէօգլէրինէ սէմայէ տօղրու գալտըրարագ։

—Նէ՛ տիմէք իսթէյօրսունուզ, էֆէնտի,—տէյի սուալ իթտի Ճէննան Սթրէնի, տիւչարը թէաճճիւպ ալարագ օլարագ։

—Սապր իտինիզ, էֆէնտի...—տէյի ճէվապ վիրտի Դօրա, անի վահիտտէ մէզքիւր հէյէճանը ալըր մահվ օլմագ պաշլատարագ,—սիզէ թէֆէրրիւաթը սէօյլէրիմ քի, պունլարըն քեաֆֆէսինին իգթիհաթընը կիւրէճէկիմ տիր, ֆագաթ, պիրագ տահա սօնրա... պու ճիւմլէ իլէ տախի, չիմտիլիք սիզէ եալընըզ շու գատարընը սէօյլէյէպիլիրիմ քի,

պէն Արման Տօրսէյէ, քէնտի քէ-տէրինի թէլէֆ իթմիշ օլան զավալլը-լարըն քիմլէր օլտուգլարընը, քեա-միլէն խապէր վէրիպ մէյտանէ չը-գարաճագըմ տըր . . .

—Լօրան Րէյմօնու թէլէ՞ֆ մի իթ-միշլէր տիր . . .– տէտի Սթրէնի քէ-տէրինտէն նաշի քէքէլէյէրէք , – թէլէ՞ֆ մի իթմիշլէր տիր . .

—Էվվէթ , ալթը իւզ պին ֆը-րանգ բարասընը ալմագ իչիւն թամա-հ էտէրէք , մէրգումու թէլէֆ իթէ-միշլէր տիր ։

—Էֆէնտի , պու ճինայէթի իշ-լէյէն խայինլէր . քիմլէ՞ր տիրլէր , իսիմլէրի՞ նէտիր . . .

—Օֆ , թէլաշ իթմէյինիզ , հէփ-սինէ վագըֆ օլաճագսընըզտըր , ֆա-գաթ , էվվէլ էմրտէ պու էսրարա Արման Տօրսէյին վագըֆ օլմասը իգթիզա իտէր . . . –խայր , խապէր վէրիլմէլի տիր քի . . . պուրատա ավտէթ իթսին . . .

—Էկէրչի մէրգում շիմտի բույի տէրխատտա իսէ , պու տէտիկլէրինիզ միւմքին օլամազ . . .

—Բէք ալէա միւմքին օլապիլիր.– պահրիյէ նէզարէթինտէն պիր բուխտամ թաշնիլ օլունուր , վէ պէն տախի անինտէ արգատաշըմըն խաս-սէթէն պիր վաբօր չըգարթըրըմ , կիտէր հէր թարաֆը արար , պու-լուր , վէ ալըր կէթիրիր . . .

—Էօյլէ պիր բուխտամ նասը՞լ թաշնիլ օլունապիլիր ։

—Անը սիզ պանա պըրագընըզ ։

—Պու մէրթէպէ անըն հագգընտա հիւսնի թէվէճճիւհ վէ զայրէթ իգ-րազ իթմէնիզտէն անլաշըլըյորգընա կէօրէ , սիզ Արմանը , մուլթէգա թանըյօրտըսընըզ ըլմալըսընըզ տըր , էօյ-լէ տէկի՞լմի . . .

—Էվվէթ , էֆէնտի , մէրգումու հէմ բէք էյի թանըրըմ , վէ հէմտէ աչուրի մէրթէպէ սէվտիկիմ պիր ատէմ տիր . . .

Սթրէնի անատա գալտը ։

—Պէն բէք ալէա անլատըմ քի , Արմանըն զայըպթինի , տէրէճէսին-տէն զիատէ չէքմէտէ օլան գաթ-լար վարտըր , –տէտի մէրգում , – խմտի օ պապատէ քէնտիմի պախթի-եար ատտ իտէրիմ . . . –տիմէքտիր քի , շիմտի պէնճէ , պաշգա պիր իշ գալմատըզ , իլլա անճագ , քէնտի ճէրիմի սիզլէրէ խապէր վէրէրէք , կիտիպ Փարիստէ , թարաֆընըզտան զուհուր իտէճէք օլան էմրէ պէքլէ-մէքլիկիմ իգթիզա իթմէքտէտիր . .

—Խայր , էֆէնտի , օնտան պաշ-գա լիւզումու պիր խուսուս տահա վարտըր . . . –տէտի օ անէ գատար սուքութ իւզրէ տուրմագտա օլան Ժան Րընօ . . . –տէհշէթլիմիզ պիր սըրր վար տըր քի , անը տախի պիլ-մէքլիկինիզ իգթիզա իտէր . . . — Մօնսիէօ Ֆէրնան Սթրէնի , պիզ սի-զի բէք չօգ , էվվէթ , Լօրան Րէյ-մօնու արատըգըմըզ զաման ալտա-տըգ . . . ։

—Նէ՞ սէօյլէյէճէք իտինիզ պա-նա . . . ։

—Սիզ տախի , խապէրինիզ օլմա-տըղը հալտէ , ճանվէրճէ պիր պէ-լանըա տուչար օլմուշ օլտուղունուզ-տան , անը խապէր վիրմէք իսթէր իտիք . . .

—Ճանվէրճէ պիր ֆէնալըգա՞ մը . . . տէտի Սթրէնի տուչարը իսթիգ-րապ օլարագ ։

—Էվվէթ , պիր ճինայէ՛թ . . . – սիզէ գարշը տախի պիր ճինայէթ վուգուա կէլմիշ տիր . . . վէ մէզ-քիւր ճինայէթի իշլէյէն ճանիլին ճէզասընը սէզասընը վիրմէքլէք իսէ , սիզին հէմ պօրճունուզ վէ հէմտէ հագգընըզ տըր . . . ։

31

Ֆէրնան Սթրէնի Ժան Րընօնուն պու լագըրտըլարընը իշիթտիկինտէ , տուչարը իսթիգրապ օլտուղունտան ,

—Էֆէնտի , պէն պու սիզին սէօյ-լէտիքլէրինիզտէն , հիչ պիր շէյ ան-լայամայօրում . . . –տէտի մէրգում քէքէլէյէրէք , պանա գարշը գու-հուր իտիլմիշ օլան ճինայէթ նէ՞ ի-տիր , վէ անը իճրա իտէն քի՞մ տիր անլատընըզ ։

Ժան Րընօ պունա ճէվապ վէրէ-ճէք իտէրտէ , չու աթիտէքի սիւալ-լէրէ պաշլատըրտը ,

—Սիզ սէքիզ սէնէ էվվէլմի սէ-քիզ սէնէտէնպէրի , սիզ , Վալօա–Րա-յէ–Րօայյալ սօգաղընտա իգամէթ իթմէքտէ իտինիզ , էօյլէ տէկի՞լմի-տիր ։

—Էվվէթ . . .

—Վէ կէնճ պիր գըզլա ալըգ օ-լմուշ իտինիզ , ուղրունա տէլի տի-վանէ օլմագտա իտինիզ , էօյլէ տէ-կի՞լմի . . .

Սթրէնի պունլարը իշիթտիկինտէ , գաշլարընը չաթարագ տիւշիւնմէկէ պաշլատը ։

Ֆագաթ , խէյէճանը տէրունինի զապթա չալըշարագ , չու աթիտէքի ճէվապը վիրտի ,

—Էվվէթ , էօյլէ տիր . . . պէն պիր կէնճ գըզա տիլտատէ օլմուշ իտիմ . . . –վէ մէրգումէյի օ մէր-թէպէ սէվմէքտէ իտիմ քի , հաթ-թա , պէրապէրինտէ էվլէնմէքլիկէ նէմին տախի իթմիշ իտիմ , –վէ քէն-տի նէմինիմիտէ , քէմալի մէսէրրէթ իւզրէ իճրա իլէյէճէք իտիմ , լա-քին , հայը՛ֆ քի . . .

Պու արատա Սթրէնինին կէօզլէ-րի եաշարտըլար ։

Ժան Րընօ թէքրարէն քէլամէ աղազ պիրլէ ,

—Էֆէնտի , սիզէ պէն , պիր թագըմ էսէֆէնկիզ վագաալար տէրխաթըր իթտիրմէքտէյիմ , գարանլըգ օլան եարալարըն պաշլարընը գօբարմագ-տայըմ , էվվէթ , պունուն պէօյլէ օլտուղունը պիլմէքտէյիմ , լաքին , նէ՛ չարէ քի , պէօյլէ եափմագլըղա տա մէճպուր պուլունմագտայըմ , չիւնքի , քէնտի վազիֆէմ իգթիզա-սընտանտըր . . . –մէզքիւր եարալա-րըն ճէսամէթինի կէօրտիւքճէ , վուգուա կէլմիշ օլան ճինայէթին ազամէթինի ֆէհմ ու ֆարգ իլէ , պիթթապի լազըմ կէլէն ախզը ին-թիգամըն չիտտէթի տէրէճէսինի հիսս իտէճէքսինիզ տիր ։

—Էօյլէ շէյլէր սէօյլէմէքտէսինիզ տիր քի , թիւյլէրիմ ուրբէրմէքտէ տիր , –տէյի պաղըրտը Սթրէնի , – խմտի , սէօյլէյինիզ պագալըմ , նէ՞ իմիշ չու ճինայէթ ։

—Նէ՛ օլաճագտըր , ալչագճա պիր զատտարլըգ տըր . . .

—Եարա՞ն քիմ տիր ։

—Էօյլէ պիր չօգ սիւալլէրէ գալ-գըշմայըզ , իլլա , պըրագընըզ քի պէն քէնտի իսթէտիկիմ կիպի պէ-եան իտէյիմ ։ –Սիզին տիլտատէ օ-լտուղունուզ գըզըն իսմի Պլանշ Էր-վիէօ տէկի՞լ մի իտի . . .

—Սիզ պունու , նէտէ՞ն պիլիեօր-սունուզ ։

—Սա՛պր իտինիզ . . . –սիզ մէր-գումէնին նէ օլտուղունտան պի խա-պէր պուլունմագտասընըզ , էօյլէ տէկի՞լ մի . . .

—Օնտան պէրու հիչ կէօրմէմի-շիմ տիր . . .

—Նի՞չին , մէկէրչի օ մէրթէպէ պիգայտըգ իհթիմալտէն օլապի-լի՞ր մի ։

—Պէն օ վագըթ կիպի պիր ճէ-մայէթին ազալարընտան պուլուն-մագտա իտիմ , վէ մէզքիւր ճէմի-յէթէ , քէմալի իթաաթ իւզրէ պու-

լոնտրատան պաշգա, զէրրէճէ պիր սըրրընը տըշարը չըգարմամագլըղը-նա եէմին իթմիշ իտիմ . . . —պիրտէ գօմիթէնին միւտիրի թարաֆընտան, պիր բօլիթիգատան տօլայը, տէրհալ թաշրատա պիր մահէլլէ կիթմէք իւզրէ պիր էմր ալտըմ, վէ մէզքիւր էմր իլէ պէրապէր, օլ վագտէ, եանի, տըշարը կիտէճէկիմ տայիր, հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, ֆէրտի վահիտէ պիր շէյ սէօյլէյիպ խապէր վիրմէմէքլիկիմ տախի թէնպիհ օլունմուշ իտի . . . —պէն մէզքիւր մէմուրիյէթիմէ կիթտիմ . . . —պու խըտմէթիմ իքի այտան զիյատէ միւտտէթ տէվամ իթտի, վէ թաքիպաթիյլէ օլ միւտտէթտէ, Փարիզ էրմիթօյէ, Նէրէտէ պուլունտուղումու խապէր վիրմիյէ պիլմէրէմէտիմ . . . —ավտէթիմտէ, զէվճէյ գըզգարտաշըն խանէսինէ կիթտիմ . . . —խանէսինտէ պուլամատըմ, վէ նէրէտէ կիթտիկլէրինի անլայամատըմ . . . —Թէքրար Փարիզի արայըփ ալթ իւսթ իթտիմ, ֆագաթ, հիչ պիր խապէր ալամատըղըմտան, աթէշ քէսիլիփ մէյուս օլտում . . .

—Օլ պապայէ չիւպհէնի՞զ նէտիր, մէրգումէ նէ՞ օլմուշ տուր զաննընտա պուլունմագտասընըզ . . .

—Օլ վագըթլարտա պէնիմ չիւպհէմ չունտան իպարէթ պուլունմուշ տուր, չէօյլէ քի, զաթէն մէրգումէ, եագընլարտա վալէտէյնի հալինի քէսպ իտէճէկինտէն, պէսպէլլի էօյլէ օլմուշ տուր, վէ պէնիմտէ պուլունտուղըմ ճիհէթլէ, հէմ ալէմտէն հիճապ իթտիկինտէն, վէ հէմտէ պէնի պիր զաատար զանն իտէրէք իւմիտ քէսիլտիկինէ տիւշիւնիւլիւտէն, արթըգ եալընըզ եաշամագտա ճէսարէթ իտէմէյէրէք, քէնտի նէֆսինէ գաստ իթմիշ տիր իթիգատընտա պուլունմուշում տուր...—վէ իշթէ պու մէյուսիյէթ պէնիմ իչին էպէտի պիր տէրտի ալիմ օլմուշ տուր . . .

—Տիմէք տիր քի մէրգումէ սիզին քէնտիսինի ալաճագ օլմանըզտան պի խապէր պուլունմագտա իտի, էօյլէ՞մի.

—Խայր պիլմէքտէ իտի . . . չիւնքի, պէն քէնտիսինէ սէօյլէմիշ իտիմ . . ֆագաթ, մէրգումէ եալան սէօյլէեօրում զանն իթտիկինտէն, ինանմամագտա իտի . . . վէ սուրէթի զահիրէտէ պագըլըրսա, հագգը տախի վար իտի . . . —վէ չունքի զիեատէսիյլէ էսէֆ իտէրիմ քի, հիչ տէկիլ իսէ մէզարընը պիլէ պիլմէքտէ տէկիլիմ քի կիտիպ իւզէրինէ տուա իտէյիմ . . .

—Էօյլէ պիր մէզար պուլունմագտա տէկիլ տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ, —չիւնքի, Գլանչ Էրմիթօ, քէնտու քէնտուսէ գաստ իյլէմէմիշ տիր . . .

—Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ, մէկէրչի մէրգումէ հաեաթտա՞ մը տըր,—տէյի պաղըրտը Ֆէրնան Սթրէնի էլլէրինի պիրպիրինէ գավուշտուրարագ.

—Էվվէթ, մէրգումէ հաեաթտատըր,—տէտի Ժան Րընօ,—վէ մէզքիւր ճինայէթի իշլէյէնտէ պիզզաթ քէնտիսի տիր . . .

—Պու սէօյլէտիկինիզ իհթիմալտէ՞ն տէկիլ տիր . . . չիւնքի, Գլանչ պիր մէլէք իտի . . .

—Շիմտի սիզէ էօյլէ շէյլէր սէօյլէեէճէկիմ տիր քի, օլ վագըթ մէրգումէնին նասըլ պիր մէլէք օլմուշ օլտուղընը անլայաճագսընըզ . . .—Սիզ օլ վագըթլարտա տըշարը կիթմէզտէն էվվէլ, մէրգումէ զաթէն սիզի Պէրք իլէ պիր թարաֆա չէքիլմէքլիք էֆքեարընտա պուլունմագտա իտի . . .

—Նիչին,—մէկէրչի պէնի սէ՞վմէզտէ տէկի՞լ մի իտի.

—Խայր, մէրգումէ սիզի սէվմէքտէ օլմագտան պաշգա, սիզտէ յանըգլըճա պիր սէվտէթ կէօրմէտիկինտէն, սիզինլէ էվլէնմէքլիկի քէնտինէ պիր շէրէֆ ատտ իթմէքտէ վէ արզու իյլէմէքտէ տախի տէկիլ իտի . . Մէրգումէնին կէօզիւ, զայէթլէ պիւյիւքլիւքտէ իտի . . . կիճէ կիւնտիւզ շան ու ունվան խէեալըյլա մէշղուլ պուլունմագտա, վէ միլիօնլարա մալիք օլմագլըգ տիւշլէրինի կէօրմէքտէ իտի, վէ նիհայէթտէ էօյլէ պիր ատամ պուլարագ մուրատընա իրէպիլմիշ իտի—Մէրգումէնին արզուղը ատէմին իսմի գօնթ տը Լավէնի իտի . . .

Սթրէնի րէնկի աթըլըգ վէ էշքեալը տա թէպտիլ օլարագ, վէ նէֆէսի տարալարագ, Ժան Րընօ թարաֆընտան զուհուրա կէլէն պու մալումաթլարը տինլէմէքտէ իտի.

Ժան Րընօ քէնտի լագըրտըսընա տէվամ պիլէ,

—Գօնթ տը Լավէնի ալըղ վէ իխթիեար պիր ատէմ օլուպ, Գըլանչըն հիւսնի ճէմալինէ վուրուլտուղտան պաշգա, միւրայիճէ եալանլարընա տախի ալտանմըշ իտի . . . —մէրգումէ էվվէլ էմիրտէ քէնտուսի նազտան չէքիպ վէ աղըրտան ալթարագ, մէրգումու տահա զիեատէ թահրիք իտէպիլմիշ իտի . . . —չէօյլէ քի մէրգումուն հէրչիպատապատ մէրգումէյի իգնա իտէրէք պէրապէրինէ էվլէնմէքլիկէ գալգըշմըշ, վէ մէրգումէտէ, հայլիյէ րույի մուվաֆագաթ կէօսթէրմիշ իտի . . . —տէտի.

—Խա՛յր, խա՛յր, պէն սիզին պու սէօյլէտիքլէրինիզէ պիր տիւրլիւ ինանամամ, —տէտի Ֆէրնան Սթրէնի պիր շիտտէթ իւզրէ,—խայր, էֆէնտի, օլ պապաէ սիզի ալտաթմըշլա՞ր տըր . . . էօյլէ պիր չէյ օլամազ զիրա, անլը խուսուսլարը պէրթարաֆ իտէյիմ, զաթէն պէնիմ պրագըպ կիթտիկիմտէ, մէրգումէ համիլէ իտի. —տիմէք տիր քի, օլ տէտիկինիզ թարիֆի թալթամագ իտի.

—Աճէլէ էթմէեինիզ,—տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ.—սիզ տը թանըմագտա տէկիլսինիզ, սիզ անըն սուրէթի զահիրէտէ կէօսթէրտիկի սատէտիլիկէ ալտանմագտասընըզ, հալպուքի, մէրգումէ իրլիլխանէտէ չալէտէ զըգրըն պիրի իտի . . . —մէրգումէ Մ. տը Լավէնի իլէ էվլէնմէզտէն էվվէլ, Գրըթանեըեա խըտմէթքեարընտան պիրինէ միւթէֆի կիտէրէք, պիր գաչ հաֆթա գալաճագընը պէեան իլէ, Վէնսէնտէ պուլունան պիր էպէ գատընըն եանընա կիթտի, վէ օրատա տիւնեայա պիր էրքէք էվլատ կէթիրտի . . .

—Պիր էրքէք էվլա՞տ մը կէթիրտի,—տէտի Ֆէրնան Սթրէնի,—պիր էրքէք էվլա՞տ մը . . . տիմէք տիր քի պէնիմ էվլատըմ տըր, էօյլէ՞ մի . . .

—Էվվէթ, էֆէնտի, քէնտի էվլատընըզ տըր.

—Սէօյլէյինիզ, րիճա իտէրիմ, պիթիրինիզ լագըրտընըզը . . . Ամա եա Րէպպիմ, չըլըրմագլըղըմ կէլմէքտէ տիր.

—Պէք ալէա, պիթիրէյիմ լագըրտըմը, լաքին, պունտան սօնրա սէօյլէյէճէքլէրիմի պիթիրմէզտէն էվվէլ, գայէթլէ աղըր պիր հալտէ պուլունմալըտընըզ, գայրէթ ու ճէսարէթ ալմալըսընըզ, եօգսա սօնրա ֆէնա օլուրսունուզ . . . Գլանչ Էրմիթօ, մէչպուրէ էպէ գատընա, էկէրչի մէրգումէ չօճուղու գայըպ ու մահվ իտէճէք օլուր իսէ, էվլէն-

տիրտէն սօնրա, ընտանիսինէ եիրմի պին Փրանգ վիրէճէկինի վաատ իլլէմիշ տիր։

Ժան Րընօ պունու սէօյլէտիկի վագըթտա, գիւլտէ պիր թէէսսիւր հուսուլի նիշանէսիյլէ, «պարայը ումահվ իթտիրմէլի քի» լէզզէթլէրինի գուվվէթլիճէ սուրէթտէ թէլաֆֆուզ իլլէմիշ տիր։

—Ա՛հ,—տէտի Սթրէնի,— նէ ամէք իսթէտիկլէրինիզի անլամագտայըմ, լաքին, տօղրուսու, հայէ սէօյլէտիքլէրինիզէ քէատիլէն ինանամամագտայըմ...—Խայըր, Պլանշ պէօյլէ պիր ճինայէթի իրթիքեապ իթմիշ օլամազ տըր։ Պլանշ քէնտի մասումունուն թէլէֆինէ գայըլմըշ պուլունամազ տըր...

—Պլանշ պունու, հէմ պէօյլէ պարմըշ տըր... վէ հէմ տէ պէօյլէ պարաքըլմագ իչին, պաղըշլըղա կիրիշմիշ տիր... Էվվէթ, սէօզ վիրտիկի եիկիրմի պին Փրանգը ապէ գատընա, թէմամէն էտա իլլէմիշ տիր...

—Մէզպուր էպէ գատըն տա, պու շարթ իլէ, պու պարայը գապուլ իլլէմի՞շ մի տիր։

—Էվվէթ, իթմիշ տիր... —Պիր մասումուն ատըլ քէնտի վալիտէսի, անըն թէլէֆինի միւրատ իլլէտիկի թագտիրտէ, մէկէրչի խարիճտէն օլուպ տա, օ պապայէ եիկիրմի պին թանէճիք ալ Փրանգ գազանաճագ պուլունան պիր գատընըն էօյլէ պիր ճինայէթի իճրասը գապուլ էտէճէկի շայէանը թէէճճիւպ տատա օլունամազ մը։

—Օ՛ֆ, պու նէ՛ մէրթէպէ տէհշէթլու շէյլէր... նէ՛ գատար ճանավէրանէ հարէքէթլէր... սահիհէն տըշարըտա խիֆֆէթ կէլէճէք պիր հալտէ պուլունմագտայըմ...

—Պունլարըն քեաֆֆէսի տախի պիրէր սահիհլիքլէր տիրլէր...—տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ, նասըլ քի խայաթլարընը սախլըյօրէճէքսինիզ տիր...

Մէրգում պունու սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, պիր պիւրօ աչտը, պիւյիւք պիր չիգմէն չըգարտը, վէ մէզգիւր չիգմէն տէրունինտէն չէքտիկի քէաղըտլարը, պիր թէրթիպ իւզէրինէ գօյտը։

—Տիմէք տիր քի պէնիմ էվլատըմ չիմտի էօլմիւշ տիւր. էօյլէ՞ մի...—տէտի Սթրէնի կէօզլէրի տօլարագ։

—Էվվէթ. էկէրչի մէզգիւր էպէ գատընըն աչըգը օլան պիր սանէտ, ըսդըլաթա կէլէրէք մէրհամէթ իտիպ տէ գուրթարմըշ, վէ Վէնսէն շէհրի էմանէթի տայիրէսինտէ, պէտէրի նամալիւմ օլարագ, վէ Պլանշ Էրվիէօնուն էվլատը օլան Ժագ Էրվիէօ տիյէ իսմիյլէ գայտ իթտիրմիշ օլմասը խալի, թայինաթիյլէ թէլէֆ իտիլմիշ օլաճագ խալի—Ժագ, ալ. պէրէքէթ վիրսին քի մէրգում չօճուգ օլ սայէտէ էօլիւմտէն գուրթուլարագ չիմտիյէ գատար հայաթտա պուլունմագտա տըր...

—Հայաթտա մը տըր,—տէյի պաղըրտը Ֆէրնան Սթրէնի էլլէրինի պիր պիրինէ գավուշտուրարագ, վէ կէօզլէրինտէն մէսէրրէթ եաշլարը տէօքէրէք.—Ահ, պու սէօզլէրի միւժտէնիզ պանա հէր չէյի ունութտուրարագ, պաշքա պիր թէսէլլի օլմագտա տըր...—Հէյ Ալլահ անը գուրթարանըն իսմինի պաշ կէթիրսին, հէզարան քէզ միւպարէք օլսուն.—քիմ տիր օ, լիւթֆէն խապէր վիրինիզ քի... իշհալ թէշէքքիւր իտէյիմ։

—Մէրգում խալիս վագըթլարտան պէրու զայիպտա տըր...—տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ։

—Էվլատը՞մ նէրէտէ տիր։

—Կէրչի պէն անըն նէրէտէ օլտուղունու պիլմէմէքտէյիմ, լաքին, սապըգ Պլանշ Էրվիէօ օլուպ տա, շիմտի տէ մատամ տը Լանէնի տէնիլմէքտէ օլան, վէ քիւլլի մալիւմաթըմ, մէրգում նիքեահըլը գօճասընտան գազանմըշ պուլունան տօլայը էվլատընա վիրմիշ պուլունան մէրգումէ վագթիյլէ աչըգ օլտուղունուզ գատըն, բէք այէա պիլմէքտէ տիր, վէ հալիյլէ, սիզէ իւլէտիկինիզտէ, լազըմ կէլէն մալիւմաթը վիրէճէք տիր...

—Օ՛ֆ, խայըրսըզ գատըն... խայըրսըզ գատըն,—լաքին, պու սէօյլէտիքլէրի նիզին, սահիհէն, պէքեարէթ, վա իթտիկինիզ կիպի, խայաթլարըմ պուլունմագտա մը տըր...

—Հայ հայ, վէ հէմ տէ պէքեան իթէճէկիմ տիր...

Ժան Րընօ թիրտէքեանըն իւզէրինտէ պուլունմուշ օլան քեաղըտլարը ալտը, վէ շու աթիքէքի սուրէթտէ սէօյլէտի։

—Իշթէ էվվէլա օ Միլէր Պօնշան նամ էպէ գատընըն իլէ Պլանշ Էրվիէօ իլէ պէյնլէրինտէ խիզմէթլի օլան մուգավէլէ քեաղըտը...—Իշթէ շօ ճուզտանուզուն տա թէվլիտի գայտը...—Իշթէ, մէզպուր մաշուգանըզ պուլունան գատընըն, իւզէրինտէ իքի խանէնիզ իլէ իքի պուտէնից թարիխի պաղըլմըշ օլտուղու հալտէ... քէնտիսինէ վիրմիշ օլտուղու պիր խուրտըլա կէրի կէօնտէրտիկի վագըթտա, սիզէ պաղըշ օլտուղու մէքթուպ, վէ նիհայէթ իշթէ սիզէ տախի մէզգիւր խուրտըլ տախի...

Ժան Րընօ պու սէօյլէտիքլէրի քեաղըտլարը թաատիգ իլլէմէքտէ օլան մէզգիւր էվրագ իլէ մէզգիւր խուրտըլը մէրգումա թագտիմ իլլէտի։

—Ա՛հ, Պլանշ Էրվիէօ, գօնթէս տը Լանէնի—տէտի Ֆէրնան Սթրէնի հէյէճանըյլա սուրէթտէ պիր սէօյլէյիշ իլէ,—սէն պանա, հէր հալտէ քէնտի էվլատըմըն նէրէտէ օլտուղունու խապէր վիրէճէքսին տիր...

—Էվվէթ, կիտիպ մէրգումէյէ անը թալէպ իլլէմէլիսինիզ տիր...

—Մէրգումէնին մաղալլի իգամէթի նէրէտէ տիր, էֆէնտի...

—Սէն-Ժէրմէնտէ Սէն-Տօմինիք սօգաղընտա... տը Լանէնինին գօնաղը տէյի սօրալ իլլէմէլի տիր։

—Շիմտի կիտէրիմ...—թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, իշպու պանա խարագըլըգ թասթիրտիկինիզ տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ...—Էվլատըմըն նէրէտէ օլտուղունու խապէր ալտըգտան սօնրա, էկէր կէլիրսէ, օ վագըթ Արման տը Օրսէյ հագգընտա գօնուշուրուզ։

Սթրէնի, հիտաէթ ու շաշգընլըգտան րէնկի աթըգ, վէ կէօզլէրինտէն աթէշլէր սաչըլմագտա օլտուղու հալտէ, վէ սէրհօշվարի պիր թէլաշ իլէ սէնտէլէյէրէք եիւրիւմէքտէ պուլունտուղու թագտիրտէ, այէթթաճիլ սալօնտան տըշարը չըգտը։

Ժան Րընօ մէրգումէնին արգասընտան պագըլմագտա իտի։

—Օ՛հ,—տէյի պաղըրարագ մէրգում մուզաֆֆէրանէ պիր սէօյլէմիշ իլէ,—գարտաշըմըն ինթիգամը ալաճաղըմ տըր...

Պիրազ գուլագըմա ըշրըլտըլարագ պիր աղլայըշ սէսինի թագըպ էտէրէք, պագըշըլը արգասընտա չէքիլտի, վէ Տօրանթը, էլլէրինի պիր պիրինէ գավուշտուրարագ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա պուլունտուղու կէօրտի։

—Էֆէնտի,—տէտի մէրգում աղըշարագ իւմիտսիզանէ օլարագ,—նէ՛

տիր օ, նէ՞ վարտըր . . .

—Նէ՞ խաբարդ, նէ՞ խաբարդ պիզ պէօյլէ, —տէտի մէզպուրէ կէնճ գըզ իզհարը մէյուսիյէթ իտէրէք։

—Նէ՞ խարաճաղըզ. աստայէթին իգթիզասընտան պուլունան պիր ախզը ինթիզամ խուսուսունու հազըրլամըշ . . .

—Խայր, պիզ պիր զատտարըղ խարմըշ օլտուգ։

Ժան Րընօ մէրգումէնին ֆիքրինի անլայամամազընտան, քէմալի թէաճճիւպ իւզրէ ճէվապ վէրէրէք, —անլայըպ, մէկէրսի պիր սահիպ ճիւնհանըն ճէզասընը վիրմէքլիք, զատտարըղ՞ը մը իթմէք տիր, —տէտի։

—Պիզ գապահաթլը պիր ատամըն ճէզասընը վիրմէյիպ, իլլա գապահաթսըզ պիր ատամա ճէզա իթասընա գալգըշմագտայըզ։

—Նէ՞ սէօյլէյօրսունուզ։

—Պու ատէմ ալիճէնապ պիր գալպէ մալիք պուլունմագտա տըր, էվվէթ, Ֆէրնան Սթրէնի իյի պիր զաթ տըր, վէ սէվմէքտէ օլտուղում գայմագամ Տօրտէյլինտէ ճան պէտէլի տիր, վէ էօյլէ պիր ատէմ իտէ, չիմտի պիզիմ սէտէպիյէթէ պիր էյլէնճէ վէ պիր գուրպան օլմագտատըր, սէօյլէտիկիմիզ խալտէ ինանմագտա՞ տըր, —մէրգումու էն զիւլիւք պիր խէճալէթ կիրտապընա իլգա իյլէմէքտէյիզ... չիւնքի, մէրգումա, պիր հայտուտու, պիր սէֆիլի, վէ պիր բրանկա գաչգընընը, քէնտի էվլատը տըր տէյի գապուլ իթտիրմէք իսթէմէքտէյիզ, —էվվէթ, նէ՞ խաբարդ պիզ պէօյլէ, բէք ֆէնա պիր չէյ խաբարդ։

Ժան Րընօ Դօրանըն սէօյլէտիկինին հագգըլը օլտուղունու անլատը։

Վէ էյլէրլէյէ նիւզլէրինի գարախարագ, վէ պօղնուզ պօղնուզ պիր սէս իլէ սէօյլէնէրէք,

—Հագգընըզ վար տըր, էֆէնտի . . . —պու իշ բէք ֆէնա օլտու։

—Լաքին, պէօյլէ էսէֆ իյլէմէքլիքտէն պիր ֆայիտէ հասըլ օլմազ, —տէտի Դօրա հարարէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ, —լագըրտը իլէ բիլամ բիշմէզ, իշէ պագմալըխըզ. պունա պիր չարէ տիւշիւնմէլիյիզ; —հէր հալտէ պիզ պու ֆէնալըղըն էօնիւնիւ ալմալըխըզ, —էօյլէ պիր թարիգ պուլմալըխըզ քի, Ֆէրնան Սթթրէնի, մէրգում հայտուտա էվլատլըղը վիրմէքլիկէ մէճպուր օլմասըն, պու միւպարէք լուղէթ, էօյլէ պիր ատէմ հագգընտա, տիհանընտան չըգմասըն . . .

—Իյի էմմա, չիմտի պունլար, իքիսի տախի պիր պիրինի արանըպ պուլմասա չալըշաճագլարը հալտէ, պիզ պու հալին էօնիւնիւ նա՞սըլ ալապիլիրիզ . . .

—Պու պապատէ պաշգա պիր չարէ կի՛օրէմէյիպ, անճագ պիր չարէ կէօրէպիլմէքտէյիմ, չէօյլէ քի, Ժագ Էրվիէօսէ, վէ խասըտ Գլանչթօնա, պիւյիւճէք պիր մէպլաղ վիրտիքտէն պաշգա, պիր մըգտար տա մաաշ պաղլայարագ, ֆագաթ պիր տահա Ֆրանսայա այագ պասմամասընը շարթ պէյան իտէրէք, տիյարը ախէրէ պիր մահէլլէ կէօնտէրմէլիյիզ։

—Աճապա րույի րիզա կէօսթէրիրտէ կիտէ՞ր մի . . .

—Մէրգում պիզիմ թէքլիֆիմիզի գապուլ իթմէմէզլիք իտէմէզ . . . —զիրա, պէն քէնտիսինի խիւզտէն պըրագտըղըմ կիպի, սէֆիլ օլաճաղը գօրգուսու չէօյլէ տուրսուն, հիւքիւմէթ թարաֆընտան անլաշըլըրտա էլէ կէչէր տէյի տախի գօրգաճաղընտա շիւբհէ եօգ տուր . . . —սիզ պու կիւնտէն մէրգումու կէօրմէլի, գօնուշմալը, վէ սէրիան եօլա չըգմազլըղընը գարարլաշտըրմալըսընըզ . . .

—Նէ՞ գատար բարա վիրմէլիյիզ, —վէ նէ՞ մըգտար մաաշ վաատ իթմէլիյիզ։

—Արթըգ անը քէնտի ֆիրասէթինիզէ իհալէ իտէրիմ, արթըգ իշին կէլիշինէ պագարսընըզ, վէ օնա կէօրէ գարար վիրիրսինիզ . . .

Ժան Րընօ սալօնտան տիշարը չըգմազ իւզրէ իքէն, Ռօպէնսօնա իշէրի կիրտի։

—Էֆէնտի, —տէտի մէրգում, —Մ. Ժագ Էրվիէօ կէլմիշ տիր, արապատան աշաղը ինմէքտէ տիր, նէ՞ էմր իտէրսինիզ, գապուլ իտէպիլի՞րմիյիմ . . .

Դօրա իլէ Ժան Րընօ պիր պիրինիւզիւնէ պագտըլար։

Պատէհու Դօրա Ռօպէնսօնա խիթապէն,

—Էվվէթ, գապուլ իթմէլիսին, —տէտի։

32

Ռօպէնսօն Ժագ Էրվիէօյու իշէրի կէթիրտի։

Մէրգում քէմալի զարաֆէթ իւզրէ, սօլ էլինտէ չաբգասընը պասթօնունու թութմագտա օլտուղու, վէ թէք կէօզլիւկիւտէ կէօզինտէ պուլունտուղու հալտէ, չէօյլէ պիր ահքեամ իլէ իչէրի կիրտի։

Լիօնէլ Վ.այթըն քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Թամ վագթինտէ կէլտինիզ, ազիզիմ, —տէտի, —ազրապաստան պուլունան Տօմէնիգօ Սէպայլատա, զաթէն կէլիպ սիզի պուլմագ, վէ միւթէնա պիր պապատէ գօնուշմագ իւզրէ հազըրլանմագտա իտի . . .

—Չօգ իյի, —տէյի ճէվապ վիրտի Գլանչթօն, —պէնտէնիզին պուրանա կէլմէսինին սէպէպինի պէյան իյլէտիկիմտէ, սիզտէ միւրատընըզը պէյանէ հիմմէթ իտէրսինիզ . . . —պիլմէզսինիզ, չօգ աճայիպ, վէ սիզին իչին չօգ մէնֆաաթլը հալլէր կէչմէքտէ տիրլէր . . .

—Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսունուզ . . . —տէտի Լիօնէլ Թանգըրանէ պիր թարզ իւզրէ։

—Էվվէթ, չիւնքիւ պիլմէլիսինիզ քի . . . —խարըն պէն տիւէլլօյա չըգաճաղըմ. վէ օլ պապատէ տէ, զիյատէսիյլէ մէմնուն օլմագտայըմ . . . էվվէթ, նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրէք սէօյլէրիմ քի, պէն պիրիյլէ տիւէլլօյա չըգըշաճաղըմ . . .

Լիօնէլ պունու իշիթտիկինտէ տիւշարը հէյպէթ օլարագ,

—Տիւէ՞լլօյա մը չըգաճագսընըզ —տէյի պաղըրտը։

—Հայ հա՛յ . . .

—Քի՛մ իլէ։

—Էօրօլ Տէրէյն իլէ, էվվէթ, մէրգում իլէ . . .

—Սէպէ՞պ . . .

—Պիլմէմ մէրգում արսըզ չօճուղ, նէ՞ սէպէպէ մէպնի, եազընտա պէնտէնիզին, եէկէնինիզ մատմազէլ Մարի իլէ էվլէնէճէկիմի իշիտէրէք կիւճէնմիշ, վէ պանա հագարէթէ՛ գալգըշմըշ տըր . . . —Պու սապահ խանէմէ կէլէրէք, վէ ուչագը տինէմէյիպ սիլլի վիրէրէք, րահաթճա պիր ույղու չէքմէքտէ օլտուղում թագտիրտէ, թա սապամա գատար ճէպրէն չըգմագլըղըմ ճիւրաթ իթմիշ տիր . . . —վէ պիր թագըմ բաթըրտըլար չըգարարագ, էկէրչի շու ագշամ նիքեահ սէվտասընտան վազ կէչմէզ իսէմ, պէնիմ իլէ տիւէլլօյա չըգըշաճաղընը պիլտիրմիշ տիր. վէ պէնտէ մէրգումուն պու թահգիրինի վէ պու թէհտիտինի րէտտ իյլէմէք իսթէտիկիմտէ,

քէնտի ջիւսթափլըգըն տաճա գիտատէ իլէրու կէօթիւրէրէք, պաս թօնունու գալըրըաբըզը կիպի, պիր ջէրրէ արդամա խնտրի վիրմիչ տիր... Էվվէթ, մէրդում պու ալչագլըգը եափմըշ տըր, պէնիմ էլիմտէ հիչ պիր սիլահ պուլունմատըգը հալտէ, պանա պաստո՞ն վուրմուշ տուր...

— Տիւֆէկլերտէ նէ՞ սիլահլա չըգաճագսընըզ,—տէյի սիւալ իթմաի Լիօնէլ.

— Մաատամ քի հագգըքէթի կէօրէն պէն օլմուշում տուր, գարար վիրիյէճէք օլան սիլահըն իխթիյարը հագգըմտա, պանա այիտ պուլունմուշ տուր...—Վէ պէնտէ գըլըճ իլէ չըգըշմագլըգը մուրատ իյլէմիշիմ տիր...

— Իյի եա, սիզ հէնուզ գըլըճ թութմասըն եափամու պիլէ պիլմէտէ տէկիլսինիզ...

— Վագըա էօյլէ տիր, չիւնքի նէ Պրանշթօնլուգ վազիֆէմտէ, վէ նէտէ ժագ Երվիեօյիւք հալիմտէ, գաթըն սիլահ իսթիմալինէ խըզամէթ իթմէյիմ. անճագ աէագ վէ եումրուգ գավգալարըյլա, թարմաղըմ իւզէրինտէ տէ տէկէնէք տուրտուրմագլըգը թամամիլէ իյլէմիշիմ տիր։—Օլ խուսուստան իսթիֆատէ իտէպիլէճէկիմ տիր...

— Վէ պունտանտա գաթըյաղար. հիչ չիւբհէմ եօգտուր քի, մէրդում տէլիգանլըգըն, պէնիմ գատար տախի մէհարէթի պուլունմագտա օլմամըլը տըր...—Վէլհասըլ, գըլըճ իլէ, միւմքին մէրթէպէ քէնտիսի միւտաֆաա իտէպիլէճէկիմ տիր, չիւնքի, թապանճա իսթիմալի հիչ էլիմտէն կէլմէզ, պիր չէյ օլտուղունտան, մազուլլուհ, եանըլըշ պիր հարէքէթտէ պուլունտուգումտա, անիտէ աճրէթէ քէնտիմ եօլճու պաճագըմտա չիւքհէ եօգ տուր։

— Կէլինիզ սիզի պիզիմ սիլահ տոլօնունա կէօթիւրէյիմ,—տէտի Լիօնէլ,—վէ օրատա պագալըմ գըլըճը նասըլ թութուլ, վէ նա՞սըլ գուլլանըլմագ լազըմ տըր...—Տօմէնիգօ Սէպաստա իլէ սիզ պիր աիվէլլօ թալիմինէ չըգարըրսընըզ, պէնտէ գուսուրէթ ու էհլիյեէթինիզի մուհաքէմէ իտէյիմ.

— Ճիւզի պիր միւտտէթ սօնրա, Ժագ Երվիեօ իլէ Ժան Րընօ, էլղիսէլէրինի չըգարմըշլար, գըրհատըն կէօրիւլիւյէրի կիյինմիշլէր, եիւզլէրինէ տախի պիրէր գըրհ կէչիրմիշլէր. վէ պիր պիրինէ հիւճում պաշլամըշլար.

Պրանշթօնուն միւպթէտիլիկի իֆրաթ մէրթէպէլէրտէ իտի, լաքին մէրդումուն օլ մէրթէպէ աճէմիլիկինտէն տախի, խասմընըն գօրգմաղը լազըմ կէլիր իտի. չիւնքի գըլըճը, տուէթմա պիր սօրա գուլլանըրճագըն, հիչ պիր նիզամա մուվաֆըգ օլմայարագ հալտէ, սաղա սօլա հէման սալլարագ եէրլէշտիրմէքտէ իտի. Ճէօյլէ քի, աճէմիլիկի սէպէպինտէն, իւք վուրուշտա տիւշիւգ էօյմէտի իհթիմալտէն օլտուղու գատար, այնի աճէմիլիք սայէսինտէ, քէսքին գըլըճը իլէմէսի տախի իհթիմալտէն իտի.

— Էհ, արթըգ էլ վէրիր...—տէտի Լիօնէլ արատան պիչ տագըգա կէչտիքտէն սօնրա.

— Է՞յ ճանըմ, նա՞սըլ, պէնիմ ուսթալըգըմը պէկէնտինի՞զ մի,—տէտի Պրանշթօն եիւզինտէն գըրհը պիր թարաֆա աթարագ.

— Պէնիմ էֆքեարըմճա, չըգըշաճագընըզ տիւէլլօտա, քիմին պազուսու տահա զիյատէ գուվվէթլի իսէ, ֆիլ-հագիգա անըն թարաֆընա գալաճագ տըր...

— Իմտի էօյլէ օլսունտա, դալէպէնին պէնիմ թարաֆըմտա գալաճագընտա չիւպհէ օլունմամալը տըր, զիրա, օլ ճիհէթլէ, պէն Լէօբօլտուն օն քէրրէ զիատէ իլէրուտէ սանըլտըմսըզտա տըր... տիմէք տիր քի, արթըգ պէն տահա զիյատէ իթմինանը գալըյ իւզրէ օլապիլիրիմ...

—Սիզին գալէպէ ու ճէսարէթինիզ պէրբէմալ կէօրիւնմէքտէ տիր...
—Օ տէկիլ էմմա, թամ իթմի՞նան սինիզ տիր.

— Խայր.

—Էօյլէ իսէ, սիզ պուրատա թամա գալըմալըսընըզ...—տաճէըգ սթառուպ պիր սիգարա իչինիզտէ, պէնտէ Տոմէնիգօ Սէպաստա վիրէճէկիմ պու թալիմաթլարը վիրտիքտէն սօնրա կէլէյիմ, չիւնքի, մէրդում Փարիզէ ինէճէք տիր... պէչ տագըգատան կէլիրիմ...

Դօրա, Ժան Րընօ իլէ գօլ գօլա վիրէրէք, սիլահ սալօնունտան տըշարը չըգտը.

— Էֆէնտի,—տիմէք տիր քի Փարիզէ կիթմէքլիկիմ իգթիզա իթմէքտէ տիր, էօյլէ՞մի,—տէյի սիւալ իթտի Ժան Րընօ.

—Էվվէթ.

—Նէ՞ եափմագ իչին.

—Իքի գըթա գըլըճ ալմագ, չիւնքի Փարիզէ ինէրսինիզ, Լէօպօլու պուլունտուգ, վէ մէրդումա, Ժագ Երվիեօ իլէ վուրուշմասը չըգըշտըգընըզտա, սիլահը նաըլ գուլլանաճագլարը, թալիմ իթտիրմէնիզ...

— Նէ՞ տիմէք տիր, եօգսա մուրատընըզ մէրդում...

—Էվվէթ, Լէօպոլուն, մէրդումու գալէպէ չալմասընը իսթէրիմ...—Էվվէթ, Լէօպօլտա սիլահ իսթիմալինի էօյրէթտիրէրէք, քէնտի մագսատըմըզը իւմիչ օլմագլըղընըզը վէ, եինէ մէրդումուն, չըգարտըգըմըզ մէզարտա կիտիփ եաթմասընը իսթէրիմ...

* * *

Ճիմտի կէլէլիմ Ֆէրնան Սիրէնինէ.

Նասըլ քի հիքեայէմիզի օգուեանլարա մալիւմ տուր, Դօրա իլէ Ժան Րընօ, Պրանշ Երվիեօնուն աշըգը սաղըրտը օլան մէրդում Ֆէրնան Սիրէնինին, նէ Լօրան Բէյմօնուն, նէ Արման Տօրսէյին նէ օլմալարընտան, վէ նէտէ Տօրսէյին Փարիզ սէյահաթինթիմիչ պուլունմասընտան, սօյ խապէրտար պուլունմագ տա օլմատըգը կէօրիւլիւյէրինտէն, օլ պագըտէ մալիւմաթը, պիզզադ քէնտիլէր վիրմիշլէր, վէ մէրդումուն պիրտէ էվլատը պուլունմասըն պիլմիրմիշ իտիլէր. Վէ մէրդում տախի, պունուն իւզէրինէ, սանքի պիր չէյ պիլմէմէքտէ օլմայըգ, անճագ իքի չէյ պիլմէքտէ իտի, վէ պու իքի չէյտէն պիրինճիսի, էվլատը նէրէտէ իտ պուլունմագ, վէ իքինճիսի տախի, էվլատընըն վալիտէսինին ճէզասը սէզաըրը վիրմէք իտի...

Ֆէրնան Սիրէնի, պիտաիկի գիրա արատաբը արաթաճըըզ, էկէրչի գուշ կիպի ուչարագ արգը սիւրէրէք, քէնտիսինի Փարիզտէ վագը Սէն-Տօմինիք սօգագընա, պիր տագըգա էվվէլ նէթիշտիրիր իտէ, պիւյիւճէք պիր պախչէ վէրէճէկինի վաա իլէմիշ իտի.

Վէ արապաճը, մէչլիւր պախչէյի գապանտըգ սէֆտաորյա, արթըգ նէ աթը վէ նէտէ անըն սահիպինի սիւշիւնմէ բիքի պէր թարաֆ իլէ, գըրպաճը վուրտուճա, հայվանը տէօրթ նալ գօշտուրմագտա իտի.

Ֆէրնան Սիրէնինին հըրս ու հիտ-

ռէթի տէրէճէսի , էնայի բաժնէ թէնէզզիւլ պալաճոց ներսէ , մուղայիրի օլարագ , տահա զիյատէ քէսպի շէրաֆէթ իթմիշ իտի .

Արապա Սէն-Տօմինիք սօգաղընտա վագը մատամ տը Լաւէնինին գօնաղը գարուսու նէզտինէ վարըլտըղըդա , արապաճըյըն պախշիշինի ատըր վէրտի , վէ քէնտիսինէ արապատան աշաղը ինմէյէ , վէ աչըգ պուլունմագտա օլան արապա գարուսունտան , գօնաղըն արապալըգընտան պիրի ախշամը չըգմագտա օլտուղու հալտէ , հէման հաւլուէն իչէրի գօշուպ կիրտի .

Գարուճու մէրգումու կէօրիւր կէօրմէզ ,

—Է՜յ , էֆէնտի . նէ՞րէյէ կիտիեօրսունուզ , —տիյէրէք կէրի չաղըրտը .

—Գօնթէս Պլանշ տը Լաւէնինին գօնաղը պուրասը տէյի՞լմիտիր , —տէյի սուալ իթտի մէրգում .

—Էվվէթ , էֆէնտի , պուրասը տըր . . .

—Իմտի քէնտիլէրի կէօրմէք իսթէրիմ . . .

—Էվլատը զայէթլէ քէյֆսիզ օլտուղունտան , մատամ գօնթէս պու կիւն քիմսէյի գապուլ իտէմէյէճէքտիր . . .

—Աճա՛յիպ , տիմէք տիր քի , մէրգումէնին մախսուսի գօնթ էֆէնտի քէյֆսիզ տիր , էօյլէ՞ մի . . . —տէտի Սթրէնի իսթիհզաքեարի պիր սէօյլէյիշ իլէ .

—Հէյ վա՜հ , էվվէթ , էվվէթ էֆէնտի , էօյլէ տիր . . .

—Տիմէք տիր քի , մատամ տա պու սէպէպտէն նաշի , պու կիւն խանըմը քիմսէյի գապուլ իթմէմէքտէ տիր , էօյլէ՞ մի .

—Էվվէթ , էֆէնտի էօյլէ տիր . . .

—Հէր նէ գատար պաշգալարը գապուլ իթմէզ իսէ տէ , պէնի մութլագա գապուլ իտէճէք տիր...

Մէրգում պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա , տիւչարը հայրէթ օլմագտա օլան մէրգում գարուճունուն նէ սէօյլէնէճէքինէ տայր էհէմմիյէթ վիրմէքսիզին , հէման տէմ տայիրէ գարուսունա տօղրու իլէրուլէմէյէ պաշլատը .

Պու հէնկեամտէ սալօնտա իսէ , սիմաճար կիյինմիշ օլան ուֆաճըգ թէֆէճիք պիր գատըն , գօճա պիր գօլթուգ իսքէմլէսինէ խաթըրճասընա եան կէլիպ օթուրարագ , վէ էլէրինի տիզլէրինէ գաւուշտուրարագ ; աղլայարագ կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ իտի .

Մէրգումէ մատամ գօնթէս քէնտիսի իտի .

Ֆէրնան Սթրէնինին սալօն գապուսունու աչմասը սէսինտէն ճէլպ օլունարագ , մէրգումէ գապըն պաշընը գալտըրըրտը , րէնկի աթմըշ օլուպ , վէ կէօզլէրինտէն աթէշլէր սաչըլմագտա օլան պիր ատամըն , գարշըսընտա պութ կիպի տիքիլէ գալմըշ օլտուղունու կէօրտիւ .

Մէզպուրէ գատըն մէրգումու , պիր իքի սանիյէ , շէօյլէ պիր թէհայյիւր իլէ կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա , անինտէ տիւչարը հէյպէթ օլմաեա պաշլատը .

Օլտէմ մէրգումէ պիրտէն պիրէ սըչրայըպ աեագա գալգտը , իլէրու տօղրու իքի ատըմ ատըպ , վէ տիքգաթ Ֆէրնանը նիւզիւնէ պագտըգտան սօնրա , գօրգուսունտան նէ եափաճաղընը շաշըրարագ , վէ գօլլարընը կէօքսիւնէ պաղլայարագ , կէօրմէքտէ օլտուղու պիր շէյտէն նէֆրէթ կէթիրէրէք գաչարճասընա , արգա արգա աղըմլար ալարագ կէրի կէրի կիթմէկէ , վէ ,

—Օ՛ֆ , տուր . . . թա քէնտիսի տիր , էվվէթ , թա քէնտիսի տիր... Ֆէրնան Սթրէնի՜ տիր . . . —տէյի հայգըրմաեա պաշլատը .

—Մատամ՛ , էյպէթթէ պէնի թանըմըշ օլմալըսընըզտըր , էօյլէ տէկի՞լմի . . . —տէտի մէրգում աղըր աղըր , ֆագաթ գուվվէթլիճէ պիր թարզ իլէ սէօյլէյէրէք , —ումարըմ քի , պէնի թանըմագլըղընըզը , քէնտի թէզէքքիւրինիզճէ պիր իֆթիխար ատտ իտէճէքսինիզտիր . . . —պէյնիմիզտէ , իգտիհաթա չըգըշմագլըղըմ հաճաթ եօգտուր գանը իտէրիմ , հա՛ , նէ՛ տէրսինիզ . էօյլէ տէյի՞լմի , —րէնկինիզին պէօյլէ աթմագտա օլուպ , վէ իւզէրինիզտէ հասըլ օլմագտա պուլունան պիր գօրգու էսէրինտէն աշիքեար սուրէթտէ անլաշըլմագտատըր քի , պէնիմ պուրատա նէ՛ սէպէպէ , վէ գա՛նղի հիտայա մէպնի կէլմիշ օլտուղումու ֆարգ իթմիշ օլմալըսընըզ տըր...— Իմտի , հէման նիյէթիմին իճրասընա մուպաշէրէթ իթմէլիյիմ , —սէօյլէյինիզ մատամ , 1828 սէնէսի տէքեմպրի 29ունտա տիւնեայա կէթիրմիշ օլտուղունուզ մասումու նէ՞ եափտընըզ . . . պէնիմ էվլատըմ նէ՞ օլտու , վէ նէրէտէ տիր...

Մատամ Պլանշըն գաթէն պէնիզտէ պիր պօղուգլուգ արըզ օլմաեա պաշլամըշ օլտուղու թագտիրտէ , պիր տէ պու լագըրտըլարը իշիտիր իշիթմէզ , պիւթիւն պիւթիւն եըգըլըրճասընա վուրուլմուշա տէօնտի .

Մէրգումէ հիչ ճէվապ վիրմէեիպ սուքութի իխթիեար իթտի , վէ թէքրար վիճտանը տիթրէմէկէ պաշլատը .

—Ճէվապ վիրինիզ , մատամ , ճէվապ վիրինիզ , — տէտի Սթրէնի սէսինի եիւքսէլտէրէք , վէ հագիմանէ պիր թարզտա սէօյլէյէրէք , —մութլագա ճէվապ վիրմէլիսինիզ , —սիզտէն օլ պապաէ ճէվա՛պ իսթէրիմ .

—Պիրագ եալվաչ սէօյլէյինիզ . . . —տէտի Գօնթէս քէքէլէյէրէք , վէ պիր սուրէթի նիեազքեարանէտէ օլտուղու հալտէ , էլլէրինի մէրգումա տօղրու ուզաթարագ , —պիրագ եալվաչ սէօյլէյինիզ . . . զիրա , էվլատըմ ճան հավլիսինտէ պուլունմագտատըր . . .

—Պէն սիզին էվլատընըզ հագգընտա լագըրտը իթմէյիպ , իյա քէնտի էվլատըմ հագգընտա լագըրտը իթմէքտէյիմ , —տէտի ըՍթրէնի , —գօնթ տը Լաւէնինին մախսուսի էօլմիւշ վէ եախօտ եաշամըշ , մէկէրչի անը պիլմէքլիք պէնիմ վազիֆէմտէ՞մի տիր , —պէն սիզէ քէնտի էվլատըմըն լագըրտըսընը իլէմէքտէյիմ . . . օլ սիզին թէլէֆինի արզու իլէտիկինիզ , վէ օլ պապաէ պօլ պօլտա պարալար վիրմիշ օլտուղունուզ թագտիրտէ , մուրաատընըզըն մուղայիրի օլարագ , հալէա եաշամագտա պուլունան էվլատըմըն . . . Վէնսէն պէլէտիյէսինտէ , րէսէրի նամըյլէ օլուպ , վէ Պլանշ Էրվիէօնին չօճուղու ժան Էրվիէօ նամըյլա գայտ օլունմուշ օլան էվլատըմըն . . . —իշթէ շէհատէթնամէսինէ նէ տիյէմէ՞ տիր , —մատամ , չօճուղումու նէ՞ եափտընըզ . . .

Մատամ տը Լաւէնի , պու լագըրտըլարը իւզէրինէ հէմանէն տիզ իւզէրինէ կէլէրէք , վէ պօյնունու վէ գըրըգ պիր սէս իլէ րէճայա իտէրէք ,

—Լո՛ւթֆ իտինիզ , մէրհամէ՛թ իտինիզ . . . ա՛ֆֆ իտինիզ . . . խաթա՛ իթտիմ , կիւնահ իշլէտիմ , բէշիմա՛նըմ . . . —տէտի .

Սթրէնի մէրգումէնին գօլուն-

տան խաւխաւյ գալտըրմազ խաթէներէք։

—Գէնիմ՝ ափվ իմ մէջպուիկիմէ նէ՞ իշխանութենդ վայալը, մէ սիզինտէ նեառմէթ կէթիրմէքլիկինիզտէն, պէնճէ նէ՞ մէնֆաաթ հասըլ օլաճագտըր, —դանդա իզթիզա օլան չէյ, սիզտէն ալաճաղըմ պիր ճէվա՞պ տըր... —պէն էվլատըմը՛ խաթէրիմ, նէ՞րէտէտիր էվլատըմ։

—Գիմէսօրում՝...։

—Եօլէ պիր չէյ օլամազ. իհթիմալըն աէկիլտիր...

—Սիզէ նէմին խաէրէք սէօյլէրիմ քի խապէրիմ եօզ տըր...։

—Էվլատըմըն նէրէտէ օլտուղունը պիլմէքտէ տէկի՞լմիսինիզ...։

—Խայր...

—Իյի էմմա, մէրգումու կէօրմիւչ օլմունուզտուր, եօլէ տէկի՞լմի... մէրգումու խաթըրլայամայընըզ, եօլէ տէկի՞լմի... մէ հայթթա մէրգում իլէ գօնուշմուշսունուզ տուր տախի, եօլէ տէկի՞լմի...։

—Էվվէթ, մէրգում՝ զագաղընտա պիր հայլէ օլտուղու... մէ տիհանըրնտան քուֆր ու հագարէթլէր եաղմաղտա պուլունտուղու հալտէ... կէլմիչտիր, մէ տէրինտէ ալէմ՝ նէզարէթէ պէնի պէնտէմ իյլէմէք իսթէմիչ տիր... Էվվէթ, պէնիմ՝ քէնտի վալիտէսի օլտուղումու, աէնէն պիլտիրտիճէկինի պուտա սէօյլէմիչ տիր... —պու իսէ օլամազ պիր չէյ օլտուղունտան, պէնտէ քէնտինի գօվուպ տէֆ իյլէմիչիմ տիր...

—Քէնտի էվլատըն օլան պիր ատամը գօվմու՞չ մու՞սունուզ...

—Խայր, քէնտի տիւչմէնիմի գօվ մուչուտում... չիւնքի, պէնիմ տանաղ պիր էվլատըմ վարտըր... մէ տէրինտա խալի Գօնթրատտա Լատէնի օլուպ, մէ չիմտի իսէ Լօնտրա հալինտէ պուլունմաղտա տըր...

Սթրէնի պունու իշիթտիկինտէ, հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլտի։

—Սէֆի՛լ գարը, սազը՞ն քէնտինի, —տէտի մէրգում թէհարէթտիզ պիր սէօյլէյիշ իլէ, մէ մէրգումէնին պիլէքլէրինի գըրարճասընա թութարագ սըգտըրտը, —սազը՞ն քէնտինի, —էկէրչի սէն պանա, սիւալիմին ճէվապընը վիրմէզ իսէն, մէ էկէրչի էվլատըմըն նէրէտէ օլտուղունու սէօյլէմէզ իսէն, սէնի չիմտի սիւրիւքլէյէ սիւրիւքլէյէ ալըքէր օլտուղուն եաթաղը պաչընտա գատար կէօթիւրիւրիւմ, մէ եօլէ եօլմէքտէ օլտուղունա փարմաքլարը պադմաղտա քէնտի նէզարէթէ սէնին ետիզինէ գարչը, քէնտի ճիւն հա մէ ճինայէթլէրինին զահիրէ չըգարըլմա խապէր վիրիրիմ, մէհաքըգէնտիսինէ պիր ճիննի գատարը օլմարընը, մէ մէրգում գատարընըտա, պարալար վիրէրէք թէլէֆինէ չալըշտըղընը պիլտիրիրիմ, տալըղըն մը... նէ՞ տէրսին, չիմտի, ճէվապ վիրէճէ՞քմիսին, եօգսա վի՞րմէյէճէքմիսին, —սէօյլէ, էվլատըմ նէ՞րէտէ տիր։

Գըտըչ գըրըլըրգ պիւքիւլէրէք, մէ սէսի նէֆէսի քէսիլէրէք,

—Գիտէմ... —պիլմէմ... իչթէ կէօրմէքտէսինիզ քի պիլմէխօրում... —տէտի։

—Կէ՛լ եօլէ իսէ,

Սթրէնի մէրգումէնի գուճագլատըղը կիպի իլէրու տողրու աթըլտը, մէ եօնիւնէ տիւչիւպ քէնտինին րէհպէրլիք իյլէմէսինի էմր իյլէտի։

Մէրգումէ պիր չօղ ըշըլըլտըլմա պաշլատը, մէ պու ըշըլըլտըլարըն արգասընտան սալխը, պիր գահգահալը պըրագըրագ, կիւլմէյէ պէտ իյլէտիկի կէօրիւլտիւ։

Սէգզուրէ կիւսուլ պիր սանտալեէ իւզէրինէ տէրհալ օլտուրտու, — մէ

պազ րըշլարընտան, իւզէրինէ պիր տէվամէթլէրի հալը օլան պաշլապըզ անլաշըլը, —գօնթ տը Լատէնի պէնիմ իլէ էվլէնմէք իսթէմէտի... —տէտի մէրգումէ ազըր ազըր պիր սէօյլէյիշ իլէ, —իշիտիյօրմուսունուզ, էյտ գատըն... լաքին, հէմ պիր գօնթէսի օլմաղ հասրէթինտէ պուլունուր իտիմ, մէ հէմտէ պիւյիւք պիր սէրվէթէ գավուշմագլըղըմ իչին, պաքըրէկիք հայինտէ պուլունմագլըղըմ իգթիզա իթմէքտէ իտի, պէն իսէ, վալիտէյիք հայինտէ պուլունմագլըղըմ... —սիզճէ իշթիխաճը չէօգ վարտըր, եէլէ գատըն... —չու թօրբաճըգ օլան չոճուգտան պէնի գուրթարմալըտըղընըզ... Ճէրմէն Սթրէնիտէն գաչմըշ օլտուղում հարաբաթէտէն... անըն իչին մուքատտէմ օլարագ, սիզէ էփինքիմի պին ֆրանգ վիրիրիմ... էվ վէթ, էլլիպին ֆրանգ... էլլիպին ֆրանգ...։

Գատէհա պիչարէ գատըն մէգքիւր էլլիպին ֆրանգ լուղէթլէրինի պէլքի էօլտիւրէճէ տէֆա թէլաֆֆուզ իյլէտի։

Սթրէնի մէրգումէնին հէյէճանը ալտըմէ իւզրէ թիմտարը իյլէմէքտէ իտի։

Հէլէհալը մէզպուրէնին ագլընտա խիֆֆէթ հասըլ օլմուչ իտի։

—

Լէօփօլ Տէրեր, Սէնթ-Ուէն քէօշկիւ պաղչէսինտէ պուլունան պէքճիլէրին գուրչունլարընտան սէլամէթ գուրթուլարագ Փարիզէ կիտիչ, մէ տողրու Ժագ Լըֆէօնիւն իգամէթկեահընա կիտէրէք, մէրգումու տիւէլլօյա տամէթ իյլէմիշ իտի։

Գատէհա մէրգում Եօլէտէն տօնրա լամնէսինէ տէօնէրէք, քէնտի տիւէլլօ չահիտլէրինտէն պիրի մարիֆէթիյլէ, տիւէլլօնուն ֆէրտասը կիւնի, Մարի Վարթընա կէօթիւրիւլմէք իւզրէ, մէրգումէյէ խիթապէն, ուզուն պիր վէտա մէքթուպու եազտը։

Գիրտէ պու հէնկեամտէ րաթըրտըր պիր չան սէսի տուիշիտտի։

Մէրգում քէնտուսի մախսուս օլան, մէ չակիրտլիք հալինէ չէպան պուլունան ճէզպինաթըլըզ օտասընը աչտը, մէ սոլ գօլու իւզէրինտէ, նէչիլ պիր գատայա սարըլմըչ ինճէ մէ ուզունճա պիր բաքէթ պուլունտուղու թազտիրտէ, Տօմէնիգօ Սէպաստիանըն կէլմիչ օլտուղունու կէօրտիւքտէ, տուչարը թէաճճիւպ օլտու։

—Ա՛, էֆէնտի, սի՛զմիսինիզ, սիզի պուրատա գա՛նլը բիւզկեար աթտը, —տէտի ինիւքէք սէս իլէ։

—Էվվէթ, պէն քէնտիմ, —տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ, —պէնիմ պու կէլիչիմ, կէրչի սիզին պատին թէաճճիւպինիզ օլաճագտըր, անը րէք ալէս պիլմէքտէյիմ, լաքին, նաֆիլէ նէրտէ սէպէպինի սուալ իյլէմէյինիզ... —զիրա, հիչ վագըթ գայպ իթմէք օլամազ... սիզէ հէման գըսաճա մէ սատէճէ չունու պէյան իտէրիմ քի... —Իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, եարըն Ժագ Լըֆէօ իլէ տիւէլլօյա չըգաճագ իմիշսինիզ...։

—Աճապա, սիզ անը նա՞սըլ օլուպտա պիլմէքտէսինիզ...։

—Հայհա՛յ, րէք ալէս պիլմէքտէյիմ... —տէտի Ժան Րընօ, —մէրգում չիմտի քէօշկէ կէլմիչ իտի, օրատա կէօրիւչիւք մէ հաթթա պէնտէ օրատա պուլունտուղում կէօրմէքտէյիմ...։

—Բի՞մ, մէրգո՞ւմ մու... —տէտի Լէօփօլ, —Տօմինիգօ Սէպաստիա, մէկէրչի սիզ անըն տօսթլուղուն պիրի տէկի՞լմիսինիզ։

—Խայր, պէն մէրգումու կէօր-տիւքճէ նէֆրէթ կէթիրմէքտէյիմ, հալպու քի սիզին հազգընըզա տա-խի, մուզայիրի օլարագ, պիր հիւս-նի թէվէճճիւհ հիս իյլէմէքտէյիմ ...–իմտի, պէյնինիզտէ տէրքեար օլան ֆարգտան տօլայը թէրէտ-տիւտ իթմէմ...

—Գա՞նըզի ֆարգտան տօլայը...

—Շիմտի անլայորը՞նըզ... գըլըճ խաթիմայինէ քեաֆի օլաճագ գա-տար պիր գուվվէթէ մալիք պու-լունմագտա՞մըսընըզ...

—Է՛հ, ճիւզինէ պիր մըգտար... ֆագաթ, սայըր հիչ նէվինտէն կի-պիտիր... չիւնքի, միւտտէթի էօմ-րիւմտէ, անճագ պէշ ալթը տէֆա սիլահ թաալիմինէ մախսուս պու-լունան մահէլլէրտէ պուլունմու-շումտուր...

—Պէնտէ գաթէն էօյլէ օլմասընը շիւբհէ իյլէ տիկկիմտէն, խասսէթէն պիրլիքտէ իքի գըթըա գըլըճ կէ-թիրմիշիմ տիր...

—Մէզգիւր գըլըճլարը նէ՛ եափ-մագ միւրատընտասընըզ.

—Զինքի խասմինիզ գըլըճ գուլ-լանմագ պիլմէքտէ օլտուղունտան, պէնտէ սիզէ տէրս վիրիպ թալիմ իթտիրմէք իսթէրիմ...

—Ժագ Էրվիէօնիւն մէհարէթի քէմալ մէրթէպէտէ՞միտիր...

—Խայր, հէր նէ գատար չօգ-լուգ մէհարէթի եօգ իսէտէ, հէմ գօլու բէք գուվվէթլիտիր, վէ հէմ-տէ քէնտի միճուտի, սատէթա պիր գարըլան կիպի եալլանմագտա տըր... պէն մէրգում իլէ վուրուշտում վէ անլատըմ քի, սիզի անիտէ մաղլուպ գըլապիլէճէք տիր...

—Մ. Լիօնէլ Վարթըն տա, սիզին պու նիյեթինիզտէն, վէ պուրատա կէլիշինիզտէն խապէրտա՞րմըտըր...

—Շիւբհէսիզ.

—Տիմէքտիր քի, պէնի մէրգում տախի աճըմագտա տըր...

—Տէկիլ եալընըզ աճըմագտա, իյլա բէք չօգ աճըմագտա, վէ ղա-րէթինիզի չէքմէքտէ տիր...

—Ֆագաթ...

—Ֆագաթա ֆալանա հիչ վագըթ գայպ իթմէեէյիմ, զիրա, վագթին միւսաատէսի եօգտուր,– տէտի թէքրարէն Ժան Րընօ,–հէման էլ-պիսէնիզի չըգարընըզտա գարշըմա կէչինիզ պագալըմ քի, սիզէ պի-րագ տէրս վիրէյիմ,– հայտէ... պի՛ր, իքի՛.

Լէօբօլ քէմալի իթաաթ պիլէ տէրհալ հազըրլանտը.

Տէրս պիր սաաթ գատար տէ-վամ իթտի.

Տէրս պիթտիկինտէ, Լէօբօլուն եիւզինտէն աշաղը թէրլէր ագ-մագտա օլուպ, վէ զիհատէսիյլէ տէ եօրուլմուշ իտի.

—Է՛հ, ֆէնա տէյիլ տիր, շիմտի էբէյիճէ չէյ էօյրէնտինիզ,– տէտի Ժան Րընօ,–ումարըմ քի քէնտինի-զի արթըգ միւտաֆաասա մուգ-թէտիր օլապիլէճէքսինիզ տիր...– սիզէ պաշգա պիր սէօյլէյէճէկիմ տահա վար տըր. տիւէլլօտա հազըր պուլունաճագ օլան շահիտլէրինիզ-տէն պիրի կէլմէմէլի տիր քի, անըն եէրինէ պէն շահիտլիք մագամընը թութայըմ...

—Պունտա՞ն միւրատընըզ նէ տիր.

—Միւրատըմ շու տուր քի, պէ-նիմ պուրատա հազըր պուլունմամ-լա, սիզին հէր հալտէ իւզէրինիզտէ մանէվի պիր գուվվէթ ու ճէսա-րէթ էսէրի հասըլ օլուր.

—Էօյլէ իսէ Մասօյա պիր խապէր վիրմէլիսիմ... տէտի Լէօբօլ, Ժան Րընօնուն գանտըրըճը լագըրտըլա-րընա գարշը կիւլէմսէյէրէք.

Ֆէրտասը կիւնիւ, սաաթ սէքիզ-

տէն չէնա տագըգա էվվէլ, արա-պանըն իչ գըթըա արապալար կէլիպ, օլ վագըթլարտա բէք չօգ չէօհ-րէթ քեար իթմիշ օլան Մատրիտ լօգանթասը ճատտէսինին պիր թա-րաֆընտա տուրտուլար.

Մէզգիւր արապալարտան պի-րինտէ պուլունան Ժագ Էրվիէօ իլէ մէրգումուն շահիտլէրի, վէ պիր տէ հէքիմ աշաղը ինտիլէր.

Իքինճի արապատա Լէօբօլ Տէ-րէյն իլէ Օգթավ Րիշար պուլուն-մագտա իտի.

Իւչիւնճիւ արապանըն գարու-սունտա Ժան Րընօ գարաթմագտա իքէն, բէրտէլէրի տէ աշաղը ինտի-րիլմէքտէ իտի.

Ժագ Էրվիէօ, եանի սապըգ Պը-լանշթօն, օլ հէնկեամտէ, թա էվ-վէլտէն քէսպի ֆիւթուհաթ իթ-մէքլիք սէվտասըն չարպաըյլա մէֆ-թուն պուլունտուղունտան, իւզէ-րինտէ չայեանը թէէսսիւֆ պիր հալ կէօրիւնմէքտէ իտի.

Մէրգում օլ անտէ պիր գավղաճէր-լիք վէ պիր արսըզլըգ հալ ու թավրը քեսպ իթմիշ իտի, վէ միւնասէպէթ ալտըղը վէ եախօտ հիչտէ ալմա-տըղը թագտիրտէ, քէնտիսինին թէքմիլ ֆիւթուրսուզլուղունու կէօս-թէրմէք նիյեթիյլէ, միւթէքէպ-պիրանէ պիր տաւրէթտէ լագըր-տըլար իթմէքտէ, վէ խոթիհզալարա չըգըշմագտա իտի.

—Ա՛, ա՛,–տէտի մէրգում, Ժան Րընօնուն տախի օրատա կէլտիկինի կէօրտիւքտէ,– ազիզիմ մօնսիէօ Թէպալլա, սիզի՞ն նէ իշինիզ վար տըր պուրատա...

—Ազիզիմ մօնսիէօ Էրվիէօ, Մ. Լէօբօլուն շահիտլէրինտէն պիրի կէլմէտիկինտէն, անըն եէրինէ պէն քէնտիմ հազըր պուլունաճա-ղըմ տըր.

—Աճա՛յիպ, տիմէք տիր քի, պէ-նիմ խասմըմըն շահիտլէրինտէն պի-րի օլաճագսընըզ տըր, էօյլէ՞ մի.

—Օնտա նէ պէյիս վար տըր, նէ՞ ղարարը վար տըր.

—Պէ՛ն սիզին իչին, քէնտի խասս-տօսթլարըմտան պիրիսինիզ տիր ի-թիգատընտա պուլունմագտա իտիմ.

—Սիզին խասմինիզ օլան պիր ճէնթըլմէն թարաֆընտան շահիտ-լիք խըտմէթինի իճրա իթմէքլիք, պէն գանն իտէրիմ քի, տօսթլուղա գարշը պիր հարէքէթ իթմէք տէ-կիլ տիր...

—Խայր, պու սէօյլէտիկինիզ շայ-եանը թահսին պիր չէյ տէկիլ տիր... –պունտա պիր նիյեթի խաֆիյէ վէ ֆասիտէ պուլունմագտա օլմալը տըր, ֆագաթ, ղարարը եօգ, պէն էօյլէ չէյլէրէ էհէմմիյեթ վէրէն-լէրտէն տէկի՛լիմ.

Օգթավ Րիշար իլէ Ժագ Էրվիէօ-նիւն շահիտլէրի պիր պիրի եիւզի-նէ պագմագսըզըն պաշլատըլար, չիւն-քի Պլանշթօն թարաֆընտան գու-հուրա կէլէն լագըրտըլար, պատի թէհայեիւրլէրի օլմագտա իտի.

—Էֆէնտիլէր, էկէր միւնասիպ օլուր իսէ, հէման պիր ան էվվէլ իշիմիզէ պագըպ պիթիրէլիմ,–տէտի Ժան Րընօ.

Մահէլլի միւտարէպէեէ պունլար իքի չիֆթ գըլըճ կէթիրմիշ իտիլէր.

Տիւէլլօ իճրասը բէք նիզամընտա մէվգըի իճրաեէ վազ իտիլմի նիյ-եէթիյլէ, մէզգիւր գըլըճլարտան գանղիլէրինին իսթիմալ իտիլմէսինէ գարար վիրիլմէք իւզրէ, գուր-աթարագ ինթիխապ իթմէքլիկի ճա-յիզ կէօրտիւլէր.

Զար աթըլըգլարընտա, Ժագ Էր-վիէօնիւն կէթիրմիշ օլտուղու գը-լըճլարը իսապէթ իթտիկինտէն,

մերհում, 'գազա պիր սուրէթտէ կիւլիւշ իլէ.

—Թամա՛մ, թամա՛մ, պու ալէամէթ ֆէնա պիր ալէամէթ տէյիլ տիր, հէր հալտէ թէճէլլիմ պանա եավէր օլաճագ տըր,—տէտի:

—Ազիզիմ,—տէտի մերհումուն չահիտլէրինտէն պիրի ք'նտի գուլաղընա էյիլէրէք,—եօլտէ բէք աճէլէ իթմէյինիզ . . .— պունա տիւէլլօ տէմիշլէր տիր, կէրչի թարաֆէյնտէն պիրի մաղլուպ օլաճագ տըր, հալ պու քի, էվվէլինտէն պիլինէմէզ, անճագ թէճէլլինին պիլէճէկի պիր չէյ տիր.

Ժագ Էրվիէօ պու լագըրտըեը իշիթտիքտէ տախի, ասլա ֆիւթուր իւզրէ պուլունմատը իսէ տէ, գարշըլըգ պիր ճէվապ տախի վիրմէտի.

Պատէհու տիւէլլօեա չըգըլաճագ օլան իքի տէլիգանլըլար սէթրիլէրի իլէ եէլէքլէրինի չըգարմըշլարտը, եալընըզ պիր կէօմլէք վէ բանթալօն իլէ գալմըշլար:

Վէ իքիսի տախի կիտիպ լազըմ կէլէն ուզագլըգտա տուրտուլար, վէ գըլըճլարընը գալտըրարագ մուհարէպէեէ հազըրլանտըլար:

—Հա՛յտէ յինիզ, էֆէնտիլէր, պաշլա՛ըընըզ . . . —տէյի պաղըրտը Տօմէնիգօ Սէպալլա եիւքսէք պիր սէս իլէ:

Պու մուհարէպէ, ՚նատիր իւլ մէսալ պիր սուրէթտէ չապուգ խիթամ պուլտու:

Ժագ Էրվիէօ, քէնտիսինին սաբա իսթիմալինտէ տէրքեար օլան մէհարէթինէ կիւվէնտիկի կիպի, պազուլարընտա պուլունան գուվվէթինէ տախի կիւվէնմէքտէ օլտուղունտան, պաշլար էլինտէքի գըլընճը, պիր ֆուրսաթըն կէթիրիփտէ, խասմը'ի եէրէ եէրլէշտիրմէք նիյէթիյլէ, Լէօբօլուն պաշը էթրաֆընտա սալլանըբ չէվիրմէկէ. վէ էկէրչի Լէօբօլ, Ժան Րընօտան տէրս ալմըշ օլմասա իտի, մութլագ սուրէթտէ տիւշարը թէհլիքէ օլաճագ իտի իսէ տէ, մէզքիւր տէրս ալտըգընտան, քէնտիսի մուտաֆաաեա մուգթէտիր օլտուղտան պաշգա, քէնտի գըլըճը ուճունու տախի, խասմընըն եիւզինէ տօղրու ուզաթտըղտան սօնրա, պիրտէն պիրէ չէքէրէք, կէօքսինէ օլ մէրթէպէ շիտտէթ իւզրէ սապլատը վիրտի քի, ուճու կիւրէկ արգասընտան տըշարը չըգտը:

Մէրհում Ժագ Էրվիէօ, պունուն իւզէրինէ, սէսինի պիլէ չըգարամատը, կէօզլէրի տիւշարը ֆըրլատըլար, վէ աղզընտան գանլըր պօշանմաեա պաշլատը: Վէ հալէա Լէօբօլուն գըլըճը կէօքսիւնտէ օլտուղու հալտէ, էլինտէն գըլըճընը պըրագըբ վէրէրէք, վէ քէնտիսի տախի տէվրիլիփ տիւշտիւ:

—Նէ՛ հալտէ տըր մէրհում, —տէյի Ժան Րընօ, Պլանշըթօնուն իւզէրինէ էյիլէրէք մուայենէ իթմէքտէ օլան հէքիմէ սուալ իթտի. վէ մէրհում տախի,

—Էօլմիւշ տիւր . . . —ճէվապընը վիրտի:

—Տօգթօր էֆէնտի, աճապա գուրթարըլմասընա տայիր հիչ պիր իւմիտ պուլունմազմը տէյի՛լ մի տիր, —տէտի Ժան Րընօ:

—Խայր, զէրրէ գատար իւմիտ գալմամըշ տըր . . . պիւթիւն պիւթիւն էօլմիւշ տիւր, —տէտի:

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, պիչարէնին նաշընը կէօթիւրիւբ քէնտի արապասընա վազ իթմէլի, վէ արապաճըսընա տախի, տօղրու ալըպ Փարիզէ կէօթիւրմէսինի էմր ու թէնպիհ իլէմէլիյիզ . . . —տէտի:

Արապա մէրհումուն նաշընը ալ-

մագ իւզրէ իլէրու տօղրու կիթմէքտէ իքէն, Ժան Րընօ տախի քէնտու քէնտույէ,

—Մէրհումու աճըմագլըգ իհթիմալըտըն տէյիլ տիր . . . չիւնքի, աճհիպ ճինայէթին պիրի իտի . . . — քէնտիսի իչին էօլմէքլիք, բրանկայէնտա օլարագ եաշամագլըգտան տահա էվլէա սայըլըր ճայիզ տիր . . . — իշթէ պիր գաչ հաֆթա տըր, կիւզէլ կիւզէլ մալիխուլեայար իլէ եաշատը, օլ գատարը քեաֆի տիր . . . — հէր հալտէ պիր կիւն մագթէլէ չըգարըլաճագ իտի. պու կիւն իսէ, պիր գըլըճ իլէ էօլտիւ գուրթուլտու . . . — Պու տախի քէնտիսինէ պիր իգպալ տատ օլունա սէզա՛ տըր:

Արապա մէրհումուն նաշընը համիլ պուլունտուղու հալտէ եավաշլաեարագ կիթտի:

Ժան Րընօ Լէօբօլու գօլթուգունա թագարագ, պիրազ աչըգտա ալըբ կէօթիւրտիւ, վէ մէրհումա,

—Շիմտի սիզ նէ՛ եափաճագսընըզ . . . —տէտի:

—Պիլմէ՛մ, պէնտէ պիլմէմ նէ եափաճաղըմը, —տէտի Լէօբօլ, գաթէն պիր տահա էօլտիւրմիւշ օլմալընտան տոլայը տիւշարը հէյէթ օլմագտա պուլունտուղու թագտիրտէ:

—Էկէր միւսաատէ իտէրսէնիզ, վէ էկէր իթմամ իթմէքլիկի վաատ իտէճէք օլուր իսէնիզ, սիզէ պիր իշի նասիհաթ վիրմէքլիկէ հազըրըմ, հա՛, նէ՛ տէրսինիզ:

Լէօբօլ իշարէթլէ, մէզքիւր նասիհաթընը տինլէմէքլիկէ հազըր պուլունտուղունու, մէրհումա անլաթտըրտը:

—Շիմտի պու տիւէլլօնուն խապէրի հէր հէր թարաֆտա շույու պուլաճագ տըր . . . —տէտի Ժան Րընօ, —վէ պունտան պաշգա, սիզին իչին ույղունսուզ նէթիճէլէր զուհուրա կէլմէսի իհթիմալտընտըր, վէ եախօտ, հիչ տէյիլ իսէ, պազը սըգընթըլար չէքէճէքսինիզ տիր . . .— Հիւքիւմէթ թարաֆընտան, ալէլ խուսուս մէյտանտէ պիրտէ վէ ֆիճամ պուլունտուղունտան, սըգը սըգըեա արանըլաճագընըզ չիւնհէ եօգ տուր . . . —վէ, չօգ տա իհթիմալտըր քի, սիզի թէվգիֆ տախի իտէճէքլէրտիր, վէ պուսա մէնուն օլունաճագ պիր չէյ տէյիլ տիր . . . Վէ, հէլէ չուսա սահիհ տիր քի, պու տիւէլլօնուն սէպէպինի սիզտէն սուալ իտէճէքլէր տիր, վէ քէյֆիյէթտէ, պիր աչըու ալէագա մէսէլէսի պուլունտուղու զահիրէ չըգաճագ տըր . . . —(Նէ՛ տէրսինիզ, սէօյլէտիքլէրիմ տօղրու տէյի՛լ մի տիրլէր . . .) Վէլհասըլ, էկէր պէնի տինլէր իսէնիզ, սիզ Փարիզի պէրք իլէ պիր թարաֆա չէքիլմէլիսինիզ քի, պուրատա պուլունմատըղընըզ վագըթտա, իչէ պիր նէթիճէ վիրիլսին պիթսին:

—Հայտընըզ օմուլըտը . . . —տէտի Լէօբօլ քէքէլէնէրէք:

—Էվվէթ, էօյլէ տիր, սէօյլէտիքլէրիմ բէք հագգըլըտըր . . . — կիթմէլիսինիզ . . . վէ հէմէն, տէկիլ եարըն, իշտէ պու աքշամտան կիթմէլիսինիզ . . .

—Նէ՛րէյէ կիթմէլիյիմ:

—Համպուրկա կիթմէլիսինիզ . . . վէ, եազտա գօլայճա էլէ կիրմէմէք իչին, սախթէ պիր իսիմ թագընարագ, Ամպրօզ լօզանթասընա ինմէլիսինիզ . . .

—Գաչգըն պիր մահէլլէ կիթմէյիփտէ, Համպուրկա կիթմէքլիկիմտէ նէ՛ մանէա վարտըր . . .

—Անըն սէպէպինի սէօյլէյէյիմ էմ-

մա, իշտէ պիր էսրար պուլունմադտաարը, մէգքիւր էսրար հագգընտա քիմսէյէ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէկինիզի, շիմտիտէն պանա վատ իթմէյիսինիզ . . .

—Օֆ, օլ պապատէ սիզէ եէմին իտէրէք սէօզ վէրիրիմ։

—Ջանըն իտէրիմ քի, սիզ տայիմա, մատմուազէլ Մարի Վարթընը կէօրմէքլիք արզուսինտէ պուլունմագտասընըզ . . . էօյլէ տէյի՞լմի ։

Լէօբօլ պու լագըրտըեը իշիթտիկինտէ, ընէկի աթար, վէ ճէվապ վիրմէեէրէք սուքութ իթտի։

Ժան Րընօ թէքրարէն քէլամէ աղազ պիրլէ,

—Իմտի, սիզէ էսրար օլարագ խապէր վիրիրիմ քի, Լիօնէլ Վարթըն իլէ քէնտի եէկէնլէրի, պէշ ալթը կիւնտէն Համպուրկա կէլէճէքլէր տիր . . .։

—Սահի՞հ մի սէօյլէեօրսունուզ։

—Էվվէթ, սահիհ սէօյլէեօրում . . . լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տախի, էկէրչի Համպուրկա կիթմէք իսթէմէզ իսէնիզ քէյֆինիզ պիլիր, սայիր իսթէտիկինիզ պիր մահէլլէ կիտէպիլիրսինիզ։

—Ա՛հ, -տէյի պաղըրտը Լէօբօլ,-խայըր, Համպուրկա կիտէրիմ, Համպուրկա, վէ հէմտէ պու ագշամտան եօլճու օլուրում . . .

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, սիզէ [illegible] տիմէքտէն իսէ, [illegible] Նէ [illegible], տէրիմ, չիւնքի, պէնտէ Համպուրկա կէլէճէկիմ . . .։

Լէօբօլ քէմալի մէմնունիյէթ իւզրէ Ժան Րընօնուն էլինի սըգտը, վէ Օգթավ Րիշար իլէ պիրլիքտէ քէնտի արապասընա պինտի։

Վէ Ժան Րընօ տախի, քէնտի կէլմիշ օլտուղու արապայընը եանընա եանաշտը։

Մէգքիւր արապանըն ճամլարընտան պիրի աչըլտը, վէ Լիօնէլ Վարթընըն տէրունինտէ օլտուղու կէօրիւլտիւ։

—Էֆէնտի, -տէյի սէսլէնտի Ժան Րընօ,-նա՞սըլ, հէր պիր հալի կէօրէպիլտինի՞զմի։

—Էվվէթ . . . հէր շէյի կէօրտիւմ . . . հէլէ օլ տիգգաթսըզլըգ իտէրէք իշիթտիկիմիզ պիր խէթանըն նէթիճէլէրինտէն, տուշմէնլէրիմիզտէն պիրինին էլինէ, գուրթուլմուշ օլտուգ . . .։

—Լէօբօլ սիզին տուշմէնլէրինիզտէն պիրի տէյիլ տիր . . .։

—Մէրգում տախի նիհայէթ օլ մէյլուն սիլսիլէտէն պիրի տիր . . .։

—Տիմէքտիր քի, սիզին միւրատընըզ մէրգումա, մէգքիւր ֆամիլեատան օլմասընը, աֆվ իյլէմէմէք տիր, էօյլէ՞ մի։

—Ասլա՛ վէ ասլա . . . - վէ հէմտէ աֆվ իթմէքլիկէ հագգ ու սալահիյէթիմ եօգ տուր։ -Շիմտի մէրգումնէ՞ եափաճագտըր։

—Էմրինիզ մուճիպինճէ քէնտիսինէ վիրտիկիմ նասիհաթլարը իճրա իտէճէքտիր . . .։

—Համպուրկա՞մը կիտէճէքտիր։

—Էվվէթ, վէ հէմտէ պու ագշամտան եօլա չըգաճագտըր . . .։

—Չօգ իյի . . . -տէտի Գօրա մահչիճէ պիր թարզ իւզրէ, -օրատա քէնտի բէտէրի իլէ գըզգարտաշընը կէօրէճէքտիր, -տիմէք տիր քի պէն օնլարը, Ֆայէգ քէօշկիւնտէ, պիր կիւզէլ ֆամիլեա զիեաֆէթի վիրմէլիյիմ տիր . . .։

34

Լիօնէլ Վարթըն Փարիզէ տէօնտիւքտէ, տօղրու Լաֆիթ սօգաղընա, քէնտի պանքէրինին մաղազասընա կիթտի։

Մէրգում պանքէր, ճիհանըն էն զէնկին ատէմլէրինտէն պիրի օլտուգտան պաշգա, բօլիթիգաճատա տախի պույունան զաթլարտան պիրի օլտուղունտան, պու իքի ճիհէթ սայէսինտէ տախի, պիւյիւք թէէսսիրի պուլունմագտա իտի։

Լիօնէլ Վարթըն մէրգումա քէնտի գարթընը կէօնտէրտի, վէ արատան չէնտ տագըգա կէչմիւքտէ, հուզուրունա գապուլ օլունտու։

—Սէֆա կէլտինիզ, ազիզ միւշթէրիմ, -տէտի մէրգում պանգէր կիւլէրէք, վէ Լիօնէլըն էլինի թութարագ։ -Պէօյլէ սապահլայըն թէշրիֆինիզտէն միւրա՛տ նէ տիր, եօգսա իքի իւչ միլիօն ֆրանգըդ պիր մէպլաղա իհթիեաճընը՞զ մը վար տըր։

Լիօնէլ պաշընը սալլէրէք իթայի ճէվապ պիրլէ,

—Խայր, էֆէնտիմ, անըն իչին կէլմէմիշիմ տիր, իլլա, զաթը ալինիզտէն պիր տօսթլուգ ըճա իթմէք նիյէթիլէ կէլմիշիմ տիր, -տէտի։

—Նէ՞ իմիշ պագալըմ։

—Պիր հիմայէթի ալինիզտէ միւհթաճըմ։

—Քէնտինիզի՞ իչին մի։

—Խայր, քէնտիմ կիպի սէվմէքտէ օլտուղում պիր տօսթում իչին . . . գարտաշըմ մագամընտա պուլունան պիր զաթ իչին . . . մէրգումուն իսմի Արման Րէյմօն Տօրսէյ օլուպ, վէ Էքլէր նամ պէյլիք կէմիսինտէ գափիտան պուլունմագտատըր . . . -պունտան իքի մի տէօրթ սաաթ էվվէլ Փարիզի թէրք իլէ, Նագըրտա եօլա չըգաճագ օլան քէնտի կէմիսինէ նէթիշմէք իւզրէ Թուլօնա կիթմիշտիր . . . -Հալպու քի տահա տիւնքի կիւն ալտըղըմ մալիւմաթա կէօրէ, Համպուրկա պուլունմագ իգթիզա իթմէքտէ իմիշ, չիւնքի, նայիլ օլաճագը պիւյիւք պիր միրաս իգթիզա վար տըր, վէ քէնտիսի իսէ, պու խուսուսըտան պիւթիւն պիւթիւն պիխապէր պուլունմագտա տըր։

—Տիմէք տիր քի,-տէտի պանքէր, միւրատընըզ, մէրգում հագգընտա սէֆիրտան պիր րուխսաթ իթմասընը միւսաատէ օլունմասը իչին, լազըմ կէլէն իթթիմասը իթմէքլիկիմ տիր, էօյլէ՞ մի։

—Էվվէթ էֆէնտի։

—Էկէր մէրգում թօսթունուզ հալէա Թուլօնտա պուլունմագտա իսէ, օրտէօյլէ տիկինիզ բէք գօլայ պիր շէյ տիր . . . -լաքին, էկէրչի եօլա չըգմըշ իսէ, պէր ուզուն էզկի պիր շէյ օլաճագ տըր, ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, նէ գատար միւմքին օլապիլիր իսէ, օլ գատար ազ միւտտէթտէն կէրի չաղըրլապիլիր... -պէն շիմտի սիզէ, պահրիյէ նազըրընա խիթապէն պիր թախրիրէնամէ վիրիրիմ . . . - վէ անը պիզզաթ կէօթիւրիւպ քէնտիսինէ թէսլիմ իլէտիկինիզտէ, իճապը իճրասընա, արզունուզ իւզրէ պագըլըր։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, զիեատէսիյլէ թէշէքքիւր իտէրիմ... -տէտի Լիօնէլ,

—Թէշէքքիւրէ իհթիեաճ եօգ տուր, ֆագաթ, սիզ պանա, մէրգում թօսթունուզ իլէ մէգքիւր կէմինին խամուլէ, վէ չըգաճագլարը իսքէլէնին նէրէսի օլտուղունու պիլ տահա սէօյլէյինիզ պագալըմ։

—Արման Րէյմօն Տօրսէյ,-Էքլէր,-Թուլօն,

Արատան պէշ տագըգա կէչմիւտէ, Գօրա, պանքէրին եազըճը օտասընա գօշտու պիր թախրիրէնամէնի ալարագ, տօղրու պահրիյէ նազըրընա գօշտու, վէ անինտէ

գաթուլար աչըլարագ, մերգումուն նէգաթիւէ գապուլ օլունտու, վէ եէթիւէ։

«Էօյլէ սէֆինէսինտէ պուլունան Արման Ռէյմօն Տօրսէյ նամ գայիմագամը, իքի այ իչին ռուխսաթ վիրիլմիշ օլտուղունտան, չիմտի պու անտէ, Թուլօնա, պու թէլէկրաֆ պիլտիրիլմէսի.» տէյի եազըլմըշ պիր խէպէրէ վիրիլտի։

Մէզքիւր թէզքէրէնին գիրլինտէ պահրիյէ նազըրընըն պիզզաթ քէնտի իմզասը պուլունմագտա իտի։

—Էֆէնտի.—տէտի Նազըրը մուշիրիյէ, չին սէրքեաթիպի Լիօնէլէ,—իշտէ արզու իթտիկինիզ թէզքէրէ,—պունտան պաշգա թէլէկրաֆ սաատըննա կիտէյիմ քի չիմտի չէքիլսին...

Թէլէկրաֆ մուտիրի պուլունան էֆէնտի, Լիօնէլի քէմալի թաազիմ իլէ գապուլ իլէ, մէզքիւր էմրին հէմմէնտէմ չէքիլէճէկինի պէեան իլէտի։

—Շիմտի պէն կէրէք թէրսանէ գօմիսէրինէ, վէ կէրէք Ամիրալա պու թէլէկրաֆ մուրատըընըզը պիլտիրէճէկիմտիր,—տէտի մէրգում իլավէյի մէզալ պիրտէ,—պիր սաաթտան Ռէյմօն Տօրսէյէ, լազըմ կէլէն ռուխսաթ վիրիլիր, չիւնքի տիւնքի կիւն Թուլօնա էօյլէ պէյլիկինին, եէնի պիր թալիմաթ ալմադըգճա, եօլա չըգմամասընա տայիր պիր էմր կէօնտէրմիշ իտիմ, տիմէք տիր քի, հալէա օրատա պուլունմագտատըր...

—Իմտի, սիզտէ քէնտի թարաֆընըզտան պիր թէլէկրաֆ չէքէրէք, վուգուֆի հալի խապէր վիրմէլիսինիզ,—տիյէ, մալիւմ եա, պիզիմ չէքէճէկիմիզ թէլէկրաֆ, ռէսմի մաքամլէրտէն կէչէրէք կիտէճէկինտէն, սիզին քի տահա չապուգ սուրէթտէ վարըր օլուր...

—Իշպու նասիհաթըընըզտան տօլայը, էֆէնտի, թէշէքքիւր իտէրիմ, վէ հէման չիմտի կիտիփ իճրա իտէրիմ...—տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ, վէ պատէհու, էն զիեատէ եագընտա պուլունան պիր թէլէկրաֆ մէրքէզինէ կիտէրէք, շու աթիտէքի սուրէթտէ պիր թէլէկրաֆ չէքտիրտի,

«Պիր սաաթտան սիզէ, իքի այ իչին ռուխսաթ վիրիլէճէքտիր,—հէման պու աքշամտան եօլա չըգմալըսընըզ, վէ հիչ պիր մահէլլտէ էյլէնմէքսիզին, Փարիզտէն կէչէրէք, Հավրա կիթմէլի, վէ օրատա, Օթէլ տը լա Պուրսա ինէրէք պէքլէմէլիսինիզ,—Փարիզտէ իքէն, սիզէ կէօնտէրտիկիմ մէքթուպու, արթըգ աչտըգլըսընըզ։»

«Լիօնէլ Վարթըն»

Դօրա պու թէլէկրաֆը չէքտիրտէն սօնրա, պիր ա՛հը տէրուն տա չէքտի, վէ արապասընը տուրատուրաք, պուլվարտա պէքլէմէքտէ օլան Ժան Ռընօեու ալտը, վէ Սէնթ-Ռուէն քէօշկիւնէ կիթտի։

—Էֆէնտի,—տէտի մէրգումա Ռօպէնսօն, մէրգում քէօշկիւն մէրտիվէնինտէն եօգարը չըգմագտա իքէն,—պիրիսի կէլմիշտիր զաթընըզը պէքլէմէքտէ տիր...

—Քիմ իմիշ պագալըմ։

—Տիւնքի կէլէն ատէմ տիր, Մ. Ֆէրնան Սթրէնի... մութլագ սուրէթտէ սիզի կէօրմէք իսթէեօր... տէֆ իթմէկէ չօգ չալըշտըմ իսէտէ, պիր տիւրլիւ մումքին օլամատը կիթմէտի, հէր հալտէ պէքլէյիպ կէօրէճէկիմ տէտի...—աճապա ճէպրէն տէֆ իթմէլիմիյիմ, պիր խէթա իշլէմիշ օլտու՞մու։

—Խայր, խայր... եալըգ օլմալըտը պէք իյի եաբմըշ օլտուն...

Լիօնէլ, Ժան Ռընօեա պիր կէօզ

աթտը, վէ մէրգում Ֆէրնան Սթրէնինին, քէնտիսինի պէքլէմէքտէ պուլունտուղու սալօնա, պիրլիքտէ կէլմէսինի իշարէթ իլէտի։

Ֆէրնան Սթրէնի, մէրգումլարը կէօրտիւքտէ, պիր թէլաշ իլէ գար շըլտը։

—Էֆէնտի, իւմիտ իտէրիմ քի, պու եօլտա կէլիպ թաճիզ իտիշիմէ մազուր պուեուրուլունուզ, չիւնքի թէհի եէրտէ օլմաեըպ, իլա պիյիւք սէպէպլէրէ մէպնի կէլմէքլիկէ մէճպուր օլմուշտում... տէտի մէրգում, վէ Լիօնէլտէ անինտէ շու աթիտէքի սուրէթտէ ճէվապ վիրտի։

—Պունտա թաճիզլիք օլաճագ հիչ պիր շէյ եօգտուր, էֆէնտի, վէ պինաէն ալէյհ, մազուր տիլէմէքլիկինիզտէ իգթիզա իթմէզ... հաթթա, սիզի կէօրտիւկիւմտէն տօլայը քէնտիմի պախթիեար ատտ իտէրիմ...—վէ էսէֆ իտէրիմ քի, Փարիստէ նէրէտէ իգամէթ իլլէտիկինիզի պիլմէտիկիմ իչին, եօգսա պու սապահ կէլիր զաթընըզը պուլուր իտիմ...—տէտի։

Սթրէնի իզհարը թաազիմ իլէտի։

—Գօնթէս տը Լասէնի գօնագընտա կէչմէքտէ օլան հալլէրտէն խապէրտա՞րմըսընըզ,—տէյի մէրգում Լիօնէլէ սուալ իթտի։

—Խայր...—վէ կէրչի տիւնտէն պէրու օ պապատէ պիր մալիւմաթ ալմագըըզը, պէք մէրագ իլէտիմ իսէտէ, հիչ պիր խապէրտէ ալամատըմ...—սիզ գօնթէս տը Լասէնինի կէօրտիւնիւ՞զմիւ...

—Էվէթ, կէօրտիւմ...—տէյի ճէվապ վիրտի Սթրէնի էլէֆսուս պիր սէսլէյիշ իլէ։

—Նէ՞յ, սօնրա՞,

—Սօնրա նէ՛ օլաճագ, մէրգումէ պէնի կէօրիւպ, վէ պէնիմ սիթէմէրրիւտի, թէհտիտլէրիմի վէ հագարէթլէրիմի իշիթտիկինտէ, օլ մէրթէպէ մութէէսսիր օլտու քի, ազըլը գարըգ իտէրէք չըլտըրտը...

—Չըլտըրտը՛մը,—տէյի պաղըրտըլար Դօրա իլէ Ժան Ռընօ իքիսի պիրտէն։

—Էվէթ,—տէյի ճէվապ վիրտի Սթրէնի,—վէ օլ մէրթէպէլէրտէ չըլտըրտը քի, քէօպի իֆադէ էթմէսինտէ ինթիմալտէն տէկիլտիր...—իշթէ շիմտի ճէզայի սէզասընը չէքմիշ օլտու, եարալըգըընը պուլտու, ֆագաթ, հայը՛ֆլար քի, պէք չաբուգ չըլտըրտը,—չիւնքի, օլ գատար Պլանշ, պէնիմ կէօզ եաշլարը տէօքէրէք, վէ էնվայի թէհտիտլէր իլէ եէրէք, էվլատըմ հագգընտա, քէնտիսինտէն սուալ իլէտիկիմ չէյլէրէ ճէվապ վիրմէքսիզին վագթի գալմագսըզըն չըլտըրտը... լաքի՛ն, պու ճիւմլէ իլէ տաիմա, պէն էվլատըմը իթէպէճէկիմ տիր...

—Ֆագաթ, էկէրչի պէն եալըընըզ պաշըմա օլարագ, էօյլէ պիր թէշէպպիւսէ չըգըշաճագ օլուր իսէմ, եանըլըշ պիր թարիգ թութմուշ օլմագլըղըմ իհթիմալտէն պուլունտուղունտան, օլ պապտէ պանա իմտատ ու մուավէնէթ իթմէքլիկինիզի, խասսէթէն ռիճա իթմէկէ կէլմիշիմ տիր...

—Մօնսիէօ Սթրէնի,—տէտի Լիօնէլ,—սիզին իլէ պիրագ ուզունճա գօնուշմագ իսթէրիմ... սիզէ խապէր վիրէճէք չօգ չէյլէրիմ վար տըր...

—Աճապա օլ սէօյլէնէճէկլէրինիզ չէյլէր, էվլատը՛մ հագգընտամը տըր։

—Էվէթ, Ժագ Էռվիէօ հագգընտա տըր...

—Սէօյլէյինիզ, էֆէնտի, ռիճա իտէրիմ, սէօյլէյինիզ... հէման չա-

բուք սէօյլէյինիզ . . . զիրա սապըրըմ թիւքէնմէքտէտիր . . . աչուրի մէրթէպէ մէրագըմ թահրիք օլունմագտատըր . . .

—Թէհամմիւլ իւզրէ պուլունմալըսընըզ, չիւնքի. սիզէ նագլ էտէճէյիմ չէյ, էօյլէ գըսսա պիր չէյ տէյիլտիր . . .

—Բէք այլա, պույուրունուզ, պաշլայընըզ . . . տինլէմէյէ հազըր պուլունմագտայըմ . . .

Բու հէնկեամտէ գաբուսու աչըլտը, վէ Մարի, էօյլէ կիպի բէնկի աթմըշ, վէ պէյազ ուզուն պիր կիճէլիք էնթարիսի կէյինմիշ օլտուղու կիպի, սաչլարը ումուզլարը իւզէրինէ հէրճ ու մէրճ եայըլմըշ օլուպ, վէ կէօզլէրինտէնտէ աթէշլէր սաչըլմագտա պուլունտուղու հալտէ, սալօնտան իչէրի կիրտի.

Բիչարէ չօճուղուն եիւրիւմէկէ մէճալը օլմատըղընտան, հէր ատըմ ատըգտա սէրսէմլէմէքտէ իտի.

Լիօնէլ գօշուպ մէրգումէյի գարշըլամագ իսթէտի, վէ պիր իշարէթ իտէրէք իլէրիւլէմէքլիքտէն մէնն իյլէտի.

—Եալընըզ պիր խամաէն պաշգա, պէն հէր պիր չէյէ վագըֆ պուլունմագտայըմ . . . —տէտի մէրգումէ գըրըգ վէ ղամնաք պիր սէս վէ պիր սէօյլէյիշ իլէ. — սէնին արապանը գումանտա իթմէքտէ օլան Թօմի պանա խապէր վէրտի . . . վէ հաթթա Ակար տախի, մէրգումուն սէօյլէտիքլէրինի թէքէրրիւր իյլէտի . . . —Սէն պիր տիւէլլօ սէյրինտէն կէլմէքտէսին. — տիւէլլօ իտէնլէրտէն պիրի էօլմիւշ տիւր, լաքին, հանկիսի խանի՞ նէ տիր, իշթէ անը պիլմէքտէ տէկիլիմ. սէօյլէ, էօյլէն քիմ տիր, Լէօբօ՞լ մու տուր . . . եօգսա Ժագ Էրվիէօ՞ միւ տիւր.

Ֆէրնան Սթրէնի տախի Մարինին պու լագըրտըլարընը իշիթիր իշիթմէզ, թըպգը մէրգումէնին հալինի քէօպ իտէրէք, եանի րէնկի աթըպ մօսմօր օլարագ, հէման սըչրայըպ աեագա գալգտը, վէ քէնտիսի տախի, սէօյլէ՛յինիզ, սէօյլէ՛յինիզ, էօլէն Լէօբօ՞լ մու տուր, եօգսա Ժագ Էրվիէօ՞ միւ տիւր, —տէտի.

—Լէօբօլ տէկիլ տիր . . . —տէտի Լիօնէլ բէք թէլաշլը պիր սէօյլէյիշ իլէ.

—Տիմէք տիր քի, էօլէն տիկէրի տիր, —տէյի պաղըրտը Սթրէնի քէմալի մէյուսիյէթ իւզրէ, վէ սինէսի գաբարարագ, վէ ըշգըրըգտան նէֆէսի քէսիլէրէք, —վա՛հ, վա՛հ, վա՛հ, տիմէք տիր քի էվլատըմ էօլմի՞ւշ տիւր, էօյլէ՞ մի . . . էվլատըմը էօլտիւրտիւլէր, էօյլէ՞ մի . . .

— Աղլա՛մայընըզ, էֆէնտի, —տէտի Լիօնէլ Ֆէրնան Սթրէնինին էլլէրինտէն թութարագ. — Ալլահ իչինէ, վէ ինսանիյէթ նամընա օլարագ սիզէ եէմինլէր իլէ սէօյլէրիմ քի, էօլէն քէնտի էվլատընըզ տէկիլ տիր . . . նաֆիլէ եէրէ աղլամայընըզ . . .

—Ժագ Էրվիէօ պէնիմ էվլատըմ տէկի՞լ մի իտի, —տէտի Ֆէրնան Սթրէնի, շաշգըն շաշգըն Լիօնէլին եիւզինէ պագարագ.

—Խա՛յր, եիւզ տէֆա թէքէրրիւր իտէրէք սէօյլէրիմ քի, խայր, սիզին էվլատընըզ տէկիլ իտի . . . —տէյի ճէվապ վէրտի Լիօնէլ.

—Քի՞մ իտի եա.

—Սիզէ մալիւմ օլմայան պիր ատէմ իտի . . .

—Տիմէք տիր քի, սիզ պանա տիւնքի կիւն, եալան սէօյլէտինիզ, էօյլէ՞ մի . . .

—Էվվէթ.

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, չիմտիքի սէօյլէյէճէյինիզին սահիհ օլմասընա՞ նասըլ ինանապիլէյիմ, —տիւնքի սէօյլէտիկինիզին եալան օլմասընը, չիմտի պիլզզաթ քէնտինիզ իգրար իյլէմէքտէսինիզ . . . —պու սէօյլէտիկինիզին տախի եալան օլմամասընա նէ՞ իսպաթ վար տըր . . .

—Շիմտի սիզէ անը անլաթըրը պիլիրիմ . . . —պունու սիւալ իթմէկէ հագգընըզ վարտըր, վէ պէն տէ իշթէ սիզէ անը անլաթմագ վէ գանտըրմագ իսթէրիմ.

Լիօնէլ, Ֆէրնան Սթրէնիյէ, չիմտիյէ գատար օլ պապաէ օղունմուշ օլան քեաֆֆէսի հալլէրի եէկեան եէկեան նագլ ու պէեան իյլէտի . . . —վէ հաթթա, մէրգումուն ասըլ քէնտի էվլատընըն Սահիպսիզ չօճուգլար խասթահանէսինտէ էօլմիւշ օլմասընը, վէ քէնտիլէրինտէ, գօնթէս տը Լասէնիտէն ինթիգամ ալմագըզ նիյէթիյլէ, Գլանշթօնու մէզարտան չըգարմըշ օլուպ, վէ իսմինէ Ժագ Էրվիէօ գօյմուշ պուլունտուգլարընը, քեամիլէն սէօյլէտի.

Լիօնէլտէն պունլարը իշիթտիքճէ, Լօրան Րէյմօնուն աթիգ տօսթունուն, եանի Ֆէրնան Սթրէնինին տէրտ ու էլէմի տէրունի թախֆիֆ գըլընարագ, պիր ֆէրահիյէթ հիսս իթմէքլիկէ պաշլամագտա իտի.

—Վէ շիմտի, —տէտի թէքրարէն քէլամէ աղազ պիրլէ Լիօնէլ— շունու տախի ունութմամալըսընըզ քի, սիզին հայաթտա պիր ճան էվլատընըզ պուլունմագտա տըր . . . վէ սիզտէ մէրգումէ բէտէրլիք իտէրէք գայըրմըշսընըզ տըր . . . վէ թէքմիլ պիր ատէմ օլմագլըղընա մուվաֆֆագ օլմուշսունուզ տուր . . . վէ մէրգում տա Արման Տօրսէյ տիր . . .

—Հագգընը՛զ վարտըր, —տէտի Ֆէրնան Սթրէնի տախի քէնտի թարաֆընտան Լիօնէլին էլլէրինի սըգարագ, —մէրգում պէնիմ ճան էվլատըմ տըր, վէ րուհում կիպի տէ սէվմէքտէյիմ . . . —Ինշալլահ եագընտա կէօրմէքլիք իգպալինէ նայիլ օլուրում.

—Ինշալլահ . . . վէ հէմտէ աղ կիւնտէն կէօրէճէքսինիզ տիր . . .

—Նէ՞ վագըթ աճապա.

—Անճագ պէշ կիւնտէն . . .

—Փարիստէ՞ մի կէօրէճէկիմ տիր.

—Խայր, Հավրըտա . . .

—Սահի՞հ մի սէօյլէեօրսունուզ.

—Պու սապահ պահրիյէ նազըրընա քէնտիմ կիթտիմ . . . —իքի այ միւտտէթ իչին քէնտիսինէ պա թէլէկրաֆ րուխսաթ վէրիլտի, վէ հէլէ համտ օլսուն քի, հէնուզ եօլա չըգմըշ օլմայըպ, հալա Թուլօնտա պուլունմագտա իմիշ . . .

—Հավրըտա նէ՞ եապաճագըմ տըր, —տէյի սիւալ իթտի Ֆէրնան Սթրէնի.

—Լօրան Րէյմօնուն ինթիգամընը ալըպ, վէ ճէնազէսի իւզէրինտէն չալընան բօրալարը մէյտանէ չըգարթտըրարագ, էվլատընը վէրէճէքսինիզ տիր . . .

—Էֆէնտի, սիզ քէնտինիզ տախի օրատա պուլունաճա՞գ մըսընըզ տըր . . .

—Էվվէթ, պուլունաճաղըմ տըր, վէ քեաֆֆէմիզ տախի պուլունաճաղըզ տըր.

* * *

Գիզ Արման Տօրսէյի, եօլճու օլաճաղը վագըթտա թէրք իթմիշ իտի.

Մէրգում, Գօրա թարաֆընտան ալտըղը մէքթուպու, տէնիզէ աչըլմազտան, նամուսունա գարշը հարէքէթ իթմիշ օլաճաղը ճիհէթլէ

աշամուսաճաղընտան, վէ անըն մուհաէրիճաթըն իտէ նէ օլտուղունու պիլմէտիկլինտէն, թապիաթիյլէ, աշուգի մէրթէպէ մէրագ իյլէմէքտէ իտի։

Էկէրչի, մէզքիւր մէքթուպուն մուհաէրիճաթընը պիլմէսի իչին, էօմրիւնիւն պիր սէնէլիկինի ֆէտա իթմէքլիք պիլէ լազըմ կէլսէ իտի, գապուլէ մուհթաջըր պիր հալտէ պուլունմագտա իտի, հալպու քի, նամուսունու, քէնտի մէրագընտան չօգ իւսթիւն թութմագտէ օլտուղունտան, թէհամմիւլ իտիպ աչմամագտա իտի։

—Հէլէ պէրէքէթ վէրսին քի, — տիմէքտէ իտի քէնտու քէնտուլէ մէրգում, — պու մէրագըմ խայլի վագըթլար տէվամ իթմէյիպ, անճագ գըրգ սէքիզ սաաթ տէվամ իտէճէք տիր... չիւնքի, իքի կիւնտէն սէֆինէմիզ տէմիր ալաճագ եօլա չըգաճագտըր։

Հալպու քի, մէզքիւր կէմինին, հարէքէթինէ տայիր, եէնի պիր էմր կէլտիկինի, վէ եէնի պիր թայինաթ ալընընճայա գատար պէքլէմէքլիք իգթիզա իթտիկինի պիլտիկինտէն, ճանը սըգըլմաղա պաշլամագտա իտի։

Մէրգում պու մէրագ սէպէպինտէն, իքի կիւնտէն պէրու, խալք ու րահաթընը ղայպ իյլէմիշ պուլունտուղու հալտէ, պիր տէ Լիօնէլին թէլէկրաֆընը ալմըշ տըր։

Մէզքիւր թէլէկրաֆը օգուր օգումազ, սէվինճինտէն տիւնեա քէնտիսինի օլմազ պաշլամըշ, վէ անընտէ, եէտինտէ պուլունան, վէ էօրար նէվինտէն օլան մէքթուպու աչմըշ, վէ եազըլարը կէօզլէրիյլէ եուտարճասընա, չու աթիտէքի քէլամլարը օգումուշ տըր։

«Դօլպինիզտէ օլ հիսս իթմէքտէ օլտուղումուզ տույղու, եանըլըշ տէկիլ իտի... —Լիօնէլ Վարթըն տէյի կէօրտիւկիւնիւզ վէ գօնուշտուղունուզ, պիզզաթ Դօրա Պէրնիէ քէնտիսի իտի... —Դօրա չիմտիյէ գատար սիզի հէմ սէվմիշտիր, վէ հէմտէ հէմիշէ սէվէճէք տիր...։

«Սիզ պէնի, զալիմանէ պիր մուամէլէ իթմէքտէ պուլունուզ իտի, էօյլէ տէկի՞լմի, —օլ պապաէ հագգըզ՛ սուրէթտէ չիւպհէ իթմիշ իտինիզ...

«Պէն սիզին աւուչար օլտուղունուզ իգթիրապը գալպի կէօրտիւքճէ, կէրչի ճիկէրիմ՝ բարէ բարէ օլմագտա իտի, լաքին, չի՛ չարէ քի, վազիֆէմիտէ իճրա իթմէքլիկէ մէճպուր պուլունմագտա իտիմ...— վէլէվ րուհումու ֆէտա իթմէքլիկիմ տախի լազըմ կէլսէ, կէմիշէ քլիք իտիպտէ, վազիֆէմին խարիճինէ չըգմագլըղըմ իմթիքեաւ իտէմէզ իտիմ...։

«Արման, ազիզիմ Արման, պէն սիզի նասըլ սէվմէքտէ իտիմ, սիզտէ պէնի էօյլէճէ սէվինիզ, վէ քէնտի իւմիտինիզտէ պէր գարար գալընըզ, ինշալլահ, եինէ կուաեանիլտա պիր պիրիմիզէ գավուշուրուզ...։

«Դօրա»

Արման մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա, պիր հարարէթի ազիմէ իւզըրէ անը պուս իյլէտի, վէ օլ արատա, քէնտու քէնտուլէ, պիր չօգտա չէյլէր սէօյլէտի իսէ տէ, հիքեայէմիզի օգուեան գարիլար գաթէն տէրք իտէճէքլէրինտէն, արթըգ անլէրին պէեանընտան սարֆը նազար իտէրիզ։

Պիրտէ օլ հէնկեամտէ, պիր տակէր կէլէրէք, քէնտիսինի, պահրիյէ գօնագըրտան իսթէտիքլէրինի խապէր վէրտի։

Արման պու խապէրի ալընճա, հէման գօշուպ օրատա կիթտի։

Պահրիյէ նէզարէթի թարաֆընտան, քէնտիսի իչին չէքիլմիշ օլան պիր թէլէկրաֆ վարըլ օլմուշ իտի, վէ իքի այ մուտտէթ իչին քէնտիսինէ վէրիլէճէք օլան րուխսաթ թէզքէրէսի տախի եազըլմըշ, իմզալանմըշ, վէ մուհիւրլէնմիշ օլտուղու թագտիրտէ, հազըր պէքլէմէքտէ իտի։

Հէման օլ աղշամտան, սիւրաթ իւզրէ կիտէն, վէ րապիա թէամիյեէ օլունան շիմէնտիֆէր թրէնինէ պինէրէք եօլա չըգտը։

Այմըշ օլտուղու թայինաթ իսթիսայէն, պաշգա հիչ պիր մահէլլտէ տուրմագսըզըն, տօղրու Փարիզտէն կէչտի, Սէն-Լազար լօգանթասընտա պիր խամամ իթտի, վէ իլք թրէն իլէ եինէ եօլա չըգտը, վէ Համպուրկ վարըլ օլտուգտա իսէ, կիտիպ, Դօրանըն չէքտիկի թէլէկրաֆ մուճիպինճէ, օլ Օթէլ տըլա Պուրս նամ լօգանթայա ինտի։

35

Արման Տօրուէյ Օթէլ տըլա Պուրսա վարըլ օլտուգտա, գիպատէսիլ լէ եօրկուն պիր հալտէ պուլունմագտա իտի։

Իւչիւնճիւ գաթտա վագը բէգ կիւզէլ պիր օտասա արամ իյլէտի։

Օտայը գարըուսունտա գարաբէյ սիւրմէլէտի, վէ րուրլու պիր եաթագտա եաթարագ, սէֆայի խաթըր իւզրէ, վէ սայքի տայիմա Դօրանըն թասվիրի գայպինտէ, վէ իւմիտէ տօտագլարընտա մէվճուտ պուլունտուղու թագտիրտէ, թա սապահ օլունճա պիր ույգու չէքտի։

Մէզքիւր լօգանթատա չօգ գալապալըգ պուլունմագտա իտի։

Սապահըն սաաթ պիրինտէ, հէրքէս, վէ հաթթա գարուճու իլէ պէքճի կարսօն տախի ուեուտմագտա իտիլէր. ֆագաթ, եալընըզ չու ֆարգ վար իտի քի, պու սօնրաքիլէր րահաթ եաթագլարընտա եաթմաեըպ, իլա սանտալիյեէ իւզէրինտէ ուեուտմագտա իտիլէր։

Պիրտէ պու հէնկեամտէ, պիր «Եո՛հնը Հա՛յ...» կիւրիւլտիւսիւ տիւյ տիշարտան իշիտիլտի, վէ լօգանթանըն գարուսու «ըշը» «ըշը» վուրուլմաեա պաշլատը։

Ալթ գաթտա պուլունանլար, պու քաթըրտը իւզէրինէ սըչրաեըպ սըչրաեըպ գալգտըլար։

Հալպու քի, նէ օլտուղլարընը պիլմէեէրէք, պիր պիրի եիւզինէ պագմագտա իտիլէր։

Գարուճու հէման գօշուպ գարուեու աչտը, վէ

—Նէ՞ վարտըր, նէ՞ օլուեօրսունուզ, —տէյի սուալ իթտի,

—Լօգանթանըզ եանմագտա՞ տըր ... տէֆաէ ավ վէրտիլէր տիշարտաքի ...ամլար։

—Ամա՛ն եա Րէպպիմ, —տէտի մէրգում գարուճու քէքէլէեէրէք վէ տիւշարը տէհշէթ օլարագ, տիմէքտիր քի եանմագտատըր, սէրիմիզի գուրթարմաեա՞ չալըշմալըեըզ։

Պէքճի կարսօն իսէ ղալին թիթիւնտէն գօգուլմագ տէրէճէսինտէ սըգըլմաեա պաշլամըշ իտի։

Տիյարտան իշէրիյէ տօլան իւզտիհամ, հէմանէմ պիրինճի գաթա գօշարագ, օտա գարուլարընը վուրմագտա, վէ հէրքէսի ուեանտըրմաեա չալըշմագտա իտիլէր։

Զաթէն եանկըն իքինճի գաթտա րարլամըշ, վէ սօգագա ըշըղը վուրմաեա պաշլամըշ իտի։

Ֆէրեատ ու ֆիղան սէտալարը հէր թարաֆտան արշա չըգմագտա իտի։—Չօգ քիմսէլէր հէնուզ մահմուր մահմուր վէ գօրգու իլէ ուեանմըշ

օլտուղլարընտան, առէթա տիվանէ օլմագտա, վէ էլպիսէլէրինի գօլթուգլարընա ալարագ, սօֆալարտա տօլաշմագտա, նէրէյէ կիտէճէքլէրինի շաշըրմագտա, վէ գաչաճագ պիր եօլ արամագտա իտիլէր։

Վէ չէհրին թուլումպաճը հէնուզ եէթիշմիշ օլմատըղընտան, լօգանթա սահիպի էնվայի պէտտուալար օգուեարագ, թուլումպա՛, տէյի պաղըրմագտա իտի։

Իզտիհամ կիթտիքճէ արթմագտա, վէ ալէվլէր տախի, տէնիզին րիւզկեարլարը վուրտուգճա, տահա զիեատէ բարլամագտա, վէ տահա զիեատէ սիւրաթ իւզրէ եայըլմագտա իտիլէր։

Իւչիւնճիւ գաթը ալէվ պիւթիւն պիւթիւն սարմըշ, վէ քիրէմիտլէրէ գատար եէթիշմիշ իտի։

Հէրքէս էլինտէն կէլտիկի մէրթէպէ մալ վէ ճան գուրթարմագա չալըշմագտա, վէ կէմիլէրտան չօգլար գաչմագտա, վէ պազըլար տախի ղարգ օլմագտա իտիլէր։

Օլ արատա, զայէթլէ չէվիք, վէ զայէթլէ թէմքինլի պիր տէլիգանլը, հարիգզէտէկեանէ, ալա քէնտուլի շաշըրմատըղը չէօյլէ տուրսուն, ֆէվգէլատէ պիր ղայրէթ վէ պիր ճէսարէթ իւզրէ չալըշմագտա իտի, չէօյլէ քի, հէր գանղի թարաֆտան պիր իմտատ ֆիզանը իշիտսէ, անտէ գօշմագտա վէ աթէշլէրէ սալըրմագտա իտի։

Մէրգում հէնուզ եիկիրմի չայլարընտա օլուպ, օրթա պօյլու վէ շիրին սիմալը պիրի իտի, վէ հէր նէ գատար, սուրէթի զահիրէսինտէն, զայիֆ վէ զարիֆ վիճուտլու կէօրիւնմէքտէ իտի իսէտէ, մատտի վէ մանէվի գուվվէթ ու ճէսարէթի իսէ, ֆէվգէլատէ պիր մէրթէպէտէ իտի։

—Իւչիւնճիւ գաթտա, տահա ասլըրատամը՛ պուլունմագտա օլմալըտըր...—տէյի հէր թարաֆտան պաղրըշըլմագտա իտի։

Պիրտէ պու հէնկեամտէ, պալգօնուն պիրինտէ, եարը չըպլագ պիր հալտէ օլուպ, վէ գուճաղընտա տախի իւչ չաղլարընտա պիր մասում պուլունտուղու թագտիրտէ, պիր կէնճ գատըն կէօրիւնտիւ.— մէրգումէ գատըն, գըվըլտըղտան սօնրա, ուճ ուճա պաղլամըշ օլտուղու չարշաֆլարը, պալգօնուն գօլ տէմիրինէ պաղլամագտա իտի։

Մէրգումէնի խալգ կէօրտիւքտէ, իմտա՛տ, իմտա՛տ, տէյի պաղըրըշմաեա պաշլատըլար։

Պիրտէ եօգարըտա գիւրիւնի կէչտիկիմիզ տէլիգանլը, թիւթիւնլէր օրթաղընտան կէչտիկի, վէ պաշընտան աշաղը տօլու կիպի գըղըլճըմլար եաղտըղը, վէ ալէվլէր տէօրթ թարաֆը սարտըղը հալտէ, ալա թէհլիքէտէն գօրգմայարագ, քէնտուլի մէրտիվէնլէրտէն եօգարը սալտըրտը, վէ արատան պիր սանիյէ կէչէր կէչմէզ, աթէշ էօնիւնիւ ալարագ եօլունու քէստի, վէ պիւթիւն պիւթիւն թէհլիքէ օրթասընտա գալտը իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, ալա իղա իթմէքսիզին, վէ այագլարը ալթընտա եանմագտա օլան տէօշէմէլէրէ վէ գունտուրալարընա, վէ էլլէրինին շիշիպ գապարմասընա պագմայըգըըն, ագըպէթքեար կիտիպ մէրգումէ չօճուղու գուճաղընտա օլան գատընըն օտասընտան իչէրի կիրտի։

Արման Տօրսէյ տախի, անի զայրէթլէրի չէքմէքտէ օլտուղունտան մէրգում տէլիգանլըտան էվվէլ օրաեա կիթմիշ իտի։

—Հէ՛յ, Ալլահ սէնտէն րազը օլսուն, էֆէնտի, սէնի Ալլա՛հ մը

կէօնտէրտի, նէ կիւզէլ իմտատըմա եէթիշտին, եօգսա եալընըզճա պիր շէյ եափամայաճաղըմ տէյի գօրգուպ էսէֆ իթմէքտէ իտիմ... հալպու քի իքիմիզ պիրլիքտէ օլտուղումուզտա, պիչարէ գատըն իլէ մասումունու խէլաս իտէպիլէճէկիմիզտէ, հիչ շիւպհէ եօ՛գտուր...—տէյի պաղըրտը։

Տէլիգանլը, Արման Տօրսէյին պու սէօյլէտիքլէրինէ ճէվապ վիրմէքսիզին, հէման եարտըմ իթմէկէ պաշլատը։

Մէզքիւր չօճուղու վալիտէսինին ումուզլարընա պաղլատըլար, վէ չարշաֆլարըն պիր ուճունու մէզպուրէնին պէլինէ պաղլատըգտան սօնրա, եավաշ եավաշ աշաղը ինտիրմէկէ պաշլատըլար։

Պու հալի կէօրիւնճէ, աշաղըտան, եիւզլէրճէ քիշիլէր, էլլէրինի ուզատտըլար, վէ մէրգումէնի թութարագ սաղ վէ սէլիմ աշաղը ալտըլար։

Արման Տօրսէյ իլէ մէրգում տէլիգանլը, պու մուվաֆֆագըյէթ իւզէրինէ բէք միւթէհասսիր օլարագ, պիր պիրի եիւզինէ պագտըլար, վէ պատէհու Արման Տօրսէյ քէլամէ աղազ պիրլէ, վէ պիր բահաթը գալպ իւզրէ սէօյլէեէրէք,

—Արթըգ շիմտի, պիզ քէնտիմիզի գուրթարմագա չալըշմալըեըզ, վէ հէման պիր սանիյէ պիլէ վագըթ ղայպ իթմէմէլիյիզ, չիւնքի, աթէշ թավանը վէ քիրէմիտի սարմըշ տըր...—տէտի։

Մէրգում պունու սէօյլէր սէօյլէմէզ, քէնտի գօրգուսունուն իճրասը կէօրիւլմէկէ պաշլատը, չէօյլէ քի, թավանըն հաթըլլարընտան պիրի եանմագտա օլտուղու հալտէ Արման Տօրսէյին տիւշիւպ գաֆասընա րասթ կէլտիկինտէն, պաշընտան գանլար ագմագտա օլտուղու հալտէ, եէրէ տէվրիլտի։

Օտա տէրունինտէ կէչիլէճէք պիր եէր պուլունմագտա օլմատըղըտան պաշգա, չիւնքի, հէր թարաֆը աթէշ սարմըշ իտի, մէրտիվէն տախի եանմագտա իտի։

Մէյտանթէ չըգապիլմէքլիք իչին, անճագ պիր չարէ պուլունմագտա իտի, վէ օ տախի պաշգա պիր շէյ օլմայըպ, իլլա, բէնճէրէտէն եինէ պալգօնա կէչէրէք, վէ տէմիրէ պաղլանմըշ պուլունան չարշաֆլարա սարըլարագ աշաղը ինմէքլիք իտի։

—Էկէրչի պէն, եալընըզ պըրագըփ կիտէճէք, վէ քէնտիմի գուրթարմագա չալըշաճագ օլսամ, պու ատամ պուրատա թէլէֆ օլաճագ տըր...—տէտի քէնտու քէնտուլէ մէրգում տէլիգանլը Արման Տօրսէյին եիւզինէ պագարագ,—աճապա միւմքին օլուպտա պիչարէյի գուրթարա՞մազմըեըմ.—Հիչ տէկիլ իսէ, պիր տէֆա թէճրիւպէ իթմէքլիք պօրճում տուր...։

Արման Տօրսէյին, հէնուզ ագըլ պաշընտա օլտուղունտան, տէլիգանլը, մէրգումա տօղրու էկիլտի վէ,

—Էֆէնտի, սարըլը՛ վէրինիզ չու պօյնումա պագարըմ..., հայտէ, չապո՛ւգ... վէ հէմտէ գավիճէ սարըլընըզ...—տէտի։

Արման Տօրսէյ պէլինի տօղրուլթտու, վէ սըգը սըգըեա տէլիգանլընըն պօյնունա սարըլտը, վէ մէրգում տախի գահրամանճասընա, բէնճիրէեէ գատար կէօթիւրտիւ, պալգօնա կէչտի, վէ իքի էլլէրիլէ պալգօնուն տէմիրինտէ պաղլը օլան չարշաֆլարըն ուճունու թութուպ, իքի քիշինին աղըրլըղընտան գաեըպ տա չըգամաեաճագ սուրէթտէ, պալտըրլարընա սարտը, վէ պատէհու աղըրճա պիր սուրէթտէ, վէ

պոհրիյէ գայիմագամըտա պիր-լիքտէ օլուպու հալտէ, պալգօնտան աշաղը ասըգըլտը, վէ աշաղըտանտա միքմիլ խալգ, քեմալի մէհայեիր վէ մէսէրրէթ սէտալարըյլա պաղըրըշմաեա պաշլատըլար իսէ տէ, պու մէսէրրէթ սէտալարը, պիրտէն պիրէ, պիր գօրգու վէ պիր տէհշէթ սէտասընա թահվիլ օլտու, չիւնքի, մէզքիւր չարշաֆըլար, սէքիզ օն նեֆերտէն ամէչ ալարագ գըրըլտըլար, վէ իքիսի պիրլիքտէ, ալթը արշըն միգտարը եիւքսէքլիքտէն, գալըբըըմ իւզէրինէ տիւշտիւլէր, վէ պիլա հարէքէթ սէրիլիպ գալտը գալդըլար:

Հէման խալգ գօշուշուպ, իքիսինի տախի գալտըրտըգլարը կիպի, զաթէն մէզքիւր եանկընտա մէճրուհ տիւշմիւշ պիր չօգ քիմէսնէլէր պուլունմագտա օլուպ, վէ եագընտա օլան պիր էճզախանէնէ կէօթիւրտիւլէր:

Անինտէ պիր հէքիմ եէթիշէրէք, էմրի թէտավիլէրինէ պագմաեա պաշլատը:

Պու հէնկեամտէ Թուլումպաճըլար եէթիշմիշլէր իսէտէ, խայլիճէ կիճ գալմըշ իտիլէր:

Արման Տօրսէյին աննը եալըլմըշ իտի իսէտէ, մէրգում Թալիպ, մուխաթարալը պիր չէյ օլմատըղընը սէօյլէտի, չէօյլէ քի, եալընըզ պիր սօուգ սու իլէ եըյգամագլըգլա, մէրգումուն աղըլը պաշընա կէլտի:

Մէրգում աղըլընը պաշընա ալըր ալմազ, իլք արատըղը աճէմ, իլք սիւալ իթտիկի չէյ, վէ իլք տիհանընտան չըգան քէլամ, քէնտուսի էօլիւմտէն գուրթարանը կէօրմէքլիկի արզուսու իլէմէսի օլտու:

Կէրչի տէլիգանլըըն կէօսթէրտիլէր իսէտէ, պիչարէ, հալէա պայղըն պիր հալտէ պուլունմագտա իտի. վէ տօգթօրտա, աճապա պիր թարաֆընտա պիր գըրըգ վար մը տըր տէյի, մուայենէ իյլէմէքտէ իտի:

—Տօգթօր, —տէյի պաղըրտը հէման Արման Տօրսէյ, —րէճա իտէրիմ սիզէ, սէօյլէյինիզ, խայէր վիրինիզ, աճապա, մէրգում հասթամը՞ մը տըր, եօգսա... —ինշալլահ սաղ տըր, էֆէնտի, հա՞, էօյլէ տէկի՞լմի:

—Էվվէթ, հասթատըր, ֆագաթ, զիհատէճէ ինճինմիշ տիր .. տէյի ճէվապ վիրտի տօգթօր,— օյ ումուզ քէմիկի եէրինտէն չըգմըշտըր... վէ քիւլլի զայիֆիմ իսէ անը եէրինէ գօյմագլըգտան իպարէթ պուլունմագտա տըր:

Մէրգում պունու պէօյլէ սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, պաշլատը զէվալլը տէլիգանլըըն քէմիկինի եէրինէ գօյմաղա չալըշմաեա, —տէլիգանլը գօրունուն աղըրըսընա տահամմատըղընտան ուեանտը, վէ եիւրէքլէր բարչէլէյիճի սուրէթտէ ֆէրեատլար իտէրէք, կէօզլէրինի աչտը, վէ տիհանընտան իլք չըգան լուղէթլէրտէ, պահրիյէ գայիմագամը նէ՞րէտէտիր, նէ՞ հալտէ տըր լուղէթլէրի օլտու:

Արման պունու իշիթտիկի կիպի, գօշուպ մէրգումուն էլինի թութտու:

Տէլիգանլը Արմանը կէօրիւր կէօրմէզ, սէվինճինտէն տօտագլարը կիւլմէկէ, վէ կէօզլէրիտէ բարլամաեա պաշլատը իսէտէ, անինտէ թէքրարէն պայըլտը:

Տիշարտա, հալէա հէրքէս եանկընը սէօնտիւրմէկէ չալըշմագտա իտի իսէտէ, պիհուտէ իտի, եալընըզ էթրաֆտաքի էպնիյէլէր գուրթուլուպ, սապահըն ուճալթ տէօրտիւնտէ, Օթէլ տը լա Պօրսուն,

թաշ վէ թօբրագընտան, վէ պինապէրին քիւլլիյէտէն պաշգա հիչ պիր չէյ գալմամըշ իտի, քեամիլէն եանմըշ իտի:

Տօգթօր, մէրգում տէլիգանլըըն մէզքիւր քէմիկինի կիւզէլճէ եէրինէ վազ իյլէմիշ օլտուղունտան, արատան ճիւզի պիր վագըթ կէչտիկտէն սօնրա, իքինճի պայըլըըղտան տախի աեըլմըշ իտի:

Վէ կէրչի մէրգում չօգ տանճը չէքմէքտէ իտի իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, լաղըրտը իտէպիլմէքտէ իտի:

Վէ Արման Տօրսէյտէ, մէրգումուն եանընտա օթուրարագ, լազըմ կէլէն մուավէնէթի իյլէմէքտէ իտի:

—Ազիզիմ, —տէտի Տօքթօր, —արթըգ սիզին իչին պաշգա պիր չէյէ իհթիեաճ եօգտուր... —Իյլա եալընըզ րահաթ գալմագլըղընըզ էյզէմիյէթտէն տիր... —Սալա քէնտինիզի եօրմայըպ... Իյլա քէսպի շիֆա իտինճէյէ գատար, կիւզէլ կիւզէլ ուեումալըսընըզ... —Նէ՞րէտէ իգամէթ իթմ.քտէսինիզ·

—Ամիրօթէ օթէլինտէ...

—Նասըլ, օրատա գատար եիւրիւյէրէք կիտէպիլի՞րմիսինիզ:

—Մէճպուր իտէրիմ...

Տէլիգանլը, պունուն իւզէրինէ աեագա գալգտը իսէ տէ, խայլիճէ զահմէթ իլէ. վէ Արմանըն գօլունա տայանարագ եիւրիւմէկէ պաշլատը:

—Չօգ իյի, չօգ իյի, —տէտի տօգթօր կիւլիւմսէեէրէք,— ինշաալլահ տիզլէրինիզտէ հիչ պիր աղրը ըղը եօգ տուր... էօյլէ տէկի՞լ մի... —Վէ սի՞զ Նասըլսընըզ, գայիմագամ էֆէնտի, զանն իտէրիմ քի, րահաթ իթմէյիյորտէն պաշգա հիչ պիր չէյէ միւհթաճ տէկիլսինիզ, իմտի, սիզէ նասիհաթ իտէրիմ քի, հէման վագըթ գայպ իթմէքսիզին, պիր լոգանթաեա կիթմէլի, վէ եաթըպ պիր րահաթ ույգու չէքմէլիսինիզ, զիրա, գաթէն ույգուսուզսունուզ...

—Բէք ալէա, օնտան գօլայ հիչ պիր չէյ օլամազ, —տէտի տէլիգանլը չէվգլի պիր սէօյլէյիշ իլէ... —Թամամ, պէնիմ պուլունտուղում լօգանթատա, վէ թա քէնտի օտամըն իթթիսալինտէ, պօշ պիր օտա վարտըր, իմտի, էկէրչի գայիմագամ պէյի օրաեա նագլ իտէր իսէք, բէք ալէա վէ բէքտէ միւնասիպ օլուր... վէ օրթա եէրտէ պուլունան պիր գարուեուտա աչտըղըմըզ կիպի, իքիմիզ պիր օտատա կիպի օլմուշ օլուրուզ:

—Չօ՛գ իյի. զաթէն պէնտէ սիզտէն այըրըլմագ իսթէմէմէքտէ իտիմ, —տէյի ճէվապ վիրտի Արման Տօրսէյ:

—Պէնտէ եալըն կէլիր իքինիզէ տախի պագարըմ... —տէտի տօգթօր. —գայիմագամ՛ պէյ, իսմինիզի քէրէմ իտէ՞րմիսինիզ:

—Արման Տօրսէյ...

—Սիզին իսմինիզ, ազիզիմ տէլիգանլը:

Լէօբօլ, ճիւզիճէ պիր թէրէտտիւտ իւզրէ պուլունտուգտան սօնրա,

—Լէօբօլ Նէօվիլ, —տէտի:

—Ազիզիմ Լէօբօլ, արթըգ պիզիմ իչին, միւտէթթի էօմիւմիւզտէ, տօսթլուգ պաղը օլաճագտըր, պիզի պու տօսթլուգտան, անճագ էօլիւմ աեըրապիլէճէքտիր, —տէտի Արման, քէնտուսի էօլիւմտէն գուրթարմըշ օլան տէլիգանլըըն (Լէօբօլ) էլլէրինի թութուպ սըգարագ:

—Էվվէթ, էօլիւնճէյէ գատար տօսթլուղումուզ պաղը գալաճագ տըր, վէ գալմալը՛ տըր:

—Սիզտէ պու կիւզէլ տօսթլուգ

տէվամ իթտիքճէ, խասթալըղընըն տահա չաբուգ պիր սուրէթտէ քէսպի չիֆա իտէպիլէճէկինտէ շիւպհէ ճայիզ տէկիլ տիր, – տէտի տօքթօր, – Կիւլէրէք, – է՛յ, էֆէնտիլէր, իշթէ խարըն կէօրիւյօրուզ։

Էնգամը քէնտի ուշագլարընըն պիրինէ, մէրգումլար յօգանթասա կիտէնէ գատար, պէրապէրլէրինտէ կիթմէսինի էմր իյլէտի։

Խալգ իսէ էնգախանէ խարիճինտէ, պու իքի գահրամանլըգ ուտաշլարընըն չըգմասընա պէքլէմէքտէ իտի. – պունլար տըշարը չըգար չըգմազ, պիր «Հուրրա՛» սէտասը օլտը էթրաֆը աքս իթտիրմէկէ պաշլատը, վէ էօյլէճէ մէսէրրէթ սէտալարըյլա, մէրգումլարը, թա Աժիրօյմէ յօգանթասընա գատար կէօթիւրտիւլէր։

Հէր նէ գատար եօրուլմուշ իտի իսէ տէ, Արման Տօրսէյ օրատա կիտէր կիթմէզ, խաթմազը. – մէրգում կէչիրմիշ օլտուղու խաթարլար հազգընտա տիւշիւնմէքտէ իտի. – չանթասը սանտըղը քեաֆֆէթէն խանմըշլար իտի իսէ տէ, հէլէ տէրունիտէ պիր գաչ գըթա պանգա պիլէթլէրի պուլունմագտէ օլան պիր չիզտանը ճէպինտէ իտի. Եօգսա, մաազալլահ, էկէրչի բարասըզ գալմըշ օլսա իտի, էօյլէ քիմսէլէրի թանըմագտա պուլունմատըղը պիր մէմլէքէթտէ, տիւշարը զարուրէթ օլմասը լազըմ կէլէճէք իտի։

Մէրգում, օլ կէչիրմիշ օլտուղու թէհլիքէլէրին պիւյիւքլիւքլէրի իլէ, օլ տէլիգանլըգլարտա կէօրմիւշ օլտուղու ինսանիյէթին պիւյիւքլիւքլէրինի խաթըրընա կէթիրտիքճէ, թէշէքքիւր տույգուլարը, վէ սաթլըգ մուհապպէթլէրի, գաթ գաթ արթմագտա իտի։

Նիհայէթ, եօրղունլուգ զալէպէ էյլէտիկինտէն, պիր արալըգ կէօզլէրի աղըրլաշտը, վէ հէման էլպիսէսիյլէ, եաթաղը իւզէրինէ տիւշիւ վիրտի, վէ անինտէ ույգուսու կէօթիւրտիւ։

Վէ տօքթօր թէքրարէն կէլինճէյէ գատար ուեուեա գալտը։

Վէ անճագ տօքթօրուն կէլմէսիյլէ ուեանտը։

– Բէմայի մէմնունիյէթլէ խապէր վիրիրիմ քի, բէքիմ իքի պիր հալտէ պուլունմագտատըրլար... – տէտի մէրգում տօքթօր, – պագալըմ չիմտի սօսթունուզ Լէօբօլ Նէօվի՛լ նասըլ տըր։

– Թէշէքքիւր իտէրիմ պու զահմէթինիզ վէ պու ինսանիյէթինիզտէն տօլայը, տօքթօր էֆէնտի, – պուեուրունուզ եանընա կիտէլիմ։

Լէօբօլ տէ անտէ ուեումագտա տէկիլ իտի։

– Սէֆա կէլտինիզ, էֆէնտիլէր, – տէտի մէրգում չէօյլէ պիր լէթաֆէթլի կիւլիւշ իլէ. – սիզլէրի կէօրտիւկիւմ իչին, քէնտիմի պախթիեար ատտ իտէրիմ։

Մէրգում իքիսինին տախի էլինի թութարագ սէլամլատը։

– Նա՛սըլ, հիչ պիր եէրինիզ ագըրմագտա մը տըր, – տէյի սորտու իթթի տօքթօր։

– Սայէտ չօգ սօյ ումուլում, ճիւզի ագըրմագտա տըր։

– Անըն ագըրըեաճագընտա շիւպհէ ճայիզ տէկիլ տիր, ֆագաթ, զարարը եօգ տուր, մէրագ իտէճէք պիր չէյ տէկիլ տիր. – Հիչ պիր գօրգուլաճագ եարա վէ պէրէնիզ եօգ տուր... – այլա էսէֆ իւզրէ օլմայընըզ, լաքին, խալընըզ պիր խուսուսա տիգգաթ իթմէլիսինիզ, էօյլէ չօգլուգ զըմըլտանըփ վէ հարէքէթ իթմէմէլիսինիզ... – պու ճիւմլէ իլէ տախի, նէ մաթլուպ խաթըրտա գալմագլըղըա, վէ նէտէ պէրհիզ թութմագլըղըա, այրը մէճպուր տէկիլսինիզ, – իւթէտիկինիզի եէեէպիլիրսինիզ...

Պու իքի էհլի տօսթլար պիրիքտէ պիր թամամ իթտիլէր, վէ սուֆրա պաշընտա, իքինճի տէֆա օլարագ, վէրէմ պիր պիրինտէն այրըլմատա, մահայի պահտէլէրէ տիւշ սէլէր պիլէ, իշթէ, հիչ պիր մա գըթսա, վէ հիչ պիր սէպէպլէ տօսթլուգլարընը գաթման պօզուլմաեաճագ, իկի էպէտի գալմասընա տաիր եէմինլէր իյլէտիլէր։

– Ցագաթ, հայֆլա՛ր քի, – տէտի Արման Տօրսէյ, – գօրգարըմ քի պիզ կիւնտէն պիր պիրիմիզտէն ճիւտա տիւշմէքլիքէ մէճպուր օլաճաղըզ տըր։

– Նէ՛տէն, – տէյի սուալ իթթի Լէօբօլ։

– Չիւնքի, մայիս մահ, պէն պահրիյէ մէմուրիյէթինտէն պիրիյիմ... տիմէք օլուր քի, բուխսաթըմ միւտտէթի պիթմէզ պուլուտուղու կիպի, իշթէ կէմիյէ կիթմէքլիկէ պօրճլույում։

– Պօրճ պուլուտա, պիր խայլի վագըթ գալաճա՛գ մըսընըզ տըր։

– Պիլմէմ... չիւնքի, պուրատա պիր բաստէվու սէպէպիլէ կէլմիշ իտիմ, նէթիճէսինի նէ զաման կէօրիւճէ՛ք իսէմ պիլմէզ, քէնտի էլիմտէ տէկիլ տիր... – է՛յ սի՛զ։

– Պէն տախի թէպտիլի հավա էթմէկ իչին պուլունմագտա իտիմ... պէն տախի պիլէմէմ...

– Լաքին, նէ՛ պէյի վար տըր, իսթէր պիր պիրիմիզէ եազըն պիրէր մահլուտ օլայըմ, վէ իսթէրսէնիզ. էլ վիրիր քի պիր պիրիմիզի գայթան քէօշէյի խաթըրըտան չըգարմայաճագըզ տըր..., մուհապպէթիմիզ զաղը օլմազ տըր... էկէրչի ուզագ տիւշէր իսէք, հէմիշէ մէքթուպլար վասըթասըյլա գօնուշուրուզ, վէ էյէթթէ իշթէ պիր կիւն պիր պիրիմիզէ գավուշուր կէօրիւշիւրիւզ... – Իմտի, տօսթլուգ մուզ նամընա օլարագ, պիր պարէ-նուշ իտէրիմ։

– Պէն տախի պու մուհապպէթ ալամէթինի իճրա իյլէրիմ, – տէտի Լէօբօլ, քէնտի գատէհինի Արման Տօրսէյին գատէհինէ թօգուշտուրարագ։

Արման Տօրսէյ էօյլէտէն սօնրա, խանըն յօգանթանըն վիրանէլէրինի ուեայ իթմէկէ կիթտի։

Մէզքիւր վիրանէ խազընէսի, տիւշմագ պիր խանէտէ, պահրիյէ թօբրագրտան խարէթէն պիր մէմուր թայինինիլէ, մէզքիւր խանէտէն էմին օլալ, մէզքիւր յօգանթա պուլունան միւսաֆիրլէր հազգընտա մալիւմաթ ալարագ կէլէնլէրէ, լազըմ կէլէն իզահաթ վէ մալումաթ վիրմէքտէ իտի։

Արման տախի կիտիպ քէնտի խամին մէզքիւր իզահաթ տէֆթէրինէ եազըլ, գանտի յօգանթասա պուլունմագտէ օլտուղունու տախի իշար իթտիրտի։

Գոնուն արասընտան իւչ կիւն միւրուր իթտի...

36

Հիբէրնէքիմզտէն իւչ կիւն կէրի ուգանէլիմ. – վէ Արման Տօրսէյ իլէ Լէօբօլ Տէրէյին Հաֆըրտա պիր պիրինէ րաստ կէլմէզտէն էվվէլ, Սէնթ – Ռւէն քէօշքիւ իլէ Սէն – Տօմինիք սօգագընտա վագը մատամ տը Լ... սէնին իւզ գօնագընտա կէչմէքտէ օլան հալլէրի, մուխթասարճա պէեան իտէլիմ։

Սապըգ Գլանչ էրմիէօնին, խանը գօնթէս տը Լաքէնինին, տօգթօր Ժօս-

լէնին հիմմէթ վէ թէրպիյէսի իւզրէ, տօգթօր Գրանչըն թիմարխանէսինէ նագլ օլունմէսինի, մախսուսի գօնթ հօնթըրանտան աէթէր իթմէքլիք միւմքին օլամամըշ իտի, վէ այրըճա էօլէյհ, վալիտէսինին ազլընա խիֆֆէթ կէթիրմէսինտէն խաւֆէտտար գէօրիւնմիւշ իտի:

Էվվէլ, արատա տօգթօր վուգուֆի հալի մէրգումա, կէրչի պիլտիրմիշ իտի իսէ տէ, մէզքիւր տիվանէլիկին կէչմէճէկէ պիր իլլէթ օլմատըղը աէօյլէմէյիպ, իլա մուվագգաթ պիր ֆէնալըգ արըզ օլմուշտուր տէյի ինանտըրմըշ իտի:

Ամէլի իսէ, մէյուսանէ կէչմէքտէ օլան թէսաթիւֆլէրտէն վէ ուսթալըգլարտան պիխապէր պուլունտուղունտան, վիւճուտի զէհիրլէյէն թէսիրի, նիչին քէնտի գուվվէթինի կէօտէրմէմէքտէ իտի, վէ զէվճի նիչին պիր ան էվվէլ էճէլ չէրպէթինի իչմէմէքտէ իտի, տէյի տիւշիւնճէ թէաճճիւպ օլմագտա իտի:

Էվվէլ, մէրգումէ, քէնտի չէյթանը թէչէպպիւսինէ տէվամ ու իզտամ իտմէքտէ օլուպ, հալպուքի տօգթօր Ժօղէնինտէ, զէվճինէ քէնտի վիւճուտի զէհիրէ գարշըլըգ, հէր տէֆա բանզէհիրլէր իթաայլա, գուվվէթինի քէսմէքտէ օլտուղընը պիլմէտիկինտէն, օլ կիւնէ գատար, պիր գաչ տէֆալար էօլմէսի լազըմ կէլիր իքէն, նէ՛ հիքմէթէ մէպնի էօլմէտի տէյի, թէաճճիւպ իթմէքտէ իտի:

—Օ՜ֆ, նէ՛ գատարտա ուզուն սիւրմէքտէ իմիշ,—տիմէքտէ իտի մէզպուրէ զաւալլը գատըն.—պաճագա, նէ՛ վագըթ էօլէճէք իմիշ, պիր քէրրէ պէնտէ սէրպէսթ գալըպըմ սըլամէթէ՛ չըգարըմ:

Մէզպուրէնին պու միւտաղըյա վէ պու սապըրսըզլըղընա, պիր իզթիրապը տէրուն տախի իլավէ գըլընմագտա իտի:

Նէօյլէ քի, Լիօնէլ Վարթըն, գօնագլարընտան իչէրի անագ պաամագտա տէկիլ իտի.—վէ կէրչի օլ սէպէպէ մէպնի, մէզպուրէ, մէրգումա իքի տէֆա մէքթուպ եազմըշ իտի իսէ տէ, իքիսինէ տախի ճէվապ ալամամըշ իտի:

Աճապա պու մէրթէպէ պիգայըտըգտան, վէ պու մէրթէպէ ուզագգալըշմագլըգտան սէպէ՞պ նէ իտի, միւրա՞տ նէ իտի... Նի՞չին պէօյլէ սիւքիւթ իյլէմէքտէ իտի, տէյի, քէնտու քէնտուլէ տիւշիւնմէքտէ իտի:

Մէզպուրէ, պէլքի կիւնտէ եիւզ տէֆալար, քէնտու քէնտուլէ պու սիւալի իթմէքտէ օլուպ, վէ պօշտա ուրուլու հալլօրպապէ պիր մանէտար վիրմէտիկինտէն,

—Պէլքի, հէր չէյին իճրա օլունմասը պիթմէսինէ, պիր քէրրէ չու գօճամըն աէրէթէ եօլճու օլմասընա պէքլէմէքտէ օլմալը տըր...—տիմէքտէ իտի:

Պիր տէ իւչիւնճիւ կիւն, գօճասը գօնթուն խասթալըղը քէսպի շիտտէթ իթմիշէ պաշլատը:

Խէյֆի մէզպուրուն ագշամըը, տօգթօր Ժօղէն, մէրգումուն ֆէնա պիր հալտէ պուլունտուղընը պէեան իլէ, պիզզաթ քէնտիսինի, մէրգումուն եանընտա պէքլէյիպ, իճապը իճրասընը պագաճաղընը պիլտիրմիշ, վէ ֆիլվագը կէճէ սապահա գատար, պիր գոլթուգ ալթընա, գարեօլար եանընտա օթուրմուշ իտի:

Սապահ օլուպ, Ամէլի գօճասը օտասընտան իչէրի կիրէրէք, հայինի պութիւն պութիւն տէկիշմիշ, վէ իւզէրինէտէ ֆէնա պիր պօզղունլուգ կէլմիշ օլտուղընը, վէ մէրգումուն պիր տէրի պիր քէմիք գալարագ, տաէթա պիր ճէնազէ հէյէթի քէսպ իյլէմիշ պուլունտուղընը կէօրտիւքտէ, տիւշտիւ թէաճճիւպ օլտու:

Ամէլի, պու հալ իւզէրինէ, սուրէթի զահիրէսինտէն պիր էսէֆի ազիմ էսէրի իպրազ իյլէտիկի հալտէ, տէրուննէն իսէ գիճատէտիլէ սէվինմէքտէ օլտուղունտան,

—Օ՜հ, օ՜հ, հէլէ համտօլսուն քի, տաւլ գալմագլըգ իգպալին կիւնիւ, արթըգ եագլաշմագտա տըր...—տիմէքտէ իտի:

Տօգթօր Ժօղէն աճագա գալգմըշ իտի:

—Տօգթօր էֆէնտի, աճապա պու սապահ, պէնիմ զէվճիմ հօնթրանճըյըմը, նա՞սըլ պուլմայտարընըզ, եօգսա կիթտիքճէ տահա զիեատէ ֆէնալաշմագտա՞ մը տըր.—տէյի սուալ իթտի մէրգումէ բէք մահզուն պիր սէօյլէյիշ, վէ բէքտէ եավաշ պիր սէս իլէ:

Տօգթօր տախի, կէրչի պունա գարշըլըգ լազըմկէլէն պիր ճէվապ վիրմէտի իսէ տէ, հարէքէթիյլէ իշարաթ իյլէտիկի էսէրլէրտէն, Ամէլի, քէնտի իչինէ կէլմէքտէ օլան ճէվապը ալմըշ օլտուղունա մէմնուն օլտու:

Պու հէնկամտէ գարըտան իչէրի պիր խըզմէթքեար կիրէրէք, վէ էլինտէքի կիւմիւշ թէփսի տէ բուլունան պույուրտու պիր մէքթուպու իպրազ իտէրէք,

—Տօգթօր էֆէնտի իչին տիր...—տէտի:

Պատէհու մէրգում կէրի չէքիլտի:

Տօգթօր մէքթուպու աչըպ, վէ չէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, Ամէլիյէ ուզաթտը, վէ մէրգումէ տախի օգուտուգտա, բէնկի պիր թարաֆըտան սօլմագա, վէ պիր թարաֆըտան տախի գըզարմաղա պաշլատը:

Զիրա քի, մէզքիւր մէքթուպ, Լիօնէլ Վարթըն թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլուպ, վէ բէյֆիյէ հագգընտա, սէրիան հաստանէ իսթէմէքտէ օլտուղը պիլտիրիլմէքտէ իտի.

—Շիմտի ճէվապ վիրմէյիմ,—տէտի տօգթօր քէքէլէյէրէք:

Մէրգում պիր օթագ եազըխանէ նէզտինէ օթուրտու, պիր գաչ սաթըրտան իպարէթ պիր չէյ եազտը. վէ պատէհու օճագա տօղրու կիտէրէք, էլինի չըլղըրաղըն իչինէ ուզաթտը:

Ամէլի մէրգումուն պու հալինի կէօրիւնճէ, իթ չէքմէյէ պըրագմայըպ տուրտուրտու, վէ,

—Նէ՞ եապաճագսընըզ,—տէյի սուալ իյլէտի:

—Նէ՞ եապաճաղըմ, շունու թէլէկրաֆխանէյէ կէօնտէրիպտէ չէքտիրթմէք իչին, պիր խըզմէթքեար չաղըրաճաղըմ...—տէտի:

—Շիմտի պուրատա տուրմ կէլիր իսէ, պէլքի գօնթ թաճիղ օլուր ուեանըր...։—սէօզ մէզքիւր ճէվապը պունա վիրիլիրսէ, պէն կիտիպ տուրմ կէօնտէրիրիմ,—տէտի:

—Լաքին, մատամ...։

—Պանա վիրինիզ տէյիյօրում սիզէ...։

Տօգթօր էօյլէ պիր սէպէպ թահթընտա պուլունուն սէօյլէմիշէ գարշը կէլիպտէ րէտտ իտէմէտիկինտէն, մէզքիւր քեաղըտը մէրգումէյէ վիրտի:

Վէ մէրգումէտէ հէման էլինէ ալըր ալմազ, պիր մէրագը ալըպ իւզէրէ, շու աթիտէքի սաթըրլարը օգուտու:

«Լիօնէլ Վարթըն.—Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ.

«Արթըգ գօնթուն գուրթուլա-

պիլմէսինէ տայիր հիչ պիր իւմիտ էսէրի գալմամըշ իտի. —Եաշասըն եաշասըն, անճագ գըրգ սէնէ տահի տահա եաշամալըսըն. — չիւնքի տայըն պիր հալտէ պուլունմագտէ օլուպ, վէ պու տայգընլըգտան ա-յըրըլագաղըն, մէզարըմը պաշ պուլէճէք իտիր:»

«ԺՕԷ ՍԻՄՆԷԼ»

Ամէլի պիր մէմնունիյէթ նէֆէսի ալարագ, չէնպէրաը չէքտի, վէ պիր խըտմէթքեար կէլտի:

—Զաւա՛լը, շունու թէլէկրաֆխանէյէ կէօթիւրմէլիսինիզ . . . — տէտի:

Եօլլէտըն իւչ սաաթ սօնրա, սիւմիւճէ կիյինմիշ պիր արապա, Ամէլիյէ պիր մէքթուպ կէթիրմիշ օլուպ, մէրգումէ տէ մէքթուպու կէօրիւր կէօրմէզ, կէրէք եազըլըշընտան վէ կէրէք ամզասընտան, քիմին թարաֆընտան կէլտիկինի ֆէհմ իյլէտիկինտէն, յէնճէլմիշտէ պիր էսէրի մէսէրրէթի ագըտէ հաալ օլմաքսըզըն պաշլատը, վէ մունտէրիճաթընը իսէ չու ատէթէքի սուրէթտէ օգուտու:

«Զաթէն, արթըգ պու կիւնտէն
«սէրպէսթսինիզ, վէ հայըրլը եա-
«րըմտա տայի օլաճագսընըզ տըր.
«—Ամմա քի սիզ քէնտի վաքթինիզ
«տէ պուլունմաշսընըզ տայըր, պէն
«սիզի քէնտի վաքթըմտէ պուլու-
«նաճագըմ տըր. Նիհայէթ, պէն
«քեաֆիյէն սիզին օլաճագըմ տըր
«վէ սիզտէ անճագ պէնիմ օլաճագ-
«սընըզ տըր . . .

«Միգտէն սոն պիր մէյլ ու մու-
«հապպէթ իւզարը տահա թալէպ
«էտէրիմ . . . — էկէրչի, սահիպէն
«պէնի, էզ ճան ու տիլ սէվմէքտէ
«իտինիզ, մամաֆիհ քի զէվճէ-ի պու
«պուլունմաշ օլմաքտա մէպնի, պէն
«մէրգումէտան նէֆրէթ կէթիրմէք
«տէյիմ, զէվճինիզին ճան վիրմէք
«հալինտէ պուլունմասընը տախի
«պէր թարաֆ իլէ, խաթըրըմ իչին,
«մէքթէպիմի իճրա իյլէմէլիսինիզ...
«— Պու աղշամ, սաաթ ալթը պու-
«չուգտա գալգաճագ օլան թրէն
«իլէ, Հավրէյա կիթմէլիսինիզ. —
«Վէ օրատէ սիզի թանըյամայան ի-
«չին, եուգարիտագի գայըտճը պիր
«թիփի պըրագմայըրսընըզ . . . —Օթա-
«-ըտնա չըգարըրսընըզ, տօղրու
«կիտինիզ. պիր մէյլէ արապաճըլար
«պէլլէմէքտէ պուլունան յէֆթէ վէ
«-իճաղ ալթը պիր գուրէ արապա-
«-ըյա պինմէլիսինիզ. — Մէզգիւր
«արապայա սիզի, Օթէլ տը Ֆռանսէ
«կէօթիւրէճէք տիր. — Վէ օրատա
«-ըզ. Հիչ պիր չէյ սիւալ օլուն-
«մաճագըն գաղթըլ օլունաճագ օլ-
«դըգ տըր. խամ օրատա, սիզի քէն-
«տի րուհու կիպի սէվմէքտէ օլան
«տօսթունուզ պէքլէմէյիւնինիզ.

«Սէվկիլիւ Լիօնէլինիզ»

—Օ՜հ, հայ հա՜յ, էվվէթ, պէն պու ֆէտաքեարլըղը տախի եափմայըեըմ. Էվվէթ, անըն խաթըրը իչին, զօճամըն ճան իւզէրինտէ պուլունմասընա տախի պագմայարագ, էմրի իւզրէ Հավրէյա կիթմէլի՛յիմ.— տէտի Ամէլի աւյըր իչիտիւյէպիլիր պիր մէրթէպէտէ սէօյլէնէրէք, վէ պիտաէֆաթ մէզգիւր մէքթուպու պուս իւէրէք.— Լիօնէլ պէնիմ թապիաթըմը պէք իյի պիլմէքտէ տիր . . . քէնտի էմրինի թէմամիյլէ իճրա իտէճէկիմէ էմին տիր.— Նասըլ քի սէօյլէմէքտէ տիր, պէն քէնտիսինի նէ գատար սէվմէքտէ իսէմ, քէնտիսի տէ պէնի օ մէրթէպէ սէվմէքտէ իմիշ —ահ, չօգ տէկիլ, քեա՛շքի, եալընըզ պիր սաաթճըգ օլսուն, չէօյլէ պիր տէր ագուշ իթմէքլիք իգպալ ու սաատէթինէ նայիլ օլապիլսէմ տա, ... սօնրա,

եօլիւր իւէմ տախի եօլէ իտիմ . . . արթըգ օնտան սօնրա, եօլսէմ տախի գամ տէկիլ տիր . . :

Սէնթ-Ուէն քէօշկիւնտէ, անգարիպ եալը չըգմագլըգ հազըրլըղը պիթմէք իւզրէ օլտուղունտան, հէման օրաարնը թէրք իտէր իթմէզ, էշեա վ՛ թէճէմմիւլաթ, հէր նէ քի վար իսէ, քեաֆֆէթէն խարիճ մէզատ սաթըլմաքընա, Լիօնէլ թարաֆընտան էմր վիրիլմիշ իտի։

Լիօնէլ իւչ կիւնտէն պէրու Ֆէրնան Սթրէնիեի քէօշքտէ միւսաֆիրէթէն ալըգօյմագտէ, վէ սէպէպի մէրգումա մաայիմ օլմաարըը հալտէ, չիւնքի հուգուգու քէնտինճէ միւգթագի օլտուղու ճիհէթլէ, պիրիքտէ ալըպ Հավրէյա կէօթիւրմէքլիք նիյէթինտէ պուլունմագտէ իտի։

Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի չու տա աշիքեար իտի քի, Ֆէրնան Սթրէնի, Հավրտա, Արման Տօրսէյի կէօրէճէկինի, վէ մէրգումուն, նէ եօլտա օլ չալըշմըշ օլտուղունտան պի խապէր պուլունտուղու բէտէրի ագճէլէրինէ գավուշաճաղընը պիլմէքտէ իտի:

Մարիա Տէրէյնէ կէլինճէ, պէէանէ հաճէթ տէկիլ տիր քի, հալէա քէօշքտէ պուլունմագտէ իտի։

Մէրգում տայիմա այնի հալտէ, եանի քէօթիւմ հալինտէ պուլունմագտէ իտի, նէ գըմըլտանապիլմէքտէ վէ նէ տէ լագըրտը իտէպիլմէքտէ օլմայըպ, անճագ կէօզ իլէ պագարագ, վէ ֆիքր իլէ տիւշիւնէրէք եաշամագտա իտի:

Մալիւմ օլան պիր տէհշէթլու վագաա վուգուինէ մէպնի, իճրաար կէրի գալան պիր ագըլ նիքեահ գօնթրաթօսու իմզալանմասը կիճէսինտէն պէրու, Մարիայըն հալ ու րըհհէթինճէ պիւյիւք պիր ֆարգ հասըլ օլմուշ իտի, չէօյլէ քի, իւզէրինէ ֆէնա պիր մահզունլուգ հիւքիւմ իթմէքտէ օլուպ, վէ տիւչար պուլունտուղու քէօթիւմլիւք հալինէ, արթըգ թէհամմիւլ կէթիրէմէզ օլտուղունտան, հարաքէթտէն մահրում գալմըշ օլան եիւզլէրինտէն աշաղը, չօգ տէֆա կէօզ եաշլարը տամլէլէրի ագըլ իտմէքտէ իտի։

—Ազիզիմ մօնսիէօ Մարիա, — տէտի մէրգումա Լիօնէլ, — հէքիմլէրին գավիլէն սէօյլէտիքլէրինէ նէզարէն, սիզին պիր սաաթ էվվէլ քէսպի իֆագաթ իթմէքլիկինիզ, անճագ վէ անճագ, քէնտի տօղտուղունուզ մահէլլէ նագլ իլէ, թէպտիլի ապու հավա իթմիշ օլմագլըղընըզտը, վէ խուսուսա տըրչըմըշ պուլունտուղունուզ տէնիզ եագընընտա, թուզլու հավա թէնէֆֆիւս իթմէքլիկինիզէ միւհթաճ պուլունմագտա տըր . . .

—Վէ վէլէվ պու իւմիտտէն չիւրիւք իսէլմէք լազըմ կէլսէ պիլէ, պիր քէրրէ թէճրիւպէ իթմէքլիք տախի կիւճ պիր չէյ տէկիլ տիր . . . — իմտի, պէօյլէ պիր թէճրիւպէ նիյէթիյլէ, սիզի Հավրէյա կէօթիւրմէք արզու իտէյիմ:

Պու հավատիս վէ պու իւմիտ իւզէրինէ Մարիայ իւզէրինտէ, պիր էսէրի մէսէրրէթ հուսուլէ կէլմէքլիկի լազըմ կէլիր իքէն, հիչ եօլէ պիր էսէր միւշահէտէ օլունամատը։ Վէ հաթթա, մուզայիրի օլարագ, ֆիքրինտէ ֆէնա պիր թէէսիր զուհուրա կէլտիկինտէն, վիճուտինտէ պիր նէվի լէրզայիշ հասըլ օլտու։

Լիօնէլ, Մարիայըն եանընտան չըգարագ, օլ անտէ սալօնտա քէնտուսունէ պէքլէմէքտէ օլան Ժան Րընօնուն եանընա կիթտի, վէ մէրգումա,

—Տօսթում, —տէտի, —քէճէ իտէրիմ, չիմտի Փարիզէ ինմէլիսի-

նիզ, վէ տօղրու Մօնմարթրըտա Ապէս սօգաղընա կիթմէլիսինիզ . . .

—Հէրչիպատապատ, Բօզ Պօնչան, եարընքի կիւն, Հավըրտա պուլուն մալը տըր. — էկէրչի մէրգումէ, մահէլլի մէզպուրէ կիթմէք իսթէմէզ վէ խարար տա իտէր իսէ, Մահքեմէյի էլոէ լտէրէք, հէր հալտէ կիթմէյիկէ անը մէճպուր իթտիրմէլիսինիզ . . .

—Բէք ալէա, էֆէնտի . . .

Պիրտէ պու հէնկեամտէ պիր արապա կիւրիւլտիւսիւ տուր իչինտի, վէ ֆիլվագը պիր արապա կէլիփ քէօշկիւն գափուսու էօնիւնտէ տուրտու ։

Ժան Րընօ բէնճիրէյէ եանաշտը, տըշարը պագտը, վէ պիր քէրրէ թէաճճիւպի աղիզ բաթըրտըղը իգ բագ իյլէտի ։

—Քի՞մ տիր կէլէն, — տէյի սու-ալ իթտի Լիօնէլ ։

—Բօզ Պօնչան տըր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ ։

—Աճապա պուրայա կէլմէքլիք-տէն մուրատը՞ նէ տիր ։

—Պաղալըմ, չիմտի անլարըզ, մութլագա պունտա միւթէնա պիր մատտէ օլմալը տըր, չիւնքի մէր-գումէ, Բօպէնսօնու տիյնէմէեէրէք, ալէլթէաճիլ վէ պիր թէլաշ իլէ եօ-գարը կէլմէքտէ տիր ։

Ֆիլվագըտա մէզպուրէ քիմսէնի տիյնէմէեէրէք, տօղրու եօգարը կէլտի, սալօնտան իչէրի կիրտի, վէ տօղրուճա Լիօնէլին նէզտինէ տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, վէ բէք աճըգ-լը սուրէթտէ նիաղլար իտէրէք, մէրգումուն ալագլարընա սարըլտը ։

—Ամա՛ն, էֆէնտի, աֆվընըզը տիլէրիմ, լու՛թֆ իտինիզ, քէրէ՛մ իտինիզ . . . պէնի գուրթարընըզ, պէնի թահթը հիմայէնիզէ՛ ալընըզ . . . էվվէթ, պէնի խէլա՛ս իտինիզ . . . —տէտի ։

—Նէ՞ վար տըր, աղիզէմ մատամ, նէ՞ օլմագտասընըզ, մուրատընը՞զ նէ տիր, նի՞չին տիւչարը հէյպէթ օլմագտասընըզ . . . —տէտի Լիօնէլ տիւչարը թէաճճիւպ ազիմ օլա-րագ ։

Բօզ Պօնչան մէրգումուն սէօյլէ-տիկլէրինի պիլէ տինլէմէեէրէք,

—Ամա՛ն, էֆէնտի, խէթա իթ-տիմ, բէք պէօյիւք վէ բէք մէք-րուհ հայ ու հարէքէթլէրտէ պու-լունտում. — տէտի մէրգումէ թէք-րարէն քէլամէ աղազ իտէրէք, — պէն քէնտի գապահաթլարըմը իգրար, վէ պէեանը նէտամէթ իտէրիմ . . . — քիւլլի խէթա վէ ֆէզահաթըմտան տօլայը աֆվ ու մէրհամէթինիզի տիլէրիմ . . . — էվվէթ, լութֆ իտի-նիզ, քէրէմ իտինիզ . . . — պէնի գուրթարընըզ . . .

—Նէ՞ տիր մատտէ, նէտէ՞ն գուր-թարաեըմ, քի՞մտէն գուրթարաեըմ.

—Մուհի՛փ պիր պէլատան գուր-թարընըզ ։

—Գօրգունո՞ւզ նէ տիր, քի՞մ սի-զէ պիր զարար վիրմէքտէ տիր ։

—Մահքեմէտէն գօրգմագտա-եըմ ։

—Տիմէք տիր քի, չիմտի Մաթի-ֆէ իլէ տաւա տէկի՛լմիսինիզ, պէյ-սինիզտէ տաւալը՞թ մի վար տըր ։

—Օֆ, էվէթ, էվէթ, վէ չիմ-տի մէրգումուն պանա պիր տաւալի էքպէր օլմասընը, բանա սուրէթտէ կէօրմէքտէյիմ . . . — մէրգում պէնի սահիհէն սէվմէքտէ օլմայըպ, իլլա մահզա գաստ իթմէքլիք նիյէթի ֆասիտէսիյլէ, մուրաֆիլէ իտէրէք եօլլէ կէօսթէրմէքտէ իմիշ . . . —պէն իսէ, քէմալի էմնիյէթ իւզրէ պու-լունտուղումտան, նէ գատար պա-րամ վար իսէ, քըաֆիլէսինի թաքի պանգա քէօզըրտա եարարագ քէնտիսինէ թէսլիմ իթմիչ իտիմ . . .

հալ պու քի չիմտի, քէօմիւրէն իմ-քեար կէլմէքտէ, վէ հիչ պիր բարա վիրմէք իսթէմէմէքտէ տիր . . . — վէ հիչ շիւպհէմ տէ եօգ տուր քի, պէնի զէհիրլէեէրէք թէլէֆ իտիփ տէ, րահաթճա թէքմիլ բարալա-րըմը եէմէքլիք աղմինտէ պուլուն-մագտա տըր, վէ, էկէրչի պէնիմ իլէ էվլէնմէք նիյէթինտէ օլտուղունու պէեան իլէ, եէրի կէօկիւ գորքիւ-տըրըրագ, օ պապաղտ եէմինլէրը տախի իթմէքտէ իսէ տէ, քէօֆ-ֆէսի տախի եալան օլտուղուն պայգա, պիր քէրրէ պէնիմ վիճտա-նըմը օրթատան գալտըրարագ տան սօնրա, նիյէթի խէֆիյէսի, սի-զին տախի մահվընըզա չալըշմագ-լըղտան իպարէթ պուլունմագտա տըր . . .

Լիօնէլ պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէ պիր գահգահայը պըրագըպ կիւլէ-րէք ։

—Պէնիմ տախի մահվըմա՞մը չա-լըշմագտա նիյէթի խէֆիյէսինտէ պուլունմագտա տըր, — տէտի մէր-գում, — տիմէք տիր քի, պիզիմ օլ պապա Մախքիֆէ, պէնի տախի կէօ-զինէ քէստիրմիշ տիր, էօյլէ՞ մի ։

—Էվէթ, էֆէնտի, վէ իշթէ էն զիյատէ գօրգտուղում շէյ տէ, մէզ-քիւր խուսուս տուր, չիւնքի, նի-յէթի ֆասիտէսինի եա պաշա չըգա-րամազ իսէ, վէ եախօտ զահիրէ չըգըրըպ տա անլաշըլըրսա թագտիր-տէ, շօգ իհթիմալտէն տիր քի, եալան եէրտէ օլարագ, պէնի տէ քէնտիսինէ միւշթէրէք տահա իտէ-ճէք տիր, նասըլ քի գաթլէն իպա-թիւր տա կէօրմիւշսինիզ տիր. վէ պէն տէ խասսէթէն մէրգումուն նիյէթ ու էֆքեարընը մէյտանէ չըգարըպ սիզէ խապէր վիրմէքլիկիմ կէլմիշիմ տիր . . . —հալ պու քի, է-կէրչի պէն քէնտիսինէ հէմէֆքեար պուլունմուշ օլսա իտիմ, հիչ կէլիփ տէ, պէօյլէ սիզէ խապէր վիրիր մի իտիմ . . .

—Էյպէթթէ խապէր վիրմէզ իտի-նիզ . . . —իմտի էօյլէ օլտուգտա, ա-զիզէմ մատամ, մէրգումուն նիյէթի ֆասիտէսի հագգընտա պիլտիկինի-զի, քէօմիւրէն պէեան իտինիզ պա-գալըմ, տահա նիյէթ ու մուրատը նէ՛ եօլտա հարէքէթ իթմէքտէ տիր . . .

—Մէրգումուն տահա նիյէթի, քիմսէնին շիւպհէսինէ մահէլ վիր-մէմէք իւզրէ, թըրպըզ սիզին խու-մէթքեարլարընըզըն հալ ու սուրէ-թինէ կիրէճէք տիր, էլինի եւ զիւ-նու պօզաճագ պիր արագ օլա-ճագ տըր . . . վէ պու թէտպիր իլէ պուրատա կէլէճէք, վէ պիր թագ-րիպ եանընըզա կիրէճէք, վէ սիզի եալընըզ պուլտուղու անտէ, հէման իքի ու մուգաւէմէ օլթաղընա պըչա-ղը եէրլէշտիրէճէք տիր, վէ հաթթա, միւմքին օլտուղու թագտիրտէ, այնի զամանտա, տօսթը ազի-զիմ Տօմէնիգօ Սէպասթեանը տախի եարալազ տըր . . . —իշթէ պու տուր Մաթիֆէնին ֆիքրինտէ գուրտուղու պլանը, վէ իշթէ կէօրմէքտէսինիզ տիր քի, բէք ֆէնա պիր ատէմ տիր, վէ ֆէնալըգտա տա մէհարէթի պէրքէմալ տըր . . . — էֆէնտի, պէն պուրատա օլտուղում իչին գուր-թարմազ իսէմ, հիմտի, սիզին տէ պէնիմ էօմրիւմիւ թէհլի-քէտէն խըլասէ հիմմէթինիզի րիճա իտէրիմ . . .

—Նանքէօրլիւկիւ ճայիզ կէօրէն-լէրտէն տէկիլիմ, — տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ, — ֆագաթ, եալընըզ շունու իյի անլամագ իսթէրիմ քի, Մաթիֆէնին պու կիճէ պուրատա կէլէճէկինի, բէք իյի պիլմէքտէ-միսինիզ ։

—Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, բէք իյի պիլմէքտէյիմ... — տէտի, շիմտի պէն մէրգումու, պուրատան կիտմէք իւզրէ թէրք իյլէտիկիմտէ, եանընտա պիր մըգտար օճագ իտի, պիր մըգտար գըյմ, վէ ֆըրչալար, վէ էնվայի էնզա պուլունտուղու թագտիրտէ, այնանըն էօնիւնէ կէչէրէք, էլինի եիւզիւնիւ սիլահա պաշլամագտա... վէ թըրպըը պիր արալ հալ ու հէյպէթի քէտալ իթմէքլիկէ չալըշմագտա իտի:

Բօղ պու արատա լագըրտըյը քէստի:

—Օ՛ֆ, ամա՜ն եա Րէպպիմ... ամա՜ն եա Րէպպիմ... — տէտի մէրգումէ թէքրարէն քէյամէ աղաղ պիրլէ, աճըյըգ պիր սէս իլէ սէօյլէնէրէք, վէ իքի էլլէրինի միտէսի իւզէրինէ վազ իտէրէք: Մէրգումէնին լէհճէսի պօղուլմագտէ, վէ ֆէնա պիր սանճըյա ուղրատըղը, ահ ահ ֆիղան իտիպ պաղըրմագտա իտի:

Պատէհու Նէֆէսի կըսալարագ, մէրգումէ քէքէլէմէկէ պաշլատը, վէ,

—Ա՛հ, զավալը՛ հէրիֆ, Նիհայէթ եարագածըընը եարըմըշ օլմալը տըր, ֆէվթի վագըթ իթմէքսիզին հէման չըմտըրտէն պէնի զէհիրլէմիշ օլմալը տըր... էվվէթ, նասըլ քի, սիզէ սէօյլէմէքտէ իտիմ, քէնտի հազըրլամա տէրքէպար օլան նիւշէթի ֆասիտէսինի, մէվգըի իճրայէ վազ իթմիշ պուլունմալը տըր...

Պունուն իւզէրինէ, Ժան Րընօ, մէրգումէնէ պիր թագըմ սիւալլէրէ կիրիշտի, վէ մէզգիւր սիւալլէրինտէն, մուպթէլա սուրէթտէ աղրիչինօ նամ զէհիրտէն, զիհատէճէ պիր մըգտարըտա օլտուղու հալտէ, իչիրմիշ օլտուղու անլաշըլտը:

Մէրգում կիտիկ անինտէ տօգթօր Ժօլէյին էճզա օտասընտան (լապօրաթօար) պիր մըգտար բանզէհիր կէթիրտի, մէրգումէնէ իչիրտի, վէ մէրգումէ տէ մուվագգաթ սուրէթտէ քէսպի շիֆա իյլէտիկինտէն, սայիր պիր օտայա նագլ իտիլտի, վէ էլպիսէսինի չըգարմատախի գուվվէթի վէ ճէսարէթի պուլունմամագլըղընտան, հէման էօյլէճէ պիր եաթագա եաթըրըլտը:

Բօղ Պօնչանըն սէօյլէտիքլէրի սահիհ իտի:

Կիճէ օլուպ օրթալըգ գարարտըգտա, Րընէ Մաթիֆէ, ֆիլվագը թէպտիլի հալ ու սուրէթ օլտուղու հալտէ, կէրչի պիր թագրիպ քէնտուլի քէօշքտէն իչէրի ատըլը իտէ տէ, քէնտիսի իչին պիր պէտպախթլըգ օլտուղու հալտէ, հէնուզ բիմսէյէր ուեուամատըղ, հէրքէս ուեանըգ օլարագ, վուգուի հալէ պէքլէմէքտէ իտի. Չիւնքի, վիլլէն թէրթիպ վէ թայինաթ, մէրգումուն թամ ճինայէթի իշլէտէճէկի տագըգատա թուզագլըգտան իպարէթ պուլունմագտա իտի: Նէօյլէ քի, մէրգումուն, թա Լիօնէլին օտասընա կիրէպիլիպ տէ, պըչագը տամրանտարընա գատար միւսաատէ իթտիլէր, վէ թամ պուչագը տամրանըր տամրանտագ, պիր մահէլլտէ կիզլէնմիշ օլան տէօրթ նէֆէր ըզպանտուա խըտմէթքեարլար, պիրտէն պիրէ մէյտանէ չըգարագ, պըչագը էլինտէն ալըրլար, գօլլարընը արգասընա պաղլատըլար, վէ գաչմագլըղ միւմքին օլմայան պիր մաղազաեա ատըլար, վէ անինտէ հիւքիւմէթէ աէտ կէօնտէրէրէք, ասըլ քէնտի մախլէսիլէ, եանի սապըգ Րէնէ Թէսսանտիէ տէրտէսթ օլ տէնիլէրէք խապէր վէրտիլէր. վէ Ֆէրտասը կիւնիւ, մէրգում հագգընտա լաղըմ կէլէն մա-

լըմաթ վէ թաստիգ լայըհասընը տախի թագտիմ իթտիլէր:

Հիւքիւմէթ մէրգումուն սայիր ճինայէթլէրինի թէֆթիշ վէ թահգըգ իլէ իգնա օլունտուղու պաշգա, հէլէ սօն ճինայէթինի, եանի, Բօղ Պօնչանը զէհիրլէմիշ օլմասընը տախի եագընտէն կէօրտիւկիւնտէն, միւէպպէտէն քիւրէկէ աթըլմասընա հիւքմ իյլէտի իսէ տէ, մէրգում օ քիւրէկէ կիտէճէկինին էվվէլքի կիւնիւ, հէր նասըլ իսէ, պիր եօլունու պուլարագ, պուլունտուղու մահպէստէ քէնտու քէնտուլի ասմըշ, վէ քիւրէք ճէզասընտան գուրթուլմուշ տուր:

Վէ Մարսիալըն սապըգ մաշուգասը վէ ճինայէթ շիրիքէսի պուլունան Բօղ Պօնչանա կէլինճէ, Մաթիֆէ հագգընտա, հիւքիւմէթէ լաղըմ կէլէն իղահաթ վէ իֆատաթը վիրէնէ գատար, անճագ եաշաեապիլիպ, մէրգումուն իչիրմիշ օլտուղու զէհիրտէն բէք ֆէնա միւթէէսսիր օլտուղունտան, վէ բէք չօգ տա տէհշէթլու աղըըլար սանճըլար չէքմէքտէ պուլունտուղունտան վէֆաթ իյլէմիշ տիր:

Տիմէք տիր քի, Լօրան Րէյմօնա եարըմըշ օլտուղու ճանավարլըղըն ճէզասընը, ատալէթի րէպպանիյեէ իգթիզասընճա չէքմիշ, վէ մէրգում Լօրան Րէյմօնուն ինթիգամը ալընմըշ տըր:

37

Արատան տէօրթ կիւն կէչմիշ օլուպ, վէ վագըթ տա ագշամ իւզէրի օլտուղու հալտէ, ղայէթլէ սատէ, ֆագաթ կիւզէլ կիյինմիշ պիր տէլիգանլը, եաեա օլարագ, Ինեօվիլ թէբէլէրինտէն աշաղը ինտի, վէ թէքաթրօ մէյտանը թարաֆընա սաբարագ, օրատան կէչմէքտէ օլան, վէ հալ ու հէյպէթինտէ պիր էսէրի հալավէթ վէ ինսանիյեէթ կէօրիւնմէքտէ պուլունան պիր ատէմէ, Օթէլ տը լա Պուրսուն նէրէտէ օլմասընը սօրտու, վէ թարիֆէ հիմմէթինի րէճա իյլէտի:

Մէրգում մէզգիւր տէլիգանլըյա պիր թէաճճիւպ իւզրէ պագարագ,

—Էֆէնտի, պէօյլէ զաթընըզ հավըրլը օլմայըրսընըզ, չիւնքի, էկէրչի պուրալը օլմուշ օլսա իտինիզ, էլպէթթէ, մէզգիւր լօգանթայըն եանըպ քիւլ օլմուշ օլմասընտան խապէրտար պուլունաճագ իտինիզ... — տէտի:

Մէզգիւր լօգանթայը մէրգումա սիւալ իտէն տէլիգանլը, Լիօնէլ Վարթըն իտի:

—Նէ՞ վագըթ եանմըշ տըր, —տէտի Լիօնէլ:

—Տահա պունտան տէօրթ կիւն էվվէլ, քէամիլէն եանըպ քիւլ օլմուշ տուր... — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում:

Գօրա մէրգումտան պու ճէվապը ալտըղընտա, ֆէնա սուրէթտէ րէնկի աթտը:

—Աճապա, պունտան հէնուզ տէօրթ կիւն էվվէ՞լ մի եանտը... — տէտի Գօրա սէսինտէ պիր պօղուգլուգ հուսուլէ կէլտիկի հալտէ:

—Էվվէթ, էֆէնտի, — տէտի մէրգում սատէ, — վէ ւէֆ օլունուր քի, եալընըզ լօգանթա եանմաեըպ... իլլա, ճանճա թէլէֆաթ տախի վուգու պուլմուշ տուր... չէօյլէ քի, միւսաֆիր օլարագ ալթը նէֆէր զէվալլըլար զայի վէ եախոտ թէլէֆ օլտուղուն պաշգա, էկէրչի, չայեանը թէհայյիւր սուրէթտէ պիր զայրէթ վէ ճէսարէթ իպրազիյլէ, ֆէվգէլատէ ֆէտաքեար-

լըզլարը կէօզէ ալմըշ օլան՝ պիր տէլիգանլը պուլունմուշ օլմասա իտի, տաՀա սայիրլէրին տախի, տէՀշէթլու ալէվլէրէ գուրպան կիտէճէքլէրինտէ, ասլա շիւպՀէ եօգ իտի ... պէրէքէթ վէրսին մէրգում տէլիգանլըտա քի, սայիրլէր տախի մէզքիւր աֆէթտէն գուրթուլմուշլար, վէ սապաՀ օլտուգտա, խալգ մէրգումու, քէմալի ֆիւթուՀաթ իւզրէ կէօմիւրմէք արզուսինտէ պուլունմուշ տուր ....

Տօրա պունու իշիթտիկինտէ, ախլատաէսի օլան Արման Տօրսէյին տախի մէզքիւր լօգանթատա օլտուգունու պիլտիկինտէն, վէ պէլքի եանան այթը քիշիտէն պիրի տէ օ տուր տէյի շիւպՀէ իտէտիկինտէն, անինտէ գօրգու վէ էնտիշէսինտէն նաշի, կէօզլէրի գարարմաեա, վէ տիզլէրի թիթրէմաղ պիր Հալէ կէլմէկէ պաշլատը :

—Աճապա մէրգումտան պաշգա քիշիլէր, քիմլէ՞ր իտիշլէր, իսիմլէրինի անլամագլըգ միւմքի՞ն մի տիր, — տէտի մէրգումէ քէքէլէեէրէք :

—Հայ Հա՛յ, բէք գօլայ տըր ... — չիւնքի, եանկըն մաՀէլլինին թաեազզընընտա, խիթէեէնէ լազըմ կէլէն խապէր ու մալիւմաթը վիրսին իչին, Հիւքիւմէթ թարաֆընտան, պիր մէէմուրու մախսուս թայեին իտիլմիշ տիր ... —վէ մաՀէլլի մէզպուրտա չօգ եիրագտա տէկիլ տիր, պուրաեա բէք եագըն տըր ... չուրաճըգտա, սոլ թարաֆտա, եօլուն ուճունտա տըր, Հալէն աշաղը տօղրու կիտտիկինիզտէ, փիրանէլէրի կէօրէճէքսինիզ տիր,

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, տէտի Տօրա վէ քէմալի թէլաշլէ, մէՀայ իւզրէ, մաՀէլլի մէզպուրա տօղրու կիթթի : —Օլ անտա աշուրի մէրթէպէ պիր Հէյէճան իւզրէ պուլունմագտէ իտի, իչի սըգըլմագտէ իտի : —էկէրչի էյինտէն կէլսէ իտի, պիր սանիյեէ էվվէլ վարըլ օլմագլըգ ղայրէթ վէ նիյեէթինտէ, գանատլանըպ գուշ օլարագ ուչաճագ իտի, չիւնքի, մէրգումէ իչին, արթըգ օնտան պիւյիւք պիր տէրտ ու էնտիշէ օլամազ իտի :

ՄաՀէլլի մէզպուրա վարըլ օլտուգտա, պիր պարագա տէրունինտէ վէ պիր տէֆթէր նէզտինտէ ուեուգլամագտա օլան, վէ պաՀրիյեէ սաւաքիրի մախրէճլէրինտէն պուլունան պիր մէէմուրու կէօրտիւ :

Մէզքիւր պարագանըն պիր թաՀթասը իւզէրինտէ, Մ—կ—մ—ը ՏաՀիլէ տէյի, իրի իրի եազըլար իլէ եազըլմըշ իտի :

Տօրա մէրգումա սէօ վիրէրէք ուեանտըրտը :

—Էֆէնտի, — տէտի մէրգումա, —իշպու տէօրթ կիւն մուգատտէմ եանմըշ օլան Օթէլ տը լա Պուրսա, քէնտի թանըտըգլարըմտան պիրի պուլունմագտա իտի, աճապա մէրգում սաղ վէ սէլամէթ գուրթուլմո՞ւշմու տուր, եօգսա տէկի՞լ մի տիր, պիլմէքլիկի զիեատէսիլէ արզու վէ մէրագ իթմէքտէյիմ, զիրա, բէք լիւզումու վար տըր, իմտի օլ պապտէ պիր մալիւմաթ վիրմէքլիկինիզի բէճա իտէրիմ :

Մէէմուր պունու իշիթտիքտէ,

—Մէրգումուն իսմ ու մախլէսի՞ նէ իտի, —տէյի սիւալ իյլէտի :

—ՊաՀրիյէ գայմագամլարընտան Արման Տօրսէյ ... —տէտի :

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, տէֆթէրէ միւրաճաաթա պիլէ միւՀթաճ օլմագսըզըն, սիզէ իթիյի մալիւմաթ իտէպիլիրիմ, չիւնքի, մէրգումուն իսմի թէլիմնամէլէրին պիլինմէքտէ տիր ... —տէյի ճէվապ վիրտի մէէմուր :

Տօրա մէրգումուն պու սէօյլէյիշինին ասըլ մաէյնի պիլմէտիկինտէն, էսէֆինտէն սամարլարընտա գանլարը գուրումաեա պաշլատը :

—Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ. էֆէնտի, եօգսա թէլէ՞ֆ մի օլմուշ տուր, —տէտի Տօրա քէքէլէեէրէք, վէ սէսի չէքիլէրէք :

—Խայր, էֆէնտի, Հէլէ Համտ օլսուն քի ԱլլաՀըն ինայէթի նէթիճէրէք գուրթուլմուշտուր, վէ պէրէքէթ վէրսին քի, ղայէթլէ չէճի պիր տէլիգանլը, մէրգումուն իմտատընա եէթիշտիկինտէն, Հէման թէլէֆինէ բէք ճիւզի պիր շէյ գալմըշ օլտուղու Հալտէ, սաՀիհի սէլամէթէ չըգապիլմիշ տիր, էվվէթ, պիր վալիտէ իլէ պիր տէ գուճագընտագի մասումունու, ալէվլէր բէնչէսինտէն խէլաս իթմիշ օլան մէրգում տէլիգանլը, օլ սիզին տօսթունուզու տախի խէլաս իտէպիլմիշ տիր :

Տօրա պու Հավատիսին իւզէրինէ, քէմալի ֆէրաՀիյեէթ իւզրէ նէֆէս ալմաեա պաշլատը, վէ մէրգումա,

—Աճապա մէրգում Տօրսէյին, շիմտի նէրէտէ արամ իթմէքտէ օլտուգընը պիլմէքտէ՞միսինիզ, —տէյի սիւալ իթտի :

—Էֆէնտի, մէրգում Ամիրօթէ լօգանթասընտա տըր, —տէտի :

Տօրա մէրգում մէէմուրուն էլինէ պիր լիրա պախշիշ ըղզըշտըրըրըգտան սօնրա, գաթէն խանըմագտէ օլտուղու, եանի, նասըլ քի Հիքեայէմիզի օգուեան գաթյարա մալիւմ տուր, Ֆրանսաեա կէլտիկինտէ էնմիշ պուլունտուղու մէզքիւր լօգանթանըն եօլունու էլէ ալտը, վէ լօգանթաեա կիթտիկինտէ,

—ՊաՀրիյէ գայմագամլարընտան Արման Տօրսէյ պուրատա տըր, —էօյլէ տէյի՞լ մի տէկի գարըճուեա սիւալ իյլէտի :

—Էվվէթ, էֆէնտի :

—Օտասընտա՞ մը տըր :

—Տիշարը չըգտըղընը կէօրմէտիմ ... պուեուրուպ եօգարը չըգարագ պագապիլիրսինիզ, էֆէնտի ... —իքինճի գաթտա 17 նիւմէրօլու օտատա տըր :

Տօրա անինտէ եօգարը չըգտը իսէ տէ, մէրգումուն օտասը գաբուսունա վարըլ օլտուգտա, պիրտէն պիրէ տուրտու, վէ էլինի կէօքսինէ վազ իտէրէք, սինէսի վուրմասընը մէն իթմէկէ չալըշտը, վէ պու Հէնկեամտէ կէօզլէրի եաշարարագ, եանագլարընտան աշաղը գաթրէլէր ագմաեա պաշլատըլար :

—Տիմէք տիր քի, օլ պիր ինսան սէվինճ վագթինտէ տախի, տիւշարը խէվֆ օլուրս լագըրտըսը, բէք սաՀիհ պիր շէյ օլմալը տըր ... —իմտի, պու ճիւմլէ իլէ տախի, ղայրէթ ալմալըեըմ ... ճէսարէ՛թ ալմալըեըմ ... —տէտի :

Վէլհասըլ կիտիպ օտա գաբուսունու վուրտու :

—Կիրինիզ ... —տէյի ճէվապ վիրտի իչէրուտէն Արման :

Տօրա գաբուեու աչտը, վէ էշիկի իւզէրինտէ տուրտու :

Արման պիր ուֆաճըգ թրապէզա նէզտինտէ օթուրարագ, պիր լամպա ըշըղըյա եազը եազմագտա իտի :

Մէրգում պաշընը չէվիրէրէք Տօրանըն սոլմուշ լէՀճէսինի կէօրտիւքտէ, անինտէ թանըտը, վէ պիր շամաթա տըր պըրագարագ Հէմանտէմ աեագա գալգտը, սըչրաեըպ մէրգումէնին եանընա կիթտի, գուճագլաեըպ սարըլարագ պաղրընա չէքտի, վէ քէքէլէեէրէք տախի,

—Օ՛ֆ, սի՛զմիսինիզ ... նիՀայէթ սի՛զմիսինիզ ... օ՛Հ, Համտ՞ու սէնալէ՛ր օլսուն Նէզտանէ, սիզի թէք-

բարէն կէօրմէքլիք իգպալ ու տէվլէթինէ նայիլ օլտում... էվվէթ, սիզի սէնէտէ չէքմէքլէ պախթիեար օլտում, արթըգ սէրպէսթսինիզ... պէնի սէվմէքտէսինիզ... պէն տէ սիզի րուհում կիպի սէվմէքտէյիմ, ինշալլահ արթըգ պիրպիրիմիզտէն ճիտա տիւշմէյէճէկիզ տիր, — տէտի ։

—Խայր, ճէնանըմ, տահա սէրպէսթ տէկիլիմ, տահա թէքմիլ իտէճէք իշիմ, վէ պաշքա չըգարաճագ վազիֆէմ վար տըր... — հէնուզ ախզը ինթիգամ պօրճումու, քեամիլէն իֆա վէ իճրա իյլէմէմիշիմ տիր...։

—Օ՛ֆ, հալէա վէ տայիմա օլ ախզը ինթիգամ իլէ ուղրաշմագտաըընըզ, վէ պարի պէնի տէ պիրլիքտէ ալարագ իճրա իթմէքլիկէ բույր րըզա կէօսթէրմէքտէ տէկիլսինիզ, վէ պէն տէ անըն իչին, օլ պապաս լանէթլէր օգումագտա իքէն, չիւնքի, պիզիմ պէօյլէ պիրպիրիմիզտէն պայըտ գալմագլըղըմըզա, օլ խուսուս սէպէպ օլմագտա տըր...։

—Իշի պաշա չըգարըրըպ իքմալ իթմէք, եանի սօն մուամէլէեի իճրա իթմէք իչին, պու կիւն սիզին մուավէնէթինիզէ իհթիեաճըմ պուլունմագտա տըր... — վէ իշթէ սիզի Հավրըեա չագըրմագլըղըմըզան մահզա մագսէտ տէ պու տուր...։ Վէ քէզալիք ճան բէտէրինիզ տախի, պու մագսէտէ մէպնի պուրատա պուլունմագտա տըր ։

—Աճա՛յիպ, տիմէք տիր քի, Ֆէրնան Աթրէնիեի տախի պիրլիքտէ պուրատա կէթիրմիշսինիզ տիր, էօյլէ՞ մի ։

—Էվվէթ... վէ շիմտի մէրգումա վիրմիշ օլտուղում մալիւմաթլարը սիզէ տախի վիրէճէկիմ տիր, օլ պիչարէ բէտէրինիզի թէլէֆ իտէրէք, բարալարընը չալան ճանինին քիմ օլտուղունու, սիզէ պիլտիրէճէկիմ տիր...։

—Մէկէրշի բէտէրիմի էօլտիւրէն աատամ պուրատա՞ մը տըր, — տէյի պաղըրտը Արման Տօրսէյ ։

—Էվվէթ պուրատա տըր ։

—Մէրգումուն իսմի՞ նէ տիր ։

—Մարսիալ Տէրէ՛ն տիր ։

Արման մէզքիւր իսմի իշիթտիքտէ, հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլտի ։

—Մարսիալ Տէրէ՛ն մի, — տէտի մէրգում, — նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ, բէտէրիմի թէլէֆ վէ զապթ իտէն տախի, օլ սիզին բէտէր ու վալիտէնիզի էօլտիւրէն, վէ հէմշիրէլէրինիզի, Մէրքիւցցանըն գըրգաճլարը ալթընտա չիւրիւթտիւրէն, վէ պիզզաթ սիզին տէ ըրզ ու նամուսունուզու, քէնտի վահշիլիկիլէ բայիմալ իտէն օլ խային ու զալիմ վէ ալչագ Մարսիալ քէնտիսի՞ մի օլմուշ տուր....

—Էվվէթ... էվվէթ... — տէտի Գօրա ։

—Տիմէք տիր քի, մէրգում պէնիմ բէտէրիմին տախի ճանընա գաստ իյլէմիշ տիր, էօյլէ՞ մի ։

—Էվվէթ, չիւնքի բէտէրինիզ, մէրգում ճանվէրին տօսթու իտի...։ Նասըլ քի շիմտի, մուգուի հալին նասըլ օլմասընա տա վագըֆ օլաճագսընըզ տըր ։

Պատէհու մէրգում Արմանա 1844 սէնէսի մայիսի 20սի կիճէսինտէ, Ինեօվիլ քէօշկիւնտէ իճրա իտիլէն տէհշէթլու ճինայէթի, պիր սուրէթի մուֆասսալատէ օլտուղու հալտէ, նագլ ու պէեան իյլէտի ։

Արման պունլարը տինլէտիկի վագըթտա, սինէսի գապարմագտա, բարմագլարընըն սինիրլէրի կէրկինլէնմէքտէ, վէ կէօզլէրինտէն աթէշլէր սաչըլմաքա պաշլամագտա իտի

—Վա՛հ զէվալլը բէտէրիմ վա՛հ...։ — տէտի պատէհու մէրգում նէֆէսի քէսիլիր մէրթէպէտէ կէլէրէք, — էլպէթթէ պէն տէ սէնին ինթիգամընը ալըճաղըմ...։

—Խայր, խայր, ինթիգամ ալմագլըգ վազիֆէ վէ մէճպուրիյէթի անճագ պանա այիտ տիր, — տէտի Գօրա, — ֆագաթ, էյէմ իւզրէ օլմաըընըզ, չիւնքի սիզ տէ հազըր պուլունաճագ, վէ խըտմէթիկինիզ հալ վէ մէրթէպէտէ մէվգըի իճրայէ գօնուլտուղունու կէօրէրէք, մէմնուն վէ մահզուզ օլաճագսընըզ տըր. ... —ա-բապալար Սիմոնի Բէրմունտէզտէն, Ժօրժ Տէրէյնտէն, Ամէլի Տէրէյնտէն, վէ Գոնթէս տը Լաւէնի, եանի Պլանշ Էլլիէօտէն ինթիգամըմը նասըլ ալտը իսէմ, Մարսիալտան տախի էօյլէճէ ալաճաղըմ տըր, վէ քէզալիք, մէզքիւր մէլուն սիլսիլէնին սօն ֆիլիզինտէն, եանի Ժօրժ իլէ Ամէլինին քիւչիւք պիրատէրինտէն տախի ախզը սար իտէճէկիմ տիր, վէլհասըլ, հիչ պիրիսի բէնչէյի զուլումըմտան գուրթուլամաեաճագ տըր ։

—Օ՛ֆ, խայր, խայր, — տէյի ճէվապ վիրտի Արման Տօրսէյ նիեազքեարանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ, — պէյնիմիզտէ տէրքեար օլան աշգ ու մուհապպէթ նամընա օլարագ, սիզէ րիճա իտէրիմ, արթըգ անը տա սիզ պանա թէրք իտմէլիսինիզ, օնտան տա յագըմ կէլէն ինթիգամը պէն քէնտիմ ալմալըեըմ, էվվէթ, աատէթ ու հագգանիյէթ իգթիզասընճա, պարի պէն տախի, քէնտի բէտէրիմէ եաբըլան ֆէնալըղըն աճըսընը, պիզզաթ քէնտի՛մ չըգարմալըեըմ՛... նէ՞ տէրսինիզ, պու պապտէ իտտիա իթմէքլիկէ հագգըմ եօ՞գ մու տուր...։

Պիր տէ պու հէնկեամտէ, եանտաքի օտաեա աչըլան պիր գաբուսուր աչըլտը, վէ մէրգումու օլաֆէթի աթէշտէն գուճագլաեըպ տա գուրթարմըշ պուլունան տէլիգանլը մէյտանէ չըգարագ,

—Մօնսիէօ Տօրսէյ, — օլ բէտէրինին ճիւրմ ու ճինայէթլէրի սէպէպինտէն տուչարը մուճազաթ գըլընաճագ օլան, վէ եախօտ բէնչէյի ախզը սարա թէսլիմ գըլընաճագ պուլունան պիր պէտպախթ էվլատ, իշթէ պէն քէնտիմիմ... — իմտի, շիմտի պու անտէ վէ պուրաճըգտա, պէնի քէնտի խըշմ ու ղազապընըզա գուրպան իտէպիլիրսինիզ... մուրուսունուզ, էօլտիւրիւնիւզ պէնի, իշթէ նէզտինիզտէյիմ, վէ ախզը ինթիգամընըզա հազըր ու միւնթազըր պուլունմագտաեըմ, զիրա, սէօյլէտիկինիզին միգթէզայի հագգանիյեէթտէն պուլունմասընա, պիզզաթ քէնտի վիճտանըմ տախի շէհատէթ իյլէմէքտէ տիր, — տէտի ։

—Ա՛, էօյլէ՛ եա, մէրգում քէնտիսի տիր, էվվէթ, թա քէնտիսի տիր, — տէյի պաղըրտը Գօրա, Լէօբօլու կէօրիւր կէօրմէզ էյիմ՛ պէյիմ՛ օլարագ, վէ պիր գաչ ատըմ կէրի կէրի չէքիլէրէք ։

—Քի՞մ, Լէօբօլ Նէօվի՛լ մի, — տէտի Արման տուչարը իսթիղրապ օլարագ ։

—Խայր, հաշա՛, պէն Լէօբօլ Նէօվիլ տէկիլիմ, պէնիմ տօղրու իսմիմ Լէօբօլ Տէրէյն տիր, օլ մէլուն ֆամիլեանըն սօն ֆիլիզի իշթէ պէն քէնտիմիմ... պէն հէր չէյի իշիթտիմ... — տէտի Լէօբօլ ։

—Լէօբօլ Տէրէ՞յն մի տիր սիզին ատըլ իսմինիզ... — տէտի Արման նէ եաբաճաղընը, վէ նէ սէօյլէեէճէկինի շաշըրարագ, — քի՞մ, սի՞զ մի, պէնի էօլիւմտէն վէ աթէշտէն

գուրթարա՛ն մը. Նէ՞ սէօյլէնօրսունուզ, Դօրա, ճանըմըն Դօրա... այնը այու կիւն, այու սաաթտա, վէ այու տագըգատա, անճագ անըն պանա եարըմըշ օլտուղու խըյանէթէն վէ ֆէնաքեարլըգ սայէսինտէ շիմտի կէօրմէքլիք իգպալինէ նայիլ օլմուշում տուր, վէ այէն օնա, խա մէզարա կիրէճէկիմ տագըգանա գատար, տօյմ վէ սաարըգ տօյմ գայմագըյըղա եէմին իթմիշիմ տիր, — տէտի Արման Տօրսէյ։

—Նէ՞ սէօյլէնօրսունուզ, — տէտի Դօրա ագըլը պաշըննան կիտէրէք։

Արման պունուն իւզէրինէ, մէրգումէնէ, Օթէլ տը լա Պօսթ աթէշինտէ վուգուա կէլէն տէհշէթլիգ վէ մուտհիշէթէնկիզ վագայըը, գըսաճա նագըլ ու պէեան էյլէտի։

Դօրա այու հիքեայէնի, տայըմն պիր հայրէթ օլուպ, վէ լէհճէսինտէ պիր էսէրի մահզունիյէթ հասըլ օլտուղու հալտէ տինլէմէքտէ իտի։

Լէօբօլ տէրունէն կէլէն պիր իգթիրապը ագըմ իւզրէ պուլունմագտա իտի իսէ տէ, սուրէթի զահիրէսինտէն տախի, պիլա ֆիքիր պիր հալտէ պուլունմագտա իտի։

—Պէն սիզէ պաշգա պիր շէյ եալվարըրըմ, իլլա, սիզ պէնիմ եէրիմէ օլմուշ օլտուղունուզտա, հէր նէ քի եարալար իտի իսէնիզ, իշթէ պէն տախի անճագ անը եարմըշըմ տըր, քէնտի իհանէթ վազիֆէմի իճրա վէ իֆա էյլէմիշիմ տիր, — տէտի Լէօբօլ, Արման քէնտի լագըրտըսընը պիթիրտիքտէն սօնրա, — սիզ պանա գաթըլ իգրաղը թէշէքքիւր պօրճլու պուլունմագտա տէկիլսինիզ. վէ պէնիմիզտէ վուգուա կէլէն տօսթլուգ եէմինի ագտօլնա կէլինճէ, պէն քէնտի թարաֆըմտան, մէզկիւր եէմինի ֆէսխ իտէրիմ, սիզի սէրպէսթ պըրագըրըմ, — վէ նասըլ քի սէօյլէտիմ, թէքրարէն սէօյլէրիմ քի, պէն իշտէ սէօյլէտիքլէրինիզին քէաֆֆէսինի գապուլ իտիյօրում, — արթըգ շիմտի պէն քէնտիմին, քիմին, վէ նէ եափարագ պիր տարամըն մախսուսի օլտուղումու, պիր գանըը գաթիլին վէ պիր զավալլը ու մարիզին էվլատը պուլունտուղունու պիլմէքտէյիմ... — Նէ՞ զանն իտմէքտէսինիզ, մէքէրշի պու գատար չէքտիկլէրի պիլմէտիկիմ թագտիրտէ, արթըգ պէն, պիր խայլի վագըթ տահա, էօմրէ էհէմմիյէթ վիրիրմ տէ, եաշամագլըղա արզուքէշ պուլունապիլիրմիյիմ. — օ՛ֆ, խայր, խայր, արթըգ սիզ պէնի տախի թէլէֆ իտէրէք օրթատան գալտըրմալըսընըզ. Էվէթ, էօյլէ պիր մէյլուն ու խայըն օղլիյէնին, սօն ֆիլիզինի տախի մահվ իյլէմէլիսինիզ... — վէ պունու տա էօյլէ եափարսընըզտա, պէնտէն սիզը ինթիգամ իթմիշ օլուրսընըզ, իլլա պէնի պիր լութֆ ու քէրէմէ միւսթահագգ սայըլըշ օլաճագսընըզ չիւնքէ եօգ տուր։

Լէօբօլ պունու պէօյլէ սէօյլէտիքտէն սօնրա սուքիւթ իտի։

Արման Տօրսէյին կէօզլէրի եաշ իլէ տօլմուշտու։

—Մօնսիէօ Լէօբօլ, — տէտի օլ վագըթ Դօրա քէլամէ աղազ իտէրէք, վէ պիր թարզը պարիտէ իւզրէ սէօյլէնէրէք, — մատամ քի սիզ, քէնտի էօմրիւնիւզի Արմանը գուրթարմագ նիյէթիլէ, իգտի թէհլիքէ իյլէմիշսինիզ տիր... իմտի, պէն տէ, սիզին էօմրիւնիւզի սիզէ պաղըշլարըմ... — Ֆագաթ, սիզէ եալնըզ շունու իխթար իտէրիմ քի, արթըգ սիզ պուրատա տուրմամալըսընըզ... պուրասընը թէրք իլէ, պիր

մահէլլի ախէրէ կիթմէլիսինիզ... վէ պիզտէ պիր տահա սիզի արաեըպ պուլմամալը վէ կէօրիւփ կէօրիւշմէմէլիյիզ...։

Լէօբօլ զավալլըն խաչվարի կէօքսիւնէ պազլայարագ,

—Խայր, էֆէնտիմ, պէն պուրատան հէմ պիր եէրէ կիթմէմ, վէ հէմ տէ տուրուր պէքլէրիմ, — տէյի ճէվապ վիրտի։

* * *

Ամէրիքէ կէլինտիքտէ, գօճասընը էօյլէ ճան հալինտէ պըրագարագ, Համբրքա կէլմիշ, վէ Լիօնէլին թալիմաթը մուճիպինճէ, տօղրու Օթէլ տը Փարիզէ ինմիշ օլտուղունտան, իքի նումէրօ իլէ մուրագգամ օտատա պէքլէմէքտէ իտի։

Վէ պէքլէտէրէք կէչիրմէքտէ օլտուղու օ տագըգալար վէ օ սաաթլար իսէ եըլլար գատար ուզուն կէօրինմէքտէ իտիլէր։

Մէրգումէ գօճասընը զէհիրլէմիշ օլմասընը, վէ մէրգումու էօյլէճէ եաթմագտա պըրագարագ օրատա կէլմիշ պուլունմասընը, գաթան ֆիքրինտէն պիլէ կէչիրմէքտէ տէկիլ իտի։

Մէրգումէ անճագ վէ անճագ, քէմալի խաֆիշ վէ աթէշի աշգ իւզրէ Լիօնէլին կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի, վէ տագըգալար սաաթլար կէչիյօրտէ, մէրգումուն կէլմէսի ուզատըգճա, վէ քէնտի իւմիտլէրի պօշա չըգտըգճա, տամարլարընտա գանլարը տօնմագտա, իւզէրինտէ պիր հիտտէթ վէ պիր շիտտէթ հասըլ օլմագտա, սապր ու թագաթը քէսիլմէքտէ, վէյհասըլ, տէկիլ պիր նարի աշգ, իլլա պիր նարի չէհէնթի մէքրուհէ իլէ եանըգ թութուշմագտա իտի։

Հէր տէֆա օտասը գափուսու վուրուլտուգճա, մէրգումէ իւզէրինտէ, պիր մէօսէրրէթի ազիմէ էսէրի հասըլ օլարագ, թէքմիլ վիճուտու սարսարագ պաշլամագտա, վէ սօյ քի քէնտիսի տէ, մէճնունէ օլմուշ պիր բօրս միսիլլու, հէման գօշուպ տա Լիօնէլին գօյնունա պօզադընա սարըլմագլըղա հազըրլանմագտա իտի։

Լօգանթատա պուլունան պէօլէմէլէր, արատա պիր կէլիփ, պիր էտիփ ու թէնպիհի վար մը տըր տէյի սուալ իթտիքճէ, զանն իտէրսին քի, մէրգումէնին, կէրէք գալպէն վէ կէրէք ֆիքրէն այէվիէնմէքտէ պուլունան աթէշլէրի իւզէրինէ, պիր սօւուգ սու տէօքիւլմէքտէ իտի։

Ագշամըն սաաթ օն պիրի րասթտէլէրինտէ, տօսթըննան իքէրի պիր խըտմէթճի կիրտի, վէ,

—Մատամ, — տէտի, — տիւնքի կիւն սիզի պուրատա կէթիրէն մէլէզ պիր ատէմ, էնիշտէ արայա կէլմիշ օլտուղունտան, աշաղըտա պէքլէմէքտէ տիր... — վէ զաթընըզ իչին, շու մէքթուպու կէթիրմիշտիր։

Ամէլի անընտէ մէքթուպու էլըթըպ աչտը, վէ իչինտէ եալըզ պաշգա պիր շէյ եազըլմըշ օլմայըպ, իլլա եալընըզ շու «ԼԻՕՆԻԼ» լուգէթի եազըլմըշ օլտուղունու, վէ իմզայընը տա «Լիօնէլ» պուլունտուղունու կէօրտիւ։

—Օ՜հ, համտ օլսուն, հէլէ կէլտի՛, — տէտի մէրգումէ, վէ նէֆէս պիր մէյլէնին արզուսիլէ հուսուլէ կէլիրճէսինէ տօստագլարը սուլանմանա պաշլատըղը կիպի, կէօզլէրի տախի, զիւմրիւտվարի պարլամաեա պաշլատըլար։

Մէզպուրէ տէրագապ եօլճուլուգ շարգասընը պաշընա վազ իլթի, գօճա պիր Հինտ շալընա սարըլտը, տօսթընատան աշաղը ինտի, օլ չիֆթէ սիեահ աթլը ալէա պիր արապայա

պիլմէ, վէ արապաճը աթլարը գօշտուրմաղա պաշլատը։

Արապա իսթասիօն քէօշէսինէ եօլունու թութտու։

. . . .

Հալպուքի Մարսիալա կէլինճէ, հէրշի մէրգում, Լիօնէլին թէրթիպ իթմիշ օլտուղու խուսուսի պիր թրէն իլէ, իքի աքշամտան Հավրա նագլ իտիլմիշ իտի իսէ տէ, նէրէճէ իսթիրիհիմիշ օլմասընտան պիխապէր պուլունմագտա իտի։

Մէրգում պիր դաչ սաաթ ուեուտուգտան սօնրա անլատը, վէ տահա տօղրուսու ֆէհմ իլլէտի քի, քէնտի սաթմըշ օլտուղու, վէ վագթիյլէ, քէնտի մաշուգասը օլան Րօզ Պօնշան իլէ Լօրան Րէյմօն նամ տօսթունու պօզուպ հէլաք իտէրէք իւզէրինտէքի ալթը եիւզ պին ֆրանգըլըգ մագպուզ սէնէտլէրի չալմագ իսթէտիկի Ֆալէզ քէօշկիւնտէ պուլունմագտա ատըր։

Պիր քէտէրի ազիմ վէ պիր տէհշէթի շէտիտէ, անինտէ, մէրգումուն գալպինի իսթիլա իթմէկէ, վէ նակէհան պիր սըգլէթ հասըլ օլուպ, նէֆէսի տարլաշմաղա, վէ սինէսի վուրմաղա պաշլատը։

Ֆիքրինտէ պիր չօգ սիւալլէր տօղմաղա պաշլատըլար, վէ հիչ նէ ցիրինի հալլ իտիպ քէնտինճէ միւսքիթ պիր ճէվապ վիրէմէմէքտէ իտի։

Աճապա նէ՞ օլմագտա տըր, վէ նէ՞ կէչմէքտէ տիր տէյի, մէրգում մէրագ իլլէմէքտէ իտի։

Աճապա պէնի, նէ՞ սէպէպ վէ գա՞նղի էֆքեար ու միւրատա մէպնի պէօյլէ պիր քէնտի ճինայէթլէրի թէզգէ քքիւրլէրինլէ մէմլու պուլունան պիր մահէլլէ նագլ իթտիրդէր տէյի տիւշիւնտիւքճէ, վէ պաղչէնին պիր քէօշէսինտէ, եապանի պիր ինճիր աղաճը ալթընտա տէֆն իլլէմիշ օլտուղու Լօրան Րէյմօնուն վագաասը ֆիքրինէ, վէ մէնզարէսի տէ կէօզլէրի էօնիւնէ կէլտիքճէ, թիւյլէրի թիքէն թիքէն օլմագտա իտի։

Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի Րօզ Պօնշանըն, մէզքիւր քէօշկիւ, չէնտ մահ մուգատտէմ, Լիօնէլ Վարթընըն, ագրապասընտան Տօմէնիգօ Սէպասթիանա սաթըլմըշ օլտուղունու աէրխաթըր իլլէտիքճէ, էլէմ ու մէրագը, ճիւզիճէ թէսքին օլմագտա իտի։

Մէրգում հէր նէ գատար, մէզքիւր քէօշկիւն սաթըլտըղը վագըթտա տիւշարը խէվֆ ու էնտիշէ օլմուշ իտի իսէ տէ, արթըգ սօնրատան մէզքիւր էնտիշէսի ֆիքրինտէն թարտ իլլէմիշ իտի, չիւնքի, Լիօնէլին լէհճէսինտէ, հէր վագըթքի կիպի, տայիմա պիր սիւքիւնէթի հալ, վէ պիր կիւլէր եիւզլիւլիւք կէօրմէքտէ իտի։

Մէրգումու, այթ գաթտա, սալօնուն իթթիսալինտէ պուլունան վասի պիր օտատա եաթըրմըշլար իտի։

Մէզքիւր օտանըն-պաղչէյէ նազըր իքի բէնճէրէսի օլուպ, վէ մալիւմ օլան եապանի ինճիր աղաճը տա օլ թարաֆտա պուլունտուղունտան, մէրգում կէօզլէրինի տիւշարը չէվիրտիքճէ, մէզքիւր աղաճ կէօզիւնէ վուրմագտա իտի։

Էօյլէտէն իքի սաաթ սօնրաեա տօղրու, Լիօնէլ Վարթըն, տօգթօր Ժօլէյին թէրթիպէրտէսի օլտուղու հալտէ, Մարսիալըն պիր նէպզսու, եանը իյաճ կէթիրտի, վէ,

—Իչինիզ չու սուեու...—տէտի,—պու իլաճ էօյլէ պիր թէէսիրլի վէ օլ մէրթէպէտէ շիֆապախշ պիր մուայինէ տիր քի, մուհասէ-

նաթըճը միւշահէտէ իլէտիկինիզտէ, տիւշարը թէաճճիւպ օլաճագսընըզ տըր....

Մարսիալ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին, եանի քէմալի իթաաթ իւզրէ, մէզքիւր թէրթիպի քեամիլէն իչտի...—(զաթէն պաշգա տէֆալար տախի այնի իթաաթ իւզրէ պուլունմագտա իտի)։

Մէզքիւր իլաճ իչիլտիքտէն եարըմ պէշ տագիգա սօնրա, մէրգում իւզէրինտէ պիր տալղընլըգ հասըլ օլարագ, աէրին պիր ուեգուեա տալտը....

38

Մարսիալ Տէրէյնին եաթմագտա պուլունտուղու օտանըն եազընընտա պուլունան պիր օտատա, Պօրա, ալթըմըշ թէֆէքքիւրլէրէ տալարագ պէքլէմէքտէ իտի։

Խայլի վագըթտան պէրու, կիճէնին գարանլըղը պասմըշ իտի։

Մէրգումէնին օտասընտա [illegible] լըղը ուֆագ պիր լամպա [illegible] պուլունմագտա իտի։

Հալպուքի, պունուն մուղայիրի [illegible] տա [illegible] զըթա չէմատտան իւզէրի[illegible] միշ պուլունան աճիքի աէտատ մումլարը, Րօպէնսօն եազմըշ օլտուղունտան, բէք միւնէվվէր պիր հալ հասըլ իթմէքտէ իտի։

Ժան Րընօ, Պօրանըն օտասընտա կէլտի։

—Էֆէնտի, — տէտի մէրգում Պօրայա, — սիզէ պազը հավատիսլէր կէթիրտիմ... — Մարսիալըն պիլիւք օլտու ժօրժ, սիզին հիմմէթինիզլէ, Փարիս բօլիսլէրի էլլէրինտէն գուրթուլարագ, հէրշի քէնտուսի պուրատա աթապիլմիշ օլուպ, վէ պուրատան տախի, Փիրար իթմէք իւզրէ, պիր վափօրա կիրմէքտէ իքէն, բէտէրինին էսկի խըտմէթքեարլարը թանըտարագ, հիւքիւմէթէ խապէր վիրիլմիշ իսէ տէ, հիչ պիր իլիշիք իտիլմէմիշ տիր...

—վէ իհթիմալ տէ տիր քի, պիզիմ քէօշքտէն գալտըրտըղը օլ էլ կիտի պէշ պին ֆրանգ սայէսինտէ, Ամէրիգատա քէսապի սէրվէթ իտէպիլէճէք տիր...

Պօրա, ումումզատէնը սիլքէրէք,

—Նէ՛ վազիֆէմ, վարսըն նէ եաբար իսէ եափսըն, պէն զաթէն ալէմ նէզտինտէ, անըն նամուս ու իթթիպարընը պիր աղաճ իթմիշ տիր, արթըգ պունտան սօնրա, քիւրէկէ կիթմէքլիկի կէօզէ ալմըշտըրըն, Ֆրանսատա տէվագ պասամաղանճագ տըր, տիմէք տիր քի, մէրգում քէնտի ճէզայի սէզասընը չէքմիշ տիր, անըն իչին, պու գատարը քեաֆի տիր։

—Տիկէր պիր խապէրիմ տահա վար տըր, — տէտի Ժան Րընօ, — շիմտի Ֆիրիթթէյի կէօրտիւմ... — մէրգում, էվի ու միւլքիւնիւ մուճիպինճէ, Րէմի Շոմէն իլէ ըը Կօսա, հարէքէթ իթմէքտէ օլան պիր կէմիյէ նագլ իլէ, եօլա չըգ[illegible] [illegible] սէլէթլէրինտէ, չէ[illegible] լէրի մահէլլէտէ գալըրլար, վէ [illegible] տիւքլէրի իչ իլէ մէշղուլ օլմագ իւզրէ, քէնտիլէրէ իտիչէր պին ֆրանգ վիրիլմէք[illegible], մէզքիւր կէմինին գաբիթանընա [illegible] ու թէնպիհ օլունմուշ տուր...

Պօրա, Ժան Րընօյուն սէօյլէտիկլէրինի տինլէմէքտէ իտի, չիւնքի գուլագըն, եանընտագի Մարսիալըն եաթտըղը օտատան, ուֆագ պիր կիւրիւլթիւ սէսի կէլմէքտէ օլտուղունտան, մէզքիւր

կիւրիւլտիւսէ գուլաք վիրիպ տիւ-նէմէքտէ իտի։

Մէրգումէ, սանտալիյէսինտէն գալգար, մէզքիւր օտանըն գաբու-սու էօնիւնէ կիթտի, վէ էվվէլին-տէն պուրղու իլէ աչըլմըշ օլան պիր ուֆագ տէլիքտէն, իչէրիսինի թէ-մաշա իյլէտի։

Գատէհու մէրգումէ իզլէրինտէ, պիր էսէրի հէյպէթ հասըլ օլմու-շու հալտէ, ժան Ըընասուն եանը-նա կէլտի, վէ մէրգումա, պիր խէ-յալ իսպրէ օլուպ, վէ եավաշճա-ճըգ սէօյլէեէրէք, պիր թագըմէ-վամիր վէ թալիմաթ վիրտի։

Մատմազէլ Տէրէյի ույգուսունտա-եատըրըշ իտի։

Մատմազէլ կէօզլէրինի աչար աչ-մազ, խա գարշըսընտա վազ իտիլ-միշ օլան բըըգլարըն քէսրէթինտէն գամաշմըշ պուլունտուղընտան, կէօզ գաբագլարընը, աչըգ աչըգ գաբաթմաղա իտի։

Մէրգումէ, չէօլէ պիր [illegible] վարի սուրէթտէ պա[illegible] աթմաեա գալգըշըր։

Վէ մուրատընըն հասըլ էյլէ-մէքտէ օլտուղընը, եանի, պաշընը օյնաթաթըլմէքտէ պուլունտուղընը քէմալի [illegible]

[illegible]

[illegible] մէթէ պիլ[illegible] տախի, պիր թէլաշա տիւշմիւշ, վէ պիր հարէքէթ էտէր ու գուվվէթի հիտա իյլէմէքտէ իտի...։

Վէլհասըլ, չունքի [illegible] [illegible] պիլմէզլէր [illegible] քէօթիւ մուքատէն [illegible] ղընա տայիր պիր խըմա կէօրտիւ կիւնտէն, էյլէրինի, տէրտնիւնտէ եաթմագտա օլտուղու գօլթուղուն գալդարը իզլէրինէ սաբաթըր, վէ [illegible] թագըմը ...

... տալար գըլըգը։

Տօտագլարը տախի հարէքէթէ պաշլատըգլարընտան, տիհանըն աչ-տը, վէ պօղուգ պիր սէս իլէ, ֆագատ անլաշըլըր պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ, չու ամիրանէ լու-ղէթլէրի թէլաֆֆուզ իյլէտի։

—Տիմէք տիր քի, պու պիր խէ-եալ տէկիլ տիր, պու պիր ըիւեա տէկիլ տիր, սահիհէն հարէքէթ ի-տէպիլմէքտէ՛յիմ... եիւրիւյէպիլ-մէքտէ՛յիմ... սէօյլէյէպիլմէքտէ-եիմ... վէլհասըլ քէնտի իֆագաթ իյլէմիշիմ տիր...—տէտի։

Մէրգում սէվինճինտէն նէ եա-բաճաղընը շաշըրմագտա իտի։

Հաքին, պու սէվինճի չօգ սիւր-մէյիպ. բէք աղ տէվամ իտէպիլտի։

Զիրա, պիր տէ հէման օլ հէն-կեամտէ, մէրգումուն օտասը գա-բուսու սուր աչըլտը, վէ իչէրի կի-րէնին քիմ օլտուղունու կէօրիւր կէօրմէզ, տիւշարը հէյպէթ վէ տէհշէթ օլարագ, պիւթիւն վիճու-տու սարսըլտը պաշլատը, զիրա, [illegible] կիրէն, օլ հէր վագըթքի [illegible] մէքտէ օլտուղու Լիօնէլ Վար-թըըն օլմայըպ, իլլա, Դօրա Գէրնիէ իտի, վէ մէրգումէ, մահսուս մադ-[illegible]

[illegible] պիլէճէք հալ[illegible] ... իտի...

Մատմազէլ, իւք պագըշտա, մէզ-պուրէնին, կունտանիյատա, ըըղ ու նամուսունու, քէնտի չէհմէթի եանըվէրանէսինէ գուրպան իյլէտիկի, Դօրա Գէրնիէ օլտուղունու, բանա քէհմ ու ֆարգ իյլէտիկինտէն, տու-շարը հէյպէթի աղլամէ օլարագ, կէշի կէրի չէքիլտի, վէ կիտիպ գօլթու-ղու իզլէրինէ տիւշէրէք, վէ քէ-քէլէեէրէք սէօյլէեէրէք.

—Էվվէ՛՛ւ, էվվէ՛թ, պա՛ քէնտիսի տիր—տէտի,

Սէ սուալ, Դօրա եալընըզ տէկիլ իտի։

Դարմէն իլէ Մարի վէ Տօլօրէզ տախի, արգասընտան իչէրի կիր-մէքտէ օլտուգլարը կիպի, սոնրարն արգասընտա տախի, նիմ ասքի-րէ թէշքիլ իտէրէք օրաապար պու-լունմագտա, վէ հէյպէթլու հէյ-պէթլու պիր պագըշ իլէ պագմագ-տա իտիլէր, վէ անլէրին արգասըն-րընտա տախի, սայիր, մէրգումուն թանըտըղը օտածըգըր քըմսէլէր կէօրիւնմէքտէ իտիլէր։

Դօրա. եավաշ եավաշ եիւրիւեէ-րէք, Մատմազէլ տօղրու իլէրու կիթտի, վէ կէրչի պիր սուքունէթի հալ իսպրէ վէ եավաշ սէս իլէ, ֆա-գաթ, հիտտէթլի պիր թավրը օ-լուպ, վէ բաթթըրալը պիր սէօյլէ-մէյէն չօգ զիհատէ հէյպէթէնկիզ պիր սէօյլէյիշ իսպրէ օլմագ իւ-զրէ,

—Էվվէթ, տօղրու տուր, հաղ-գընըզ վար տըր, պէն իմ, պէն քէն տի՛մ...—տէտի.—Համթա, ֆարքտէ, պէնի էրքէք զըհաֆէ-թինտէ կէօրտիւկինիզ վագըթ-տարի ղաճիպ օլտուղունուզ չիւպ-հէնիզ տէ տախի եանըլմամըշ իտի-նիզ..—Սիզ պէնի թանըմագ իս-թէմէքտէ, վէ կէրչի օլ պապաէ տէ չալըշմագտա իտինիզ, հալպուքի պէն քէնտիմի թանըթմագտան իս-թէմէմէքտէ իտիմ...—չիւնքի սի-զի, քէնտի հիւքիւմ ու գուտրէթիմ թահթընտա, ճաղլամըշըն տա[illegible] [illegible] մաղլուպ, վէ մաղլումէ, վէ [illegible] քէօթիւ պիր հալտէ կէօրմէք վէ սագլամագ իսթէմէքտէ իտիմ, վէ էօլէճէ տէ եաբաճ վէ եաբաճաղը-տըմ.—վէ իշթէ պու կիւն [illegible] ալդու վէ խաճիլ իսգրէ [illegible] տէ պուլունտուղում պիր [illegible] վագըթ օլտու, արթըգ քէնտի ախըր իւմիտսիզ լուֆըզլարը իճրա իտ-

տէրէք պաշա չըգարմաղընըզ... Թէքմիլ ֆամիլեանըսըն ախըրը իւ-թիգամ իտիպ պիթիրտիմ. վէ պու կիւն իսէ, նէօպէթ սանա՛ կէլմիշ տիր, —անլատըն մը, ա՛ պէնիմ բէտէ-րիմին գաթիլի, ա՛ պէնիմ վալիտէ-մին գանլըսը, վէ ա՛ պէնիմ հէմշի-րէլէրիմին ճէլլատը, արթըգ պու կիւն սէնին իլէ պիր հիսապ կէօր-մէլի, վէ քէնտի խըրչըմ ու գարաղըմ տէֆթէրլէրինի գաբաթմալըյըմ...

Մատմազէլ, Դօրանըն տիհանըն-տան չըգան տէհշէթլու գէլիմէլէրի իշիթ-տիքտէ, կէրչի եաղա գալգարագ, վէ քէքէլէեէրէք, բէտարի ճէվապ նիյէթինտէ պուլունմուշ իսէ տէ, մէրգումէտէ անտան մէրգումուն լագըրտըսընը գաթ իլէ.

—Թէհի՛ սէսսէ իսքէթ գալ-գըշմայընըզ, —տէյի պաղըրտը,— Մօն—րուժմա, Աստրի սըզին եա-նընըզտա իմիշ տիր. Աստրի հէր պիր չէշիտ քէնտի կէօզլէրի իլէ կէօր-միւշ, վէ հէր շէյի տէ իշիթմիշ տիր, ֆագաթ՝ սիզ եալընըզ սիզ չէ-հաթէթի իլէ տախի գանի օլուպ իզ-թիրաբ իյլէմէմիշիզ տիր, իլլա սայիր պիր իտաթ վէ սայիր պիր չէհա-տէթլիկ սահա վար տըր...—Իշ-թէ օլ սըզին եանայէթ չէքիւքինիզ պուլունան Մէրքիւյյանըն քէնտի էլ եազըսը վէ քէնտի իմզասը... սիզ մէրգումուն ազգըրը գարաթ-[illegible] [illegible]

խի, Փիրար իթմիշ [illegible] պուլունտուղու ... Հալ պու քի, Մէրքիւյյա Փիրար իթմէ յիպ, [illegible]

[illegible]

լէրի [illegible] ... —վէ վալիտէմի, գըրգըշլար ա-

Թէնտա նառըլ եօլտուրտու խաէ , Թըպպը քէնտուսու տէ պիզիմ գըրպանճլարըմըզ ալթընտա սօն նէֆէսինի վէրմիշ իտիմիշ տիր . — Էվվէթ, մէրգում ամըճա , արապալար սինտիգի օլուպ , վէ սիզին տէ ճինայէթ չէրիքինիզ պուլունան Րէյմօնտէզ կիպի , քէնտի ճէզայի սէզասընը չէքմիշ տիր .

Մարսիալ պու լագըրտըլարը ի չիմ տիքքաթ, անիճաք Թէքմիլ վիճատը տիթրէմէկէ պաշլատը , վէ նէ եարըճագընը շաշըրտը .

Գօրա Թէքրարէն քէլամէ աղազ ալտը .

—Երքսի պէնիմ պօրճում վէ պէնիմ մալըմ, սէնին տախի ճէզանը, քէնտի գատասըլըզըն տէրէճէսի նիսպէթինտէ օլտուղու հալտէ վիրմէք տիր . . . Էվվէթ , զաթէն էվլատըն սախթէքեար ծայծուն ճէզաարնը նասըլ վիրտիկինի , տէրխաթըր իտէպիլիրսին, վէ օլ ջէրիմէն Ամէլիէ տէ նէ եարտըզըմը չըմտի անլաշըլագըզըն տըր վէ պըզըպէթ քեար , սէնին տախի սըրան կէլմիշ տիր . . .

Գօրա պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա , պիրտէնպիրէ Թէպտիլի մէգեան իտէրէք .

—Ամէ՛լի . . . Ամէ՛լի . . . — տէյի պաղըրտը .

Պիր տէ պու հէնկեամտէ եանըտան պիր գապու աչը[illegible] [illegible] տա , [illegible] կէօրիւլ գափա չմագըզըն , վէ տէրազուլ խալիպ սա ըքըլմագըզը խաճիչ վէ իւմիտիլէ. Լի[illegible] [illegible] , քէնտիսինի չաղըրըբօր իտիկաաըյլա , աթըլըպ իչէրի կիրտի .

Մէրգումէ եանմագտա պուլունան մուհայր իտէ , Թօրլանմըշ պուլունան գալապալըգը , վէ ալէյխտարս հէնճ պիր գըզ գըրեաֆէթինտէ իտի Գօրաեը կէօրիւր կէօրմէզ , քէնտի պիր խէեալ օրթասընտա տըր զան իտէրէք , վէ տիչարը հէյպէթ վէ տէհշէթի աղըմէ օլարագ , պուլունտուղու եէրտէ , պուլ կիպի տուրա գալտը .

—Իշթէ օլ սէնին գըզըն, պէն անը պիր աատ զէհիրլէյիճի եարալը , — տէտի Գօրա , — պու եէնի պիր Լօքիւսթ , վէ պու եէնի պիր Մէտալին(1), արգարլըգտա վէ էտէպսիզլիքտէ հաաա ու հուտուտու թէճավիւզ իյլէտիքինտէն , եավաշ եավաշ հէլաքինի մուճիպ օլմագ իւզրէ , քէնտի գօճաարնը զէհիրլէմիշ տիր . . .

—Եալա՛ն տըր ... իֆթիրա՛ տըր... — տէյի պաղըրտը Ամէլի .

—Նա՛սըլ եալան տըր . իշթէ գօճանըզըն քէնտի իգրարը ու չէհատէթի. պէն քէնտիմ եազմըշըմ տըր. վէ պիզզաթ քէնտիսի տէ իմզալամըշ տըր . վէ իշթէ տօգթօր Ծօսլէյին տէ հէր կիւնքի Թուտթուղու վուգուաթ ժուրնալը . . .

Ամէլի Թէքրարէն ,

—Եալա՛ն տըր, եալա՛ն տըր,— սիզ պէնիմ խայրապըմա չալըշըյօրտունուզ էմին իմ միշսինիզ տիր , վէ չիմտի տէ մէգսատ նիքեէթի ֆաշ իտէնիզի իճրա իտէպիլմէք իչին մագսէտիլէ, եօգ[illegible] պիր աաէմ նամընտա օլարագ , [illegible] ըզգարմագ աատընըզ տըր . . . — տէյի պաղըրտը .

Հալ պու քի գօճաար Կօնթրան տախի , պիր Թըրէնի մախսուս իլէ

(1) [illegible]ան պիր սէրիգ եիւզ սէնէ [illegible] Ռօմասա , Լօքիւսթ նամ պ'ր գարը զէհիրլէյիճիլէրտէ , վէ Մէտալին տախի նամուսսուզլուգտա քէսպ չէօհրէթ իթմիշլէր տիր .

Հավրանագլ իտիլմիշ օլտուղունտան արապալարը իքի Թարաֆա եիթի եիԹի վիրէրէք , սըգըշըգ իչէրի կէլտի , վէ մէյտանտէ ըշըգըն գարշըսընտա տուրարագ ,

—Օլ տէտիկինիզ եօլիւ սաղալմըշ տըր , հաեաթտա տըր , — տէտի , — վէ մաամա քի հաեաթտա տըր, եօլէ օլմասընը Թաատիգ իյլէմէքտէ տիր . . . — էվվէթ , պէնի զէհիրլէմէք իչին , քէնտի իլաճըմ իչինէ , զէհիր տամլաթտըգընը , պիզզաթ կէօզլէրիմ իլէ կէօրմիւշիւմ տիւր... — տէտի .

—Վէ հէմ տէ , խայաթա չաղըտէ նէ հաճէթ վար տըր , իւզէրինի արտընըզ , ճէպինի գօյնունու եօգլայընըզ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Գօրա , — զաթէն զէհիր չիչէսինի պիրլիքտէ՛ Թաշըմագտա տըր .

Գօրա պունու պէօյլէ սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր , մէրգումէնին ճէպինի գօյնունու արայընլար իչին պիր իշարէթ իյլէտի .

Ծիւրիթէր իլէ Թօպի , մէրգումէնին իւզէրինի արամագ իւզրէ , իլէրու տօղրու կիթտիլէր .

—Պիմաէ էլինի իւզէրիմէ Թօգո՛ւնտուրմայը տըր , եօգսա սօնրա մէսուլ օլաճագ տըր , — տէյի պաղըրտը Ամէլի , Թարիֆտէն միւԹաճինի պիր հիտտէթ վէ պիր չիտտէթ իւզրէ , — էվվէթ քիմսէ էլինի իւզէրիմէ սի՛ւրմէմէլի տիր . . .

Մէրգումէ պունու սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր , եըլտըրըմվարի պիր չապուգլուգ իւզրէ , ճէպինտէն հալէա նըսֆընա գատար զէհ[իրլէ տօլու պ]ան պիր ուֆաճըգ չիչէ չըգ[արարագ] վէ հէման իչինտէքինի , պիր եուտումտա իչի վիրտի , վէ անինտէ եօլու կիպի տիչլէրի եէրէ սէրիլտի .

—Տօգթօր Ծօսլէն,—տէտի չաղըրտը Գօրա , — սիզ չու գարըեը եօմէքլիքտէն մէնն իթմէլիսինիզ , իշտիկի զէհիրի քէստիրէրէք , եօմիւնիւ խէլաս իյլէմէլիսինիզ . . . — Էվվէթ , մէզպուրէ եօմէմէլի տիր , չիւնքի հիւքիւմէթ բէնչէսինէ տիւշմէքլիկի էյլէմիյէճէքտէն տիր .

Ամէլի պայըլըն օլտուղու հալտէ գօլթըգընըզ ալտը պիր օտաեա նագլ իտիլտի .

Կօնթրան րէք մահզուն վէ աճըգլը պիր պագըշ իլէ , մէրգումէնէ տօղրու պագմագտա պուլունտուղտան պաշգա , քէլամէ աղազ պիրլէ տախի ,

—Բի՞մ պիլիր , — տէտի քէքէլէեէրէք սէօյլէնէրէք , վէ զէվճէսինին կէօզլէրի եօնիւնտէն գալտըրըլըպ տա կէօթիւրիւլտիւկինի կէօրէրէք , — իհթիմալ տիր քի , Թէօվպէնէ կէլէճէք տիր , վէ իհթիմալ տիր քի , պէն տէ խաթաթթըմը աֆվ իտէճէկիմ տիր . . . — եօլէ զանն իտէրիմ քի , հալէա մէրգումէնին մուհաաթէթի , գալպիմտէ քէնտի հիւքմիւնիւ նիւֆուզ էթմէքտէ տիր . . .

Արման Տօրսէյ իլէ Ֆէրնան Սթրէնի , Կօնթրանըն արգասընտա իտիլէր .

Գօրա կիտիպ Արման Տօրսէյին էլինտէն Թութտու , վէ մէրգումու պիմէճալ պիր հալտէ իլէմէքտէ պուլունան Մարսիալըն եանընա կէօԹիւրտիւ , վէ մէրգումա ,

—Մօնսիէօ Մարսիալ , — տէտի , — հէնուզ սիզինլէ պուլունան հիսապըմ պի՞թմէմիշ տիր . . . —Սիզէ տօսԹումուզ Արման Րէյմօնու Թագտիմ իտէրիմ . . .

Մարսիալ մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ , տահա զիեատէ տիթրէմէկէ պաշլատը .

—Արման Րէյմօ՞ն մու . . . — տէտի Մարսիալ քէքէլէեէրէք , վէ գօրգա գօրգա կէօզլէրին եօզարը

գալտըրըպ տա մէրգումա տօղրու պագարագ ։

—Էվվէթ, օլ սիզին տօսթունուզ օլտուղու հալտէ, բարասընա թամա խոլիպ տէ, իշպու խանէտէ, 1844 սէնէսինի Մայիսի 20ուն կիճէսի, պօղուպ թէլէֆ իթտիկինիզ Լօրան Բէյմօնուն մախտումի Արման Բէյմոնու թագտիմ իտէրիմ...։

Գունուն իւզէրինէ, Մարսիալըն խուզլինտէն աշաղը սօուգ պիր թէր ագմաղա պաշլատը..։

Միրպիրի արգասընտան իշիթմէքտէ օլտուղու հալլէրին տէհշէթլու թէֆէքքիւրլէրի, արթըգ գաֆասընա սըզամաղ պիր մէրթէպէնէ կէլտիքլէրինտէն, պաշընտա չէտին պիր աղըր հասըլ օլմագտա իտի, եանի գանն իտէրտին քի, թէբէսի իւզէրինէ պիրիսի, թօգմագլար ինտիրմէքտէ իտի. մէրգում էլլէրինի անընա կէօթիւրտիւ, վէ պօղնուգ պիր սէս իլէ բէբէլէնէրէք սէօյլէնէրէք,

—Գունլար հէփ եալան տըրլար, ույտուրմա չէյլէր տիրլէր...—Էվվէթ, հիչ պիրինին ասլը եօգ տուր, ճիւմլէսի տոխի իֆթիրա տըր...—Լօրան Բէյմօ՞ն քիմ օլուեօր, պէն էօյլէ պիր ատամ թանըմամագտա տէկիլիմ. հէլէ օլ ատամ պօղմագ վէ էօլտիւրմէք լագըրտըլարընա կէլինճէ, նէ տիմէք իսթէնիլտիկինի պիլէ անլաեամամագտա եօրում...—տէտի,

—Իշթէ ալթը եիւզ պին ֆրանգ իչին վիրտիկինիզ մագպուզ սէնէտի, քէնտի իմզանըզը շամիլ տիր... Էվվէթ, սիզ քէնտի էլինիզլէ եազմըշ վէ իմզալամըշսընըզ տըր...—տէտի պունլարա գարշըլըգ Գօրա։

—Սախթէ՛ տիր պու սէնէտ։

—Քէնտի իմզանըզը ինքեա՞ր մը իթմէքտէսինիզ։

—Էվվէթ, ճէրհ ու թէքզիպ իթմէքտէյիմ։

—Ատամ էօլտիւրմիւշ օլմանըզը տախի ինքեա՞ր մը իթմէքտէսինիզ։

—Շիւբհէ՛սիզ, չիւնքի, գաթան էօյլէ պիր ճինայէթտէ պուլունմամըշըմ տըր։

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, սիզօլ պապտէ, իշթէ շիմտի պուրաճըգտա օլան Բիէր Լանտրիյէ ճէվապ վիրմէլիսինիզ...—աթիգ իխտիմէթքեարընըզ մէրգում Բիէր Լանտրի, օլ վագըթ սիզի ճասուսլամըշ տըր..։ Լօրան Բէյմօնուն բարալարընը ալտըղընըզը... վէ մէրգումա իմզալը պիր մագպուզ վիրտիկինիզի... վէ պատէհու պիչարէնի պօղուպ էօլտիւրտիւկիւնիւզիւ, վէ մէպլաղը մէզպուրու տա, քէնտինիզէ չայէթէ պուլունան մէթրէսինիզ Բօզ Գօնշան իլէ պէյնինիզտէ բայլաշտըղընըզը, քէնտի կէօզլէրիյլէ կէօրմիւշ տիւր...։

—Բիէր Լանտրի տէտիկինիզ ատէմ, իրլիքխանէտէն գուրթուլմուշ պիր ատէմ տիր... անըն լագըրտըսը ասլա գապէլ կէլմէզ..։—տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ։

—Պաշգա պիր շահիտիմիզ տահա վար տըր...—տէտի Գօրա։

—Քի՞մ իմիշ պագալըմ,

—Քիմ օլաճագ, պիզզաթ օլ քէնտի մէէլուն էլլէրինիզլէ, եապանի ինճիր աղաճը ալթընտա տէֆն իթտիկինիզ պիր նաշ տըր...—կէլինիզ քի քէնտի կէօզլէրինիզ իլէ կէօրէսինիզ...—տէտի Գօրա.

Մարսիալ պու արատա տիթրէմէքտէ [illegible]լէրի պիրպիրինէ վուրմագտա [illegible] վէ տիզլէրինտէ, տուրապիլէ[illegible] գուտրէթ գալմամագտա իտի...։

Գօրա թարաֆընտան պիր իշարէթ տիր գալգտը, վէ իքի նէֆէր արապալար Մարսիալը թութուգլարը կիպի ումումըլատըլար, վէ մէրգումէ իլէ

պիրլիքտէ տայիրէտէն տըշարը չըգարագ, թա պաղչէնին պիր քէօշէսինտէ պուլունան ինճիր աղաճընըն ալթընա կէօթիւրտիւլէր։

Մէրգումու օրատա աշաղը ինտիրտիլէր, վէ մէրգում տա տիզ իւզէրինէ տիւշիւ վիրտի։

Գու հէնկեամտէ պիր գաչ մաշալալար եագտըլար, վէ արապալար պիր չէվրէ եաբարագ, մէզքիւր աղաճըն էթրաֆընա տիզիլտիլէր։

—Կէօսթէրինիզ շու ճէնազէնին եէրինի...—տէտի Գօրա, Բիէր Լանտրիյէ խիթապէն սէօյլէնէրէք։

Մէրգումիթաաթ պիլէ, մահէլլի մէզպուրու կէօսթէրտի,

Ժիւբիթէր իլէ Թօպի էլլէրինտէ գազմա քիւրէք իլէ հազըր պուլունմագտա օլտուգլարընտան, թօբրաղը գազըմաեա պաշլատըլար,

—Խայր... խայր...—տէտի Մարսիալ քէքէլէնէրէք, վէ գըրըգ վէ պայղըն պիր սէս իլէ սէօյլէնէրէք,—գազմաեընըզ, նաֆիլէ եէրտէ գազմաեընըզ... պըրագընըզ մէվթանը քէնտի եէրինտէ րահաթ գալսըն, պարի պիր տէ անը թաճիզ իթմէյինիզ... արթըգ քեաֆի տիր։

—Տէմէք տիր քի, արթըգ շիմտի քէնտի ճինայէթինիզի իգրար իյլէմէքտէսինիզ, էօյլէ՞ մի։

—Էվվէթ, իգրար իյլէմէքտէյիմ...—Ճէնապը Հագգտան կիւնահլարըմ իչին մաղֆիրէթ տիլէյիպ, վէ ինսանլարըն տախի լութֆ ու մէրհամէթլէրինի՛ րէճա իտէրիմ...։

Արման Տօրսէյ իլէրու տօղրու կէչտի, վէ մէրգումա խիթապէն,

—Տէմէք տիր քի շիմտի, օլ իշլէմիշ օլտուղունուզ ճինայէթլէրտէն տօլայը նէտամէթ կէթիրմէքտէսինիզ, էօյլէ՞ մի,—տէյի սուալ իլէտի,

—Էվվէթ, նէտամէթ կէթիրմէքտէյիմ...—վէ օլ պապտէ մաղֆիրէթ պուլմագ իչին, քէնտի էօմրիւմիւ տէ ֆէտա իթմէքլիկէ հազըր ու միւնթազըր պուլունմագտայըմ...։

—Էկէրչի, սահիհէն քէնտի գատըլըգլարընըզը թանըմագտա օլուպ, վէ էկէրչի սահիհէն թէօվպէքեար օլմագտա իսէնիզ, մատամ քի հազրէթի Իսա էֆէնտիմիզ քէնտի խաչը իւզէրինտէ, քէնտի ճէլլատլարը խապասաթլարընա աֆվ պուեուրարագ, օլ պապտէ պիզէ պիր հիւսնի իպրէթ վիրմէքլիկի միւրատ իյլէմիշ տիր...—բէտէրիմ նամընա օլարագ, պէն տէ սէնին ճինայէթինի աֆվ իտէրիմ...—տէտի։

Գունուն իւզէրինէ, Մարսիալ Տէրէյ՛ն աեաղա գալգմաեա չալըշտը, վէ կէրչի գալգամատա պիլտի իսէ տէ, տիզլէրի թութմազ պիր հալէ կէլէրէք սէրսէլէմէքտէ օլտուղու կիպի, լագըրտը իտիպ պիր շէյ սէօյլէմէքտէ իսթէտի իսէ տէ, անա տախի միւգթէտիր օլամատը.—լէհճէսի գըր գըրմըզը օլտու, վէ կէօզլէրի գարարմաեա պաշլատըլար. վէ էլլէրինի էվվէլա անընա վէ սօնրա պօղազընա կէօթիւրտիւ, վէ պօղնուգ պիր սէս էլէ պաղըրարագ, գազըլմըշ օլան թօբրաղըն իւզէրինէ տէվրիլտի։

Տօգթօր Ժօսլէն գօշուպ մէրգումուն իւզէրինէ էկիլտի, վէ մուայենէնէ պաշլատը, վէ ճիւզիճէ տիգգաթ իթտիքտէն սօնրա,

—Գունա չէտիտ պիր տամլա ինէրէք իչինի պիթիրմիշ տիր, աճրէթին եօլունու էլէ ալմըշ տըր,—տէտի։

—Էօլմիւ՛շ միւ՞ տիւր,—տէտի Գօրա...—կէօրիւեօրմուսունուզ,

Ճէնապը Հագգ պիլէ կիւնահլարընա մաղֆիրէթէ ինայէթ պույուրմա-մը... վէ տիմէք տիր քի, պու մէյլուն ֆամիլեատան, ախըր սար խալմէտիք, եալընըզ պիր քիշի գալմըշ տըր...:

Գու լագըրտը իւզէրինէ Մարի աթըլըպ Գօրանըն Նէզտինտէ տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, վէ մէրգումէ-նին լագըրտըսընը քէսիպ, վէ էլլէ-րինի եօգարը տօղրու գալտըրարագ,

—Անը էօլտիւրմէքտէն իսէ, պէ-նի՛ էօլտիւրմէլիսին... ըէճա ու նիեա՛զ իտէրիմ, օնա թօգունմաեը-նըզ... զիրա, պէն անը սէվմէք-տէ՛յիմ...—տէտի:

—Նա՛սըլ, սէն անը սէվմէքտէ՞մի-սին, քիմի՞, անըն կիպի պիր գան-լը գաթիլին էվլատընը՞ մը սէվմէք-տէսին,—տէտի Գօրա, հէյպէթ իւզրէ տիւշարը իսթիղրապ օլարագ:

—Մէրգումուն պիր գապահաթը եօգ տուր, վէ, էվվէթ, պէն օնա տիլատտէ պույուրմագտայըմ...:

—Մէկէրշի պիր սախթէքեարըն, վէ պիրտէ գօճասընըզ՝ հիլէյէն պիր գարընըն պիրատէրինէ, մէյլ ու մուհապպէ՞թ մի վիրմիշսին տիր:

—Էվվէթ, մէյլ ու մուհապպէթ վիրմիշիմ տիր, վէ մէկէրշի գապա-հաթ տա, քէնտիմտէ՞ մի տիր:

—Օֆ, տիմէք տիր քի, սէն պէ-նի սէվմէքտէ տէկիլմիշտիր, էկէրշի սէն պէնի սէվմէքտէ օլսա իտին, էօյլէ պիր ճանվէրին էվլատընա կէօնիւլ վիրմէ՛զ իտին...:

—Սէնի, ուղրունտա ֆէտայի ճան իտէրճէսինէ սէվտիկիմ կիպի, անը տախի էօյլէճէսինէ սէվմէքտէյիմ: Վէ մատամ քի բէտէր ու վալիտէ-միզին, վէ քէզալիք պիզիմ ինթի-գամըմըզը ալտըն, արթըգ քեաֆի տիր...—արթըգ օնա տա, ա՛ֆվ իյլէմէլիսին...:

Արման Տօրսէյ Գօրանըն էլլէրի-նի թութտու, վէ եալվարճանըզ սէօյլէնէրէք,

—Էկէրչի մէրգում օլմամըշ պա-իտի, պէն տէ աթէշլէր իչինտէ եա-նըպ քիւլ օլաճագ իտիմ...—իտի, պէնիմ խաթըրըմ իչին, մէրգումա աֆվ իտինիզ...—վէ հաթթա, մէր-գում, բէտէրի Մարոխալ Տէրէյն կիպի պիր գանլը գաթիլին իսմինի ըէտտ իլէ... ազիզէ կիպի պիր թապիաթտէ պուլունմուշ օլան վալիտէսինին իս-մինի ալարագ, շիմտի քէնտիսինէ, Լէօբօլ Տէրէյն իսմինի վիրմէքտէ օլմաեըպ, իլլա Լէօբօլ Նէօվիլ իս-մինի վիրմէքտէ՞ տիր...:

—Բէք ալէա, շիմտի պէնի մազուր իթտինիզ, վարըն մուրատըն իւզրէ օլսուն,—տէտի քէքէլէնէրէք Գօ-րա Մարինին էլլէրինտէն թութուպ ա-եաղա գալտըրարագ,—ա՛լ անը, վէրտիմ սէնի օնա...:

Մարի սէվինճինտէն պիր ավազ տըր գօբարարագ, կիտիպ տօգթօ-րուն գօլլարը իւզէրինէ աթըլտը, օլ տիլպէր կէօզլէրինի գաբատը, վէ պայըլա գալտը:

Գօրա սըչրաեըպ մէրգումէնին եանընա կիթտի:

—Էօլմէմիշ տիր, հա՞, էօյլէ տէ-կիլ մի՞, տօգթօր,—տէտի մէրգումէ քէքէլէնէրէք, վէ տիւշարը հէյ-պէթ օլարագ:

—Խայըր, հիչ պիր շէյ օլմաեըպ, մէրգումէնին իւզէրինէ եալընըզ պիր պայղընլըգ կէլմիշ տիր,—տէյի ճէ-վապ վիրտի տօգթօր Ժօսլէն,—վէ շիմտի սիզ, մէգումէնի էօլիւմտէն խելաս իյլէմէքտէսինիզ,—պիր կիւն սիզէ պէօյլէ օլաճաղընը պէն գաթէն սէօյլէմիշ իտիմ,—(էյպէթթէ տէր-խաթըր իթմէքտէսինիզ, էօյլէ տէ-կի՞լ մի.)—մէրգումէ եաշամաղ ի-չին, անճագ Նայիլի սէատէթի հալ

օլմագլըղա միւհթաճ պուլունմագ-տա տըր...:

Գու հէնիւզ, Արման Տօրսէյ, թէքրարէն Գօրանըն տօղրու էկի-լէրէք,

—Վէ, ազիզիմ, աճապա սիզ, պէնի՞ նէ վագըթ Նայիլի սէատէթի հալ գըլաճագսընըզ տըր,—տէյի սուալ իյլէտի:

—Աճա՛յիպ,—տէտի քէքէլէնէ-րէք մէրգումէ,—մէկէրշի, հալէա սիզ, պու գատար հալլէր մէյտան-տէ պուլունտուգլարը թագտիրտէ տախի, քէնտի լէքէսիզ իսմինիզի պանա թագտիմ իտէրէք, պէնիմլէ էվլէնմէքլիք արզու վէ մագսէտին-տէ իսրա՞ր մը իյլէմէքտէսինիզ:

—Պէնիմ տէ հիչ պիր թագսիրաթ օլմատըղընը, վէ եալընըզ պիր ճան-վէրլիկէ գուրպան կիթմիշ օլտուղու-նու պիլմէքտէյիմ, վէ պու ֆէ-լաքէթինիզ իսէ, գա՛պիլտէ եան-մագտա օլան օ Նարի մուհապպէթի, տահա՛ զիեատէ ալէվլէնտիրմէքտէ, վէ գատր ու հայսիյեթինիզի տէ նէզտիմտէ, տահա՛ զիեատէ արթըր-մագտա տըր. վէլհասըլ, սիզսիզ եա-շամագ տան իսէ, էօլմէքլիկի, տահա զիեատէ վէ չօ՞գ զիեատէ էվլէա սա-եարըմ... իմտի, ըէճա իտէրիմ, սէօյլէյինիզ, միւ սաատընըզ եաշամագ-լըղըմ մը տըր, եօգսա չէրպէթի է-ճէլի նուշ իթմէքլիկի՞մ մի տիր:

Գօրա, պունա գարշըլըգ պաշընը եալվարճաճըգ Արման Տօրսէյին ու-մուզու իւզէրինէ վազ պիրյէ,

—Եաշամանըզը՛ իսթէրի՛մ...—տէյի ճէվապ վիրտի,

Ֆէրտասը կիւնիւ, հէր նէ գա-տար տօգթօր Ժօսլէն, քէսպի ի-ֆագաթ իյլէմէսինէ չալըշտը իսէ տէ, գօնթէս Ամէլի, իշտիկի զէ-հիրտէն ազատէյի կէրիպան իտէ-մէեէրէք վէֆաթ իթտի, վէ կօնթ-րանտա էօյլէ պիր ճանվէր գարը-նըն ըէնչէսինտէն գուրթուլմուշ օլ-տու:

Վէ պուլթագանըն տախի ֆէրտա-սը կիւնիւ, պու իւչ գըզգարտաշլար իլէ, Ժան Րընօ, վէ տօգթօր Ժօսլէն, վէ Լէօբօլ Նէօվիլ, Ժիւբիլթէրին թահթը գօմանտասընտա պուլու-նան պիր վաբօրա ըաքիպէն, Եէնի Կուաեանիլաեա եօլճու օլտուլար:

Նասըլ քի մալիւմ տուր, մէզքիւր վաբօրա, գաթէն Գօրա թարաֆըն-տան, ԻՆԹԻԳԱՄ ԱԼԸՃԸ իսմի վի-րիլմիշ օլմաղին, կէրչի օ կիւնէ գա-տար, էօյլէ թէսմիյէ օլունմագտա իտի իսէ տէ, հալ պու քի, արթըգ օ կիւնտէն պէրի իլէ, մէզքիւր իսմ տէկիշիլէրէք, ԱՖՎԼԸԳ իսմի վի-րիլտի:

Թուճտան գըզլարըն սօն ճիլտի
խիթամը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм. ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
217
264
471

52

85015

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007016 5
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007015 4
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007014 3
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007013 2
ՀՀ Ազգային գրադարան